

શ્રી જૈન સંબોધાયા સંગ્રહ

[વીજ વિષય સહિત]

સાગરાજી મ. નંબર

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કોપીરાઇટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૨૨૧૩૨ કિંમત રૂ. ૨૦૦.

ગ્રંથનામ જીન સમજાવક ૨૦૦૫૯

વર્ગિક ૨ - ૧૨૧

શ્રેષ્ઠ માણિકલાલ યુનીલાલ શાહ જે. પી. તથા અ. સૌ. કમળાબહેન
માણિકલાલ યુનીલાલ શાહ, સિરીઝ મણિકો બીબે.

Shree Jain Prachin Sahityoddhar Granthavali
Series No. 9.

શ્રી જૈન પ્રાચીન સાહિત્યોદ્ધાર ગ્રંથાવલિ પુષ્પ ૯ મું.

શ્રી જૈન સંજ્ઞાય સંગ્રહ

[સચિત્ર]

અનેક મુનિવર્ય વિરચિત પ્રાચીન સંજ્ઞાયોનો
અપૂર્વ સંગ્રહ.

સંપાદક અને સંશોધક :

સારાભાઈ મણિલાલ નવાળ.

ગે.મ. આર. એ. એસ. (સંદન)

પ્રથમાવૃત્તિ]

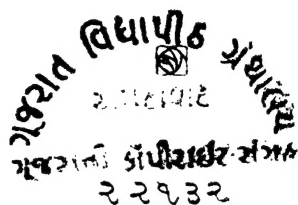
[પ્રતિ ૧૨૫૦

વિક્રમ સં. ૧૯૯૬] અઢી રૂપિયા. [ઇ. સ. ૧૯૪૦

પ્રાપ્તિસ્થાન—

સારાભાઈ મણિલાલ નવાળ
નાગજીભૂષરની પોળ,
અમદાવાદ.

અંધ સ્વામિત્વના સર્વ હક્ક પ્રકાશકને સ્વાધિન છે.

ધી સૂર્યપ્રકાશ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં પટેલ મણિલાલ કલ્યાણદાસે છાપ્યું.

કે. પાનકોર નાકા—અમદાવાદ.

નેકેટ, પૂઠું તથા ચિત્રોના મુદ્રક, અચુભાઈ રાવત, કુમાર પ્રિન્ટરી,
રામપુર ૧૪૫૪, અમદાવાદ

સમર્પણ

શેઠ માણેકલાલ ચુનીલાલ શાહ જે. પી.

તથા

તેઓશ્રીના ધર્મપતિ અ. સૌ. કમળાખ્ડેન

માણેકલાલ ચુનીલાલ શાહ •

(દંપતિ) ના કરકમલમાં

નિવેદન

શ્રી જૈન પ્રાચીન સાહિત્યોદ્ધાર ગ્રન્થાવલિના નવમા પુખ્ત તરીકે અને શેઠ. માણેકલાલ ચુનીલાલ શાહ જે. પી. તથા અ. સો. શ્રીમતી કમળાબહેન માણેકલાલ ચુનીલાલ શાહની સિરીઝના બીજા મણકા તરીકે પ્રાચીન મહાપુરૂષોએ રચેલી પ્રાચીન સભ્જાયોના આ સંગ્રહ જનતા સમક્ષ મૂકતાં મને જે અનહદ આનંદ થઈ રહ્યો છે, તે અવશ્યનીય છે.

પ્રાચીન સભ્જાયોના આ સંગ્રહમાં પૂર્વે થઈ ગએલા મહાપુરૂષોનાં જીવનચરિત્રો તથા આત્મિક પદો વગેરેની જે સુંદર રચનાઓ પદ્યમાં પૂર્વે પુરૂષોએ રચી છે, તેને કોઈ-પણ જાતની ટીકા ટીપ્પણીઓની જરૂર હોય તેમ લાગતું નથી. આ સંગ્રહ પહેલાં કેટલાક સંગ્રહો પ્રસિદ્ધિમાં આવેલાં છે, પરંતુ તેમાંના મોટા ભાગે અશુદ્ધ અને સળંગ કાવ્યબદ્ધ તથા ભાવ વગરનાં ચિત્રોવાળાં છે અને તેથી જ બની શકે તેટલો શુદ્ધ કડીબદ્ધ અને પ્રસંગોને અનુરૂપ ભાવવાહી પ્રાચીન તથા અર્વાચીન ચિત્રો સહિત આ સંગ્રહ જનતા સમક્ષ રજુ કરવા ઉદ્યુક્ત થયો છું અને આશા રાખું છું કે મારી ગ્રન્થાવલિના આઠમા પુખ્ત તરીકે પ્રસિદ્ધ થએલ “૧૧૫૧ સ્તવન મંજુષા” ના પુસ્તકની માફક જનતા મારા આ પ્રકાશનને સુંદર આવકાર આપશે.

પ્રસ્તુત ગ્રન્થ એ સત્તરમી સદીની શરૂઆતથી માંડીને ઓગણીસમી સદીની અંત સુધીમાં થઈ ગએલા જૈન મુનિ-

વરોના હૃદયંગમ ઉદ્ગારો રૂપી મૌક્તિકોની હારમાળાઓ-
માંના વીખરાએલા કેટલાક મૌક્તિકોનો સંગ્રહ છે.

સજ્જાય એટલે સ્વાધ્યાય, સ્વાધ્યાયમાં મુખ્યત્વે કરીને
કપાયાદિથી નિષ્પન્ન થતા અનિષ્ટ પરિણામોનું, દાન, શીલ,
તપ અને ભાવ, રૂપી ચાર પ્રકારના ધર્મના સેવનથી થતા
લાભોનું અને દાનાદિ ચાર પ્રકારના ધર્મનું સેવન કરનારા
પુણ્યપુરૂષોના ઉત્તમ ગુણોનું વર્ણન હોય છે. પ્રતિક્રમણમાં
જ્યારે કોઈ મુનિમહારાજ મધુર સરોવે સજ્જાય ગાય છે,
ત્યારે તેમાંથી રચનારની કાવ્યચાતુર્યતા અને ખોલનારની
પવિત્રતા નિર્જર છે. આવાં મૌક્તિકો સમાજની મોંઘી
સંપત્તિ છે, પરંતુ જનતાની તે તરફની ઉપેક્ષા જો દૂર થઈ
જાય તો આવા આવા દસ બાર ભાગો થઈ શકે તેટલી
સાહિત્ય સામગ્રી તો હજી અપ્રસિદ્ધ રૂપે ગુજરાતના જૈન
ભંડારોમાં તેને પ્રકાશિત કરનારની વાટ જોતી પડી રહેલી
છે, જો સાનુકુળતા હશે તો દર વર્ષે આવું એકાદું પ્રકા-
શન પ્રસિદ્ધ કરીને જનતા સમક્ષ મૂકવાની મારી ઈચ્છા
છે, પરંતુ તેનો બધો આધાર જનતા આજ સુધી મારી
સાહિત્ય પ્રવૃત્તિને જે રીતે પ્રોત્સાહન આપતી રહી છે, તે
રીતે પ્રોત્સાહન આપવાનું ચાલુ રાખે તે ઉપર નિર્ભર છે.

ત્રકણ સ્વીકાર

આ પુસ્તકમાં આપવામાં આવેલા ચિત્રો પૈકી આય-
સ્થલિભદ્ર અને સાત ખડેનો તથા રથિકકલા અને કૌશાનૃત્ય,
એ બે સોનેરી ચિત્રોના ખડાંકો વાપરવા આપવા માટે શેઠ
દેવચંદ લાલભાઈ જૈન પુસ્તકોદ્ધાર ફંડના દ્રસ્ટીઓનો,

ભરત બાહુબલિનાં દ્વંદ્વયુદ્ધનું ત્રિરંગી ચિત્ર વડોદરાના શ્રી આત્મારામ જૈન જ્ઞાન મંદિરમાં આવેલા સ્વર્ગસ્થ શાંતમૂર્તિ શ્રી હંસવિજયજી મહારાજના અમૂલ્ય સંગ્રહમાંની સંવત ૧૫૨૨માં લખાએલી કલ્પસૂત્રની સુવર્ણાક્ષરી પ્રતમાંથી ખોદક કરાવીને અત્રે રજુ કરેલું છે અને તેથી જ તે પ્રતનો ઉપયોગ કરવા દેવા માટે પ્રસ્તુત જ્ઞાનમંદિરના વહીવટ કર્તાઓનો, શ્રી દશાર્ણભદ્રરાજર્ષિ, તથા અર્ધમુક્તાકુમારની સભાએ લગતાં જે ચિત્ર પ્રસંગોનાં ચિત્રો પૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રી વિજયમોહનસૂરીશ્વરજીના પરમશિષ્ય અનુયોગાચાર્ય પંચાસજી મહારાજ શ્રી પ્રીતિવિજયજીના સંગ્રહની આવશ્યક બાલાવબોધની વિક્રમ સંવત ૧૮૮૨માં મુંબાઈમાં લખાએલી સુંદર ચિત્રોવાળી પ્રતમાંથી ઉપયોગ કરવાની પરવાનગી આપવા માટે પૂજ્ય પંચાસજી મહારાજ શ્રી પ્રીતિવિજયજીનો તથા (૧) દશાર્ણભદ્ર રાજર્ષિ, (૨) વજ્રસ્વામીજી, (૩) બાહુબલી ને અહંકારનો ત્યાગ કરવા માટે બ્રાહ્મી અને સુંદરીની વિનંતી, (૪) શેઠ સુદર્શન અને અન્નુનમાળી તથા (૫) ઇલાચીકુમારની શુભ ભાવનાને લગતા ચિત્ર પ્રસંગો મુરબ્બી શ્રી રવિશંકર રાવળે પોતાની જાતી દેખરેખ નીચે ચાલતા ગુજરાત કલાસંઘમાં તૈયાર કરાવી આપવા માટે શ્રીયુત્ રવિશંકર રાવળનો પણ આભાર માનવાની હું આ તક લઉં છું.

મારી દરેકેદરેક સાહિત્યપ્રવૃત્તિને ઉત્તેજન આપવામાં સૌથી મુખ્ય ફાળો આપનાર શ્રીમાન્ શેઠ માણેકલાલ ચુનીલાલ શાહ જે. પી. તથા મારી દરેક પ્રવૃત્તિને

વાત્સલ્ય ભાવે નીરખીને હમેશાં ઉત્તેજન આપનાર શેઠ માણેકલાલ પ્રેમચંદ રાયચંદ વગેરેનો પશું આ પ્રસંગે આભાર માની કૃતાચં થાઉં છું, અને ઇચ્છું છું કે-મહારી ભવિષ્યની સાહિત્ય પ્રવૃત્તિને તેઓશ્રી વધુ ઉત્તેજન આપતા રહેશે.

આ પુસ્તક શ્રીમાન્ શેઠ માણેકલાલ ચુનીલાલ શાહ જે. પી તથા તેઓશ્રીના ધર્મપત્નિ અ. સો. કમળા-બહેન માણેકલાલ ચુનીલાલ (દંપતિ) ની સિરીઝના બીજા મણકા તરીકે તેટલા જ માટે પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યું છે કે મારી સાહિત્યપ્રવૃદ્ધિને તેઓશ્રી તરફથી ઉત્તરોત્તર ઉત્તેજન મળ્યા કરતું ન હોત તો હું મારા આઠમા પુષ્પ (૧૧૫૧ સ્તવન મંજુષા) માં જણાવી ગયો છું તેમ મારી સાહિત્ય પ્રવૃત્તિ લગભગ મંદ પડી ગઈ હોત; તેથી જ આ પુસ્તક અને હવે પછી દર વર્ષે હજુ-સુધી અપ્રગટ રહેલા પ્રાચીન સ્તવનો, સજ્જાયો અને જૈન ઊર્મિકાવ્યોના સંગ્રહનું એકેક પુસ્તક તેઓ (દંપતિ) ની સિરીઝના ઉત્તરોત્તર મણકા તરીકે પ્રસિદ્ધ કરવાની ઇચ્છા પ્રદર્શિત કરવાની આ તક લઉં છું અને ઇચ્છું છું કે તેઓશ્રી તે વાતનો સ્વીકાર કરશે.

આ સંગ્રહમાંની સજ્જાયોનો કેટલોક ભાગ અમદાવાદની જૈનવિદ્યાશાળા તરફથી વર્ષો પહેલાં શિલાછાપમાં છપાએલા સજ્જાય સંગ્રહમાંથી, કેટલોક ભાગ મારા વડોદરાના નિવાસસ્થાન વખતે આગમોદ્ધારક આચાર્યદેવ શ્રીમાન્ સાગરાનંદસૂરીશ્વરના શિષ્ય મુનિ મહારાજ

શ્રીવર્ધ્માનસાગરજી દ્વારા વડોદરા-મહમદની વાઘીમાં આવેલા રંગમહાલના ઉપાશ્રયમાંની હસ્તપ્રતો મને ઉપયોગ કરવા માટે ભેટ મળેલી તેમાંથી અને કેટલોક ભાગ પરમ-પૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રી વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજીના શિષ્યે શ્રી કાંતિવિજયજી, શ્રીમાનતુંગવિજયજી દ્વારાએ હસ્તપ્રતો અને પ્રેસ કૉપીઓ મળેલી તેમાંથી મળેલો છે અને તે માટે તે સર્વેનો હું અત્રે આભાર માનું છું.

આ સંગ્રહમાં જે ભગવતીસૂત્રની સજ્જાઓ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવેલી છે તેની પ્રેસ કૉપી પણ મને પૂજ્ય શ્રી કાંતિવિજયજી તરફથી મળેલી, પરંતુ તે વધારે અશુદ્ધ લાગવાથી અમદાવાદના ડહોલાના ઉપાશ્રયના ભંડારમાંથી બીજી બે હસ્તપ્રતો સાથે મેળવીને છપાવી છે અને તેથી તે ભંડારના દ્રુષ્ટીઓનો પણ અત્રે આભાર માનું છું. ભગવતી-સૂત્રના બધા શતકો ઉપર ઉપાધ્યાય શ્રી માનવિજયજીએ કેમ સજ્જાઓ નહીં બનાવી હોય તેની કાંઈ સમજણ પડતી નથી, કારણકે મને પ્રાપ્ત થએલી ઉપરોક્ત પ્રેસ કૉપીમાં તેમજ બંને હસ્તપ્રતોમાં પણ ભગવતીના વીશ શતકો ઉપરનીજ સજ્જાઓ છે અને બંને હસ્તપ્રતો સંપૂર્ણ છે, છતાં કોઈપણ મહાનુભાવને ઉપાધ્યાય શ્રી માનવિજયજીએ રચેલી ભગવતીજીના સંપૂર્ણ એકતાલીશ શતકો ઉપરની સજ્જાઓ મલી આવે તો મને લખી જણાવવા જરૂર કૃપા કરશે એમ ઈચ્છું છું.

આ સંગ્રહમાં પ્રસિદ્ધ થએલ શ્રી જિનહર્ષસૂરિ વિરચિત વજ્રસ્વામીની પંદર ઠાળો વાળી સજ્જાય, ૫૭૬

૭૫ થી ૮૭, શ્રી જિનહર્ષસૂરિ વિરચિત શિયળની નવવા-
ડની અગિયાર ઢાળો પૃષ્ઠ ૮૯ થી ૯૯, શ્રી વીરવિજયજી
વિરચિત દશારણ્યભદ્રની પાંચ ઢાળો પૃષ્ઠ ૩૬૯ થી ૩૭૩,
શ્રી માનવિજયજી ઉપાધ્યાય વિરચિત શ્રી ભગવતીસૂત્રની
તેત્રીશ સજ્જાઓ પૃષ્ઠ ૪૧૨ થી ૪૫૦, શ્રી સુન્દર મુનિ
વિરચિત શ્રી રાણુલની સજ્જા ૫૪૧ થી શરૂ કરીને
માલમુનિ વિરચિત જીરણુશેઠની સજ્જા ૪૮૦ સુધીની
સજ્જાઓ સૌથી પહેલી જ વાર પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવેલી
છે; વાચકોનું ખાસ લક્ષ તે તરફ ખેંચવાની રજા લઉં છું.

આ ગ્રંથમાં છપાવવામાં આવેલા મહાપુરૂષોના જીવ-
નને લગતા પ્રસંગોનાં ચિત્રોની જરા પણ આશાતના નહિ
કરવા વાંચક અને દર્શક બંને પ્રત્યે મારી નમ્ર વિનંતિ છે.

છાપકામ માટે, સૂર્યપ્રકાશ પ્રિન્ટીંગ પ્રેસના માલિક
પટેલ મણિલાલ કેદયાણુદાસનો, પ્લોટ, જેકેટ, ચિત્રો
વગેરે સુંદર રીતે છાપી આપવા માટે કુમાર કાર્યાલયવાળા
શ્રીયુત્તમચુભાઈ રાવતનો પણ હું અત્રે આભાર માનું છું.

મારી અદ્યપમતિ પ્રમાણે આ સંગ્રહને શુદ્ધ કરવા
માટે મેં પ્રયત્ન કરેલો છે. છતાં પણ દષ્ટિ દોષથી અને
પ્રેસ દોષથી કાંઈ પણ અશુદ્ધિ વગેરે રહી જવા પામી હોય
તે માટે શ્રદ્ધા માગું છું.

સંવત ૧૯૯૬
માહ સુદી ૫
(વસંતપંચમી)
મંગલવાર

નિવેદક:-
સારાભાઈ મણિલાલ નવાળ
હા. પારસીની ચાલ રૂમ નંબર. ૪
સાબરમતી.

વિષયાનુક્રમણિકા

અ. નં.	સંજ્ઞાયનું નામ	પહેલું પદ	કર્તાનું નામ	પૃષ્ઠ નંબર
૧	સમકિતના સડસડ બોલની	સુદૃતવસ્ત્ર કદંબિની	શ્રી યશોવિજયજી	૧
૨	"	ત્રણુ લિંગ સમકિત તાણાં રે	"	૨
૩	"	અરિહંતે જિન	"	૩
૪	"	ત્રણુ શુદ્ધિ સમકિત	"	૩
૫	"	સમકિત દ્વપણુ પરિહરે	"	૪
૬	"	આઠ પ્રભાવિક પ્રવચન	"	૫
૭	"	સોહૈ સમકિત નેહથી	"	૫
૮	"	લક્ષણુ પાંચ કલાં	"	૬
૯	"	પરતીર્થો પરના સુર	"	૭
૧૦	"	શુદ્ધ ધરમથી નવિ ચક્ષે	"	૭
૧૧	"	ભાવિને રે સમકિત	"	૮
૧૨	"	હરે જિહાં સમકિત	"	૯
૧૩	આર ભાવનાની	પાસ જિનેસર પય નમી	શ્રી જયસોમ	૧૧

અ. નં.

સગ્ગ્રાયાનું નામ

પહેલું પદ

કર્તાનું નામ

પૃષ્ઠ નંબર

૧૪	"	દાળ બીજ	બીજ અશરણુ ભાવના	"	૧૨
૧૫	"	દાળ ત્રીજ	ત્રીજ ભાવના ટીણી પરે	"	૧૪
૧૬	"	દાળ ચોથી	ચોથી ભાવના ભવિષ્યજી	"	૧૫
૧૭	"	દાળ પાંચમી	પાંચમી ભાવના ભાવીયે' રે	"	૧૬
૧૮	"	દાળ છઠી	છઠી ભાવના મન ધરો	"	૧૭
૧૯	"	દાળ સાતમી	આશ્રત ભાવના સાતમી રે	"	૧૮
૨૦	"	દાળ આઠમી	આઠમી સંવર ભાવનાજી	"	૧૯
૨૧	"	દાળ નવમી	નવમી નિર્જર ભાવના	"	૨૦
૨૨	"	દાળ દશમી	દશમી લોકસ્વરૂપ રે	"	૨૧
૨૩	"	દાળ અગિયારમી	દશ દશાંતે દોહિલો રે	"	૨૨
૨૪	"	દાળ બારમી	ધન ધન ધર્મ જગ	"	૨૩
૨૫	"	દાળ તેરમી	તુમે' ભાવો રે ભવિ	"	૨૪
૨૬	બાર ભાવનાની		વિમલ કૃષ્ણ કમળના હંસ	શ્રી સહસ્રચંદ્રજી	૨૬
૨૭	"	દાળ બીજ	ભાવના માલતી ચૂશીયે'	"	૨૭
૨૮	"	દાળ ત્રીજ	મૂંઝમાં મૂંઝમાં મોહમાં	"	૨૮
૨૯	"	દાળ ચોથી	કા નવિ શરણુ' કા નવિ	"	૨૯
૩૦	"	દાળ પાંચમી	સર્વ સંસારના ભાવતું	"	૩૦

અ. નં	સંજ્ઞાયત્રું નામ	પહેલું પદ	કર્તાનું નામ	પૃષ્ઠ નંબર
૩૧	"	દાળ છટી	"	૩૧
૩૨	"	દાળ સાતમી	"	૩૨
૩૩	"	દાળ આઠમી	શ્રી સદ્ભયંદ્રજી	૩૩
૩૪	"	દાળ નવમી	"	૩૩
૩૫	"	દાળ દશમી	"	૩૪
૩૬	"	દાળ અગિયારમી	"	૩૫
૩૭	"	દાળ બારમી	"	૩૫
૩૮	"	દાળ તેરમી	"	૩૭
૩૯	"	દાળ ચૌદમી	"	૩૮
૪૦	શ્રી અવંતિસુકુમારની	પાસ જિનેસર સેવીયે	શ્રી જિનહર્ષસુરિ	૪૦
૪૧	"	દાળ બીજી	"	૪૨
૪૨	"	દાળ ત્રીજી	"	૪૩
૪૩	"	દાળ ચોથી	"	૪૫
૪૪	"	દાળ પાંચમી	"	૪૬
૪૫	"	દાળ છટી	"	૪૭
૪૬	"	દાળ સાતમી	"	૪૮
૪૭	"	દાળ આઠમી	"	૫૦

એ તૂંદી આપદ્મં તૂંદી
 ચેતના જાગી સહચારિણી
 મંસ મલ મૂત્ર રૂધિરે
 જગ શુભાશુભ નેણે
 તાપે મીણ ગમે જિમ
 ધર્મથી જીવતે જય
 ને નરા સાધુ આધાર
 ભવિક જીવ પૂછે નિજ
 માન નયન માંહે
 પાસ જિનેસર સેવીયે
 મધુર સ્વરે સુનિવર
 સંયમથી સુખ પામીયે
 ફર જોડી આમળ રહી રે
 માથ ફહે વત્સ સાંભળો
 હવે કુખર હરિયું મન
 અનુભતિ દીધા માયે
 સદચરણ હો ફહે

અ. નં.	સબ્ધાચનું નામ	પહેલું પદ	કર્તાનું નામ	પૃષ્ઠ નંબર
૪૮	દાળ નવમી	તિથુ અવસર એક	"	૫૧
૪૯	દાળ દશમી	વાંદી પૂછે ગુરુ બાણી	"	૫૨
૫૦	દાળ અગિયારમી	દુઃખ ભર અત્રીસે	"	૫૩
૫૧	દાળ બારમી	ક્ષિત્રા તટે ઊભી રહે રે	"	૫૪
૫૨	દાળ તેરમી	ભદ્રા ધર આવી ઝોભ	"	૫૫
૫૩	શ્રી અવંતિસુકુમારની	મનોહર માળવ દેશ	શ્રી માનવિભળશ્વરિ	૫૬
૫૪	શ્રી વયરકુમારની	સાંભાળનું તુમે અદ્ભુત	શ્રી પદ્માવિભળ	૬૧
૫૫	શ્રી ધનાઅણ્ણુઆરની	શિયાળામાં શીત ધણી	શ્રી માનસાગરજી	૬૪
૫૬	દાળ પહેલી	કાકંદી નયરી ફેરા	"	૬૬
૫૭	દાળ બીજી	કહે ધનો કામિની	"	૬૭
૫૮	દાળ ત્રીજી	અર્ધ ભદ્રા સેઈ	"	૬૮
૫૯	દાળ ચોથી	શ્રેણિક સુષુ સહસ	"	૭૦
૬૦	દાળ પાંચમી	ધન ધન ધનો નકષિ	"	૭૧
૬૧	શ્રી અપાદાજીતિની	શ્રી શ્રુતદેવી હેડે ધરી	શ્રી ભાવરત્નજી	૭૨
૬૨	દાળ બીજી	નિજ પુત્રીઓને કહે રે	"	૭૨
૬૩	દાળ ત્રીજી	ગુરુ કહે એવડી વેળા રે	"	૭૪
૬૪	દાળ ચોથી	સુખ વિશ્વસંતાં એકજી	"	૭૪

અ. નં.	સંજ્ઞાચક્રું નામ	પહેલું પદ	કર્તાનું નામ	પૃષ્ઠ નંબર
૬૫	”	પાંચમે કુમારને મેલીયા રે	શ્રી ભાવસ્તનજી	૭૪
૬૬	શ્રી વજ્રસ્વામીની	અરધ ભરત મોહિ	શ્રી જિનહર્ષભૂરિ	૭૫
૬૭	”	શેઠ ધનપાલની નંદની	”	૭૬
૬૮	”	નારી સુનંદા રે રોતી	”	૭૬
૬૯	”	જિભતિમ કરી સમજવી	”	૭૭
૭૦	”	સાંભળા વનિતાના બોલ	”	૭૮
૭૧	”	ધનગિરિ આર્યસમિત	”	૭૯
૭૨	”	કહર્ષ સુનંદા નારી	”	૮૦
૭૩	”	ગુરૂ આદેશ પાળી	”	૮૧
૭૪	”	સત્યાતરી નારી ભણી	”	૮૨
૭૫	”	તિહાં થકી ગુરૂ પાંગર્યાજી	”	૮૩
૭૬	”	તોડે રે વાહા તોડે સુનંદા	”	૮૪
૭૭	”	હવર્ષ રાગ ધનગિરી	”	૮૫
૭૮	”	આઠ વરસનઈ દિક્ષા	”	૮૫
૭૯	”	વયસ્વામી એહલું કહર્ષ રે	”	૮૬
૮૦	”	વૈરાગી રે વૈરાગી રે	”	૮૭
૮૧	શીશલની નાવવાડની	શ્રીનેમિસર ચરણયુગં	”	૮૯

અ. નં.	સંજ્ઞાયત્રું નામ	પહેલું પદ	કર્તાત્રું નામ	પૃષ્ઠ નંબર
૮૨	દાળ બીજી	ભાવ ધરી નિલ પાલીઈ	"	૯૦
૮૩	દાળ ત્રીજી	જો જો જાતિરૂપ કુલ	"	૯૧
૮૪	દાળ ચોથી	ત્રીજી વાડ હવે ચિત્ત	"	૯૨
૮૫	દાળ પાંચમી	મનોહર રૂપ નારી તણાં	"	૯૪
૮૬	દાળ છઠી	વાડ હવઈ સુણો પંચમી રે	"	૯૫
૮૭	દાળ સાતમી	ભરયોવન ધન સામગ્રી	"	૯૬
૮૮	દાળ આઠમી	બ્રહ્મચારી સાંભળી વાતડી	"	૯૭
૮૯	દાળ નવમી	પુરૂષ કવલ બત્રીશ	"	૯૮
૯૦	દાળ દશમી	શોભા ન કરવી દેહની	"	૯૯
૯૧	દાળ અગિયારમી	શ્રી વીરે હો આર પરપદામઈ	"	૧૦૧
૯૨	શ્રી ઇલાચીપુત્રની	નામ ઇલાપુત્ર જાણીએ	શ્રી લલિતવિજયજી	૧૦૩
૯૩	દાળ પહેલી	જંજીરૂપના ભરતમાં	શ્રી માલ સુનિ	૧૦૫
૯૪	દાળ બીજી	કરમવશે ને જીવને રે	"	૧૦૭
૯૫	દાળ ત્રીજી	હવે નાટકણી મન	"	૧૦૯
૯૬	દાળ ચોથી	ટાળું નાટકીયા તણું રે	"	૧૧૧
૯૭	દાળ પાંચમી	ઇલાચી ચિત્ત ચિત્તવે	"	૧૧૩
૯૮	દાળ છઠી	હવે નરપતિ મન ચિત્તવેજી	"	

અ. નં.	સજ્જાયણું નામ	પહેલું પદ	કર્તાણું નામ	પૃષ્ઠ
૯૯	ખંધકુમારની	શ્રી સીમંધર પાય નમીજી	કવિયણુ	૧૧૫
૧૦૦	જંજુસ્વામીની	સરસતિ પદપંકજ નમી	સોભાગ્યસાગર	૧૧૭
૧૦૧	" હાળ બીજી	ગુરૂ વાંદીધર આવીયા રે	"	૧૧૮
૧૦૨	" હાળ ત્રીજી	સનેહી પ્રીતમને કહે	"	૧૧૯
૧૦૩	" હાળ ચોથી	એહવે પ્રભવો આવીયો	"	૧૨૦
૧૦૪	"	રાજગ્રહી નગરી વસે	હેતવિજયજી	૧૨૧
૧૦૫	"	સરસ્વતી સામિનો વિનવું		૧૨૨
૧૦૬	સનતકુમારની	સરસતિ સરસ વચન	શાંતિકુશલ	૧૨૩
૧૦૭	ભરત વ્યકર્ત્તિની	આભરણુ અલંકાર સઘળાં		૧૨૫
૧૦૮	ભરતબાહુબલીની	સ્વસ્તિ શ્રી સારદાભણી	રામવિજય	૧૨૬
૧૦૯	" હાળ બીજી	તવ ભરતેશ્વર વિનવે રે	"	૧૩૦
૧૧૦	પૃથ્વીવંદ્ર અને ગુણસાગરની	શાસનનાયક સુખકરે	જીવવિજય	૧૩૨
૧૧૧	" હાળ બીજી	આવ્યા ગજપુર નયરથી	"	૧૩૪
૧૧૨	" હાળ ત્રીજી	ધન ધન જે સુનિવર	"	૧૩૭
૧૧૩	સુબાહુકુમારની	હવે સુબાહુકુમાર એમ	પાનાયંદજી	૧૩૯
૧૧૪	અર્જુનમાળાની	સદ્ગુરૂ ચરણે નમિ કહું	કવિયણુ	૧૪૧
૧૧૫	ધમા શાલિભદ્રની	રાજગ્રહી નગરી મોઝારોજી	"	૧૪૪

અ. નં.	સંજ્ઞાયનું નામ	પહેલું પદ	કર્તાનું નામ	
૧૧૬	"	પ્રથમ ગોવાળીયા તણા	સમયસુંદર	૧૦૭
૧૧૭	ગન્ધકુમાલની	સરસતિ સમરે શારદા રે	મનકવિજયજી	૧૪૮
૧૧૮	"	કહે માતા કુમારને રે લાલ	"	૧૫૨
૧૧૯	"	સોરઠ દેશ મોઝાર	સિદ્ધ સોમાચળ	૧૫૩
૧૨૦	સ્ત્રીલિભદ્રજીની	શ્રી સ્ત્રીલિભદ્ર મુનિગણમાં	ઋષભદાસ કવિ	૧૫૬
૧૨૧	"	આંખો મોયો હે આંગણે	રૂપવિજયજી	૧૫૮
૧૨૨	"	શ્રી મહાવીર જિનેસરે	ક્ષમાકથાચક્રજી	૧૬૧
૧૨૩	નેમ રાજુલની	પિયુજી પિયુજી રે નામ	રૂપવિજયજી	૧૬૨
૧૨૪	"	હલકો હાંકોને સ્વામી	ધર્મવિજયજી	૧૬૩
૧૨૫	રાજુલનો પત્ર	સ્વસ્તિ શ્રી દેવયગિરિવરા	રૂપવિજયજી	૧૬૪
૧૨૬	નેમ રાજુલની	સરસતિ સામીણી વીનવું	લાવણ્યસમય	૧૬૬
૧૨૭	નેમ રાજુલના આરમાસા	સખી તોરણ આર્ધ કંથ	વીરવિજયજી	૧૬૮
૧૨૮	હીરવિજયસરિની	એ કર જોડી વિનવુંજી	ભક્તિવિજયજી	૧૭૦
૧૨૯	નેમરાજુલના આર માસા	ઐત્ર માસે તે ચતુરા ચિતેરે	રોજરતન	૧૭૪
૧૩૦	નેમજીના સાતવાર	રવિવારે તે હો રઢીયાળારે	"	૧૭૫
૧૩૧	રાજુલની પંદર તિથિ	પડવે પિયુ પ્રીતજ પાળારે	"	૧૭૬
૧૩૨	રાજિભતી અને રહનેમિનો સંવાદ રહનેમિ અંબર વિષુ		વીરવિજયજી	૧૭૭
				૧૭૯

અ. નં.	સજ્જાયણું નામ	પહેલું પદ	કર્તાણું નામ	પૃષ્ઠ
૧૩૩	રાજિભતી રહનેમિની	એક દિવસ વિષે રહનેમિ.	ઉત્તમચંદ્રજી	૧૮૪
૧૩૪	"	કહિસગ્ગ થકીરે રહનેમિ	વસતામુનિ	૧૮૬
૧૩૫	વરદત્તકુમારની	નિચરંતા નેમિ જિણેસર	વિમળદીપ	૧૮૭
૧૩૬	રહનેમિની	કહિસગ્ગમખ્યાને મુનિ	રૂપવિજયજી	૧૮૮
૧૩૭	રાજિભતીની	કાંઈ રીસાણુહો નેમ	જિનહર્ષસૂરિ	૧૮૯
૧૩૮	શ્રી વંકચૂલની	જંભુકીપમાં દીપતુરે	મતિવિજય	૧૯૦
૧૩૯	મેઘરથ રાજની	દશમે ભવે શ્રી શાંતિજી	સમયસુંદરજી	૧૯૨
૧૪૦	સંગ્રાગ સોનીની	શ્રી શંખેશ્વર પાય નમી	ભાણેચંદ્રજી	૧૯૪
૧૪૧	મનકમુનિની	નમો નમો મનક મહામુનિ	સાધિવિજયજી	૨૯૬
૧૪૨	દેવકીના છ પુત્રની	મનહું તે મોહું મુનિવર	ધર્મસિંહજી	૧૯૭
૧૪૩	ગાંઢરીયા મુનિની	સરસ્વતી ચરણે શિશ	ભાવરત્નસૂરિ	૧૯૯
૧૪૪	" ઢાળ બીજી	એણે અવસરે તરણી	"	૨૦૦
૧૪૫	" ઢાળ ત્રીજી	હારે લાલ શીખ સાધુની	"	૨૦૨
૧૪૬	" ઢાળ ચોથી	અણુસણુ ખામણાં મુનિ	"	૨૦૩
૧૪૭	મેતારજ મુનિની	ધનધન મેતારજ મુનિ	રામવિજયજી	૨૦૪
૧૪૮	"	શમ દમ ગુણેના આગરજી	રાજવિજયજી	૨૦૬
૧૪૯	નાંદિયેણુ મુનિની	રાજગૃહી નગરીનો વાસી	મેરૂવિજયજી	૨૦૭

અ. નં.	સંજ્ઞાયાનું નામ	પહેલું પદ	કર્તાનું નામ	પૃષ્ઠ
૧૫૦	"	દાળ બીજી	"	૨૦૮
૧૫૧	"	દાળ ત્રીજી	"	૨૦૯
૧૫૨	અર્હનકમિની		મહિમાસાગર	૨૧૦
૧૫૩	"	દાળ બીજી	"	૨૧૧
૧૫૪	"	દાળ ત્રીજી	"	૨૧૩
૧૫૫	"	દાળ ચોથી	"	૨૧૪
૧૫૬	"	દાળ પાંચમી	"	૨૧૬
૧૫૭	"	દાળ છઠી	"	૨૧૭
૧૫૮	"	દાળ સાતમી	"	૨૧૮
૧૫૯	"	દાળ આઠમી	"	૨૧૯
૧૬૦	"		રૂપવિન્યજી	૨૨૦
૧૬૧	નમિરાબની સંજ્ઞાય	જંભુદ્રીપમાં દીપતું	સમયસુંદરજી.	૨૨૨
૧૬૨	નીગણરાબની સંજ્ઞાય	પુંડપુરવર્ધન રાજિયો	"	૨૨૨
૧૬૩	દેવકુંજર ઋષિની	સહજસુંદર મુનિ પુરંદર	માનવિમલસૂરિ	૨૨૩
૧૬૪	સુદર્શન શેઠની	શીળ રતન જતન કરો રે	ક્ષમાકલ્યાણકંજી	૨૨૪
૧૬૫	પ્રસન્નચંદ રાજર્ષિની	રાજ છોડી રળીયામણો રે	લક્ષ્મીરતનજી	૨૨૫
૧૬૬	કુમહરાયની સંજ્ઞાય	નયરી કપિદાનો ધણી	સમયસુંદરજી	૨૨૬

અ. નં.	સંજ્ઞાયનું નામ	પહેલું પદ	કર્તાનું નામ	પૃષ્ઠ
૧૬૭	સગપુત્રની સંજ્ઞાય	પ્રણામ પાસ જિજ્ઞાસેને		૨૨૭
૧૬૮	અનાથી સુનિની	શ્રેણિક રચવાડી ચઢ્યો	સમયસુંદરજી	૨૩૧
૧૬૯	"	મગધાધિપ શ્રેણિક	રામવિજયજી	૨૩૨
૧૭૦	કરકંડુ પ્રત્યેક ભુદની	ચંપાનગરી આતિ ભલી	સમયસુંદરજી	૨૩૪
૧૭૧	મેધકુમારની	ધારણી મનાવે રે મેધ	પ્રીતિવિમલજી	૨૩૫
૧૭૨	"	વીરજિજ્ઞાંદ સમોસર્થોજી	શ્રીપૂનાજી	૨૩૬
૧૭૩	દશશ્રાવકની	સકળ ઉપાસકમાં શિરદારા	વીરવિજયજી	૨૩૮
૧૭૪	અર્ધમિત્તાસુનિની	શ્રી અર્ધમંતા સુનિવરજીકા	ક્ષમાકલ્યાણિકજી	૨૩૯
૧૭૫	"	શાસ્ત્રન સ્વામી રે નિરમળ	"	૨૪૦
૧૭૬	"	તવ કહું કુમર ગૌતમ ભણી	"	૨૪૧
૧૭૭	"	કુમર કહું જાણું સહી	"	૨૪૨
૧૭૮	અમરકુમારની	રાજગૃહી નગરી ભલી	કવિયણ્ણ	૨૪૩
૧૭૯	શ્રી હરિકૃષ્ણસુનિની	સોવાગકુળમાં ઉપન્યા હો	ઋષભદાસ	૨૪૭
૧૮૦	ખંધકસુનિની	શ્રી સુનિસુવત જિન નમું	ઋષભવિજયજી	૨૫૦
૧૮૧	"	ખંધક સાધુ વિચાર	"	૨૫૧
૧૮૨	"	તપ પાત્રક સુખ પામતો	"	૨૫૨
૧૮૩	"	બાળક માહરે વચનથી રે	"	૨૫૪

અ. નં.	સંજ્ઞાયનું નામ	પહેલું પદ	કર્તાનું નામ	પૃષ્ઠ
૧૮૪	ચંદનખાલાની	શ્રી સરસતિના રે પાય પ્રજુમી	નિત્યલાલ	૨૫૫
૧૮૫	" હાળ બીજી	તેણે અવસર તિહાં બાણીયે	"	૨૫૭
૧૮૬	" હાળ ત્રીજી	એણે અવસર શ્રીવીર	"	૨૫૮
૧૮૭	કલાવતિની	નગરી કાસંબીના રાજા રે		૨૬૦
૧૮૮	છપુકાર કમલાવતિની	મહોલે તે બેઠાં રાણી	કવિસંક્ષે	૨૬૧
૧૮૯	સુભદ્રાસતીની	મુનિવર સોધે રે ધરિજા	ગાનવિમલસૂરિ	૨૬૪
૧૯૦	મનોરમાસતીની	મોહનગારી મનોરમા	રૂપવિજયજી	૨૬૭
૧૯૧	સોળ સતીની સંજ્ઞાય	સરસતિ માતા પ્રણયું	સમયસુંદરજી	૨૬૮
૧૯૨	ચેલાણીસતીની	વીરે વખાણી રાણી	ગાનવિમલસૂરિ	૨૬૯
૧૯૩	નંદાસતીની	બેનાતટ નયરે વસે	સકલચંદ્ર	૨૭૦
૧૯૪	દેવાનંદાની	જિનવર રૂપ દેખી	જિનહર્ષસૂરિ	૨૭૧
૧૯૫	દંઢણુ ઋષિની	દંઢણુ ઋષિજીતે વંદના	માણિકમુનિ	૨૭૨
૧૯૬	બાહુબલીની	બહેની બોલે હો	સમયસુંદરજી	૨૭૩
૧૯૭	પ્રસન્નચંદ્ર રાજર્ષિની	મારગમાં મુનિવર મળ્યા	"	૨૭૪
૧૯૮	માયાની	માયા કારમીરે, માયા	દાનવિજયજી	૨૭૫
૧૯૯	કર્મની વિડંબનાની	સુખ દુઃખ સરભ્યા	ગાનવિમલસૂરિ	૨૭૬
૨૦૦	વજ્રારાની	નરભવ નયર સોહામણો		

અમ. નં.	સંજ્ઞાયનું નામ	પહેલું પદ	કર્તાનું નામ	પૃષ્ઠ
૨૦૧	સતી સીતાની	સરસ્વતી ભગવતી ભારતી	પ્રેમવિનયજી	૨૭૬
૨૦૨	સુંદરીની	રૂડે રૂપેરે શીળ સોહાગણ્ય	જ્ઞાનવિમલસરિ	૨૮૦
૨૦૩	રૂઝિમણીની	કહે સીમંધર સ્વામી	મોહનવિનયજી	૨૮૧
૨૦૪	રોહિણીની	શ્રીવાસુપૂજ્ય જિજ્ઞાંસના	વિનયભદ્રસીસરિ	૨૮૩
૨૦૫	કોશસ્થાળની	દશરથ નૃપ કોશસ્થાને	જ્ઞાનવિમલસરિ	૨૮૪
૨૦૬	સુલસાઆવિકાની	ધન સુલસા સાચી	કલ્યાણવિમલજી	૨૮૬
૨૦૭	કૃષ્ણ વાસુદેવની	નગરી દારિકામાં નેમિ	કુદ્રવિનયજી	૨૮૭
૨૦૮	પાંચ પાંડવની	હસ્તિનાપુર વર ભહુ	કવિયશ્ય	૨૮૮
૨૦૯	નાગેશ્વરી આલણીની	ચંપાનગરી સોહામણીરે	કનકવિનયજી	૨૯૧
૨૧૦	નિંદ્રાની	નિંદ્રા વેરણ્ય હૃદ રહી	લગ્નિમિવિનયજી	૨૯૫
૨૧૧	જીભલડીની	આપલડીરે જીભલડી	સહજસુંદર	૨૯૬
૨૧૨	નિંદા નિવારણની	મમ કર જીવડારે નિંદા	ભાવસાગર	૨૯૭
૨૧૩	લોભની	લોભ ન કરીએ પ્રાણીઆ	શીળવિનયશિષ્ય	૨૯૮
૨૧૪	શિયળની ચૂનડીની	રે જીવ વિષય નિવારીએ	પ્રશાસતન	૨૯૯
૨૧૫	હોઝા નહિ પીવાની	હોઝા રે હોઝા શું કરો રે	રૂપવિનયજી	૩૦૦
૨૧૬	ઘડપણની	ઘડપણ્ય કાં તું આવીયો		૩૦૧
૨૧૭	નવકારવાણીની	કહેજો ચતુર નર એ	"	૩૦૩

અ. નં.	સંજ્ઞાયનું નામ	પહેલું પદ	કર્તાનું નામ	પૃષ્ઠ
૨૧૮	કુચરની	શુદ્ધ સંવેગી કીરિયાધારી	યશોવિનયજી	૩૦૩
૨૧૯	સર્વોર્થસિદ્ધિની	જગદાનંદન ગુણુનિક્ષે રે	ગુણુવિનયજી	૩૦૬
૨૨૦	વલ્લુઝારાની	નર ભવ નયર સોહામણ્ણું	પદ્મવિનયજી	૩૦૮
૨૨૧	સોદાગરની	સુણુ સોદાગર એ	વીરવિનયજી	૩૦૮
૨૨૨	કાયાની	કાચારે વાડી કારમી	રત્નતિલક	૩૦૯
૨૨૩	હોંશીડાની	હોંશીડા ભાઈ હોંશ	હર્ષ મુનિ	૩૧૦
૨૨૪	મહુબિંદુની	સરસતી મુજ રે	ચરણુપ્રમોદ શિષ્ય	૩૧૧
૨૨૫	સામાયિકની	કર પડિઠ્ઠમણ્ણું ભાવશું	ધર્મસિંહ મુનિ	૩૧૩
૨૨૬	શિયળની	એતો નારી રે, બારી છે	વિનયભદ્ર	૩૧૪
૨૨૭	ઘોબીડાની	ઘોબીડા તું ઘોળે	સમયસુંદર	૩૧૬
૨૨૮	ચૌવતની અસ્થિરતાની	ળે ળે રે એ ળેખનીયું	વિશુદ્ધવિમલ	૩૧૭
૨૨૯	અણ્ણમીની	શ્રી સરસ્વતી ચરણે	દેવવિનયજી	૩૧૮
૨૩૦	કાચાપુર પાટણની	કાચાપુર પાટણ રખડો	સંહનસુંદર	૩૧૯
૨૩૧	ઘીના ગુણની	ભવિયણું ભાવ ધણો ધરી	લાભવિનયજી	૩૨૦
૨૩૨	અઢાર નાતરાંની	પહેલાંને સમઝે પાસ	હેતવિનયજી	૩૨૨
૨૩૩	"	એક દિન બેઠાં માળાચે રે	"	૩૨૩
૨૩૪	"	ધણ ત્રીજી	"	૩૨૫

અ. નં. સંજ્ઞાયાનું નામ
 ૨૩૫ મૂર્ખને પ્રતિબોધની
 ૨૩૬ આઠ મદ નિવારણની
 ૨૩૭ આત્મ પ્રયોધની
 ૨૩૮ આત્માને શિખામણની
 ૨૩૯ મન ભમરાની
 ૨૪૦ અમૃતવેલીની
 ૨૪૧ હિત શિખામણની
 ૨૪૨ ચેતનને શિખામણની
 ૨૪૩ પાંચ ઈન્દ્રિયોની
 ૨૪૪ અનિત્ય સંબંધની
 ૨૪૫ મૈત્રિ ગુણની
 ૨૪૬ આધ્યાત્મિક પદ
 ૨૪૭ " "
 ૨૪૮ " "
 ૨૪૯ " "
 ૨૫૦ આત્મશિક્ષાની
 ૨૫૧ આત્મબોધની

પહેલું પદ

જ્ઞાન કદી નવ થાય
 મદ આઠ મહામુનિ
 એક ધર ઘોડા હાથીયાળ રે
 માહરા આતમ, એહિ જ
 ભૂલ્યો મન ભમરા વું
 ચેતન જ્ઞાન અબુવાળીએ
 જોઈ જતન કર જીવડા
 ચેતનને અગ કહ્યું ચેતીયે
 કાયાફી ગન્યો પિંજરો
 કહેનાં રે સગપણ કૂહની
 નિતનિત વંદુરે મુનિવર
 હક મરનાં હક ગનાં યારો
 કાઈ કાજ ન આવે રે
 કિસીકિં સખ દિન સરખે
 પ્રાણી કાયા માયા કારમી
 આતમરામે રે મુનિ રમે
 હો મૂલ્ય આતમ મત પડ

કર્તાનું નામ

મયાવિજયળ
 માનવિજયળ
 લાવણ્યસમય
 જ્ઞાનવિમલસરિ
 લાભવિજયળ
 યશોવિજયળ
 લાઘવિજયળ
 નયવિજયળ
 તત્ત્વવિજયળ
 વિજયદેવસરિ
 રૂપચંદળ
 હંસ મુનિ
 સમયસુંદરળ
 કલ્યાણ મુનિ
 મણિચંદ્રળ
 રૂપવિજયળ

૫૪

૩૨૬

૩૨૭

૩૨૮

૩૩૦

૩૩૧

૩૩૩

૩૩૫

૩૩૬

૩૩૭

૩૩૮

૩૩૯

૩૪૦

૩૪૧

૩૪૧

૩૪૨

૩૪૩

૩૪૪

અ. નં. સબ્જાથનું નામ

પહેલું પદ

કર્તાનું નામ

પૃષ્ઠ

૨૫૨ આત્માને બોધની
૨૫૩ આત્માને શિખામણી
૨૫૪ આત્માને બોધ
૨૫૫ સહજનંદીની
૨૫૬ આપ સ્વભાવની
૨૫૭ તપની
૨૫૮ બદ્ધભરત્રુનિની
૨૫૯ બીન એકાદશીની
૨૬૦ વૈરાગ્યની
૨૬૧ શરીરતા ગર્વની
૨૬૨ સ્ત્રીને શિખામણીની
૨૬૩ દેવલોકની
૨૬૪ શિયળની
૨૬૫ ધર્મના ચાર પ્રકારની
૨૬૬ ભાવ વિષે
૨૬૭ ચેતનને શિખામણી
૨૬૮ નિંદાની

સાંભળ સચણા સાચી
કાંઈ નવિ ચેતો રે ચિત્તમાં
જીવ કોધ મ કરને, લોભ
સહજનંદી રે આતમા
આપ સ્વભાવમાં રે
કીધાં કર્મ નિકંદવા રે
શા મોટે અંધવ મુખથી
આજ મ્હારે એકાદશી રે
હિંચા તે મંદિર માળીયાં
ગર્વ ન કરશે રે ગાત્રનો
નાથ કહે તું સુણને નારી
સુધર્મો દેવલોકમાં રે
શિયળ સમું વત કા નહિ
શ્રી મહાવીરે ભાખીયા
રે ભવિ ભાવ હૃદયે ધરો
આપ વિચારજો આતમા
બેટી મોહ નરિદક્ષ

પદ્મવિજયજી
શ્વેતધિવિજયજી
શાવણસમય
વીરવિજયજી
જીવવિજયજી
હિંદયરત્નજી

"
"
"
"
"
"
"
"
"
"

અમં. નં.	સંજ્ઞાયાયતું નામ	પહિલું પદ	કર્તાનું નામ	પૃષ્ઠ
૨૬૯	આત્મશિક્ષાની	ધ્યાત્રી તે પિયુને મિત્ર	ઉદયવિજયજી	૩૬૧
૨૭૦	"	સમય સંભાળો રે આખર	"	૩૬૨
૨૭૧	સંસાર સ્વરૂપની	સંસારે જીવ અનંત ભવે	"	૩૬૪
૨૭૨	પ્રમાદ વર્ણનની	અજરામર જગ કો નહીં	"	૩૬૫
૨૭૩	તપની	કીધાં કર્મ નીકંદવા રે	ઉદયરત્નજી	૩૬૬
૨૭૪	વૈરાગ્યની	યા મેવાસમે એ	"	૩૬૭
૨૭૫	ક્રોધની	કડવાં ફલ છે ક્રોધનાં	"	૩૬૭
૨૭૬	માનની	રે જીવ માન ન કીજાએ	"	૩૬૮
૨૭૭	દશાર્જુનદ્રની	પંકજભૂતનયા નમી	વીરવિજયજી	૩૬૯
૨૭૮	" ઢાળ બીજી	રાજા મનમોદે કરી	"	૩૭૦
૨૭૯	" ઢાળ ત્રીજી	માન કરસ્યો નવિ	"	૩૭૧
૨૮૦	" ઢાળ ચોથી	પ્રભુ આગળ નૃપ બેઠો	"	૩૭૨
૨૮૧	" ઢાળ પાંચમી	ઉપશમ સુખકંદો	"	૩૭૩
૨૮૨	ઉત્તરાધ્યયનસૂત્રની	પવયજુદેવી ચિત્ત ધરીજી	ઉદયવિજયજી	૩૭૬
૨૮૩	" ઢાળ બીજી	સોહમ સામિ જંભુ પ્રતિ	"	૩૭૭
૨૮૪	" ઢાળ ત્રીજી	પ્રથમ માનવભવ દોહિયો	"	૩૭૮
૨૮૫	" ઢાળ ચોથી	અજરામર જગે કો નહીં	"	૩૭૯

અ. નં.	સંજ્ઞાપત્રું નામ	પહેલું પદ	કર્તાત્વું નામ	પૃષ્ઠ
૨૮૬	“ ઢાળ પાંચમી	પંચમ અધ્યયનછે કહછે	“	૩૭૯
૨૮૭	“ ઢાળ છટ્ટી	સંસારછે રે, જીવ અનંત	“	૩૮૦
૨૮૮	“ ઢાળ સાતમી	અજ જિમ કોઈકે પોષઈ	“	૩૮૧
૨૮૯	“ ઢાળ આઠમી	કેવલનાજી ગુણ પૂરીઓ	ઉદયવિજયજી	૩૮૨
૨૯૦	“ ઢાળ નવમી	દેવ તણી ઋદ્ધિ ભોગવી	“	૩૮૩
૨૯૧	“ ઢાળ દશમી	પંડૂર પાંન થયઈ	“	૩૮૪
૨૯૨	“ ઢાળ અગિયારમી	વીર જિલ્લુંદની દેશના	“	૩૮૫
૨૯૩	“ ઢાળ બારમી	ઋષિ વનવાસી સુર	“	૩૮૬
૨૯૪	“ ઢાળ તેરમી	ચિત્ર અનઈ સંભૂત એ	“	૩૮૭
૨૯૫	“ ઢાળ ચૌદમી	દેવ તણી ઋદ્ધિ રે	“	૩૮૮
૨૯૬	“ ઢાળ પંદરમી	તપ કરતાં મુનિરાજિયા	“	૩૮૯
૨૯૭	“ ઢાળ સોલમી	બ્રહ્મચર્યના દશ કહીઆ	“	૩૯૦
૨૯૮	“ ઢાળ સત્તરમી	શ્રી જિનધરમ સુણી ખરે	“	૩૯૧
૨૯૯	“ ઢાળ અઠારમી	કાંપિલપુરતો રાજિઓ	“	૩૯૧
૩૦૦	“ ઢાળ ઓગણીશમી	સુગ્રીવ નયર વર વનવાડી	“	૩૯૩
૩૦૧	“ ઢાળ વીસમી	મગધદેશ રાજગણી નગરી	“	૩૯૪
૩૦૨	“ ઢાળ એકવીશમી	નયરી ચંપામાં વસઈ	“	૩૯૬

અ. નં.	સન્ન્યાયનું નામ	પહિલું પદ	કર્તાનું નામ	પૃષ્ઠ
૩૦૩	દાળ આવીશમી	સોરીઅપુર અતિસુંદર	"	૩૬૭
૩૦૪	દાળ ત્રેવીશમી	શિખ્ય જિજ્ઞેસર પાસના	"	૩૬૯
૩૦૫	દાળ ચોવીશમી	સુમતિ ગુપતિ સુધી ધરો	"	૪૦૦
૩૦૬	દાળ પચીશમી	વાણોરસી નગરી વસઈ	"	૪૦૧
૩૦૭	દાળ છવીશમી	દસ આચાર મૈલિદના	"	૪૦૨
૩૦૮	દાળ સત્તાવીશમી	વીર ગોવમનછી હિમ કહઈ	"	૪૦૩
૩૦૯	દાળ અઢીવીશમી	વહ્દમાન જિનવર કહછ	"	૪૦૩
૩૧૦	દાળ ઓગણત્રીશમી	સોહમ જંબૂતઈ કહછી	"	૪૦૪
૩૧૧	દાળ ત્રીશમી	શ્રીવીરઈ તપ વરજીવ્યો	"	૪૦૫
૩૧૨	દાળ એકત્રીશમી	વહ્દમાન જિન ઉપદિશઈ	"	૪૦૬
૩૧૩	દાળ અત્રીશમી	વીર કહઈ યત્રીશમે રે	"	૪૦૭
૩૧૪	દાળ તેત્રીશમી	કેવલનાણીઈ જાણીતો રે	"	૪૦૮
૩૧૫	દાળ ચોત્રીશમી	કિસન નીલ કોપોત એ	"	૪૦૯
૩૧૬	દાળ પાંત્રીશમી	વીર કહઈ ભવિ સોકનછી	"	૪૧૦
૩૧૭	દાળ છત્રીશમી	સોહમસામી હિમ કહઈ રે	"	૪૧૦
૩૧૮	શ્રીભગવતીસત્રત્રી સન્ન્યાય ૧	સદ્દહણા સુધી માનિ ધરીએ	માનવિનયજી	૪૧૨
૩૧૯	" સન્ન્યાય ૨	પારસનાથ સંતાતીએ	"	૪૧૩
૩૨૦	" સન્ન્યાય ૩	શ્રીજિનધર્મ લહે તે પ્રાણી	"	૪૧૪

અ. નં.	સંજ્ઞાયનું નામ	પહેલું પદ	કર્તાનું નામ	પૃષ્ઠ
૩૨૧	ભગવતીસત્રની સંજ્ઞાય	૪ શ્રુતધરા શ્રુતમ્ને ને વદે	આનવિજયજી	૪૧૬
૩૨૨	"	" તવ દિરી આવક યોદીયા	"	૪૧૭
૩૨૩	"	" ૫ પ્રણમું તે ઋષિરાયને	"	૪૧૮
૩૨૪	"	" ૬ ચોખ્ખું ચિત્તિ ચારિત્ર	"	૪૨૦
૩૨૫	"	સંજ્ઞાય ૭ શ્રીવીર વદે ભવિ પ્રાણીને	"	૪૨૧
૩૨૬	"	સંજ્ઞાય ૮ ગુણ આદરીએ પ્રાણીઆ	"	૪૨૨
૩૨૭	"	સંજ્ઞાય ૯ શ્રુતમાની રે અભિમાની	"	૪૨૩
૩૨૮	"	સંજ્ઞાય ૧૦ શ્રી જિન સાસનમાં કહિએ	"	૪૨૫
૩૨૯	"	સંજ્ઞાય ૧૧ સોભ તળે રે પ્રાણી	"	૪૨૬
૩૩૦	"	સંજ્ઞાય ૧૨ ધન્ય તે જગ માહે કહીએ	"	૪૨૮
૩૩૧	"	સંજ્ઞાય ૧૩ જ્ઞાનગવેષી પ્રાણીઆ	"	૪૨૯
૩૩૨	"	સંજ્ઞાય ૧૪ સુધું સમકિત ધરીએ	"	૪૩૦
૩૩૩	"	સંજ્ઞાય ૧૫ ઉત્તમ જન સંબંધ અદ્રપ	"	૪૩૦
૩૩૪	"	સંજ્ઞાય ૧૬ શ્રી જિનની આણી આરાધો	"	૪૩૧
૩૩૫	"	સંજ્ઞાય ૧૭ વત સેઈ ને શુભ પરિણામે	"	૪૩૪
૩૩૬	"	સંજ્ઞાય ૧૮ જેહ નર માર્ગનિસારી	"	૪૩૫
૩૩૭	"	સંજ્ઞાય ૧૯ મહરત-પણ ચારિત્રયોગ	"	૪૩૭

અ. નં.	સંજ્ઞાયાનું નામ	પહેલું પદ	કર્તાનું નામ	પૃષ્ઠ
૩૩૮	"	સંજ્ઞાય ૨૦ ભાવિ ભવિ શ્રુત સાંભલો	"	૪૩૮
૩૩૯	"	સંજ્ઞાય ૨૧ ચહતે ભાવર્ષિ ને કરે રે	"	૪૩૯
૩૪૦	"	સંજ્ઞાય ૨૨ ધન્ય ધન્ય તે જગ જીવડા	"	૪૪૦
૩૪૧	"	સંજ્ઞાય ૨૩ હિદિતોદિત પુરુષા અવિરોધે	"	૪૪૧
૩૪૨	"	સંજ્ઞાય ૨૪ શ્રી ગૌતમ ગણધાર, નમો	"	૪૪૨
૩૪૩	"	સંજ્ઞાય ૨૫ ધન્ય ધન્ય તે જગે જીવડા રે	"	૪૪૩
૩૪૪	"	સંજ્ઞાય ૨૬ સમકિતદષ્ટી દેવતા	"	૪૪૪
૩૪૫	"	સંજ્ઞાય ૨૭ ને જિનમતનો થાપક	"	૪૪૫
૩૪૬	"	સંજ્ઞાય ૨૮ પુર હૃતિયજ્ઞાકર વાસીઓ	"	૪૪૬
૩૪૭	"	સંજ્ઞાય ૨૯ રાજગૃહે જિનવીરજી રે	"	૪૪૭
૩૪૮	"	સંજ્ઞાય ૩૦ સમકિત તાસ વખાણીએ	"	૪૪૮
૩૪૯	"	સંજ્ઞાય ૩૧ ગૌતમ ગણધર ગાઈએ	"	૪૪૯
૩૫૦	"	સંજ્ઞાય ૩૨ દુરભિનિવેશ રહિત ચિત્ત	"	૪૫૦
૩૫૧	"	સંજ્ઞાય ૩૩ વિદ્યાચારણ જંધાચારણા	"	૪૫૧
૩૫૨	શ્રી રાજુલની	સંજ્ઞાય રાણી રાજુન કરજોડી કહે	સુંદર સુનિ	૪૫૨
૩૫૩	ધર્મ પ્રકાશની	ભાળે શ્રી જિનરાજ મીડી વાણી	સુનિ પરમાર્નંદ	૪૫૩
૩૫૪	આત્મિક	ચેતન ચેતન પ્રાણીયા રે	સુનિ કેશવ	૪૫૪

અ. નં. સબ્જાચરું નામ

- ૩૫૫ દેવકીના છ પુત્રની
૩૫૬ સાતવારની
૩૫૭ પરસ્ત્રીસંગ નિવારણની
૩૫૮ શિયલની
૩૫૯ બ્રહ્મચર્યની
૩૬૦ પ્રતિક્રમણની
૩૬૧ રાજુલની
૩૬૨ નંદીગેણની
૩૬૩ ભવદેવ તથા નાગિલાની
૩૬૪ અષ્ટમુષ્ણામુનિની
૩૬૫ પંદર તિથિની
૩૬૬ નેમ રાજુલની
૩૬૭ શાવડ્યાકુમારની
૩૬૮ " હાળ બીજી
૩૬૯ " હાળ ત્રીજી
૩૭૦ રાજુલની
૩૭૧ " "
૩૭૨ જીરણીશેઠની

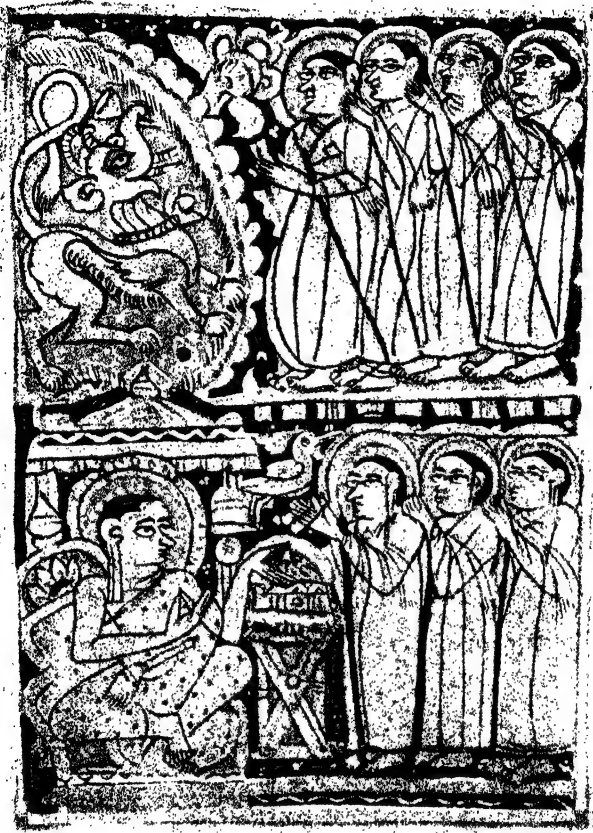
પહેલું પદ

- શિયલ શિરોમણી નેમિ
શ્રી બ્રાહ્મી પ્રણેમું મેદા
સૂણે સૂણે કંતા રે શીખ
એક અનોપમ શિખામણ
શ્રી ગુરૂને ચરણે નમી રે
પાંચ પ્રમાદ તણ પડીકમણું
જો તમે આલો શિવપુરી હો
નંદીગેણુ નયર મોઝાર
ભોદેવ ભાઇ ઘર આવીયા
આવા આમ પધારો પૂજ્ય
સકલ વિદ્યા વરદાયિની
ગોખે રે બેડી રાજુલ
શ્રી જિન નેમ સમોસયો
માત કહે સુત સાંભળો
અનુમતિ આપે માતજ રે
હિમસેન પુત્રી અરજ કરે
શિવાદેવી સુત સુંદરે
શ્રી અરિહંત અનંત ગુણુ

કર્તાનું નામ

- મેનિ પ્રેમ
મેનિ ધર્મદાસ
કમ્પદયંદજી
મેનિ આનંદ
મેનિ લાલા
ગણિ તેજસિંગજી
સાંકલચંદ
મેનિ દશરથ
સમયસુંદર
લખમીસિનિ
અંગદાસ
લલિધસિનિ
તેજસુનિ
"
મુનિમહાનંદ
પ્રેશાલસુનિ
મેનિભાલ

- ૪૫૨
૪૫૬
૪૫૭
૪૬૦
૪૬૩
૪૬૪
૪૬૫
૪૬૬
૪૬૮
૪૬૯
૪૭૦
૪૭૨
૪૭૩
૪૭૪
૪૭૫
૪૭૬
૪૭૭
૪૭૮

આચાર્ય શ્રીચિત્રમ્બડ અને સાત સાધ્વી ગાંધેશ

આર્ય સ્થૂલિભદ્ર અને સાત સાધ્વી બહેનો

શ્રી જૈન સજ્જાય સંગ્રહ

શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય કૃત

સમકિતના સડસઠ બોલની સજ્જાય

દોહા.

સુકૃતવલ્લિ કદંબિની, સમરી સરસતિ માત;
સમકિત સડસઠ બોલની, કહિશું મધુરી વાત—૧
સમકિતદાયક ગુરૂ તણો, પચ્યુવચાર ન થાય;
ભવ કોડાકોડે કરી, કરતાં સર્વ ઉપાય.—૨
દાનાદિક કિરિયા ન દિયે, સમકિત વિણ શિવ શર્મ;
તે માટે સમકિત વડું, જાણો પ્રવચન મર્મ.—૩
દર્શન મોહ વિનાશથી, જે નિર્મલ ગુણઠાણ;
તે નિશ્ચય સમકિત કહ્યું, તેહના એ અહિઠાણ.—૪

ઢાળ પહેલી

(૧)

વીર જિનેશ્વર ઉપદિશે, તુમે સાંભળજે ચિત્ત લાઘ રે.

ચઉ સદહણા તિ લિંગ છે, દશવિધ વિનય વિચારો રે;
ત્રિણુ શુદ્ધિ પણુ દૂષણુ, આઠ પ્રભાવિક ધારો રે.—૫

ત્રોટક છંદ

પ્રભાવિક અડ પંચ ભૂષણુ, પંચ લક્ષણુ જાણિયે,
પટ જયણા પટ આગાર ભાવના, છવ્વિહા મન આણિયે;
પટ ઠાણુ સમકિત તણા સડસઠ, ભેદ એહ ઉદાર એ,
એહનો તત્ત્વ વિચાર કરતાં, લાહી જે ભવપાર એ.—૬

ઢાળ

ચહુવિહ સદહણા તિહાં, જીવાદિક પરમતથો રે;
પ્રવચનમાં જે ભાખિયા, લીજે તેહનો અતથો રે.—૭

ત્રોટક

તેહનો અર્થ વિચાર કરિયે, પ્રથમ સદહણા ખરી,
ખીજી સદહણા તેહની જે, જાણે મુનિ ગુણ જવહરી;
સંવેગ રંગ તરંગ ઝીલે, માર્ગ શુદ્ધ કહે ખુધા,
તેહની સેવા કીજિયેં જિમ, પીજિયેં સમતા સુધા.—૮

ઢાળ

સમકિત જેણે ગ્રહી વમિહં, નિન્હવને અહછંદા રે;
પાસત્યાને કુશીલિયા, વેષ વિડંબક મંદા રે.—૯

ત્રોટક

મંદા અનાણી દૂર છંડો, ત્રીજી સદહણા ગ્રહી,
પર દર્શનીનો સંગ તજિયેં, ચોથી સદહણા કહી;
હીણા તણો જે સંગ ન તજે, તેહનો ગુણ નવિ રહે,
જ્યૂં જલધિ જલમાં ભલ્યૂં ગંગા, નીર લૂણ પણું લહે.—૧૦

ઢાળ ખીજ

(૨)

જંજુદીપના ભરતમાં રે.—એ રાગ.

ત્રણ લિંગ સમકિત તણાં રે, પહિલો દ્રુત અભિલાષ;
જેહથી શ્રોતા રસ લહે રે, જેવો સાકર દ્રાખ રે.
પ્રાણી ! ધરીયેં સમકિત રંગ, જિમ લહિયેં સુખ અભંગરે પ્રા૦૧૧
તરણ સુખી સ્ત્રી પરિવર્યો રે, ચતુર સુણે સુર ગીત;
તેહથી રાગેં અતિ ઘણે રે, ધર્મ સુણ્યાની રીત રે. પ્રા૦-૧૨

ભૂખ્યે અટવી ઉતર્યો રે, જિમ દ્વિજ ઘેબર ચંગ;
ધ્રુષ્ટે તિમ જે ધર્મને રે, તેહી જ બીજું લિંગ રે. પ્રા૦-૧૩
વૈયાવચ્ચ ગુરૂ દેવતું રે, ત્રીજું લિંગ ઉદાર;
વિદ્યા સાધક તણી પરે રે, આલસ નવિય લગાર રે પ્રા૦-૧૪

ઢાળ ત્રીજી

(૩)

સમકિતનું મૂલ જાણીએજી, સત્ય વચન સાક્ષાત્.-એ રાગ.
અરિહંત તે જિન વિચરતાંજી, કર્મ ખપી હુઆ સિદ્ધ;
એધય જિન પડિમા કહીજી, સૂત્ર સિદ્ધાંત પ્રસિદ્ધ.
ચતુર નર! સમજો વિનય પ્રકાર, જિમ લહિયે સમકિત
સાર. ચતુર૦-૧૫
ધર્મ ખિ(ક્ષ)માદિક ભાખિએજી, સાધુ તેહના રે ગેહ;
આચારજ આચારનાજી, દાયક નાયક જેહ. ચતુર૦-૧૬
ઉપાધ્યાય તે શિષ્યનેજી, સૂત્ર ભણાવણુહાર;
પ્રવચન સંધ વખાણિયેંજી, દરિસણુ સમકિત સાર. ચતુર૦-૧૭
ભગતિ બાદ્ય પ્રતિપત્તિથીજી, હૃદય પ્રેમ બહુમાન;
ગુણ શુતિ અવગુણ ઢાંકવાજી, આશાતનની હાણ. ચતુર૦-૧૮
પાંચ ભેદે એ દશ તણેજી, વિનય કરે અનુકૂલ;
સીંચે તેહ સુધારસેજી, ધર્મવૃક્ષનું મૂલ. ચતુર૦-૧૯

ઢાળ ચોથી

(૪)

ધોખીડા તું ધોજી મનનું ધોતીયું રે,-એ રાગ.
ત્રણ શુદ્ધિ સમકિત તણી રે, તિહાં પહેલી મન શુદ્ધિ રે;
શ્રી જિનને જિનમત વિના રે, જૂઠ સકલ એ બુદ્ધિ રે.
ચતુર વિચારો ચિત્તમાં રે.-૨૦

જિન ભગતેં જે નવિ થયું રે, તે બીજાથી નવિ થાય રે;
 એવું જે મુખ ભાખિયેં રે, તે વચન શુદ્ધિ કહેવાય રે. ચ૦-૨૧
 છેલ્લો ભેલો વેદના રે, જે સહતો અનેક પ્રકાર રે;
 જિન વિણ પર સુર નવિ નમેરે, તેહની કાયા શુદ્ધ ઉદારરે. ચ૦-૨૨.

ઢાળ પાંચમી

(૫)

કરવાં ફલ છે ક્રોધનાં, જ્ઞાની એમ જાણે.-એ રાગ.

સમકિત દૂષણ પરિહરે, જેહમાં પહેલી છે શંકા;
 તે જિન વચનમાં મત કરે, જેહને સમ નૃપ રંકા.

સમકિત દૂષણ પરિહરે.-૨૩

કંખા કુમતની વાંછના, બીજું દૂષણ તજિયેં;
 પામી સુરતરૂ પરગડો, કિમ જાઉલ ભજિયેં.

સ૦-૨૪

સંશય ધર્મનાં ફલ તણે, વિતિગિચ્છા નામેં;
 ત્રીજું દૂષણ પરિહરે, નિજ શુભ પરિણામે.

સ૦-૨૫

મિથ્યામતિ શુણ વર્ણના, ટાલો ચોથો દોષ;
 ઉન્મારગિ શુણતાં હુવે, ઉન્મારગ પોષ.

સ૦-૨૬

પાંચમે દોષ મિથ્યામતિ, પરિચય નવિ કીજે;
 ઈમ શુભ મતિ અરવિંદની, ભલી વાસના લીજે.

સ૦-૨૭

ઢાળ છઠ્ઠી

(૬)

અભિનંદન જિન દરિશણુ તરસીએ.-એ રાગ,

આઠ પ્રભાવિક પ્રવચનના કહ્યા, પાવયણી ધુરિ જાણુ;
વર્તમાન શ્રુતના જેહ અર્થનો, પાર લહે ગુણુ ખાણુ.

ધન ધન શાસન મંડન મુનિવરા.-૨૮

ધર્મ કથી તે ખીજે જાણિયે, નંદિષેણુ પરિ જેહ;
નિજ ઉપદેશે રે રંજે લોકને, ભંજે હૃદય સંદેહ. ધન૦-૨૯
વાદી ત્રીજે રે તકં નિપુણુ ભણ્યો, મદલવાદી પરિ જેહ;
રાજદારે રે જય કમલા વરે, ગાજંતો જિમ મેહ. ધન૦-૩૦
ભદ્રબાહુ પરિ જેહ નિમિત્ત કહે, પર મત જીપણુ કાજ;
તેહ નિમિત્તી રે ચોથો જાણિયે, શ્રી જિનશાસન રાજ. ધન૦-૩૧
તપ ગુણુ ઓપે રે રોપે ધર્મને, ગોપે નવિ જિન આણુ;
આશ્રવ લોપે રે નવિ કોપે કદા, પંચમ તપસી તે જાણુ. ધન૦-૩૨
છઠ્ઠો વિદ્યા રે મંત્ર તણો બલિ, જિમ શ્રીવચર મુણિદ;
સિદ્ધ સાતમો રે અંજન યોગથી, જિમ કાલિક મુનિ ચંદ. ધન૦૩૩
કાવ્ય સુધારસ મધુર અર્થ ભર્યા, ધર્મ હેતુ કરે જેહ;
સિદ્ધસેન પરે નરપતિ રીઝવે, અર્દૂમ વર કવિ તેહ. ધન૦-૩૪
જવ નવિ હોવે પ્રભાવિક એહવા, તવ વિધિ પૂવંક અનેક;
જાત્રા પૂજાદિક કરણી જેહ કરે, તેહ પ્રભાવિક છેક. ધન૦-૩૫

ઢાળ સાતમી

(૭)

સોહે સમકિત જેહથી, સખિ ! જિમ આભરણે દેહ;
ભૂષણુ પાંચ તે મન વસ્યાં, સખિ મન વસ્યાં તેહમાં નહિ સંદેહ.

મુઝ સમકિત રંગ અચલ હોજયો.-૩૬

પહિલું કુશલ પણું તિહાં, સખિ વંદનને પચ્ચખાણુ;
 કિરિયાનો વિધિ અતિ ઘણો, સખિ આચરે તેહ સુખાણુ. મુઝં ૩૭
 ખીજું તીરથ સેવના, સખિ તીરથ તારે જેહ;
 તે ગીતારથ મુનિવરા, સખિ તેહશું કીજે નેહ. મુઝં ૩૮
 ભગતિ કરે ગુરૂ દેવની, સખિ ત્રીજું ભૂષણ હોય;
 કિણહી ચલાવ્યો નવિ ચલે, સખિ ચોથું ભૂષણ જોય. મુઝં ૩૯
 જિનશાસન અનુમોદના, સખિ જેહથી ખડું જન હુંત;
 કીજે તેહ પ્રભાવના, સખી પાંચ ભૂષણની ખંત. મુઝં ૪૦

ઢાળ આઠમી

(૮)

ધર્મ જિનેશ્વર ગાઢું રંગશું.—એ રાગ

લક્ષણ પાંચ કહ્યાં સમકિત તણાં, ધૂર ઉપશમ અનુકૂલ; સુગુણ નર.
 અપરાધી શું પણુ નવિ ચિત્ત થકી, ચિંતવીયે પ્રતિકૂળ. સુગુણનર.
 શ્રી જિનભાષિત વચન વિચારીયે.—૪૧

સુર નર સુખ જે દુઃખ કરી લેખવે, વંછે શિવ સુખ એક; સુગુણ
 ખીજું લક્ષણ તે અંગીકરે, સારસવેગ સું ટેક. સું શ્રીં—૪૨
 નારક ચારક સમ ભવ ઊભવ્યો, તારક જાણિને ધર્મ; સુગુણ
 ચાહે નિકલવું નિવેદ તે, ત્રીજું લક્ષણ મર્મ. સુગુણ શ્રીં—૪૩
 દ્રવ્ય થકી દુઃખિયાની જે દયા, ધર્મ હીણાની રે ભાવ; સું
 ચોથું લક્ષણ અનુકંપા કહી, નિજ શકતે મન લાવ. સુંશ્રીં—૪૪
 જે જિન ભાખ્યું તે નહીં અન્યથા, એહવો જે દઢ રંગ; સું
 તે આસ્તિકતા લક્ષણ પાંચમું, કરે કુમતિનો એ ભંગ સુંશ્રીં—૪૫

ઢાળ નવમી

(૯)

ત્રીજે ભવ વરસથાનક તપ કરી.-એ રાગ
પર તીથીં પરના સુર તેણે, ચૈત્ય ગ્રદ્યા વલી જેહ,
વંદન પ્રમુખ તિહાં નવિ કરવું, તે જ્યણા પટ લેય રે.
ભવિકા ! સમકિત ચતના કીજે.-૪૬

વંદન તે કરજોડન કહિયે, નમન તે શીશ નમાડે;
દાન ઇષ્ટ અન્નાદિક દેવું, ગૌરવ ભગતિ દેખાડે રે. ભવિકા. ૪૭
અનુપ્રદાન તે તેહ ને કહિયે, વારંવાર જે દાન;
દોષ કુપાત્રેં પાત્ર મતિયે, નહિ અનુકંપા માન રે. ભવિકા. ૪૮
અણુ બોલાવે જેહ ભાખવું, તે કહિયે આલાપ;
વારંવાર આલાપ જે કરવો, તે કહિયે સંલાપ રે. ભવિકા. ૪૯
એ જ્યણાથી સમકિત દીપે, વલિ દીપે વ્યવહાર;
એહમાં પણુ કારણથી જ્યણા, તેહ અનેક પ્રકાર રે. ભવિકા. ૫૦

ઢાલ ૧૦ મી

(૧૦)

લલનાની દેશી

શુદ્ધ ધરમથી નવિ ચલે, અતિ દંઢ ગુણુ આધાર લલના;
તો પણુ જે નવિ તેહવા, તેહને એ આગાર લલના. ૫૧
બોલ્યું તેહવું પાલિયે, દંતિ દંત સમ બોલ લલના;
સજ્જનના હુજૂં તણા, કચ્છપ કોટિને તોલ લલના. બો. ૫૨
રાજા નગરાદિક ધણી, તસ શાસન અભિયોગ લલના;
તેહથી કાર્ત્તિકની પરે, મહિ મિથ્યાત્વ સંયોગ લલના બો. ૫૩
મેલો જનનો ગણુ કહ્યો, બલ ચોરાદિક જાણુ લલના;
ખેત્રપાલાદિક દેવતા, તાતાદિક ગુરૂ ઠાણુ લલના. બો. ૫૪

વૃત્તિ દુલ્લ આજીવિકા, તે ભીષણ કાંતાર લલના;
તે હેતે દૂષણ નહીં, કરતાં અન્ય આચાર લલના. યો ૫૫

ઢાલ ૧૧ મી

(૧૧)

પાંચ પોથી રે ઠવણી પાઠાં વિંટણાં-એ રાગ.

ભાવિજે રે સમકિત જેહથી રૂઝડું,
તે ભાવના રે ભાવો મન કરી પરવડું;
જો સમકિત રે તાણું સાણું મૂલ રે,
તો વ્રત તરૂ રે હીયે શિવ ફલ અનુકૂલ રે. ૫૬

ત્રોટક છંદ

અનુકૂલ મૂલ રસાલ સમકિત, તેહ વિણ મતિ અંધ રે,
જે કરે કિરિયા ગર્વ ભરિયા, તેહ જૂઠો ધંધ રે;
એ પ્રથમ ભાવના ગુણે રૂઝડી, સુણો બીજી ભાવના,
બારણું સમકિત ધર્મપૂરનું, એહવી તે પાવના. ૫૭

ઢાળ

ત્રીજી ભાવના રે સમકિત પીઠ જો દઢ સહી,
તો મોટો રે ધર્મ પ્રાસાદ ડગે નહીં;
પાયે ખોટે રે મોટો મંડાણ ન શોભીયે,
તેહ કારણ રે સમકિત શું ચિત્ત થોભીયે. ૫૮

ત્રોટક છંદ

થોભીયે ચિત્ત નિત એમ ભાવી, થોથી ભાવના ભાવિયે;
સમકિત નિધાન અમસ્ત ગુણનું, એહવું મન લાવિયે;
તેહ વિણ છૂટા રત્ન સરિખા, મૂલ ઉત્તર ગુણ સવે,
કિમ રહે તાકે જેહ હરવા, ચોર જોર ભવો ભવે. ૫૯

ઢાળ

ભાવો પંચમી રે ભાવના શમ દમ સાર રે,
પૃથવી પરે રે સમકિત તસુ આધાર રે;
છઠ્ઠી ભાવના રે ભાજન સમકિત જો મિલે,
શ્રુત શીલનો રે તો રસ તેહમાંથી નવિ ઢલે. ૬૦

ત્રોટક છંદ

નવિ ઢલે સમકિત ભાવના રસ, અમિય સમ સંવર તણે,
પટ ભાવના એ કહી એહમાં, કરે આદર અતિ ઘણે;
ઇંમ ભાવતાં પરમાર્થ જલનિધિ, હોય નિત્ય ઝકઝોલ એ,
ધન પવન પુણ્ય પ્રમાણુ પ્રગટે, ચિદાનંદ કલ્લોલ એ. ૬૧

ઢાળ ૧૨ મી

(૧૨)

મંગળ આઠ કરી જસ આગળ—એ રાગ.

ઠરે જિહાં સમકિત તે થાનક, તેહના પટવિધ કહિયે રે,
તિહાં પહેલું થાનક 'છે ચેતન,' લક્ષણ આતમ લહિયે રે;
ખીર નીર પરે પુદ્ગલ મિશ્રિત, પણ એહથી છે અલગો રે,
અનુભવ હંસ અંચૂ જો લાગે, તો નવિ દીસે વલગો રે. ૬૨
ખીજું થાનક 'નિત્ય આતમા' જે અનુભૂત સંભારે રે,
ખાળકને સ્તનપાન વાસના, પૂરવ ભવ અનુસારે રે;
દેવ મનુજ નરકાદિક તેહના, છે અનિત્ય પર્યાય રે,
દ્રવ્ય થકી અવિચલિત અખંડિત, નિજ ગુણ આતમરાય રે. ૬૩
ત્રીજું થાનક 'ચેતન કર્તા,' કર્મ તણે છે યોગે રે,
કુંભકાર જિમ કુંભ તણે જે, દંડાદિક સંયોગે રે;
નિશ્ચયથી નિજ ગુણનો કર્તા, અનુપ ચરિત વ્યવહારે રે,
દ્રવ્ય કર્મનો નગરાદિકનો, તે ઉપચાર પ્રકારે રે. ૬૪

ચોથું થાનક 'ચેતન લોકતા' પુણ્ય પાપ ફલ કેરો રે,
 વ્યવહારેં નિશ્ચય નય દષ્ટે, ભુજે નિજ ગુણ નેરો રે;
 પાંચમું થાનક 'છે પરમપદ,' અચલ અનંત સુખ વાસો રે,
 આધિ વ્યાધિ તન મનથી લહિયે, તસુ અભાવે સુખ ખાસો રે. ૬૫
 છઠું થાનક 'મોક્ષ તણો છે, સંજમ જ્ઞાન' ઉપાયો રે,
 જો સહિજે લહિયે તો સધળે, કારણ નિષ્ફલ થાયો રે;
 કહે જ્ઞાન નય જ્ઞાન જ સાચું, તે વિણ જૂઠી કીરિયા રે,
 ન લહે રૂપું રૂપું જાણી, સિપ લાણી જે કીરિયા રે. ૬૬
 કહે કીરિયા નય કીરિયા વિણ જે, જ્ઞાન તેહ શું કરશે રે,
 જલ પેસી કર પદ ન હલાવે, તારૂં તે કિમ તરશે રે;
 દૂષણ ભૂષણ છે ઇહાં બહુલાં, નય એકેકને વાદે રે,
 સિદ્ધાંતી તે બેહુ નય સાધે, જ્ઞાનવંત અપ્રમાદે રે. ૬૭
 ઇણિ પરે સડસઠ બોલ વિચારી, જે સમકિત આરાહે રે,
 રાગ દ્વેષ ટાલી મન વાલી, તે સમ સુખ અવગાહે રે;
 જેહનું મન સમકિતમાં નિશ્ચલ, કોઈ નહીં તસ તોલે રે,
 શ્રીનયવિજય વિબુધ પય સેવક, વાચક જસ ઇમ બોલે રે. ૬૮

શ્રી જયસોમ કૃત

આર ભાવનાની સજ્જાય

હોહા

પાસ જિનેસર પય નમી, સદૃશુરને આધાર;
ભવિયણુ જનને હિત ભણી, ભણુશું ભાવના બાર. ૧
પ્રથમ અનિત્ય અશરણુ પણું, એહ સંસાર વિચાર;
એકલ પણું અન્યત્વ તિમ, અશુચિ આશ્રવ ભાર. ૨
સંવર નિજજર ભાવના, લોક સરૂપ સુખોધિ;
દુલ્લહ ભાવના જિન ધરમ, એણી પરેં કર જીહસોધિ. ૩
રસકૂપિ રસ વેધિયો, લોહ થકી હોય હેમ;
જીહ ઈણુ ભાવન શુદ્ધ હુયે, પરમ રૂપ લહે તેમ. ૪
ભાવ વિના દાનાદિકાં, જાણે અલુણું ધાન;
ભાવ રસાંગ મલ્યાં થકી, ત્રૂટેં કરમ નિદાન. ૫

ઢાળ પહેલી

(૧૩)

ભાવનાની દેશી

પહેલી ભાવના એણી પરેં ભાવીયેંજી, અનિત્ય પણું સંસાર;
ડાલ અણી જિપર જલબિંદુઓજી, ઈંદ્ર ધનુષ અનુહાર. ૧
સહેજ સંવેગી સુંદર આતમાજી, ધર જિનધર્મ શું રંગ;
ચંચલ ચપલાની પરેં ચિંતવેજી, કૃત્રિમ સવિહુ સંગ. સહેજ ૦ ૨
ઈંદ્રજાલ સુહણેં શુભ અશુભશુંજી, કૂડો તોષને રોષ;
તિમ ભ્રમ ભૂલ્યો અથિર પદારથેંજી, સ્થેા કીજે મન શોષ. સં ૩

ઠાર ત્રેહ પામરના નેહજ્યુંજી, એ યોવન રંગ રોલ;
 ધન સંપદ પશુ દીસે કારમીજી, જેહવા જલ કલ્લોલ. સં ૪
 સુંજ સરિખે માંગી ભીખડીજી, રામ રહ્યા વનવાસ;
 ઈશુ સંસારે એ સુખ સંપદાજી, જિમ સંધ્યારાગ વિલાસ. સં ૫
 સુંદર એ તનુ શોભા કારમીજી, વિશુસંતાં નહીં વાર;
 દેવ તણે વચને પ્રતિખૂઝીયોજી, ચક્રી સનતકુમાર. સં ૬
 સૂરજ રાહુ ગ્રહણે સમઝીઓજી, શ્રીકીર્તિધર રાય;
 કરકંડુ પ્રતિખૂઝ્યો દેખીનેજી, વૃષભ જરાકુલ કાય. સં ૭
 કિહાં લગે ધૂઆ ધવલહરા રહેજી, જલ પરપોટો ભેય;
 આઉખૂં અથિર તિમ મનુષ્યનુંજી, ગર્વ મ કરશે કોય.

જે ક્ષણમાં ખેડ હોય. સહેજ ૮

અતુલિ બલ સુરવર જિનવર જિસ્યાંજી, ચક્રી હરિબલ ભેડી;
 ન રહ્યો ઇણે જગે કોઈ થિર થઈજી, સુર નર ભૂપતિ કોડી. સં ૯

દોહા

પલ પલ છીજે આઉખું, અંજિલ જલ જયું એહ;
 ચલતે સાથે સંબલો, લેઈ શકે તો લેહ. ૧

લીયે અચિંત્ય ગદાશું ગ્રહી, સમય સીંચાણો આવિ;
 શરણુ નહીં જિન વચણુ વિણુ, તેણે હવે અશરણુ ભાવિ. ૨

ઢાળ ખીજી

(૧૪)

રાગ રામગિરિ

ખીજી અશરણુ ભાવના, ભાવો હૃદય મોઝાર રે;
 ધરમ વિના પર લવ જતાં, પાપે ન લહીશ પાર રે,
 બાઈશ નરક દુવાર રે, તિહાં તુજ કવણુ આધાર રે. ૧

લાલ સુરંગારે પ્રાણીઆ, મૂકને મોહ જન્મલ રે;
મિથ્યામતિ સવિ ટાલ રે, માયા આલ પંપાલ રે. લાલ૦ ૨
માત પિતા સુત કામિની, ભાઈ ભયણિ સહાય રે,
મેં મેં કરતાં રે અજ પરે, કમેં ગ્રહો જીવ જાય રે;
તિહાં આડો કોઈ નવિ થાય રે, હુઃખ ન લીયે કેવલેંચાયરે. ૩
નંદની સોવન ડૂંગરી, આખર નાવી કો કાજ રે,
ચક્રી સુભૂમ તે જલધિમાં, હાયું ખટ ખંડ રાજ રે;
ખૂડયો ચરમ જહાજ રે, દેવ ગયા સવિ ભાજ રે,
લોલે ગઈ તસ લાજ રે. લાલ૦ ૪

દ્વીપાયન દહી દારિકા, બલવંત ગોવિંદ રામ રે;
રાખી ન શક્યારે રાજવી, માત પિતા સુત ધામ રે;
તિહાં રાજ્યાં જિન નામરે, શરણ કિયો નેમિ સ્વામરે,
વ્રત લેઈ અલિરામ રે, પોહોતા શિવપુર ઠામ રે. લાલ૦ ૫
નિત્ય મિત્ર સમ દેહડી, સયણાં પર્વ સહાય રે,
જિનવર ધર્મ ઉગારશે, જિમ તે વંદનિક ભાય રે;
રાખે મંત્રિ ઉપાય રે, સંતોખ્યો વલી રાય રે,
ટાલ્યા તેહનાં અપાય રે. લાલ૦ ૬

જનમ જરા મરણાદિકા, વયરી લાગા છે કેડ રે,
અરિહંત શરણુ તે આદરી, ભવ ભ્રમણુ હુઃખ ફેડ રે;
શિવસુંદરી ઘર તેડ રે, નેહ નવલ રસ રેડ રે,
સીંચી સુકૃત સુર પેડ રે. લાલ૦ ૭

હોહા

થાવચ્યાસુત થરહર્યો, જોર દેખી જમ ધાડ;
સંયમ શરણુ સંગ્રહું, ધણ કણ કંચન છાંડ. ૧

ઇણ શરણે સુખિયા થયા, શ્રી અનાથી અણુગાર;
શરણ લહ્યા વિણ જીવડા, ઇણી પરેં રૂઢે સંસાર. ૨

દાળ ત્રીજી

(૧૫)

રાગ માઝણી

ત્રીજી ભાવના ઇણી પરેં ભાવીયેંરે, એહ સ્વરૂપ સંસાર;
કર્મવશેં જીવ નાચે નવનવ રંગશું રે, એ એ વિવિધ પ્રકાર. ૧
ચેતન ચેતીયેં રે, લહી માનવ અવતાર; ચેતન
ભવ નાટકથી જો હુઓ ઉભગા રે, તો છાંડો વિષય વિકાર. ચે૦૨
કબહી ભૂજલ જલણાનિલ તરૂંમાં ભમ્યો, કબહી નરક નિગોદ;
જિ તિ ચઉરિંદ્રિય માંહે કેઈદિન વસ્યો રે, કબહીક દેવ
વિનોદ. ચે૦-૩

કીડી પતંગ હરિ માતંગ પાણું ભજે રે, કબહી સર્પ શિયાલ;
પ્રાદ્યણ ક્ષત્રિય વૈશ્ય કહાવતો રે, હોવે શૂદ્ર ચંડાલ. ચેતન૦-૪
લખ ચોરાશી ચઉટે રમતો રંગશું રે, કરી કરી નવનવા વેશ;
રૂપ કુરૂપ ધની નિર્દ્રવ્ય સોભાગિયો રે, હુભાંગી હુરવેશ. ચે૦૫
દ્રવ્ય ક્ષેત્ર સૂક્ષ્મને ખાદર ભેદશું રે, કાલ ભાવ પણ તેમ;
અનંત અનંતા પુદ્ગલ પરાવર્તન કર્યો રે, કહ્યો પન્નવણા
એમ. ચેતન૦ ૬

ભાઈ બહેન નર નારી તાત પાણું ભજે રે, માત પિતા હોયે પૂત્ર;
તેહ જ નારી વેરીને વલિ વાલહી રે, એહ સંસારહ સૂત્ર. ચે૦૭
જીવનભાનુ જિન ભાંખ્યાં ચરિત્ર સુણી ઘણારે, સમજ્યા ચતુર
સુભણ;

કર્મવિવર વશ મૂકી મોહ વિટંબના રે, મદ્યા મુગતિ જિન
ભાણ. ચેતન૦૮

દોહા

એમ ભવ ભવ જે દુઃખ સહ્યાં, તે જાણે જગનાથ;
ભય ભંજન ભાવઠ હરણુ, ન મલ્યો અવિહત સાથ. ૧
તિણુ કારણુ જીવ એકલો, છોડી રાગ ગલ પાસ;
સવિ સંસારી જીવશું, ધરિ ચિત્ત ભાવ ઉદાસ. ૨

ઢાળ ચોથી

(૧૬)

રાગ ગોડી

ચોથી ભાવના ભવિયણુ મન ધરો, ચેતન તું એકાકી રે;
આવ્યો તિમ જાઈશ પરભવ વલી, ઇહાં મૂકી સવિ બાકી રે. ૧
મમ કરો મમતા રે સમતા આદરો, આણો ચિત્ત વિવેકો રે;
સ્વારથિયાં સજ્જન સહુએ મલ્યાં, સુખ દુખ સહેશે એકો રે. મમ૦
વિત્ત વહેંચણુ આવી સહુએ મલે, વિપત્તિ સમય જાય નાસી રે;
દવ બલતો દેખી દશ દિશે પુલે, જિમ પંખી તરવાસી રે. મમ૦ ૩
ખટખંડ નવનિધિ ચોદ રચણુ ધણી, ચોસઠ સહસ્ત્ર સુનારી રે;
છેહડો છોડી તે ચાલ્યા એકલા, હાર્યા જેમ જૂઆરી રે. મમ૦ ૪
ત્રિભુવન કંટક ગિરદ ધરાવતો, કરતો ગર્વ ગુમાનો રે;
ત્રાગા વિણુ નાગા તેહું ચાલ્યા, રાવાણુ સરિખા રાજનો રે. મમ૦ ૫
માલ રહે ઘર સ્ત્રી વિશ્રામિતા, પ્રેત વના લગેં લોકો રે;
ચય લગેં કાયા રે આખર એકલો, પ્રાણી ચલે પરલોકો રે. મમ૦ ૬
નિત્ય કલહો બિહુ મેલીયેં દેખીઓ, બિહુ પણે ખટપટ થાય રે;
વલયાની પરેં વિહરિસ એકલો, એમ બૂઝ્યો નમીરાયો રે. મમ૦ ૭

દોહા

ભવસાયર બહુ દુઃખ જલેં, જનમ મરણુ તરંગ;
મમતા તંતુ તિણેં ગ્રહી, ચેતન ચતુર માતંગ. ૧

ચાહે જો છોડણુ લણી, તો લજ લગવંત મહંત;
દૂર કરે પર બંધને, જિમ જલથી જલકંત. ૨

દાળ પાંચમી

(૧૭)

કપૂર હુવે અતિ ઉજલો રે. એ રાગ

પાંચમી લાવના લાવીયેંરે, જિઉ અન્યત્વ વિચાર;
આપ સવારથી એ સહુ રે, મલિયો તુજ પરિવાર. ૧
સંવેગી સુંદર, ખૂઝ મા મૂંઝ ગમાર;
તહાઈ કો નહીં ઈણુ સંસાર, તું કેહનો નહિ નિરધાર. સં ૦ ૨
પંથ સિરે પંથી મલ્યા રે, કીજે કિણશું પ્રેમ;
રાતિ વસે પ્રહ ઉઠ ચલે રે, નેહ નિવાહે કેમ. સંવેગી. ૩
જિમ મેલો તીરથ મલે રે, જન વણજની ચાહ;
કે ત્રોટો કે કાયદો રે, લેઈ લેઈ નિજ ઘર જાય. સંવેગી. ૪
જિહાં કારજ જેહનાં સરે રે, તિહાં લગેં દાખે નેહ;
સૂરીકંતાની પરે રે, છટકી દેખાડે છેહ. સંવેગી. ૫
ચુલણી અંગજ મારવા રે, ફૂડું કરી જતુ ગેહ;
ભરત બાહુબલિ ઝુઝીયા રે, જો જો નિજના નેહ. સં ૦ ૬
શ્રેણિક પુત્રે બાંધીઓ રે, લીધું વહેંચી રાજ્ય;
દુઃખ લીધું બહુ તાતનેં રે, દેખો સુતનાં કાજ. સંવેગી. ૭
ઈણુ લાવના શિવ પદ લહે રે, શ્રી મરૂદેવી માય;
વીર શિષ્ય કેવલ લહું રે, શ્રી ગૌતમ ગણરાય. સોભાગી. ૮

હોહા

મોહ વસેં મન મંત્રવી, ઇંદ્રિય મલ્યા કલાલ;
પ્રમાદ મદિરા પાઈ કરી, બાંધ્યો જીવ ભૂપાલ. ૧
કર્મ જંજીર જડી કરી, સુકૃત માલ સવિ લીધ;
અશુભ વિરસ દુરગંધ મય, તન ગોતહરે લીધ. ૨

ઢાળ છઠ્ઠી

(૧૮)

રાગ સિંધુ સામેરી

છઠ્ઠી ભાવના મન ધરો, જીવ અશુચિ ભરી એ કાયા રે;
શી માયા રે, માંડે કાયા પિંડ શું એ. ૧
નગર ખાલ પરેં નિતુ વહે, કફ મલ મૂત્ર ભંડારો રે;
તિમ દારો રે, નર નવ દાદશ નારીનાં એ. ૨
દેખી દુરગંધ દૂરથી, તું મુહ મચકોડે માણે રે;
નવિ જાણે રે, તિણ પુદ્ગલ નિજ તનુ ભર્યું એ. ૩
માંસ રૂધિર મેઢા રસેં, અસ્થિ મજ્જા નર બીજે રે;
શું રીજે રે, રૂપ દેખી દેખી આપણું એ. ૪
કૃમિ વાલાદિક કોથલી, મોહરાયની ચેટી રે;
એ પેટી રે, ચર્મ જડી ઘણા રોગની એ. ૫
ગર્ભવાસ નવ માસ ત્યાં, કૃમિ પરેં મલમાં વસિયો રે;
તું રસિયો રે, ઉંઘે માથે ઇમ રહ્યો એ. ૬
કનક કુમરી લોજન ભરી, તિહાં દેખી દુરગંધ ખૂબ્યા રે;
અતિ ખૂબ્યા રે, મદિલ મિત્ર નિજ કર્મ શું એ. ૭

હોહા

તન છિદ્ધર ઇંદ્રિય મચ્છા, વિષય કલણ જંખાલ;
પાપ કલુષ પાણી ભર્યું, આશ્રવ વહે ગડ નાલ. ૧

નિર્મલ પર્વ સહજે સુગતિ, નાણુ વિનાણુ રસાલ;
 શુ બગની પરે પંક જલ; ચૂથે ચતુર મરાલ. ૨
ઢાળ સાતમી

(૧૯)

રાગ ધૌરણી

આશ્રવ ભાવના સાતમી રે, સમજે સુગુર સમીપ;
 ક્રોધાદિક કાંઈ કરો રે, પામી શ્રી જિન દીપો રે. ૧
 સુણુ સુણુ પ્રાણીયા, પરિહર આશ્રવ પંચો રે;
 દશમે અંગે કહ્યા, જોડનાં દુષ્ટ પ્રપંચો રે. સુણુ ૨
 હોંશે જે હિંસા કરે રે, તે લહે કટુક વિપાક;
 પરિ હોસે ગોત્રાસની રે, જો જો અંગ વિપાકો રે. સુણુ ૩
 મિથ્યા વચણું વસુ પડ્યો રે, મંડિક પરધન લેઈ;
 ઈણુ અપ્રહ્યે રોલવ્યા રે, ઇંદ્રાદિક સુર કેઈ રે. સુણુ ૪
 મહા આરંભ પરિગ્રહે રે, અહમદત્ત નરય પહુત;
 સેવ્યાં શત્રુ પાણું ભજે રે, પાંચે દુરગતિ દૂતો રે. સુણુ ૫
 છિદ્ર સહિત નાવા જલે રે, ખૂડે નીર ભરાય;
 તિમ હિંસાદિક આશ્રવે રે, પાપે પિંડ ભરાયો રે. સુણુ ૬
 અવિરતિ લાગે એકેંદ્રિયા રે, પાપસ્થાન અઢાર;
 લાગે પાંચેહી ક્રિયા રે, પંચમ અંગ વિચારો રે. સુણુ ૭
 કટુક ક્રિયા થાનક ફલાં રે, બોદ્યાં જીજે રે અંગ:
 કહેતાં હીયડું કમકમે રે, વિરૂઓ તાસ પ્રસંગો રે. સુણુ ૮
 મૃગ પતંગ અલિ માંછલો રે, કરી એક વિષય પ્રપંચ;
 દુખિયા તે કિમ સુખ લહે રે, જસ પરવશ એહ પંચો રે. સુ ૯
 હાસ્ય નિદ વિકથા વસે રે, નરક નિગોદે રે જાત;
 પૂરવધર શ્રુત હારીને રે, અવરાંની શી વાતો રે. સુણુ ૧૦

હોહા

શુભ માનસ માનસ કરી, ધ્યાન અમૃત રસ રેલી;
નવ દલ શ્રીનવકાર પય, કરી કમલાસન કેલિ. ૧
પાતક પંક પખાલીને, કરી સંવરની પાલ;
પરમ હંસ પદવી ભજે, છોડી સકલ જંબલ. ૨

ઢાળ આઠમી

(૨૦)

ઉલ્લી દેશા

આઠમી સંવર ભાવનાજી, ધરી ચિતશું એક તાર;
સમિતિ ગુપ્તિ સૂધી ધરોજી, આપો આપ વિચાર. સલૂણા.
શાંતિ સુધારસ ચાખ;
વિરસ વિષય ફલ ફૂલડેજી, અટતો મન અલિ રાખ. સં ૧
લાલ અલાલે' સુખ દુખેજી, જીવિત મરણ સમાન;
શત્રુ મિત્ર સમ ભાવતોજી, માન અને અપમાન. સં ૨
કહીયે' પરિગ્રહ છાંડશુંજી, લેશું સંયમ ભાર;
શ્રાવક ચિંતે હું કદાજી, કરીશ સંથારો સાર. સં ૩
સાધુ આશંસા એમ કરેજી, સૂત્ર ભણીશ ગુરૂ પાસ;
એકલમહ પ્રતિમા રહીજી, કરીશ સંલેખણ ખાસ. સં ૪
સર્વ જીવ હિત ચિંતવેજી, વચર મ કર જગ મિત્ત;
સત્ય વચણ મુખ ભાળિયે'જી, પરિહર પરનું ન વિત્ત. સં ૫
કામ કટક લેદણ ભણીજી, ધર તું શીલ સન્નાહ;
નવ વિધ પરિગ્રહ મૂકતાંજી, લહિયે' સુખ અથાહ. સં ૬
દેવ મણુઅ ઉપસર્ગશુંજી, નિશ્ચલ હોઈ સધીર;
ખાવીશ પરિસહ જીપીયે'જી, જિમ જિત્યા શ્રીવીર. સં ૭

દોહા

દદમહારી દદ ધ્યાન ધરી, ગુણનિધિ ગજસુકુમાલ;
 મેતારજ મદનબ્રમો, સુકોશલ સુકુમાલ. ૧
 એમ અનેક મુનિવર તર્યા, ઉપશમ સંવર ભાવ;
 કઠિન કર્મ સર્વિ નિર્જ્યાં, તિષ્ઠ નિર્જર પ્રસ્તાવ. ૨

દાળ નવમી

(૨૧)

રાગ ગોડી

નવમી નિર્જર ભાવના ચિત ચેતોરે, આદરો વ્રત પચ્ચખાણુ;
 ચતુર ચિત ચેતો રે.

પાપ આલોચો ગુરુ કર્ને, ચિતં ધરિયે વિનય સુભાણુ ચં ૧
 વેચાવચ્ચ બહુ વિધ કરો, ચિતં દુર્બલ બાલ ગિલાન ચં
 આચારજ વાચક તણો, ચિં શિષ્ય સાધર્મિક બાણુ. ચં ૨
 તપસી કુલ ગણુ સંધનો, ચિં થિવિર પ્રવર્તક વૃદ્ધ. ચં
 ચૈત્ય ભક્તિ બહુ નિર્જરા, ચિં દશમે અંગ પ્રસિદ્ધ. ચં ૩
 ઉભય ટંક આવશ્યક કરો, ચિં સુંદર કરી સંજ્ઞાય; ચં
 પોસહ સામાયિક કરો, ચિં નિત્ય પ્રત્યે નિયમ મનભાય. ચં ૪
 કર્મસૂડન કનકાવલી, ચિં સિંહ નિકીડિત દોય; ચં
 શ્રીગુણુરચણુ સંવત્સર, ચિં સાધુ પડિમા દશ દોય. ચં ૫
 શ્રુત આરાધન સાચવો, ચિં યોગવહન ઉપધાન; ચં
 શુકલધ્યાન સૂધુ ધરો, ચિં શ્રીઆંબલ વર્દમાન. ચં ૬
 ચોદ સહસ્ત્ર અણુગારમાં, ચિં ધન ધન્નો અણુગાર; ચં
 સ્વયંમુખ વીર પ્રશંસીઓ, ચિં બંધક મેઘકુમાર. ચં ૭

દોહા.

મન દારૂ તન નાલિ કરી, ધ્યાનાનલ સળગાવી;
કર્મ કટક લેદણુ ભણી, ગોલા જ્ઞાન ચલાવી. ૧
મોહ રાય મારી કરી, ઉંચો ચઢી અવલોચ;
ત્રિભુવન મંડપ માંડણી, જિમ પરમાનંદ હોય. ૨

ઢાલ ૧૦ મી

(૨૨)

રાગ ગોડી

દશમી લોક સ્વરૂપરે, ભાવના ભાવીયેં;
નિસુણી ગુરૂ ઉપદેશથી એ.—૧
ઉર્ધ્વ પુરૂષ આકારરે, પગ પહૂલા ધરી;
કર દોચ કટિ રાખિયેં એ.—૨
ઇણુ આકારે લોક રે, પુદ્ગલ પૂરીઓએ;
જિમ કાળલની કૂંપલિ એ.—૩
ધર્માધર્માકાશ રે, દેશ પ્રદેશ એ;
જીવ અનંતે પૂરીઓ એ.—૪
સાત રાજ દેશોન રે, ઉર્ધ્વ તિરિય મલી;
અધા લોક સાત સાધિકું એ.—૫
ચૌદરાજ ત્રસ નાડી રે, ત્રસ જીવાલય;
એક રબજૂ દીર્ઘ વિસ્તરે એ.—૬
ઉર્ધ્વ સુરાલય સાર રે, નિરય ભુવન નીચેં;
નાલેં નર તિરિ દો સુરા એ.—૭
દ્વીપ સમુદ્ર અસંખ્ય રે, પ્રભુ મુખ સાંભલી;
રાય ઋષિ શિવ સમજીઓ એ.—૮

લાંબી પોહોલી પણ્યાલ રે, લખ જોયણ લહી;
 સિદ્ધ શિલા શિર ઊજલી એ.—૯
 ઊંચા ધનુ સય તીન રે, તેત્રીશ સધિકે;
 સિદ્ધ ચોજનને છેહડે એ.—૧૦
 અજર અમર નિકલંક રે, નાણ દંસણ મય;
 તે જોવા મન ગહગહે એ.—૧૧

હોહા

વાર અનંતી ફરસીઓ, છાલી વાટક ન્યાય;
 નાણ વિના નવિ સંભરે, લોક ભ્રમણ ભડવાય.—૧
 રતનત્રય ત્રિહું ભુવનમેં, દુલ્લહ જાણી દયાલ;
 બોધિ રયણ કાજે ચતુર, આગમ ખાણિ સંભાલ.—૨

દાળ અગિયારમી

(૨૩)

રાગ ખંભાતી.

દશ દષ્ટાંતે દોહિલોરે, લાધો મણુઅ જમારો રે;
 દુલ્લહો ઉંખર ફૂલજયું રે, આરજ ઘર અવતારો રે.
 મોરા જીવન રે, બોધિ ભાવના અગિયારમીરે
 ભાવો હૃદય મોઝારો રે.—૧
 ઉત્તમ કુલ તિહાં દોહિલોરે, સહયુગ્ધ ધર્મ સંયોગોરે;
 પાંચે ઈન્દ્રિય પરવડાં રે, દુલ્લહો દેહ નિરોગો રે. મોરા૦—૨
 સાંભલવું સિદ્ધાંતનું રે, દોહિલું તસ ચિત્ત ધરવું રે;
 સૂધી સદ્ગુણ ધરી રે, દુષ્કર અંગે કરવું રે. મોરા૦—૩
 સામગ્રી સઘલી લહી રે, મૂઢ મુઘા મમ હારો રે;
 ચિંતામણિ દેવેં દીઓ રે, હાર્યો જેમ ગમારો રે. મોરા૦—૪

લોહ કીલકને કારણે રે, કુણુ યાન જલધિમાં ફેડે રે;
 ગુણુ કારણુ કોણુ નવલખો રે, હાર હીયાનો ત્રોડે રે. મોરા૦-૫
 બોધિ રચણુ ઉવેખીને રે, કોણુ વિષયાર્થે દોડે રે.
 કાંકર મણિ સમોવડિ કરે રે, ગજ વેચે ખર કોણુ હોડે રે. મોરા૦-૬
 ગીત સુણી નટણી કને રે, શુદ્ધકે ચિત્ત વિચાર્યું રે;
 કુમરાદિક પણુ સમજાયા રે, બોધિ રચણુ સંભાર્યું રે. મોરા૦-૭

હોહા

પરિહર હરિ હર દેવ સવિ, સેવ સદા અરિહંત;
 દોષ રહિત ગુરૂ ગણધરા, સુવિહિત સાધુ મહંત.-૧
 કુમતિ કદાચહ મૂક તું, શ્રુત ચારિત્ર વિચાર;
 ભવ જલ તારણુ પોત સમ, ધર્મ હિયામાં ધાર.-૨

ઢાળ બારમી

(૨૪)

કુંગરિયાની દેશી.

ધન ધન ધર્મ જગ હિતકરૂ, ભાખ્યો ભલો જિનદેવ રે;
 ઇહ પરભવ સુખદાયકો, જીવડા જનમ લગી સેવ રે.-૧
 ભાવના સરસ સુરવેલડી, રોપી તું હૃદય આરામ રે;
 સુકૃત તરૂ લહિય બહુ પસરતી, સદ્ગુણ ફલશે અભિરામ રે.

ભાવના૦-૨

ક્ષેત્ર શુદ્ધિ કરીય કરૂણારસે, કાઠી મિથ્યાદિક સાલ રે;
 ગુપતિ ત્રિહું ગુપતિ રૂડી કરે, નીક તું સુમતિની વાલ રે.

ભાવના૦-૩

સિંચજે સુગુરૂ વચનામૃતે, કુમતિ કંથેર તજિ સંગ રે;
 ક્રોધ માનાદિક સૂકરા, વાનરો વારી અનંગ રે.

ભાવના૦-૪

સેવતા એહને કેવલી, પન્નર સય તીન અણુગાર રે;
ગૌતમ શિષ્ય શિવપુર ગયા, ભાવતાં દેવ ગુરૂ સાર રે.

ભાવના૦-૫

શુકે પરિવ્રાજક સીધલો, અર્જુનમાલી શિવ વાસ રે;
રાય પરદેશી જે પાપીયો, કાપીયો તાસ દુખ પાસ રે.

ભાવના૦-૬

હસમ સમય દુષ્પસહ લગે, અવિચલ શાસન એહ રે;
ભાવશું ભવિયલુ જે ભજે, તેહ શુભમતિ ગુણુ ગેહ રે.

ભાવના૦-૭

દોહા

તપગચ્છપતિ ।વજ્યદેવ ગુરૂ, વિજયસિંહ મુનિરાય;
શુદ્ધ ધર્મ દાયક સદા, પ્રણમે એહના પાય.-૧

દાળ તેરમી

(૨૫)

રાગ ધન્યાશ્રી.

તુમેં ભાવો રે, ભવિ ઇણી પરેં ભાવના ભાવો;
તન મન વચણુ ધર્મ લય લાવો, જિમ સુખ સંપદ પાવો રે.

ભવિ૦-૧

લલના લોચન ચિત ન ડોલાવો, ધન કારણુ કાંઈ ધાવો;
પ્રભુ શું તારો તાર મિલાવો, જો હોય શિવપુર જાવો રે;

કાંઈ ગભાવાસ ન આવો રે. ભવિ૦-૨

જંબુની પેરેં જીવ જગાવો, વિષય થકી વિરમાવો,
એ હિત શિખામણુ અમારી માની;

જગ જશ પડહ વળવો રે. ભવિ૦-૩

શ્રીજશસોમ વિષુધ વૈરાગી, જસુ જસ ચિહ્ન ખંડ ચાવો;
તાસ શિષ્ય કહે ભાવના ભણતાં, ઘર ઘર હોયે વધાવો રે.

ભવિં—૪

હોહા

ભોજન નભ ગુણ વરસ શુચિ, સિત તેરસ કુજવાર;
ભગત હેતુ ભાવના ભણી, જેસલમેર મોઝાર. ભવિં—૫

ઈતિ શ્રીજશસોમ શિષ્ય

જયસોમ કૃત દ્વાદશ

ભાવના સંપૂર્ણ ॥

શ્રી સકલચંદ્ર ઉપાધ્યાયજી કૃત

બાર ભાવનાની સંજ્ઞાયા

દાળ પહેલી

(૨૬)

રાગ સામગ્રી

વિમલ કુલ કમલના હંસ તું જીવડા,
 ભુવનના ભાવ ચિત્તે જો વિચારી;
 જેણે નર મનુજ ગતિરત્ન નવિ કેલવ્યું,
 તેણે નર નારી મણિ કોડી હારી. વિમલ૦-૧
 જેણે સમકિત ધરી સુકૃત મતિ આણસરી,
 તેણે નર નારી નિજ ગતિ સમારી;
 વિરતિ નારી વરી કુમતિ મતિ પરહરી,
 તેણે નર નારી સખ કુગતિ વારી. વિમલ૦-૨
 જૈનશાસન વિના જીવ યતના વિના,
 જે જના જગ ભમે ધર્મ હીના;
 જૈન મુનિ દાન બહુમાન હીના નરા,
 પશુ પરે તે મરે ત્રિજગ દીના. વિમલ૦-૩
 જૈનના દેવ ગુરૂ ધર્મ ગુણ ભાવના,
 ભાવિ નિતુ જ્ઞાન લોચન વિચારી;
 કર્મ ભર નાશની બાર વર ભાવના,
 ભાવિ નિત જીવ તું આપ તારી. વિમલ૦-૪
 સર્વ ગતિ માંહી વર નરભયો દુલ્લહો,
 સર્વ ગુણ રત્નનો શોધિકારી;

સર્વ જગ જંતુને જેણે હિત કીજિયે,

સોઈ મુનિ વંદીયે શ્રુત વિચારી.

પાઠાંતર-સકલમુનિ વંદીયે શ્રુત વિચારી. વિમલ-૫

ઢાળ બીજી

(૨૭)

રાગ કેદારી

ભાવના માલતી ચૂશીયે, ભ્રમર પરે જેણે મુનિરાજ રે;
તેણે નિજ આતમા વાસિયે, ભરત પરે મુક્તિનું રાજ રે. ભા૦ ૧
ભાવના કુસુમ શું વાસિયા, જે કરે પુણ્યનાં કાજ રે;
તે સવે અમરતરૂ પરે ફલે, ભાવના દિયે શિવરાજ રે. ભા૦ ૨
ભૂમિ જનની થકી ઊપના, સુત પરે જે જગે ભાવ રે;
તે સવે ભૂ ભુજંગી ગલે, જિંમ ગલે વન તરૂ દાવ રે. ભા૦ ૩
ભૂમિના વર અનંતા ગયા, ભૂમિ નવિ ગઈ કિણ સાથ રે;
ઋદ્ધિ બહુ પાપે જે તસ મિલ્લી, તે ન લીધી કુણે સાથ રે. ભા૦ ૪
ગઈય દ્વારાવતી હરિ ગયો, અથિર સખ લોકની ઋદ્ધિ રે;
સુણી અંતે પાંડવા મુનિ હવા, તેણે વરી અચલપદ સિદ્ધિ રે.
રાજના પાપ ભર શિર થકે, જસ હવા શુદ્ધ પરિણામ રે;
ભરત ભૂપતિ પરે તેહને, ભાવના પુણ્યનાં ગ્રામ રે. ભા૦ ૬
રાજના પાપ ભર શિર થકે, જસ હવા શુદ્ધ મન ભાવ રે;
ભાવના સિંધુમાં તે ગલે, ઊતરે મોહ મદ તાવ રે. ભા૦ ૭
જે પદારથ તુઝ આપણો, નવિ ગણે પ્રેમ રતિ બંધ રે;
જો ગણે તેહ તું આપણું, જીવ તૂંહી મતિ અંધ રે. ભા૦ ૮
કૃષ્ણ લેશ્યા વશે કીજીયે, કર્મ જે રોડ પરિણામ રે;
તે સવે ધર્મ નવિ જાણિયે, શુભ હવે શુદ્ધ પરિણામ રે. ભા૦ ૯

જે જગ આશ્રવ જિને લણ્યા, તે સવે સંવર હોઈ રે;
 ધર્મ જે અશુદ્ધ લાવે કરે, તે તસ આશ્રવ ભોઈ રે. ભાવના ૦ ૧૦
 અથ પ્રથમ અનિત્ય ભાવના.

ઢાળ ત્રીજી

(૨૮)

રાગ રામશ્રી

મૂંઝમાં મૂંઝમાં મોહમાં જીવ તું,
 શબ્દ વર રૂપ રસ ગંધ દેખી;
 અથિર તે અથિર તું અથિર તનુ જીવિત,
 ભાવ્ય મન ગગન હરિ ચાપ પેખી. મૂંઝ૦-૧
 લચ્છિ સરિઅતિ પરેં એક ઘર નવિ રહે,
 દેખતાં જાય પ્રભુ જીવ લેતી;
 અથિર સખ વસ્તુને કાજ મૂઢો કરે,
 જીવડો પાપની કોડી કેતી. મૂંઝ૦-૨
 જીવની વસ્તુ સવિ કારમી નવિ રહે,
 જ્ઞાન શું ધ્યાનમાં જે વિચારી;
 ભાવના ઉત્તમ ધર્મો અધમ સખ ઉધર્મો,
 સંહરે કાલ દિન રાતિ ચારી. મૂંઝ૦-૩
 દેખ કલિ કૂતરો સર્વ જગને લખે,
 સંહરી ભૂપ નર કોટિ કોટી;
 અથિર સંસારને થિર પછે જે ગણે,
 જાણી તસ મૂઢની બુદ્ધિ ખોટી. મૂંઝ૦-૪
 રાચ મમ રાજની ઋદ્ધિ શું પરિવર્થો,
 અંત સખ ઋદ્ધિ વિસરાલ હોશે;

ઋદ્ધિ સાથે સખ વસ્તુ મૂકી જતે,
 દ્વિવસ દો ત્રીન પરિવાર રોશે. મૂંઝ૦-૫
 કુસુમ પરિ ચૌવન જલગિંદુ જીવિત,
 ચંચલ નર સુખ દેવ ભોગો;
 અવધિ મન કેવલી સુકવિ વિદ્યાધરા,
 કલિયુગે તેહનો પણ વિયોગો. મૂંઝ૦-૬
 ધન્ય અનિકાસુતો ભાવના ભાવતો,
 કેવલ સુર નદી માંહે લીધો;
 ભાવના સુરલતા જેણે મન રોપવી,
 તેણે શિવ નારી પરિવાર રૂંધ્યો. મૂંઝ૦-૭

અથ ખીજ અશરણુ ભાવના

દાળ ચોથી

(૨૯)

રાગ કલહરો

સાંભળજે મુનિ સંચમરાગી-એ રાગ

કો નવિ શરણુ કો નવિ શરણુ, મરતાં કુણુને પ્રાણી રે;
 અદ્વૈત મરતો નવિ રાખ્યો, જસ હય ગય બહુ રાણી રે,
 જસ નવનિધિ ધન ખાણી રે. કો નવિ૦ ૧
 માતાપિતાદિક ટગમગ જોતાં, યમ લે જનને તાણી રે;
 મરણુ થકી સુરપતિ નવિ છૂટે, નવિ છૂટે ઈંદ્રાણી રે. કો નવિ૦ ૨
 હય ગય રથ નર કોડે વિંટયા, રહે નિત રાયાં રાય રે;
 બહુ ઉપાય તે જીવન કાળે, કરતા અશરણુ જાય રે. કો ન૦ ૩
 મરણુ લીતિથી કદાપિ જીવો, જો પેસે પાયાલે રે;
 ગિરિ હરિ વન અંબુધિમાં જાવે, તોલી હરિયે કાલે રે. કો ન૦ ૪

અષ્ટાપદ જેણું બલે જાપાડ્યો, સો દશસુખ સંહરિયો રે;
 કેા જગ ધર્મ વિના નવિ તરિયો, પાપી કેા નવિ તરિયો રે. કેા નં ૧
 અશરણુ અનાથ જીવહ જીવન, શાંતિનાથ જગ બાણો રે;
 પારેવો જેણું શરણું રાખ્યો, મુનિ તસ ચરિત વખાણો રે. કેા નં ૨
 મેઘકુમાર જીવ ગજરાજે, સસલો શરણું રાખ્યો રે;
 વીર પાસ જેણું ભવ ભય કચરો, તપ સંયમ શું નાખ્યો રે.
 કેા નવિં ૩

મત્સ્ય પરે રોગી તરફડતા, કેાણું નવિ સુખ કરિયો રે;
 અશરણુ અનાથ ભાવના ભરિયો, અનાથી મુનિ નિસરીયો રે.
 કેા નવિં ૪

અથ ત્રીજી સંસાર ભાવના

ઢાળ પાંચમી

(૩૦)

રાગ કેદારી.

સર્વ સંસારના ભાવ તૂં, સમ ધરી જીવ સંભારી રે;
 તે સ્ત્રવે તેં પણ અનુભવ્યા, હૃદયથી તેહ ઉતારી રે. સર્વ-૧
 સર્વ તનુમાં વસી નીસર્યો, તેં લીયા સર્વ અધિકાર રે;
 જાતિનેં યોનિ સળ અનુભવી, અનુભવ્યા સર્વ આહાર રે. સં-૨
 સર્વ સંયોગ તેં અનુભવ્યા, અનુભવ્યા રોગ નેં શોગ રે;
 અનુભવ્યો સુખ દુઃખ કાલ તેં, પણ લિયો નવિ જિન યોગરે. સં-૩
 સર્વ જન નાતરાં અનુભવ્યાં, પહેરિયા સર્વ શણગાર રે;
 પુદ્ગલા તેં પરાવર્તિયા, નવિ નમ્યા જિન અણગાર રે. સં-૪
 પાપનાં શ્રુત પણ તેં ભણ્યાં, તેં કર્યાં મોહનાં ધ્યાન રે;
 પાપનાં દાન પણ તેં દિયાં, નવિ દીયાં પાત્રમાં દાન રે. સં-૫
 વેદ પણ ત્રીન તેં અનુભવ્યાં, તેં ભણ્યાં પર તણાં વેદ રે;
 સર્વ પાપંડ તેં અનુભવ્યાં, તિહાં ન સંવેગ નિવેદ રે. સર્વ-૬

રડવડયો જીવ મિથ્યા મતિ, પશુ હણ્યાં ધર્મને કાજ રે;
કાજ કીધાં નવિ ધર્મનાં, હરખિયો પાપને કાજ રે. સર્વ૦-૭
કુચુરની વાસના ડાઈણી, તિણે દમ્યા જીવ અનંત રે;
તિહાં નવિ મુક્તિપંથ ઓલખ્યો, તેણે હવો નવિ ભવ અંતરે. સર્વ૦-૮

અથ ચોથી એકત્વ ભાવના

ઢાળ છઠી.

(૩૧)

રાગ માલવી ગોડી

એ તૂંહી આપકું તૂંહી ધ્યાઓજી; ધ્યાનમાંહિં એકેલા;
જિહાં તિહાં તૂં જાયા એકેલા, જાવેગાલી એકેલા. એ૦-૧
હરિ હર પ્રમુખા સુર નર જાયા, તેલી જગેં એકેલા;
તે સંસાર વિવિધ પર ખેલી, ગયા તેલી એકેલા. એ૦-૨
કોલી લીણા સાથ ન તેણે, ઋદ્ધિ ગઈ નવિ સાથે;
નિજ નિજ કરણી લેઈ ગયા તે, ધન વિણ ઠાલી હાથે. એ૦-૩
બહુ પરિવારે મ રાચો લોકા, મુઘા મલ્યો સખ સાથો;
ઋદ્ધિ મુઘા હોશે સખ ચિંતો, ગગન તાણી જિમ ખાથો. એ૦-૪
શાંતિ સુધારસ સરમાં ઝીલો, વિષય વિષ પંચ નિવારો;
એક પણું શુભ ભાવે ચિંતી, આપ આપકું તારો. એ૦-૫
હિંસાદિક પાપેં એ જીવો, પામે બહુવિધ રોગો;
જલ વિણ જિમ માછો એકેલો, પામે દુઃખ પર લોગો. એ૦-૬
એક પણું ભાવિ નમિ રાજ, મૂકી મિથિલા રાજે;
મૂકી નર નારી સવિ સંગતિ, પ્રણમે તસ સુર રાજે.

પાઠાંતર—પ્રણમે સકલ મુનિરાજે. એ૦-૭

અથ પાંચમી અન્યત્વ ભાવના

ઢાળ સાતમી

(૩૨)

રાગ કેદારો ગોડી.

ચેતના બગી સહચારિણી, આલસ ગોદડું નાંખી રે;
હૃદય ધરે જ્ઞાન દીવો કરો, સુમતિ ઉઘાડી આંખે રે. ચે૦ ૧
એક શત અધિક અઠાવના, મોહ રણીયા ધર માંહિરે;
હું સદા તેણે વિંટયો રહું, તુઝ ન ચિંતા કિસિ મારી રે. ચે૦ ૨
જઈ મુઝ તે અલગા કરે, તો રમું હું તુઝ સાથે રે;
તેહથી હું અલગો રહું, જો રહે તું મુઝ હાથેરે. ચે૦ ૩
મન વચન તનુ સર્વે ઈદ્રિયા, જીવથી જૂજૂઆ જો એ હોયરે;
અપરં પરિવાર સખ જીવથી, તૂં સદા ચેતના જોયેરે. ચે૦ ૪
પાઠાંતર-તનુ વચન સર્વે ઈદ્રિયા, જીવથી જૂજૂઆ જોય રે;
જો રમે તું ઇણે ભાવના, તો તુઝ કેવલ હોય રે. ચે૦ ૪
સર્વ જગજીવ ગણ જૂજૂઆ, કોઈ કુણનો નવિ હોય રે;
કર્મ વશે સર્વ નિજ નિજ તણે, કર્મથી નવિ તયો કોય રે. ચે૦ ૫
દેવ ગુરૂ જીવ પણે જૂજૂઆ, જૂજૂઆ ભગતના જીવ રે;
કર્મ વશ સર્વ નિજ નિજ તણે, ઉદ્ધમ કરે નવિ કલીવરે. ચે૦ ૬
સર્વ શુભ વસ્તુ મહિમા હરે, કલિયુગો દુષ્ટ ભૂપાલ રે;
તિમ દુકાલોપિ જનને હરે, અવરની આશ મન વાલરે. ચ. ૭
ચિંતા કર આપ તું આપણી, મમ કર પર તણી આશ રે;
આપણું આચરું અનુભવું, વિચારી પરવસ્તુ ઉદાસરે. ચે૦ ૮
કો કિણે જગ નવિ ઉદ્ધર્યો, ઉદ્ધરે આપણો જીવ રે;
ધન્ય જે ધર્મી આદર દિયે, તે વસે ઇંદ્ર સમીપ રે. ચે૦ ૯

જો જીવે જુજૂઆ આતમા, દેહ ધન જન થકી ધ્યાન રે;
તે ગઈ દુઃખ નવિ ઉપજે, જેહને મને જિન જ્ઞાન રે. ચે૦ ૧૦

અથ છઠ્ઠી અશુચિ ભાવના.

ઢાળ આઠમી

(૩૩)

રાગ કેદારી ગોડી

મંસ મલ મૂત્ર રૂધિરે ભર્યા, અશુચિ નરનારીના દેહ રે;
વારૂણી કુંભ પરે ભાવિયે, અંતે દિયે જીવને છેહ રે. મંસ૦ ૧
અશુભ બહુ રોગ કફ નિતુ વહે, એ ભખે ભક્ષ્ય અભક્ષ્ય રે;
દેહને જાણિ જોખમ ઘણાં, દેહ બહુ જીવનો ભક્ષ્ય રે. મંસ૦ ૨

અથ સાતમી આશ્રવ ભાવના

ઢાળ નવમી

(૩૪)

રાગ મધુમાદ.

જગ શુભાશુભ જેણે કર્મ તતિ વેલિ જે,
શુભ અશુભાશ્રવ તે વખાણો;
જલધરો જેમ નદિ વર સરોવર ભરે,
તિમ ભરે જીવ બહુ કર્મ જાણો. જગ૦-૧
મમ કર જીવ તું અશુભ કર્મોશ્રવા,
વાસવા પણ સકર્મા ન છૂટે;
જેણે જગ દાન વર પુણ્ય નવિ આદર્યા,
તે કૃપણ નિર્ધના પેટ કૂટે. જગ૦-૨

મન વચન કાય વિષયા કષાયા તથા,
 અવિરતિ અશુભ ધ્યાન પ્રમાદો;
 મૂઢી મિથ્યામતિ વર ઉપાશક યતિ,
 જગ શુભાશ્રવ થકીનો વિષાદો. જગ૦-૩
 રાય મમ જીવ તું કુટુંબ આડંબરે,
 જલ વિના મેઘ જિમ ફેક ગાળે;
 ધર્મના કાજ વિણ મ કર આરંભ તૂં,
 તેણે તુઝ કર્મની ભીડ ભાંજે. જગ૦-૪
 તે અશુભ આશ્રવા રૂંધતાં જીવને,
 સંવરે સંવરે કર્મબલં;
 નાવનાં છિદ્ર રૂંધ્યા યથા નીરને,
 તેણે કરી જીવ સંવર વિશાલં. જગ૦-૫
 અથ આઠમી તપ ભાવના,

દાળ દશમી

(૩૫)

રાગ ગોડી

તાપેં મીણુ ગલે જિમ માળણુ, તથા કર્મ તપ તાપેં રે;
 કંચન કાટ ગલે જિમ આગેં, પાપ ગલે તિમ જાપેં રે. તાપેં૦-૧
 તે તપ બાર ભેદશું કીજેં, કર્મ નિર્જરા હોવે રે;
 સો મુનિવરનેં હોય સકામા, અવર અકામા જોવે રે. તાપેં૦-૨
 અનશન ઊનોદરી રસ ત્યાગો, કીજિયેં વૃત્તિ સંક્ષેપો રે;
 સંલીનતા કરી કાય કિલેશો, ટલે કર્મના લેશો રે. તાપેં૦-૩
 પાયચ્છિત વિનય વેચાવચ્ચ, સંજ્ઞાયો વરજ્ઞાણુ રે;
 કાઉસજી કીજેં જેણેં ભવિ જન, તસ તપ મુક્તિ નિદાન રે. તા૦-૪

અથ નવમી ધર્મ ભાવના

ઢાળ અગ્નીયારમી

(૩૬)

રાગ કેદારો ગોડી.

ધર્મથી જીવને જય હોયે, ધર્મથી સવિ દુઃખ નાશ રે;
રોગને શોક ભય ઉપશમે, ધર્મથી અમર ઘરેં વાસ રે. ધર્મ-૦-૧
દુર્ગતિ પાતથી જીવને, ધર્મ વિણ નવિ ધરે કોઈ રે;
ચાંછિત દિયે સુરતરૂ પરેં, દાન તપ શીલથી જોઈ રે. ધર્મ-૦-૨
ધર્મ વર સાધુ શ્રાવક તણેં, આદર્યો ભાવ શું જોઈ રે;
સર્વ સુખ સર્વ મંગલ તણું, આદર્યું કારણ તેહ રે. ધર્મ-૦-૩

અથ દશમી દાન ભાવના

ઢાળ બારમી

(૩૭)

રાગ રામગીરી.

જે નરા સાધુ આધાર વર દાયકા,
તે નરા ધન્ય જગ વિબુધ ગાયા;
જે છતે યોગીવર સાધુને નવિ દિયે,
તે કાસ કુસુમ પરેં ફેંક જાયા. જે-૦ ૧
નેમંદો મુક્તિનો માર્ગ જિનશાસને,
સાધુ વિણ દાન વિણ ક્ષણ ન ચાલે;
રામતો મનુજ જો સાધુને નવિ દિયે,
સો કરે કપિલા દાસી હવાલે. જે-૦ ૨

અકલતું હાટ નર મુક્તિની વાટ નર,
 નાટ તું મ કર તપ પુણ્ય કેરો;
 કમનો કાટ ઉતારી નરભવ લહી,
 ઘાટ મમ ખોલ ભવ વારિ કેરો. જે૦ ૩
 જ્ઞાન વિજ્ઞાન આચારપદ નરભવો, પામિયો પૂર્વભવ પુણ્ય યોગે;
 પુણ્ય વિષ્ણુ પશુ ભવે જીવ પરવશ પડ્યો,
 શસ્ત્ર શું મારિયોં અધમ લોગે. જે૦ ૪
 જીવ તેં નર ભવેં અશુભ ભવેં પશુ પણે,
 જીવતાં જીવની કોડિ મારી;
 પુણ્ય વિષ્ણુ પશુ ભવેં રાસલા દુખેં રડે,
 મલ ભખે પૂઠે વલી ગુણી ધારી. જે૦ ૫
 જીવહિંસાદિ સવિ પાપ એ જીવડે,
 પાપીયેં આદર્યાં જીવ સાટે;
 ખાટકી હાટ તે વિવિધ પરેં કાટિયેં,
 અગ્નિમાં દાટિયેં પાપ માટે. જે૦ ૬
 પુણ્યથી દૈવે તુઝ દેહ રૂડો ઘડ્યો,
 આણીયો જૈન કુલ પુણ્ય કાજે;
 ધર્મ નર જન્મ જો જીવ હારીશ તું;
 ઘસીસ શિશ નિજ હાથડા અશુભ રાજે. જે૦ ૭
 દાન તપ શીલ સંયમ દયા ધર્મથી,
 સર્વ સુખ ઋદ્ધિ જો તું વિચારી;
 સર્વ શુભ યોગ હારીશ જો તું પછેં,
 ઘસીસ જિમ હાથ હાયોં જીઆરી. જે૦ ૮

જિસીઅ ગણિકા તણી ખાટ સાધારણી,
 તિસિઅ મિથ્યામતિ જોં ન રૂડી;
 ત્યજિઅ હિંસા કુધર્માંદિ સવિ પાપ તું,
 વિશ્વમાં મોકલે કીર્તિ રૂડી. જે૦ ૯

પાટ મમ રાખજે પાપ આચારનો,
 ફાટ મમ પાડજે ધર્મ વાટે;
 બાટ પરે અણુ વિમાસ્યું કિશું મમ કરે.
 ખોટ મમ પાડજે ધર્મ હાટે. જે૦ ૧૦

જો તુઝ સુખ ગમે સર્વ દુઃખ નવિ ગમે,
 વિષય સોવીર રસ ત્યજિઅ ખાટે;
 પાઠાંતર-વિષય સોવીર ત્યજિઅ ગાઠે;
 આત્મ અધ્યાત્મ વર ધ્યાનકુંજે રમી,
 ધર્મ વર ભાવના અમૃત ચાટે. જે૦ ૧૧

અથ અગિયારમી શમરસ ભાવના

ઢાળ તેરમી

(૩૯)

રાગ વૈરાડી

ભવિક જીવ પૂછે નિજ ગુરૂને, અશુભ કર્મ કિમ કાટે;
 શ્રમજીધર્મે નિઃસંગી જીવો, જો સમતારસ ચાટે રે.
 ભવિકા શમરસ અમૃત ચાટે.—૧
 કુવ્યસન મૂકો મનનો આંટો, સદોષ પિંડે મ ભરો ઠાઠો;
 પર સુખ દેખી મમ વાટે રે, ભવિકાં એ આંકણી.

વિંધ્યો જીવ કર્મ વિષ કાંટે, પીડ્યો ચાર ગતિ કાંટે;
 શુભધ્યાને દેતાં દઢ પાટે, કર્મ ગુંથડું કાટે રે. ભ૦ શ૦ ૧
 પાપ પિંડ સખ મંસ ત્યજે જો, જો કષાય મદ દાટે;
 નિખિલ પાપ નિઃસંગી જીવો, રહે તો સમ દુઃખ કાટે રે. ભ૦ શ૦ ૨
 જનના સુખ શુભ ધ્યાન સુલેશ્યા, દુકાલ મૂસો કાટે;
 દાન પુણ્ય જનનાં સખ તેણે, વાદલ પરેં સખ કાટે રે. ભ૦ શ૦ ૩
 રોગ શમે જેમ અમૃત છાંટે, હૃદય પડે નવિ આંટે;
 ધર્મ કરતાં ભવિક જીવને, શિવ સુખ આવે આંટે રે. ભ૦ શ૦ ૪
 ગુણ વિણ કિમ શિવ ગિરિવર અઢિયે, હીણ પુણ્ય જન રાંટે;
 એસે જો જિન ગુણમણિ સાટે, તો સખ ભવ દુઃખ કાટે રે. ભ૦ શ૦ ૫

અથ ખારમી લોક ભાવના

ઢાળ ચૌદમી

(૩૯)

રાગ પરજયો

જ્ઞાન નયન માંહે ત્રિભુવન રૂપે. જેણે જિન દીઠો લોગો;
 નીધણીઆતો ષટ દ્રવ્યરૂપો, પ્રણુમો તસ જિન યોગો.
 મુનિવર ધ્યાવો અઢિયદીપ નર લોગો. એ આંકણી.
 જિહાં જિન મુનિવર સિદ્ધ અનંતા, તિહાં નહીં જ્ઞાન વિયોગો
 મુનિવર૦ :

આપેં સીદ્ધો કેણે ન કીધો, જસ નહીં આદિ અંતો;
 લીધો કેણુ ન જાયેં ભુજ બલેં, ભરિયો જંતુ અનંતો. મુનિ૦
 અનેક પર્યાય પરિવર્તન, અનંત પરમાણું સ્કંધે;
 જેમ દીસે તેમ અકલ અરૂપી, પંચદ્રવ્ય અનુસંધે. મુનિ૦

અચલપણે ચલનં પ્રતિ કારણુ, ધર્મોસ્તિકાય પ્રદેશે,
સ્થિર હેતુ અધર્મોસ્તિકાયથી, લોકાકાશ અતિ દેશે. મુનિ૦ ૫
મધ્યે એક રજ્જુ ત્રસ નાડી, ચઉદશ રજ્જુ પ્રમાણે;
અનંત અલોકીં ગોટિં વીંટયો, મસ્તકી સિદ્ધ અહિકાણે.
મુનિ૦ ૬

અધો લોક છત્રાસન સમ વાડી, ત્રીછો ઝલ્લરી જાણે.
ઉદ્ધલોક મૃદંગ સમાણે, ધ્યાન સકલ મુનિ આણે. મુનિ૦ ૭

ઈતિ મહામહોપાધ્યાય શ્રીસકલચંદ્ર
ગણિ વિરચિત બાર ભાવનાની
સજ્જાય સમાપ્ત.

શ્રી જિનહર્ષસૂરિ કૃત

શ્રી અવંતિસુકુમારની તેર ઢાળની સંજ્ઞાયા

દાહા

પાસ જિનેસર સેવીયે, ત્રેવીશમે જિનરાય;
વિધ્ન નિવારણ સુખકરણ, નામે નવનિધિ થાય. ૧
ગુણ ગાઉ ખંતે કરી, અવંતિસુકુમાર
કાન દેઈને સાંભળો, જેમ હોય મંગળમાળ. ૨

ઢાળ પહેલી

(૪૦)

મુનિવર આર્યમુહરિતરે, કિણહિક અવસરે;
નયરી ઉજ્જયણી સમેાસયાં એ.-૧
ચરણ કરણ વ્રત ધાર રે, ગુણમણિ આગર;
બહુ પરિવારે પરિવર્યા એ.-૨
વન વાડી આરામ રે, લેઈ તિહાં રહ્યા;
હોય મુનિ નગરી પાઠવીયા એ.-૩
યાનક માગણ કાજ રે, મુનિવર મલપતા;
ભદ્રાને ઘેર આવીયા એ.-૪
શેઠાણી કહે તામ રે, શિષ્ય તુમે કેહના;
શા કાજે આવ્યાં ઇહાં એ.-૫

આર્યસુહૃદિતના શિષ્ય રે, અમે છીએ શ્રાવિકા;

ઉઘાને ગુરૂ છે તિહાં એ.-૬

માથું છું તુમ પાસ રે, રહેવા સ્થાનક;

પ્રાથુક અમને દીજીયે એ.-૭

વાહન શાળ વિશાળ રે, આપી ભાવશું;

આવી ઈહાં રહીજીએ એ.-૮

સપરિવાર સુવિચાર રે, આચારજ તિહાં;

આવી સુખે રહે સદા એ.-૯

નલિનીગુહમ અધ્યયન રે, પહેલી નિશા સમે;

ભણે આચારજ એકદા એ.-૧૦

ભદ્રા સુત ગુણવંત રે, સુખી સુરોપમ;

રૂપવંત રળીયામણો એ.-૧૧

અવંતિસુકુમાર રે, સાતમી ભૂમિકા;

પામ્યો સુખ વિલસે ઘણું એ.-૧૨

નિરૂપમ નારી બત્રીશ રે, રૂપે અપરચરા;

શશિવયણી મૃગલોચની એ.-૧૩

કહે જિનહર્ષ વિનોદ રે, પરમ પ્રમોદશું,

લીલા લાડે અતિ ઘણી એ.-૧૪

હોહા

પ્રથમ નિશા સમયે મુનિ, કરી પડિછમાણું સાર;

આલોચણુ આલોચતાં, કુમર સુષ્યો તેણિ વાર.-૧

રાગ રંગે ભીનો રહે, અવર નહીં કોઈ કાજ;

લેવો દેવો માતા વશું, કુમર વડો શિરતાજ.-૨

દાળ બીજ

(૪૧)

મધુર સ્વરે મુનિવર કહે, હોજી સૂત્ર તણી સંન્યાય;
શ્રવણે સુ પરે . સાંભળી, હોજી આવી કુમરને દાય.

અવંતિમુકુમાર સુણી ચિત્ત લાય.-૧

વિષય પ્રમાદ તજી કરી, હોજી તન મન વચન લગાય;
એ સુખ મેં કિહાં અનુભવ્યાં, હોજી જે કહે મુનિવર રાય.

અવંતિ૦-૨

કુમર કરી એમ શોચના, હોજી બેઠો ધ્યાન લગાય;
હૃદયમાંહી વિચારતાં, રોમ રોમ ઉલ્લસિત થાય.

અવંતિ૦-૩

ધર્મ ચિતવતાં ઉપન્યું, હોજી જાતિસમરણજ્ઞાન;
આન્યો તિહાં ઉતાવળો, હોજી ધરતો મન શુભ ધ્યાન.

અવંતિ૦-૪

ગુફનાં ચરણકમળ નમી, હોજી બેઠો મનને કોડ;
ભગવંત ભદ્રા સુત અછું, હોજી પૂછું બે કર જોડ.

અવંતિ૦-૫

નલિનીગુહ્ય વિમાનનાં, હોજી તુમ સુખ જાણો કેમ;
સૂરિ કહે જિનવચનથી, હોજી અમે જાણું છું એમ.

અવંતિ૦-૬

પૂરવ ભવે હું ઉપન્યો, હોજી નલિનીગુહ્ય વિમાન;
તે સુખ મુજને સાંભળ્યું, હોજી જાતિસમરણજ્ઞાન.

અવંતિ૦-૭

તે સુખ કહો કેમ પામીયે, હોજી કેમ લહીયે તે ઠામ;
કૃપા કરી મુજને કહો, હોજી માહરે તેહ શું કામ.

અવંતિ૦-૮

એ સુખ મુજને નવિ ગમે, હોજી અપૂરવ સરસ વિમાન;
ક્ષારોદધિ જળ કિમ ગમે, હોજી જેણે કીધો પય પાન.

અવંતિ૦-૯

એટલા દિન હું જાણતો, હોજી મેં સુખ લહ્યાં શ્રીકાર;
મુજ સરીખો જગ કો નહીં, હોજી સુખીયો ઇણે સંસાર.

અવંતિ૦-૧૦

હવે મેં જાણ્યાં કારમાં, હોજી એ સુખ ફળ કિંપાક;
કહે જિનહર્ષ હવે કહો, હોજી કિમ પામું તે નાક.

અવંતિ૦-૧૧

હોહા

એ સંસાર અસાર છે, સાચો સ્વર્ગનો દ્વાર;
તીન જ્ઞાન ઘટમેં વસે, સુખ તણો નહીં પાર. ૧
રચણુ મોતી તિહાં ઝળહળે, કૃષ્ણાગર ધમકાર;
તાલ મૃદંગ હુંદુલિ તણા, નાટકનો નહીં પાર. ૨

ઢાળ ત્રીજી

(૪૨)

સંયમથી સુખ પામીયે, જાણો તુમે નિરધાર; કુમરજી.
સુર સુખનું કહે કિશું, લહીયે શિવ સુખ સાર. કુમરજી.

સંયમથી૦-૧

નર સુર સુખ એણે જીવડે, પામ્યાં અનંતી વાર; કુમરજી.
નરપતિ સુરપતિ એ થયો, ન લહી તૃપ્તિ લગાર. કુમરજી.

સંયમથી૦-૨

કુણુ લિખોળી પ્રિય કરે, પરિહરી મીઠી દ્રાખ; સુગુરજી.
નલિનીગુદ્મ વિમાનનો, મુજને છે અભિલાષ. સુગુરજી.

સંયમથી૦-૩

તે ભણી મુજ શું કરી મયા, ઘો ગુરજી ચારિત્ર; સુગુરજી.
લીલ કિશી હવે કીજયે, લીજયે વ્રત સુપવિત્ર. સુગુરજી.

સંયમ૦-૪

શ્રી આચારજ એમ કહે, હજીય અછે તું બાળ; કુમરજી.
તું ભદ્રાનો લાડણો, કેળિ ગભાં સુકુમાર. કુમરજી.

સંયમ૦-૫

દીક્ષા દુષ્કર પાળવી, પંચ મહાવ્રત ભાર; કુમરજી.
માથે મેરૂ ઉપાડવો, તરવો જળધિ અપાર. કુમરજી.

સંયમ૦-૬

મીણુ તણે દાંતે કરી, લોહ ચણા કુણુ ખાય; કુમરજી.
અગ્નિ સ્પર્શ કોણુ સહી શકે, દુષ્કર વ્રત નિરમાય. કુમરજી.

સંયમ૦-૭

કુમર કહે પ્રભુ સાંભળો, દુઃખ વિણુ સુખ કિમ થાય; સુગુરજી.
અદ્ય દુઃખે બહુ સુખ હવે, તે તો દુઃખ ન ગણાય. સુગુરજી.

સંયમ૦-૮

તપ કરવો અતિ દોહિલો, સહેવા પરિસહ ઘોર; કુમરજી.
કહે જિનહર્ષ સુભટ થઈ, હણવાં કર્મ કઠોર. કુમરજી.

સંયમ૦-૯

ઢોહા

કુમર કહે મુનિરાયને, વંદું જે કર જોડ;
શૂરા નરને સોહલું, જૂએ રણમાં ઢોહ. -૧
તે માટે મુજ દીજીએ, સંયમ ભાર અપાર;
કર્મ ખપાવું સદગુરૂ, પામું ભવજળ પાર -૨.

ઢાળ ચોથી

(૪૩)

કર જોડી આગળ રહી રે, કુમર કહે એમ વાણ;
શૂરાને શું ઢોહિલું, જે આગમે નિજ પ્રાણ. મુનિસર,
માહરે વ્રત શું કાજ.
મુજને દીઠાં નવિ ગમે રે, ઋદ્ધિ રમણી એ રાજ. મુનિસર૦-૧.
સાચાં કરી જાણ્યાં હતાં રે, કાચાં સહુ સુખ એહ;
જ્ઞાન નયણ પ્રગટયાં હવે રે, હવે હું છંડીશ તેહ.
મુનિસર૦-૨.

દુકકર વ્રત ચિર પાળવાં રે, તે તો મેં ન ખમાય;
વ્રત લેઈ અણસણ આદરૂં રે, કળ અદ્ય જેમ થાય.
મુનિસર૦-૩.

જો વ્રત લીયે સુગુરૂ કહે રે, તો સાંભળ મહાભાગ;
ઘેર જઈ નિજ પરિવારની રે, તું તો અનુમતિ માગ.
મુનિસર૦-૪.

ઘેર આવી માતા લણી રે, અવંતિસુકુમાર;
કેમળ વચણે વીનવે રે, ચરણે લગાડી ભાળ.
માતાજી, માહરે વ્રત શું કામ-૫.
અનુમતિ ઘો વ્રત આદરૂં રે, આર્યસુહસ્તિ ગુરૂપાસ;

નિજ નરભવ સફળો કરું રે, પૂરો માહરી આશ. માતાજી. ૬
 મૂરખ નર જાણે નહીં રે, ક્ષણ લાખેણી જાય;
 કાળ ઓચિંતો આવશે રે, શરણુ ન કોઈ થાય. માતાજી. ૭
 જેમ પંખી પંજર પડ્યો રે, વેઠે દુઃખ નિશદીશ;
 માયા પંજરમાં પડ્યો રે, તેમ હું વિશવાવીશ. માતાજી. ૮
 એ બંધન મુજને નવિ ગમે રે, દીકાં પણ ન સુહાય;
 કહે જિનહર્ષ અંગજ ભણી રે, સુખીયો કર મોરી માય. મા. ૯

હોહા

મા કાયા અસાશ્વતી, સંધ્યા જેહવો વાન;
 અનુમતિ આપો માતાજી, પામું અમર વિમાન. -૧
 કેનાં છોરું કેનાં વાછરું, કેહનાં માય ને બાપ;
 પ્રાણી જાશે એકલો, સાથે પુણ્ય ને પાપ. -૨

ઢાળ પાંચમી

(૪૪)

માય કહે વત્સ સાંભળો, વાત સુણાવી એસી રે;
 સો વાતે એક વાતડી, અનુમતિ કોઈ ન દેસી રે. માય૦-૧
 વ્રત ર્યું તું છો નાનડા, એ વાત પ્રકાશી રે;
 ઘર જાણે જિણ વાતથી, તે કિમ કીજે હાંસી રે. માય૦-૨
 કેણે ધૂતારે લોળવ્યો, કે કેણે ભૂરકી નાંખી રે;
 બોલે અવળા બોલડા, દીસે છખી મુખ ઝાંખી રે. માય૦-૩
 તું નિશદીન સુખમાં રહ્યો, ખીજી વાત ન જાણી રે;
 ચારિત્ર છે વત્સ હોહિલું, દુઃખ લેવું છે તાણી રે. માય૦-૪
 ભૂખ તૃષા ન ખમી શકે; પાણી વિષુ પળ ન જાય રે;
 અરસ નિરસ જળ લોજને, બાળવી છે નિજ કાય રે. માય૦-૫

ઈહાં તો કોમળ રેશમી, સૂવું સેજ તળાઈ રે;
 ડાલ સંથારો પાથરી, ભૂંચે સૂવું છે ભાઈ રે. માય૦-૬
 આછાં પહેરણુ પહેરવાં, વાઘા દિન દિન નવલા રે;
 તિહાં તો મેલાં કપડાં, ઓઢવાં છે નિત્ય પહેલાં રે. માય૦-૭
 માથે લોચ કરાવવો, રહેવું મલિન સદાઈ રે;
 તપ કરવા અતિ આકરા, ધરવી મમતા ન કાંઈ રે. માય૦-૮
 કઠિણ હોવે તે એ સહે, તે દુઃખ તે ન ખમાય રે;
 કહે જિનહર્ષ ન કીજીયે; જિણ વાતે દુઃખ થાય રે. માય૦-૯

દોહા

કુમર કહે જનની સુણો, મુનિ ચક્રી બળદેવ;
 સંયમથી સુખ પામીયા, તે સુણજો સુખ હેવ. ૧
 અર્જુનમાળી ઉદ્ધર્યો, દઢપ્રહારી સોય;
 પરદેશી વળી રોહિણી, માત સુણાવું તોય. ૨
 સમદંષ્ટિ હુએ સમકિતી, સંયમ સુર સુખ લીન;
 કેઈ તર્યા વળી તારશે, મુજ મન હુએ પ્રવીન. ૩
 એકજ અંગજ માહરે, તું પણ આદરે એમ;
 કિમ આપું હું અનુમતિ, સ્નેહ તુટે કહો કેમ. ૪

દાળ છઠ્ઠી

(૪૫)

હવે કુમર ઈશ્યું મન ચિંતવે, મુજને કોઈ ન આપે શિક્ષારે;
 જો જાઉં છું વિણ અનુમતે, તો ગુરૂ પણ ન દીધે દીક્ષા રે. હવે૦ ૧
 નિજ હાથે કેશ લોચન કીધો, લલો વેષ મુનિનો લીધો રે;
 ગૃહવાસ તજ્યો સંયમ ભજ્યો, નિજ મન માન્યો તેમ કીધો રે.

હવે૦ ૨

ભદ્રા દેખી મન ચિંતવે, એ તો વેષ લેઈને બેઠા રે;
 એહને રાખ્યાં હવે શું હોવે, જમીયે મીઠા લાણી એઠા રે. હવે ૦ ૩
 વત્સ સાંભળ તેં એ શું કીયો, મુજ આશાલતા ઉન્મૂળી રે;
 તુજ મુખ દેખી સુખ પામતી, દેઈ જાય છે દુઃખની શૂળી રે. હવે ૦ ૪
 તુજ નારી બત્રીશે બાપડી, અબળા જોખનવંતી રે;
 કુળવંતી રહેતી નિશદિને, તુજ મુખ સામું નિરખંતી રે. હવે ૦ ૫
 રંગે રહેતી તાહરે મન ઉપરે, તુજ વયલુ કદિનિવિ લોખ્યો રે;
 અવગુણ પાખેએ નારી શું, કહેને શા માટે કોખ્યો રે. હવે ૦ ૬
 એ દુઃખ ખમ્યું જાશે નહીં, પણ જોર નહીં તુજ કેડે રે;
 જિનહર્ષ ભદ્રા નારી મળી, આંખડીયે આંસુ રેડે રે. હવે ૦ ૭

દોહા

બત્રીશે નારી મિલી, કહે પિયુને સુવિચાર;
 વય લઘુતા રૂપે ભલા, શો સંયમનો ભાર.—૧
 વત છે કરવત સારીખાં, મન છે પવન સમાન,
 બાવીશે પરિસહ સહે, વચન અમારો માન.—૨
 મયગળ દંત જે નીકળ્યા, તે કિમ પાછા જાય;
 કરમ સુભટ દૂરે કરી, પહોંચવું શિવપુર ઠાય.—૩

હાળ સાતમી

(૪૬)

અનુમતિ દીધી માયે રાવતાં, તુજને થાઓ કેડ કલ્યાણ રે;
 સદ્ગળ થાઓ તુજ આશડી, સંયમ ચડજો સુપ્રમાણ રે.

અનુમતિ ૦-૧

કુમર તણાં વાંછિત ફળ્યાં, હરખ્યે નિજ ચિત્ત મોઝારે;
ખાંચે શુર પાસે ઉમદ્યો, સાથે પરિવાર અપાર રે.

અનુમતિ૦-૨

સહશુરનાં ચરણ કમળ નમી, ભાંખે કરજોડી કુમારો રે;
પ્રવહણ સમ શુર મુજ ભણી, સંસાર સમુદ્રથી તારો રે.

અનુમતિ૦-૩

આચારજે ઉચ્ચરાવીયાં, વ્રત પંચ વિધે સહુ સાખે રે;
ધન ધન એવાં સુખ જેણે તજ્યાં, નરનારી મળી એમ ભાખે રે.

અનુમતિ૦-૪

મદ્રા કહે આચારજ ભણી, તુમને કહું છું કર જોડ રે;
જળવજો એને રૂડી પરે, મુજ કાળજડાંની કોર રે.

અનુમતિ૦-૫

તપ કરતાં એને વારજો, ભૂખ્યાની કરજો સારો રે;
જન્મારે દુઃખ જાણ્યું નથી, અહમિંદ્ર તણો અવતારો રે.

અનુમતિ૦-૬

માહરે આથી પોથી એ હતી, દીધી છે તુમ ચે હાથ રે;
હવે જિમ જાણો તિમ જાણજો, વહાલી મહારી એ આથ રે.

અનુમતિ૦-૭

સાંભળ સુત જો વ્રત આદ્યું, તો પાળજે નિરતિચાર રે;
દ્રષણ મલગાડીશ વ્રત ભણી, તો પામીશ ભવનો પાર રે.

અનુમતિ૦-૮

એમ કહી ભદ્રા પાછી વળી, દુઃખણી વહુઅરો લેઈ સાથ રે;
જિનહર્ષ અદ્ય જળ માછલી, ઘેર આવી થઈ છે અનાથ રે.

અનુમતિ૦-૯

દોહા

ઘેર આવી સાસુ વહુ, મન માન્યો ઉદાસ;
 દીપક વિણ મંદિર કીશો, પિયુ વિણ સ્ત્રીની રાશ.—૧
 પિયુ વિણ પલક ન રહી શકું, સેજ લાગે મુજ ખાય;
 પત્થર પડે ભુજંગકેં, તડકે તડકે જીવ જાય.—૨

ઢાળ આઠમી

(૪૭)

સદગુરુ હો કહું તુમને કરજોડ, ચિર ચારિત્ર પળે નહીં; સદગુરુ
 તપ કિરિયા નવિ થાય, કર્મ ખરે જેહથી સહી. સદગુરુ હો ૦-૧
 તુમચી અનુમતિ થાય, તો હું અણસણ આદરું; સદગુરુ હો;
 થોડા કાળ મોઝાર, કષ્ટ કરી શિવ પદ વરું. સદગુરુ હો ૦-૨
 મુનિવરુ હો, જેમ મુખ થાયે તુમ, તેમ કરો દેવાણુપિયા; મુનિ
 ગુરુને ચરણે લાગી, સહુ શું ખામણુડાં કીયાં. મુનિવરુ હો ૦ ૩
 આળ્યો જિહાં સમશાન, જાળે મૃતક વન્હિ ધગધગે. મુનિ
 જિહામણો વિકરાળ, દેખતાં મન ઊભગે. મુનિવરુ હો ૦ ૪
 પિતૃવન ઇણે નામે, દીસે યમ વન સારીખો. મુનિ
 કાંટાળાં તિહાં રૂખ, કૂર કંથેરી સારીખો. મુનિવરુ હો ૦-૫
 આળ્યો તિણુ વન માંહે, તિહાં આવી અણસણ કયું; મુનિ
 કાંટા વીંધાણુ પાય, તતક્ષણુ લોહી જરહયું. મુનિવરુ હો ૦ ૬
 પગ પીંડી પરનાળ, લોહી પાવસ ઉન્નદ્યો; મુનિ
 સોલાગી સુકુમાર, કઠિણુ પરિસહ આદર્યો. મુનિવરુ હો ૦ ૭
 શકસ્તવ તિણિ વાર, કીધો અરિહંત સિદ્ધને; મુનિ
 ધર્માચારજ ધ્યાન, ધયું જિનહર્ષ ભલે મને. મુનિવરુ હો ૦ ૮

હોહા

વંદન આવી ગોરડી, પ્રાતઃસમય ગુરૂ પાસ;
કરજોડી સુખથી વહે, નાહ ન દીસે તાસ.—૧
મુનિ કહે અનુભતિ લહી, કાઉસગ રહ્યો સમશાન;
પણ ઇચ્છા ઘર પામીયો, પહોંત્યો દેવ વિમાન.—૨

ઢાળ નવમી

(૪૮)

તિણુ અવસર એક આવી જંબુકીરે, સાથે લેઈ પોતાનાં બાળ રે;
ભક્ષ કરવાને દશ દિશે ફિરેરે, અવળી સવળી દેતી કાળરે. તિણુ૦-૧
ચરણ રૂઘિરની આવી વાસનારે, બાળ સહિત આવી વનમાંહરે;
પૂરવ વૈર સંભાળી શોધતીરે, ખાવા લાગી પગથું સાહિરે. તિણુ૦ ૨
ચટચટ ચૂટે ઢાંતે ચામડી રે, ગટગટ ખાયે લોહી માંસરે;
ભટભટ ચર્મ તણાં ભરેરે, ત્રટત્રટ ત્રોટે નાડી નસરે. તિણુ૦-૩
પ્રથમ પ્રહરે તે જંબુક જંબુકીરે, એક ચરણનું ભક્ષણ કીધરે;
તો પણ તે વેદનાયે કંપ્યો નહીં રે, બીજે પ્રહરે બીજે પગ
લીધરે. તિણુ૦-૪

ખાયે પિંડી સાથળ તોડીને રે, પણ તે ન કરે તલ ભર રીવરે;
કાયા માટી ભાંડ અશાશ્વતીરે, તૃપ્ત થાઓ એહથી જીવરે.

તિણુ૦-૫

ત્રીજે પ્રહરે પેટ વિદારીયું રે, જાણે કમં વિદાર્યાં એણુ રે;
ચોથે પ્રહરે પ્રાણ તણ કરીરે, નલિનીગુદમ લહ્યાં સુખ તેણુ રે.

તિણુ૦-૬

સુર વંદીને તાસ શરીરનો રે, મહિમા કરે અનેક પ્રકાર રે;
કહે જિનહર્ષ તેણે અવસર મળી રે, વંદન આવી સઘળી નારરે.

તિણુ૦-૭

દોહા

ગોરી સવિ ઝાંખી થઈ, આવી નગરી મોઝાર;
 મુખ કરમાણું માલતી, સાસુ દેખે તેણિ વાર. -૧
 કુળમાં કોળાહળ થયો, મંદિર ખાવા ધાય;
 તન ભોગી ભોગી હુઓ, કરમ કરે તે થાય. -૨

દાળ દશમી

(૪૯)

વાંદી પૂછે ગુરૂ ભણી, અમયો દીસે નહીં ભરતાર; પૂજ્યજી.
 કિહાં ગયો મુનિ તે કહો, ઉપયોગે કહે તેણિ વાર. કામિની૦-૧
 આઠ્યા હતા પહોત્યા તિહાં, દુઃખ પામી મરણ સુણેય; કામિની૦
 હા હા કરી ધરણી ઢળી, આંસુડાં છૂટયાં નયણેય. કામિની૦-૨
 હીયડું પીટે હાથશું, ઉખાડે શિરના કેશ; કામિની૦
 વિલપે પિયુ વિણ પદમણી, સસનેહી પામે કલેશ. કામિની૦-૩
 દિલાસો અમ દિલમાં હતો, વ્રતધારી હતો ભરતાર; પૂજ્યજી.
 એટલુંહી મુખ અમ તણું, સાંજ્યુંનહીં કિરતાર. પૂજ્યજી. વાંદી૦-૪
 અમે મનમાંહે જાણતી, દેખશું દરિશણ નિત્ય; પૂજ્યજી.
 ચરણકમળ નિત્યે વાંદશું, ચિતવતી ઈણી પરે ચિત્ત. પૂજ્યજી.
 વાંદી૦-૫

દૈવે દીધ રંડા પણું, હવે અમે થયાં અનાથ; પૂજ્યજી.
 મનનાં દુઃખ કહીયે કેહને, અમચા પડ્યા ભૂંઈ હાય. પૂજ્યજી.
 વાંદી૦-૬

શું કહીએ કરીએ કિશ્યું, અમને હૂઓ સંતાપ; પૂજ્યજી.
 દુઃખ કહીએ કેહને હવે, અમચાં પૂરણ પાપ. પૂજ્યજી.
 વાંદી૦-૭

ભીલી પસ્તાવો કરે, નાંખતી મૂખ નિશ્વાસ; કામિની
કહે જિનહર્ષ ધરે ગઈ, બત્રીશે થઈ નિરાશ. કામિની.
વાંદી૦-૮

હોહા

ઈણિ પરે જૂરે ગોરડી, તિમ જૂરે વળી માય;
મોહ તણી ગતિ વંકડી, જેહથી દુર્ગતિ થાય.-૧
જિમ જિમ પિયુ ગુણ સાંભરે, તિમ તિમ હૃદય મોઝાર;
દુઃખ વિરહે સુખ હોય કિહાં, નિષ્ઠુર થયો કિરતાર.-૨

દાળ અરીયારમી

(૫૦)

દુઃખ ભર બત્રીશે રોવતી રે, ગદ ગદ બોલે વચન;
પરલોકે પહોંત્યા સહી રે, સાસુ તુમ પુત્ર રતન.
દેને મુજને મુજરો રે, અરે સાસુના બાયા;
અરે નણદીના વીરા, અરે અમૂલક હીરા;
અરે મોહનગારા, અરે પ્રીતમ ખ્યારા.દેને મુજનેમુજરોરે.

એ આંકણી૦-૧

ભદ્રા સુણી દુખણી થઈ રે, પુત્ર મરણની વાત;
ચાર પહોર દુઃખ નિર્ગમી રે, પહોતી તિણે વન પરભાત.

દેને૦-૨

કંથેરી વન હુંઠતાં રે, પુત્ર કલેવર દીઠ;
નારી માય રોઈ પડી રે, નયણે જળધારા નીઠ. દેને૦-૩
હીયડા ફાટે કાં નહીં રે, જીવી કાંઈ કરેશ;
અંતરજમી વાલહો રે, તેતો પહોંત્યો પરદેશ. દેને૦-૪

હીયડા તું નિહુર થયું રે, પહાણુ જડયું કે લોહ;
 શીટ પાપી ફાટયું નહીં રે, વહાલા તણે વિછોડ. દેજો-૫
 હીયડું હણું કટારીયે રે, ભુંળું અંગારે દેહ;
 સાંભળતાં ફાટયું નહીં રે, ખોટો તાહરો નેહ. દેજો-૬
 ઇણી પરે જૂરે ગોરડી રે, તિમહી જ જૂરે માય;
 પિયુ પિયુ મુખથી કરી રહી રે, બપૈડા મેહ જિમ જાય. દે-૭
 દુઃખ ભર સાયર ઉલટયો રે, છાતીમાં ન સમાય;
 પ્રેતકારજ સુતનું કિયું રે, જિનહર્ષ હિયે અકળાય. દેજો-૮

દોહા

વૈરાગે મન વાળીયો, સમજાવે તે આપ;
 હૈયો હટકયો હાથ કર, હવે મત કરો વિલાપ.-૧
 એક નારી ઘેર રાખીને, સાસુ સહિત પરિવાર;
 ગુરૂનાં ચરણ નમી કરી, લીધો સંયમ ભાર.-૨

દાળ ખારમી

(૫૧)

ક્ષિપ્રા તટે ઊભી રહે રે, માય ચિતા બળતી જોય;
 આંસુ ભીનો કંચુઓ તિહાં, રહે નિચોય નિચોય.
 મોરી વહુઅર, એ શું થયું રે અકાળ; ગયો મુજ ઘરથી રાજ.
 મોરી૦

હું દુઃખણી થઈ છું આજ. મોરી વહુઅર૦-૧
 એ ઘર મંદિર કેહનાં રે, કેહની એ ધન રાશિ;
 પુત્ર વિના સૂનાં સહુ રે, કેહી જીવિત આશ. મોરી૦-૨
 દીસે સહુ એ કારમાં રે, વિણસંતાં કાંઈ વાર;
 સંધ્યા રંગ તણી પરે રે, કારમો સહુ પરિવાર. મોરી૦-૩

બાજી બાજીગર તણી રે, દીસતી જેમ અમૂલ્ય;
 દિવસ ચારંકા પેખણી રે, અંતે ધૂળકી ધૂળ. મોરી૦-૪
 માતા પિતા સુત કામિની રે, સંયોગે મળીયાં આય;
 વાચે મળ્યાં જેમ વાદળાં રે, વાચે વિખરી જાય. મોરી૦-૫
 સુપનમાંહે જેમ રાંકડો રે, ધન પામી હુઓ શેઠ;
 જાગી નિહાળે ઠીકડું રે, ભાંગ્યું માથા હેઠ. મોરી૦-૬
 સ્વપ્ન જેમ અશાસ્ત્રતાં રે, સહુ દેખાય છે એક;
 કહે જિનહર્ષ વૈરાગીયાં રે, સાસુ વહુઅર તેડ. મોરી૦-૭

ઢાળ તેરમી

(૫૨)

ભદ્રા ઘર આવી એમ ભાળે, ગર્ભવતી ઘર રાખે રે;
 અન્ય વધુ પહોંતી ગુરૂ પાસે, વ્રત અમૃત રસ આપે રે. ભદ્રા૦-૧
 પંચ મહાવ્રત સૂઝાં પાળે, દૂષણ સઘળાં ટાળે રે;
 દુષ્કર તપ કરી કાયા ગાળે, કળિમળ પાપ પખાળે રે. ભદ્રા૦-૨
 અંતકાળે સહુ અણસણ લેઇ, તજી ઔદારિક દેહી રે;
 દેવલોકનાં સુખ તે લેહી, ચારિત્રનાં ફળ એહી રે. ભદ્રા૦-૩
 કેડે ગર્ભવતી સુત જાયો, દેવળ તેણે કરાયો રે,
 પિતા મરણને ઠામે સુહાયો, અવંતિપાસ કહેવાયો રે. ભદ્રા૦-૪
 પાસ જિણેસર પ્રતિમા સ્થાપી, કુમતિલતા જડ કાપી રે;
 કીર્તિ તેહની ત્રિભુવન વ્યાપી, સૂરજ જેમ પ્રતાપી રે. ભદ્રા૦-૫
 સંવત સત્તર એકતાળીશે, શુકલ આષાઠ કહીશે રે;
 વાર શનિશ્ચર આઠમ દિવસે, કીધી સન્નિધિ જગીશે રે. ભદ્રા૦-૬
 અવંતિસુકુમાર મલાવે, મધુર સ્વરે ગુણ ગાવે રે;
 જિનહર્ષ દીપે વડ દાવે, શાંતિહર્ષ સુખ પાવે રે. ભદ્રા૦-૭

શ્રી જ્ઞાનવિમલસૂરિ કૃત
શ્રી અવંતિસુકુમારની સંજ્ઞાયા
(૫૩)

મનોહર માળવદેશ, તિહાં બહુ નયર નિવેશ;
આજ હો અછે રે, ઉજેણી નયરી સોહતીજી.- ૧
તિહાં નિવસે ધન શેઠ, લચ્છી કરે જસ વેઠ;
આજ હો ભદ્રા રે તસ ધરણી મનડું મોહતીજી.- ૨
પૂરવભવે ઝખ એક, રાખ્યો ધરીય વિવેક;
આજ હો પાખ્યો રે તેહ પુણ્યે સોહમકલ્પમાંજી.- ૩
નલિનીગુહમ વિમાન, લોગવી સુખ અભિરામ;
આજ હો તે ચવી ઉપન્યો રે ભદ્રા કુખેજી.- ૪
નામે અવંતિસુકુમાર, પુત્ર અતિ સુકુમાર;
આજ હો દીપે રે જીપે નિજ રૂપે રતિપતિજી.- ૫
રંભાને અનુકારી, પરણ્યો બત્રીશ નારી;
આજ હો લોગી રે ભામિનીશું લોગ જ લોગવેજી.- ૬
નિત્ય નવલા શણગાર, સોવન જડિત સફાર;
આજ હો પહેરે રે સુવાળાં ચીવર સામટાંજી.- ૭
નિત્ય નવલાં તંખોળ, ચંદન કેસર ઘોળ;
આજ હો ચરચેરે જસ અંગે આંગી પુટડીજી.- ૮
એક પખાળે અંગ, એક કરે નાટક ચંગ;
આજ હો એક જ રે સુવાળી સેજ સમારતીજી.- ૯
એક ખોલે સુખ આખ, મીઠી જાણે દ્રાખ;
આજ હો લાવણ્યે લટકાળા રૂડા ખોલડાજી.- ૧૦
એક કરે નયન કટાક્ષ, એક કરે નખરાં લાખ;
આજ હો પ્રેમે રે પનોતી પિયુ ઉચ્ચરેજી.- ૧૧

એક પીરસે પકવાન્ન, એક સમારે પાન;
 આજ હો પીરસે રે એક સારાં સારાં સાલણાંજી.-૧૨
 એક વળી ગુંથે ફૂલ, પંચ વરણ બહુ મૂલ;
 આજ હો જામે રે કેસરીએ કસ એક બાંધતીજી.-૧૩
 એક કહે જીજીકાર, કરતી કામ વિકાર;
 આજ હો રૂઠી રે રઢીયાળી વીણ બજાવતીજી.-૧૪
 ઇલાહિક બહુ લોગ, વિલસે સ્ત્રી સંયોગ;
 આજ હો જાણે દોગંદુક પૃથ્વી મંડલેજી.-૧૫
 એવે સમે સમતાપૂર, શ્રી આર્યમહાગિરી સૂર;
 આજ હો આન્યા રે ઉજેણીપુરને પરિસરેજી.-૧૬
 વસતિ અનુગ્રહ હેત, ચેલા ચતુર સંકેત;
 આજ હો મેલે રે ભદ્રા ઘર સ્થાનક ચાચવાજી.-૧૭
 વાડ વાહન યાજ, પોઢી વળી પટશાજ;
 આજ હો આપે રે ઉતરવા કાળે સાધુનેજી.-૧૮
 શિષ્ય કથન સુણી એમ, સપરિવાર ધરી પ્રેમ;
 આજ હો પુણ્યે રે પટશાજે આવી ઉતર્યાજી.-૧૯
 સકળ મુનિ સમુદાય, કરે પોરિસી સન્ન્યાય;
 આજ હો સુણીયાં રે શ્રવણે સુખ નલિનીગુહમનાંજી.-૨૦
 તેહ સુણી વૃતાંત, જાતિસમરણ વંત;
 આજ હો ચિંતે રે ચિત્તમાંહિ એ કેમ પામીએજી.-૨૧
 પૂછે ગુરૂને નેહ, કેમ લહીએ સુખ એહ;
 આજ હો જાંખે રે ગુરૂ તવ વચણ સુધારસેજી.-૨૨
 ચરણથી નિષ્પ્રયે મોક્ષ, જો પાળે નિર્દોષ;
 આજ હો અથવા રે સરાગે વૈમાનિકપણુંજી.-૨૩

કહે ગુરુને દીધો દીખ, ગુરુ કહે વિણ માય શીખ;
 આજ હો ન હોવે અનુમતિ વિણું સંયમ કામનાળ.-૨૪
 તિહાં માતા આલાપ; સ્ત્રીના વિરહ વિલાપ;
 આજ હો કહેતાં રે તે સઘળો પાર ન પામીએળ.-૨૫
 આપે પહેરે વેષ, લહી આગ્રહ સુવિશેષ;
 આજ હો ધારે રે તિહાં પંચમહાવ્રત ગુરુ કનેળ.-૨૬
 નિજ કર્મ ખેરુ થાય, દાખો તેહ ઉપાય;
 આજ હો આપેરે ઉપયોગ ગુરુ પરિસહ તિહાંળ.-૨૭
 કંથેરી વનમાંહી, પહોતો મન ઉત્સાહી;
 આજ હો કરે રે કાઉસગ્ગ કર્મને તોડવાળ.-૨૮
 માછી ભવની નાર, કરી ભવબ્રમણ અપાર;
 આજ હો તે થઈરે શિયાલણી વાઘણની પરેળ.-૨૯
 નવ પ્રસૂતિ વિકરાળ આવી વનહ વિચાલ;
 આજ હો નિરખી રે તે મુનિને રીસે ધડહડેળ.-૩૦
 નિશ્ચળ મને મુનિ તામ, કર્મ દહનને કામ;
 આજ હો ભૂખે ભડભડતી ચરણે ચડેળ.-૩૧
 ચાર પહોર નિશિ જોર, સહ્યો પરિસહ ઘોર;
 આજ હો કરડી રે શિયાલણે શરીર વહુરીયુંળ.-૩૨
 ધરતો ધર્મનું ધ્યાન, નલિનીશુદ્ધ વિમાન;
 આજ હો પહોંતો રે પનોતો પુણ્ય પ્રભાવથીળ.-૩૩
 સુરભિ કુસુમ જળવૃદ્ધિ, સુર કરે સમકિતદષ્ટિ;
 આજ હો મહિમા રે તે ઠામે સખળો સાચવેળ.-૩૪
 ભદ્રાને સવિ નાર, પ્રભાતે તિણ વાર;
 આજ હો આવી રે ગુરુ વાંદી પૂછે વાતડીળ.-૩૫

ગુરુ કહે એક રાત માંહિ, સાધ્યા મનના ઉત્સાહ;
 આજ હો નિસુણી રે દુઃખ વારે સંયમ આદરેજી.-૩૬
 ગર્ભવતી એક પુત્ર, તેણે રાખ્યું ઘર સૂત્ર;
 આગ હો થાયે રે મુનિ કાઉસગ્ગ ઠામે સુંદરંજી.-૩૭
 તે મહાકાળ પ્રાસાદ, આજ લગે જસવાદ;
 આજ હો પાસ જિનેશ્વર કેરો રૂયડો તિહાંજી.-૩૮
 ધનધન તે મુનિરાજ, સાધ્યા આતમ કાજ;
 આજ હો વરશે રે શિવરમણી ભવને આંતરેજી.-૩૯
 ધીરવિમલ કવિ શિષ્ય, લળી લળી નાંમે શીશ;
 આજ હો તેહ રે નયવિમળ ગાવે ગુણોજી.-૪૦

શ્રી પદ્મવિજયજી કૃત

વયરકુમારની સજાયા

(૫૪)

સાંભળજો તુમે અદ્ભુત વાતો, વયરકુમાર મુનિવરની રે.
 ખટ મહિનાના ગુરુ ઝોળીમાં, આપે કેલિ કરતાં રે;
 ત્રણ વરસના સાધવી મુખથી, અંગ અગ્યાર ભણુંતારે. સાં૦-૧
 રાજસભામાં નહિ ક્ષોભાણા, માત સુખલડી દેખી રે;
 ગુરુએ દીધો ઓઘો મુહપત્તિ, લીધા સર્વ ઉવેખી રે. સાં૦-૨
 ગુરુ સંઘાતે વિહાર કરે મુનિ, પાળે શુદ્ધ આચાર રે;
 બાળપણથી મહા ઉપયોગી, સંવેગી શિરદાર રે. સાં૦-૩
 ક્રોળાપાકને ઘેબર ભિક્ષા, હોય ઠામે નવિ લીધી રે;
 ગગનગામિણી વૈકિયલખિ, દેવે જોડને દીધી રે. સાં૦-૪

દશ પૂરવ ભણીયા રે જે મુનિવર, ભદ્રગુપ્ત ગુરૂ પાસે રે;
 ક્ષીરાસ્ત્રવ પ્રમુખ જે લણિધ, પરગટે બસ પ્રકાશે રે. સાં૦-૫
 કોડિ સેંકડા ધનને સંચે, કન્યા રૂકિમણી નામે રે;
 શેઠ ધનાવો દીયે પણ ન લીયે, વધતે શુભ પરિણામે રે. સાં૦-૬
 દેઈ ઉપદેશને રૂકિમણી નારી, તારી દીક્ષા આપી રે;
 યુગપ્રધાન જે વિચરે જગમાં, સૂરજ તેજ પ્રકાશી રે. સાં૦-૭
 સમકિત શિયળ તુંબ ધરી કરમાં, મોહસાયર કર્યો છોટો રે;
 તે કેમ ખુડે નર નદીમાં, એ તો મુનિવર મહોટો રે. સાં૦-૮
 જેણે દુર્ભિક્ષે સંઘ લેઈને, મૂક્યો નગર સુકાળ રે;
 શાસનશોભા ઉન્નતિ કારણ, પુષ્પ પદ્મ વિશાળ રે. સાં૦-૯
 બૌદ્ધરાયને પણ પ્રતિબોધ્યો, કિધો શાસનરાગી રે;
 શાસનશોભા જયપતાકા, અંખર જઈને લાગી રે. સાં૦-૧૦
 વિસર્યો સુંઠ ગાંઠીયો કાને, આવશ્યક વેળા ભણ્યો રે;
 વિસરે નહિ પણ એ વિસરીઓ, આયુ અલ્પ પિછાણ્યો રે. સાં૦-૧૧
 લાખ સોનઈએ હાંડી ચડે જળ, બીજે દિન સુકાળ રે
 એમ સંભળાવી વજ્રસેનને, બાણી અણસણ કાળ રે. સાં૦-૧૨
 રથાવર્ત્તગિરિ જઈ અણસણ કીધું, સોહમ હરિ તિહાં આવે રે;
 પ્રદક્ષિણા પર્વતને દેઈને, મુનિવર વંદે ભાવે રે. સાં૦-૧૩
 ધનસિંહગિરિસૂરી ઉત્તમ જેહના, એ પટધારી રે.
 પદ્મવિજય કહે ગુરૂ પદ્મપંકજ, નિત્ય નમિએ નરનારી રે. સાં૦ ૧૪

શ્રી જ્ઞાનસાગરજી કૃત શ્રી ધનાળની સન્માય (૫૫)

શિયાળામાં શીત ઘણી રે ધન્ના, ઉનાળે લૂ વાય;
ચોમાસે જળ વાદળાં રે ધન્ના, એ દુઃખ સહ્યું ન જાય.

હું તો વારી ધનજી આજ નહિ સો કાલ. ૧
વનમેં તો રહેલું એકલું રે ધન્ના, કોણ કરે તારી સાર;
ભૂખ પરિસહ દોહલો રે ધન્ના, મત કર એસી વાત રે.

હો ધનજી મત લીયો સંયમ ભાર. ૨
વનમેં તો મૃગ એકલો રે માતા, કોણ કરે ઉનકી સાર;
કરણી તો જેસી આપકી રે માતા, કોણ બેટા કુણ આપ રે;

હો જનની, હું લેઉં સંયમ ભાર. ૩
પંચ મહાવ્રત પાળવો રે ધન્ના, પાંચ મેરૂ સમાન;
આવીસ પરિસહ જિતવારે ધન્ના, સંયમ ખાંડાની ધાર રે.

હો ધનજી મત૦-૪
નીર વિનાની નદી કીસી રે ધન્ના, અંદ વિના કિસી રાત;
પિયુ વિના કેસી કામિની રે ધન્ના, વદન કમળ વિલખાય રે

હો ધન૦ મત૦-૫
દીપક વિના મંદિર કિસ્કાં રે ધન્ના, કાન વિના કિસો રાગ;
નયણુ વિના કિસ્કું નિરખણું રે ધન્ના, પુત્ર વિના પરિવાર રે

હો ધન૦ મત૦-૬
તું મુજ અંધા લાકડી રે ધન્ના, સો કોઈ ટેકો રે હોય;
જો કોઈ લાકડી તોડશે રે ધન્ના, અંધો હોશે ખુવાર રે.

હો ધન૦ મત૦-૭

રતનજડિત કેા પિંજરેા રે માતા, તે સૂડા જાણે અંધ;
કામ લોગ સંસારનાં રે માતા, જ્ઞાનીને મન કંદ રે જનની.

હું લેઉં-૮

આયુ તો કંચન ભર્યો રે ધન્ના, રાઈ પરવત જેમ સાર;
મગર પચ્ચીશી અસતરી રે ધન્ના, કર નહિ સંચમ વાત રે.

હો ધન૦ મત૦-૯

નિત્ય ઉઠી ઘોડલે ફરતો રે ધન્ના, નિત્ય ઉઠી બાગમાં જાય;
એસી ખુબી પરમાણે રે ધન્ના, ચામર ઢોળાયા જાય રે.

હો ધન૦ મત૦-૧૦

ચોડી પાલખીએ પોઢતો રે ધન્ના, નિત્ય નઈ ખુબી માણ;
એ તો બત્રીશ કામિની રે ધન્ના, ઊભી કરે અરદાસ રે.

હો ધન૦ મત૦-૧૧

નારય સકારા હું ગયો રે માતા, કાને આયો રાગ;
મુનિશ્વરની વાણી સુણીરે માતા, આ સંસાર અસાર રે

જનની, હું લેઉં-૧૨

હાથમેં લેવો પાતરો રે ધન્ના, ઘેર ઘેર માગવી ભીખ;
કોઈ ગાળજ દેઈ કાઢશે રે ધન્ના, કોઈ દેશે શીખ રે હો

ધન૦ મત૦-૧૩

તજ દીયાં મંદિર માળિયાં રે માતા, તજ દિયો સખ સંસાર
તજ દીની ઘરકી નારીયો રે માતા, છોડ અદ્યો પરિવાર રે

હો જનની, હું-૧૪

જૂઠાં તો મંદિર માળીયાં રે માતા, જૂઠો તે સખ સંસાર;
જીવતાં ચૂટે કાળજી રે માતા, મૂવાં નરક લેઈ જાય રે

હો જનની, હું-૧૫

રાત્રિભોજન છોડ દે હો ધન્ના, પરનારી પચ્ચખાણુ;
પરધન શું દૂરે રહો રે ધન્ના, એહ જ સંયમ ભાર રે
હો ધન૦ મત૦-૧૬

માત પિતા વરજો નહિ રે ધન્ના, મત કર એસી વાત;
એહ બત્રીશે કામિનીરે ધન્ના, એસી દેગી શાપ રે હો
ધન૦ મત૦-૧૭

કર્મ તણાં દુઃખ મેં સદ્યાં રે માતા, કોઈ ન જાણે ભેદ;
રાગ દ્વેષ કે પૂંછડે રે માતા, વધ્યાં વેર વિરોધ રે હો
જનની, હું૦-૧૮

સાધુપણામાં સુખ ઘણું રે માતા, નહિ દુઃખનો લવ લેશ;
મળશે સોઈ ખાવશું રે માતા, સોઈ સાધુ ઉદ્દેશ રે હો
જનની, હું૦-૧૯

એકલો ઉઠી જાવશે રે માતા, કોઈ ન રાખણુહાર;
એક જીવના કારણે રે માતા, ક્યું કરે એટલો વિલાપ રે
હો જનની, હું૦-૨૦

ન કોઈ ધન્નો મર ગયો રે માતા, ન કોઈ ગયો પરદેશ;
ઉગ્યા સોઈ અથમે રે માતા, કુલ્યા સો કરમાય રે હો
જનની, હું૦-૨૧

કાળ આચીંતો મારશે રે માતા, કોણ છોડાવણુ હાર,
કર્મ કાટ મુક્તે ગયા રે માતા, દેવલોક સંસાર રે હો
જનની, હું૦-૨૨

જેસી કરણી જે કરે રે માતા, તિણે તેસાં ફળ હોય;
દયા ધરમ સંયમ વિના રે માતા, શિવ સુખ પામે ન
કોય રે હો૦ હું૦-૨૩

શ્રી ધન્ના અણુગારનું પંચઢાળીયું

ઢોહા

કમં રૂપ અરિ જીતવા, ધીર પુરૂષ મહાવીર;
 પ્રણમું તેહના પયકમલ, એક ચિત્ત સાહસ ધીર.-૧
 ગુણ ધન્ના અણુગારના, કહેતાં મનને કોડ;
 સાન્નિધ્ય કરજો ચારઢા, જાપે થાયે જોડ.-૨

ઢાળ પહેલી

કાકંઢી નયરી કેરો, જિત શત્રુ રાય ભલેરો હો; રાય જિન
 ગુણ રાગી.

ભુજ બળે કરી અરિયણ જીપે, તેજે કરી દિનકર દીપે હો.
 રાય૦૧

તેહ નયરીમાંહે નિરાબાધ, વસે ભદ્રા સારથવાહી હો;
 સુંદર સોભાગી.

ધન સોવન બત્રીસ કોડી, કોઈ ન કરે તેહની બેડી હો.
 સુંદર૦-૨

તસ સુત ધન્નો ઈણે નામે, અનુક્રમે યોવન વય પામે હો; સુંદર૦
 એક લગને બત્રીશ સારી, પરણાવી માયે નારી હો.
 સુંદર૦-૩

સોવનવરણી શશિવયણી, મૃગનયણી ને મનહરણી; સુંદર૦
 લહી વિલસે સુખ સંયોગ, ઢોગંદુકની પેરે ભોગ હો.
 સુંદર૦-૪

એહવે શ્રી જિન મહાવીર, વિચરંતા ગુણ ગંભીર હો;
 જિનજી સોભાગી.

આન્યા કાકંઢીને ઉઢાને, પહોંત્યા પ્રભુ નિરવઘ સ્થાને હો.
 જિન૦-૫

વનપાળકે વીનવ્યે। રાય, પધાર્યાજિન સુખદાય હો; જિનજી૦
ત્રણ લોક તણા હિતકાર, ભવિજનને તારણહાર હો.

જિનજી૦-૬

પ્રીતિદાન હરખ શું દેઈ, ચતુરંગી દળ સાથે લેઈ હો;
રાય જિન ગુણરાગી.

પંચ અભિગમને જિન વંદે, સુણે દેશના મન આણુંદે હો.

રાય૦-૭

પરિવાર શું પાળે ધન્નો, આવ્યે વંદણને મન્નો હો;
સુંદર સોભાગી.

સુણી દેશના અમીય સમાણી, વૈરાગી થયે ગુણખાણી હો.

સુંદર૦-૮

ઘેર આવી અનુમતિ માગે, ધન્નો સંયમને રાગે હો;
કુમાર સોભાગી.

ઈમ સુણીને મૂછાં ખાઈ, જાગી કહે ભંદ્રામાઈ હો. કુમાર૦-૯

તું યૌવન વય સુકુમાળ, વત્સ લોગવ લોગ રસાળ હો; કુમાર૦

અનુમતિ વત્સ કોઈ ન દેશે, પાડોશી સંયમ લેશે હો.

કુમાર૦-૧૦

એહવે તિહાં ખત્રીશે આવી, ભામિની નીર ભરી આંખે હો;
પિયુડા સોભાગી.

ગદગદ વચને કહે ગુણવંતી, આગળ જોળા નાંખે હો;

પિયુડા૦-૧૧

ખખસો ગુનાહ અખળા તુમચી, પ્રીતમ પ્રાણાધાર હો; પિયુડા૦

વિષ્ણુ અપરાધે વહાલા એહવે, કાં ઘો ટાઢો માર હો.

પિયુડા૦-૧૨

ભર યૌવનમાં ભરતાર, મૂકો છો કહો કુણુ માટ હો; પિયુડા
પક્ષિનીને પીડા ઉપાઈ, કેણુ કહી મુગતિની વાટ હો

પિયુડા-૧૩

શાને તો પરણી પિયુ અમને, ચિહું લોક તણી મળી સાર્ખ
હો; પિયુ

જે છોડી છે તો પિયુ અમચો, તુમે અવગુણુ કોઈકે દાખે
હો. પિયુડા-૧૪

પાલવ આલી પ્રેમ વિશુદ્ધિ, ગોરી કહે ગુણુગેહ હો; પિયુડા
ઉંડો જાણીને આદરીયો, છીલર થઈને દીધો છેહ હો

પિયુડા-૧૫

ઢાળ બીજી

(૫૭)

કહે ધન્નો કામિની પ્રતે, કાજ ન આવે કોય રે;
પરભવ જાતાં જીવને, મેં વાત વિચારી જોય રે. કહે-
માત પિતા બંધન સહુ, પુત્ર કલત્ર પરિવારો રે;
સ્વારથનાં સહુકો સગાં, મિલ્લીયાં છે સંસારો રે. કહે-
નારી નરકની દીવડી, દુર્ગતિની દાતારો રે;
વીરે વખાણી વખાણુમાં, મેં આજ સુણ્યો અધિકારો રે. કહે-
તિણે રતિ એ ઘરવાસમાં, હું રહેતાં નથી સુખ લહંતો રે;
સુખ પામીશ સંયમ ચકી, અરિહંતની આણુ વહંતો રે. કહે-
માતાને માનની હવે, વડ વૈરાગી જાણે રે;
અનુમતિ આપે દીક્ષા તણી, પ્રીતિ ન હોવે પરાણે રે. કહે-

ઢાળ ત્રીજી

(૫૮)

ગઈ ભદ્રા લેઈ ભેટણું, નૃપ જિતશત્રુ પાસ;
 નરપતિને પ્રભુમી કહે રે, અવધારો અરદાસો રે. વૈરા- ૧
 મહારો નાનડીયો સુકુમાળ, વીર વચન સુણી;
 ચારિત્ર લે ઉજમાળો રે. વૈરાગી થયો.- ૨
 તિણે પ્રભુ તુમને વીનવું, કરવા ઓચ્છવ કાજ;
 છત્ર ચામર દીયો રાઉલા, વળી નોળતનો સાળે રે. વૈરા- ૩
 તે સુણીને રાજ કહે, સુણ ભદ્રા સસનેહ;
 ઓચ્છવ ધન્નાનો અમે, કરશું દીક્ષાનો એહો રે. વૈરા- ૪
 જિતશત્રુ રાજ હવે, આપ થઈ અસવાર;
 ભદ્રાને ઘેર આવીયો, જિહાં છે ધન્નકુમારો રે. વૈરા- ૫
 ધન્નાને નવરાવીને, પહેરાવી શિષુગાર;
 સહસવાહક સુખપાળમાં, ખેસાર્યો તેણી વારો રે. વૈરા- ૬
 છત્ર ધરી ચામર કરી, વાળાં વિવિધ પ્રકાર;
 આડંબરથી આણીયો, જિન કને વનહ મોઝારો રે. વૈરા- ૭
 તિહાં શિખિકાથી ઉતરી, કોણુ ધશાને આઈ;
 આભરણો દેઈ માતને, લોચ કરે ચિત્ત લાઈ રે. વૈરા- ૮
 વાંદી ભદ્રા વીરને, કહે સુણો કણ્ણવંત;
 દીઉં હું ભિક્ષા શિષ્યની, વહોરો ત્રિભુવન કંત રે. વૈરા- ૯
 શ્રીમુખે શ્રીજિન વીરજી, પંચમહામત હેવ;
 ધન્નાને ત્રિભુવન ધણી, ઉચરાવે તતખેવ રે. વૈરા-૧૦
 પંચ મહામત ઉચરી, કહે ધન્નો અણુગાર;
 આજ થકી કહ્યે હવે, સુણો પ્રભુ જગદાધાર રે. વૈરા-૧૧

છઠ્ઠું તપ આંખિલ પારણે, કરવો જાવજીવ;
 ઈણુ માંહે ઓછો નહીં, એ તપ કરવો સદૈવ રે. વૈરાં-૧૨
 ભદ્રા વાંદીને વળ્યાં, કરતાં વીર વિહાર;
 નયરી રાજગૃહી અન્યદા, પહોંત્યા બહુ પરિવારે રે. વૈરાં-૧૩
 ભાવ સહિત ભક્તિ કરી, શ્રી શ્રેણિક ભૂપાળ;
 વાંદીને શ્રી વીરને, પૂછે પ્રશ્ન રસાળો રે. વૈરાં-૧૪
 ચૌદ સહસ અણુગારમાં, કુણુ ચઢતે પરિણામ;
 કહો પ્રભુજી કંઈણા કરી, નિરૂપમ તેહનું નામ રે. વૈરાં-૧૫

દાળ ઓથી

(૫૯)

શ્રેણિક સુણુ સહસ ચૌદમાં, ગુણવંતો હો ગિરિઓ છે જેહ કે;
 ચારિત્રિયો ચઢતે ગુણે, તપે બળીયો હો તપસી માંહે એહ કે.
 તે મુનિ-૧

તે મુનિવર જગ વંદીએ, એકજ ધન્ય હો ધન્નો અણુગાર કે;
 કાયા તે કીધી કોયલો, બળ્યો બાવળ હો બળે દીસે છાર કે.
 તે મુનિ-૨

છઠ્ઠું તપ આંખિલ પારણે, દીયે અરસ હો વિરસ તિમ આહાર કે;
 માખી ન વંછે તેહવો, દીયે આણી હો દેહને આધાર કે.
 તે મુનિ-૩

વેલિથી નીલુ તુંબડું, તોડીને હો તડકે ધમ્યું જેમ કે;
 સૂકવી લીલરીયો વળી, તે ઋષિનું હો માથું થયું તેમ કે.
 તે મુનિ-૪

આંખો બે ઉંડી તગતગે, તારા તણી હો પરે દીસે તાસ કે;
 હોઠ બે સૂકા અતિ ઘણા, જીભ સૂકી હો પાનડલું પલાસ કે.
 તે મુનિ-૫

શ્રી ધન્ના આજુગારનું આજુસાજુ : પૃષ્ઠ ૬૯

ચિત્રની ઉપરના ભાગમાં એક વૃક્ષ તથા ધન્ના આજુગાર આજુસાજુ કરીને સૂતેલા છે અને ઐલ્લિક મહારાજ તથા મંત્રી અભયકુમાર અને પાછળ હોંડેલી રાણી એકબીજા તેઓને વંદન કરે છે. નીચેના ભાગમાં જુદાજુદા યોગનાં આઠ આસનો ચિત્રેલાં છે.

શ્રી ધ્રુવ આખ્યાનું આખ્યાન : પૃષ્ઠ ૧૬

ચિત્રની કવચના આગમાં એક વક્ત્રુ તથા ધ્રુવ આખ્યાન આખ્યાન મુનીકરોબડો કે
અને શ્રીચક્ર મહારાજ તથા મેની અભયકમાર અને પાંચક હિમેશી રાણી એકાવા
નિશાને પદન કરે છે. નીચેના આગમાં જીદાજીદા પાંચનાં આદ આખ્યાન આખ્યાન કે.

જુજૂઈ દીસે આંગળી, કેાણી બે હો નિસચાં તિહાં હાડ કે;
જંઘા બે સૂકી કાખની, દીસે જાણે હો કે જીરણ તાડ કે.

તે મુનિ૦-૬

આંગળી પગની હાથની, દીસે સૂકી હો જિમ મગની શીંગ કે;
ગાંઠા ગણાયે જુજૂઆ, તપસી માંહિ હો ધોરી એક દિંગ કે.

તે મુનિ૦-૭

ગોચરી વાટે ખડખડે, હીંડતાં હો જેહનાં દીસે હાડ કે;
ઉંટનાં પગલાં સારીખાં, દોઈ આસન હો બેઠાં થઈ ખાડ કે.

તે મુનિ૦-૮

પીંડી સૂકી પગ તણી, થઈ જાણે હો ધમણ સરીખી ચામ કે;
ચાલે તે જીવ તણે બળે, પણ કાયની હો જેહને નથી હામ કે.

તે મુનિ૦-૯

પરિહરી માયા કાયની, સોસવાને હો રૂધિરને માંસ કે;
અનુત્તરોવવાઈસૂત્રમાં; કરી વીરે હો ઋષિની પરશંસા કે.

તે મુનિ૦-૧૦

ગુણ સુણી શ્રી અણુગારના, દેખવાને હો જાય શ્રેણિકેરાય કે;
હીંડે તે વનમાં શોધતો, ઋષિ જિહો હો પણ નવિ ઓળખાય કે.

તે મુનિ૦-૧૧

જેતાં રે જેતાં ઓળખ્યો, જઈ વંદે હો મુનિના પાય ભૂપ કે;
જેહવું વીરે વખાણીયું, દીકું તેહવું હો તપસીનું રૂપ કે.

તે મુનિ૦-૧૨

વાંદી સ્તવી રાજ વળ્યો ઋષિ કીધો હો અણુસણ તિહાં હેવ કે;
વૈભારગિરી એક માસનો, પાળીને હો ચવી ઉપન્યો દેવ કે.

તે મુનિ૦-૧૩

ઢાળ પાંચમી

(૬૦)

ધન ધન ધન્નો ઋષિસર તપસી, ગુણ તણે ભંડારણ
 નામ લેવંતા પાપ પણાસે, લહીએ ભવનો પારણ. ધન૦-૧
 તપીયાને જવ અણસણ સીધ્યું, ડાંડો ઉપકરણને લેધણ;
 સાધુ આવીને જિનજીને વંદે, ત્રણ પ્રદક્ષિણા દેધણ. ધન૦-૨
 પ્રભુજી શિષ્ય તુમારો તપસી, જે ધન્નો અણગારણ;
 હમણાં કાળ કિયો તિણ મુનિવરે, અમે આઠ્યા ઇણ વારણ.

ધન૦-૩

સાંભળી વૃદ્ધ વજીર પ્રભુના, શ્રી ગૌતમ ગણધારણ;
 પૂછે પ્રશ્ન પ્રભુને વાંદી, કર જોડી તિણ વારણ. ધન૦-૪
 કહો પ્રભુજી ધન્નો ઋષિ તપસી, તે ચારિત્ર નવ માસણ;
 પાળીને તે કિણ ગતિ પહોંત્યો, તેહ પ્રકાશે ઉલ્લાસણ. ધન૦-૫
 સુણ ગૌતમ શ્રીવીર પયંચે, જિહાં ગતિ થિતિ શ્રીકારણ;
 સ્વર્વાર્થસિદ્ધ નામ વિમાને, પામ્યો સુર અવતારણ. ધન૦-૬
 આયુ સાગર તેત્રીશનું પાળી, ચવી વિદેહે ઉપજશેણ;
 આચંકુળે અવતરીને કેવળ, પામી સિદ્ધ નિપજશેણ. ધન૦-૭
 એહવા સાધુ તણા પગ વંદી, કરીએ જન્મ પ્રમાણણ;
 જીવંદા સક્ષણ હોવે ગુણ ગાતાં, પામીજે કલ્યાણણ. ધન૦-૮
 રહી ચોમાસુ સત્તર એકવીશે, ખંભાત ગામ મોઝારણ;
 શ્રાવણ વદી તિથિ ખીજ તણે દિન, ભૃગુનંદન ભલો વારણ.

ધન૦-૯

મુજ ગુરૂ શ્રી માણેકસાગર, પામી તાસ પસાયણ;
 ઈમ અણગાર ધન્નાના, જ્ઞાનસાગર ગુણ ગાયણ. ધન૦-૧૦

શ્રી ભાવરતનજ કૃત.

શ્રી આપાઢાભૂતિનું પંચઢાળીયું

ઢાળ પહેલી

(૬૧)

શ્રી શ્રુતઢેવી હડે ધરી, સઢગુરૂને સુપ્રસાઢ; સાધુજી.
માયાપિંડ લેતાં થકાં, આપાઢાભૂતિ સંવાઢ સાધુજી. માયાપિંડ
ન લીજીએ-૧

વચ્છપાટણુમાંઢે વસે, શેઠ કમળ સુ વિભૂતિ; સાધુજી.
તાસ યશોઢા ભારજી, તસ સુત આપાઢાભૂતિ સાં માયાંર
વરસ અગ્યારમે વ્રત વ્રહ્મો, ધર્મરૂચિ ગુરૂ પાસ; સાધુજી.
ચારિત્ર ચોખું પાળતાં, કરતો જ્ઞાન અભ્યાસ. સાં માયાં-૩
ગુરૂને પૂછી ગૌચરી, ગયો આપાઢો તેહ; સાધુજી.
ભમતો ભમતો આવીયો, નાટકીયાને જેહ. સાં માયાં ૪
લાડુ વઢોરી આવીયો, ઘર બાહીર સમીક્ષ; સાધુજી.
લાડુ એ ગુરૂનો હોશે, સાહમું જોશે શિષ્ય. સાં માયાં ૫
રૂપ વિઢાએ ફેરવે, લાડુ વઢોરે પંચ; સાધુજી.
ગોખે બેઠાં નિરખીયો, નાટકીએ એ સંચ. સાં માયાં ૬
પાય લાગીને વીનવે, અમ ઘેર આવજો નિત્ય; સાધુજી.
લાડુ પાંચ વઢોરી જજો, ન આણુશો મનમાં ભીત. સાં
માયાં-૭

લાલચ લાગી લાડુએ, દિન પ્રત્યે વઢોરી જાય; સાધુજી.
ભાવરતન કહે સાંભળો, આગળ જેહવું થાય. સાં માયાં ૮

દાળ બીજી

(૬૨)

નિજ પુત્રીઓને કહે રે, નાટકીયો નિરધાર રે; મોહનિયા.
ચિંતામણિ સમ છે યતિ રે, કરો તુમે ભરતારરે. મોહનિયા.-૧
મધ્યાન્હે મુનિ આવીયો રે, લાગ્યો વહોરણ કાજ રે; મોહનિયા.
તાત આદેશે તિણે કર્યો રે, સવિ સિણુગારના સાજ રે.
મોહનિયા.-૨

ભુવનસુંદરી જયસુંદરી રે, રૂપ યૌવન વય રેહ રે; મોહનિયા.
મુનિવરને કહે મલપતી રે, તુમને સોંપી દેહ રે. મોહનિયા.-૩
ઘરઘર ભિક્ષા માંગવી રે, સહેવાં દુઃખ અસરાણરે; મોહનિયા.
કૂણી કાયા તુમ તણી રે, દોહિલી દિનકર ઝાળ રે. મોહનિયા.-૪
મુખ મરકલડે બોલતી રે, નયણ વયણ ચપળાસી રે; મોહ૦
ચારિત્રથી ચિત્ત ચૂકવ્યો રે, વ્યાખ્યો વિષય વિલાસરે. મોહનિયા-૫
જળ સરીખો જગમાં જુઓ રે, પાડે પાષાણમાં વાટ રે; મોહ૦
તિમ અખળા લગાડતી રે, ધીરાને પણ વાઢ રે. મોહનિયા.-૬
મુનિ કહે મુજ ગુરૂને કહી રે, આવીશ વહેલો આંહી રે; મોહ૦
ભાવરતન કહે સાંભળો રે, વાટ જુએ ગુરૂ ત્યાંહી રે. મોહ૦-૭

દાળ ત્રીજી

(૬૩)

ગુરૂ કહે એવડી વેળા રે ચેલા કિહાં થઈ,
તટકી બોલ્યો તામ તે ભાષાસમિતિ ગઈ;

ધર ધર ભિક્ષા માગવી હુઃખ અપાર એ,
ઉપર તુમ વચન ખાંડાની ધાર એ.- ૧

આજ નાટકણી બે મળી મુજ જાવું તિહાં,
તુમચી અનુમતિ લેવા હું આવ્યો છું ઈહાં;
ગુરુ કહે નારી કૂડ કપટની ખાણ એ,
કિમ રાચ્યો તું મિચ્છત વચણે સુખણ એ.- ૨

ગરજ પડે દુર્ગતિમાં પરને પાડતી,
કરી અનાચાર જે પતિને પાયે લગાડતી;
ખાયે રે જૂઠા સમને ભાંજે તણખલાં,
તોડે રે દોરા દાંતમેં ઘાલે ડાંખળાં.- ૩

એકને ધીજ કરાવે એકણુ શું રમે,
તે નારીનું રે મુખડું દીકું કિમ ગમે;
અનેક પાપની રાશિ રે નારી પાણું લહે,
મહાનિશિથે વીર જિણેસર ઈમ કહે.- ૪

અતિ અપયશનો ઠામ નારીનો સંગ એ,
તે ઉપર ચેલા કિમ ધરીએ રંગ એ;
એમ ગુરુની શિખામણુ ન ધરી સાર એ,
તવ ગુરુ તેહને મદિરા માંસ નિવાર એ.- ૫

નાટકણીને ઘેર તિહાંથી આવીયો,
પરણી નારી બે ને અલક્ષ વરાવીયો;
વિલસે ભોગ ભૂખ્યો જિમ ખાયે ઉતાવળે,
ધન ઉપાવે વિવિધ વિદ્યા નાટક બળે.- ૬

પ્રત છંડાવીયો ધર મંડાવીયો જુઓ જુઓ;
ભાવરતન કહે નારી અથાગ કપટ કુઓ.- ૭

ઢાળ ચોથી

(૬૪)

સુખ વિલસતાં એકણુ દિને, નાટકીયા પરદેશી રે;
 આવી સિંહરથ ભૂપને, વાત કહે ઉદેશી રે. સુખ૦-૧
 જિત્યા નટ અનેક અમે, બાંધ્યાં પૂતળાં એહો રે;
 તુમ નટ હોય તો તેડીયે, અમ શું વાદે જે હોય રે. સુખ૦-૨
 રાયે આપાઢો તેડીયો, જીત્યા સઘળા નટો રે;
 છોડાવ્યાં તસ પૂતળાં, ઘર આવ્યાં ઉદભટો રે. સુખ૦-૩
 કેડેથી નારીએ કર્યા, મદિરા માંસના આહારો રે;
 નગન પડી વમન કરી, માખીના લણુકારો રે. સુખ૦-૪
 દેખી આપાઢો ચિંતવે, અહો અહો નારી ચરિત્રો રે;
 ગંગાએ ગઈ ગદંભી, ન હોય કદીયે પવિત્રો રે. સુખ૦-૫
 ઘરથી એક ઘડી ગયો, તવ એહના એ ઢંગો રે;
 નારી ન હોયે કેહની, ગુરૂ વચણે ધરો રંગો રે. સુખ૦-૬
 નૃત્ય દેખાડી રાયને, સસરાને ધન આપ્યો રે;
 ભાવરતન કહે સાંભળો, આપાઢે મન વાળ્યો રે. સુખ૦-૭

ઢાળ પાંચમી

(૬૫)

પાંચસેં કુમારને મેલીયા રે, નાટક કરવા રે જેહ;
 લેઈ આપાઢો આવીયો રે, ગુરૂ પાસે ગુણુ ગેહો રે.
 ગુરૂ આજ્ઞા ધરો.
 માયા પિંડ નિવારો રે, મમતા પરિહરો.-૧
 આપાઢે વ્રત આદર્યા રે, પાંચસેં વળી રે કુમાર;
 પાપ આલોઈ આપણું રે, પાળે નિરતિચારો રે. ગુરૂ-૨

દે ભવિયણુને દેશના રે, વિચરે દેશ વિદેશ;
 પાંચસેં મુનિ શું પરિવયોં રે, તપ જપ કરે અશેષો રે. ગુરૂ-૩
 અણુસણુ લેઈ અનિમિષ થયો રે, આપાઢો મુનિ તેહ;
 પિંડવિશુદ્ધિની વૃત્તિમાં રે, ઈમ સંબંધ છે એહો રે. ગુરૂ-૪
 માયાપિંડ ન લીજીએ રે, ધરીએ ગુરૂનાં વયણુ;
 જીએ આપાઢા તણી પરે રે, ફરી લહે રચણો રે. ગુરૂ-૫
 શ્રીપૂનમગચ્છ ગુણુનિલો રે, પ્રધાન શાખા કહેવાય;
 શ્રુત અભ્યાસ પરંપરા રે, પુસ્તકના સંપ્રદાયો રે. ગુરૂ-૬
 વિચક્ષણુ શ્રાવક શ્રાવિકા રે, સાંભળે શ્રુત નિશદિશ;
 શ્રીમહિમાપ્રભ સૂરીનો રે, ભાવરતન સુજગીશો રે. ગુરૂ-૭

શ્રી વજ્રસ્વામીની સજ્જાય

ઢાળ પહેલી.

(૬૬)

જરે જરે સ્વામી સમોસર્યાં-એ રાગ

અરધ ભરતમાંહિ સોભતો, દેશ અવંતિ ઉદારો રે;
 વસવા થાનક લચ્છિનો, સુખીયો લોક અપાર રે. અરધ-૧
 ઇન્દ્રિયપુત્ર ધરમાતમા, ધનગિરી નામ સુહાવે રે;
 કાય મન વચનોં ફરી, ધરમી ઓપમ પાવે રે. અરધ-૨
 અનુક્રમે યૌવન પામીઓ, યોગિ જિમ ઉપશમ ભરીઓ રે;
 માત પિતા સુત કરણઈ, વિવાહનો મત ધરીઓ રે. અરધ-૩
 તૃપતો ભોજનની પરછ, માત પિતાને વારે રે;
 દિક્ષા લેઈશ હું સહી, ખીજી કામ ન મ્હારે રે. અરધ-૪

કન્યા માત પિતા લણી, વાર્યા ધનગિરી ધર્મી રે;
કોઈ ન દેશે મુજને સુતા, હું છું નહીં લોગકર્મી રે. અરધ૦-૫
તત્વાતત્વ વિસર્મથી, તેહના તે માવિત્રો રે;
સુતાનઈ નિષેધે હઠ કરી, જિનહર્ષ જેહ પવિત્રો રે. અરધ૦-૬

દાળ ખીણ

(૬૭)

મમ કરો માયા કારમો એહનો-એ રાગ

શેઠ ધનપાલની નંદની, નામે સુનંદા સુરૂપ રે;
ધનગિરી વિણ પરણું નહીં, ખીજે વર કોઈ અનૂપ રે. શેઠ૦-૧
માત પિતા અણુવાંછતો, પરાણુઈ પરણાવીઓ ત્યાંય રે
લોગ કર્મઈ સુખ લોગવે રે, તિવ્ર વાધઈ નહીં આસ રે. શેઠ૦-૨
સુર ભવ થકી કોઈ દેવતા, પુણ્યથી અવી તિણુ વાર રે;
હંસ માનસસર જિમ લિયો, તાસ ક્રૂપઈ અવતાર રે. શેઠ૦-૩
ગર્ભવતી થઈ જાણીનઈ, ધનગિરી આપણી નારી રે;
જેરે આપે પ્રિયા આજ્ઞા, આદરે સંયમ ભાર રે. શેઠ૦-૪
કર્મ જેગે હુતો માહરે, એતલા દિન અંતરાય રે;
હવે વ્રત લેઈ સફલો કરે, નરભવ ફોકટ જાય રે. શેઠ૦ ૫
વચન સુણી ભરતારના, કહે તિણિ વાર તે નારી રે;
એ જિનહર્ષ તુમ્હે શું કહ્યું, મહારા પ્રાણુ આધાર રે. શેઠ૦-૬

દાળ ત્રીણ

(૬૮)

આજ નિહેજે રે દીસે નાહલો-એ રાગ

નારી સુનંદા રે રોતી ઈમ કહે, સુણો પ્રીતમ મુજ વાત;
નર વિણ નારી રે પિઉ શોભે નહીં, અંદ્ર વિના જિમ રાત.

નારી૦-૧

હજિય સમાહરે કોઈ આઓ નહીં, સુત પુત્રી સંતાન;
ભારીયે ભમે રે જાઓ મૂકીને, કિમ લહસ્યો સનમાંન.
નારી૦-૨

પુત્ર નિહાલો રે પ્રીતમ આપણો, પૂરો તેહના રે કોડ;
મોટો થાવે રે મુઝને સુખ થયઈ, થાયઈ તમારી રે જોડી.
નારી૦-૩

ધમ કરતાં રે વારીજે નહીં, પિણુ જોવો ઘર સુત;
હું તો નારી રે અબલા શું કરું, હજીય ઉદર મારે સુત.
નારી૦-૪

સૂખણી મુકી રે મુઝનઈ એકલી, કિમ જશે મોરા કંત;
ભલો ન દીસઈ રે નારી છોડતાં, સાંભલ તું ગુણવંત.
નારી૦-૫

રાખીશ તુઝને રે પાલવ ઝાલીનઈ, સુખ ભોગવી મુઝ સાથ;
સંજમ લેજો રે અનુમતિ માહરી, કરી જિનહર્ષ સનાથ.
નારી૦-૬

ઢાળ ચોથી

(૬૯)

રસીયાની દેશી

જિમ તિમ કરી સમજાવી નારીનઈ, સિંહગિરી ગુરૂનઈ રે
પાસ રે; વૈરાગી.

આર્યસુમતિ ભાઈ નિજ નારીનો, સહાધ્યાયી હૂઓ તાસ રે.
વૈરાગી જિ૦-૧

સુત્ર અરથ સઘલોહી સંગ્રહો, કેડીઈ સુનંદા રે નારી રે; વૈરાગી.
સુખઈ સમાધઈ ગર્ભનઈ પાલતી, દિન થયા પૂર્ણ તે વાર રે.

વૈ૦ જિ૦-૨

સુદિન સુનંદા નંદન જનમીઓ, જિમ પૂરવ દિશી ભાણુ રે; વ૦
ઉત્તમ લક્ષણુ ગુણે કરી પૂરીયો, પ્રગટી સુખની ખાણી રે.

વૈ૦ જિ૦-૩

મંગલ ગીત જનમનાં ગોરડી, ગાવઈ ઝીણુઈ રે સાદ રે; વરાગી.
દેવભુવન બાણુઈ દેવાંગના, સુનંદા તણુઈ રે પ્રાસાદ રે.

વૈ૦ જિ૦-૪

ફરસી ફરસી અંગ કુમર તણો, ઇણી પરે બોલઈ નારી રે; વૈરાગી.
પહિલો તાહરો તાત ઘરે નહીં, સંયમ કેરે રે આરગ રે.

વ૦ જિ૦-૫

તો તાહરો જનમ ઓચ્છવ બહુ પરઈ, હોત સહી સું રે બાલ રે;
વૈરાગી.

નાર સાધના નર વીણુ રચું કરઈ, કરઈ જિનહર્ષ પ્રતિપાલ રે.

વ૦ જિ૦-૬

હાલ પાંચમી

(૭૦)

જ'બુદ્ધિપ મોઝારે પૂર હચિણાઉરે-એ રાગ.

સાંભલી વનિતાના બોલ ઉહાપોહથી,

બતિસમરણુ ઉપનો એ;

હવે બાલક મન માંહે એહવું ચિંતવઈ,

ચારિત્ર લઉં થઈ એક મનો એ. -૧

મુજ ગુણુ દેખી માત મુનિનઈ ઘ નહીં,

દ્રેષ ભિપજ્ઞઈ માયનઈ એ;
 રૂદન કરઈ નિસદ્વીસ રાખ્યો રહે નહીં,
 રાખઈ હાલરડું ગાઈને એ. -૨
 પાલણુકઈ પડઢાલઈ હિંડોલઈ ઘણું,
 મીઠા બોલ સુણાવતી એ;
 સુઈ ન શકઈ કિણિ વાર કામ ના કરી શકઈ,
 સુખ પામે નહીં એક રતિ એ. -૩
 વડિયા ઈમ પટ માસ તેહનઈ રોવતાં,
 તાસ સુનંદા ચિતવે એ;
 પુત્ર જણ્યો સુખ કાજે જાણ્યું પાલસ્યે,
 બાળસે મુજનઈ હવઈ એ. -૪
 હમણાં થાઈ દુઃખ શું કરસ્યઈ આગઈ,
 ખરે સંતાપી મુજ જાણી એ;
 એ સુતથી જાણું માહરઈ મનમાહઈ;
 મુજથી સુખિણી વાંઝણી એ. -૫
 ઈણુ અવસર મુનિરાય ધનગિરી આદિક,
 શ્રી સિંહગિરી તિહાં આવીયાં એ;
 સમવસર્યા ઉદ્યાન બહુ પરિવાર શું,
 કહઈ જિનહર્ષ સુહાવિયા એ. -૬

ઢાલ છઠી

(૭૧)

કુમતિ એ છંડી દિહાં રાખીએ.-એ રાગ.

ધનગિરી આર્થસમિત સંઘાતઈ, નમિ શ્રી ગુરૂના પાય;

સંસારિક વંદાવા કાજઈ, ગુરૂ પૂછે મુનિરાયા રે.—૧
મુનિવર સુણુએ વચન વિચાર.

શકુન કાંઈક તતકાલ વિચારી, વાણી કહઈ ગણુધાર રે;
લાલ હોશે તુમને આજ મોટો, તિહાં જતાં ઋષિરાય.
અચિત્ત સચિત્ત મિલઈ જે તુમનઈ, તે લેજ્યો ચિત્ત લાય રે.

મુનિ૦-૨

પહૂંતા ઘેર સુનંદા કેરે, હોય મુનિસર તેહ;
દેખી તાસ સાહેલી ભાખઈ, ધનગિરી આયા એહ રે.

મુનિ૦-૩

બહેની સાંભલને વાત, આપ લણી બહુ આદર કરીને, આપ
પુત્ર હુઃખ દાઈ;
રાત દિવસ તુઝનઈ સંતાપઈ, શાતા નહીં તુજ કાંઈ રે.

બહેની૦-૪

નારી સુનંદા પિણુ દેખીનઈ, સુત વેદન પીડાણી;
પુત્ર લેઈનઈ ધનગિરી આગઈ, બોલઈ મીઠી વાણી રે.

મુનિ૦-૫

એતલા દિવસ લગઈ એ બાલક, હુખઈ કરી મઈ પાલ્યો;
મુજ જિનહઈ ઈણું સુત વઈરી, હુઃખ ઘણો દિખાલ્યો રે.

મુનિ૦-૬

દાલ સાતમી

(૭૨)

દાલ બિહલિની

કહઈ સુનંદા નારી, તુમે તો નિરુપૃહ અણુગારી રે હો.
ઋષિજી પુત્ર ગ્રહો.

પીતા ન પીઠ્ઠ સુતથી, ઉતારઈ ન હેત ચિતથી હો. ઋષિ૦-૧
એતો રોતો ન રહઈ કિમજી, એતલા દિન ગમીયા ધમહિ હો; ઋષિ
મુખ મલકે ધનગિરી ભાખઈ, ગુરૂ વચન હિયામાં રાખી હો.

ઋષિ૦-૨

સુણ સુંદરી વચન તું મારું, તુમઈ કરીવો અવસ્ય વિચારી હો;

સુંદરી વચણ સુણો.

હાંસી કરતાં દે મુઝનેં, પસ્તાવો થાશે તુઝનઈ હો. સુણ૦-૩
ચોતાનેં હાથે દીધો પાછો નવિ જસ્યઈ દીધો હો; સુંદરી૦
કરીએ નિજ કામ વિચારી, પૂછો વલી કોઈ નર નારી હો.

સુણ૦-૪

આપઈ તો કરી કોઈ સાખી, હું તો ન લઉં તે પાખઈ
હો; સુંદરી૦

મુગધાએ પિણુ તિમહી જ કીધો, લેઈ પુત્ર પિતાનઈ દીધો હો.

સુણ૦ ૫

ઝોલીમાંહે લેઈ ધરીઓ, ખાલક દેખી મન ઠરીઓ હો; સુંદરી૦
તતકાલ રહ્યો રોવંતો, જિનહર્ષ કહે ગુણવંતો હો. સુણ૦-૬

ઢાલ આઠમી

(૭૩)

ઢાલ અલખેલાની

ગુરૂ આદેશ પાળી કરી રે લાલ, સુનંદા ધરથી તામ;
નિસિહી કહી પાછા વર્ચા રે લાલ, આવ્યા ગુરૂનઈ ઠામ.

ગુરૂ૦-૧

ગુરૂ ધનગિરીનઈ દેખીને રે લોલ, ખાંડ નમંતી ભાર; ગુરૂ૦

ઝાલી દે મુજનઈ કહઈ રે લાલ, લ્યેા વિસામો વિચાર.

ગુરૂ-૨

તિણે દીધો ગુરૂનઈ તદા રે લાલ, પુત્ર રતન તેજવંત રે; ગુરૂ
ભાર ઘણો તે બાલમાં રે લાલ, ગુરૂનો હાથ નમંત.

ગુરૂ-૩

નીજથી અધિકો જાણીઓ રે લાલ, તેહનાં લક્ષણ નિહાલ; ગુરૂ
સુરતી અમૃત સારીખી રે લાલ, ગુરૂ હરખ્યા તતકાલ.

ગુરૂ-૪

બાળ થકી બળ એહવો રે લાલ, એહની કાંતિ સુરૂપ; ગુરૂ
યુગપ્રધાન થાશે સહી રે લાલ, જિનશાસનનો ભૂપ.

ગુરૂ-૫

વજ્ર નામ દીધો ગુરૂં રે લાલ, ભારે વજ્ર સમાન; ગુરૂ
જતનઈ રાખો એહને રે લાલ, જિમ જિનહર્ષ નિધાન.

ગુરૂ-૬

ઢાલ નવમી

(૭૪)

મહાવિદેહ ક્ષેત્ર સોહામણો.-એ રાગ.

સચ્ચાતરી નારી લણી, દીધો પાલણુ કાજે લાલ રે;
હોડા હોડે કામિની, પાલઈ શિષ્ય શિરતાજ લાલ રે. સચ્ચા-૧
ધવરાવઈ માની પરે, ખેલાવઈ ધરી પ્રેમ લાલ રે;
મજ્જન સ્નાન વિલેપનઈ, જોખા જોખઈ એમ લાલ રે. સચ્ચા-૨
સ્વણુ રતનની કંઠીકા, વજ્ર કંઠઈ સોહંત લાલ રે;
ક્રીડા અનુદિન તે કરઈ, સહુનાં મન મોહંત લાલ રે. સચ્ચા-૩

દેખી દેખી લોચણ કરઇ, સુનંદા નારી બાળ લાલ રે;
માગઇ તે શ્રાવિકા કનઇ, મુજ અંગજ ઘો સાર લાલ રે. સંખ્યા૦-૪
તે કહે અમ્હે જાણું નહીં, તુજનઇ કિમ દેવરાય લાલ રે;
દીધો છે એ પાલવા, અમ્હનઇ શ્રી ગુરૂરાય લાલ રે. સંખ્યા૦-૫
નાકારો સુણી તે થઇ, નારી સુનંદા નિરાશ લાલ રે;
સાખા ભ્રષ્ટ મર્કટ પરઇ, થઇ જિનહર્ષ ઉદાસ લાલ રે. સંખ્યા૦-૬

દાળ દશમી

(૭૫)

કૃપાનાથ મુજ ચિન્તી અવધારી. એ રાગ.

તિહાં થકી ગુરૂ પાંગર્યાંજી, વિચરઇ દેશ મોઝાર;
વજ્ર થયો એક વરસનોજી, ફરી આવ્યા તિણી વાર. ૧

સુનંદા માગઇ પુત્ર રતનનઇ.

ધનગિરી મુનિવરનઇ કહેજી, સુત વિણ ન રૂચઇ અન્ન;

સુનંદા૦

લોલી ફેકટ બોલમાંજી, રોયાં ન આવે રાજ;
સાક્ષી દેઇ માગતાંજી, તુજનઇ ન આવઇ લાજ.

સુનંદા૦-૨

ઝગડો માંડો માંડે કરેજી, સાધુ સુનંદા નાર;
બાળ વજ્ર લેઇ કરીજી, આવ્યા નૃપ દરબાર.

સુનંદા૦-૩

વામ પાસ રાજ તણઇજી, રહી સુનંદા તામ;
શ્રીસંઘ બઈઠો દક્ષિણઇજી, વજ્ર લેવાનઇ કામ.

સુનંદા૦-૪

બોલાવો બાળક લણીજી, જાશે જેહનઇ પાસી;

રાય કહઈ સુત તેહનોજી, એહ જ ન્યાય વિમાસી.

સુનંદા૦-૫

રાય સુનંદાનઈ કહઈજી, બાઈ તું એહને બોલાવ;
નૃપ વચને બોલાવીઓજી, કહે જિનહરે માય.

સુનંદા૦-૬

ઢાળ અગિયારમી

(૭૬)

છાડ હો પ્રિયે છાડ હો.—એ રાગ.

તેડે રે વાલ્હા તેડે સુનંદા તામ, આવોરે વાલ્હા આવો લઉં
તુજ ભામણજી;

માહરો રે વાલ્હા માહરો રે, માહરો જીવનપ્રાણ;
સાંભલ રે વાલ્હા સાંભળ, બોલો બોલ સોહામણજી.—૧
મોદ કર વાલ્હા મોદ કરવા તુજ, ખારેક રે વાલ્હા ખારેક
ખુરમા હે સમીજી;

પિસ્તાં રે વાલ્હા પિસ્તાં દ્રાખ ખજુર, ભાવઈ રે વાલ્હા ભાવ-
ઈરે લો ન હોવે કાં કમીજી.—૨

આવો રે વાલ્હા આવો રે માહરે ગોદ, દડારે વાલ્હા રૂડા
લ્યો રમકડાંજી;

ઘોડારે વાલ્હા ઘોડારે હાથી એહ, રમવારે વાલ્હા રમવારે લો
ગેડીદડાજી.—૩

તુજ વીણ રે વાલ્હા જે દિન જાયે, લેખે રે વાલ્હા લેખે તે
ગણજો મતિજી;

તાહારો રે વાલ્હા તાહરો રે મુજ મન ધ્યાન, સુતારે વાલ્હા
સુતારે વલી જગતાંજી.—૪

શ્રી વજ્રવામીજી સંગ્રહ : પૃષ્ઠ ૮૪-૮૫

રાખ્યો રે વાલ્હા રાખ્યો રે મેં છ માસ, તુજનેરે વાલ્હા
તુજનેરે બહુ જતને કરજી;
તુંતોરે વાલ્હા તુંતોરે થયો નિઃસનેક, તુજને વાલ્હા તું જિનહર્ષ
બેઠો ફરીજી.—૫

ઢાલ ખારમી

(૭૭)

વાત મ કાઠો વ્રત તણી.—એ રાગ.

હવઈ રાજ ધનગિરી લણી, કહઈ હવઈ તુમ્હે બોલાવો રે;
ઓઘાનો જે ખપ હોવે, અમ્હ પાસે આવો રે. હવઈં ૧
ચતુર ચિંતામણિ જિમ ગ્રહઈ, રજોહરણ તિમ લીધો રે;
શીશ ચઢાવી નાચીઓ, હવઈ વંછિત મુજ સિધો રે. હવઈં ૨
થઈ સુનંદા હમણી, જુઓ પુત્ર સનેહો રે;
તુજ સમો જોયો નહીં, મુનિ શું બાંધ્યો નેહો રે. હવઈં ૩
ધરે આવી પોતા તણઈ, મનમાં કરઈ વિચારો રે;
ભાઈએ વ્રત પહેલો લીધો, પછી લીધો ભરતારો રે. હવઈં ૪
સુત પણ વ્રત લેશે હવઈ, મુજનઈ કુણ આધારો રે;
ઈમ ચિંતવી શ્રીગુરૂ કન્હઈ, લીધો સંયમ સારો રે. હવઈં ૫
સાધવી મુખથી સાંભળી, ભણ્યા અગ્યારઈ અંગો રે;
સુતાં રમતાં પાલણઈ, કહઈ જિનહર્ષ અભંગો રે. હવઈં ૬

ઢાલ તેરમી

(૭૮)

આદર જીવ ક્ષમા ગુણ આદર.—એ દેશી

આઠ વરસનઈ દિક્ષા લીધી, ભદ્રગુપ્ત સુપસાયજી;

વચરકુમાર લણ્યા દશ પૂરવ, ગુરુનર્થ આબ્યે દાયજી.

આહં—૧

પાટ દીધી સિંહગિરી આચારજ, વચરકુમારને મિત્રજ;
ઓચ્છવ જલક સુરવર કીધો, કુસુમ વૃષ્ટિ સુપવિત્રજ.

આહં—૨

પંચ સય મુનિવર પરિવારજ, પુહવિ કરઈ વિહારજ;
પાટલીપૂર ધન વણિકની પુત્રી, રૂકમણી રૂપ ઉદારજ.

આહં—૩

વચરસ્વામીના ગુણ સાંભલીઆ, પ્રવર્તની મુખથી જોણેજી,
પરણું તો શ્રી વચરકુમારને, અભિગ્રહ કીધો તેણેજી.

આહં—૪

વિહરંતા આબ્યા તિણે નગરે, કોડી અનેક ધન લેઈજી,
ધન વણિક કન્યા સંઘાતઈ, આવી વચન કહે એહજી.

આહં—૫

દ્યો ધન એહ કન્યાને પરણો, પૂરો એહની આશજી.
તુમ વિણ અગિન શરણ ઈણિ કીધો, કરો જનહર્ષ વિલાસજી.

આહં—૬

ઢાલ ચૌદમી

(૭૮)

એટલા દિન હું નણતી રે હાં. એ રાહ.

વચરસ્વામી એહવું કહઈ રે હાં, અજ્ઞાની મતિ હિત;
સાંભળ સહીજી.

વ્રત આમ્રાજ્ય તજી કરી રે હાં, કુણ થાયે ભવ આધિન.
સાંભળ—૧.

વિષ સંસારિક સુખ સહુ રે હાં, એ તો ભોગ ભુજંગ; સાં૦
 નારી વિષની વેલડી રે હાં, પંડીત ન કરઈ સંગ. સાં૦—૨
 એહ વિવહે લમઈ ધણુ રે હાં, લહઈ દુર્ગતિ સંસાર;
 કૃળ કિંપાક સમા કહ્યાં રે હાં, સેવઈ વિષય ગમાર. સાં૦—૩
 જો મુજ ઉપરઈ ધણો રે હાં, એહ કન્યાનો રે રાગ. સાં૦
 તો સંયમ દ્યે મુજ કન્હે રે હાં, આણી મન વૈરાગ. સાં૦—૪
 થોડા સુખનઈ કારણે રે હાં, કુણ મેલઈ સંયોગ; સાં૦
 મોક્ષ મૂઝી કુણ આદરે રે હાં, ભોગવધારણ રોગ. સાં૦—૫
 એહવું સાંભલી રૂકિમણી રે હાં, વ્રત લીધો તતકાલ; સાં૦
 ઉત્તમ પાલે પ્રીતડી રે હાં, ઈમ જિનહર્ષ રસાલ. સાં૦—૬

ઢાલ પંદરમી

(૮૦)

સુખદાઈ રે સુખદાઈ દાદા પાસજી, એ રાગ.

વૈરાગી રે વૈરાગી રે, શ્રી વચરકુમાર નિરાગી રે;
 સંયમ શું જેહ સરાગી રે, ધ્યાનામૃત શું લય લાગી રે.

વૈરાગી૦—૧

જિનશાસન જેણે દીપાવ્યો રે, દુરલિક્ષમાં સંધ જીવાડ્યો રે;
 ખોદ્ધ દરસની શરણે લાવ્યો રે, જિનલકતે તામ ઉપાયો રે.

વૈરાગી૦—૨

પ્રભાવિક પુરૂષ કહાયો રે, ત્રિભુવનમેં સુજસ સવાયો રે;
 પરમાનંદે આયુ વિતાયો રે, આણસણ કરી સુર પદ પાયો રે.

વૈરાગી૦—૩

રૂપે મોહે સુર નર નારી રે, મોટો મુનિ બાલ પ્રહ્લ્યાચારી રે;

શ્રી સંઘ લણી હિતકારી રે, સહુ જીવ તણા ઉપગારી રે.

વૈરાગી૦—૪

સતરેસઘં નવ પચાસઘં રે, સુદિ પડવો આસો માસે રે;

થઈ ઢાલ પંદર ઉલાસઘં રે, લણતાં સુણતાં સુખ થાશે રે.

વૈરાગી૦—૫

શ્રીજિનચંદ્રસૂરિ ગુરૂચારે, ખરતરગચ્છ જિણે શોભાવ્યારે;

વાચક શાંતિહર્ષ પસાયા રે, જિનહર્ષે વચર ગુણગાયારે.

વૈરાગી૦—૬

સંવત ૧૮૯૧ ના વર્ષે શાકે ૧૬૧૭ પ્રવર્તમાને

માસોત્તમ માસે શુકલપક્ષે શ્રાવણ

સુદી ૮ ભોમવારે લિખિતં

ખારોટ લાખા ગુલાબચંદ

પાદલિપ્ત નગરે! આદિનાથ

પ્રાસાદાત્ ॥ શુભંભવતુ ॥

શ્રી જિનહર્ષસૂરિ કૃત

શીયલની નવ વાડની સજ્જાય

દુહા

શ્રીનેમિસર ચરણ યુગં, પ્રણમું ઉઠી પ્રભાત;
 ખાવીશમે જિન જગતગુરૂ, બ્રહ્મચારી વિખ્યાત. -૧
 સુંદરી અપછરા સારિખી, રતિ સમય રાજકુમાર;
 ભર યૌવનમેં જૂગતિસું, છોડી રાજુલ નાર. -૨
 બ્રહ્મચર્ય જેણે પાલીયો, ધારક દુષ્કર જેહ;
 તેહ તણા ગુણ વરણવું, જિમ હોય પાવન દેહ. -૩
 સુરગુરૂ જે પોતે કહે, રસના સહસ બનાઈ;
 બ્રહ્મચર્યનાં ગુણ ઘણા, તો પણ કહ્યા ન બાઈ. -૪
 ગલિત પલિત કાયા થઈ, તોહી ન મુકે આશ;
 તરણ પણે જે વ્રત ધરઈ, હું બલિહારી તાસ. -૫
 જીવ વિમાસી જોય તું, વિષય મ રાચ ગમાર;
 થોડા સુખનઈ કારણે, મૂરખ ઘણો ન હાર. -૬
 દશ દૃષ્ટાંતે દોહિલો, લાઘો નર ભવ સાર;
 પાલી સિયલ નવ વાડશું, સફલ કરો અવતાર. -૭

ઢાળ પહેલી

(૮૧)

શીયલ સુરંગી ચુંદડી - એ રાગ.

શીયલ સુર તરવર સેવીછું, વ્રતમાંહિ ગિરજો જેહ રે;
 દંભ કદાચહ છોડીને, ધરીએ તિણસું નેહ રે. શીયલ-૧

જૈન શાસન વન અતિ ભલો, નંદનવન અનુહાર રે;
 જિનવર વનપાલક તિહાં, કર્ણધારસ ભંડાર રે. શીયલ૦-૨
 મન થાણે તરૂં રોપીઓ, ખીજ ભાવના ખંભ રે;
 સરધા સારણુ તિહાં વહે, વિમલ વિવેક તે અંભ રે. શી૦-૩
 મુલ મુદ્દ સમકિત ભલો, ખંધે નવતત્ત્વ દાખી રે;
 શાખા મહાવ્રત તેહની, આણુવ્રત લઘુ શાખી રે. શીયલ૦-૪
 શ્રાવક સાધુ તણા ઘણા, ગુણગણ પત્ર અનેક રે;
 મહોર કરમ શુભ ખંધનો, પરિમલ ગુણ અનેક રે. શીયલ૦-૫
 ઉત્તમ સુર સુખ ફૂલડાં, શિવ સુખ તે ફલ જાણો રે;
 જતન કરી વૃક્ષ રાખવો, હીયડે અતિ ઘણો રંગ રે. શીયલ૦-૬
 ઉત્તરાધ્યયને સોલમેં, ખંભસમાહી ઠાંણુ રે;
 કીધી તિણે તરૂં પાખતી, એ નવ વાડ સુખાણુ રે. શીયલ૦-૭

ફુલ

હવે પ્રાણી જાણી કરી, રાખ પ્રથમ એ વાડ;
 જે એ ભાજુ પેસસી, પ્રમદા કેરી ધાડ. -૧
 જે હડને હડ ખલકતી, પ્રમદા ગય મહંત;
 શીયલ વૃક્ષ ઉપાડશી, વાડી વિતાડી તુરત્ત. -૨

ઢાલ ખીજ

(૮૨)

નારદની દેશી

ભાવ ધરી નિત પાલીઈં, ગિરૂઓ અદ્ભુત સાર હો; ભવિયણુ-
 જેણુથી શિવ સુખ પામીઈં, સુંદર તનુ શિણુગાર હો. ભવિયણુ.-૧
 સ્ત્રી પશુ પંડગ જિહાં વસે, તિહાં રહેવો નહીં વાસ હો;
 ભવિયણુ.

એહની સંગતિ નિવારીએ, વ્રતનો કરે વિનાશ હો. ભવિયણ.—૨
મંજરી સંગતિ રમે, કુકડ મૂસ ગમાર હો; ભવિયણ.
કુશલ કિહાંથી તેહને, પામઈ દુઃખ અઘાર હો. ભવિયણ.—૩
અગનિકુંડ પાસે રહ્યા, પ્રજલે ધૃતનો કુંભ હો; ભવિયણ.
નારી સંગતે પુરૂષનો, રહે કિસી પરે ળાંભ હો. ભવિયણ.—૪
સિંહ ગુફાવાસી યતિ, રહ્યો કોશા ચિત્રસાલ હો. ભવિયણ.
તુરત પડયો વસ તેહને, ગયો દેશ નેપાલ હો. ભવિયણ.—૫
વિકલ અછલ વિણ બાપડા, પંખી કરતાં કેલિ હો. ભવિયણ.
દેખી લક્ષ્મણા મહાસતી, રૂલી ઘણું ઇણ મેલ હો. ભવિયણ.—૬
ચિત્ત અંચલ પડગ નરા, વરતે ત્રીજે વેદ હો; ભવિયણ.
તજે સંગત નિત તેહની, કહે જિનહર્ષ ઉમેદ હો. ભવિયણ.—૭

કુહા

અથવા નારી એકલી, ભલી ન સંગતિ તાસ;
ધર્મકથા પણ ન કહેવી, જેસી તેહને પાસ.—૧
તેહથી અનર્થ હોવે ઘણા, શંકા પામે લોક;
આવે અછતો આળ શિર, ખીજ વાડ વિલોક.—૨

ઢાળ ત્રીજી

(૮૩)

દેશી ઝીતના

જો જો જાતિ રૂપ કુલ દેશની રે, રમણી કથા કહે જેહ;
તેહનો પ્રહ્લવત કિમ રહે રે, કેમ રહે વ્રત સું નેહ રે.
પ્રાણી ! નારી કથા નિવાર, તું તો ખીજ વાડ સંભાળરે.

પ્રાણી૦-૧

અંદ્રમુખી મૃગલોચની રે, વેણી જાણી ભુજંગ;
 દીપ શિખા સમ નાસિકા રે, અધર પ્રવાહી રંગરે. પ્રાણી૦-૨
 વાણી કોયલ જેહવી રે, વારણ કુંભ સરોજ;
 હંસગમની કૃશ હરિ કટી રે, કરચુગ ચરણ સરોજ રે. પ્રાણી૦-૩
 રમણી રૂપ ઇમ વરણવે રે, આણી વિષય મનરંગ;
 મુગ્ધ લોકને રીઝવે રે, વાધઈ અંગ અનંગ રે. પ્રાણી૦-૪
 અપવિત્ર મલની કોથળી રે, કલહ કાજલનો ઠામ;
 બાર સોત્ર વહે સદા રે, ચરમ દીવડી નામ રે. પ્રાણી૦-૫
 દેહ ઔદારિક કારમો રે, ક્ષણમે ભંગુર થાય;
 સપ્ત ધાતુ રોગ કોથળી રે, જતન કરતાં જાય રે. પ્રાણી૦-૬
 ચક્રી ચોથો જાણીએ રે, દેવે દીઠો આય;
 તે પણ ખિણમાં વિણસીએ રે, રૂપ અનિત્ય કહેવાય રે. પ્રાણી૦-૭
 નારી કથા વિકથા કહી રે, જિનવર બીજે અંગ;
 અનર્થ દંડ અંગ સાતમે રે, કહે જિનહર્ષ પ્રસંગ રે. પ્રાણી૦-૮

દુહા

પ્રહ્લાચારી જોગી જતિ, ન કરે નારી પ્રસંગ;
 એકણ આસન બેસતાં, થાય વ્રતનો ભંગ.-૧
 પાવક ગાલે લોહને, જો રહે પાવક સંગ;
 ઇમ જાણી રે પ્રાણીયા, તણ આસન ત્રિયા રંગ.-૨

દાળ ચોથી

(૮૪)

થેં સોદાગર લાલચણ-એ રાગ

ત્રીજી વાડ હવે ચિત્ત વિચારો, નારી સહ બેસવો નિવારો
 હો લાલ.

એકે આસન કામ દીપાવે, ચોથા વ્રતને દોષ લગાવે હો લાલ.

ત્રીજી-૧

ઇમ બેસંતા આસંગો થાય, આસંગો ફરસાવે હો લાલ;
કાયા ફરસે વિષય રસ જાગે, તેહથી અવગુણ થાએ આગે
હો લાલ. ત્રીજી-૨

જીવે શ્રીસંભુત પ્રસિદ્ધો, તનુ ફરસે નિયાણો કીધો હો લાલ;
દશમો ચક્રી અવતરીયો, ચિત્તે પ્રતિબોધ તેહને દીધો હો
લાલ. ત્રીજી-૩

તેહને તિહાં ઉપદેશ નવિ લાગો, વિરતિનો કાયર થઈ લાગો
હો લાલ;

સાતમી નરક તણાં દુઃખ સહીયાં, સ્ત્રી ફરસે ઇમ અવગુણ કહ્યો
હો લાલ. ત્રીજી-૪

કામ વિરામ વધઈ દુઃખ ખાણી, નરક તણી સાચી સહિ નાંણી
હો લાલ;

એકઈ આસન દૂષણ જાણી, પરિહરો નિજ આતમ હિત આણી
હો લાલ. ત્રીજી-૫

માય બહેન જો બેઠી થાય, તે બેસીનઈ જાડી જાય હો લાલ;
કલપઈ એક મુહૂરત પછઈ હો લાલ. ત્રીજી-૬

દુહા

ચિત્ર આલેખિત જે પુતલી, તે પણ જોવી નહીં;
કેવલજાની ઈમ કહે, દશવૈકાલિક માંહિ.-૧

નારી વેદ નરપતિ થયો, ચક્ષુ કુશીલ કહાય;
લખ લવ ચોથી વાડ તજી, રૂલીયો ઋષિ રાય.-૨

ઢાળ પાંચમી

(૮૫)

મોહન મુદરી લે ગયો.—એ રાગ.

મનોહર રૂપ નારી તણાં, દીઠાં વાધઈ વિકાર;
વાગુર કાંમી મૃગ જાણી હો, પાશ રચ્યો કિરતાર.—૧
સુગુણ રે નારી રૂપ ન જોઈએ, જોઈએ નહીં ધરી રાગ,

સુગુણ૦—આંકણી.

નારી રૂપઈ દીવડો, કામી પુરૂષ પતંગ;
જંખઈ સુખનઈ કારણે હો, દાઝઈ અંગ સુરંગ. સુગુણ૦—૨
મન ગમતી રમણી હોયઈ, ઉર કુચ વદન સુરંગ;
નર હર લોગી ડસ્યા હો, જોવાંતા વ્રતનો ભંગ. સુગુણ૦—૩
કામણગારી કામિની રે, જિતો સયલ સંસાર;
આખી અણીકો ન રહ્યો હો, સુરનર ગયા સહુ હારી.

સુગુણ૦—૪

હાથ પાવ છેઘા હુવઈ, કાન નાક વિણ જોડ;
તોપિ સો વરસાં તણી હો, બ્રહ્મચારી તજે તેડ. સુગુણ૦—૫
રૂપઈ રંભા સારીખી, મીઠા બોલી નાર;
તો કિમ જોવઈ એહવી હો, ભર યોવન વ્રત ધાર.

સુગુણ૦—૬

અબલા ઈંદ્રી જોવતાં, મન થાયે વશ કેમ;
રાજિમતિ દેખી કરી હો, તુરત ડચો રહનેમ.

સુગુણ૦—૭

રૂપ કૂપ દેખી કરી, માંહિ પડે કામાંધ;
મૂરખ મન જાણઈ નહીં કો, કહઈ જિનહર્ષ પ્રબંધ.

સુગુણ૦—૮

દુહા

સંજેગી પાસઈ રહઈ, પ્રહ્લ્યારી નિશિદ્દીસ;
કુશલ નહીં તેહના પ્રત ભણી, ભાંજઈ વિસવાવીસ. -૧
વસઈ નહીં કુટ અંતરઈ, શીલ તાણી હોવઈ હાણ;
મન વચન વશ રાખવા, હીયડઈ ધરો જિન વચણ. -૨

ઢાળ છઠ્ઠી

(૮૬)

એને શી કહેવી.-એ રાગ.

વાડ હવઈ સુણો પંચમી રે, શીલ ભણી રખવાલ રે;
ચૂરો પડસી તો સહી રે, પ્રત થાશી વિસરાલ રે. વાડ૦-૧
પરિચય લિંતનઈ અંતરે રે, નારી રહઈ તિહાં રાત્રિ રે;
કેલિ કરઈ નિજ કંત સું રે, વિરહ મરોડઈ ગાત્ર રે. વાડ૦-૨
કેયલ જિમ ટહુકઈ લવે રે, ગાવઈ મધુરે સાદ રે;
મદમાતી રાતી થકી રે, સુરત સરસ ઉનમાદ રે. વાડ૦-૩
રોવઈ વિરહાકુલ થઈ રે, દાધી દુઃખ દવ ઝાળ રે;
દીન હીન બોલડઈ રે, કામ જગાવે બાળ રે. વાડ૦-૪
કામ વશે ખડખડ હસે રે, પ્રિય મેટો તન તાપ રે;
વાહ કરઈ તન મન હરે રે, વિરહીણી કરઈ વિલાપ રે. વાડ૦-૫
રાગ વિષમ સુણિ હસે રે, હાસ્યે અનરથ હોય રે;
રામ ધરણી હાંસી થકી રે, રાવણુ વધ થયો જોય રે. વાડ૦-૬
પ્રતધારી નવિ સાંભળઈ રે, એહવા વિરહી વચણ રે;
કહઈ જિનહર્ષ ધીર મ ટલઈ રે, ચિત્ત ચલઈ સુણિ સેણરે.

કહી

છટ્ટી વાડ ઇમ કહી, ચંચલ મન મનાઈ
ખાધો પીધો વિલસીયો, તિણુ સુ ચિત્ત મ લાઈ.-૧
કાંમ ભોગ સુખ પ્રારથ્યા, આપઈ નરક નિગોઈ;
પરતક્ષનો કહેવો કિસું, વિલસે જેહ વિનોદ.-૨

ઢાળ સાતમી

(૮૭)

આજ નિહેજે રે દીસે નાહલો. એ રાગ.

ભર યૌવન ધન સામગ્રી લહી, પામી અનુપમ ભોગોભ;
પાંચે ઇંદ્રિયનંદ વશૈ સુખ ભોગવ્યાં, પાંચે ભોગ સંભોગોભ.

ભર૦-૧

તે ચિંતવંદ બ્રહ્મચારી નહીં, ધુરિ ભોગવીયાં સુખોભ;
આસી વિષ સમી છે ઉપમા, ચિંતવ્યા છે દુઃખોભ.

ભર૦-૨

શેઠ માકંદી અંગજ જાણીએ, જિનરક્ષિત ઇણુ નામોભ;
યક્ષ તણી શિક્ષા સહુ વિસરી, વ્યામોહિત વસિ કામોભ.

ભર૦-૩

રથણાદેવી સનમુખ જોઈયો, પૂરવ પ્રીતિ સંભાળીભ;
તો તીખી તરવાલંદ વીંધીયો, નાખ્યો જલધિ મોઝારોભ.

ભર૦-૪

જીવો જિનપાલિત તે પાંડિત થયો, ન કીયો તાસ વિશ્વાસોભ;
મૂલગી પણુ પ્રીતિ મન ન ધરી, સુખ સંયોગી વિલાસોભ.

ભર૦-૫

સેલગ ચક્ષર્ તતક્ષણ ઉધર્યો, મિલિયો નિજ પરિવારો;
 કહઈ જિનહર્ પૂરવ કેલિયા, ન સંભારઈ નર નારો.

ભર૦-૬

દુહા

ખાટાખારા ચરસં, મીઠા લોજન જેહ;
 મધુરા મોલ કસાયલા, રસના સહુ રસ લેહ.-૧
 જેહની રસના વશ નહીં, ચાહઈ સરસ આહાર;
 તે પામઈ દુઃખ પ્રાણીયા, ચઉગતિ રૂલે સંસાર.-૨
 દાળ આઠમી

(૮૮)

ચરણલી ચામુંડ રે ચદર્ધ-એ દેશી.

પ્રહ્લ્યાચારી સાંભળી વાતડી, નિજ આતમસું હિત બાણી રે;
 વાડ મ ભાંજઈ સાતમી, સુણે જિનવરની વાંણી રે. પ્રહ્લ૦-૧
 કવલ ઝરઈ ઉપાડતાં, ધૃત બિંદુ સરસ આહારો રે;
 તે આહાર નિવારીએ, જિણુથી વધઈ વિકારો રે. પ્રહ્લ૦-૨
 સરસ રસવતી આહારઈ, દૂધ દહીં પકવાનો રે;
 પાપ શ્રમણુ તેહનઈ કહ્યો, ઉત્તરાધ્યયને માનો રે. પ્રહ્લ૦-૩
 ચક્રવર્તિની રસવંતી, રસિક થયો ભૂદેવો રે;
 કામ વિટંબણા તિણે લહી, વરજ વરજ નિત્યમેવો રે. પ્રહ્લ૦-૪
 રસનાના અતિ લોલુપી, લંપટ ઇંણુ સવાહો રે;
 મંજુ આચારજની પરઈ, પામઈ કુગતિ વિષાદોરે. પ્રહ્લ૦-૫
 ચારિત્ર છાંડી પ્રમાદીયો, નિજ સુતની રાજધાની રે;
 રાજ રસવંતી વશે પડયો, જોઈ સેલગ મદ પાની રે. પ્રહ્લ૦-૬
 સબલ આહારઈ બલ વધઈ, બલ ઉપશમઈ ન વેદો રે;
 વેદઈ પ્રહ્લમત ખંડિત હુવઈ, કહઈ જિનહર્ ઉમેદો રે. પ્રહ્લ૦-૭

કુંહા

અતિ આહારથી કુખ હોયઈ, ગલઈ રૂપ બલ ગાત્ર;
 આલસનઈ પ્રમાદી ઘણો, દોષ અનેક કહાત.—૧
 ઘણુઈ આહારઈ વિષ ચઢે, ઘણુઈ જ ફાટે પેટ;
 ધાન અમાંભો ઓરતાં, હાંડી ફાટઈ નેટ.—૨

દાળ નવમી

(૮૯)

જ'બુદ્ધીપ મોઝાર—એ રાગ.

પુરૂષ કવલ ખત્રીશ, ભોજન વિધિ કહી, અઠાવીશ નારી લણીએ;
 પંડગ કવલ ચોવીશ, અધિકે દૂષણ હોઈ, અશાતા અતિ
 ઘણી એ.—૧

પ્રદ્યમત ધરે નરનારી, થાઈ તેહનઈ ઉણોદરીઈ ગુણુ ઘણા એ;
 જીમઈ જાસક જેહ, તેહનઈ ગુણુ નહીં, અતિચાર પ્રદ્યમત
 તણા એ.—૨

જેઈ કુંડરીક મુણિદ, સહસ વરસ લગઈ તપ, કરી કરી
 કાયા દહી એ;

તેણે ભાગ્યે ચારિત્ર, આયો પાછો રાજમઈ, અતિ માત્રા રસ-
 વંતી લહી એ.—૩

મેવાનઈ મિષ્ટાન્ન, ભોજણુ નવનવા, સાલદાલિ ધૂત ચૂરમા એ;
 ભોજન કરી ભરપૂર, સૂતો નિશિ સમઈ, હોઈ તાસ વિશુચિકા
 એ.—૪

વેદના સહી અપાર, આરતિ રૂદ્રમઈ, મરી ગયો તે સાતમી એ;
 કહઈ જિનહર્ષ પ્રમાંણુ, ઓછો જિમીઈ, વાડ કહી એ આઠમી
 એ.—૫

દોહા

નવમી વાડ વિચારીને, પાલો સદા નિર્દોષ;
પામીશ તતક્ષણ પ્રાણીયા, અવિચલ પદવી મોક્ષ.—૧
અંગ વિભૂષણ તે કરઈ, જે સંજોગી હોય;
બ્રહ્મચારી તન શોભા નહીં, તે કારણ નવિ કોય.—૨

દાળ દશમી

(૯૦)

વીરા બાહુબલી વીર તુમ્હે ગજ થકી હેઠા ઉતરો.—એ રાગ
શોભા ન કરવી દેહની, ન કરઈ તન શિશુગાર;
ઊગટણ ઊપીઠી વલી, ન કરઈ કિણહી વાર.—૧
સુણ ચેતન સુણ તું તો મોરી વીનતી, તુંનંદ શીખ કહુ
હિતકારી.—સુણ૦
ઉન્હા તાઢા નીરશું, ન કરે અંગ અંધોલ;
કેસર અંદન કુમકુમઈ, ખાંતે ન કરે ખેલ. સુણ૦—૨
ઘણાં મેલાનઈ ઉજલાં, ન કરઈ વસ્ત્ર વણાવ;
ઘાતઈ કામ મહાબલી, ચોથા વ્રતનઈ ઘાવ. સુણ૦—૩
કંકણ કુંડલ મુદ્રડી, માલા મોતી હાર;
પહેરઈ નહીં શોભામણી, જે થાયઈ વ્રતધારી. સુણ૦—૪
કામોદીપન જિનવરે કહ્યાં, ભૂષણ દૂષણ એહ;
અંગવિભૂષા ટાળવી, કહઈ જિનહર્ષ સનેહ. સુણ૦—૫

દાળ અગિયારમી

(૯૧)

આપ સવારથ જગ સહુ રે.—એ રાગ.

શ્રીવીરે હો ખાર પરષદામઈ, ઉપદેશ્યો ધમ શીલ;

જે પાલશે નવ વાડ શું, તે લહે શિવ સંપદ લીલ.-

શીલ સદા તુમ્હે સેવને

શીલ સદા તુમ્હઈ સેવને, ફલ જેડનાં હો અતિ સરસ અક્ષીણ

આઠ કરમ અરિયણ હણી, તે પામ્યાં હો તતક્ષણ સુપ્રવીણ

શીલ૦—

જલ જલણ અરિ કરિ કેસરી, લય જાવે સઘલાં ભાગ;

સુર અસુર નર સેવા કરે, મનવંછિત હો સીજે સહુ કા

શીલ૦—

જિનભુવન નિપાવઈ નવો, કનક તણો નર કોઈ;

સોવન તણી કોડી દાન ઘઈ, શીલ સમોવડ હો તોહી પુ

ન હોઈ. શીલ૦—

નારીનઈ દૂષણ નર થકી, તિમ નારીથી નર દોષ;

એ વાડ બિહુનઈ સારિણી, પાળવી હો મન ધરીય સંતો

શીલ૦—

નિધિ નયન સુર શશિ ભાદ્રપદ્ર, વહિ ખીજ આલસ છાંડી;

જિનહર્ષ દઢવ્રત પાલને, વ્રતધારી હો જુગતે નવ વા

શીલ૦—

લેખકની પ્રશસ્તિ:—

મોરખી મધ્યે લિખિતં ઋષી નાંનજી, સંવત ૧૮૪૦

વરસે મિતી ફાગુણ વહિ તેરસ શુકરવારે

પારેખ અમરચંદ પઠનાર્થ.

શ્રી લખિધવિજયજી કૃત

શ્રી ઇલાચીકુમારની સજ્જાય

(૯૨)

નામ ઇલાપુત્ર જાણીએ, ધનદત્ત શેઠનો પુત્ર;
નટવી દેખીને મોહીયો, નવિ રાખ્યું ઘર સૂત્ર.

કરમ ન છુટે રે પ્રાણીયા.- ૧

કરમ ન છુટે રે પ્રાણીયા, પૂરવ નેહ વિકાર;
નિજ કૂળ છંડી રે નટ થયો, ન આણી શરમ લગાર. કરમ૦- ૨
માત પિતા કહે પુત્રને, નટ નવિ થઈ એ રે જાત;
પુત્ર પરણાવું રે પદમણી, સુખ વિલસો દિન રાત. કરમ૦- ૩
કહેણુ ન માન્યું રે તાતતું, પૂરવ કરમ વશેક;
નટ થઈ શીખ્યો રે નાચવા, ન મિટે લખીયારે લેખ. કરમ૦- ૪
એક પુર આળ્યો રે નાચવા, ઉંચો વાંસ વિશેષ;
તિહાં રાય જોવા રે આવીયો, મળીઆ લોક અનેક. કરમ૦- ૫
હોય પગ પહેરી રે પાવડી, વાંસ ચડ્યો ગજ ગેલ;
નિરાધાર ઉપર નાચતો, ખેલે નવ નવા ખેલ. કરમ૦- ૬
ઢોલ બજાવે રે નટવી, ગાવે કિન્નર સાદ;
પાય તલ ધુધરા રે ઘમઘમે, ગાજે અંબર નાદ. કરમ૦- ૭
નટવી રંભા રે સારીખી, નયણે દેખી રે જામ;
જો અંતેઉરમાં એ રહે, જનમ સફળ મુજ તામ. કરમ૦- ૮
ઇમ તિહાં ચિંતે રે ભૂપતિ, લુખધ્યો નટવીની સાથ;
જો નટ પડે રે નાચતો, તો નટવી મુજ હાથ. કરમ૦- ૯

કર્મ વશે રે હું નટ થયો, નાચું છું નિરાધાર;
 મન નવિ માને રે રાયનું, તો શું કરવો વિચાર. કરમ૦-૧૦
 દાન ન આપે રે ભૂપતિ, નટ જાણે નૃપ વાત;
 હું ધન વંછું રે રાયનું, રાય વંછે મુજ ઘાત. કરમ૦-૧૧
 દાન લહું જો હું રાયનું, તો મુજ જીવિત સાર;
 એમ મનમાં રે ચિંતવી, ચઢીયો ચોથી રે વાર. કરમ૦-૧૨
 થાળ ભરી શુદ્ધ મોદકે, પદમણી ઊભેલાં બાર;
 દ્યો દ્યો કહે છે લેતાં નથી, ધન્ય ધન્ય મુનિ અવતાર. કરમ૦-૧૩
 એમ તિહાં મુનિવર વહોરતા, નટે દેખ્યા મહાભાગ;
 ધિક ધિક વિષયા રે જીવને, ઈમ નટ પામ્યો વૈરાગ. કરમ૦-૧૪
 સંવર ભાવે રે કેવળી, થયો તે કર્મ અપાય;
 કેવળ મહિમા રે સુર કરે, લલિધવિજય ગુણ ગાય. કરમ૦-૧૫

શ્રી માલમુનિ વિરચિત

શ્રી ઈલાચીકુમારનું છ ઢાળીયું.

હોહા

માત મયા કરો સરસતી, આપો અવિચળ વાણી;
 નિજ ગુરૂ ચરણ નમું સદા, આણુંદ હિત ચિત્ત આણી. -૧
 દાન શિયળ તપ ભાવના, ધર્મના ચાર પ્રકાર;
 તે માંડી શિર સેહરો, ભાવ વડો સંસાર. -૨
 ચારે જીવ તર્યા અછે, ભાવ થકી કહું તેહ.
 એલાચી ગુણ ગાવતાં, પામી જે શિવ ગેહ. -૩

ઢાળ પહેલી

(૯૩)

કિસકે ચેલે કિસકે પુત.-એ રાગ.

જંબુદીપના ભરતમાં જાણ, એલાવર્દનપુર સોહે વખાણ;
ભવિ સાંભળો.

વસે વ્યવહારીં ધનદત્ત તામ, તસ ઘર ભારજા ધારણી નામ.
ભવિ૦- ૧

તસ સુત ઇલાચી ગુણવંત, ભણી ગણી યોવન ઉલસંત; ભવિ૦
એક દિન આઠ્યા તિણપુર માંહ, નાટકીયા ધરી હર્ષ ઉચ્છાહ.
ભવિ૦- ૨

નાટક માંડ્યો ઢાલ વાજંત, લોક મળ્યા જોવાને ખંત; ભવિ૦
ઇણ અવસર ઇલાચીકુમાર, નાટક જોવા આઠ્યો ઉદાર.
ભવિ૦- ૩

નાટકણીનું નાટક પેખ, ઇલાચી ઉપન્યો રાગ વિશેષ; ભવિ૦
નાટકીયાની પૂત્રી અનુપ, રૂપે રંભા દેવ સરૂપ.
ભવિ૦- ૪

ઈંદ્રાણી સમ એ આકાર, કે અપસરા ઉર્વશી નાર; ભવિ૦
રૂપ સંપદા ચતુરાઈ દેખ, ઇલાકુમાર લલચાણો વિશેષ.
ભવિ૦- ૫

જો મુજ હોવે એ ઘર નાર, સફળ હુવે તો આ અવતાર; ભવિ૦
નાટકણીશું લોભાણાં નેણ, વીંધાણો વળા સાંભળી વેણ.
ભવિ૦- ૬

તૃપ્તિ ન પામે દેખી રૂપ, ફરી ફરી જોવે અંગ અનૂપ; ભવિ૦

સ્નેહ અધાણો જે મોહ વિકાર, નવિ મૂકાએ તેહ લગાર.

ભવિ-૭

નાટક જોઈવળીયા સહુ તેહ, જિમતિમ તે આળ્યો નિજ ગેહ; ભ૦
આમણુ દૂમણો જઈ ઘર માંહ, તૂટે ખાટલે સૂતો ત્યાંહ.

ભવિ-૮

ભોજન વેળા તાતે તે વાર, જઈ ઉઠાડ્યો ઇલાકુમાર; ભવિ૦
શું છે પુત્ર કિમ થયો દિલગીર, લજ્જા મૂકી કહે તાતને ધીર.

ભવિ-૯

પરણાવો પુત્રી નટની ઉચ્છાહ, તો અન્ન પાણી લેઈ ઘર માંહ; ભ૦
અઘટીત કિમ કરો પુત્રજી વાત, પરણાવું ઉત્તમ કુળની સાત.

ભવિ-૧૦

પણુ નવિ કરું હું એવી અનિત, કુળ મરજદા ન મૂકું રીત; ભવિ૦
ફરી નવિ બોલ્યો ઇલાકુમાર, છાના તેડ્યા નટો તે વાર.

ભવિ-૧૧

પુત્રી પરણાવો તમે મુજ એહ, તો ધન આપું અસંખ્ય અછેહ; ભ૦
કહે નાયક સુણો શેઠ સુખણુ, પુત્રી ન લાળ્યો વેચવા આણુ.

ભવિ-૧૨

એ અમ પુત્રી અક્ષય નિધાન, ભૂમિમાં પામીએ એહથી માન; ભ૦
જો પરણાવું તુમને આજ, તો અમ કુળમાં લાગે લાજ.

ભવિ-૧૩

મુજ પુત્રી વટલે તુમ સંગ, એહવી વાત ન કીજે મન રંગ; ભવિ૦
સાહસિક કાયર ન મળે મેળ, ભાત કુભાત કિમ થાયે ભેળ.

ભવિ-૧૪

સાહસિક કહીએ અમચી જાત, તમે વણિક છો કાયર તાત; ભ૦

અમે અમારી નાતમાં એહ, પરણાવશું પુત્રી ગુણ ગેહ,
ભવિ-૧૫

કુળ રીતિએ નર ચાલે જેહ, તો જગ જશ બહુ પામે તેહ; ભવિ-
નટની સુણી એહવી વાણ, બોલ્યો ઈલાકુમાર સુખણ.
ભવિ-૧૬

કોઈ પ્રકારે તુમ પુત્રી એહ, પરણાવો મુજને અધિક સનેહ; ભવિ-
પહેલી ઢાળ એ રંગ રસાળ, માલ મુનિ કહે થઈ ઉજમાળ.
ભવિ-૧૭

દોહા

નાટકીયો કહે કુમારને, જો અમ પુત્રી આશ;
અમ સાથે ચાલો તુમ્હે, નાટકકળા અભ્યાસ. -૧
નાટક દેખાડી તુમે, રીઝવો કોઈ રાજન;
તેહનું દાન લેઈ કરી, પોષો નાતને માન. -૨
તો પુત્રી પરણાવીએ, તુમે થાઓ ભરતાર;
સંસારીક સુખ ભોગવો, સફળ કરો અવતાર. -૩

ઢાળ બીજી

(૯૪)

કપૂર હોવે અતિ ઉજળો રે—એ રાગ.

કરમવશે જે જીવને રે, બુદ્ધિ પણ ઉપજે તેહ;
વિષય વિકારને કારણે રે, મૂક્યા માય તાયને ગેહ રે
પ્રાણી જીવો જીવો કર્મની વાત. —૧
છાનો નિશાએ નીકળ્યો રે, જઈ ભળ્યો ટોળા માંહ;
કુળની લાજ મૂકી કરી રે, થયો નાટકીયો ઉચ્છાહ રે. પ્રાં ૨

કુળ છોડી નીચ કુળ ગ્રહો રે, કાચ પહેરી થયો સાથ;
વાંસ ટોપલામાં ફૂકડા રે, લેઈ ચાલ્યો ખડરાં હાથ રે. પ્રાં
પાછળ બાંધી ટોપલી રે, વંશ આગળ બાંધ્યો ઢાલ;
કાવડ લેઈને ચાલીયો રે, માંગતો લીળ નિટોલ રે. પ્રાં
ટોળામાં ફરતાં થકાં રે, નાટ્યકળા સવિ લીધં;
ઘાત કળા શીખી ઘણી રે, ઉઘમે થઈ સહુ સિદ્ધ રે. પ્રાં
નાયક કહે ટોળું લેઈ રે, વળી કુમરી લેઈ સાથ;
ખેનાતટ નગરે જઈ રે, રાજવી કરો તુમે હાથ રે. પ્રાં
દાન રૂડું લેઈને તુમે રે, આવળે વહેલા આંહિ;
જમણુ જમાડી નાતને રે, પરણાવું પુત્રી ઉછાંહિ રે. પ્રાં
સઘળો સાથ લેઈ કરી રે, **ખેનાતટ** પુર થાટ;
રાજને જઈ મળ્યો રે, **ધલાકુમાર** ગહધાટ રે. પ્રાં
નરપતિ નાયકને કહે રે, ભલે આવ્યા તુમે આંહિ;
નામ સુણ્યો હતો તુમ તણોરે, કાંઈક મહીયલ માંહિ રે. પ્રાં
નાટક કરજો હવે એહવો રે, નવિ દીઠો કોઈ વાર;
મન રીઝવશે જો માહરું રે, તો આપું દ્રવ્ય અપારરે. પ્રાં
ઈમ સાંભળી **ધલાચી**એ રે, નાટક કરવા કાજ;
શુદ્ધ કરાવી ભૂમિકા રે, કરી વળી સઘળો સાજ રે. પ્રાં
જુગતે નાટક જોવા ભણી રે, અંતેઉર પરિવાર;
નગર લોક સહુ આવીયા રે, વળી બહુ નરને નાર રે. પ્રાં
અંબર તળ પહોંચે ઈસ્યો રે, વચ્ચે આરોપ્યો વંશ;
ચિહું દિશિ બાંધ્યા દોરડાં રે, ખસે નહીં એક અંશ રે. પ્રાં
વંશ ઉપર એક પાટીયું રે, માંડ્યું તેણી વાર;
ઉપર ખીલો રાખીને રે, તે ઉપર પગ સાર રે. પ્રાં

ખડગ ધર્યો જમણી દિશા રે, પાવડી પહેરી પાય;
ડાળી કેરે ઢાલ જ ગ્રહી રે, દોરે ચાલ્યો જાય રે. પ્રાં ૧૫
અંગુઠા વચ્ચે ધરી પાવડી રે, વંશ મથાળે આવ્યો તેહ;
ખીજી ઢાળે રમતો થકો રે, માલમુનિ કહે એહ રે. પ્રાં ૧૬

ઢોહા

દોર થકી અવળે મુળે, ઉલટી ગુલટી ખાય;
પુંગીએ કુંટી રાખીને, ઘુમરી ફરતો જાય. —૧
શસ્ત્ર ઉપર શિર રાખીને, ઉઘે મસ્તક ઠરાય;
કટાર ખાંધી પગ તળે, અણીયે ચાલ્યો જાય. —૨
નાટકડી રંભા જિસ્તી, ઇંદ્રાણી અનુહાર;
વંશ તળે ઊભી રહી, કરી સોળે શણગાર. —૩
વાડ વજાવે ઢોલકી, ગાડા તે ગોરી ગાય;
વંશ પાછળ ફરતી થકી, મનમાં પ્રીતમ ધ્યાય. —૪

ઢાળ ત્રીજી

(૬૫)

હવે ન જાકં મહી વેચવા રે લાલ—એ રાગ.

હવે નાટકણી મન ચિંતવે રે લો, પ્રભુ પૂરજો એહની આશ;
મહારા બહાલાજી હો.

મહેલ મૂક્યા મુજ કારણે રે લો, વંશ ચડ્યો આકાશ.
મહારા બહાલાજી હો, હું તુજ ઉપર વારણે રે લો.

એ આંકણી.—૧

માત પિતા છોડી કરી રે લો, છોડી આપનો સહુ સાથ; મહારાં
હેતો દાન જે બહુ પરે રે લો, તે માગે લાંબો કરી હાથ.

મહારાં—૨

બહુમૂલાં વસ્ત્ર જે પહેરતો રે લો, કાચ પહેરીને નાચે
તેહ; મહારા૦

નવી નવી રસવંતી જિમતો રે લો, માગે ઘરે ઘર એહ.

મહારા૦—૩

જો નાટક કરી ઉતરશે રે લો, એલાચી ગુણગેહ; મહારા૦
તો મુજ પિતા પરણાવશે રે લો, આણી અધિક સનેહ.

મહારા૦—૪

હવે મહીપતિ મન ચિંતવે રે લો, નાટકણીને નિહાળ; મહારા૦
એ વિધિએ હાથે ઘડી રે લો, ન ગમે ખીજ કેા બાળ.

મહારા૦—૫

અહો એહની લાવણ્યતા રે લો, અહો એહની ચાલ; મહારા૦
જો વશ આવે માહરે રે લો, તો ખીજ મૂકું ટાળ.

મહારા૦—૬

એ પાખે એકે ઘડી રે લો, જાય છે તે જમવાર; મહારા૦
કુળદેવીની પૂજા કરૂં રે લો, એ મેળવો કિરતાર. મહારા૦—૭

જો નાટકીયો વંશથી રે લો, પડી મરે નિરધાર; મહારા૦
તો પટરાણી એહને રે લો, હું કરૂં પ્રાણાધાર. મહારા૦—૮

એહવે તેહલાચીઓ રે લો, રમતો હસતો ચડી દોર; મહારા૦
ઉતરી આવી ભૂપાળને રે લો, પ્રણમ્યો ચતુર ચકોર. મહારા૦—૯

લોક સહુ રાજા વિના રે લો, પામ્યા કૌતુક પ્રેમ; મહારા૦
એ નાટક એવી કળા રે લો, કિહાં શીખ્યો હશે કેમ.

મહારા૦—૧૦

તવ નૃપ કહે નાયક સુણો રે લો, તુમે છો ચતુર સુખણ;

મહારા૦

નાટક મેં નિરખ્યો નહીં રે લો, રાજકાજમાં ધ્યાન.

મહારા૦—૧૧

તો નાટક ફરીને કરો રે લો, હવે જેઠું તુમ દાન; મહારા૦
ખીજી વાર વંશે ચડ્યો રે લો, કરવા નાટક તાન. મહારા૦—૧૨
ઘાતકળા ખેલી ઘણી રે લો, વિષયે વ્યાખ્યો કરે કામ; મહારા૦
તિમ ખીજી વાર તે ઉતરી રે લો, કરે નૃપને પ્રણામ.

મહારા૦—૧૩

મહીપતિ મનમાં ચિંતવે રે લો, હજી ન થયો મુજ કામ; મહારા૦
ક્ષેમકુશળે કેમ આવિયો રે લો, એકે ન પહોતી હામ.

મહારા૦—૧૪

એ નાટકણી માહરે રે લો, આવે તે કેણે પ્રકાર; મહારા૦
ઢાળ ત્રીજી કહી લાવશું રે લો, માલ મુનિ મુખકાર.

મહારા૦—૧૫

હોહા

નાટક તેં કીધો હશે, મેં નવિ દીઠો લગાર;
તે માટે ફરીને કરો, જોઈ હવે ઇચ્છિ વાર.—૧
લોક સહુ મન દુઃખ ધરે, વિષય વિલુધો રાય;
નાટકણી લેવા લણી, કરવા માંડ્યો ઉપાય.—૨
કામાતુર નર જે થયો, ન ગણે કાજ અકાજ;
તિમ એ સુંદરી દેખીને, મન ચળીયો મહારાજ.—૩

ઢાળ ચોથી

(૯૬)

ન્હાનો નાહલો રે. એ રાગ.

ટોળું નાટકીયા તણું રે, ગાયે કરતું શોર, અચરિજ સાંભળો રે.
ઢિંગ ઢિંગ વાજે ઢાલડો રે, ઠમ ઠમ કરીને જોર. અચરિજ ૦ ૧

હુમ હુમ કરી ઠેકા દીએ રે, ઉંચા તે અસમાન; અચરિજ ૦
 કરી ખ્યાલ ગાવે લલા રે, કદી ન સાંભળ્યા કાન. અચ ૦-૨
 વળી લલા લલા મુખ ઉચ્ચરે રે, નાટકણી વારંવાર; અચરિજ ૦
 નાટકીયા શિર સેહરો રે, એ મુજ પ્રાણુ આધાર. અચ ૦-૩
 તુમે મુજ જીવન આતમા રે, ખ્યારા વાલમ છો પ્રેમ; અચ ૦
 સાહસધીર તુમે સાહિબા રે, શું હારી ખેઠા છો એમ. અચ ૦-૪
 ફરી નાટક દેખાડીને રે, રીઝવો રાય ઉદ્ધાસ; અચરિજ ૦
 દાન આપેજો ભૂપતિ રે, તો સવિ પહોંચે આશ. અચ ૦-૫
 ઇલાચી મન ઉમઠ્યો રે, હરખ ધરીને અપાર; અચરિજ ૦
 નાટક કરવા કારણે રે, વંશ ચડ્યો ત્રીજી વાર. અચ ૦-૬
 રમી કરી તિમ ઉતર્યો રે, આવી નમ્યો નૃપ પાય; અચરિજ ૦
 નાટક મેં નવિ નિરખીયો રે, નાટક હિત ચિત્ત લાય. અચ ૦-૭
 રાણીએ નૃપ વાણી સુણી રે, કેપ ચઢ્યો તતકાળ; અચરિજ ૦
 નાટકણી શું મોહીયો રે, ધિક ધિક એ ભૂપાળ. અચ ૦-૮
 ઢાલ ધમધ્ધા વાજતે રે, ચડીયો ચોથી વાર; અચરિજ ૦
 અનેક કળા ખેલી કરી રે, ઉતરીયો તેણી વાર. અચરિજ-૯
 રાયે ઉત્તમ ઈમ ભાખીયો રે, દેખું હવે નૃત્ય ફેર; અચરિજ ૦
 લોભ વશે જે એ થયો રે, મોહ મદન લીયો ઘેર. અચ ૦-૧૦
 નાટકણી વળતું કહે રે, અનોપમ નાટક રીત; અચરિજ ૦
 દેખાડી હવે ભૂપને રે, રીઝવો એહતું ચિત્ત. અચ ૦-૧૧
 ઈલાકુમાર ચડીયો લલો રે, પાંચમી વાર નિરાખાધ; અચ ૦
 વંશ મથાળે જઈ રહ્યો રે, તવ દીઠા એક સાધ. અચ ૦-૧૨
 એ નગરી માંહે આવતો રે, ગોચરીએ અણગાર; અચરિજ ૦
 માલમુનિ કહે અતિ લલી, ચોથી ઢાળ ઉદાર. અચ ૦-૧૩

श्री कृष्णजीद्वाराणी सल्लापः १११-११२

શ્રી ઇલાચીકુમારની સંજ્ઞા : ૧૧૧-૧૧૨

ઢોહા

ફરતો આહારને કારણે, આળ્યો ધનપતિ ગેહ
તસ ઘરણી રૂપસુંદરી, હીઠી એકલી તેહ. -૧
રૂપે રંભા હરાવતી, ચાલતી ગજગેલ;
સોળ શણગાર સંખ્યા ભલા, જાણી એ મોહનવેલ. -૨
અદ્ભુત રૂપ તે દેખીને, થાલે શશિને સૂર;
સાધુ નારી એ બેહુ જણા, ચડતે જોખન પૂર. -૩
સાત આઠ પગ સામા જઈ, જળ હીઠા મુનિરાય;
વાંઘા બે કર બેડીને, આણુંદ અંગ ન માય. -૪
આજ સફળ દિન માહરો, ચડ્યો ચિંતામણી આજ;
તુમ દરિસણે પાવન થઈ, તારણ તરણ જહાજ. -૫
મોહક લેઈ માનિની, થાળ ભરી મનોહાર;
મધુરાં વચનો બોલતી, વિનવે વારંવાર. -૬
અનુગ્રહ કરો અણગારણ, મુનિ માંહે શિરદાર;
ચતુરા ચોક માંહે રહી, વહોરાવે તેણિ વાર. -૭
નીચી નજર સાધુ તણી, માન્ય કરો મહાતુભાવ;
વંશ ઉપરથી નિરખીયો, ઇલાચી તિણ પ્રસ્તાવ. -૮

ઢાળ પાંચમી

(૯૭)

આદિ જિણુંદ મયા કરો.-એ રાગ.

ઇલાચી ચિત્ત ચિંતવે, ઇંદ્રાણી અવતારો રે;
ધન્ય ધન્ય એ મુનિરાયને, નવિ જીવે નયન વિકારો રે. ઇલા-૧

અહો અહો સમતા એહની, અહો નિરલોભી નિર્ઐશ રે;
 નિરખે નહીં એ નારીને, અહો અહો સાધુનો પંથ રે. ઇલા૦-૨
 એ કુળવંતી સુંદરી, કંચનવરણી કાયા રે;
 અદ્ભુત રૂપ જિભી અછે, પશુ મુનિ મન ન ડગાયા રે. ઇલા૦-૩
 એક માયે એહને જણ્યો, એક જનમ્યો મુજ માય રે;
 સરસવ મેરૂનો આંતરો, કિહાં હું એ મુનિરાયો રે. ઇલાચી૦-૪
 ભારેકમીં હું થયો, મેલી કુલ આચાર રે;
 નીચ નાટકણીને કારણે, છોડી દીધો વ્યવહાર રે. ઇલાચી૦-૫
 એ નારીના સંગથી, વંશ ચડ્યો હું આકાશ રે;
 જો ચલું એહના ધ્યાનથી, તો પહોચું નરકાવાસ રે. ઇલા૦-૬
 દાન લેવાને કારણે, કોડો કરં ઉપાય રે;
 તો એ પશુ હેતો નથી, પડ્યો મોહકુંદે રાય રે. ઇલા૦-૭
 સાધુને આપે શ્રાવિકા, મોહક મનને ઉઘાસ રે;
 દ્યો દ્યો કહેતાં લેતા નથી, તો ધન્ય એહને શાખાશ રે. ઇ૦-૮
 ધન્ય વેળા ધન્ય તે ઘડી, મૂકું મોહની જાળ રે;
 થઈએ મુનિવર સારીખો, છોડી આળ પંપાળ રે. ઇલા૦-૯
 મોહ તણે જોરે કરી, નાટક ફરી ફરી કીધ રે;
 પાંચમી ઢાળ સોહામણી, માલે કહી સુપ્રસિદ્ધ રે. ઇલા૦-૧૦

હોહા

કાયા માયા કારમી, કારમો સહુ પરિવાર;
 ફૂડી રચના મેં કરી, ધિક ધિક વિષય વિકાર.—૧
 સંસારે જામતાં થકાં, બાંધ્યાં બહુલાં કર્મ;
 તે છોડી હવે ધ્યાઈ શું, સાચો શ્રી જિનધર્મ.—૨

અનિત્ય ભાવના ભાવતો, પામ્યો કેવળનાથ;
વંશ ઉપર સિંહાસણે, થઈ બેઠો સુખ ભણ. ૩

દાળ છટ્ટી

(૯૮)

જરણશીઠ ભાવના ભાવે રે.-એ રાગ.

હવે નરપતિ મન ચિંતવેજી રે, મેં ધ્યાયો માઠો રે ધ્યાન;
ધન્ય ઇલાચીકુમારનેજી રે, પામ્યા પરમ નિધાન.

સુગુણનર, ભાવ વડો સંસાર.- ૧

નાટકણીના ધ્યાનથીજી રે, મેં બાંધ્યાં બહુલા પાપ;
કૂડાં વિચાર મેં ચિંતવ્યાજી રે, તે કિમ તરશું આપ. સુ૦- ૨
મેં કૃષ્ણલેશ્યાએ કરીજી રે, રોદ્ર ધ્યાન ધર્યો એમ;
નરક તણાં દળ મેળવ્યાંજી રે, હાહા છૂટીશ હવે કેમ. સુ૦- ૩
અપકીર્તિ મેં નવિ ગણીજી રે, કુળની લોપી મેં લાજ;
કામ રાગ સ્નેહ બાંધીયોજી રે, કિમ પામીશ ભવ પાર. સુ૦- ૪
નરકની ખાણ નારી અછેજી રે, નરકની દીવી છે સાર;
કૂડ કપટની કોથળીજી રે, મળ મૂત્રનો ભંડાર. સુ૦- ૫
શું મોહો તિણુ ઉપરેજી રે, ધિકધિક વિષય વિકાર;
એમ ચિંતવતાં રાયનેજી રે, ઉપન્યું કેવળ સાર. સુ૦- ૬
પટરાણી હવે ચિંતવેજી રે, ભુઓ રાજની વાત;
મુજ સરખી રાણી ધરેજી રે, તો પણ વિષયને ધ્યાત. સુ૦- ૭
નાટકણી નીચ જાતનીજી રે, રાજાએ કીધો મોહ;
વિષય વિકારના ધ્યાનથીજી રે, જાય છે બે ભવ ખોહ. સુ૦- ૮
વાંક નહીં એ રાયનોજી રે, મોહ વિટંબ્યા નર વૃંદ;
નારીએ નર છેતર્યાજી રે, મ્હોટો માયાનો ફંદ. સુ૦- ૯

મૂરખ જન મહારૂં ગણેજી રે, તહારૂં નથી જગ કોય;
 કેહનો રાજ કેહની રાણીયોજી રે, કો કેહનું નવિ હોય. સુ૦-૧૦
 ધિક વિષય ધિક મોહનીજી રે, ધિક સંસાર અસાર;
 છાંડ્યો તે સુખીયા થયાજી રે, ધન્ય તાસ અવતાર. સુ૦-૧૧
 હવે સંયમ આવે બહોજી રે, તો કારજ હોય સિદ્ધ;
 ઇમ ધ્યાતાં તિહાં ઉપન્યુજી રે, કેવળજ્ઞાન પ્રસિદ્ધ. સુ૦-૧૨
 હવે નાટકણી ચિંતવેજી રે, ધિક ધિક વિષય વિકાર;
 મુજ કારણ માત તાતનેજી રે, તજ્યાં એણે સંસાર. સુ૦-૧૩
 ધિક મુજ કાયા કારમીજી રે, જેણે મોહો ભૂપાળ;
 અનરથકારી એ ઘણોજી રે, ધિક રૂપની મોહ જાળ. સુ૦-૧૪
 તે ધન્ય માનવ ભવ લહીજી રે, જે કરે જન્મ પ્રમાણ;
 મૂકી મમતા મોહનેજી રે, સંયમ લીયે ગુણખાણ. સુ૦-૧૫
 મુજ રૂપે મોહ્યા હતાજી રે, ઇલાચી વળી રાય;
 પાતક કેમ છૂટ્યુજી રે, એમ જાણી પસ્તાય. સુ૦-૧૬
 નિજ આતમને નિંદતીજી રે, ધ્યાતી ધર્મનું ધ્યાન;
 નાટકણીને ઉપન્યુજી રે, ઉત્તમ કેવળજ્ઞાન. સુ૦-૧૭
 શાસનદેવી આવીનેજી રે, વેધ આપ્યો તેણી વાર;
 કેવલ મહોત્સવ સુર કરેજી રે, આવીને તેણી વાર. સુ૦-૧૮
 કર્મ ખપાવી સુગતે ગયાજી રે, ઉત્તમ જીવ એ ચાર;
 ઇમ જાણી ભાવ આદરોજી રે, તો પામો ભવ પાર. સુ૦-૧૯
 સંવત અઢાર પંચાવનેજી રે, જેઠ માસે સુખકાર;
 ષટ ઢાળે કરી ગાઇયોજી રે, રહી ચોમાસો અંજાર. સુ૦-૨૦
 શ્રી પૂજ્ય શ્રી ખૂબચંદજી રે, તસ શાસન સુખદાય;
 પૂજ્ય નાથાજી પસાયથીજી રે, માલ મુનિ ગુણ ગાય. સુ૦-૨૧

શ્રી કવિયણ કૃત

શ્રી ખંધકુમારની સજ્જાય

(૯૯)

ક્ષણ લાખેણી રે જાય.—એ રાગ.

શ્રી સીમંધર પાય નમીજી, માણું એક પસાય;
ખંધકુમાર ગુણ ગાવતાંજી, મારે હૃદયે અરખ અપાર.
મુનિવર જીઓ ભગવંતનું રે જ્ઞાન.— ૧
સાવથી નગરી સોહામણીજી, કનકકેતુ તિહાં રાય;
ખંધકુમાર સોભાગીયોજી, મલી કુંવરી તેની માંય. મુનિ૦ ૨
વન જાય મુનિવર વાંદવાજી, વચન સુણી વૈરાગ;
માતપિતાને એમ કહેજી, લેશું સંયમભાર. મુનિ૦ ૩
માતપિતા વળતાં ઈમ કહેજી, તું નાનડીયોરે બાળ;
ચારિત્ર છે વત્સ દોહીલોજી, જેસી ખાંડાની ધાર. મુનિ૦ ૪
પાંચ મહાવ્રત પાળવાજી, પાંચ મેરૂ સમાન;
દોષ ખેંતાલીશ ટાળવાજી, લેવો સુઝતો આહાર. મુનિ૦ ૫
મોહ દાવાનળ પ્રજળેજી, હૃદયે ઉડી રે બાળ;
મહારો કુંવર છે નાનડોજી, રખે દુહવ્યો સુકુમાળ. મુનિ૦ ૬
રાય રાણીને વિનવેજી, રાણી કરો ને વિચાર;
પાંચશે જણ વતીં કરોજી, મેલો કુમારની સાથ. મુનિ૦ ૭
પાંચ સુમતિ તીન ગુપતિશુંજી, મુનિવર કરે રે વિહાર;
નગરી કુંતિ આવીયાજી, જન મન હરખ અપાર. મુનિ૦ ૮
નગરી તો બનેવી તણીજી, ડર નહિ એક લગાર;
નોકર તો કામે ગયાજી, એકલા રહ્યા સાધ. મુનિ૦ ૯

વહોરણુ વેળા પાંગર્યાંજી, નગરી કીચેા રે પ્રવેશ;
 શીર દાઝે પાય બળેજી, મમતા નહિ લવ લેશ. મુનિ૦-૧૦
 રાય રાણી સોગઠે રમેજી, દષ્ટે દીઠા રે સાધ;
 મુજ બંધવ ઇમિહી જ હતાજી, નયણુ વહુટયાં નીર. મુનિ૦-૧૧
 રાય રાણીને નીરખતાંજી, રાય મન હુઓ રે વીખવાદ;
 રાયે જન હંકારીયાંજી, જતીનો કરો પરીહાર. મુનિ૦-૧૨
 રાયના જન સાથે થયાજી, જતીની સાહી રે ખાંદ્ય;
 અમને રાયે આદેશીયાજી, બંધન દીધા રે સાધ. મુનિ૦-૧૩
 ધીરજ તો સાધુ ધરેજી, ન લીચે આપણો રે નામ;
 સમતાભાવે ચાલીયાજી, લેતાં ભગવંતનું રે નામ. મુનિ૦-૧૪
 સ્મશાન ભૂમિકા લેઈ ચાલ્યાજી, કોપ ચડયો તેણી વાર;
 ત્વચા ઉતારી દેહનીજી, ના આણ્યો રોષ લગાર. મુનિ૦-૧૫
 પરિસહ તો સાધુ સહેજી, અંતગડ કેવલી રે હોય;
 આઠ કર્મનો ક્ષય કરેજી, પહોંચ્યા મુકિત સોય. મુનિ૦-૧૬
 ઝાડે પંખી ધ્રુજ્યાંજી, રોચા રોઝ શિયાળ;
 ત્વચા ઉતારી જીવતાંજી, તે રાણીનો વીર. મુનિ૦-૧૭
 હાહાકાર નગરી હુઈજી, જોવા મળીયાં રે લોક;
 રાય રાણી જોવાં મળ્યાંજી, મળીયાં રાણો રાણ. મુનિ૦-૧૮
 નોકર તો ચીદીશે જોઈજી, ના દેખે મુનિના રે પાય;
 કયાંય તે દીસે નહિજી, હધડો મ્હારો ભરાય. મુનિ૦-૧૯
 હવે આમણુ હુમણુ નીકળ્યાજી, ચેડી પૂછે રે વાત;
 કીહાંથી આવ્યા કીહાં જશેજી, કુણુ તણા રાજદૂત. મુનિ૦-૨૦
 સાવચ્છી નગરી અમે વસીયેજી, કનકકેતુ તિહાં રાય;
 બંધકકુમાર સંયમ લીયોજી, તેહની ચોકી થાય. મુનિ૦-૨૧
 વચન સુણી ચેડી તણાંજી, હધડે ઉઠી રે અળ;

હા હા મેં એ શું કર્યુંજી, હણીયો નાનડીયો બાળ. મુનિ૦-૨૨
 પરિસહ તો સાધુ સહેજી, અવર સદ્યાં નહિ જાય;
 આઠ કરમનો ક્ષય કરીજી, પામ્યાં સુખ અનંત. મુનિ૦-૨૩
 રાય રાણીને વિનવેજી, રાણી કરો રે વિચાર;
 અંધવનાં દુઃખ દોહીલાંજી, લે શું સંયમ ભાર. મુનિ૦-૨૪
 મણિ માણેકને મોતીયાંજી, છોડ્યો રચણ બંડાર;
 મમતા મૂકી રાજ્યનીજી, લે શું સંયમ ભાર. મુનિ૦-૨૫
 મમતા મૂકી રાજ્યનીજી, છોડ્યો સઘળો રે સાથ;
 રાય રાણી સંયમ લીયેજી, પાંચસો ને પરિવાર. મુનિ૦-૨૬
 કેવળજ્ઞાની સમોસર્થજી, પ્રશ્ન પૂછે રે રાય;
 આગે હતાં કે નવાં બાંધીયાંજી, તે ભાંખો ઋષિરાય. મુનિ૦-૨૭
 ઘણે કાળે બાંધ્યા હુતાજી, જે નથી હુવા રે ક્ષય;
 શૂર પણે પરિસહ સદ્યાજી, પહોંચ્યા મુકિત મોઝાર. મુનિ૦-૨૮
 વચન સુણી કેવળી તણાંજી, અધિકો હુઓ વૈરાગ;
 આઠ કરમનો ક્ષય કરીજી, પહોંચ્યા મુકિત મોઝાર. મુનિ૦-૨૯
 કર જોડી કવિયાણુ લણેજી, સુણજો લવીયાણુ લોક;
 કર્મતણાં અંધ મત કરોજી, જાઓ શિવપુર લોક. મુનિ૦-૩૦

શ્રી સૌભાગ્યસાગર કૃત

જંબુસ્વામીનું ચોઢાળીયું

દોહા

સરસતિ પદપંકજ નમી, પામી સુગુર પસાય;
 ગુણ ગાતાં જંબુસ્વામીના, સુજ મન હૃદય ન માય.-૧

યોવનવય વ્રત આદરી, પાળે નિરતિચાર;
મન વચન કાયા સુદ્ધ શું, જાઉં તસ બલિહાર.—૨

ઢાળ પહેલી

(૧૦૦)

રાજગૃહી નગરી ભલી રે લાલ, ખાર યોજન વિસ્તારરે; ભવિક જન.
ત્રિશ્લોક નામે નરેસરૂ રેલાલ, મંત્રી અભયકુમાર રે. ભવિક જન.

ભાવ ધરી નિત્ય સાંભળો રે લાલ.—૧
ઋષભદત્ત વ્યવહારીયો રે લાલ, વસે તિહાં ધનવંત રે; ભવિક ૦
ધારણી તેહની ભારજ રે લાલ, શીલાદિક ગુણવંત રે. ભા ૦—૨
સુખ સંસારનાં વિલસતાં રે લાલ, ગર્ભ રહ્યો શુભદિન્ન રે; ભ ૦
સુપન લહ્યું જંબુવૃક્ષનું રે લાલ, જનમ્યો પુત્ર રતન રે. ભાવ ૦—૩
જંબુકુમાર નામ સ્થાપીયું રે લાલ, સ્વપ્ન તણે અનુસાર રે; ભ ૦
અનુક્રમે યોવન પામીયો રે લાલ, હુઓ ગુણભંડાર રે. ભા ૦—૪
આમાનુષામ વિચરતાં રે લાલ, આવીયા સોહમસ્વામી રે; ભ ૦
પૂર જન વાંદવાં આવીયાં રે લાલ, સાથે જંબુ ગુણ ધામરે. ભા ૦—૫
ભવિક જનના હિત ભણી રે લાલ, ભવ હુઃખ તારણહાર રે; ભવિક ૦
દેશના સુણી જંબુકુમારે રેલાલ, સંયમ લીધો મનકોડ રે. ભા—૬

ઢાળ બીજી

(૧૦૧)

ગુરૂ વાંદી ઘર આવીયા રે, પામી મન વૈરાગ;
માત પિતા પ્રત્યે વીનવે રે, કરશું સંસારનો ત્યાગ.

માતાજી અનુમતિ ઘો મુજ આજ.—૧
ચારિત્ર પંથ છે દોહીલો રે, વ્રત છે ખાંડાની ધાર;

લઘુવય છે વત્સ તુમ તણી રે, કેમ પળે પંચાચાર.
કુમારજી વ્રતની મ કરો વાત, તું મુજ એકજ અંગ જાત. કુમ ૧૦-૨
એકલા વિહારે વિચરવું રે, રહેવું વન ઉદ્યાન;
ભૂમિસંથારે પોઠવું રે, ધરવું ધર્મનું ધ્યાન. કુમા ૦ વ્રત ૦-૩
પાય અડવાણે ચાલવું રે, ફરવું દેશ વિદેશ;
નિરસ આહાર લેવો સદા રે, પરિસહ કેમ સહેશ. કુમા ૦ વ્રત ૦-૪
કુમાર કહે માતા પ્રતે રે, એ સંસાર અસાર;
તન ધન યોવન કારમું રે, જાતા ન લાગે વાર. માતા ૦ અનુ ૦-૫
માતા કહે આદહાદથી રે, વત્સ પરણો શુભ નાર;
યોવનવય સુખ લોગવી રે, પછી લેજો સંયમ ભાર. કુમ ૦ વ્ર ૦-૬
માતા પિતાએ આગ્રહ કરી રે, પરણાવી આઠ નાર,
જળથી કમળ જેમ ભિન્ન રહે રે, તેમ રહે જંબુકુમાર. ૧૦-૭

દાળ ત્રીજી

(૧૦૨)

સનેહી પ્રીતમને કહે કામિની, સુણો સ્વામી અરદાસ, સુગુણી
જન સાંભળો.

સનેહી અમૃતસ્વાદ મૂકી કરી, કહો કોણુ પીવે છાશ. સુગુ ૦-૧
સનેહી કામકળા રસ કેળવો, મૂકોજી વ્રતનો ધંધ; સુગુણી ૦
સનેહી પરણીને શું પરિહરો, હાથ મેલ્યાનો સંબંધ. સુગુ ૦-૨
સનેહી ચારિત્ર વેળુ કવળ નિશ્ચુ, તેમાં કિશ્યો સવાદ; સુગુણી ૦
સનેહી ભોગ સામગ્રી પામી કરી, ભોગવો ભોગ આદહાદ. સુ ૦-૩
સનેહી ભોગ તે રોગ અનાદિનો, પીડે આતમ અંગ; સુગુણી ૦
સનેહી તે રોગ સમાવવા, ચારિત્ર છે રે રસાંગ. સુગુણી ૦-૪

સનેહી કિંપાકરૂળ અતિ કુટડાં, લક્ષતાં લાગે મિષ્ટ; સુગુણીં
 સનેહી વિષ પસરે જળ અંગમાં, ત્યારે હોવે અનિષ્ટ. સુ૦-૫
 સનેહી દીપ ગ્રહી નિજ હાથમાં, કેાણુ અંપાવે કૂપ; સુગુણીં
 સનેહી નારી તે વિષ વેલડી, વિષયફલ વિષ વિરૂપ. સુ૦-૬
 સનેહી એહવું જાણી પરિહરે, સંસાર છે માયાજળ; સુગુણીં
 સનેહી જે મુજશું તુમ નેહ છે, તો વ્રત લ્યો થઈ ઉજમાળ. સુ૦-૭

હાલ ચોથી

(૧૦૩)

એહવે પ્રભવો આવીયો, પાંચસેં ચોરની સંગ રે;
 વિદ્યાએ તાળાં ઉઘાડીયાં, ધન લેવાને ઉમંગ રે. નમો નમો શ્રી
 જંબુસ્વામીને.-૧

જંબુએ નવપદ ધ્યાનથી, સ્થંભ્યા તે સવિ દંભ રે;
 સંથભ તણી પેરે સ્થિર રહ્યા, પ્રભવો પામ્યો અચંભ રે. ન૦-૨
 પ્રભવો કહે જંબુ પ્રત્યે, દ્યો વિદ્યા મુજ એહ રે;
 જંબુ કહે એ ગુરૂ કને, છે વિદ્યાનું ગેહ રે. નમો નમો-૩
 પંચ સય ચોર તે બુઝવી, બુઝવ્યાં માય તાય રે;
 સાસુ સસરા નારી બુઝવી, સંયમ લેવા જાય રે. નમો-૪
 પંચ સયા સત્તાવીશ શું, પરવયો જંબુકુમાર રે;
 સોહમ ગણધરની કને, લીયે ચારિત્ર ઉદાર રે. નમો ૫
 વીરથી વીશમે વરસે, થયા યુગપ્રધાનો રે;
 ચોદ પૂર્વ અવગાહીને, પામ્યા કેવળજ્ઞાનો રે. નમો ૬
 વરસ ચોસઠ પદવી ભોગવી, સ્થાપી પ્રભવસ્વામી રે;
 અષ્ટ કર્મનો ક્ષય કરી, થયા શિવ ગતિ ગામી રે. નમો ૭

સંવત અઢાર તેરોત્તરે, રહ્યા પાટણુ ચોમાસ રે;
અરમ કેવળીને ગાવતાં, હોયે લીલ વિલાસ રે. નમો ૮
મહિમાસાગર સદ્ગુરુ, તાસ તણે સુપસાય રે;
જંબુસ્વામી ગુણ ગાઘ્યા, સૌભાગ્યે ધરીય ઉત્સાહ રે. નં ૯

શ્રી હેતવિજયજીકૃત

શ્રી જંબુસ્વામીની સજ્જાય

(૧૦૪)

રાજગ્રહી નગરી વસે, ઝડપલદત્ત વ્યવહારી રે;
તસ સુત જંબુકુમર નમું, બાળપણે બ્રહ્મચારી રે. ૧
જંબુ કહે જનની સુણો, સ્વામી સુધર્મા આવ્યા રે;
દીક્ષા લેશું તે કને, અનુમતિ ઘો મોરી માયા રે. જંબુ ૨
માતા કહે સુણો બેટડા, વાત વિચારી કીજે રે;
તરણુ પણે તરણી વરી, છાંડી કેમ છુટીજે રે. માતા ૩
આગે અરણિક મુનિવરા, ફરી પાછા ઘર આવ્યા રે;
નાટકણી નેહે કરી, આપાઢાભૂતિ ભોળાયા રે. માતા ૪
વેશ્યા વશ પડીઆ પછી, નંદિષેણુ નગીનો રે;
આદ્ર દેશનો પાટવી, આદ્રકુમાર કાંકીનો રે. માતા ૫
સહસ વરસ સંજમ લીઓ, તોયે પાર ન પાયા રે;
પૂરવને કરમે કરી, પછી ઘણું પસ્તાયા રે. માતા ૬
મુનિવર રહનેમિજી, નેમિ જિનેસર ભાઈ રે;
રાજિમતી દેખી કરી, વિષય તણી મતિ આઈ રે. માતા ૭
દીક્ષા છે વત્સ ઢોહીલી, પાળવી ખાંડાની ધાર રે;
સરસ નિરસ અન્ન જિમવું, ડાલ સંથારે સૂવું રે. માતા ૮

દીક્ષા છે વત્સ દોહિલી, કહ્યું હમારું કીજે રે;
 પરણો પનોતા પદમણી, પુરો મનોરથ ભાઈ રે. માતાં ૬
 જંબુ કહે જનની સુણો, ધન ધનૌ અણગાર રે;
 મેઘ મુનિસર મોટકો, શાલિભદ્ર સંભાળો રે. જંબુ ૧૦
 ગજમુકુમાલ ગુણે ભર્યો, આતમ સાધન કીનો રે;
 પટમાસી તપને પારણે, ઢંઢણે કેવલ લીધો રે. જંબુ ૧૧
 દશાણુભદ્રે કેવલ લહી, ઈંદ્રને પાયે લગાડ્યો રે;
 પ્રસન્નચંદ્ર કેવલ લહી, પામ્યા છે પરમ આણુંદો રે. જંબુ ૧૨
 એમ અનેક બહુ મુનિવર હુવા, કહેતાં પાર ન પાવે રે;
 અનુમતિ ઘો મોરી માતાણ, ખીણ લાખીણો જાય રે. જંબુ ૧૩
 પાંચસેં સતાવીસ સાથે, જંબુકુમર પરવરીઓ રે;
 પંચમહાવ્રત ઉચરી, ભવજલ સાયર તરીઓ રે. જંબુ ૧૪
 જંબુ ચરમ જ કેવલી, તાસ તણા ગુણ ગાયા રે;
 પડિત લલિતવિજય તણા, હેતવિજય સુપસાયા રે. જંબુ ૧૫

(૧૦૫)

સરસ્વતી સામિની વિનવું, સદ્ગુરુ લાગુંજી પાય;
 ગુણરે ગાશું જંબુસ્વામીના, હરખ ધરી મનમાંય.

ધન ધન ધન જંબુસ્વામીને. ૧

ચારિત્ર છે વત્સ દોહિલું, વ્રત છે ખાંડાની ધાર;
 પાય અડવાણેજી ચાલવું, કરવાજી ઉગ્ર વિહાર. ધન ૨
 મધ્યાન્હ પછી કરવી ગોચરી, દિનકર તપે રે નિલાડ;
 વેળુ કવળ સમ કોળીઆ, તે કિમ વાળ્યા રે જાય. ધન ૩
 કોડી નવાણું સોવન તણી, તમારે છે આઠેજી નાર;
 સંસાર તણાં સુખ સુર્યાં નહિ, ભોગવો ભોગ ઉદાર. ધન ૪

રામે સીતાને વિજેગડે, બહોત ક્રિયા રે સંગ્રામ;
છતી રે નારી તુમે કાંઈ તજે, કાંઈ તજે ધનને ધામ. ધન૦ ૫
પરણીને શુંજી પરિહરો, હાથ મેલ્યાનો સંબંધ;
પછી તે કરશે સ્વામી ઓરતો, જિમ કીધો મેઘમુલ્લિક. ધન૦ ૬
જંબુ કહે રે નારી સુણો, અમ મન સંયમ ભાવ;
સાચો સ્નેહ કરી લેખવો, તો સંયમ હો અમ સાથ. ધન૦ ૭
તેણે સમે પ્રભવોજી આવીઓ, પાંચશે ચોર સંઘાત;
તેને પણ જંબુસ્વામીએ ખુઝ્યો, ખુઝ્યા માતને તાત. ધ૦ ૮
સાસુ સસરાને પણ ખુઝ્યા, ખુઝવી આઠે નાર;
પાંચસે સત્તાવીશ શું, લીધોજી સંયમ ભાર. ધન૦ ૯
સુધર્માસ્વામી પાસે આવીયા, વિચરે છે મનને ઉદ્ધાસ;
કર્મ બપાવી કેવળ પામીયા, પહોંચ્યા છે મુક્તિ મોઝાર. ધન૦ ૧૦

શ્રી શાંતિકુશલમુનિ કૃત

શ્રી સનતકુમાર ચક્રવર્તિની સજ્જાય

(૧૦૬)

સરસતિ સરસ વચન રસ માયું, તોરા પાયે લાગું;
સનતકુમાર ચક્રી શુણુ ગાઉં, જિમ હું નિર્મળ થાઉં.
રંગીલા રાણા રહો જીવન રહો રહો, મેરે સનતકુમાર,
વિનવે સવિ પરિવાર.— ૧

રૂપ અનુપમ ઇંદ્રે વખાણ્યું, સુર સુણી ઈમ વાચ્યા;
પ્રાદ્યક્ષ રૂપ કરી હોય આયા, ફરી ફરી નિરખત કાયા. રંગી૦— ૨
જેહવો વખાણ્યો તેહવો, રૂપ અનુપમ ભારી;
સ્તવના સાંભળી મનમાં હરજ્યો, આણ્યો ગર્વ અપારી. રંગ— ૩

અખ શું નિરખો લાલ રંગીલે, ખેળ ભરી મુજ કાયા;
 નાહી ઘોઈ જળ છત્ર ધરાવું, તખ જોજો મોરી કાયા. રં૦- ૪
 મુગટ કુંડળ હાર મોતીના, કરી શણગાર બનાયા;
 છત્ર ધરાવી સિંહાસન ખેઠા, તખ ફરી પ્રાદ્યક્ષ આયા. રં૦- ૫
 દેખી જોતાં રૂપ પલટાણું, સુષુ હો ચક્રી રાયા;
 સોળ રોગ તેરી દેહમાં ઉપન્યા, ગર્વ મ કર કાચી કાયા. રં૦- ૬
 કળમળીયો ઘણું ચક્રી મનમાં, સાંભળી દેવની વાણી;
 તુરત તંબોલ નાંખીને જોવે, રંગ ભરી કાયા પલટાણી. રં૦- ૭
 ગઢ મઢ મંદિર માળીયાં મેલ્યાં, મેલી તે સવિ ઠકુરાઈ;
 નવનિધિ ચૌદ રતન સવિ મેલ્યાં, મેલી તે સકળ સજ્જઈ. રં૦- ૮
 હય ગય રથ અંતેકરી મેલી, મેલી તે મમતા માયા;
 એકલડો સંયમ લેઈ વિચરે, કેડ ન મેલે રાણા રાયા. રં૦- ૯
 પાયે ધુધરી ધમધમ વાજે, ઠમ ઠમ કરતી આવે;
 દશ આંગુલિયે ખે કરજોડી, વિનતી ઘણીય કરાવે. રં૦-૧૦
 તુમ પાખે મોઈ દિલકું દાઝે, દિન કેહી પરે ગમીજે,
 એક લાખને બાણું સહસને, નયણે કરી નિરખીજે. રં૦-૧૧
 માત પિતા હેતે કરી ખૂરે, અંતેકર સવિ રોવે;
 એકવાર સન્મુખ જીઓ ચક્રી, સનતકુમાર નવિ જોવે. રં૦-૧૨
 ચામર ઢાળાવો છત્ર ધરાવો, રાજ્યમે પ્રતપો રૂડા;
 છ ખંડ પૃથ્વી આણુ મનાવો, તે કિમ જાણ્યા કૂડા. રં૦-૧૩
 છત્ર ધરે શિર ચામર ઢાળે, રાજન પ્રતપો રૂડે;
 છ ખંડ પૃથ્વી રાજ્ય ભોગવો, છ માસ લગે ફરે કેડે. રં૦-૧૪
 તપ ફરી દેવ છગવા તે કારણ, વેદ રૂપ લહી આવે;
 તપ શક્તિએ કરી લખિ ઉપની, થુંકે કરી રોગ સમાવે. રં૦-૧૫
 ખે લાખ વરસ મંડળીક ચક્રી, લાખ વરસની દીક્ષા;

પંદરમાં જિનવરને વારે, નરદેવ કરે જીવ રક્ષા. રં૦-૧૬.
 શ્રીવિજયસેનસૂરીશ્વર વાણી, તપગચ્છ રાજે જાણી;
 વિનયકુશળ પંડિતવરખાણી, તસ ચરણે ચિત્ત આણી. રં૦-૧૭.
 સાતસે વરસે રોગ સમાયો, કંચન સરખી કાયા;
 શાંતિકુશળ મુનિ એમ પયપે, દેવલોક ત્રીજ પાયા. રં૦-૧૮.

શ્રી ભરત ચક્રવર્તિની સજ્જાય

(૧૦૭)

આભરણ અલંકાર સઘળાં ઉતારી, મસ્તક સેંતી પાગી;
 આપો આપ થઈને બેઠા, તવ દેહ દીસે છે નાગી.

ભરતેશ્વર ભૂપતિ ભયો રે વૈરાગી.-૧

અનિલ ભાવના એસી રે ભાવી, ચાર કરમ ગયા ભાગી;
 દેવતાએ દીધો ઓઘો મુહપત્તિ, જેહ જિનશાસનના રાગી.

ભરતે૦-૨

સ્વાંગ દેખી ભરતેશ્વર કેરો, સહિયરો હસવાને લાગી;
 હસવાની અખ ખખર પડેગી, રહેજો અમશુ આઘી. ભરતે૦-૩

ચોરાશી લાખ હયવર ગયવર, છન્નુ કોડ હૈ પાગી;
 ચોરાશી લાખ રથ સંગ્રામી, તતક્ષણ દીધા છે ત્યાગી. ભરતે૦-૪

ચાર કોડ મણુ અન્ન નિત્ય સીજે, દશ લાખ મણુ લુણ લાગી;
 ચોસઠ સહસ્ર અંતે ઉરી ત્યાગી, સુરતા મોક્ષસે લાગી. ભરતે૦-૫

અડતાલીશ કોસમાં લશ્કર પડે છે, દુશ્મન જાય છે ભાગી;
 ચૌદ રતન તો અનુમતિ માગે, મમતા સહુ શુ ભાગી. ભરતે૦-૬

ત્રીન કોડ ગોકુળ ધણુ દુઝે, એક કોડ હળ ત્યાગી;
 ચોસઠ સહસ્ર અંતેઉરી ત્યાગી, મમતા સહુ શુ ભાગી. ભરતે૦-૭

ભરી સભામાં ભરતેશ્વર બોલ્યા, ઉઠો ખડા રહો જાગી;
આ લોક ઉપર નજર ન દેશો, નજર દેજો તુમે આગી. ભરતે૦-૮
જયન સુણી ભરતેશ્વર કેરાં, દશ સહસ્ર ઉઠ્યા છે જાગી;
કુટુંબ કળીલો હાટ હવેલી, તતક્ષણ દીધાં છે ત્યાગી. ભરતે૦-૯
એક લાખ પૂરવ લગે, સંયમ કેવળ સાર;
શેષ અઘાતી કમ ખપાવી, પહોંત્યા મુકિત મોઝાર. ભરતે૦-૧૦

શ્રી રામવિજયજી કૃત

શ્રી ભરતબાહુબલીનું દ્વિઠાળીયું

હોહા

સ્વસ્તિ શ્રી સારદા ભણી, પ્રણમી ઋષભ જિણુંદ;
ગાશું તસ સુત અતિ બળી, બાહુબળી મુનિચંદ.- ૧
ભરતે સાઠ સહસ વરસ, સાધ્યા ષટ ખંડ દેશ;
અતિ ઉત્સવ આણુંદશું, વિનિતા કીધ પ્રવેશ.- ૨
ચકરત્ન આવે નહીં, આયુદ્ધશાળા માંડ;
મંત્રીશ્વર ભરતને તદા, કહે સાંભળ તું નાહ.- ૩
સ્વામી તેં નિજ ભુજબળે, વશ કીધા ષટ ખંડ;
પણ બાહુબળી બ્રાતનો, નવિ દીઠો ભુજ દંડ.- ૪
સુર નર માંહે કેા નહિ, તસ જીપણ સમરત્ય;
તો પ્રણ તુમ બળ જાણશું, જો સહશે તુજ હત્ય.- ૫
સુણતાં મંત્રી વચણ ઈમ, ચક્રી હુવો સતેગ;
બાહુબળી ભણી મોકલ્યો, નામે હત મુવેગ.- ૬
ભટ રથ હયવર ઠાઠશું, દ્વેતે કીધ પ્રયાણ;
શુકન હુવા બહુ બહુ વંકડા, પણ સ્વામીની આણ.- ૭

ધરા ઓલંધી અતિ ઘણી, આવ્યો બહુલી દેશ;
 જિહાં કોઈ બાહુબળી વિના, જાણે નહિ નરેશ.- ૮
 તક્ષશિલા નગરી જિહાં, બાહુબળી ભૂમિંદ;
 ફત સુવેગ જઈ તિહાં, પ્રભુમ્યો પાય અરવિંદ.- ૯
 બાહુબળી પૂછે કુશળ, ભરત તણો પરિવાર;
 ચતુરાઈ શું ફત તવ, બોલે બોલ વિચાર.-૧૦
 આસન અડધું બેસવા, આપે સુરપતિ જાસ;
 લક્ષ જક્ષ સેવા કરે, જગત કરે જસ આશ.-૧૧
 હેલે જિત્યા ખંડ પટ, ખેદ ન હુતો કોય;
 ઋષભદેવ સાનિધ્ય કરે, તસ કિમ કુશળ ન હોય.-૧૨
 પણુ પ્રભુ તુમ આવ્યા વિના, માને સકળ નિરત્ય;
 કામ નહિ હવે ઢીલનું, સેવો પ્રભુ સમરત્ય.-૧૩
 નહિ તો જો તે કોપશે, કોઈ ન રહેશે તીર;
 તસ ભુજ દંડ પ્રહાર એક, સહશે તુજ શરીર.-૧૪
 એ સેના વળી એ ઋદ્ધિ, તિહાં લગે જાણો સર્વ;
 જિહાં લગે એ કોપ્યો નહિ, મૂકો તે ભણી ગર્વ.-૧૫

ઢાળ પહેલી

(૧૦૮)

રાગ બંગાળી

જારે શું તુજ માઈ ફત, બાહુબળી બોલે થઈ ભૂત; રાજ
 નહિ નમે.
 કોપે ચડયો હું તહારો રે નાહિ, એક મુઠીયે ધરૂ ધરતી માંહિ.
 રાજ-૦—૧

હું તો જાણુતો તો તાતજી જેમ, જાઈપણાનો હવે જાણ્યો પ્રેમ; રાજા-
જોહ જ માહરો કહેજે ગુજ, જો જળ હોય તો કરજે ગુજ.

રાજા૦—૨

દેઈ ચપેટા કાઢ્યો દૂત, વિલખો થઈ વિનીતાએ પહુંત; રાજા૦
સંભળાવ્યો સઘજો વૃતાંત, કોખ્યો ભરતપતિ જેમ કૃતાંત.

રાજા૦—૩

રણભંભા વજડાવી જામ, સેના સજ્જ હુઈ સઘળી તામ; રાજા૦
કોડ સવા નિજ પુત્ર સકળજ, રણના રસિયા હુવા સળજ. રાજા૦—૪
લાખ ચોરાશી વર ગજરાજ, ઘોડા લાખ ચોરાશી સાજ; રાજા૦
લાખ ચોરાશી રથવાળા જાણુ, લાખ ચોરાશી ધૂરે નિશાણુ.

રાજા૦—૫

પાયક છન્નુ કોડિ ગુમાર, વિદ્યાધર કિન્નર નહિ પાર; રાજા૦
એમ સુભટની કોડા કોડ, રણ રસે બાંધી હોડા હોડ. રાજા૦—૬
પૃથ્વી કંપી સેનાને પૂર, રજશુ ધાયો અંબર સૂર; રાજા૦
સોળ લાખ વાજે રણતુર, ચક્રી ચાલ્યો સેનાને પૂર. રાજા૦—૭
પહોંત્યો બહુળી દેશની સીમ, સુણી બાહુબળી થયો અતિ

સીમ; રાજા૦

ત્રણ લાખ બાહુબળીના રે પૂત, કોધે ચઢ્યા જાણુ જમનારે દૂત.

રાજા૦—૮

સેના સમુદ્ર તણે અનુહાર, કહેતાં કિમહી ન આવે પાર; રાજા૦
ચક્રીધરની સેના સર્વ, તૃણ જેમ ગણુતો મ્હોટો ગર્વ. રાજા૦—૯
પહેરી કવચ અસવારી ક્રીધ, બાહુબળી રણ ડંકા દીધ; રાજા૦
ભરતે પહેયો વજ્ર સનાહ, ગજ રતને ચઢ્યો અધિક ઉચ્છાહ.

રાજા૦—૧૦

પ્રતિમા સમૂહ :- યશ્વંત અને આર્યવર્માના સમયના
 ત્રીજા • ચતુર્થશતાબ્દના મહેા અગ્રણી અને અસંખ્યના આર્યવર્માના સમયના

પહેલી ત્રણ હાર : બરત અને આહુઅલિનાં દ્વંદ્વયુક્ત
નીચે ૧ માનત્યાગ કરવા માટે આત્મી અને સુંદરીની આહુઅલિને વિનંતિ

ઘેહુ સામાં આબ્યાં સેન, કંખ્યા ગગને પૃથ્વી જેણુ; રાબાં
 ઘોડે ઘોડા ગળે ગજરાજ, પાળે પાળા અડે રણકાજ; રાબાં-૧૧
 ગળકે ભાલા લીમ ખડગ, તીરે છાયો ગગનનો મગ; રાબાં
 શૂર સુભટ લડે છે તેમ, નાંખે ઉલાળી ગજ કાંકરીજેમ. રાં-૧૨
 રૂધિર નદીયો વહે ઠામો ઠામ, બાર વરસ એમ કીધો સંગ્રામ; રાબાં
 ઘેહુમાં કોઈ ન હાયો ભમ, ચમર સૌધમેંદ્ર આબ્યા તામ.

રાબાં-૧૩

તાતજી સૃષ્ટિ કરી છે એહ, કાંઈ પમાડો તેહને છેહ; રાબાં
 બાઈ હોય ગ્રહો રણુ ભાર, જેમ ન હોય જનનો સંહાર. રાં-૧૪
 માન્યું વચન બે ભાઈએ ભમ, દેવે થાખ્યા ત્યાં પંચ સંગ્રામ; રાબાં
 દષ્ટિ વચન બાહુ મૂઠિ ને દંડ, ઘેહુ બાઈ કરે સુદ્ધ પ્રયંડ.

રાબાં-૧૫

હોહા

અનિમિષ નયણે જોવતાં, ઘડી એક થઈ ભમ;
 ચક્રીનાં નયણે તુરત, આબ્યાં આંસુ તામ. ૧
 સિંહનાદ ભરતે ક્રિયો, જાણે કુટચો પ્રહ્લાંડ;
 ગેંડા નાદ બાહુબળે, તે ઢાંકચો અતિ ચંડ. ૨
 ભરતે બાહુ પસારીયો, તે વાળ્યો જિમ કંબ;
 વાનર જિમ હીંચે ભરત, બાહુબળી ભુજ લંબ. ૩
 ભરતે મારી સુષ્ટિકા, બાહુબળી શિર માંચ;
 જાતુ લગે બાહુબળી, ધરતી માંહિ જાય. ૪
 ગગન ઉછાળી બાહુબળે, મૂકી એહવી મૂંઠ;
 પેઠો ભરતેશ્વર તુરત, ધરતી માંહિ આકંઠ. ૫
 ભરત દંડે બાહુ તણો, ચૂર્યો સુગટ સહેર;

ભરત તણો આહુબળો, કિયો કવચ ચક્રૂર. ૬
 બોલ્યા સાખી દેવતા, હાર્યો ભરત નરેશ;
 આહુબળી ઉપર થઈ, કૂલવૃષ્ટિ સુવિશેષ. ૭
 ચક્રી અતિ વિલખો થયો, વાચા ચૂક્યો તામ;
 આહુબળી ભાઈ ભણી, મૂક્યું ચક્ર ઉદામ. ૮
 ઘરમાં ચક્ર ફરે નહિ, કરી પ્રદક્ષિણા તાસ;
 તેજે ઝળહળતું થકું, આંચું ચક્રી પાસ. ૯
 આહુબળી કોપે ચઢ્યો, જાણે કરું ચક્રૂર;
 મૂઠી ઉપાડી મારવા, તવ ઉગ્યો દયા અંકુર. ૧૦
 તામ વિચારે ચિત્તમેં, કિમ કરી મારું શ્રાત;
 મૂઠી પણ કિમ સંહરું, આવી બની દોય વાત. ૧૧
 હરિત દંત જે નીકળ્યા, તે કિમ પાછા જાય;
 ઈમ જાણી નિજ કેશનો, લોચ કરે નર રાય. ૧૨

દાળ બીજ

જિન વચને વૈરાગીયો હો ધન્ના—એ રાગ.

(૧૦૯)

તવ ભરતેશ્વર વિનવે રે ભાઈ, ખમો ખમો મુજ અપરાધ;
 હું જોછો ને ઉછાંછળો રે ભાઈ, તું છે અતિહી અગાધ રે.
 આહુબળી ભાઈ, યું કયું કીજે બે....૧. એ આંકણી.
 તું મુંજ શિરનો શેહરો રે ભાઈ, હું તુજ પગની રે ખેહ;
 એ સવિ રાજ્ય છે તાહરું રે ભાઈ, મને માને તસ દેય રે.
 આહું યુંં ૨
 હું અપરાધી પાપીઓ રે ભાઈ, કીધાં અનેક અકાજ;
 લોભવશે મુકાવીયાં રે ભાઈ, ભાઈ અઠાણુંના રાજ રે. આહું યુંં ૨

એક બંધવ પણ તું માહરે રે ભાઈ, તે પણ આદરે એમ;
તો હું અપજશ આગળો રે ભાઈ, રહીશું જગમાં કેમ રે.

ખાડું ચું ૪

કોડ વાર કહું તુજને રે ભાઈ, તાતજી ઝડપભાની આણું;
એક વાર હસી બોલને રે ભાઈ, કર મુજ જન્મ પ્રમાણ રે.

ખાડું ચું ૫

ગુનોહ ઘણો છે માહરો રે ભાઈ, બક્ષીસ કરીય પસાય;
રાખો રખે દુમણ કિશી રે ભાઈ, લળી લળી લાગું છું પાયરે.

ખાડું ચું ૬

ચકીને નયણે ઝરે રે ભાઈ, આંસુડાં કેરી ધાર;
તે દુઃખ જાણે તે ઉરે રે ભાઈ, કે જાણે કિરતાર રે. ખાડું ચું ૭
નિજ નયરી વિનીતા લણી રે ભાઈ, જાતાં ન વહે પાય;
હા! હા! મૂરખ મેં શું કિયું રે ભાઈ, ઈમ બિલો પસ્તાય રે.

ખાડું ચું ૮

વિવિધ વચન ભરતેશનાં રે ભાઈ, સુણિ નવિ રામ્યા તેહ;
લીધું વ્રત તે કયું ફિરે રે ભાઈ, જિમ હથેળીમાં રેહ રે.

ખાડું ચું ૯

કેવલ લહી મુગતે ગયા રે ભાઈ, ખાડુબળી અણગાર;
પ્રાતઃસમય નિત્ય પ્રણમીયે રે ભાઈ, જિમ હોય જય જયકાર રે.

ખાડું ચું ૧૦

કુળશ

શ્રી ઝડપભાજિનના સુપસાય ઇણિ પરે, સંવત સત્તર ઇકોતરે,
ભાદ્રવા સુદિ પડવા તણે દિન, રવિવાર ઉલટ ભરે;
વિભળવિજય ઉવઝાય સદ્ગુરૂ, શીશ તસ શ્રી શુભવરે,
ખાડુબળી મનિરાજ ગાતાં. રામવિજય જય શ્રી વરે. ૧૧

શ્રી જીવવિજયજી કૃત શ્રી પૃથ્વીચંદ્ર અને ગુણસાગરનું ત્રિઢાળિયું

ઢોહા

શાસન નાયક સુખકરં, વંદી વીર જિણુંદ;
પૃથ્વીચંદ્ર મુનિ ગાવશું, ગુણસાગર સુખકંદ.-૧
ઉત્તમના ગુણ ગાવતાં, ગુણ આવે નિજ અંગ;
વાત ઘણી વૈરાગ્યની, સાંભળજે મન રંગ.-૨
શંખ કળાવતી ભવ થકી, ભવ એકવીશ સંબંધ;
ઉત્તરોત્તર સુખ ભોગવી, એકવીશમે ભવે સિદ્ધ.-૩
પણ એકવીશમા ભવ તણો, અદ્ય કહું અધિકાર;
સાંભળજે સનમુખ થઈ, આતમને હિતકાર.-૪

ઢાળ પહેલી

(૧૧૦)

કંત તમાકુ પરિહરો.—એ રાગ.

નગરી અયોધ્યા અતિ ભલી, રાજ્ય કરે હરિસિંહ; મેરે લાલ
પ્રિયા પદ્માવતી તેહને, સુખવિલસે ગુણ ગેહ. મેરે લાલ.

ચતુર સનેહી સાંભળો. એ રાગ.-૧

સર્વારથથી સુર ચવી, તસ કુખે અવતાર; મેરે લાલ.

રૂપકળા ગુણ આગળો, પૃથ્વીચંદ્ર કુમાર. મેરે લાલ. ચતુર૦-૨
સમ પરિણામી મુનિ સમો, નિરાગી નિરધાર; મેરે૦
પિતા પરણાવે આગ્રહે, કન્યા આઠ ઉદાર. મેરે૦ ચતુર૦-૩

ગીત વિલાપની સમ ગણે, નાટક કાય કલેશ; મેરેં
આભૂષણ તનુ ભાર છે, ભોગને રોગ ગણેશ. મેરેં ચતુર-૪
હું નિજ તાતને આગ્રહે, સંકટ પડીયો જેમ; મેરેં
પણ પ્રતિબોધું એ પ્રિયા, માત પિતા પણ એમ. મેરેં ચતુર-૫
જે સવિ સંયમ આદરે, તો થાયે ઉપકાર; મેરેં
એમ શુભધ્યાને ગુણનિદો, પહોંતો ભવન મોઝાર. મેરેં ચતુર-૬
નારી આંઠને ઈમ કહે, સાંભળો ગુણની ખાણ; મેરેં
ભોગવતાં સુખ ભોગ છે, વિપાક કડવાં જાણ. મેરેં ચતુર-૭
કિંપાક ફળ અતિ મધુર છે, ખાધે છંડે પ્રાણ; મેરેં
તેમ વિષય સુખ જાણજે, એહવી જિનની વાણ. મેરેં ચતુર-૮
અગ્નિ જે તૃપ્તિ ઇંધણે, નદીએ જલધિ પૂરાય; મેરેં
તો વિષયસુખ ભોગથી, જીવ એ તૃપ્તો થાય. મેરેં ચતુર-૯
ભવ ભવ ભમતાં જીવડે, જેહ આરોગ્યાં ધાન; મેરેં
તે સવિ એકઠાં જે કરે, તો સવિ ગિરિવર માન. મેરેં ચતુર-૧૦
વિષયસુખ પરલોકમે, ભોગવીયાં ઇણ જીવ; મેરેં
તો પણ તૃપ્ત જ નવિ થયો, કાળ અસંખ્ય અતીવ. મેરેં ચ-૧૧
ચતુરાં સમજે સુંદરી, મુંઝો મત વિષયને કાજ; મેરેં
સંસાર અટવી ઉતરી, લહિયે શિવપુર રાજ. મેરેં ચતુર-૧૨
કુમરની વાણી સાંભળી, ખુઝી ચતુર સુખણ; મેરેં
લઘુકર્મી કહે સાહિબા, ઉપાય કહે ગુણખાણ. મેરેં ચતુર-૧૩
કુમર કહે સંયમ ગ્રહે, અદ્ભુત એહ ઉપાય; મેરેં
નારી કહે એમ વિસરજે, સંયમે વાર ન થાય. મેરેં ચતુર-૧૪
કુમર કહે પડખો તુમે, હમણાં નહિ ગુરૂ જોગ; મેરેં
સદ્ગુરૂ જોગે સાધશું, સંયમ છંડી ભોગ. મેરેં ચતુર-૧૫

માત પિતા મન ચિંતવે, નારીને વશ નવિ થાય; મેરેં
 ઉલટી નારી વશ કરી, કુમરનું ગાયું ગાય. મેરેં ચતુરં-૧૬
 જો હવે રાજા કીજીએ, તો ભળશે રાજ્યને કાજ; મેરેં
 નરપતિ ઇમ મન ચિંતવી, થાપે કુમરને રાજ. મેરેં ચતુરં-૧૭
 પિતા ઉપરોધે આદરે, ચિંતે મોહના ઘાટ; મેરેં
 પાળે રાજ્ય વૈરાગિયો, જોતો ગુરૂની વાટ. મેરેં ચતુરં-૧૮
 રાજ્યસભાએ અન્યદા, પૃથ્વીચંદ્ર સોહંત; મેરેં
 ઇષ્ટ અવસર વ્યવહારીયો, સુધન નામ આવંત. મેરેં ચં-૧૯
 રાજા પૂછે તેહને, કોણ કોણ જોયા દેશ; મેરેં
 આશ્ચર્ય દીઠું જે તમે, ભાંખો તેહ વિશેષ. મેરેં ચતુરં-૨૦
 શેઠ કહે સુણ સાહિબા, એક વિનોદની વાત; મેરેં
 સાંભળતાં સુખ ઉપજે, ભાખું તે અવદાત. મેરેં ચતુરં-૨૧

હોહા

કૌતુક જોતાં બહુ ગયો, કાળ અનાદિ અનંત;
 પણ તે કૌતુક જગ વડું, સુણતાં આતમ શાંત.-૧
 કૌતુક સુણતાં જે હુવે, આતમનો ઉપકાર;
 વક્તા શ્રોતા મન ગહગહે, કૌતુક તેહ ઉદાર.-૨

દાળ બીજ

(૧૧૧)

ગિરિ વેતાદ્યની ઉપરે. એ—રાગ

આવ્યા ગજપુર નયરથી, તિહાં વસે વ્યવહારી રે લો;
 અહો તિહાં વસે વ્યવહારી રે લો.
 રત્નસંચય તસ નામ છે, સુમંગળા તસ નારી રે લો;
 અહો સુમંગળા તસ નારી રે લો.-૧

ગુણસાગર તસ નંદનો, વિદ્યા ગુણનો દરીયો રે લો; અંવિં
 ગોખે ખેઠો અન્યહા, જુએ તે સુખ ભરીયો રે લો. અંબુ-૨
 રાજપંથે મુનિ મલપતો, દીઠો સમતા ભરીયો રે લો; અંદી-
 તે દેખી શુભ ચિંતવે, પૂરવ ચરણ સાંભળીયો રે લો. અંપૂ-૩
 માતપિતાને એમ કહે, સુખીયો મુજ કીજે રે લો; અંસુ-
 સંયમ લેશું હું સહી, આજ્ઞા મુજ દીજે રે લો. અંઆ-૪
 માતપિતા કહે નાનડા, સંયમે ઉમાદ્યો રે લો; અંસં-
 તો પણ પરણો પદમણી, અમ મન હરખાવો રે લો. અંઅ-૫
 સંયમ લેજો તે પછી, અંતરાય ન કરશું રે લો; અંઅં-
 વિનયે વાત અંગીકરી, પછે સંયમ વરશું રે લો. અંપ-૬
 આઠ કન્યાના તાતને, ઈમ ભાખે વ્યવહારી રે લો; અંઈ-
 અમ સુત પરણવા માત્રથી, થાશે સંયમધારી રે લો. અંથા-૭
 ઈમ સુણી મન ચમકિયા, વર ખીજો કરશું રે લો; અંવ-
 કન્યા કહે નિજ તાતને, આ ભવ અવર ન વરશું રે લો; અંઆ-૮
 જે કરશે એ ગુણનિધિ, અમો તેહ આદરશું રે લો; અંઅ-
 રાગી વૈરાગી દોયમે, તસ આણા શિરે ધરશું રે લો. અંત-૯
 કન્યા આઠના વચનથી, હરખ્યા તે વ્યવહારી રે લો; અંહ-
 વિવાહ મહોત્સવ માંડીયા, ધવળ ગાવે નારી રે લો. અંધ-૧૦
 ગુણસાગર ગિરિઓ હવે, વરદોડે વર સોહે રે લો; અંવ-
 ચોરી માંહે આવીયા, કન્યાનાં મન મોહે રે લો. અંક-૧૧
 હાથ મેળાવો હર્ષશું, સાજન જન સહુ મળિયા રે લો; અંસા-
 હવે કુમર શુભ ચિત્તમે, ધર્મધ્યાન સાંભળીયારે લો. અંધ-૧૨
 સંયમ લેઈ સદ્ગુરુ કને, શ્રુત ભણતું સુખકારી રે લો; અંશુ-
 સમતા રસમાં ઝીલશું, કામ કષાયને વારી રે લો. અંકા-૧૩

શુદ્ધ વિનય નિત્ય સેવશું, તપ તપશું મનોહારી રે લો; અંત૦
 દોષ ખેંતાલીશ ટાળીશું, માયા લોભ નિવારી રે લો. અંમા૦-૧૪
 જીવિત મરણે સમપણું, સમ તૃણ મણિ ગણશું રે લો; અંસ૦
 સંયમ યોગે થિર થઈ, મોહરિપુને હણશું રે લો. અંમો૦-૧૫
 ગુણુસાગર ગુણુશ્રેણિયે, થયા કેવળનાણી રે લો; અંથ૦
 નારી પણ મન ચિંતવે, વરીયે અમે ગુણુખાણી રે લો. અંવ૦-૧૬
 અમે પણ સંયમ સાધશું, નાથ નગીના સાથે રે લો; અંના૦
 એમ આઠે થઈ કેવળી, કર પિયુડા હાથે રે લો. અંક૦-૧૭
 અંબર ગાળે હુંદુભિ, જય જયારવ કરતા રે લો; અંજ૦
 સાધુવેષ તે સુરવરા, સેવાને અનુસરતા રે; અંસ૦-૧૮
 ગુણુસાગર મુનિરાજના, માતપિતા તે દેખી રે લો; અંમા૦
 શુભ સંવેગે કેવળી, ઘાતી ચાર ઉવેખી રે લો. અંધા૦-૧૯
 નરપતિ આવે વાંદવા, મન આશ્ચર્ય આણી રે લો; અંમ૦
 શંખ કળાવતિ ભવ થકી, નિજ ચરિત્ર વખાણી રે લો.

અંનિ૦-૨૦

ભવ એકવીશ તે સાંભળી, પુઝ્યા કેઈ પ્રાણી રે લો; અંબુ૦
 મુધન કહે સુણો સાહિબા, અત્ર આંચો ઉમાહી રે લો.

અંઅ૦-૨૧

પણ તે કૌતુક દેખવા, મનડો મુજ હરખાયો રે લો; અંમ૦
 કેવળજ્ઞાની મુઝ કહે, શું કૌતુક ઉદ્ભાસે રે લો. અંશું૦-૨૨
 એહથી અધિકું દેખશે, અયોધ્યા નામે ગ્રામે રે લો; અંઅ૦
 તે નિસુણી મુનિ પાય નમી, આંચો ઈણુ ઠામે રે લો. અંઆ૦-૨૩
 કૌતુક તુમ પ્રાસાદથી, જો શું સુજશકામી રે લો; અંમુ૦
 એમ કહીને મુધન તિહાં, ભલો શિર નામી રે લો. અંબિ૦-૨૪

હોહા

પૃથ્વીચંદ્ર તે સાંભળી, વાધ્યો મન વૈરાગ;
ધનધન તે ગુણુસાગર, પામ્યો ભવજલ તાગ. -૧
હું નિજ તાતને દાક્ષિણ્યે, પડિયો રાજ્ય મોઝાર;
પણ હવે નીસરશું કદા, થાશું કબ અણુગાર. -૨

ઢાળ ત્રીજી

(૧૧૨)

પૂજ્ય પધારો હો નગરી અમ તણી. એ રાગ.

ધન ધન જે મુનિવર ધ્યાને રમે, કરતાં આતમ શુદ્ધ; મુનીસર.
રાજા ચિંતે સદ્ગુરુ સેવના, કરશું નિર્મળ બુદ્ધ. ધનધન૦- ૧
કબહુ શમ દમ સુમતિ સેવશું, ધરશું આતમધ્યાન; મુની૦
ઇમ ચિંતવતાં અપૂરવ ગુણુ ચઢે, શ્રેણિએ શુકલધ્યાન.
મુ૦ ધન૦- ૨

ધ્યાનબળે સવિ આવરણુ ક્ષય કરી, પામ્યા કેવળજ્ઞાન; મુની૦
હૃષ્ ધરી સોહમપતિ આવીયા, દઈ વેશ વઢે બહુમાન.
મુ૦ ધન૦- ૩

સાંભળી માતપિતા મન સંભ્રમે, આવ્યા પુત્રની પાસ; મુની૦
એ શું એ શું એણી પરે બોલતાં, હરિસિંહ હૃષ્ ઉલ્લાસ.
મુ૦ ધન૦- ૪

દયિતા આઠ સુણી મન હૃષ્થી, ઉલટ અંગ ન માય; મુની૦
સંવેગ રંગ તરંગમેં ઝીલતી, આઠે કેવળી થાય.
મુ૦ ધન૦- ૫

સારથ મુધન મન ચિંતવે, કોતુક અદ્ભુત દીઠ; મુની૦

નરપતિ પૂછે મુનિ ચરણે નમી, સ્નેહનું કારણ જિહ્વ-

મુ૦ ધન૦-૬

કેવળી કહે પૂરવલવ સાંભળો, નયરી ચંપા જયરાય; મુની૦
સુંદરી પ્રિયમતિ નામે તેહને, કુસુમાયુધ સુત થાય.

મુ૦ ધન૦-૭

સ્વંપતિ સંયમ પાળી શુભ મના, વિજય વિમાન તે જાય; મુની૦
અનુત્તર સુખ વિલસી સુર તે ચળ્યાં, થયાં તુમે રાણી ને રાય.

મુ૦ ધન૦-૮

કુસુમાયુધ પણ સંયમ સુર ચવી, થયો તુમ સુત તણે નેહ; મુની૦
માતપિતા પણ પૃથ્વીચંદ્રનાં, સુણી થયાં કેવળી તેહ.

મુ૦ ધન૦-૯

સારથ પૂછે પૃથ્વીચંદ્રને, ગુણસાગર તુમે કેમ; મુનીસર૦
મુનિ કહે પૂરવ લવ અમ નંદનો, કુસુમકેતુ તસ નામ.

મુ૦ ધન૦-૧૦

એહિ જ દયિતા હોયને તે ભવે, સંયમ પાળી તે સાર; મુની૦
સમ ધર્મે સવિ અનુત્તર ઉપન્યા, આ ભવ પણ થઈ નાર.

મુ૦ ધન૦-૧૧

સાંભળી મુધન શ્રાવક વ્રત લહે, ખીબ પણ બહુ બોધ; મુની૦
પૃથ્વી વિચરે પૃથ્વીચંદ્રજી, સાદિ અનંત થયા સિદ્ધ.

મુ૦ ધન૦-૧૨

નિતનિત ઉઠી હું તસ વંદન કરૂં, જેણે જગ જિત્યોરે મોહ; મુની૦
ચડતે રંગે હો સમ સુખ સાગર, કરતો શ્રેણિ આરોહ.

મુ૦ ધન૦-૧૩

જગ ઉપકારી હો જગહેતુ વચ્છજી, દીઠે પરમ કલ્યાણ; મુની૦

વિરહ મેં પડ્યો હો એહવા મુનિ તણો, જાવ લહું નિરવાણુ..

મુ૦ ધન૦-૧૪

મુનિવર ધ્યાને હો જન ઉત્તમ પદ વરે, રૂપ કળા ગુણ જ્ઞાન; મુની૦
ક્રીતિ કમળા હો વિમળા વિસ્તરે, જીવવિજય ધરે ધ્યાન..

મુ૦ ધન૦-૧૫.

શ્રી પૂજ્ય પાનાચંદળ કૃત

શ્રી સુખાહુકુમારની સજ્જાય

(૧૧૩)

આજ હજારી દેવા પ્રાહુણો.—એ રાગ.

હવે સુખાહુકુમાર એમ ચિતવે, અમે લેશું સંજમ ભાર;
માડી મોરી રે..

મા મેં વીરપ્રભુની વાણી સાંભળી, તેથી મેં જાણ્યો અથિર સંસાર.
માડી મોરી રે, હવે હું નહિ રાચું રે સંસારમાં.—૧

હારે જાયા સંજમ પંથ ઘણો આકરો, વ્રત છે ખાંડાની ધાર;
જાયા મોરા રે.

ખાવીસ પરીસહ જિતવા, કરવાળ ઉગ્ર વિહાર. જાયા મોરા રે
તુજ વિના ઘડીએ ન નીસરે.—૨

હારે જાયા તુજ વિના સુના મંદિરમાળીયાં, તુજ વિના સુનો.
સંસાર; જાયા૦.

માણેક મોતીને મુદ્રિકા, કાંઈ ઋદ્ધિ તણો નહીં પાર. જા૦ તુ૦-૩

હારે માણ વનમાં તે રહે છે મરગલાં, તેની કોણુ કરે સંભાળ; માં
એ વન મૃગની પરે વિચરશું, અમે એકલડાં નિરધાર. માડી૦
હવે૦—૪

હારે માણ નરક નિગોદમાં હું ભમ્યો, કુંભીયે અનંતીવાર; માં
છેદન ભેદન મેં સદ્યાં, તે દુઃખ કહ્યો નવિ જાય. માડી૦ હવે૦—૫
હારે જાયા પાંચશે પાંચશે નારીયો, કાંઈ રૂપે અપસરા સમાન; જાં
ઉંચા તે કુળની ઉપની, રહેવા પાંચશે પાંચશે મહેલ. જાયા૦
તુજ૦—૬

હવે પાંચશે વહુઓ એમ વિનવે, કાંઈ વડેરી કરે રે વિલાપ;
વાલમ મોરા રે.

તુમે તો સંયમ લેઈ ચાલશે, અમને કોણુનો ઘો છો આધાર.
વાલમ મોરા રે, વાલમ વિના કેમ રહી શકું.—૭

હારે માણ મુસાફર આવ્યો કોઈ પરણુલો, ફરી ભેગો થાય
કે ન થાય; માડી૦

એમ મનુષ્યભવ પામવો અતિ આકરો, ધર્મ વિના દુર્ગતિ
જાય. માડી૦ હવે૦—૮

હારે માણ કાચી તે કાયા કારમી, સડી પડી બગડી વીણુસી
જાય; માડી૦

એમ જીવડો જાય ને કાયા પડી રહે, મુવા પછી બાળી કરશે રાખ.
માડી૦ હવે૦—૯

હારે માણ માતપિતાને ભાઈ જહેનડી, નારી કુટુંબ પરીવાર; માં
અંતકાળે સહુ અળગા રહે, એક જિન ધર્મ તારણહાર. માં
હવે૦—૧૦

હવે ધારણી માતા એમ ચીંતવે, આ પુત્ર નહિ રહે સંસાર;
ભવિક જનરે.

એક દિવસનું રાજ ભોગવી, સંજમ લીધો મહાવીર પાસ.

ભવિક જનરે, સુખાહુકુમારે સંજમ આદર્યો.—૧૧

તપ જપ કરી કાયા શોષવી, આરાધક થઈ ગયા પહેલે દેવલોક;

ભવિક૦

પંદર ભવ જ્યાં પુરા થશે, મહાવિદેહક્ષેત્રે જશે મોક્ષ. ભવિ૦

સુખાહુ૦—૧૨

સંવત અઠાર ત્રાણું સાલમાં, વઢવાણ શહેર મોઝાર; ભવિક૦

પૂજ્ય ખુશાલજીના શિષ્ય ભણે, પાનાચંદ્રજી ક્રિયા ગુણગ્રામ.

ભવિ૦ 'સુખાહુ૦—૧૩

શ્રી કવિયણુ વિરચિત

શ્રી અર્જુનભાળીની સજ્જાય

(૧૧૪)

કિસકે ચેલે કિસકે પૂત.-એ રાગ.

સદ્ગુરુ ચરણે નમિ કરું સાર,

અર્જુનભાળી મુનિ અધિકાર; ભવિ સાંભળો.

રૂડી રાજગૃહી પુરી જણ,

રાજ કરે શ્રેણિક મહિ રાણ. ભવિ૦- ૧.

નગરી નિકટ એક વાડી અનુપ,

સકળ તરૂં જિહાં શોભે સરપ; ભવિ૦

હીપે સુદ્ધગરયક્ષ તિહાં દેવ,

અર્જુનભાળી કરે તસ સેવ; ભવિ૦- ૨.

અંધુમતિ ગૃહિણી તસ જાણુ,
 રૂપ યોવને કરી રંભ સમાન; ભવિં
 એકદા અર્જુનને ત્રિયા દેવ ગેહ,
 ગયા વાડીએ બિહુ ધરી નેહ. ભવિં- ૩
 ગોઠિલ પદ નર આવ્યા તે વાર,
 વિકળ થયા દેખી અંધુમતિ નાર; ભવિં
 અર્જુનને ખાંધી એકાંત,
 લોગવી અંધુમતિ હો મનને ખાંત; ભવિં- ૪
 અર્જુન ચિતે મુદ્ગરપાણિ આજ,
 સેવકની તું કરજે સાજ; ભવિં
 ઇમ નિમુણી યક્ષ પેઠો હો અંગ,
 અંધન તોડી આલ્યો મન રંગ. ભવિં- ૫
 ગોઠિલ પદ નર સાતમી નાર,
 મુદ્ગર શુ' મારીને આલ્યો તે વાર; ભવિં
 દિન દિન પદ નરને એક નાર,
 હણ્યા છ માસ લગે એક હજાર. ભવિં- ૬
 ખસ્સે સાઠ વળી ઉપર જાણુ,
 હણ્યા તે માણસ મુદ્ગરપાણુ; ભવિં
 વિસ્તરી નગરી માંહે તે વાત,
 લોક બીન્યા તે બહાર ન જાત. ભવિં- ૭
 ઈણુ અવસર રાજગૃહી ઉદ્યાન,
 સમવસયો મહાવીર મુજાણુ; ભવિં
 શેઠ મુદર્શન મુણી તતકાળ,
 વંદનને આલ્યો મુકુમાળ. ભવિં- ૮

શ્રી અર્જુનભાગીની સત્વજાય : ૫૨ ૧૪૨-૩

શ્રી અર્જુનભાણીની સજ્જાય : પૃષ્ઠ ૧૪૨-૩

દેખી દોડ્યો ચક્ષ હણવાને કાજ,
 શેઠે પ્રતિજ્ઞા કરી પંથમાં જ; ભવિં
 ઉપસર્ગથી જો ઉગઈ ઇણ વાર,
 પાણું નહિ તો ભવજીવ ચોવિહાર. ભવિં-૯
 કરી નમ્રત્યુણું ધરે હવે ધ્યાન,
 ઉપાડ્યો હણવા મુદ્દગરપાણુ; ભવિં
 ધર્મ પ્રભાવે હાથ થંભ્યા આકાશ,
 ગયો અર્જુન દેહથી ચક્ષ નાશ. ભવિં-૧૦
 ધરતી ઉપર પડ્યો અર્જુન દેહ,
 ચિત્ત વળ્યું ઘડી એકને છેહ; ભવિં
 શેઠ પ્રતિજ્ઞા અર્જુન પેખી,
 કિહાં ભશે પૂછે સુવિશેષ. ભવિં-૧૧
 વંદવા ભથ્થું શ્રી મહાવીર,
 સાંભળી સાથે થયો તે ધીર; ભવિં
 વાણી સુણી ઉપજ્યો વેરાગ,
 લીધું ચારિત્ર અર્જુને ધરી રાગ. ભવિં-૧૨
 કીધાં રે કર્મ ખપાવવા કાજ,
 રાજગૃહી પાસે રહ્યા રૂપિરાજ; ભવિં
 ચક્ષ રૂપે હણીયા જે જીવ,
 તેહનું વૈર વાળી મારે સદૈવ. ભાવિં-૧૩
 થપાટ પાદુને મૂઠીના માર,
 નિવિઢ જોડા ને પત્થર પ્રહાર; ભવિં
 આપટ ઈંટ ફોરડા નહિ પાર,
 હણે લાડી કેઈ નર હબાર. ભવિં-૧૪

શુભ પરિણામે સાધુ સહે સદૈવ,
 તહારાં કીધાં તું લોગવે જીવ; ભવિં
 અભ્યાસે આંણી શુભ ધ્યાન,
 કેવળ લહી પામ્યા શિવ થાન. ભવિં-૧૫
 સંવત સત્તર સુડતાળે ઉદલાસ,
 શહેર રાણકપુર કર્યું ચોમાસ; ભવિં
 કહે કવિયણુ કરનેડી હેવ,
 મુકિત તણા ફળ દેજ્યો દેવ. ભવિં-૧૬

શ્રી કવિયણુ વિરચિત

શ્રી ધન્નાશાલિભદ્રની સંજ્ઞાય

(૧૧૫)

રાજગૃહી નગરી મોઝારોજી, વણઝારા દેશાવર સારોજી;
 ઇંજી વણજેજી, રતનકંબળ લેઈ આવીયાજી.- ૧
 લાખ લાખની વસ્તુ લાખેણી, એ વસ્તુ છે અતિ ઝીણી;
 કાંઈ પરિમલજી, ગઢમઢ મંદિર પરિહરીજી.- ૨
 પૂછે ગામને ચોતરે, લોક મળ્યા વિધવિધ પરે;
 જઈ પૂછોજી, શાલિભદ્રને મંદિરેજી.- ૩
 શેઠાણી ભદ્રા નિરખેજી, રતનકંબળ લેઈ પરખેજી;
 લેઈ પહોંચાડીજી, શાલિભદ્રને મંદિરેજી.- ૪
 તેડાવ્યો ભંડારીજી, વીશ લાખ નિરધારીજી;
 ગણી દેનેજી, એહને ઘર પહોંચાડેજી.- ૫

રાણી કહે રાજાજી, આપણું રાજ કિશે કાજાજી;
 મુજ કાજેજી, એક ન દીધી કાંમળીજી.- ૬
 મુજ હો ચેલણા રાણીજી, એ વાત મેં જાણીજી;
 પીછાણીજી, એ વાતનો અચંબો થણેજી.- ૭
 દાતણ તો જમ કરશુંજી, શાલિભદ્ર મુખ જોશુંજી;
 શણગારેજી, ગજ રથ ઘોડા પાલખીજી.- ૮
 આગળ કુંતલ હીંચાવંતા, પાછળ પાત્ર નચાવંતા;
 રાય શ્રેણિકજી, શાલિભદ્ર ઘેર આવીયાજી.- ૯
 પહેલે ભવને પગ દીયો, રાજા મનમાં ચમકિયો;
 કાંઈ જોજોજી, આ ઘર તો ચાકર તણાંજી.-૧૦
 બીજે ભવને પગ દીયો, રાજા મનમાં ચમકિયો;
 કાંઈ જોજોજી, આ ઘર તો સેવક તણાંજી.-૧૧
 ત્રીજે ભવને પગ દીયો, રાજા મનમાં ચમકિયો;
 કાંઈ જોજોજી, આ ઘર તો દાસી તણાંજી.-૧૨
 ચોથે ભવને પગ દીયો, રાજા મનમાં ચમકિયો;
 કાંઈ જોજોજી, આ ઘર તો શ્રેષ્ઠ તણાંજી.-૧૩
 રાજા શ્રેણિકની મુદ્રિકા, ખોવાઈ ખોળ કરેજી કાં;
 માય ભદ્રાજી, થાળ ભરી તવ લાવીયાંજી.-૧૪
 જાગે જાગે મોરા નંદનજી, કેમ સૂતા આણુંદજી;
 કાંઈ આંગણેજી, શ્રેણિક રાય પધારીયાંજી.-૧૫
 હું નવિ જાણું માતા ખેલમાં, હું નવિ જાણું માતા તોલમાં;
 તુમે લેજોજી, જેમ તમને મુખ ઉપજેજી.-૧૬
 પૂર્વે કદી પૂછંતાં નહિ, તો આમાં શું પૂછો સહિ;
 મોરી માતાજી, હું નવિ જાણું વણજમાંજી.-૧૭

રાય કરિયાણું લેજેજી, મહેા માગ્યા દામ દેજેજી;
 નાણાં ચૂકવીજી, રાય લાંડારે નાંખાવી દીયોજી.-૧૮
 વળતી માતા ઇમ કહે, સાચ નંદન સદહે;
 કાંઈ સાચેજી, ઐણિક રાય પધારીયાજી.-૧૯
 ક્ષણમાં કરે કાંઈ રાજ્યો, ક્ષણમાં કરે ખેરાજ્યો;
 કાંઈ ક્ષણમાંજી, ન્યાય અન્યાય કરે સહિજી.-૨૦
 પૂર્વે સુકૃત નવિ કીધાં, સુપાત્રે દાન નવિ દીધાં;
 મુજ માથેજી, હજી પણ એહવા નાથ છે જી.-૨૧
 અખ તો કરણી કરજીજી, પંચવિષય પરિહરજી;
 પાળી સંયમજી, નાથ અનાથ થજી સહિજી.-૨૨
 ઇંદુયત અંગ તેજીજી, આવે સહુને હેજીજી;
 નખશિખ લગેજી, અંગોપાંગ શોભે ઘણીજી.-૨૩
 મુક્તાકુળ જિમ ચળકેજી, કાને કુંડલ ઝળકેજી;
 રાજા ઐણિકેજી, શાલિભદ્ર ખોળે લીયોજી.-૨૪
 રાજા કહે સુણો માતાજી, તુમ કુમર સુખશાતાજી;
 હવે એહનેજી, પાછો મંદિર મોકલોજી.-૨૫
 શાલિભદ્ર નિજ ઘર આવ્યાજી, રાય ઐણિક મહેલ
 સિધાવીયાજી;
 પછી શાલિભદ્રજી, ચિંતા કરે મનમાં ઘણીજી.-૨૬
 શ્રીજિનનો ધર્મ આદરું, મોહ માયાને પરિહરું;
 હું છાંડુંજી, ગજ રથ ઘોડા પાલખીજી.-૨૭
 સુણીને માતા વિલખેજી, નારીયો સઘળી તલખેજી;
 તિણ વેળાજી, અશાતા પામ્યાં ઘણીજી.-૨૮
 માત પિતાને ભ્રાતજી, સહુ આળ પંપાળની વાતજી;
 ઈણ જગમાંજી, સ્વાસ્થનાં સરવે સગાંજી.-૨૯

હંસ વિના શાં સરોવરિયાં, પિયુ વિનાં શાં મંદિરીયાં;
 મોહ વશ થકાંજી, ઉચાટ એમ કરે ઘણાંજી.-૩૦
 સર્વ નીર અમૂલ્યજી, વાટકડે તેલ કુલેલજી;
 શાહ ધન્નેજી, શરીર સમારણ માંડીઓજી.-૩૧
 ધન્ના ઘેર સુભદ્રા નારીજી, બેઠા મહોલ મોઝારીજી;
 શરીર સમારતાંજી, એકજ આંસું ખેરીયુંજી.-૩૨
 ગોભદ્ર શેઠની બેટડી, ભદ્રાબાઈ તોરી માવડી;
 સુણ સુંદરીજી, તેં કેમ આંસું ખેરીયુંજી.-૩૩
 શાલિભદ્રની બેનડી, બત્રીશ લોભઈની નણદડલી;
 તે તાહરેજી, શા માટે રોવું પડેજી.-૩૪
 જગમાં એકજ ભાઈ માહરે, સંયમ લેવા મન કરે;
 નારી એક એકજી, દિન દિન પ્રત્યે પરીહરેજી.-૩૫
 એ તો મિત્ર કાયરૂ, શું લે સંયમ ભાયરૂ;
 જીલલડીજી, મુખ માથાની જુદી જાણવીજી.-૩૬
 કહેવું તો ઘણું સોહવું, પણ કરવું અતિ દોહવું;
 સુણો સ્વામીજી, એહવી ઋદ્ધિ કુણ પરીહરેજી.-૩૭
 કહેવું તો ઘણું સોહવું, પણ કરવું અતિ દોહવું;
 સુણ સુંદરીજી, આજથી ત્યાગી તુજનેજી.-૩૮
 હું તો હસતી મલકીને, તુમે કિયો તમાસો 'હલકીને;
 સુણો સ્વામીજી, અબ તો ચિંતા નવિ ધરંજી.-૩૯
 ચોટી અંબોડો વાળીને, શાહ ધન્નો ઉઠ્યા ચાલીને;
 કાંઈ આવ્યાજી, શાલિભદ્રને મંદિરેજી.-૪૦
 ઉઠો મિત્ર કાયરૂ, સંયમ લઈએ ભાયરૂ;
 આપણુ દોય જણાજી, સંયમ શુદ્ધ આરાધીયેજી.-૪૧

શાલિભદ્ર વૈરાગીયા, શાહ ધન્નો અતિ ત્યાગીયા;
 દોનુ વૈરાગીયાળ, શ્રીવીર સમીપે આવીયાળ.—૪૨
 સંયમ મારગ લીનોળ, તપસ્યાએ મન ભીનોળ;
 શાહ ધન્નોળ, માસખમણ કરે પારણાંળ.—૪૩
 તપ કરી દેહને ગાળીળ, દુષણ સઘળાં ટાળીળ;
 વૈભારગિરિળ, ઉપર અણસણ આદર્યોળ.—૪૪
 ચઢતે પરિણામે સોયળ, કાળ કરી જણ દોયળ;
 દેવગતિયેળ, અનુત્તર વિમાને ઉપન્યાળ.—૪૫
 સુર સુખને તિહાં ભોગવી, ત્યાંથી દેવ દોનું અવિ;
 મહાવિદેહેળ, મનુષ્યપણું તેહ પામશેળ.—૪૬
 સુધો સંયમ આદરી, સકળ કર્મને ક્ષય કરી;
 લહી કેવળળ, મોક્ષગતિને પામશેળ.—૪૭
 દાન તણાં ફળ દેખોળ, ધન્નો શાલિભદ્ર પેખોળ;
 નહિ લેખોળ, અતુલ સુખ તિહાં પામશેળ.—૪૮
 ઇંમ જાણી સુપાત્રને પેખોળ, જિમ વેગે પામો મોક્ષોળ;
 નહિ ધોખોળ, કદીયે જીવને ઉપજેળ.—૪૯
 ઉત્તમના ગુણ ગાવેળ, મનવંછિત સુખ પાવેળ;
 કહે કવિચણુળ, શ્રોતા જન તુમે સાંભળોળ.—૫૦

વાચક શ્રી સમયસુંદરળ વિરચિત

શ્રી ધન્નાશાલિભદ્રની સજ્જાય

(૧૧૬)

પ્રથમ ગોવાળીયા તણા ભવેળ રે, દીધું મુનિવર દાન;

નયરી રાજગૃહી અવતર્યોજી, રૂપે મયજી સમાન.

સોભાગી રે, શાલિભદ્ર ભોગી રે હોય.—૧

ખત્રીશ લક્ષણ ગુણે ભર્યોજી રે, પરણ્યો ખત્રીશ નાર;

માણસને ભવે દેવનાંજી રે, સુખ વિલસે સંસાર. સોભાગી૦—૨

ગોભદ્ર શેઠ તિહાં પૂરવેજી રે, નિત નિત નવલા રે ભોગ;

કરે સુભદ્રા આવારણાંજી રે, સેવા કરે બહુ લોક. સોભા૦—૩

એક દિન શ્રેણિક રાજિઓજી રે, જોવા આવ્યો રે રૂપ;

શરીર સુકોમળ અતિ ઘણુંજી રે, દેખી હરણ્યો ભૂપ. સો૦—૪

વત્સ વૈરાગે ચિતવેજી રે, મુજ શિર શ્રેણિક રાય;

પૂરવ પુણ્ય મેં નવિ કર્યોજી રે, હવે તપ આદરશું માય.

સોભાગી૦—૫

છણે અવસરે શ્રી જિનવડજી રે, આવ્યા નયરી ઉદ્યાન;

શાલિભદ્ર મન ઉજમ્યોજી રે, વાંઘા પ્રભુના પાય. સોભા૦—૬

વીર તણી વાણી સુણીજી રે, તૂંઠ્યો મેહ અકાળ;

એકેકી દિન પરિહરેજી રે, જિમ જળ છંડે રે પાળ. સો૦—૭

માતા દેખી ટળવળેજી રે, જિમ માછલડી વિણ નીર;

નારી સઘળી પાયે પડેજી રે, મમ છંડો સાહસ ધીર. સો૦—૮

વહુઅર સઘળી વીનવેજી રે, સાંભળો સાસુ વિચાર;

સર છંડી પાળે ચઢ્યોજી રે, હંસલો ઊડણુહાર. સોભા૦—૯

છણુ અવસર તિહાં નહાવતાંજી રે, ધન્ના શિર આંસુ પડંત;

કવણુ હુઃખ તુજ સાંભર્યુંજી રે, ઉચું જોઈ કહે કંત. સો૦—૧૦

ચંદ્રસુખી મૃગલોચનીજી રે, બોલાવી ભરતાર;

ખંધવની વાત મેં સાંભળીજી રે, નારીનો પરિહાર. સોભા૦—૧૧

ધન્નો ભણે સુણુ ઘેલડીજી રે, શાલિભદ્ર પૂરો ગમાર;

જો મન આણ્યું છંડવાજી રે, વિલંબ ન કીજે લગાર. સો૦—૧૨

કર જોડી કહે કામિનીજી રે, બંધવ સમે નહીં કોય;
 કહેતાં વાતજ સોહીલીજી રે, કરતાં દોહીલી હોય. સો. ૦-૧૩
 જા રે જો તેં ઇમ કહુંજી રે, તો મેં છંડી રે આઠ;
 પિઉડા મેં હસતાં કહુંજી રે, મૂકો છો શા માટ. સો. ૦-૧૪
 ઘરણી વચને ધન્નો નીકર્યોજી રે, જાણે પંચાયણ સિંહ;
 જઈ સાળાને સાદજ કર્યોજી રે, ઘેલા ઉઠ અખીહ. સો. ૦-૧૫
 કાળ આહેડી નિત્ય લમેજી રે, પૂઠે મ જોઈશ વાટ;
 નારી બંધન દોરડીજી રે, તોડી લે શુભ વાટ. સો. ૦-૧૬
 જિમ ધીવર તિમ માછલોજી રે, ધીવરે નાંખી રે જાળ;
 પુરુષ પડે જિમ માછલોજી રે, તિમહી અચિત્યો કાળ. સો. ૦-૧૭
 જોબનભર જોહુ નીસર્યાંજી રે, પહોંચ્યા વીરજીની પાસ;
 દીક્ષા લીધી રૂચડીજી રે, પાળે મન ઉલ્લાસ. સો. ૦-૧૮
 માસખમણને પારણેજી રે, પૂછે શ્રી જિનરાજ;
 અમને શુદ્ધજ ગોચરીજી રે, લાલ દેશે કુણુ આજ, સો. ૦-૧૯
 માતા હાથે પારણુંજી રે, થાશે તુમને રે આજ;
 વીર વચન નિશ્ચય કરીજી રે, સામી મળી તેણિ વાર. સો. ૦-૨૦
 ઘર આવ્યા નવિ ઓળખ્યાજી રે, ફરીયા નગરી મોઝાર;
 મારગ જાતાં મહીયારડીજી રે, સામી મળી તેણિ વાર. સો. ૦-૨૧
 મુનિ દેખી મન ઉલ્લસ્યુંજી રે, વિકસિત થઈ તસ દેહ;
 મસ્તક ગોરસ સૂઝતોજી રે, પડિલાભ્યો ધરી નેહ. સો. ૦-૨૨
 મુનિવર વહોરી ચાલીયાજી રે, શ્રીજિન પાસે રે આય;
 મુનિ સંશય જઈ પુછીયોજી રે, દાન ન દીધું માય. સો. ૦-૨૩
 વીર કહે તુમે સાંભળોજી રે, ગોરસ વહોર્યો રે જેહ;
 મારગ મળી મહીયારડીજી રે, પૂર્વ જન્મ માય જોહ. સો. ૦-૨૪

પૂરવ ભવ જિન મુખ લહેજી રે, એકત્ર ભાવે રે દોય;
આહાર કરી મુનિ ધારીયોજીરે, અણસણ શુદ્ધ જ હોય. સો૦-૨૫
જિન આદેશ લહી કરીજી રે, ચઢીયા ગિરિ વૈભાર;
શિલા ઉપર જઈ કરેજી રે, દોય મુનિ અણસણ ધાર. સો૦-૨૬
માતા ભદ્રા સંચર્યાજી રે, સાથે ખડુ પરિવાર;
અંતેઉર પુત્ર જ તણોજી રે, લીધો સઘળો લાર. સો૦-૨૭
સમવસરણે આવી કરીજી રે, વાંઘા વીર જગ તાત;
સકળ સાધુ વંદી કરીજી રે, પુત્ર જોવે નિજ માત. સો૦-૨૮
જોઈ સઘળી પરખદાજી રે, દીઠા ન દોય મુનિરાય;
કરજોડી કરે વીનતીજી રે, ભાખે શ્રી જિનરાય. સો૦-૨૯
વભારગિરિ જોઈ ચઢયાજી રે, મુનિ દરિસણ ઉમંગ;
સહ પરિવારે પરિવર્યાજી રે, પહોંત્યા ગિરિવર શ્રૃંગ. સો૦-૩૦
દોય મુનિ અણસણ ઉચ્ચરીજી રે, ઝીલે ધ્યાન મોઝાર;
મુનિ દેખી વિલખાં થયાંજી રે, નયણે નીર અપાર. સો૦-૩૧
ગદગદ શબ્દે બોલતીજી રે, મળી બત્રીશે રે નાર;
પિઉડા બોલો બોલડાજી રે, જિમ સુખ હોય અપાર. સો૦-૩૨
અમે તો અવગુણ ભર્યાંજી રે, તુમે સહી ગુણ ભંડાર;
મુનિવર ધ્યાન ચૂક્યા નહિજી રે, તેહના વચને લગાર. સો૦-૩૩
વીરા નયણે નિહાળીએજી રે, જિમ મન થાય પ્રમોદ;
નયણ ઉઘાડી જોઈએજી રે, માતા પામે મોદ. સો૦-૩૪
શાલિભદ્ર માતા મોહથીજી રે, પહોંત્યા અમર વિમાન;
મહાવિદેહે સીઝશેજી રે, પામી કેવળજ્ઞાન. સો૦-૩૫
ધન્નો ધર્મી મુગતે ગયોજી રે, પામી શુકલધ્યાન;
જે નર નારી ગાવશેજી રે, સમયમુંદરની વાણ. સો૦-૩૬

શ્રી મનકવિજયજી વિરચિત
શ્રી ગજસુકુમાલનું દ્વિદાળીયું
દાળ પહેલી
(૧૧૭)

સરસતિ સમરં શારદા રે, પલણું સુગુરં પસાય;
ગજસુકુમાળ ગુણે ભર્યા રે, ઉલટ અંગ સવાય.
મોરા જીવન, ધર્મ હેયામાં ધાર. -૧

દીપે નગરી દારિકા રે, વસુદેવ નરપતિ ચંદ;
શ્રી કૃષ્ણ રાજ્ય કરે તિહાં રે, પ્રગટયો પુનિમચંદ. મો-૨

ન્યાયવંત નગરી ઘણી રે, બળીયો બળભદ્ર વીર;
સર્વ કળા ગુણે કરી રે, આપે અતિ મન ધીર. મો-૩

સ્વામી નેમિ સમોસર્યા રે; સહસાંઝવન મોઝાર;
બહુ પરિવારે પરિવર્યા રે, ગુણમણિના ભંડાર. મો-૪

વંદન આવ્યા વિવેકથી રે, કૃષ્ણાદિક નર નાર;
વાણી સુણાવે નેમિજી રે, બેઠી પર્વદા બાર. મો-૫

ગજસુકુમાળ ગુણે ભર્યા રે, આવ્યા વંદન એહ;
વિનય કરીને વાંદીયાં રે, ત્રિકરણ કરીને તેહ. મો-૬

દે દેશના પ્રભુ નેમિજી રે, આ છે અધિર સંસાર;
એક ઘડીમાં ઉઠ ચલે રે, કોઈ નહિ રાખણહાર. મો-૭

વિધ વિધ કરીને વીનવું રે, સાંભળો સહુ નર નાર;
અંતે કોઈ કેહવું નહિ રે, આખર ધર્મ આધાર. મો-૮

સ્વામીની વાણી સાંભળી રે, ગજસુકુમાળ ગુણવંત;
 વૈરાગ્યે મન વાળીયું રે, આણવા ભવનો અંત. મો૦-૬
 આઠ્યા ઘેર ઉતાવળા રે, ન કર્યો વિલંબ લગાર;
 માતા મુજ અનુમતિ દીયો રે, લેશું સંયમ ભાર. મો૦-૧૦

ઠાળ બીજી

(૧૧૮)

કહે માતા કુમારને રે લાલ, સાંભળો ગજસુકુમાળ રે;
 પ્રવીણ પુત્ર.

દીક્ષા દુષ્કર પાળવી રે લાલ, તું છે નહાનો બાળ રે. પ્રવીણ૦
 અનુમતિ હું આપું નહિ રે લાલ. ૧
 સાંભળો સુત સુખ ભોગવો રે લાલ, મણિ માણેક ભંડાર રે; પ્ર૦
 સુખ ઈહાં છે સુણો હાથમાં રે લાલ, તુમે પરિહરો કવણ પ્રકાર રે.
 ચાર મહાવ્રત કહ્યાં નેમિજી રે લાલ, મોંઘાં મૂલ્ય જેવાં હોય હો;
 મોરી માત.

નાણાં દીયે તે નહિ મળે રે લાલ, સુણ્યા અવલ મુજ એહ હો.

મોરી માત, દીયો અનુમતિ દીક્ષા લઉં રે લાલ.
 સાંભળો સુત સંયમ ભણી રે લાલ, પંચ પારધી જેહ રે; પ્ર૦
 આઠ કરમ આવી નડે રે લાલ, તેહને તું કેમ જિતેશ રે. પ્ર૦ અ૦
 મન નિર્મળ નાળે કઈ રે લાલ, જ્ઞાનના ગોળા જેહ હો; મોરી૦
 ઉપસર્ગ અગ્નિ દારૂ દીયું રે લાલ, ઉડાડી દેઉં એહ હો. મો૦ દિ૦
 ચાર ચોર અતિ આકરા રે લાલ, લોંઠા લૂંટી જાય રે; પ્રવીણ૦
 દશ દુશ્મન વળી તાહરા રે લાલ, આડા દેવે ધાય રે. પ્ર૦ અ૦
 ક્ષેમ ખજનો માહરો રે લાલ, લૂંટ્યો કેણે ન લૂંટાય હો; મો૦

શિયળ સેના સુખી કરૂં રે લાલ, મહારા દુશ્મન દૂરે જાય હો. મોંદિં
 મોહ મહીપતિ જેહ મોટકો રે લાલ, ધીરજ કેમ ધરેશ રે; પ્રં
 જલિમ એ જુગતે નડે રે લાલ, તેહને તું કેમ જિતેશ રે. પ્રં
 કેમળ મન કમાનથી રે લાલ, ભાવ ભાથો ભરપૂર હો; મોં
 ત્રિકરણ મન તીર જ કરૂં રે લાલ, મોહ મહીપતિ કરૂં દૂર હો. મોં
 લોજન લલી લલી ભાતનાં રે લાલ, સુખડી સાતે ભાત રે; પ્રં
 સરસ નિરસ આહાર આવશે રે લાલ, તે આશે કેમ કરી ખાંત રે.
 સમકિત સાતે સુખડી રે લાલ, મન સ્થિર મોતીચૂર હો; મોં
 ગગન ગાંઠીયા જ્ઞાનના રે લાલ, ભાવ લલો ભરપૂર હો. મોં દિં
 સોવનથાળ સોહામણો રે લાલ, શાળ દાળ ધૃત ગોળ રે; પ્રં
 સરવે લોજન મન ભાવતાં રે લાલ, ઉપર મુખ તંબોળ રે. પ્રં
 અકિંચન થાળી કાયલી રે લાલ, સમતા શાળ ધૃત ગોળ હો; મોં
 સરસ લોજન સંતોષનાં રે લાલ, સ્થિર મન મુખ તંબોળ હો. મોં
 ઉપસર્ગ તુજને અતિ ઘણા રે લાલ, પરિસહ વળી ખાવીશ રે; પ્રં
 ખમી ન શકે તું ખરો રે લાલ, પછી પસ્તાવો કરીશ રે. પ્રં
 ઉપસર્ગ જે મુજ ઉપજે રે લાલ, તે ક્ષમાયે કરીને ખમીશ હો; મોં
 પ્રીતે કરી પરિસહ સહુ રે લાલ, બળીયા જે કોઈ ખાવીશ હો. મોં
 વચન સુણી વૈરાગ્યનાં રે લાલ, મૂર્છાણી તવ માત રે; પ્રવીણ
 નયણે તે આંસુ નીતર્યાં રે લાલ, સાંભળ સુત સુજાત રે. પ્રં
 માન વચન માતા તણાં રે લાલ, તુજને કહું છું હું એહ રે;
 સોભાગી સુંદર.

સુશુણ સુતા સોમલ તણી રે લાલ, પરણો પનોતા એહ રે.

ધર્મ હૈયામા શું ધરો રે લાલ. સોં ધં

માત મનોરથ પૂરવા રે લાલ, ન કહશે મુખ નકાર રે; સોભાં

ઐચ્છવ મહોચ્છવ કરી ઘણા રે લાલ, પરણાવું પુત્ર કુમાર રે. સોં
કહે કુમાર માતા લણી રે લાલ, સાંભળો મોરી માય હો;
મોરી માત.

મન મહારૂં વૈરાગ્યમાં રે લાલ, એક ક્ષણ લાખેણી બય હો. મોં
માતા વિચારે ચિત્તમાં રે લાલ, રાખ્યો ન રહે એહરે; પ્રવીં
આશિષ આપી અતિ ઘણી રે લાલ, લિયો દીક્ષા ધરી નેહ રે. પ્રં
ધર્મ હૈયામાંહી ધરો રે લાલ.

બેસાર્યા સેવકો સુત લણી રે લાલ, ઐચ્છવ ક્રીધા અપાર રે; સોં
આવ્યા નેમિજી આગળે રે લાલ, ભાવે લે સંયમ સાર રે. સોં
માતા કહે નિજ પુત્રને રે લાલ, સાંભળ સુત સુભણુ રે; સોં
સંયમ સુધો પાળજો રે લાલ, પામજો પદ નિર્વાણુ રે. સોં ધં
એમ આશિષ માતા દિયે રે લાલ, આવ્યાં સહુ ઘેર એહ રે; સોં
આવ્યા નેમિજી આગળે રે લાલ, ગજસુકુમાળ ગુણ ગેહ રે.
આજ્ઞા આપો શ્રી નેમિજી રે લાલ, કાઉસગ કરું સ્મશાન રે; સોં
મન સ્થિર રાખીશ માહરૂં રે લાલ, પામવા પદ નિર્વાણુ રે. સોં
આજ્ઞા આપી નેમિજીયે રે લાલ, આવ્યા જિહાં સ્મશાન રે; સોં
મન સ્થિર રાખી આપણું રે લાલ, ધરવા લાગ્યા ધ્યાન રે. સોં
સોમલ સસરે દેખીયા રે લાલ, ઉપન્યું મનમાં પૂરવ વૈર રે; સોં
કુમતિ સોમલ કોધે ચડ્યો રે લાલ, મનમાં ન આણી મહેર રે.
શિર ઉપર બાંધી સુણો રે લાલ, માટી કેરી પાળ રે; સોં
ખેર અંગારા ધગધગતા રે લાલ, તે મૂક્યા તતકાળ રે. સોં ધં
ફટફટ ફુટે હાડકાં રે લાલ, તટતટ ત્રુટે ચામ રે; સોં
અસંતોષી સસરો મળ્યો રે લાલ, તુરત સાયું તોણું કામ રે. સોં
સોભાગી શુકલધ્યાને ચઢ્યા રે લાલ, ઉપન્યું કેવળનાણુ રે; સોં
ક્ષણમાં કર્મ અપાવીને રે લાલ, મુનિ મુગતે ગયા બાણુ રે. સોં

ગજસુકુમાળ મુગતે ગયા રે લાલ, વંદુ વારંવાર રે; સોં
 મન સ્થિર રાગ્યું આપણું રે લાલ, પામ્યા ભવનો પાર રે. સોં ધ૦
 શ્રીવિજયધર્મસૂરી તણા રે લાલ, રાજવિજય ઉવઝાયરે; સોં
 તસ શિષ્ય લક્ષણ ગુણે કરી રે લાલ, પભાણું તે સુગુરૂ પસાય. સોં
 સોળસેને ખાસઠ સંવતે રે લાલ, નગર સાંગાનેર મોઝાર રે; સોં
 ગુણ ગાયા માસ ફાગુણે રે લાલ, શુકલ પક્ષ છઠ સોમવાર રે. સોં
 કહે મનક મોહન તણો રે લાલ, સાધુ તણી સંજ્ઞાય રે; સોં
 ભણુને ગણુને ભલી ભાતશું રે લાલ, પામને ભવનો પાર રે.

સોં ધ૦-૩૩

શ્રી સિદ્ધસૌભાગ્યજી વિરચિત

શ્રી ગજસુકુમાલની સંજ્ઞાય

(૧૧૯)

સોરઠ દેશ મોઝાર, દારિકા નગરી અતિસાર;
 આજ હો વસુદેવ રાજ રાજ્ય કરે તિહાંજી.- ૧
 ભાઈ દશે દસાર, બળભદ્ર કાન્હ કુમાર;
 આજ હો દીસે રે સોહાગણુ રાણી દેવકીજી.- ૨
 તસ લઘુ પુત્ર રસાળ, નામે ગજસુકુમાલ;
 આજ હો માતપિતાને વહાલો પ્રાણથીજી.- ૩
 એક દિન નેમિજિણુંદ, સાથે સુર નર વૃંદ;
 આજ હો શિવસુખદાયક સ્વામી સમોસર્યાજી.- ૪
 વંદન કાજ કુમાર, આવે પ્રેમ અપાર;
 આજ હો અમિય સમાણી વાણી સાંભળીજી.- ૫

પામ્યો મન વૈરાગ, ચારિત્ર ઉપરી રાગ;
 આજ હો દોષ કર જોડી માતને વિનવીજી.- ૬
 જિન વચનામૃત પાન, કીધો સુખ નિધાન;
 આજ હો મોહ સૂરાનો મદ તે મુજ ઉતર્યોજી.- ૭
 બાણ્યો અથિર સંસાર, લેશું સંજમભાર;
 આજ હો માત મયા કરી અનુમતિ આપશેજી.- ૮
 વચન અપૂરવ જેહ, શ્રવણ ન સુણે એહ;
 આજ હો જળ ભરી નયણે ખોલે દેવકીજી.- ૯
 સુણ વત્સ તું લઘુ વેશ, હું કીમ દેઉં આદેશ;
 આજ હો સંયમ અસિ ધારા ઉપરી ચાલવોજી.-૧૦
 તે પુત્ર નવ લે દીખ, માંગી સહગૃહ શીખ;
 આજ હો ઘર ઘર ભમવો ફરી દોહીલોજી.-૧૧
 કુસુમ સેજ મોઝાર, તુજ નાવે નિંદ લગાર;
 આજ હો સજ્જનરે સંથારે, સુખ કીમ પામશેજી.-૧૨
 સાલી દાલી દૃત ગોલ, પરિહરવો તંબોલ;
 આજ હો આહાર તે કરવો છે તિહાંજી કાચલીજી.-૧૩
 પીવો નીર સમીર, સહવો દુઃખ શરીર;
 આજ હો સુતરે તરવો સાચર દોહીલોજી.-૧૪
 બાઉલ દેવી બાથ, લોહ ચણા લેઈ હાથ;
 આજ હો મીણને દાંતે ચાવવા દોહીલાજી.-૧૫
 તિમ એ સંયમ ભાર, દોહીલો છે નિરધાર;
 આજ હો એહલું બાણીને ઘરે સુખ ભોગવોજી.-૧૬
 વળતો અકલ અખીલ, વચન વદે થઈ સિંહ;
 આજ હો કાચરના હઈડા કંપે ઈમ સુણીજી.-૧૭

તુમ અંગજ શૂર, પાળી સંયમ પૂર;
 આજ હો મોહ મહીપતિ જીપી જયવડ્ડી.-૧૮
 ઇંદ્ર ચંદ્ર નરેંદ્ર, દાનવ દેવ મુણિંદ્ર;
 આજ હો અથિર સંસાર એ સહૂ આથમ્યોજી.-૧૯
 તીર્થંકર ગણધાર, વાસુદેવ ચક્રધાર;
 આજ હો એ નર ઉત્તમ જો નવિ સ્થિર રદ્યાજી.-૨૦
 તું અમર કુણ માત, ઇમિ અવધારો વાત;
 આજ હો મોહ નિવારો મોરી માવડી માહરોજી.-૨૧
 માતા કહે સુણો પુત્ર, તું મુજ ઘર છે સુત;
 આજ હો સુત પાળે માવડી કિમ રહેજી.-૨૨
 તુઝ શું પ્રેમ અપાર, તું મુઝ છે આધાર;
 આજ હો મનોરથ પૂરવો માહરોજી.-૨૩
 રૂપ કળા ગુણ પાત્ર, નિરૂપમ નિલ હો ગાત્ર;
 આજ હો સોમલની બેટી પરણો પદમણીજી.-૨૪
 પછે સંયમભાર, આદરજો આધાર;
 આજ હો લાડી રે લાખીણી પરણો લાડકાજી.-૨૫
 પરિણતી મનહ ધરેહ, પાણિગ્રહણ કરેહ;
 આજ હો અનુમતિ માગે માત પીતા કનેજી.-૨૬
 માતા અમૃત વાણ, સુતનો નિશ્ચય જાણ;
 આજ હો આશિષ દેઈતે સુતનાં લેતી લામણાંજી.-૨૭
 દુહ્કર દુહ્કર કાર, પંચ મહાવ્રત સાર;
 આજ હો બાવીશ પરિસહ સહ બળવંત જીપજોજી.-૨૮
 ધરજો ધરમનો ધ્યાન, દિન દિન ચઢતે વાન;
 આજ હો સિંહ થઈને સંયમ પાળજોજી.-૨૯

નેમિ જિજ્ઞેસર પાસ, સંયમ લેઈ ઉલ્લાસ;
 આજ હો સુગુર સમીપે આગમ અભ્યાસીયાળ.-૩૦
 દારિકા નગરી પ્રવેશ, એક દિન જિન આદેશ;
 આજ હો રિષિ રે સમશાને કાઉસગ્ગ કરી રહ્યોળ.-૩૧
 દીઠા સાસરે તેમ, સોમલ ચિંતે એમ;
 આજ હો વૈર ઉલ્લસીઈ પૂરવ ભવ તણુંળ.-૩૨
 જલજલતા અંગાર, શિર ઉપર દુખકાર;
 આજ હો પાળ તે બાંધી માટી કેરડીળ.-૩૩
 મુનિ ચઢ્યો શુભ ધ્યાન, પામી કેવળજ્ઞાન;
 આજ હો કરમ સવિનાશી મુનિ મુક્તે ગયાળ.-૩૪
 પંડીત સુરસૌભાગ્ય, સેવક સિદ્ધસૌભાગ્ય;
 આજ હો એહને સમરે એ મુનિ રાજિઓળ.-૩૫

શ્રાવક કવિ શ્રીઋષભદાસ વિરચિત

શ્રી સ્થૂલિભદ્રની સજ્જાય

(૧૨૦)

શ્રીસ્થૂલિભદ્ર મુનિ ગણુમાં શિરદારને, ચોમાસું આઠ્યા કોશ્યા
 આગાર ને; ચિત્રામણુ શાળાએ તપ જપ આદર્યા ને.-૧
 આહરીયાં વ્રત આઠ્યા છો અમ ગેહ ને, સુંદરી સુંદર ચંપક-
 વરણી દેહ ને;

અમ તુમ સરીખો મેળો આ સંસારમાં ને.-૨
 સંસારે મેં નેયું સકળ સ્વરૂપ ને, દર્પણની છાયામાં જેવું રૂપ ને;
 મુપનાની મુખલડી ભૂખ ભાળે નહિ ને.-૩

ના કહેશે। તો નાટક કરશું આજ ને, બારવરસની માયા છે
મુનિરાજ ને;

તે છોડી કેમ જાઉં હું આશા ભરી ને.-૪
આશા ભરીયો ચેતન કાળ અનાદિ ને, ભમ્યો ધરમને હીણ
થયો પરમાદી ને;

ન જાણી મેં મુખની કરણી યોગની ને.-૫
યોગી તો જંગલમાં વાસો વસિયા ને, વેશ્યાને મંદિરીયે
લોજન રસિયા ને;

તુમને દીઠા એવા સંયમ સાધતાં ને.-૬
સાધ શું સંયમ ઇચ્છા રોધ વિચારી ને, કુર્માપુત્ર થયા
નાણી ધરબારી ને;

પાણી માંહે પંકજ કોઈ જાણીયે ને.-૭
જાણી એ તો સઘળી તુમારી વાત ને, મેવા મીઠા રસવંતા
ખહુ ભાત ને;

અંબર ભૂષણ નવ નવલી ભાતે લાવતા ને.-૮
લાવતાં તો તું દેતી આદરમાનને, કાયા જાણું રંગ પતંગ સમાનને;
ઠાલીને શી કરવી એવી પ્રીતડી ને.-૯

પ્રીતલડી કરતાં તે રંગભર સેજ ને; રમતાંને દેખાડંતા ઘણું હેજને
રીસાણી મનાવી મુજને સાંભરે ને.-૧૦

સાંભરે તો મુનિવર મનડું વાળે ને, ઢાંક્યો અગ્નિ ઉઘાડ્યો
પરજાળે ને;

સંયમમાંથી એ છે દ્વષણ મોટકું ને.-૧૧
મોટકું આવ્યું હતું નંદનું તેડું ને, જાતાં ન વળે કાંઈ તમાઈ;
મનડું ને;

મેં તુમને તિહાં કોલ કરીને મોકલ્યા ને.-૧૨

अथिद्वत्ता ज्ञानं देशानुय

રથિકકલા અને કોશાનૃત્ય

મોકલ્યા તો મારગ માંહિ મળિયા જે, સંભુતિ આચારજ
જ્ઞાને બળીયા જે;

અંચમ દીધું સમકિત તેણે શીખવ્યું જે.-૧૩

શીખવ્યું તો કહિ દેખાડો. અમને જે, ધરમ કરતાં પુણ્ય
ઘણેરું તમને જે;

સમતાને ઘેર આવી વેશ્યા ઈમ કહેજો.-૧૪

વહે મુનિશ્વર શંકાને પરિહાર જે, સમકિત મૂલે શ્રાવકનાં
મત બાર જે;

પ્રાણાતિપાતાદિક સ્થુલથી ઉચ્ચરે જે.-૧૫

ઉચ્ચરે તો વીત્યું છે ચોમાસું જે, આણા લઈને આવ્યા
ગુરૂની પાસે જે;

શ્રુતજ્ઞાની કહેવાણા ચૌદે પૂરવી જે.-૧૬

પૂરવી થઈને તાર્યા પ્રાણી થોક જે, ઉજવળ ધ્યાને તેહ ગયા
દેવલોક જે;

મુખમ કહે નિત્ય કરીએ તેહને વંદના જે.-૧૭

શ્રી રૂપવિજયજી કૃત

શ્રી સ્થૂલભદ્રજીની સજ્જાય

(૧૨૧)

આંખો મોરચો હે આંગણે, પરિમલ પુહવી ન માય;

પાસે કુલી હે ફેતકી, બ્રમર રહ્યો હે લુભાય. આંખો-૧

આવો સ્થૂલભદ્ર વાહલા, લાછલહેના હો નંદ;

તુમ શું મુજ મન મોહીયું, જિમ સાચરને હો અંદ. આંખો-૨

મુગુણ સાથે હો પ્રીતકી, દિનદિન અધિકી હો થાય;

બેઠો રંગ મજાકનો, કદીએ ચટકી ન ભાય. આંખો-૩

નેહ વિહુણાં રે માણસાં, જેહવાં આવળ કૂલ;
 દીસંતાં રળીયામણાં, પણ નવિ પામે હો મૂલ. આંખો-૦-૪
 કોયલડી ટહુકા કરે, આંખે લેહકે રે લુંખ;
 સ્થૂલિભદ્ર સુરતરૂ સારીખો, કોશ્યા કણયર કંખ. આંખો-૦-૫
 સ્થૂલભદ્રે કોશાને ખુઝવી, દીધો સમકિત સાર;
 રૂપવિજય કહે શીલથી, લહીએ સુખ અપાર. આંખો-૦-૬

શ્રી ક્ષમાકલ્યાણકલ્પ વિરચિત

શ્રી સ્થૂલિભદ્રજીની સજ્જાય

(૧૨૨)

શ્રી મહાવીર જિનેસરૂ, ત્રિભુવન ગુરૂજ;
 તસુ અષ્ટમ પટધાર, શ્રી સ્થૂલિભદ્ર નમો.-૧
 પાટલિપુત્ર સોહામણું, મહિમંડણુંજ; તિહાં પાયો અવતાર.-૨
 નંદનરિંદ મંત્રીશ્વરૂ, ગુણઆગરૂજ; શ્રી સકડાલ સુપુત્ર.-૩
 લાછલદેનંદન ભલો, મુનિ ગુણનિલોજ, નાગરદ્વિજ દૂલદીપ.-૪
 શ્રી સંભુતિવિજય ગુરૂ, પૂરવધરૂજ, વ્રત લીધું તસુ પાસ.-૫
 કોશા વેશ્યા પ્રતિબોધવે, સુગુરૂ તવેજ, દુકકર દુકકરકાર.-૬
 ચાર પૂરવશિષ્યો વળી, શ્રુતકેવળીજ, શ્રીભદ્રબાહુ સમીપ.-૭
 સંયમ પાળ્યો નિર્મળો, ત્રિવિધે ભલોજ, જંગમ યુગપ્રધાન.-૮
 પંચમાસ પંચદિન સહી, ઉપર કહીજ, વરસ નવાણું આય.-૯
 કરી અણસણ આરાધના, શુભવાસનાજ, પહોંચ્યા સ્વર્ગ મોઝાર
 શ્રી-૦-૧૦

ચોરાશી ચોવીશી લગે, જસ ઝગમગેજ, રહેશે જેનું નામ.-૧૧

૮ ૨ ૧
વસુચુગ ચંદ્ર સંવત્વરે, પાટલીપુરેજી, જસુ પદ થાપના કીધ.-૧૨
વાચક અમૃતધર્મનો, થુણે શુભ મનોજી, શિષ્ય ક્ષમાકલ્યાણ.
શ્રી ૦-૧૩

શ્રી રૂપવિજયજી કૃત શ્રી નેમ રાજુલની સજઝાય

(૧૨૩)

નદી ચમુનાકે તીર હડે દોય પંખીયાં-એ રાગ
પિયુજી પિયુજી રે નામ જપું દિન રાતીયાં,
પિયુજી આલ્યા પરદેશ તપે મોરી છાતીયાં;
પગપગ જોતી વાટ વાલેસર કબ મિલે,
નીર વિછોયાં મીન કે તે જથું ટળવળે.-૧
સુંદર મંદિર સેજ સાહિબ વિણુ નવિ ગમે,
જિહાં રે વાલેસર નેમ તિહાં માં મન ભમે;
જો હોવે સજ્જન દૂર તોહી પાસે વસે,
કિહાં પંકજ કિહાં ચંદ દેખી મન ઉલ્લસે.-૨
નિઃસ્નેહી શું પ્રિત મ કરજો કેા સહી,
પતંગ જલાવે દેહ દીપક મનમેં નહીં;
વહાલા માણસનો વિયોગ ન હોજો કેહને,
સાલે રે સાલ સમાન હેયામાં તેહને.-૩
વિરહ વ્યથાની પીડ યોવન વયે અતિ દહે,
જેનો પિયુ પરદેશ છે તે માણસ દુઃખ સહે;

ઝુરી પંજર કીધ કાયા કમલ જિસી,
 હજિઅ જુએ ન નયણે હસી.-૪
 જેહને જેહ શું રાગ ટાલ્યો તે તો નવિ ટલે,
 ચકવી રચણી વિભેગ તે તો દિવસે મલે;
 આંખા કેરો સ્વાદ લીંબુ તે તો નવિ કરે,
 જે નાદ્યા ગંગા નીર તે છિલ્લર જલ કિમ તરે.-૫
 જે રમ્યા માલતી ફૂલ તે ધંતૂરે કિમ રમે,
 જેહને ધૃતશું પ્રેમ તે તેલે કિમ જમે;
 જેહને ચતુરશું નેહ તે અવરને શું કરે,
 નવ ચૌવના તણ નેમ વરાગી થઈને ફરે.-૬
 રાજુલ રૂપનિધાન પોહોતી સહસાવને,
 જઈ વાંઘા પ્રભુનેમ સંજમ લેઈ એક મને;
 પામ્યાં કેવલજ્ઞાન પહોંતી મનની રલી,
 રૂપવિજય પ્રભુ નેમ, ભેટે આશા ફલી.-૭

શ્રી ધર્મવિજયણ કૃત.

(૧૨૪)

હલકો હાંકોને સ્વામી હાથીયો હો લાલ, હું આવું તુમારી
 પાસ રે; નગીના નેમ.

ત્યારે તમે ત્યાંથી ચાલ જો હો લાલ, મુજને મળવાની ઘણી
 હોંશ રે. નં ૦ હલકો-૧

લેળા થઈને મુજને ભાવથી હો લાલ, વળતી વનમાંહિ જાવ રે;
 તોરણથી શું પાછા વળો હો લાલ, ભંગ કરીને મારા ભાવ રે.

નં ૦ હલકો-૨

દયા જાણી તિર્યચની હો લાલ, તેવી જાણી મુજ નાથ રે;
આશા પૂરણ કરો આ સમે હો લાલ, હેતે ગ્રહીને મારો હાથ રે.

ન૦ હલકો૦-૩

દયાળુ થઇને દીલમાં હો લાલ, દૂર કરો માંડ દુઃખ રે; ન૦
હુંશ ઘણી છે હેયા વિષે હો લાલ, તુમ શું લોગવવા સુખ રે.

ન૦ હલકો૦-૪

પોંચી ચતુરા તિહાં ચોંપથી હો લાલ, કરતી અતિ ઉચાટ રે;
આગળ આવી જીભી રહી હો લાલ, રોકી રસીલાની વાટ રે.

ન૦ હલકો૦-૫

પકડી કરને કોડે કરગરે હો લાલ, જોવંતી જોડીને હાથ રે;
અપરાધ શો અબળા તણો હો લાલ, નકકી કહો તમે નાથ રે.

ન૦ હલકો૦-૬

કહ્યું માન્યું નહિ કોઈનું હો લાલ, જ્યારે તમે જહુરાય રે;
ત્યારે પડ્યું મારે આવવું હો લાલ, એકલા ચાલીને પાય રે.

ન૦ હલકો૦-૭

રાખોને રાજવી માહરો હો લાલ, આન્યા તણો ઇતખાર રે;
ઘણી થઈ છે વાતો ગામમાં હો લાલ, કહું શું વારંવાર રે.

ન૦ હલકો૦-૮

પરણોને પિયુ પાછા વળી હો લાલ, અંદેશો તજી ઉર રે; ન૦
દીન દારા દુલવો નહિ હો લાલ, જક જાવા ઘો દૂર રે.

ન૦ હલકો૦-૯

ના કહેતાં નહિ થાય છુટકો હો લાલ, કર જોડીને કહું કંથ રે;
ઝાઝું કરો તો ચાદવપતિ હો લાલ, આપું નહિ જાવા પંથ રે.

ન૦ હલકો૦-૧૦

આઠ ભવની પિયુ પ્રીતડી હો લાલ, નવમે ભવ તણ નાર રે;
ગિરિ ગિરનાર પર પામીયા હો લાલ, ધર્મપસાયે ભવપાર રે.
ન૦ હલકો-૧૧

શ્રી રૂપવિજયજી કૃત

રાજુલનો પત્ર

(૧૨૫)

રાગ સામેરી

સ્વસ્તિ શ્રી રેવયગિરિવરા, વહાલા નેમજી જીવન પ્રાણુ;
લેખ લખું હોંસે કરી, રાણી રાજુલ ચતુર સુભણુ.
વહેલાઘેર આવજો, મહારા જીવન યાદવરાય, વાર મ લાવજો.-૧
મેં તો લિખ્યા હોંશે લેખ, મનમાં લાવજો;
વળી જે હોય વેધક બણુ, તાસ સંભળાવ જો. વ૦ મહા-૨
ક્ષેમકુશળ વરતે ઇહાં, વહાલા જપતાં પ્રભુજીનું નામ;
સાહિબ સુખ શાતા તણે, મુજ લીખજો લેખ તામ. વ૦-૩
સાવ સોવન કાગળ ફરે, વહાલા અક્ષર રચણુ રચંત;
મણી માણેક મોતી લેખણુ જડું, હું તો પિયુ ગુણુ પ્રેમે લખંત.
વહેલા-૪

જેહ તોરણથી પાછા વળ્યા, તેહને કાગળ લખું કઈ રીત;
પણુ ન રહે મન માહરું, મુને સાલે પૂરવ પ્રીત. વહેલા-૫
દિવસ જેમ તેમ કરી નિર્ગમું, મુને રચણી વરસ હબર;
જો હોય મન મળવા તાણું, તો વહેલા કરજો સાર. વહેલા-૬
નવયૌવને પિયુ ઘર નહીં, વસવું તે દુરજન વાસ;
ખોલે ખોલ દાખવે વહાલા, ઉંડા મર્મ વિમાસ. વહેલા-૭

સહુકો રમે નિજ માળીએ, વહાલા કામિની કંથ સહેજ;
થર થર ધ્રુજે મહારી દેહડી, મહારી સુની દેખીને સેજ. વ૦-૮
વીતી હશે તે જાણશે, વહાલા વિરહની વેદના પૂર;
ચતુર ચિત્તમાં સમજશે, શું લહે મૂરખ ભૂર. વહેલા૦-૯
પતંગ રંગ દીસે ભલો, વહાલા ન ખમે તાવડ રીઠ;
ફાટે પશુ ફીટે નહીં, હું તો વારી ચોળ મજાઠ. વહેલા૦-૧૦
ઉત્તમ સજ્જન પ્રીતડી, જેમ જળમાં તેલ નિરધાર;
છાંયડી ત્રીજા પહોરની, તે તો વડ જેવી વિસ્તાર. વહેલા૦-૧૧
દૂર થકી ગુણ સાંભળ્યા, વહાલા મન મળવાને થાય;
ઠ્ઠાલેસર મુજ વિનતી, તે તો જિહાં તિહાં કહી ન જાય.

વહેલા૦-૧૨

એક મહેલી બીજે મળે, વહાલા મનમાં નહિ તસ નેહ;
લીધા મૂકી જે કરે, તે તો આખર આપે છેહ. વહેલા૦-૧૩
જે મન તે તેહ મિલી રહ્યા, વહાલા ઉત્તમ ઉપમ તાસ;
જે જે તિલ ફૂલની પ્રીતડી, તેહની જગમાં રહી સુવાસ. વ૦-૧૪
ખાવા પીવા પહેરવા, વહાલા મન ગમતા શણગાર,
ભર યૌવન પિયુ ઘર નહિ, તેહનો એળે ગયો અવતાર. વ૦-૧૫
બાળપણે વિદ્યા ભણે, ભર યૌવન ભાવે ભોગ;
વૃદ્ધ પણે તપ આદરે, તે તો અવિચળ પાળે યોગ. વ૦-૧૬
કાગળ જગ ભલે સરજ્યો, વહાલા સાચો તે મિત્ર કહાય;
મનનું દુઃખ માંડી લખું, તે તો આંસુડે ગળી ગળી જાય.

વહેલા૦-૧૭

લેખ લાખેણો રાજુલે લખ્યો, વહાલા નેમજી ગુણ અભિરામ;
અક્ષરે અક્ષર વાંચજે, મહારી કોડા કોડ સલામ. વહે૦-૧૮

નેમ રાબુલ શિવપુરી મળ્યાં, પૂછી તે મન કેરી આશ;
શ્રી વિનયવિજય ઉવઝાયનો, શિષ્ય રૂપ સદા સુખ વાસ.
વહેલા૦-૧૯

કવિશ્રી લાવણ્યસમય વિરચિત શ્રી નેમરાબુલની સંજ્ઞાયા (૧૨૬)

સરસતિ સામીણી વીનવું, ગોચમ લાગું રે પાય;
રાબુલ નારી રે વીનવે, બે કર જોડી રે આય.- ૧
તેં મન મોહું રે નેમજી, બોલે રાબુલ નાર;
કંતા કાં રથ વાળીઓ, આવ્યો તોરણ બાર. તેં૦- ૨
બે કર જોડી વીનવું, પ્રીતમ લાગું રે પાય;
નારી નવ લવ કેરડી, કાં મુજ મેલીને જાય. તેં૦- ૩
ગજ રથ ઘોડા રે છે ઘણા, પાયક સંખ્યા ન પાર;
જોતાં જાન તુમારડી, હીયડે હૃષ્ અપાર. તેં૦- ૪
કુંડળ સોવન કેરડાં, હૈયડે નવસેરો હાર;
ચઢીને ગયવર ઉપરે, સોહે સખ શણગાર. તેં૦- ૫
મંડપ મોટાં રે માંડીયા, નાચે નવલાં રે પાત્ર;
થાનક થાનક થોકડે, જોવા સરખી છે જાન. તેં૦- ૬
માને બળભદ્ર કાનજી, માને મહોટા રે ભૂપ;
સુર નર સેવે રે સામટા, તાહઈ અકળ સ્વરૂપ. તેં૦- ૭
તવ સુરંજુ રે સાસઈ, પીયર પનોતી માય;
કર્મે લખ્યું જે તિમ કરૂં, પિયુનું યોવન જાય. તેં૦- ૮

ચાહવ કોડીએ રે પરિવર્યા, સાથે દશે દસાર;
 નેમજી ગયવર ચઢીયા, આઁયા તોરણખાર. તેં૦-૯
 સ્વામી પૂછે રે સારથી, એ શા ભરીયા રે વાડ;
 તુમ પ્રભાતે રે પરગડો, હોથે પશુડાનો ઘાત. તેં૦-૧૦
 હરણી બોલે રે હરણલા, તેં કાં કીધો રે પોકાર;
 રહે રહે છાનો રે છુટશું, આઁયો નેમિ કુમાર. તેં૦-૧૧
 સાખર બોલે રે સાખરી, સાંભળ સુંદરી વાત;
 બયા બેશું રે આપણાં, આઁયો ત્રિભુવન તાત. તેં૦-૧૨
 રોઝ ભણે સુણ રોઝડી, ઘડી ઘડી ઉથલ ન થાય;
 આઁયો દેવ દયાળુઓ, હૈયડે હર્ષ ન માય. તેં૦-૧૩
 કાળો ઘોડો રે કાબલો, સામળીઓ અસવાર;
 નેમજી ઘોડોરેવાળીઓ, જઈ ચઢયા ગઢ ગિરનાર. તેં૦-૧૪
 સ્વામી પૂછે સુણ સારથી, આશા ભરીયા રે વાડ;
 સાખર મૂકયા રે મોકળા, વેગે વરી રથ વાળ. તેં૦-૧૫
 નિજ નિજ કામે રે તે ગયા, બોલે મધુરી રે વાણ;
 કોડી વરસાં રે જીવજો, રાજુલ પ્રીતિ નિર્વાણ. તેં૦-૧૬
 નેમ જિનેસર વીનવે, નહિ સંસારનું કામ;
 એક સીને રે કારણે, એવડો પશુઓનો ઘાત. તેં૦-૧૭
 વરસીદાન જ વરસીયો, પૃથ્વી ઉરણ કીધ;
 ચઢીઓ ગિરનારે જઈ, તારક ચારિત્ર લીધ. તેં૦-૧૮
 ગાજી વાજી રે ગડગડ્યો, વરસ્યો ગઢ ગિરનાર;
 સહસાવન સરોવર ભર્યું, તરસી રાજુલ નાર. તેં૦-૧૯
 હયવર હીસે રે હંસલા, ગયવર ખાંધ્યા રે ખાર;
 ભોગ ભલી પરે ભોગવો, રૂડી રાજુલ નાર. તેં૦-૨૦

કહો કેમ કીજે રે સાજના, કર્મને દીજે રે દોષ;
 કારણ વિહૂણી રે પરહરી, એ શું એવડો રે રોષ. તેં૦-૨૧
 આપે કીધો રે ઓરતો, લોપી અવિચળ વાટ;
 પાપ તો કીધાં રે મેં ઘણાં, ધર્મ ન વાહી રે વાત. તેં૦-૨૨
 રંભા સરખી રે અંગના, તે કાં મૂકી રે નેમ;
 પંચ વિષય સુખ લોગવો, બોલે શિવાદેવી એમ. તેં૦-૨૩
 રાખી માતા રે માઉલે, રાખી નહિ હાં રે કીધ;
 રાખે રાજુલ કેટલાં, રાખે બલભદ્ર બ્રાત. તેં૦-૨૪
 સુણ સુણ મહારી રે માવડી, એમ બોલે જિનવર નેમ;
 કારમો રંગ પતંગનો, તે રંગ ધરીએ કેમ. તેં૦-૨૫
 રાજુલ જઈ નેમને મળે, વહે પ્રભુના પાય;
 સ્વામીજી સંયમ આપીયે, જિણુ વેષે સુખ થાય. તેં૦-૨૬
 પૂઠે પહોતી રે પક્ષિની, નયણે નિરખંત નાર;
 લાવણ્યસમય મુનિ એમ લણે, જેમ તરીએ સંસાર. તેં૦-૨૭

શ્રી વિરવિજયજી કૃત

નેમરાજુલના બાર માસા.

(૧૨૭)

સખી તોરણ આઈ કંથ ગયા નિજ મંદિરે,
 જે નજર મેળાવો કીધ તે મુજ સાંભરે,
 ઘર લાવત ઝાલી હાથ, હું હેઠ ઉતરી,
 પણ કરી વરઘોડો આત, છળીલો છેતરી;
 મધુબિંદુ સમો સંસાર, મુંઝાણ મહાલતા,
 સંસારે સુખી અણુગાર, જિનેશ્વર બોલતા.- ૧

સખી શારે કહું અવદાત, વિયોગી દુઃખી તણા,
 દુનિયામાં દુર્જન લોક, હાંસી કરે ઘણા;
 મીઠી લાગે પરની વાત, અગન પગ ના લહે,
 કેનાં મોલ ચુવે કેનાં નેવ, તે મુખ ના કહે. મધુ૦- ૨
 સખી શ્રાવણ છઠે મેલી, મહીયરીયા તળે,
 છઠી છટકી વારધી વેલ, વાળી નહિ વળે;
 કામ વરતી ફરતી ધરતી, ઝરતી વાદળી,
 ગયો શ્રાવણ માસ. નિરાશ, રાજીલ એકલી. મધુ૦- ૩
 સખી ભાદરવે ભરથાર, વિના કેમ રીઝીએ,
 વિરહાનલ ઉઠી ઝાળ, ધુવા વિણ દાઝીએ;
 ફળ પાક્યાં વર્ષણ શાળ, ન ખાઈએ ખેલીએ,
 હોત દુઃખના દહાડા બે ચાર, આઘા ઠેલીએ. મધુ૦- ૪
 બેન આસો માસે સેવ, સુંવાળી સુખડી,
 ગયા દસરે દશેરાના દિનન, દિવાળી દુંકડી;
 સખી લાંઘણ કરીએ લાખ, સરસ નવિ લોજના,
 રંગ તાનને નાટક શાળ, પિયુ વિના પેખણાં. મધુ૦- ૫
 માસ કાર્તિકે કેલિ કરે, નરનારી બાગમાં,
 જેણે માસે ટપુકે ટાઢ, કુમારી રાગમાં,
 જેના વાલમ ગયા વિદેશ, સંદેશા મોકલે,
 મારે ગામ ઘણી ધરવટ, વસે પિયુ વેગળે. મધુ૦- ૬
 સખી માગશીરે માગણના, મનોરથ પૂરતા,
 મને મેલી બાળે વેશ, ચતુર ગુણ ચૂરતા;
 સખી કોઈરે સંદેશો લેઈ, આપી જાય મુજ કને,
 તેને દેહરે મોતનકો હાર, અમુલખ ભૂષણે. મધુ૦- ૭

પોષ માસે પોતાની છંડી, શિયાળે ચાલીયા,
 વાલેસર વિના વેરણ રાત, સૂના મહેલ માળીયાં;
 જાય જોખનીયું ભરપૂર, અરણ્ય જેમ માલતી,
 જેના પિયુ રે ગયા પરદેશ, દુઃખે દીન કાઢતી. મધુ૦-૮
 પિયુ મહા માસે મત જાઓ રે, હિમાળો હાલશે,
 રથણી એક વરસ સમાન, વિયોગી સાલશે;
 લંકાથી સીતા પટ માસે, રામ ઘર લાવીયા,
 એવા વહી ગયા સાતે માસ, પ્રીતમ ઘેર ન આવીયા. મ૦-૯
 હલકારો હસંત વસંત, આકાશથી ઉતર્યો,
 માનું કાગળુ સુર નર રાય, મળીને નોતર્યો;
 હોળી ખેલે ગોપી ગોવિંદ, હમુ ઘર આવતી,
 અતિ કેસુઆં ઝંપાપાત, વિયોગે માલતી. મધુ૦-૧૦
 સખી ચૈતરે ચિત્ત થકી, વિછોહી વાલમે,
 આવા દુઃખના દહાડા કિમ જાય, ઉગે રવિ આથમે;
 આંખ મીંચાણે મળી જાય રે, ઉઘાડે વેગળો,
 સામળીઓ સિદ્ધ સરૂપ, સુપનમાં આગળો. મધુ૦-૧૧
 રમે હંસયુગલ શુક મોર, ચકોર સરોવરે,
 નિજ નાથ સહિયરને સાથ, સુખે રમે વન ઘરે;
 મુખ મંજરી આંખો ડાળે, કોયલ ટહુકતી,
 સખી વાતમાં વીત્યો વસંત, રૂએ રાજિમતી. મધુ૦-૧૨
 સખી વૈશાખે વનમાંહે રે, હીંચોળા હીંચતાં,
 કદલીઘર ફૂલ બિછાય, ખુશીથી નાચતા;
 સરોવર જળ કમળે કેલ, કરંતા રાજવી,
 મુજ સરખી છબીલી નાર, લગન લેઈ લાજવી. મધુ૦-૧૩

જેઠ માસે જીલમના તાપ, તપંતી ભૂતળા,
આઠ માસનો મેઘ વિયોગ, બળે તરૂં કુતળા;
પશુ પંખી વિસામા ખાય રે, શીતળ છાયા તરૂં;
મારે પિયુ વિના નહિ વિસરામ, નાતીને નોતરૂં. મધુ૦-૧૪

સખી આવીયો માસ આષાઢ, ભરે જળ વાદળી,
ગરબરવે ટહુકે મોર, ઝળુકે વીજળી;
વરસાદે વસુધા નવપદ્મવ હરીઆં ધરે,
નદી નાળે ભરીઆં નીર, બપૈયો પિયુ પિયુ કરે. મધુ૦-૧૫.

ચોમાસે કરી તરૂં માળા, રમતાં પંખીયાં,
એમ વીત્યા બારે માસ, પ્રીતમ ઘેર ન આવીયા;
આવણુ સુદી છઠે સ્વામી, ગયા સહસાવને,
લેઈ સંચમ કેવળી થાય, દીન પંચાવને. મધુ૦-૧૬.

નેમ મુખથી રાજીલ નવ ભવ, નેહ નિહાળતી,
વૈરાગ સુધારસ લીન, સદા મન વાળતી;
કાળાંતરે નેમ દયાળ, તિહાં દેશના દીએ,
પ્રભુ હાથ સાહેલી સાથ, રાજીલ દીક્ષા લીએ. મધુ૦-૧૭.

લઈ કેવળ કરી પરીસાટન, બેહુ મુગતિ ગયા,
બની પ્રીત તે સાદી અનંત, ભાગ્યે ભેળાં થયાં;
શુભ વીરવિજય સુખ લીલ, મગન વિશેષતા;
લોકનાળની નાટક શાળ, સમયમાં દેખતા. મધુ૦-૧૮.

શ્રી ભક્તિવિજયજી વિરચિત.

શ્રી હીરવિજયસૂરિ સંજ્ઞાય

(૧૨૮)

જે કર જોડી વિનવુંજી, સારદા લાગુંજી પાય;
વાણી આપો નિર્મળીજી, ગાથું તપગચ્છ રાય.
તેં મન મોહું રે હીરજી.-૧

અકબર કાગળ મોકલે, હીરજી વાંચે ને જોય;
તુજ મળવા અલજો ઘણો, ખીરખલ કરનોજી જોય. તેં-૦-૨

અકબર કરેજી વિનતિ, ટોડરમલ લાગેજી પાય;
પૂજ્ય ચોમાસું ઈહાં કરો, હોશે ધર્મ સવાય. તેં-૦-૩

તેજ ઘોડાજી આતે અતિ ઘણા, પાયક સંજ્યા નહિ પાર;
મહાજન આવેજી અતિ ઘણા, થાનસિંહ શાહ ઉદાર.તેં-૦-૪

પહેલું ચોમાસુંજી આગરે, બીજું લાહોર માંહિ;
ત્રીજું ચોમાસું ક્ષત્રેપુરે, અકબર કરેરે ઉત્સાહિ. તેં-૦-૫

ડામર સરોવર છોડીયાં, છોડયાં બંદીનાં બંધ;
છોડયાં પંખીને મૃગલાં, અકબર દે બહુમાન. તેં-૦-૬

તપગચ્છનાયક રાજિઓ, શ્રીવિજયસેન સૂરીંદ;
તાસ શિષ્ય ભક્તિ ભણે, હોજો મુજ આનંદ. તેં-૦-૭

શ્રી રાજરતનજી વિરચિત

શ્રી નેમરાજીલના બાર માસા

(૧૨૯)

સનેહી વીરજી જ્યહારી રે—એ રાગ.

ચૈત્ર માસે તે ચતુરા ચિંતે રે, નેમ જઈ વસ્યા એકાંત રે;
મનની કેમ ભાગે બ્રાંત.

દયાળુ નેમજી દીલ વસીયો રે, એ તો શિવરમણીનો
રસીયો. દયાળુ— ૧

વૈશાખે વનિતા વિલખેરે; હુઃખ દેખીને મનડું કલખે રે;
પિયુ મળવાને તનડું તલપે. દયાળુ— ૨

જેઠે ચૌવન યુવતિ લાજે રે, તડકા લૂ ઉના વાજે રે;
વિરહી દીલ ભી તર દાઝે. દયાળુ— ૩

અખળા એકેલી આપાઢે રે, વેલડી વળગી છે વાડે રે;
કયા પંખીએ માળા ઝાડે. દયાળુ— ૪

શ્રાવણુ સુંદર સોભાગી રે, વરસે ઝરમર ઝરમર ઝડ લાગી રે;
પીડ મોર મધુર સ્વર રાગી. દયાળુ— ૫

ભલી ભામિની ભાદરવા માસેરે, પિયુને મળવાની આશે રે;
દીન રેન ગમે વિશ્વાસે. દયાળુ— ૬

આસો એ તો અવનિ ઝોપે રે, તરૂણીની શોભા લોપે રે;
રાણી રાજીલ રતિય ન કોપે રે. દયાળુ— ૭

કહે કાર્તિક કામિની કાતી રે, પિયુ વિરહે દાઝે છાતી રે;
હીસે શુંભ તણી પરે રાતી. દયાળુ— ૮

માગશીરે માનની મહમાતી રે, કોકિલ સમ કંઠે ગાતી રે;
 દીપે કનકલતા તતુ ભાતી રે. દયાળુ૦-૬
 પોષે પ્રેમ સવાયો કીજે રે, અકળાયો અંત ન લીજે રે;
 ઉપશમ રસ અમૃત પીજે. દયાળુ૦-૧૦
 મહા મહીને મનોહર નારી રે, ઉગ્રસેન ધૂઆકની સારી રે;
 વાલમ તમે જુઓ વિચારી. દયાળુ૦-૧૧
 ક્ષાદગુને કેસુ વન ફળીઆં રે, નેમજી રાજુલને મળીઆં રે;
 ભવભવનાં પાતિક ટળીઆં. દયાળુ૦-૧૨
 બાર માસ ભલી પરે ગાયા રે, આજ અધિકાનંદ મેં પાયા રે;
 રાજરતન રસુલપુર ઠાયા, દયાળુનેમજી હીલ વસીયો રે.-૧૩

શ્રી નેમજીના સાત વાર

(૧૩૦)

રાગ ઉપર મુજબ

રવિવારે તે હો રહીયાળા રે, આદિત્યની આકરી ઝાળા રે;
 એમ રાજમતિ કહે વહાલા, પ્રભુજી માનીએ અરદાસ રે,
 વિસરી ન મૂકે નિરાશ. પ્રભુ૦-૧
 સોમ સોજે કળાએ પૂરો રે, શશિ ચંદ નહીં અધૂરો રે;
 તે માટે ચિંતા ચૂરો. પ્રભુ૦-૨
 સોમ મંગળ ભાગ્ય નિધાન રે, જેણે દૂર કર્યું અભિમાન રે;
 નમીએ નેમજી ભગવાન. પ્રભુ૦-૩
 બુધે પ્રભુ બોધ વધાર્યો રે, જેણે સંસારનો ભય વાર્યો રે;
 ભવ્ય જીવને પાર ઉતાર્યો રે. પ્રભુ૦-૪
 ગુરૂ બૃહસ્પતિ હાર્યો રે, જેણે મોહ મત્સર મદ માર્યો રે;
 જીવન જમ ભયથી ઉગાર્યો. પ્રભુ૦-૫

ભૂગુ શુક્ર થકી ભય ભાગો રે, જેમ નાહર આગે છાગો રે;
નિજ થાનક ભેવા લાગો. પ્રભુ૦-૬

શનિશ્ચર ચીડ કહી જે રે, સ્થિર સ્થાનક વાર લહીજે રે;
પ્રભુ ગુણ અવગુણ પરખીજે. પ્રભુ૦-૭

સાતવાર એ રાજુલ રાણી રે, કહે રાજરતન એમ વાણી રે;
પ્રભુ ગુણ ગાયે સુખીયા પ્રાણી. પ્રભુ૦-૮

રાજુલની પંદર તિથિ

(૧૩૧)

રાગ ઉપર મુજબ

પડવે પિયુ પ્રીતજ પાળો રે, પ્રેમદા શુ અખોલા ટાળો રે;
નેહ કરીને નજરે ભાળો, મનોહર મળતું સુધારસ તોલે રે.

રાણી રાજુલ એણી પરે ખોલે. મનોહર૦-૧

ખીજે ખીજે નેહ ન કીજે રે, છોગાળા છેહ ન દીજે રે;
ખોટી વાતનો અંત ન લીજે. મનોહર૦-૨

ત્રીજે તે તમને નમીએ રે, પિયુ પરદેશ કિમ લમીએ રે;
નિજ સ્વામીની સંગે રમીએ. મનોહર૦-૩

ચોથે ચિત્ત ચોકખું કીધું રે, જેણે દાન અભય જગ દીધું રે;
તેણે જીવિતનું ફળ લીધું. મનોહર૦-૪

પાંચમે પંચમ જગપતિ ભેઈ રે, ભાળે કેસરની ખુશખોઈ રે;
કીમ કાઢી નંખાયે ઘોઈ. મનોહર૦-૫

છઠે પડવિધ જીવના માતા રે, જિમ આઠે પ્રવચન માતા રે;
એ તો સાચે કરમ વિધાતા. મનોહર૦-૬

ગયો શોક સાતમ તિથી સારી રે, નેમ નિરંજન પ્રજ્ઞચારી રે;
તેના નામની જાઉં જલિહારી. મનોહર૦-૭

આવી આઠમ આનંદકારી રે, હું તો આઠ ભવાંતર નારી રે;
વાલમ મત મૂકેા વિસારી. મનોહર૦-૮

નોમે નવમે ભવ સારો રે, નેમ રાજુલનો આધારો રે;
નેહ નિર્વાહી પાર ઉતારો રે. મનોહર૦-૯

દશમે પ્રભુ દયા ધરો જે રે, અખળાની આશિષ લીજે રે;
તે માટે દરિશણુ દીજે. મનોહર૦-૧૦

અગિયારમે એકલી નારી રે, પિયુ મેલી તમે નિરધારી રે;
પ્રીતમ તમે પર ઉપકારી. મનોહર૦-૧૧

બારસના બોલ સંભાળો રે, આડો આવ્યો વરસાળો રે;
મોહન કીમ ભરીએ ઉચાળો. મનોહર૦-૧૨

તેરશે તોરણથી ફરીઆ રે, ગીરનાર ભણી સંચરીઆ રે;
નેમ રાજિમતી નહિવરીઆ. મનોહર૦-૧૩

ચૌદશથી ચિંતા ભાંગી રે, સુત સમુદ્રવિજય લય લાગી રે;
પ્રભુ થઈ બેઠા નિરાગી. મનોહર૦-૧૪

પુનમે તો પરમ પદ ધારી રે, થયા જન્મ મરણુ ભય વારી રે;
પ્રભુએ રાજુલને તારી. મનોહર૦-૧૫

પંદર તિથિ પૂરી ગાઈ રે, કહે રાજરતન સુખદાઈ રે;
તેજ ખેટકપુરમાં સવાઈ. મનોહર૦-૧૬

શ્રી વીરવિજયજી વિરચિત

રાજિમતી અને રહનેભિનો સંવાદ

(૧૩૨)

વાયા વાયા હત્તર દિશિના વાય જો.-એ રાગ.

રહનેભિ અંબર વિણ રાજુલ દેખી જો,
મદનોદય મોહ્યા મુનિ ચિત્ત ગવેષી જો;
કહે સુંદરી સુંદર મેળા સંસારમાં જો.- ૧

સંસારી મેળા આવે શા કાજ જો,
ચીર ધરી કહે રાજુલ તુમે મુનિરાજ જો;
આજ કિશું સંભાળો મેળા વિસર્થા જો.- ૨

વિસરે નહિ રાગીને પૂરવ પ્રીત જો,
પ્રીત કરી રહે દૂર એ મૂરખ રીત જો;
ચતુર શું ચિત્ત મેળાવો ચતુરને સાંભળે જો.- ૩

સાંભળે પણ હમશું તુમ શો મેળાપ જો,
દીયર ભોજાઈ પણાની જગમાં છાપ જો;
તેમાં શો ચિત્ત મેળો ફેગટ રાગનો જો.- ૪

ફેગટ રાગે રેતાં તુમે ઘરમાંહી જો,
તજી તુમને મુજ ભાઈ ગયા વનમાંહી જો;
અમે તુમ ઘેર નિત વાત વિસામે આવતાં જો.- ૫

આવતાં તો હું દેતી આદરમાન જો,
પ્રીતમ લઘુ ખંધવ મુજ ભાઈ સમાન જો;
કંત વિયોગે તુમશું વાત વિસામતી જો.- ૬

વિસામા વનિતાને વલ્લભ કેરા જો,
 અણુ પરણી કન્યાને કંત ઘણેરા જો;
 એક પખો જે રાગ તે ધરવો નવિ ઘટે જો.- ૭
 નવિ ઘટે સતીઓ જે નામ ધરાવે જો,
 ખીજો વર વરવા ઇચ્છા નવિ ભાવે જો;
 ન ફરે પંચની સામે જે તિલકે ધર્યો જો.- ૮
 તિલક ધરે તે તો સામાન્ય ઠરાય જો,
 મંગળ વસ્તે કર મેળાપક થાય જો;
 માય પછી વોળાવે કન્યા સાસરે જો.- ૯
 સાસરીયે કુમારી જમવા જાય જો,
 વસ્તુ સામાન્ય વિશેષે લઈ સમજાય જો;
 કર મેળાવા પહેલાં મન મેળા કરે જો.-૧૦
 મેળા કરવા અમે તુમ ઘેર આવતાં જો,
 ભૂષણ ચીવર મેવા ફળ લાવતાં જો;
 તુમ લેતાં અમને થઈ આશા મોટકી જો.-૧૧
 મ્હોટી આશા શી થઈ તુમ દીલમાંહી જો,
 દેવર જાણી હું લેતી ઉચ્છાંહી જો;
 સસરાનું ઘર લહી ન ધરી શંકા અમે જો.-૧૨
 અમે જાણ્યું પતિ વિષુ રાજુલ આશિયાળી જો,
 એહને પરણી સુખ ભર પ્રીતડી પાળી જો;
 દંપતિ દીક્ષા લેશું યૌવનમાં નહિ જો.-૧૩
 નહિ આશિયાળી હું જગમાં કહેવાણી જો,
 ત્રણ જગતના રાજની હું રાણી જો;
 ભૂતળ સ્વર્ગે ગવાણી પ્રભુ ચરણે રહી જો.-૧૪

રહી ચરણે તો સુખ સંસાર ઠગાણી બે,
 અંકવરણી તુજ કાયા શોષાણી બે;
 તપ જપ કષ્ટ જે કરવું તે વૃદ્ધાપણે બે.-૧૫
 વૃદ્ધાપણે મુનિને નવિ થાય વિહાર બે,
 થિર વાસે એક ઠામ રહે અણુગાર બે;
 જે જે કારજ કરવું તે જોખન વચે બે.-૧૬
 જોખન વચ ઝગમગતી તુમ હમ જોગ બે,
 આલો ઘેર જઈ વિલસીયે સુખ ભોગ બે;
 વાત બની એકાંતે શુક્રમાં પુણ્યથી બે.-૧૭
 પુણ્યે દીક્ષા લીધી પ્રભુની પાસ બે,
 સંયમથી સુર મુગતિ તણા સુખવાસ બે;
 વિરૂપા વિષ ફળ ખાવા ઈચ્છા શી કરે બે.-૧૮
 શી કરે તો પાસ પ્રભુ અણુગાર બે,
 ઉપદેશે ધર છંડી થશે મુનિ ચાર બે;
 તે ભવ મોક્ષ સુણીને કિમ જઈ ઘરે વસ્યા બે.-૧૯
 ઘરે વસ્યા પણ મુનિ દીઠા તપ કરતા બે,
 પશ્ચાતાપ કરી ફરી સંયમ ધરતા બે;
 પરિશાટન કરી પરમાતમ પદવી વર્યા બે.-૨૦
 વરી પદવી પણ ભુક્તભોગી થઈ તેહ બે,
 તુમ ઉપર અમને પૂરવનો નેહ બે;
 અધુરાને હુક્કર સંયમ સાધન વિધિ બે.-૨૧
 વિધિએ વ્રત ધરી થાવચ્ચાકુમાર બે,
 સિદ્ધગિરિ સિધ્યા સાથે સાધુ હજાર બે;
 વીરને વારે અધમુક્તા મુગતે જશે બે.-૨૨

જશે ખરા પણ બાળપણમાં જોગી જો,
 વાત ન જાણે સા સંસારિક લોગી જો;
 ભુગત લોગી થઈ અંતે સંયમ સાધશું જો.-૨૩
 સાધશું અંતે સંયમ તે સવિ ખોટું જો,
 જરા પણાનું દુઃખ સંસારે મ્હોટું જો;
 વ્રત લાંગીને જીવ્યા તે નરકે ગયા જો.-૨૪
 ગયા નરકે તે જેણે ફરી વ્રત નવિ ધરીયા જો,
 ભાંગે પરિણામે સંયમ આચરીયા જો;
 ચારિત્રે ચિત્ત ઠરશે ઇચ્છા પૂરણે જો.-૨૫
 ઇચ્છા પૂરણ કોઈ કાળે નવિ થાવે જો,
 સ્વર્ગ તણા સુખ વાર અનંતી પાવે જો;
 ભવભય પામી પંડિત દીક્ષા નવિ તજે જો.-૨૬
 નવિ તજે તો પૂરવધર કિમ ચૂકયા જો,
 રહી ઘર વાસે તપ જપ વેષ જ મૂકયા જો;
 અરિહા વાત એકાંતે શાસન નવિ કહે જો.-૨૭
 કહે એકાંતે બ્રહ્મચર્ય જિનવરીયા જો,
 વ્રત તજી પૂરવધર નિગોદે પડીયા જો;
 વિષ ખાતાં સંસારે કુણ સુખીયા થયા જો.-૨૮
 થયા જિનેશ્વર સુખ વિલસી સંસારે જો,
 કેવળ પામી પછી જગતને તારે જો;
 દીક્ષા લેશું આપણે સુખ લીલા કરી જો.-૨૯
 કિરીયા સંયમ જિન આણા શિર ધારો જો,
 ચળચિત્ત કરીને ચરણ તણું ફળ હારો જો;
 વમન ભખતાં શ્વાન પરે વાંછા કરો જો.-૩૦

કર્યો અમને તુમે શ્વાન ખરાખર સાચો જો,
 તો તુમશું હવે રાગ તે ધરવો કાચો જો;
 લાગ્યો તમાચો શિક્ષાનો મુજને ઘણો જો.-૩૧
 મુજને ઘણો છે દીયરીઆનો નેહ જો,
 તેણે કહું છું અગંધન કૂળના નાગ જો;
 અગનિ પડે પણ વિષ વમીયું ચૂસે નહિ જો.-૩૨
 ચૂસે નહિ તિર્યચ પશુ વિખ્યાત જો,
 તેથી ભુંડો હું નર ક્ષત્રિય જાત જો;
 તમે ગુરૂ માતા વાત કિહાં કરશે નહિ જો.-૩૩
 કરશે નહિ પણ જાણે જિનવર જ્ઞાની જો,
 જ્ઞાની આગળ વાત ન જગમાં છાની જો;
 પ્રભુ પાસે આલોચણ લઈ નિર્મળ થાવું જો.-૩૪
 નિર્મળ થાવા જઈશું પ્રભુની પાસે જો,
 મિચ્છામિદુકકડં તુમશું શુભ વાસે જો;
 કૂપ પડંતાં તુમે કર આલી રાખીયો જો.-૩૫
 રાખે આતમ પોતાનો મુનિરાયા જો,
 સ્વામી સહોદર માત શિવાના જાયા જો;
 રહનોમ સંયમે ઠરીયા ઈમ સાંભળી જો.-૩૬
 સાંભળી જઈ પ્રભુ ચરણે શીશ નમાવી જો,
 આલોચણ લઈ ઉજવલ લાવના લાવી જો;
 કેવળ પામી શિવ પદવી વરીયા સુખે જો.-૩૭
 સુખે રહ્યા ઘરમાં શત વરસ તે ચાર જો,
 એક વરસ છદ્મસ્થે રાઘવ નાર જો;
 એક વિહુણું પાંચશે વરસ જ કેવળી જો.-૩૮

કેવળી થઈને વિચર્યા દેશ વિદેશ જો,
 બહુ જન તાર્યા દેઈ વર ઉપદેશ જો;
 શિવ સુખ સજ્જાયે પોઠયા અગુરૂલધુ ગુણેજો.—૩૯
 ગુણે કરી દોય ગાથા સુણજો સચણાં જો,
 એક એક ગાથા અંતર બેહુનાં વચણાં જો;
 શ્રીશુભવીર વિવેકી નિત્ય વંદન કરે જો.—૪૦

શ્રી ઉત્તમચંદ્ર વિરચિત.

શ્રીરાજિમતિ રહનેમિની સજ્જાય

(૧૩૩)

એક દિવસ વિષે રહનેમિ રહ્યા કાઉસગ્ગ ધ્યાને;
 રાજુલ રહી તસ ગુફામાંહી, ચીવર સૂકાવે છાને. એ આંકણી.
 ઋષિ રાજુલ દેખીને ગળીયા છે, કાઉસગ્ગ કરવાને બળીયા છે;
 મુનિ માંહીથી ચળીયા છે. એક૦-૧
 રહનોમ હૃષં હેડે લાવે, પેખી રાજિમતી બહુ સુખ પાવે,
 મન ચિંતવે રાજુલ પ્રિયે આવે, ઓ વહુચરણ,
 અમ સાથે સંસાર તણાં સુખ માણો; સો પરિહરીણ,
 પ્રેમ પ્રિય કે બંધવ ઉપર આણો. એક૦-૨
 આપણે સંસાર સફળ કરશું, પછી વૃદ્ધ પણે વળી મત ધરશું;
 લેઈ સંયમ ભવસાગર તરશું. ઓ વહુચરણ—૩
 ઇંમ નિસુણી વચન રાજુલનારી, દેસાર શિખામણ સુખકારી;
 કહે ઉત્તમ વાણી હિતકારી, ઓ દેવરણ,
 મત ભૂલ્યાં ભમશે. લહેશે ભવ ભારી.—૪

પ્રત ચૂકીને દુર્ગતિ અવતરશે, પરમાધામીને વશ પડશે;

જો આળ હમારી તુમે કરશે. ઓ દેવરજી૦-૫
તેં નિજ કૂળની લજ્જા મૂકી, અતિચાર ગયો સંયમ ચૂકી;

કુણુ નિરખે હો મુનિ નિજ થૂંકી. ઓ દેવરજી૦-૬
એહ વાત તુંને નવિ છાજે છે, ઈમ જપંતાં ચડુકૂળ લાજે છે;

વળી મહાપ્રત તમારાં લાંજે છે. ઓ દેવરજી૦-૭
જીઓ અમ સરખી રાણી રૂડી, ભર યોવન તુમ બ્રાતે છોડી;

તોય મૂરખ પ્રીતિ કિસી જોડી, ઓ રહનેમિ;
નેમિ તણી હું નારી તે જોને વિચારી, અતિ હિતકારી;

શુરૂ બંધવની નારી તે જનની તહારી.-૮
પ્રતિબોધ ઇત્યાદિક ઈમ આપી, દેવરજીં દિલડું સ્થિર સ્થાપી;

દેઈ મિથ્યા દુષ્ટત અધ કાપી. ઓ રહનેમિ૦-૯
તવ તે તિહાંથી તુરત જ વળીયા, કહે ઉત્તમ જન પંથે લળીયા;

રહનેમિ રાજુલ જિનને મળીયા. ઓ રહનેમિ૦-૧૦
સહસાવન સંયમ નિરધારી, શિવ પહોંત્યા જિન રાજુલ નારી;

એ અવિચળ જોડ ચહુ અવતારી, પ્રભુ સુખકારી,
લેઈ સંયમ રહનેમિ વર્યા શિવનારી, ભવિ ઉપગારી,

નેમિ નવ ભવ નેહ પ્રથમ પ્રિય તારી.-૧૧
રહનેમિ સંસાર જણાવ્યો છે, રાજુલ શુદ્ધ માર્ગ સુણાવ્યો છે;

ઈહાં એ અધિકાર બનાવ્યો છે. પ્રભુ ઉપગારી૦-૧૨
સંવત પંચોતેર અઢારે, કાર્તિક સુદી બીજ રવિવારે;

ચિત્ત ચોકસ ચાર ચતુર ધારે. પ્રભુ ઉપગારી૦-૧૩
શુરૂ ગૌતમ નામે જસ પાયો, તસ શિષ્ય ખુશાલવિજય ભાયો;

તસ શિષ્ય ઉત્તમચંદ ગુણ ગાયો. પ્રભુ ઉપગારી૦-૧૪

શ્રી વસતા મુનિ વિરચિત

(૧૩૪)

કાઉસગ્ગ થકીરે રહનેમિ, રાજુલ નિહાળી, ચિત્તડું ચળીયું;
તવ બોલે રાજુલ નાર રે, દેવરીયા મુનિવર ધ્યાનમાં રહેજે;
ધ્યાન થકી હોય ભવનો પાર રે. દેવરીયા૦—૧

ઉત્તમકુળના ચાદવકુળને અબુવાળી, લીધો છે સંયમભાર રે; દે૦
હું રે વ્રતી રે તું છે સંયમધારી, જાશે સર્વે વ્રતહારી રે. દેવ૦—૨
વિષધર વિષ વમી આપ ન લેવે, કરે પાવક પરિચાર રે; દેવ૦
તુજ રે બાંધવ નેમજીએ મુજને રે વમી, વમ્યો ન ઘટે તુમને
આહાર રે. દેવ૦—૩

નારીઅછેરે જગમાં વિષની રે, વેલી, નારી છે અવગુણનો ભંડારરે; દે૦
નારી મોહે રે મુનિવર જેહ વિગૂતા, તે નવિ લહે ભવનો પાર રે.
દેવરીયા૦—૪

નારીનું રૂપ દેખી મુનિને ન રહેવું, એ છે આગમમાં અધિકારરે; દે૦
નારી નિઃસંગી તે તો મુનિવર કહીએ, ન કરે ફરી સંસાર રે.
દેવરીયા૦—૫

એરે સતીનાં મુનિવર વચન સુણીને, પામ્યા તવ પ્રતિબોધરે; દે૦
નેમજી ભેટીને ફરી સંયમ લીધો, કર્યો છે આતમ શોધ રે. દે૦—૬
ધન્ય રે સતી જેણે મુનિપ્રતિબોધ્યા, ધન્ય ધન્ય એ અણુગાર રે; દે૦
એ રે વસતામુનિના વચન સુણીને, ફરી ન કરે સંસાર રે.
દેવરીયા૦—૭

શ્રી વિમળદીપ વિરચિત શ્રી વરદત્તકુમારની સજ્જાય

(૧૩૫)

વિચરંતા નેમિ જિણેસર આવીયારે, ગઢ ગિરનારે સહસાવન જાય;
સહસ અઢાર સંઘાતે સાધુ શોભતા રે, ધર્મ પ્રકાશે પર્વદામાંય.
ધનધન દહાડો રે ધન ઘડી આજની રે.—૧

વનપાળકની સુણી વધામણી રે, હરખ્યા કૃષ્ણાદિકે નરનાર;
હય ગય રથ પાયક પરિવારશું રે, વાંદીને સફળ કર્યો અવતાર. ધ૦
દોય દશ આવતે કરી વંદના રે, નેમિ જિનેસર ને મુનિરાય;
શત્રુમિત્ર સર્વે સમભાવશું રે, તે સુણિ હરિ મન હર્ષિત થાય.

ધન૦—૩

સોળ શણગાર સજ્જ સહુ સુંદરીરે, શિયળવંત સત્યભામા
રૂકિમણી નાર;

પ્રભુને વાંદીને ચૂરતાં કર્મને રે, નિરખતાં પ્રભુનો દેહાર. ધ૦—૪
કોઈ મુનિ ધ્યાન ધરે જોગાસને રે, કોઈ મુનિ કરતા તે જ્ઞાન અભ્યાસ;
કોઈ મુનિ તપ જપ કિરિયા આદરે રે, કરવા આતમ નિજ

ઉપગાર. ધન૦—૫

ભવજળ તારણી સુણીને દેશના રે, વરદત્ત કુમારને રાગુલ નાર;
સહસ પુરુષશું સંયમ આદર્યો રે, કરવા શિવરમણી શું મેળાપ.

ધન૦—૬

પંથ આચાર નિવારે કોધને રે, ઇચ્છા નિરોધી સંખળ લેજો સાર;
એહવા મુનિરાજને કરૂં વંદના રે, વિમળદીપ કહે તેણિ વાર.

ધન૦—૭

શ્રી રૂપવિજયજી વિરચિત. શ્રી રહેનેમિની સંજ્ઞાય

(૧૩૬)

કાઉસગ્ગધ્યાને મુનિ રહેનેમિ નામે, રહ્યા છે ગુફામાં શુભ
પરિણામ રે;
દેવરીયા મુનિવર ધ્યાનમાં રહેજે, ધ્યાન થકી હોય ભવનો પારરે. દેવ
વરસાદે ભીનાં ચીર મોકળાં કરવા, રાજુલ આબ્યા તિણે ઠામરે.
દેવ૦—૧

રૂપે રતિરે વસ્ત્રે વર્જિત બાળા, દેખી ખોલાણો તેણે કામરે; દેવ૦
દિલકું ખોલાણું જાણી રાજુલ ભાખે, રાખો સ્થિર મન ગુણના
ધામ રે. દેવ૦—૨

જાદવકુળમાં જિનજી નેમ નગીનો, વમન કરી છે મુજને
તેણ રે; દેવ૦

બંધવ તેહના તમે શિવાદેવીના જાયા, એવડો પટંતર કારણ
કેણ રે. દેવ૦—૩

પરદારા સેવી પ્રાણી નરકમાં જાય, દુર્લભખોધી હોય પ્રાય રે; દેવ૦
સાધવી સાથે ચૂકી પાપ જે બાંધે, તેહનો છુટકારો કદીય ન
થાય રે. દેવ૦—૪

અશુચિ કાયા રે મળ મૂત્રની કચારી, તમને કેમ લાગી એવડી
પચારી રે; દેવ૦

હુંરે સંયમી તમે મહાવ્રત ધારી, કામે મહાવ્રત જાશે હારીરે. દેવ૦
ભોગ વમ્યા રે મુનિ મનથી ન ઇચ્છે, નાગ અગંધન કૂલની
જેમ રે; દેવ૦

ધિક્ક કૂળ નીચા થઈ નેહથી નિહાળે, ન રહે સંયમ શોભા

એમ રે. દેવ૦—૬

એવા રસીલા રાજુલ વયણ સુણીને, યુગ્યા રહનેમી પ્રભુજી

પાસ રે; દેવ૦

પાપ આલોઈ ફરી સંયમ લીધું, અનુક્રમે પામ્યા શિવ વાસ રે.

દેવ૦—૭

ધન્ય ધન્ય જે નરનારી સંયમ પાળે, સમુદ્ર તર્યા સમ વ્રત છે

એહ રે; દેવ૦

રૂપ કહે તેહના નામથી હોવે, અમ મન નિર્મળ સુંદર દેહ રે. દેવ૦

શ્રી જિનહર્ષસૂરિ કૃત

શ્રી રાજમતિની સજ્ઞાય

(૧૩૭)

કેસર વરણા હો કાઠ. કસુંબો મારા લાલ.—એ રાગ

કાંઈ રીસાણા હો નેમ નગીના, મારા લાલ.

તું પર વારી હો યુદ્ધે લીના; મારા લાલ.

વિરહ વિછોડી હો, બીલી છોડી, મારા લાલ.

પ્રીતિ પુરાણી હો કે, તેં તો તોડી. મારા લાલ.—૧

સયણ સનેહી હો કે, કહું પણ રાખો, મારા લાલ.

જે સુખ લીણા હો કે, છેહ ન દાખો; મારા લાલ.

નેમ ન હોળે હો, કે નિપટ નિરાગી, મારા લાલ.

કયે અવશુણે હો, કે મુજને ત્યાગી. મારા લાલ.—૨

સાસુ જાયા હો, કે મંદિર આવો, મારા લાલ.
 વિરહ બુઝાવો હો, કે પ્રેમ ખતાવો; મારા લાલ.
 કાંઈ વનવાસી હો, કે કાંઈ ઉદાસી, મારા લાલ.
 જોખન જાસી હો, કે ફેર ન આસી. મારા લાલ.—૩
 જોખન લાહો હો, કે વાલમ લીજે, મારા લાલ.
 અંગ ઉમાહો હો, કે સફળ કરી જે; મારા લાલ.
 હું તો દાસી હો, કે આઠ ભવાંરી, મારા લાલ.
 નવમે ભવ પણુ હો, કે કામણુગારી. મારા લાલ.—૪
 રાજીલ દીક્ષા હો, કે લહી દુઃખ વારે, મારા લાલ.
 દીયર રહનેમિ હો, કે તેહને તારે; મારા લાલ.
 નેમ તે પહેલાં હો, કે કેવળ પામી, મારા લાલ.
 કહે જિનહર્ષે હો, કે મુક્તિ ગામી. મારા લાલ.—૫

શ્રી વંકયૂલની સંજ્ઞાય

(૧૩૮)

કોઈ લો પર્વત ધૂધલો રે લાલ. એ રાગ

જંબુદ્રીપમાં દીપતું રે લાલ, ક્ષેત્ર ભરત સુવિશાળ રે; વિવેકી.
 શ્રીપુર નગરનો રાજ્યો રે લાલ, વિભળયશા ભૂપાળ રે. વિ૦
 આદરજો કાંઈ આખડી રે લાલ.—૧ એ આંકણી.
 સુમંગલા પટરાણીએ રે લાલ, જનમ્યા તે યુગલ અમૂલ રે; વિ૦
 નામ ઠંચું હોય બાળનું રે લાલ, પુણ્યવૃક્ષ વંકયૂલ રે.
 વિવેકી. આ૦—૨
 અનુક્રમે ઉદ્ધત થયો રે લાલ, લોક કહે વંકયૂલ રે; વિ૦

લોક વચનથી ભૂપતિ રે લાલ, કાઢ્યો સુત વંકચૂલ રે.
વિવેકી. આ૦-૩

પુખ્તચૂલા લઈ બેનડી રે લાલ, પલ્લીમાં ગયો વંકચૂલ રે; વિં
પલ્લીપતિ કયોં ભિલ્લડે રે લાલ, ધર્મ થકી પ્રતિકૂળ રે.
વિવેકી. આ૦-૪

સાત વ્યસન સરસેં રમે રે લાલ, ન ગમે ધર્મની વાત રે; વિં
ધાડ પાડે ને ચોરી કરે રે લાલ, પાંચસે તેણી સંગાથ રે.
વિવેકી. આ૦-૫

ગજપુરપતિ દીયે દીકરી રે લાલ, રાખવા નગરનું રાજ રે; વિં
સિંહગુફા તિણે પલ્લીમાં રે લાલ, નિર્ભય રહે ભિલ્લ રાજ રે.
વિવેકી. આ૦-૬

સુસ્થિત સદ્ગુરૂથી તેણે રે લાલ, પામ્યા નિયમ તે આર રે; વિં
ફળ અન્નણ્યું કાગ માંસનો રે લાલ, પટરાણી પરિહાર રે.
વિવેકી. આ૦-૭

સાત ચરણ આસર્યા બિના રે લાલ, ન દેવો રિપુ શિર ધાવ રે;
અનુક્રમે તે આરે નિયમના રે લાલ, પારખાં લહે ભિલ્લરાય રે.
વિવેકી. આ૦-૮

વંકચૂલો આરે નિયમના રે લાલ, ફળ ભોગવ્યાં પ્રત્યક્ષ રે; વિં
પરભવે સુર સુખ પામીયો રે લાલ, આગળ લહશે મોક્ષ રે.
વિવેકી. આ૦-૯

કષ્ટ પડે જે સાહસી રે લાલ, ન લોપે નિજ સ્ત્રીમ રે; વિં
કહે મતિ નીકી તેહની રે લાલ, જેહ કરે ધર્મ નીમ રે.
વિવેકી. આદર૦-૧૦

શ્રી મેઘરથ રાજની સંજ્ઞાય

(૧૩૯)

દશમે ભવે શ્રી શાંતિજી, મેઘરથ જીવડો રાય; રૂડા રાજ.
પોષધ શાલ્મમાં એકલા, પોસહ લીયો મન ભાય. રૂડા રાજ.
ધન્ય ધન્ય મેઘરથ રાયજી, જીવદયા ગુણખાણુ. ધર્મી રાજ.

ધન્ય૦-૧

ઈશાનાધિપ ઈંદ્રજી, વખાણ્યો મેઘરથ રાય; રૂડા રાજ.
ધર્મે ચળાવ્યો નવિ ચળે, મહાસુર દેવતા રાય. રૂડા ધન્ય૦-૨
પારેવું સીંચાણુ મુખે અવતરી, પડીયું પારેવું ખોળામાં; રૂડા
રાખ રાખ મુજ રાજવી, મુજને સીંચાણુ ખાય. રૂડા ધન્ય૦-૩
સીંચાણુ કહે સુણો રાજયા, એ છે માહરો આહાર; રૂડા
મેઘરથ કહે સુણ પંખીયા, હિંસાથી નરક અવતાર. રૂડા ધન્ય૦-૪
શરણે આવ્યું રે પારેવડું, નહીં આપું નિરધાર; રૂડા
માટી મંગાવી તુજને દેઉં, તેહનો તું કર આહાર. રૂડા પંખી.

ધન્ય૦-૫

માટી ખપે મુજ એહની, કાં વળી તાહરી દેહ; રૂડા રાજ.
જીવદયા મેઘરથ વશી, સત્ય ન મેલે ધર્મી તેહ. રૂડા ધન્ય૦-૬
કાતી લેઈ પિંડ કાપીને, લે માંસ તું સીંચાણુ; રૂડા પંખી.
ત્રાજવે તોળાવી મુજને દીઓ, એ પારેવા પ્રમાણુ. રૂડા ધન્ય૦-૭
ત્રાજવું મંગાવી મેઘરથ રાયજી, કાપી કાપી મૂકે છે માંસ; રૂડા
દેવ માયા ધારણુ સમી, નાવે એકજી અંશ. રૂડા રાજ ધન્ય૦-૮
ભાઈ સુત રાણી વલવલે, હાથ આલી કહે તેહ; ઘેલા રાજ.
એક પારેવાને કારણે, શું કાપો છો દેહ. ઘેલા રાજ. ધન્ય૦-૯

મહાજન લોક વારે સહુ, મ કરે એવડી વાત; રૂડા રાજા.
મેઘરથ કહે ધર્મરૂઢ બહાં, જીવદયા સુજ ધાત. રૂં ધ૦-૧૦
ત્રાજવે બેઠા રાજવી, જે ભાવે તે ખાય; રૂડા પંખી.
જીવથી પારેવો અધિકો ગણ્યો, ધન્ય પિતા તુજ માય. રૂડા
રાજા. ધન્ય૦-૧૧

ચડતે પરિણામે રાજવી, સુર પ્રગટયો તિહાં આય; રૂડા રાજા.
ખમાવે બહુવિધે કરી, લગી લગી લાગે પાય. રૂં ધ૦-૧૨
ઈંદ્રે પ્રશંસા તાહરી કરી, તેહવો તું છે રાય; રૂડા રાજા.
મેઘરથ કાયા સાજી કરી, સુર પહોતો નિજ ઠાય. રૂં ધ૦-૧૩
સંયમ લીધો મેઘરથ રાયજી, લાખ પૂરવનું આય; રૂડા રાં
વીશસ્થાનક વિધિએ સેવીયાં, તીર્થકર ગોત્ર ખંધાય. રૂં ધ૦-૧૪
ધન્યારમે ભવે શ્રીશાંતિજી, પહોતા સર્વાર્થસિદ્ધ; રૂડા રાજા.
તેત્રીસ સાગર આઉખું, સુખ વિલસે સુર રિદ્ધ. રૂં ધ૦-૧૫
એક પારેવાની દયા થકી, જે પહવી પામ્યા નરિંદ; રૂડા રાજા.
પાંચમ્ના ચક્રવર્તિ જાણીએ, સોળમા શાંતિ જિજ્ઞંસ. રૂં ધ૦-૧૬
ખારમા ભવે શ્રીશાંતિજી, અચિરા કૂખે અવતાર; રૂડા રાજા.
દીક્ષા લેઈને કેવળ વર્યા, પહોતા મુગતિ મોઝાર. રૂં ધ૦-૧૭
ત્રીજે ભવે શિવસુખ લદ્યા, પામ્યા અનંત જ્ઞાન; રૂડા રાજા.
તીર્થકર પહવી લહી, લાખ વર્ષ આયુ જાણુ. રૂડા ધ૦-૧૮
દયા થકી નવનિધિ હોવે, દયા તે સુખની ખાણુ; રૂડા રાજા.
ભવ અનંતની એ સગી, દયા તે માતા જાણુ. રૂં ધ૦-૧૯
ગજ ભવે સસલો રાખીઓ, મેઘકુમાર ગુણખાણુ; રૂડા રાં
શ્રેણિકેરાય સુત સુખ લદ્યાં, પહોતો અનુત્તર વિમાન. રૂં ધ૦-૨૦
એમ જાણી દયા પાળજો, મનમાંહિ કરજી આણુ; રૂડા રાજા
સમયમુંદર એમ વીનવે, દયાથી સુખ નિરવાણુ. રૂં ધ૦-૨૧

શ્રી ભાણુચંદ્રજી વિરચિત

શ્રી સંગ્રામસોનીની સંજ્ઞાય

(૧૪૦)

રાગ વેલાવળ

ટોહા

શ્રી શંખેશ્વર પાય નમી, શારદ માત પસાય;
સોની શ્રી સંગ્રામના, ગુણગાયે નવનિધિ થાય.-૧
માંડવગઢનો રાજિયો, ગ્યાસુદીન પાતશાહ;
એક દિન બહાર ખેલવા, ચાલ્યો ધરી ઉછાહ.-૨
સાથે સીત્તેર ખાન છે, બહોંતેર ઉમરાવ બાણ;
સોની પણ સંગ્રામ છે, તેહનાં કરં વખાણ.-૩

ઢાળ

મારગ માથે આમવૃક્ષ, ઉગ્યો અતિ સાર;
તે દેખી કોઈ દુષ્ટ જીવ, ખોલ્યો તેણિ વાર.-૧
એ આંખા હૈ વાંઝીયા, સુણો સાહિબ મેરા;
ભૂપ કહે તુમ દૂર કરો, રાખો મત નેડા. મારગ૦-૨
વળતો સોની ઉચરે, હું કરં અરદાસ;
આંખો મુજને સાન કરે, કહો તો જાઉં પાસ. મારગ૦-૩
હુકમ લેઈને ત્યાં ગયો, દીયે આંખા શું કાન;
માંડી વાત છાની કહી, આવ્યો તે ખુદ્દિનિધાન, મારગ૦-૪
સુણો સુલતાન આંખે કહી, મુજને એક વાત;
આવતા વર્ષે જો નવિ ફળું, તો કરજો મુજ ધાત. મારગ૦-૫

ગ્યાસુદીન બાણી કહે, જૂઠે હો સંગ્રામ;
 મોં શું ન બોલે રૂખડા, ચહ બકાલકે કામ. મારગ૦-૬
 વળતું સોની ઉચરે, ન ફળે બે એહ;
 એને કરતાં તે તમે, મુજને કરબે તેહ. મારગ૦-૭
 નિજનિજ સ્થાનક સહુ વલ્યા, સોની કરે ઉપાય;
 દેવ ગુરૂની પૂજા કરે, આંખા પાસે બાય. મારગ૦-૮
 પ્રેમ સહીત ગહૂંલી કરે, સમરે ગુરૂદેવ,
 બે મુજ ધર્મની આસતા, ફળબે નિતમેવ.

પુણ્યે વંછિત સખ ફળે.-૯

અનુકમે આંખો મોરિયો, માળી આવી વધાવે;
 સર્વ આંખા પહેલાં ફળ્યો, સોની તિહાં આવે. પુણ્યે૦-૧૦
 પુત્ર બેસાડી હાથીએ, કર સોવન થાળ;
 આંખ ભરી પાદશાહને, મૂક્યા રે રસાળ. પુણ્યે૦-૧૧
 રૂમાલ પાછો કરી પૂછીયો, તુમ આંખકે તાંઈ;
 ગાજતે વાજતે હરખ શું, કયા કરી બડાઈ. પુણ્યે૦-૧૨
 વળતો સોની ઉચરે, વાંઝીયા સહકાર;
 તેણે મેં પક કસી કરી, આણી હૃષ અપાર. પુણ્યે૦-૧૩
 ગ્યાસુદીન ઘોડે ચડી, સાથે સખ પરિવાર;
 એ આંખા ફાલ્યા ફુલ્યા, દેખી હૃષ અપાર. પુણ્યે૦-૧૪
 ગ્યાસુદીન બાણી કહે, ન ફલ્યા એ આમ;
 તેરી એ શ્રદ્ધા ફલી, એ સખ ધર્મકા કામ. પુણ્યે૦-૧૫
 સોનેરી વાઘા સવે, પહેરાવ્યા સહુ સાથ;
 ધન ધન તેરી માતકું, ધન્ય ધન્ય તેરી ભત. પુણ્યે૦-૧૬

કેતા દિન વીત્યા પછે, ઉત્તમ ભગવતીસૂત્ર;
 ગુરુ કને જઈ સાંભળે, કરે જનમ પવિત્ર. પુણ્યે૦-૧૭
 મેલે સોનૈયા પ્રશ્ન પ્રતે, જગ ઉત્તમ નામ;
 છત્રીશ સહસ્ર સંખ્યા હુવે, કીધાં ધર્મનાં કામ. પુણ્યે૦-૧૮
 સકલ વાચક શિરોમણી, ભાનુચંદ્ર કહાવે;
 તસ શિષ્ય ભાણુચંદ્ર ભણે, ભણે દોલત પાવે. પુણ્યે૦-૧૯

શ્રી લખિધિવિજયજી વિરચિત.

શ્રી મનક મુનિની સંજ્ઞાયા

(૧૪૧)

નમો નમો મનક મહામુનિ, બાળ પછે વ્રત લીધો રે;
 પ્રેમ પિતાશુ રે પરહીયો, માયશુ મોહ ન કીધો રે.
 નમો નમો૦-૧
 પૂરવ ચૌદ પૂરવ ધણી, સિજ્જજંભવ જસ તાતો રે;
 ચોથો પટોધર વીરનો, મહીયલ માંહી વિખ્યાતો રે. નમો૦-૨
 શ્રી સિજ્જજંભવ ગણધરે, ઉદેશી નિજ પુત્રો રે;
 સકળ સિદ્ધાંતથી ઉદ્ધયો, દશવૈકાલિક સૂત્રો રે. નમો૦-૩
 માસ છએ પૂરણ ભણ્યો, દશ અધ્યયન રસાળો રે;
 આજસ અંગથી પરીહરી, ધન ધન એ મુનિબાળો રે. નમો૦-૪
 ચારિત્ર ષટ માસ વાડલા, પાળી પુણ્ય પવિત્રો રે;
 સ્વર્ગ સમાધે સીધાવીયો, કરી જગ જનને મિત્રો રે. નમો૦-૫

પુત્ર મરણ પામ્યા પછી, સિજ્જાંભવ ગણધારો રે;
 બહુશ્રુત દુઃખ મનમાં ધરે, તેમ નયને જળધારો રે. નમો૦-૬
 પ્રભુ તુમે બહુ પ્રતિષ્ઠાધીયા, સમ સંવેગીયા સાધ રે;
 અમે આંસુ નવિ દીઠડાં, તુમ નયણે નિરાખાધ રે. નમો૦-૭
 અમને એ મુનિ મનકલો, સુત સંખંધથી મળીયો રે;
 વિષ્ણુસે અર્થ કહ્યાં થકાં, પણ કેણે નવિ કળીયો રે. નમો૦-૮
 શુ' કહીએ સંસારીને, એ એહવી સ્થિતિ દીસે રે;
 તન દીઠે મન ઉલ્લસે, જોતાં હિયડહુ' :હીસે રે. નમો૦-૯
 લાજિધ કહે ભવિયણ તુમે, મ કરો મોહ વિકારો રે;
 તો તુમે મનકે તણી પરે, પામો સદ્ગતિ સારો રે. નમો૦-૧૦

શ્રી ધર્મસિંહલ વિરચિત.

શ્રી દેવકીના છ પુત્રની સજ્જાય

(૧૪૨)

ધણ અવસર એક આવી જાણકી રે.-એ રામ.

મનડું તે મોહું મુનિવર માહરં રે, દેવકી કહે સુવિચાર રોતીલ;
 તણ વાર આળ્યા તુમે રે, મહારો સક્ષળ કર્યો અવતાર રે.

મનડું૦-૧

સાધુ કહે સુણ દેવકી રે, અમે છીએ છએ જ્ઞાત રે;
 તણ સંઘાડે ઘર તાહરે રે, દેવા આહારની દાત રે. મનડું૦-૨
 સરખી વય સરખી કળા રે, સરખાં રૂપ શરીર રે;
 તન વાન શોભે સરીખાં રે, દેખી ભૂલી ધીર રે. મનડું૦-૩

પૂરવ નેહ ધરી દેવકી રે, પૂછે સાધુને વાત રે;
કોણ ગામ વસતાં તુમે રે, કોણ પિતા કોણ માત રે. મનડું૦-૪
ભદ્રીકપુર વસે પિતા રે, નાગ ગાહાવઈ સુલસા માત રે;
નેમિ જિણુંદની વાણી સુણી રે, પામ્યા વૈરાગ્ય વિખ્યાત રે.

મનડું૦-૫

બત્રીશ કોડી સોવન તણ રે, તણ બત્રીશ બત્રીશ નાર રે;
એક દિવસે સંયમ લીયો રે, બાણી અથિર સંસાર રે. મ૦-૬
પૂરવ કર્મને ટાળવાં રે, અમે ધર્યો 'છઠ્ઠું તપ ઉદાર રે;
આજ તે છઠ્ઠને પારણે રે, આઠ્યા નગર મોઝાર રે. મન૦-૭
ન્હાનાં મ્હોટાં બહુ ઘરે રે, ફરતાં આઠ્યા તુજ વાસ રે;
એમ કહી સાધુ વળ્યા રે, પહોત્યા નેમિજિણુંદની પાસ રે. મ૦-૮
સાધુ વચન સુણી દેવકી રે, ચિતવે હૃદય મોઝાર રે;
બાળપણે અધમુત્તે મુજને કહું રે, મથુરા નગરીમાંહિ સાર રે. મ૦
આઠ પુત્ર હોશે તાહરે રે, તેહવા નહિ જન્મે અનેરી માત રે;
આ ભરતક્ષેત્રમાં બાણ જે રે, તે તો જુઠ્ઠી નિમિત્તની વાત રે.

મનડું૦-૧૦

એ સંશય નેમિ જિન ટાળશે રે, જઈ પૂછું પ્રશ્ન ઉદાર રે;
રથમાં બેસી ચાલ્યાં દેવકી રે, જઈ વાંઘાં નેમિ જિણુંદને
સાર રે. મ૦-૧૧

નેમિ જિણુંદ કહે દેવકી રે, સુણો પુત્ર કેરી વાત રે;
છ અણગાર દેખી તિહાં રે, તવ ઉપન્યો સ્નેહ વિખ્યાત રે. મ૦-૧૨
દેવકીએ છએ સુત તાહરા રે, તેં ધર્યાં ઉદર નવ માસ રે;
હરિણુગમેષી દેવતા રે, જન્મતાં હર્યાં તુજ પાસ રે. મન૦-૧૩

મુલસાની પાસે ઠંઠ્યાં રે, પહોંતી મુલસા ઠેરી આશ રે;
 પુણ્ય પ્રભાવે તે પામીયાં રે, સંસારના ભોગ વિલાસ રે. મન૦-૧૪
 નેમિ જિજ્ઞાસની વાણી સુણી રે, પામી હૃદ ઉલ્લાસ રે;
 છએ અણુગાર જઈ વાંદીયા રે, નિરખે નેહ ભર તાસ રે. મન૦-૧૫
 પાનો પ્રગટયો તિહાં કને રે, વિકસ્યા રોમ કુપ દેહ રે;
 અનિમિષ નયણે નિરખીયા રે, ધરી પુત્ર પ્રેમ સનેહ રે. મન૦-૧૬
 વાંદી નિજ ઘર આવીયાં રે, હોંશ પુત્ર રમાડણ જાસ રે;
 કૃષ્ણજીએ દેવ આરાધીયોરે, માતાને સુખ ઉલ્લાસ રે. મન૦-૧૭
 ગજસુકુમાળ ખેલાવતી રે, પહોંતી કાંઈ દેવકીની આશ રે;
 કર્મ ખપાવી મુગતે ગયા રે, છ અણુગાર સિદ્ધવાસ રે. મન૦-૧૮
 સાધુ તણા ગુણ ગાવતાં રે, સફળ હોવે નિજ આશ રે;
 ધર્મસિંહ મુનિવર કહે રે, સુણતાં લીલ વિલાસ રે. મન૦-૧૯

શ્રી ભાવરત્નસૂરિ વિરચિત

ઝાંઝરીયા મુનિનું ચોઢાળીયું

(૧૪૩)

ઢાળ પહેલી

સુણ બહેની પિયુડા પરદેશી.-એ રાગ.

સરસ્વતી ચરણે શિશ નમાવી, પ્રણમી સદગુરૂ પાયા રે;
 ઝાંઝરીયા ઋષિના ગુણ ગાતાં, ઉલટ અંગ સવાયા રે. ભ૦- ૧
 ભવિજન વંદો મુનિ ઝાંઝરીયો, સંસાર સમુદ્ર જે તરીયો રે;
 શિયળ સન્નાહ પહેરી મન શુદ્ધ, શિયળ રચણે કરી ભરીયોરે.

ભવિજન૦- ૨,

પહોંઠાણુપુરે મકરધ્વજ રાજ, મદનસેના તસ રાણી રે;
સુત મદનપ્રાદા બાહુડો, કીર્તિ જાસ કહેવાણી રે. ભવિં- ૩
અત્રીશ નારી સુકોમળ પરણ્યો, ભર યોવન રસ લીનો રે;
ઈંદ્ર મહોત્સવે ઉદ્યાને પહોંત્યો, મુનિ દેખી મન લીનો રે.

ભવિંજન- ૪

ચરણકમળ પ્રણમી સાધુના, વિનય કરીને બેઠો રે;
દેશના ધર્મની દે સાધુજી, વૈરાગે મન પેઠો રે. ભવિંજન- ૫
માત પિતાની અનુમતિ માગી, સંસાર સુખ સવિ છંડી રે;
સંયમ મારગ સુધો લીધો, મિથ્યામતિ સવિ છંડી રે. ભ- ૬
એકલડો વસુધાતળ વિચરે, તપ તેજે કરી જીવે રે;
જેખન વય જોગીસર બળીયો, કમં કટકને જીપે રે. ભવિં- ૭
શિયળ સન્નાહ પહેરી જેણે સખળી, સુમતિ શુપતિ ચિત્ત
ધરતો રે;

આપ તરે ને પર ને તારે, દરિસણે દુર્ગતિ હરતો રે. ભ- ૮
ત્રંબાવતી નગરી મુનિ પહોંત્યો, ઉગ્ર વિહાર કરતો રે;
મધ્યાન્હે ગોચરી સંચરતો, નગરીમાં મુનિ ભમતો રે. ભ- ૯

ઢાળ બીજી

(૧૪૪)

આધા આમ પધારો પૂજ્ય અમ ઘેર વહોરણુ વેળા.-એ રાજ
એણે અવસરે તરૂણી તાતરણી, ગોરડી ગોખે બેઠી;
નિજ પતિ વાલ્યો છે પરદેશે, વિષય સમુદ્રમાં પેઠી.
વિરૂધ મદન ચઢાઈ રાજ, જેણે તેણે જિતી ન જાવે.- ૧
સોળ શૃંગાર સજી સા સુંદરી, ભર જોખન મદમાતી;
અપળ નયન ચિહું દિશિ ફેરવતી, વિષયરસ રંગ રાતી. વિ- ૨

આચરે ચોવટે ચિહ્નું દિશિ જોતાં, આવંતો ઋષિ દીઠો;
 મલપંતો ને મોહનગારો, મન શું લાગ્યો મીઠો. વિરૂઢ- ૩
 રાજકુમાર કોઈક છે રૂઠો, રૂપે અનોપમ દીસે;
 જોળન વય મલપંતો જોળીસર, તે દેખી ચિત્ત હીસે. વિરૂઢ- ૪
 તવ દાસી ખાસી તેડાવી, લાવો એહને યોલાલી;
 શેઠાણીનાં વચન સુણીને, દાસી તેડણ આવી. વિરૂઢ- ૫
 એણે ઘરે આવોને સાધુજી, વહોરણ કાળે વહેલા;
 લોળે ભાવે મુનિવર આવે, શું જાણે મન મેલા. વિરૂઢ- ૬
 થાળ ભરી મોદક મીઠાઈ, મુનિવરને કહે વહોરો;
 મેલાં કપડાં ઉતારીને, આછા વાધા પહેરો. વિરૂઢ- ૭
 આ મંદિર માળીયાં મ્હોટાં, સુંદર સેજ બિછાઈ;
 ચતુર નારી મુજ સાથે મુનિવર, સુખ વિલસો લય લાઈ. વિ- ૮
 વિરૂઢ અગ્નિએ કરી હું દાઝી, પરમ સુધારસ સ્ત્રીઓ;
 ખ્યારાં વયણ સુણીને મુનિવર, વાત આધી મત ખીંચો. વિ- ૯
 વિષય વયણ સુણી વનિતાનાં, સમતા રસમાં ડોલે;
 ચંદનથી પણ શીતલ વાણી, મુનિ અંતરથી ખેલે. વિરૂઢ-૧૦
 તું બાળક દીસે છે લોળી, બોલતાં નવિ લાળે;
 ઉત્તમ કુળમાં જેહ ઉપન્યા, તેહને એ નવિ છાળે. વિરૂઢ-૧૧
 એ આચાર નહીં અમ કુળમાં, કુળ દૂષણ કેમ દીજે;
 નિજ કુળ આચારે ચાલીજે, તો જગમાં જશ લીજે. વિરૂઢ-૧૨
 વાત અછે જગમાં બે મ્હોટી, જારીને વળી ચોરી;
 એણે ભવ અપજસ બહુ પામે, પરભવ દુઃખ અધોરી. વિરૂઢ-૧૩
 શિયળ ચિંતામણિ સરખું છંડી, વિષયા રસ કોણ રીઝે;
 વધોકાળે મંદિર પામી, ઉઘાડો કોણ લીજે. વિરૂઢ-૧૪

મન વચન કાયાએ કરીને, વ્રત લીધું નવિ ખંડુ;
ધ્રુવ તણી પરે અવિચળ પાળું, અમે ઘરવાસ ન મંડુ. વિ૩૦-૧૫

લાલ શ્રીજી

(૧૪૫)

વિંછીયાની દેશી.

હારે લાલ શીખ સાધુની અવગણી,
જાણે વહી ગઈ ઘટ નાળ રે લાલ;
કામ વશે થઈ આંધળી, કરે સાધુ તણી તે આળ રે લાલ.
મુનિ પાયે ઝાંઝર રણુઝણે.-૧
મુનિ પાયે ઝાંઝર રણુઝણે, આવી પેહું સાધુને પાય રે લાલ;
વેલ તણી પરે સુંદરી, વળગે સાધુને બાંહ રે લાલ. મુ૦-૨
હારે લાલ ભેર કરી ભેરાવરે, નીકળ્યો તિહાંથી મુનિરાય રે લાલ;
તવ પોકાર પૂઠે સુણ્યો, ધાત્તે એણે કીધો અન્યાય રે લાલ. મુ૦-૩
હારે લાલ તિહાંથી મુનિવર ચાલીયો, પાયે ઝાંઝરનો

ઝમકાર રે લાલ;

લોક બહુ નિંદા કરે, માઠો છે એ અણુગાર રે લાલ. મુનિ૦-૪
હારે લાલ ચોખારે બેઠો રાજવી, નજરે ભેવે અવદાતરે લાલ;
દીધો દેશવટો નારીને, મુનિ જશ તણી થઈ વાત રે લાલ. મુ૦-૫
હારે લાલ તિહાંથી મુનિવર ચાલીયા, આવ્યા કંચનપુર

ગામ રે લાલ;

રાજા રાણી બે પ્રેમશું, બેઠા ગોખે આરામ રે લાલ. મુનિપાયે૦-૬
હારે લાલ રાણી મુનિવર દેખીને, આંસુડે વૂઠી ધાર રે લાલ;
રાજા દેખી મન કોપિઓ, સહી એહનો પૂરવ ભાર રે લાલ.
મુનિપાયે૦-૭

હાંરે લાલ રાજ ગયો રચવાડીએ, તેડાવ્યો ઋષિને ત્યાંહી રે લાલ;
ખાડ ખણી ઉંડી ઘણી, બેસાડયો ઋષિને માંહી રે લાલ. મુ૦-૮

ઢાળ ચોથી

(૧૪૬)

દેવ તણી ઋષિ ભોગવી આવ્યો. એ રાગ.

અણુસણ ખામણા મુનિ તિહાં કરે, સમતા સાચરમાં ઝીલે;
ચોરાશી જીવાયોનિ ખમાવે, પાપ કર્મને પીલે રે.

મુનિવર તું મોરે મનવસીયો.- ૧.

હૃદય આવ્યાં નિજ કર્મ આલોઈ, ધ્યાન જિનેશ્વર ધ્યાવે;
ખડગ હણુંતાં કેવળ પામી, અવિચળ ઠામે જાવે રે. મુ૦- ૨.

શરીર સાધુનું અસિએ હણ્યાથી, હાહાકાર ત્યાં થઈયો;
ઓઘો વસ્ત્ર લોહીએ રંગાણાં, અતિ અન્યાય રાયે કરીઓ રે.

મુનિવર૦- ૩.

સમળી ઓઘો લેઈ ઉડતાં, રાણી આગળ પડીયો;
ખંધવ ફેરો ઓઘો દેખીને, હૃદયકમળ થરથરીયો રે. મુ૦- ૪.

અતિ અન્યાય જાણીને રાણી, અણુસણ પોતે લીધો;
પરમારથ જાણ્યો રાજાએ, હાહા એ શું મેં કીધો રે. મુ૦- ૫.

ઋષિ હત્યાનું પાતક લાગ્યું, તે કેમ છૂટ્યું જાવે;
આંસુડાં નાખંતો રાજા, મુનિ કલેવર ખમાવે રે. મુનિવર૦- ૬.

ગદ્ગદ સ્વરે રોવંતો રાજા, મુનિવર આગળ બેઠો;
માન મેલીને ખમાવે રે ભૂપતિ, સમતાસાચરમાં પેઠો રે. મુ૦- ૭.

ફરી ફરી ઉઠીને પાપ જ લાગે, આંસુડે પાપ પખાળે;
ભૂપતિ ઉગ્રભાવના ભાવતો, કર્મપડળ સવિ ટાળે રે. મુ૦- ૮.

કેવળજ્ઞાન લક્ષ્યું રાખએ, ભવો ભવ વૈર ખમાવે;
 ઝાંઝરીયા ઋષિના ગુણ ગાતાં, પાપ કરમને સમાવે રે. મુ૦-૯
 સંવત સત્તર છપ્પન કેરા, આપાઠ સુદ બીજ સોહો;
 સોમવારે સંજ્ઞાય એ કીધી, સાંભળતાં મન મોહો રે. મુ૦-૧૦
 શ્રીપુનમગચ્છ ગુરૂ બિરાજે, મહિમાપ્રભસૂરિંદા;
 ભાવરત્ન સુશિષ્ય એમ પલણે, સાંભળજો સહુ વૃંદા રે. મુ૦-૧૧

શ્રી રામવિજયજી વિરચિત.

શ્રી મેતારજમુનિની સંજ્ઞાય

(૧૪૭)

સાંભળજો તુમે અદ્ભુત વાતા.-એ રાગ.

ધન ધન મેતારજ મુનિ, જેણે સંયમ લીધો;
 જીવદયાને કારણે, તેણે કોપ ન કીધો. ધન૦- ૧
 માસ ખ મ જુને પારણે, ગોચરીએ જાય;
 સોવનકાર તણે ધરે, પહોંતા મુનિરાય. ધન૦- ૨
 સોવન જવ શ્રેણિકના, ઋષિ પાસે મૂકી;
 ઘર ભીતર નર તે ગયો, તે વાતને ચૂકી. ધન૦- ૩
 જવ સઘળા પંખી ગળે, મુનિવર તે દેખે;
 તવ સોની પાછો આવીયો, જવ તિહાં ન દેખે. ધન૦- ૪
 કહો મુનિવર જવ કિહાં ગયા, કહોને કોણે લીધા;
 મુનિ ઉત્તર આપે નહીં, તવ અપેટા લીધા. ધન૦- ૫
 મુનિવર ઉપશમ રસ ભર્યો, પંખી નામ ન ભાસે;
 કોપ ધરીને સોની ઈમ કહે, જવ છે તુમ પાસે. ધન૦- ૬

જવ ચોથાં રાજ તણા, તું તો મહોટો ચોર;
આળાં ચર્મ તણો કરી, બાંધ્યો મસ્તકે દોર. ધન૦- ૭

નેત્રયુગ્મ તેણી વેદના, નિકળીયાં તતકાળ;
કેવળજ્ઞાન તે નિર્મળું, પામી કીધો કાળ. ધન૦- ૮

શિવનગરી તે જઈ ચઢ્યો, એહવો સાધુ સુભણ;
ગુણવંતના ગુણ જે જપે, તસ ઘર કોડ કલ્યાણ. ધન૦- ૯

નવ કન્યા તેણે તણ, તણ કંચન કોડિ;
નવ પૂરવધર વીરના, પ્રભુમું કર જોડી. ધન૦-૧૦

સિંહ તણી પરે આદરી, સિંહની પરે શૂરો;
સંયમ પાળી શિવ લહી, જસ જગમેં પૂરો. ધન૦-૧૧

ભારી કાષ્ટ તણી તિહાં, ઉંચેથી નાખે;
ધડકી પાંખી જવ વચ્ચા, તે દેખી આખે. ધન૦-૧૨

તવ સોની મન ચિંતવે, કીધું ખોટું કામ;
વાત રાજ જે જાણશે, તો ટાળશે ઠામ. ધન૦-૧૩

તવ તે મનમાં ચિંતવે, ભયથી જિન હાથે;
સોવનકાર દીક્ષા લીધે, નિજ કુટુંબ સંગાથે. ધન૦-૧૪

શિવનગરી તે જઈ ચઢ્યો, એવો સાધુ સુભણ;
ગુણવંતના ગુણ જે જપે, તસ ઘર કોડી કલ્યાણ. ધન૦-૧૫

શ્રીકનકવિજય વાચકવરૂં, શિષ્ય જે રામ;
સાધુ તણા ગુણ ગાવતાં, લહીએ ઉત્તમ ઠામ. ધન૦-૧૬

શ્રી રાજવિજયજી વિરચિત શ્રી મેતારજની સંજ્ઞાય

(૧૪૮)

જીવ રે તું શીલ તણો કર સંગ.-એ રાગ.

શમ દમ ગુણના આગરજી, પંચ મહાવ્રત ધાર;
માસખમણને પારણેજી, રાજગૃહી નગરી મોઝાર.

મેતારજ મુનિવર ! ધન ધન તુમ અવતાર.- ૧

સોનીના ઘર આવીયાજી, મેતારજ ઋષિરાય;
જવલા ઘડતો ઉઠીયોજી, વંદે મુનિના પાય. મેતારજ૦- ૨

આજ ફળ્યો ઘર આંગણેજી, વિણ કાળે સહકાર;
દ્યો ભિક્ષા છે સૂઝતીજી, મોઢક તણો એ આહાર. મેતા૦- ૩

કોચ જીવ જવલા ચણ્યોજી, વહોરો વળ્યા ઋષિરાય;
સોની મન શંકા થઈજી, સાધુ તણાં એ કામ. મેતારજ૦- ૪

રીસ કરી ઋષિને કહેજી, ઘો જવલા મુજ આજ;
વાધર શીશે વીંટીયુંજી, તડકે રાખ્યા મુનિરાજ. મેતારજ૦- ૫

ફટ ફટ પુટે હાડકાંજી, તડ તડ ત્રુટે રે આમ;
સોનીડે પરિસહ દીયોજી, મુનિ રાખ્યો મન ઠામ. મેતાર૦- ૬

એહવા પણ મોટા યતિજી, મન્ન ન આણે રોષ;
આતમ નિંદે આપણોજી, સોનીનો શો દોષ. મેતારજ૦- ૭

ગજમુકુમાળ સંતાપીયાજી, બાંધી માટીની પાળ;
ખેર અંગારા શિર ધર્યાજી, મુગતે ગયા તતકાળ. મેતાર૦- ૮

વાઘણે શરીર વહુરીયુંજી, સાધુ સુકોશલ સાર;
 કેવળ લહી મુગતિ ગયાજી, ઇમ અરણિક અણુગાર. મે૦-૯
 પાલક પાપી પીલિયાજી, ખંધકસૂરિના શિષ્ય;
 અંખડ ચેલા સાતશેજી, નમો નમો તે નિશદિશ. મે૦-૧૦
 એહવા ઋષિ સંભારતાંજી, મેતારજ ઋષિરાય;
 અંતગડ હુઆ કેવળીજી, વંદે મુનિના પાય. મેતારજ૦-૧૧
 ભારી કાષ્ટની સ્ત્રીએ તિહાંજી, લાવી નાંખી તિણિ વાર;
 ધનકે પંખી ભગીયોજી, જવલા કાઢ્યાતિણે સાર. મેતા૦-૧૨
 દેખી જવલા વિદ્યામાંજી, મન લાજ્યો સોનાર;
 ઓઘો મુહપત્તિ સાધુનાંજી, લેધ થયો અણુગાર. મેતાર૦-૧૩
 આતમ તાર્યો આપણોજી, થિર કરી મન વચ કાય;
 રાજવિજય રંગે ભણેજી, સાધુ તણી એ સન્ન્યાય. મે૦-૧૪

શ્રી નંદિષેણુમુનિનું ત્રિદાળિયું

દાળ પહેલી

(૧૪૯)

રાજગૃહી નગરીનો વાસી, શ્રેણિક સુત સુવિલાસી હો;
 મુનિવર વૈરાગી.
 નંદિષેણુ દેશના સુણી ભીનો, ના ના કહેતાં મત લીનો હો. મુ૦-૧
 ચારિત્ર નિત્ય ચોખું પાળે, સંયમ રમણીશું મ્હાલે હો; મુ૦
 એક દિન જિન પાયે લાગી, ગૌચરીની અનુમતિ માગી હો. મુ૦-૨
 પાંગળીયો મુનિ વહોરવા, ક્ષુધાવેદની કર્મ હરેવા હો; મુનિં
 ઉંચ નીચ મધ્યમ કૂળ મ્હોટા, અટતો સંયમ રસ દોટા હો. મુ૦-૩

એક ઉંચુ ધવલધર દેખી, મુનિવર પેહો શુદ્ધ ગવેષી હો; મુનિ
તિહાં જઈ દીધો ધર્મલાભ, વેશ્યા કહે ઈહાં અર્થલાભ હો. મુ-૪
મુનિ મન અભિમાન જ આણી, ખંડ કરી નાંખ્યો તરણું
તાણી હો; મુનિ

સોવનવૃષ્ટિ હુઈ ખાર કોડી, વેશ્યા વનિતા કહે કર જોડી હો. મુ-૫

દાળ બીજી

(૧૫૦)

થારે માથે પચરંગી પાગ, સોવનરો છાગલો માણલ.-એ રાગ.
થેં તો ઊભા રહીને અરજ અમારી સાંભળો, સાધુજી.
થેં તો મ્હોટા કૂળના જાણી દ્યો આમળો; સાધુજી.
થેં તો લેઈ જાઓ સોવન કોડિ ગાડાં ઊઠે ભરી, સાધુજી.
નહિ આવે અમારે કામ ગ્રહો પાછા ફરી. સાધુજી.-૧
થારાં ઉજવળ વસ્ત્ર દેખી મન મોહે માહરૂં, સાધુજી.
થારો સુરપતિથી પણ અધિક રૂપ છે વાહરૂં; સાધુજી.
થારાં મૃગ સમ સુંદર નેત્ર દેખી હૃષ્ લાગણો, સાધુજી.
થારો નવલો જોખન વેશ વિરહ દુઃખ લાજણો. સાધુજી.-૨
એ તો જંત્ર જડીત કપાટ કુંચી મેં કર ગ્રહી, સાધુજી.
મુનિ વળવા લાગ્યો જામ આડી ઊભી રહી; સાધુજી.
મેં તો ઓછી સ્ત્રીની જાતિ મતિ કહી પાછળે, સાધુજી.
થેં તો સુગુણ ચતુર સુજાણ વિચારો આગળે. સાધુજી.-૩
થેં તો ભોગ પુરંદર હું પણ સુંદરી સારી, સાધુજી.
થેં તો પહેરો નવલા વેશ ધરણાં જરતારી; સાધુજી.
મણિ મુગતાફળ મુગટ વિરાજે હેમના, સાધુજી.
અમે સજીયે સોળ શણગાર કે પિયુરસ અંગના. સાધુજી.-૪

જે હોય ચતુર સુખણુ તે કદિય ન ચૂકશે, સાધુજી.

એહવો અવસર સાહિબ કદિય ન આવશે; સાધુજી.

એમ ચિંતે ચિત્ત મોઝાર નંદિષેષ્વરુ વાહલો, સાધુજી.

રહેવા ગણિકાને ધામ કે થઈને નાહલો. સાધુજી.-૫

દાળ ત્રીજી

(૧૫૧)

લોગ કરમ ઉદય તસ આંચો, શાસન દેવીએ સંભળાંચો હો;
મુનિવર વૈરાગી.

રહ્યો ખાર વરસ તસ આવાસે, વેશ મેલ્યો એકણુ પાસે હો. મુનિ-૧

દશ નર દિન પ્રતિ પ્રતિબોધે, દિન એક મૂરખ નવિ ખૂઝે હો; મુનિ

ખુઝવતાં હુઈ બહુ વેળા, લોજનની થઈ અવેળા હો. મુનિ-૨

કહે વેશ્યા ઉઠો સ્વામી, એ દશમો ન ખૂઝે કોઈ હો; મુનિ

વેશ્યા વનિતા કહે ધસમસતી, આજ દશમા તુમેહી જ હસતી હો.

મુનિ-૩

એહ વયણુ સુણીને ચાલ્યો, ફરી સંયમ શું મન વાળ્યો હો; મુનિ

ફરી સંયમ લીયો ઉલ્લાસે, વેશ લેઈ ગયો જિન પાસે હો.

મુનિ-૪

ચારિત્ર નિત્ય ચોખું પાળી, દેવલોક ગયો દેઈ તાળી હો; મુનિ

તપ જપ સંયમ કીરિયા સાધી, ઘણા જીવને પ્રતિબોધી હો.

મુનિ-૫

જયવિજય ગુરૂશિષ, તસ હર્ષ નમે નિશદીન હો; મુનિ

મેરૂવિજય ઈમ બોલે, એહવા ગુરૂને કુણુ તોલે હો. મુનિ-૬

શ્રી મહિમાસાગરગણિ વિરચિત

શ્રી અર્હત્તક મુનિનું અષ્ટઢાળીયું

(૧૫૨)

ઇડર આંખા આંખલી રે.

સરસ્વતી સામિણી વિનવું રે, પ્રણુંમું શ્રી ઋષિરાજ;
સાધુ શિરોમણી ગુણનિલો રે, અર્હત્તક ઋષિરાજ. મુનીસર.
ગાવશું ગુણ ગંભીર, મેરૂ તણી પરે ધીર.

મુની૦ ગા૦-૧

તુંગીયા નગરી સુંદર રે, જિતશત્રુ નામે રાય;
રાજનીતિ ચાલે સદા રે, આણ ન લોપી જાય. મુની૦-૨
તિણ નગરી વ્યવહારીયો રે, દત્ત વસે શુભ અંગ;
દત્ત નારી તેહની રે, પિયુ શું રાતી રંગ. મુની૦-૩
અર્હત્તક સુત વાલહો રે, ચંદ્રવદન સુકુમાળ;
લક્ષણ જત્રીશે શોભતો રે, લીલા લચ્છી ભૂપાળ. મુની૦-૪
ધણ અવસર તિહાં આવીયો રે, અર્હત્તક મિત્ર સૂરીશ;
દત્ત શેઠ વંદન ચલ્યો રે, ધર્મ સુણે મન હિશ. મુની૦-૫
વૈરાગે મન વાળીયું રે, હોહિલો એ અવતાર;
આર્યદેશ કૂળ મોટકે રે, હોહિલો જન્મ વિચાર. મુની૦-૬
જૈનધર્મ તે હોહિલો રે, હોહિલો સાધુ સંયોગ;
રાજ ઋદ્ધિ પામી ઘણી રે, ભવભવ ભામિની ભોગ. મુની૦-૭
દત્ત સુણી તે દેશના રે, મન ભીન્યો વૈરાગ;
ધર આવી ધરણી ભણી રે, તેહ સુણાવે લાગ. મુની૦-૮

વળતી બોલી વાલહી રે, સાંભળો જીવન પ્રાણ;
 પિયુ પાળે કોણ માહરે રે, સુખ દુઃખ કેરો જાણ. મુની૦-૬
 બાળક સુત સાથે કરી રે, લીધો સંયમ ભાર;
 પંખ વિના શી પંખીણી રે, કંથ વિના શી નાર. મુની૦-૧૦
 ખાંડા ધાર તણી પરે રે, સંયમ સુધો પંથ;
 આરાધે જિન આણુશું રે, દત્ત નામે નિર્ગ્રંથ. મુની૦-૧૧
 ક્રોમળ કાયા નહાનડો રે, અર્હનકે ઋષિ રાય;
 પ્રેમ ધરી પાળે પિતા રે, આપ ગોચરીયે જાય. મુની૦-૧૨
 બાળક સુત બેઠો રહે રે, તાવડ ન ક્ષણ ખમાય;
 વૈયાવચ્ચ કરે તાતની રે, મોહ ન જિત્યો જાય. મુની૦-૧૩
 ઇશુ અવસર દત્ત સાધુજી રે, ચારિત્ર પાળી નિરતિચાર
 પરલોકે પહોંચ્યા સહી રે, બાળક કોણ આધાર. મુની૦-૧૪

દોહા

અર્હનકે છાનો રડે, હાથ થકી મુખ ભીડ;
 ચણ જે નચણાં નીંગળે, તેહ જણાવે પીડ.

દાળ બીજ

(૧૫૩)

પ્રવહણ તિહાંથી પૂરીયાં રે લાલ.-એ રાગ.

અર્હનકે ચિત્ત ચિંતવે રે લાલ,
 કોણ કરશે મુજ સાર રે હો તાતજી;
 ધણી ટળી રણીયો થયો રે લાલ,
 અવર ન કોઈ આધાર રે હો તાતજી. અ૦-૧
 મુત્ર પરે સઘળું ટળ્યું રે લાલ,
 બેઠો રહેતો તો જેહ રે હો તાતજી;

મુનિવર વહોરણ પાંગચી રે લાલ,
 સાધુ સંઘાતે તેહ રે હો તાતણ. અ૦-૨
 ખરે બપોરે ગોચરી રે લાલ,
 નગર તણા પંથ દૂર રે હો તાતણ;
 તડતડતા તડકા પડે રે લાલ,
 સ્વેદ તણા વહે પૂર રે હો તાતણ. અ૦-૩
 શ્વાસ ભરાણો સાધુણ રે લાલ,
 ધગ ધગ ધગતે પાય રે હો તાતણ;
 તડકે તન રાતું થયું રે લાલ,
 જોવન સોવન કાય રે હો તાતણ. અ૦-૪
 પાછું ફરી જોવે નહિ રે લાલ,
 આગળનો અણુગાર રે હો તાતણ;
 આજ પિતા હોય માહરો રે લાલ,
 તે પડખે એણીવાર રે હો તાતણ. અ૦-૫
 અહીંનક કૃથાકચો ઘણો રે લાલ,
 બેઠો હેઠ આવાસ રે હો તાતણ;
 ગોખે ધનવંત સુંદરી રે લાલ,
 દીઠો પ્રેમ વિલાસ રે હો તાતણ. અ૦-૬

હોહા

તિણુ અવસર તેણે ગોખમે, બેઠી દીઠી નાર;
 તરૂણી તન મન ઉલ્લસયું, નયણે ઝળકચો રે નેહ.-૧

ઢાળ ત્રીજી

(૧૫૪)

જંબુદ્વીપના ભરતમાં રે—એ રાગ.

તે તરૂણી ચિત્ત ચિંતવે, પિયુ ચાલ્યો પરદેશે રે;
વિરહ દહે નવયૌવના, પ્રાણી પ્રાણુ શું લેશે રે.

મુનિવર દેખી મન ચળ્યો.— ૧

રૂપે દીઠો રૂયડો, ચડતે જોખન વારો રે;
નયણ વયણે કરીનિર્મળો, મયણ તણે અનુસારો રે. મુનિ— ૨
ભર યૌવન ધર એકલાં, લક્ષ્મી તણો નહિ પારો રે;

ચતુર ત્રિયા ચિત્ત ચિંતવે, રહેવું સ્વેચ્છાચારો રે. મુનિ— ૩
આઠ ગણો નરથી કહ્યો, નારી વિષય વિકારો રે;
લાજ ચડિ ગુણી ચિત્ત ધરે, સાહસનો ભંડારો રે. મુનિ— ૪

કાજ કરે કુંજર સમા, કીડી દેખી ડરપે રે;
નકુલે નારી ખીહી પડે, સાપ સીરાયે ઝડપે રે. મુનિ— ૫
મન મધુકર ભમતો થકો, રાખી ન શકે કોઈ રે;

પણ માલતી ક્ષણ ભોગને, વનવન ભમતો જોઈ રે. મુનિ— ૬
ખાળ સાહેલી મોકલી, તેડાવ્યો ઋષિરાયો રે;
તતક્ષણ તે જીભી થઈ, પ્રમદા લાગે પાયો રે. મુનિ— ૭

શું માગો સ્વામી તુમે, કવણુ તુમારો દેશો રે;
રૂપવંત રળીયામણા, દીસો જોખન વેશો રે. મુનિ— ૮
તાત નથી જે સાધુની, અમને ભિક્ષા કાળે રે;

ભમર તણી પરે આચરૂં, દેશ વિદેશનાં રાજે રે. મુનિ— ૯
તવ ધરણી ધરમાં ગઈ, હીયડે હેજ ન માવે રે;
સિંહ કેસરીયા સાધુને, મોઢક લેઈ વહોરાવે રે. મુનિ— ૧૦

નેહ દષ્ટે સનમુખ જીવે, આળસ મોડે અંગો રે;
 અખળા તે આતુર થઈ, પ્રગટ કીયો મન રંગો રે. મુનિ-૧૧
 હે ગુણવંતા સાધુજી, ભમવું ઘર ઘર ખારો રે;
 દીક્ષા દુષ્કર પાળવી, વિસમો તુમ આચારો રે. મુનિ-૧૨
 મહોટાં મંદિર માળીયાં, અટવી માંહે વાસો રે;
 સુખે રહો મેલી કરી, પર ઘર કેરી આશો રે. મુનિ-૧૩
 કિહાં હિંડોળા સોહામણાં, ફૂલ તણા મહકારો રે;
 કિહાં ધરણી તલ પોહવું, કાંકરાણું વ્યવહારો રે. મુનિ-૧૪

દોહા

સુગુણ સદુણા સાધુજી, ભમવું દેશ વિદેશ
 રમો જો મંદિર માળીયે, જીવન લાહો લેશ.-૧
 બોલ સુણી અખળા તણા, જિજ્ઞાસા મોર કિંગાર;
 ડાહ્યો પણ ભૂલ્યો ઘણું, અહર્નનક અણગાર.-૨

દાળ ચોથી

(૧૫૫)

ચાકો વીરો ચારિત્ર લીયે-એ રાગ.

મહોલ પધારો મન રળી, બલિહારી તુમ વેશ; મુનિવર.
 ગોદ બિછાવું પાયે પડું, ચાલશે તો ચાલણુ ન દેશ.

મુનિ-૦ મહોલ-૧

લાજ ન કીજે હો લાડલા, સરખો લહી સંયોગ; મુનિવર.
 બાળાપણું છે દોહિલું, કેમ છીજે વિષુ લોગ. મુનિ-૦ મ-૨
 એ મંદિર એ માળીયાં, એ હિંડોળા ખાટ; મુનિ-૦
 એ મોતીનાં ઝુમખાં, રચણુ જડયા એ પાટ. મુનિ-૦ મ-૩

એ સોવનનાં સાંકળાં, રૂપેરી રંગ રેળ; મુનિં
 એ ચોખારે ચિહ્નું દિશે, હેમ જડિયા હિંડોળ. મુનિંમં- ૪
 એ લાખીણા ઓરડા, રચણ જડયા પરસાળ; મુનિં
 એ ધન યોવન તુમ વસુ, આણુંદ લીલ ભૂપાળ; મુંમં- ૫
 મુનિવર ચઢીયા માળીયે, ચાલી ગયા અણુગાર; મુનિં
 ભામિનીશું ભીનો રહે, વિરઝો વિષય વિકાર. મુનિંમં- ૬
 ક્ષણ ચોખારે માળીયે, ક્ષણ હિંડોળા ખાટ; મુનિં
 ક્ષણ લાખીણે ઓરડે, પૂરે મનની આશ. મુનિંમંહોલ- ૭
 ક્ષણ ચાખડીયે ચાલતો, ઠમકે ઠવતો પાય; મુનિં
 મુખ મરકલડા મેલતો, માનીની મોહ ઉપાય. મુનિંમં- ૮
 અખળા આસંગે ચડી, ક્ષણ વિરહો ન ખમાય; મુનિં
 જે જેહને મનમાનીયા, તે તેહને મન રાય. મુનિંમંહોલ- ૯
 ખેલે કૂલ તળાઈએ, મેલી સરવે રીત; મુનિં
 આસંગા આધા થયા, છાંડી ગુરૂ શું પ્રીત. મુનિંમંહોલ- ૧૦
 ગોચરીયે ચાલ્યો હતો, જે આગળ અણુગાર; મુનિં
 તેણે પાછું જોયું જિસે, તિસે ન દીઠો લગાર. મુનિંમં- ૧૧
 ઉંચું ન જોયું આગળે, પાછળ જોયું ન જોય; મુનિં
 અર્ધન્નક દીસે કિહાં, નારી ભોળવ્યો સોય. મુનિંમં- ૧૨

હોહા

નારી નયણે ભોળવ્યા, ભૂલા પડ્યા અછેહ;
 હરિહર પ્રજ્ઞા સારીખા, હજીય ન લાધ્યા તેહ.-૧

ઢાળ પાંચમી

(૧૫૬)

જે જે મુનિ વિહરણ પાગરીયાંજી.-એ રામ.

તેણે રે અણગારે ઋષિ જોયો ઘણું રે, નયણે ન દીઠો.

કિણહી ઠામ રે;

આચારજ આગળ આવી કહે રે, હું અપરાધી હુઓ સ્વામ રે.

માહરો અહીંનક કિણે દીઠો નહિ રે.

-૧

ભગવાન અહીંનક ભૂલો પડ્યો રે, વાત સુણી તે મુનિની માય રે;

રોતી દુઃખ ભરી છાતી ફાટતી રે, જીવન સુતને જોવા

જાય રે. માહરો-૨

મોહ તણી ગતિ દીસે દોહલી રે, રોતી ને જોતી હીંડે ગામ રે;

ભાદરવો લાગ્યો નયણાં નીંગળે રે, મુખથી મૂકે ન સુતનું

નામ રે. માહરો-૩

ભૂખ ન લાગે તૃષા ભાગી ગઈ રે, કણકણ ખટકે હૃદય મોઝાર રે;

વિરહ વિલુપો પીડ ન કો લહે રે, જેહ મા દુઃખ વહે

નિરધાર રે. માહરો-૪

ધરધર પૂછે વિલખાણી થઈ રે, દીઠો કોઈ નાનડીયા વેશે રે;

ખાંધે તસ લાખીણી લોખડી રે, મુનિવર રૂપ તણે.

સન્નિવેશ રે. માહરો-૫

શેરીયે શેરીયે જોયો સાધવી રે, ફરી ફરી ફરીને સો વાર રે;

હેરી હેરી ધરધર માળીયે રે, ઘેરી ઘેરી પૂછે નાર રે. મા-૬

ખાળ વિછોહી હરિણી જેહવી રે, દુઃખભર સેતી ઘેલી થાય રે;

મોહ વિછોહા એણી પરે દોહિલા રે, રચણી દિન ટળવળતાં

જાય રે. માહરો-૭

હોહા

અર્હન્નકે એકણુ સમય, પ્રમદા પાસે લેઈ;
ગોખ અરૂપે મ્હાલતો, પાસા રમત કરેઈ.-૧

ઢાળ છઠ્ઠી

(૧૫૭)

જયતસિરિ પારધીયાની.-એ રાગ

નાંખે દાવ સોહામણા રે, પાસા રણુઝણુકાર રે; રંગરાતો.
તેહવે તિહાં ગઈ સાધવી રે, સુતની લેતી સાર રે. રંગરાતો.- ૧
કોલાહલ સુણી સામટો રે, હેઠે નિહાળ્યું જામ રે; રંગરાતો.
રડતી પડતી સાધવી રે, માતા દીડી તામ રે. રંગરાતો.- ૨
જેવે જાતાં આવતાં રે, લોક મળ્યા લખ કોડ રે; રંગરાતો.
અર્હન્નકે ચિત્ત ચિંતવે રે, રમત રમણી છોડ રે. રંગરાતો.- ૩
હા ! હા ! ધિક મુજને પડો રે, મેં કીધું કોણુ કામ રે; રંગરાતો.
ગુરૂ છાંડી ગોખે રમું રે, માતા ટળવળે આમ રે. રંગરાતો.- ૪
કેહનાં મંદિર માળીયાં રે, કેહનાં રમણી રંગ રે; રંગરાતો.
જાલું દૂર વિદેશઠે રે, ચાર દિવસનો સંગ રે. રંગરાતો.- ૫
પાલેશર પણુ આપણા રે, ઉઠી આઘા જાય રે; રંગરાતો.
કો કો કેહને પડખે નહિ રે, શીખ ન માંગે કાંચ રે. રંગરાતો.- ૬
ક્ષણુ દીસે વ્યવહારીયો રે, તે ક્ષણુ માંહે નિરાશ રે; રંગરાતો.
ક્ષણુ હિંડોળે ખેલવું રે, ક્ષણુ રમશાને વાસ રે. રંગરાતો.- ૭
તન ધન જોખન કારમાં રે, મૂઢ કરે અહંકાર રે; રંગરાતો,
આઠે મદ્યું ચાલતાં રે, તે પણુ ગયા નિરઅહંકાર રે.
રંગરાતો.- ૮

રાવણુ સરીખા રાજવી રે, લંકા સરીખો કોટ રે; રંગરાતો.
 રૂઠે કર્મે રોળવ્યા રે, રામચંદ્રજી કી ચોટ રે. રંગરાતો - ૯
 જે મૂછે વળ ઘાલતાં રે, કરતા મોડા મોડ રે; રંગરાતો.
 તેહ મસાણે સંચર્યા રે, માન અધુરા છોડ રે. રંગરાતો.-૧૦
 હું ભૂલ્યો ભલે આપથી રે, એહ ન જાણી રીત રે; રંગરાતો.
 આતમ હિત છાંડી કરી રે, પર શું માંડી પ્રીત રે. રંગરાતો.-૧૧

હોહા

અર્હન્નક ઉઠી ગયો, ખેલ અધુરો છોડ;
 કામિની ટળવળતી રહી, માય નમે કર જોડ.-૧
 હું અપરાધી તુમ તણો, માય ખમાવું તેહ;
 મોહ તણો વશ માળીએ, ભમતો નવલે તેહ.-૨

ઢાળ સાતમી

(૧૫૮)

કપૂર હોવે અતિ ઉજળો.—એ રાગ.

વત્સ તણાં સુણી વચણડાં રે, રોમાંચિત થઈ દેહ;
 વિકળપણું વેગે ગયું રે, દૂધે વુઢયા મેહ રે. નંદન, શું કીધું
 તેં એહ.-૧

સ્વારથ સહુને વાલહો રે, સ્વારથ સુધો સંગ;
 સોહી સ્વારથ અણુ પુગતે રે, સહુ આપણડે રંગ રે. નં૦-૨
 નિઃસ્નેહામુખ મીઠડાં રે, ન આપે મનનો હેત;
 કાચી કળી કછેર તણી રે, તન રાતો મન પ્રવેત રે. નં૦-૩
 કાજ સર્યા હુઝા વીસર્યા રે, એ પ્રમદાની પ્રીત;
 જનમ જીવિત જેહને દહે રે, તે વિરલાની નીત રે. નં૦-૪

પ્રેમ તણાં ફળ પાડુઆં રે, પ્રત્યક્ષ દીસે દાહ;
 પ્રાણ તપે નિંદ્રા ખપે રે, નિત્ય નવો ઉમાહ રે. નં०-૫
 રૂપે ન રાચો રૂથડા રે, ગુણે રાચો ગુણવંત;
 ઈંદ્રિયાણી ફળ પુટડાં રે, ઝેર ભર્યાં એકાંત રે. નંદન૦-૬
 અંતરભમી આપણાં રે, જીવ સમાણા ભેય;
 તે પણ વોળાવી વળે રે, સાથ ન આવે કોય રે. નંદન૦-૭
 સાથ ન આવે સુંદરી રે, સાથ ન આવે આથ;
 ઉઠી ભલું એકલું રે, ઠાલા લેઈ બે હાથ રે. નંદન૦-૮
 કરકંડુ જે જેહને રે, અક્ષત્ત ચક્રવર્તિ ભેય;
 ચિત્ત વચન માન્યું નહિ રે, સાતમી પહોંત્યો સોય રે. નં०-૯
 જે આરાધે જિન તણો રે, સુરતરૂ ધમં સુભણ;
 ફળ અજરામર તે લહે રે, મીઠાં અમિય સમાન રે. નં०-૧૦

ઢોહા

સંવેગી શિર સેહરો, વૈરાગે મન વાળી;
 છોડી મંદિર નવલખાં, ઉઠી ચાલ્યો તત્કાળી.-૧
 તે તરૂણી તલશી રહી, મેલી ગયો મુનિંદ;
 મેહ વિના જેમ વેલડી, જેમ ચકોરી ચંદ.-૨

ઢાળ આઠમી

(૧૫૯)

વરસાળાની ફેશી.

અર્ધનનકે ઉતાવળો જઈ, ભેટચો ગુરૂ રાય વિચાર;
 દીક્ષા શિક્ષા ફરી પ્રહી, ફરી લીધોરે મારગ નિરતિચાર કે.
 ભેટચોરે ગુરૂરાજ, તેણે સાર્યા રે આપણડાં કાજ કે. ભેટચો-૧

શુર દીયે શિક્ષા સાધુને રે, પાળે નિરતિચાર;
 પ્રેમબંધન છે પાડુઆં, તેણે કીજે ઉદ્યમ વિચાર કે. લે૦-૨
 ગિરી વન ખંડ સાધુજી, સાધી રે સંયમ યોગ;
 ગાળી એ જીવન આપણું, નહિ ધરીયે રે ચિંતા ને શોકકે. લે૦-૩
 લોળપણે લોગીસર થયો, આતમ વાર અનંત;
 જ્ઞામિનીશું ભીનો રહ્યો, નવિંઆવ્યોરે આજ લગે અંત કે. લે૦-૪
 પ્રણમીને પ્રભુ શું કહે, સ્વામી સુણો અરદાસ;
 કાયા કાયર માહરી, મુજ દીજે અણસણની આશ કે. લે૦-૫
 લાખ ચોરાશી ખામીને, તેણે લીધો અણસણ સાર;
 અનુક્રમે પાળી આઉખું, અવતરીયોરે સુર વિમાન મોઝાર કે.

લેટચો૦-૬

જિન તણી શીખ સોહામણી, જે કરે કુળ અવતંસ;
 તે લહે લીલા આણુંદ શું, જેમ વિલસે રે ગંગાજળ હંસકે. લે૦-૭
 સંવત સત્તર ચિમોત્તરે, વડ ખરતરગરછ વાસ;
 ગણિ મહિમાસાગર હિત વડે, આણુંદે રે કહ્યો રાસ
 વિલાસ કે. લેટચો૦-

શ્રી રૂપવિજયજી વિરચિત

(૧૬૦)

અરણિક મુનિવર ચાલ્યા ગોચરી, તડકે દાઝે શીશોજી;
 પાય અડવાણે રે વેળુ પરજળે, તન સુકુમાળ મુનીશોજી.

અરણિક૦-૧

મુખ કરમાણું રે માલતી ફૂલ જ્યું, જિલો ગોખની હેઠોજી;
 ખરે ખપોરે રે દીઠો એકલો, મોહી માનિની મેટોજી.

અરણિક૦-૨

વચણ રંગીલી રે નયણે વીંધીયો, ઋષિ થંભ્યો તેણે ઠાણેાળ;
ઢાસીને કહે જા રે ઉતાવળી, ઋષિ તેડી ઘર આણેાળ.

અરણિક૦- ૩

પાવન કીજે રે ઋષિ ઘર આંગણું, વોહરો મોઢક સારોળ;
નવયૌવન રસ કાયા કાં હહો, સફળ કરો અવતારોળ.

અરણિક૦- ૪

અંદ્રવદનીએ ચારિત્રથી ચૂકબ્યો, સુખ વિલસે દિન રાતોળ;
બેઠો ગોખે રે રમતો સોગઠે, તવ દીઠી નિજ માતોળ.

અરણિક૦- ૫

અરાણુક અરણિક કરતી મા કરે, ગલીએ ગલીએ બબરોળ;
કહો કેણે દીઠો રે મહારો અરણીઓ, પૂછે લોક હબરોળ.

અરણિક૦- ૬

હું કાયર છું રે મહારી માવડી, ચારિત્ર ખાંડાની ધારોળ;
ધિગ્ ધિગ્ વિષાયા રે મહારા જીવને, મેં કીધો અવિચારોળ.

અરણિક૦- ૭

ગોખથી ઉતરીરે જનનીને પાય પડ્યો, મન શું લાબ્યો અપારોળ;
વત્સ તુજ ન ઘટે રે ચારિત્રથી ચૂકવું, જેહથી શિવ સુખ સારોળ.

અરણિક૦- ૮

એમ સમજાવી રે પાછો વાળીઓ, આણ્યો ગુફની પાસેળ;
સદ્ગુરુ દીએ રે શીખ ભલી પરે, વૈરાગે મન વાસેળ.

અરણિક૦- ૯

અગ્નિ ધખંતી રે શિલા ઉપરે, અરણિકે અણસણ કીધોળ;
રૂપવિજય કહે ધન્ય તે મુનિવર, જેણે મનવાંછિત લીધોળ.

અરણિક૦-૧૦

શ્રી સમયસુંદરણ કૃત શ્રી નમિરાજની સંજ્ઞાય (૧૬૧)

જંબુદ્વીપમાં દીપતું, નયર સુદરશન ભાય;
હોળ મણિરથ રાજ કરે તિહાં, કીધો સખળ અન્યાય.-૧
હોળ યુગબાહુ બંધવ મારીઓ, મયણુરેહા ગઈ નાસ;
હોળ જાયો પુત્ર ઉદ્યાનમેં, પડીય વિદ્યાધર પાસ.-૨
પણ શીલે રાજ્યો સાવતો, પદમરથ ભૂપાળ;
હોળ ઘોડે અપહર્યો આવીયો, તીણે તે લીધો બાળ.-૩
હોળ પુત્ર પાળી મોટો કીધો, શત્રુ નમ્યા સહુ આય;
હોળ નમિ એવું નામ થાપીયું, થયો મિથિલાનો રાય.-૪
હોળ સહસ અતેઉર શું રમે, દાહજવર ચઢ્યો દેહ;
હોળ કરમ થકી છુટે નહીં, અથિર સહુ રિદ્ધિ એહ.-૫
હોળ વૈરાગે મન વાળીયું, તવ તે ઉતર્યો તાપ;
હોળ નમિ રાજ સંયમ લીધો, ઇંદ્રે પરજ્યો આપ.-૬
હોળ ચડતે પરિણામે ચઢ્યો, પ્રણમ્યા સુર નર રાય;
હોળ સમયસુંદર કહે સાધુના, નિત્ય નિત્ય પ્રણમું પાય.-૭

શ્રી નીગર્ધરાયની સંજ્ઞાય (૧૬૨)

પુડપુરવર્ધન રાજિયો, મહાંકી સહીયર સિંહરથ નામ નરિંદરે;
એક દિને ઘોડે અપહર્યો મહાંકીં પડીઓ અટવી માંહિ રે.-૧
પરવત ઉપર પેખીયો, મહાંકીં શત ભૂમિઓ આવાસ રે;
કનકેમાળા વિદ્યાધરી, મહાંકીં પ્રણમી પ્રેમ ઉદ્દાસ રે.-૨

નગરી ભણી રાજ નીસયાં, મહાંકીં નીમઘ રૂપનિધાન રે;
મારગમાં આંખો મિલ્યો, મહાંકીં સુંદર ફળ ફૂલ પાન રે.-૩
ઠેયલ કરે ટહુકડા, મહાંકીં માંજર રહી મહકાય રે;
રાજ ઇક માંજર ગ્રહી, મહાંકીં નિરખે ચિત્ત લગાય રે.-૪
તાપ થકી કરમાઇ તે, મહાંકીં જોઈ વિનાશે ભૂપ રે;
શોભા સઘળી કારમી, મહાંકીં ભણી ખૂઝ્યો ચૂર રે.-૫
ભતિસ્મરણ પામીયો, મહાંકીં સંયમ પાળે શુદ્ધ રે;
સમયસુંદર કહે સાધુને, મહાંકીં ચોથા પ્રત્યેક બુદ્ધ રે.-૬

શ્રી જ્ઞાનવિમલસૂરિ કૃત

શ્રી દેવકુંજર ઋષિની સજ્જાય

(૧૬૩)

સહજ સુંદર સુનિ પુરંદર, વંદીએ ધરી ભાવ રે;
ભવ મહોદધિ તરણ પ્રવહણ, સાધુ વંદન નાવ રે. સ૦-૧
રૂપ મનહર વર ગુણાકર, દેવકુંજર ભૂપ રે;
કનક વાનો રૂપિવર એ, રાજહંસ સરૂપ રે. સહજ૦-૨
અન્ય દિન ઉદ્યાનમાંહી, ગયા કીડન કાજ રે;
અરૂણ ઉદયે તેજ હેજે, વિકસિતાંબુજ રાજ રે. સહજ૦-૩
સંત વિલસે એમ વસંતે, કરી નવનવાં રંગ રે;
એમ કરંતાં સાંજ સમયે, પ્રગટીઓ બહુ રંગ રે. સહજ૦-૪
કમળ કાનન મ્લાન દેખી, થયાં તરૂં વિછાય રે;
ચક્રવાકી વિરહ આતુર, વિસ્તર્યું ભૂ છાય રે. સહજ૦-૫
તેહ દેખી નૃપતિ ચિતે, અહો રંગ શુ' એહ રે;
સંધ્યા વાદળ પરિ વિસ્તર્યું, અથિર તનુ ધન ગેહ રે. સ૦-૬

ધર્મ અનિત્ય ભાવ રૂપે, લક્ષ્મી ભાવ ઉદાસ રે;
 લક્ષ્મી કેવળનાથ ઉલ્લસ, સાધુ વેશ પ્રકાશ રે. સહજ૦-૭
 સહસ દશ નિજ પુત્ર સાથે, પરિવર્યા વિચરંત રે;
 ભવિક જન ઉદ્ધાર કરતાં, જ્ઞાનવિભળ મહંત રે. સ૦-૮

શ્રી ક્ષમાકલ્યાણકલ્પ કૃત

શ્રી સુદર્શનશેઠની સંજ્ઞાય

(૧૬૪)

શીળ રતન જતન કરો રે લો, જેહથી સહુ સુખ થાય રે; સહુણા.
 શેઠ સુદર્શનની પરે રે લો, સંકટ સહુ મીટ જાય રે. સહુણા.

શીળ૦- ૧

અંગદેશ અંપાપુરી રે લો, દાધવાહન ભૂપાળ રે; સહુણા.
 અભયા પ્રમુખ અંતેઉરી રે લો, સુંદર તનુ સુકુમાળ રે. સહુણા.

શીળ૦- ૨

શેઠ સુદર્શન તિહાં વસે રે લો, નારી મનોરમા કંત રે; સહુણા.
 કામ સમો રૂપે કરી રે લો, વ્રત ધારી શુભવંત રે. સહુણા.

શીળ૦- ૩

અભયા રાણી એકદારે લો, કેળવી કપટ મંડાણ રે; સહુણા.
 કાઉસચ્છ કરતા શેઠજી રે લો, અણાવ્યા નિજ ઠાણ રે. સહુણા.

શીળ૦- ૪

ઉપસર્ગ કીધા આકરા રે લો, પણ નવિ ચૂકયા તેહ રે. સહુણા.
 આળ અલ્લિક દીયો તિણે રે લો, નૃપ નહીં સદહે એહ રે. સહુણા.

શીળ૦- ૫

શેઠ બાણી પૂછે ઈસું રે લો, કહો એ કવણ વૃત્તાંત રે; સલુણા.
શેઠ મુખે ખોલે નહીં રે લો, રૂઠ્યો ભૂપ અત્યંત રે. સલુણા.

શીળ૦- ૬

મારણ હુકમ દીયો તદ્દા રે લો, કીધી વિટંબના ભૂર રે; સલુણા.
તસ ધરણી કાઠિસગ્ગ રહી રે લો, કષ્ટ કરવા દૂર રે. સલુણા.

શીળ૦- ૭

શાસનસૂરી સાનિધ્ય કરે રે લો, પ્રગટ્યો પુણ્ય પ્રંદૂર રે; સલુણા.
શૂળીનું સિંહાસન થયું રે લો, શીલ પ્રભાવ સનુર રે. સલુણા.

શીળ૦- ૮

રાજા બહુ આદર કરી રે લો, પહોંચાડે નિજ ગેહ રે; સલુણા.
સર્વ અપરાધ ખમાવીયા રે લો, વ્યાખ્યો સુજશ અછેહ રે.

સ૦ શીળ૦-૯

અનુક્રમે સંયમ આદરી રે લો, સાર્યા આતમ કાજ રે; સલુણા.
કેવળ લહી મુગતે ગયા રે લો, શેઠ સુદર્શન સ્વામ રે. સ૦

શીળ૦-૧૦

મગધદેશ પાટલિપુરે રે લો, વંદે શ્રીમુનિ બાણ રે; સલુણા.
અમૃતધર્મ સંયોગથી રે લો, શિષ્ય ક્ષમાકંદ્યાણુ રે. સ૦

શીળ૦-૧૧

શ્રી લક્ષ્મીરતનજૂત

શ્રી પ્રસન્નચંદ્ર રાજર્ષિની સજ્જાય

(૧૬૫)

ભવિક ધારણે રે.-એ રાગ.

રાજ છોડી રળીયામણે રે, બાણી અથિર સંસાર;
વૈરાગે મન વાલીયો રે, હરખે લીધો સંયમ બાર.

પ્રસન્નચંદ્ર પ્રભુમંતુમારા પાય, તું મોટો મુનિરાય. પ્રસન્ન૦-૧
 વનમાં કાઢિસગ લઈ રહ્યા રે, પગ ઉપર પગ ચઢાય;
 બાંહ બેઠ ઉંચી કરી રે, સૂર્ય સામી દૃષ્ટિ લગાય. પ્રસન્ન૦-૨
 ફરમુખ ફૂત વચન મુણી રે, ક્રોધ ચઢ્યો તતકાળ;
 મનમું સંગ્રામ માંડીઓ રે, મુનિ પડ્યો માયાબળ. પ્રસન્ન૦-૩
 શ્રેણિકે પ્રશ્ન પૂછીઓ રે, હમણાં શી ગતિ જાય;
 વીર કહે હમણાં ચવે, એતો સાતમી નરકે જાય. પ્રસન્ન૦-૪
 ક્ષણેક અંતર પૂછીઓ રે, મુનિ સર્વારથ વિમાન;
 વાગી દેવની હુંડુબિ રે, રિષિ પામ્યો કેવળજ્ઞાન. પ્રસન્ન૦-૫
 પ્રસન્નચંદ્ર મુગતે ગયા રે, શ્રી મહાવીર પ્રભુના શિષ્ય;
 લક્ષ્મીરતન ઈમ વિનવે, મેં તો દેખ્યો સૂત્ર પરતક્ષ. પ્રસન્ન૦-૬

શ્રી સમયસુંદરજીવૃત

શ્રી દુમ્ભૂહરાયની સંજ્ઞાય

(૧૬૬)

ધડર આંબા આંબડી રે.—એ રાગ.

નયરી કપિલાનો ધણી રે, જયરાજ ગુણ જાણુ,
 ન્યાય નીતિ પાળે પ્રજા રે, ગુણમાળા પટરાણી.
 દુમ્ભૂહરાય બીજે પ્રત્યેક બુધ,
 વૈરાગે મન વાળીઓ રે, સમકિત પાળે શુદ્ધ. દુમ્ભૂહ૦-૧
 ધરતી બણતાં નીસર્યો રે, મુગટ એક અભિરામ;
 બીજે પ્રતિબિંબીયો તિણે નામ દુમ્ભૂહ૦-૨
 મુગટ લેવા લણી માંડીઓ રે, ચંદ્રપદ્મીત સંગ્રામ;
 પણ અન્યાય કુશિલીઓ રે, રિમ ચરે તેહનાં કામ. દુમ્ભૂહ૦-૩

ઈંદ્રધ્વજ અતિ શણગારીઓ રે, જોતાં તૃપ્તિ ન થાય;
 ખલક લોક જોલે રમે રે, મહોત્સવ માંડયો રાય. હમ્બૃ-૪
 તિહાં જઈ ઈંદ્રધ્વજ દેખીયો રે, પડયો મલ મૂત્ર મોઝાર;
 હા હા શોભા કારમી રે, એ સહુ અથિર સંસાર. હમ્બૃ-૫
 વૈરાગે મન વાળીઓ રે, લીધો સંયમભાર;
 તપ જપ ક્રીધાં આકરાં રે, પામ્યા ભવનો પાર. હમ્બૃ-૬
 બીજા પ્રત્યેક બુદ્ધ એ રે, હમ્બૃ નામે રીષિરાય;
 સમયસુંદર કહે સાધુના રે, નિત નિત પ્રણમું પાય. હમ્બૃ-૭

શ્રી મૃગાપુત્રની સજ્જાય

(૧૬૭)

(હોહરા)

પ્રણમી પાસ જિણુંદને, સમરી સરસ્વતી માય;
 નિજગુરૂ ચરણ નમી કરી, ભણશું મહા મુનિરાય.-૧
 રાજઋદ્ધિ લીલા પરિહરી, લીધો સંયમ ભાર;
 તેહ મૃગાપુત્ર ગાઈશું, સુણજો સહુ નરનાર.-૨
 સંક્ષેપે કરી વણુંવું, સૂત્રે છે વિસ્તાર;
 ભણતાં સુણતાં ધ્યાવતાં, લહીએ ભવનો પાર.-૩
 ભોગી નરમાં ભમરલો, ઋષિમાંહી શિરદાર;
 તસ ગુણ વણુંવતાં થકાં, તૂટે કર્મ અપાર.-૪

દાળ

સુગ્રીવ નગર સોહામણુંજી, બગભદ્ર તિહાં રાય;
 તસ ઘર ઘરણી મૃગાવતીજી, તસ નંદન સુવરાય.

હો માવડી, ક્ષણ લાખેણી રે બાચ.-૧

બળશ્રી નામે લલોલ, મૃગાપુત્ર પ્રસિદ્ધ.
 માતાને નામે કરીલ, શુભ નિષ્પન્ન તસ દીધ. હો માવડી૦-૨
 ભણી ગણી પંડીત થયોલ, યોવન વય જળ આય;
 સુંદર મંદિર કરાવીયાંલ, પરણાવે નિજ માય. હો માવડી૦-૩
 તવ વય રૂપે સારીખીલ, પરણ્યા બત્રીશ નાર;
 પંચ વિષય સુખ ભોગવેલ, નાટકના ધમકાર. હો માવડી૦-૪
 રત્નજડિત સોહામણાલ, અદ્ભુત ઉંચા આવાસ;
 દેવ દોગંદુકની પરેલ, વિલસે લીલ વિલાસ. હો માવડી૦-૫
 એક દીન બેઠા માળીયેલ, નારીને પરિવાર;
 મસ્તક પગ દાઝે તળાંલ, દીઠા શ્રી અણુગાર. હો માવડી૦-૬
 મુનિ દેખી ભવ સાંભર્યોલ, વસીયો મન વૈરાગ;
 ઉતર્યો આમણુ દુમણોલ, જનનીને પાયે લાગ. હો માવડી૦-૭
 પાય લાગીને વીનવેલ, સુણ સુણ મોરી માય;
 નટુવાની પરે નાચીયાલ, લખ ચોરાશી માંય. હો માવડી૦-૮
 પૃથ્વી પાણી તેઉમાંલ, ચોથી રે વાઉકાય;
 જન્મ મરણ દુઃખ ભોગવ્યાંલ, તેમ વનસ્પતિ માંય. હો માવડી૦-૯
 વિગલેંદ્રિ તિર્યચમાંલ, મનુષ્ય દેવ મોઝાર;
 ધર્મ વિહુણો આતમાલ, રડવડીયો સંસાર. હો માવડી૦-૧૦
 સાતે નરકે હું ભમ્યોલ, અનંત અનંતી રે વાર;
 છેદન ભેદન ત્યાં સદ્યાંલ, કહેતાં ન આવે પાર. હો માવડી૦-૧૧
 સાયરના જળથી ઘણાંલ, મેં પીધાં માયનાં થાન;
 તૃપ્તિ ન પામ્યો આતમાલ, અધિક આરોગ્યાં ધાન.

હો માવડી૦-૧૨

ચારિત્ર ચિંતામણિ સમોલ, અધિક મ્હારે મન થાય;

તન ધન જોખન કારમાંજ, ક્ષણ ક્ષણ ખૂટે આય.

હો માવડી૦-૧૩

માતા અનુમતિ આપીયેજ, લેઈશું સંયમ ભાર;
પંચ રતન મુજ સાંભર્યાંજ, કરશું તેહની સાર. હો માવડી૦-૧૪
વયણ સુણી બેટા તણાંજ, જનની ધરણી ઢળંત;
ચિત્ત વળ્યું તવ આરડેજ, નયણે નીર ઝરંત.

રે જાયા, તુજ વિણ ઘડી રે છ માસ.-૧૫

વળતી માતા ઈમ લણેજ, સુણ સુણ મોરા રે પુત્ર;
મનમોહન તું વાલહોજ, કાંઈ ભાંગે ધર સૂત્ર. રે જાયા૦-૧૬
મ્હોટા મંદિર માળીયાંજ, રાન સમોવડ થાય;
તુજ વિણ સહુ અળખામણાંજ, કિમ જાવે દિન રાય.

રે જાયા૦-૧૭

નવ મસવાડા ઉદર ધર્યોજ, જન્મ તણાં દુઃખ દીક;
કનક કચોળે પોપીયોજ, હવે હું થઈ અનીક. રે જાયા૦-૧૮
યોવન વય નારી તણાજ, ભોગવો બહુજા રે ભોગ;
યોવન વય વીત્યા પછીજ, આદરજે તપ યોગ. રે જાયા૦-૧૯
પડ્યો અખાડી જિમ હાથીયોજ, મૃગલો પડીયો રે પાસ;
પંખી પડીયો જિમ પાંજરેજ, તેમ કુમર ધર વાસ. રે જાયા૦-૨૦
ધર ધર ભિક્ષા માગવીજ, સરસ નિરસ હોય આહાર;
ચારિત્ર છે વત્સ દોહિલુંજ, જેવી ખાંડાની ધાર. રે જાયા૦-૨૧
પંચ મહાવ્રત પાળવાંજ, પાળવા પંચ આચાર;
દોષ બેંતાલીશ ટાળીનેજ, લેવો સૂઝતો આહાર. રે જાયા૦-૨૨
મીણ દાંતે લોહમય ચણાજ, કિમ ચાવીશ કુમાર;
વેણુ સમોવડ કોળીયાજ, જિને કહ્યો સંયમભાર. રે જાયા૦-૨૩

પલંગ તળાઈએ પોઢતોજી, કરવો ભૂમિ સંથાર;
 કનક કચોળાં છાંડવાંજી, કાચલીએ વ્યવહાર. રે જાયા૦-૨૪
 મસ્તકે લોચ કરાવવાજી, તું સુકુમાર અપાર;
 ખાવીશ પરિસહ જીતવાજી, કરવા ઉગ્ર વિહાર. રે જાયા૦-૨૫
 પાય અડવાણે ચાલવુંજી, શિયાળે શીત વાય;
 ચોમાસું વત્સ દોહિલુંજી, ઉનાળે લૂ વાય. રે જાયા૦-૨૬
 ગંગા સાચર આદે કરીજી, ઉપમા દેખાડી રે માય;
 હુક્કર ચારિત્ર દાખીયુંજી, કાચર પુરૂષને થાય. રે જાયા૦-૨૭
 કુમર ભણે સુણ માવડીજી, સંયમ સુખ લાંડાર;
 ચૌદરાજ નગરી તણાજી, ફેરા ટાળણહાર. હો માવડી૦-૨૮
 અનુમતિ તો આપુંજી, કુણ કરશે તુજ સાર;
 રોગ જખ આવી લાગશેજી, નહિ ઔષધ ઉપચાર. રે જાયા૦-૨૯
 વનમાં રહે છે મૃગલાંજી, કુણ કરે તેહની સાર;
 વનમૃગની પેરે વિચરશુંજી, એકલડા નિરધાર. હો માવડી૦-૩૦
 અનુમતિ આપે માવડીજી, આવ્યા વનહ મોઝાર;
 પંચ મહાવ્રત આદર્યાંજી, પાળે સંયમ ભાર.

મુનિસર, ધન ધન તુમ અવતાર.-૩૧

મૃગાપુત્ર ઋષિ રાજિયોજી, પટકાયા ગોવાળ;
 એ સમો નહિ વૈરાગીયોજી, જિણે ટાળ્યો આતમ સાલ.

મુનિ૦-૩૨

ભણ્યો અધ્યયન ઝોગણીશમેજી, મૃગાપુત્ર અધિકાર;
 તપ જપ કીરીયા શુદ્ધ કરીજી, આરાધી પંચાચાર. મુનિ૦-૩૩
 સંયમ હુક્કર પાળીયુંજી, કરી એક માસ સંથાર;
 કર્મ ખપાવી કેવળ લહીજી, પહોંચ્યા મુગતિ મોઝાર. મુનિ૦-૩૪

શ્રી સમયસુંદરણ કૃત શ્રી અનાથી મુનિની સજ્જાય

(૧૬૮)

શ્રેષ્ઠકિ રચવાડી ચઢ્યો, પેખીયો મુતિ એકાંત;
વર કપ કાં તે મોહીયો, રાય પૂછે રે કહોને વૃત્તાંત.
શ્રેષ્ઠિકરાય ! હું રે અનાથી નિર્ઘથ; તિણે મેં
લીધો રે સાધુજનો. પંથ. શ્રેષ્ઠિક૦-૧

ઈણે કોસાંખી નયરી વસે, મુજ પિતા પરિગળ ધનન;
પરિવાર પૂરે પરિવયો, હું છું તેહનો રે પુત્ર રતનન. શ્રેષ્ઠિક૦-૨
એક દિવસ મુજને વેદના, ઉપની તે ન જમાય;
માત પિતા ઝુરી રહ્યા, પણ કિણહી રે તે ન લેવાય. શ્રેષ્ઠિક૦-૩
ઘોરડી ગુણ મણિ ઘોરડી, ઘોરડી અળખા નાર;
ઘોરડી પીડા મેં સહી, ન કોણે કીધી રે મોરી સાર. શ્રેષ્ઠિક૦-૪
બહુ રાજવૈદ્ય બોલાવીયા, કીધલા કોડી ઉપાય;
બાવનાચંદન ચરચીયા, પણ તોહી રે સમાધિ ન થાય. શ્રેષ્ઠિક૦-૫
જગમાં કો કંહનો નહિ, તે બણી હું રે અનાથ;
વીતરાગના ધર્મ સારીખો, નહિ કોઈ ખીજે રે મુક્તિનો સાથ.
શ્રેષ્ઠિક૦-૬

જો મુજ વેદના ઉપશમે, તો લેઉં સંયમ બાર;
ઈમ ચિંતવતાં વેદના ગઈ, વ્રત લીધું મેં હર્ષ અપાર. શ્રેષ્ઠિક૦-૭
કર જોડી રાજ ગુણ રતવે, ધન ધન એહ અણગાર;
શ્રેષ્ઠિક સમકિત પામીયો, વાંદી પહોંચ્યો રે નગર મોઝાર.
શ્રેષ્ઠિક૦-૮

મુનિ અનાથી ગુણ ગાવતાં, ત્રુટે કર્મની કોડ;
ગણિ સમયમુંદર તેહના, પાય વંદે રે બે કર બેડ. શ્રેણિક૦-૬

શ્રી રામવિજયણ કૃત

(૧૬૬)

આધાકર્મી આહાર ન લીજે.-એ રાગ.

મગધાધિપ શ્રેણિકે સુવિચારી, સાથે બહુ પરિવારી;
હય ગય રથ પાયક પાલખી શું, પહોંચ્યો વનહ મોઝારી.

રાજન રચવાડી સંચરીયો.-૧

રાજન રચવાડી સંચરીયો, ખાયક સમકિત વરીયો કે; રાજન૦
પદ્મનાભ તીર્થકર થાશે, ઉપશમ રસનો દરીયો કે. રા૦-૨
વિવિધ પ્રકારની કીડા કરતો, બે તો વનનાં ઠામ;

ચંપકતરૂ તળે મુનિવર દીઠો, બેઠો કરી પ્રજ્ઞામ કે. રા૦-૩
ધ્યાને લીનો મુનિવર મહોટો, ચંપકવણી કાયા;

લૂંચ્યા કેશ યોવન વેશે, તણ સંસારની માયા કે. રા૦-૪

પૂછે રાજ શ્રેણિકે મુનિને, કિમ લૂંચ્યા તુમે કેશ;

યોવને વૈરાગ્ય કહો કેમ લીધો, દીસો છો લઘુ વેષ કે. રા૦-૫

તરૂણ પણે તરૂણી કાં છંડી, એ માયા કાં મંડી;

કંચનવરણી કાયા દંડી, એ શી કીધ ધમંડી કે. રાજન૦-૬

રૂપવંત તું ગુણવંત દીસે, મુંદર તુમ આકાર;

શશી સમ વદન વિરાજે તાહરું, નયન પંકજ અનુહાર કે. રા૦-૭

ધન બેળન રૂળ લાહો લીજે, કીજે બહુળા ભોગ;

સંપતિ સાડ દાન તે દીજે, અવસરે લીજે યોગ કે. રા૦-૮

કુટુંબ તણો મોહ કિમ મૂક્યો, કિમ મૂક્યો ધન પરિવાર;

કવણુ નગરના કહો તુમે વાંસી, કિમ લીધો સંયમ ભાર કે.

રાજન૦-૯

અચલ લક્ષણુ તુમ અંગે નિરખ્યાં, અલગુણુ એક ન દીઠા;
કૃપા કરી યોગીસર સાચો, ઉત્તર ઘો મુજ મીઠો કે. ૨૦-૧૦
ખોલે મુનિવર સુણ હો રાજ, ઉત્તર દેઉં હું સાચો;
મુખનો મટકો નયણુનો લટકો, કાયા પિંડ તે કાચો કે.

રાજન, સુણજો વચન અનાથી.-૧૧
નાથ વિના જીવે દુઃખ પામ્યાં, માહરે નહિ કોઈ નાથ;
તિણુ કારણુ મેં દીક્ષા લીધી, હવે હું હુઓ સનાથ કે. ૨૦-૧૨
નાથ અહું હું મુનિવર તહારો, એહવો અથ વિચારો;
નાથ અછે કોઈ તહારે રાજ, બોલ્યો બોલ અવિચાર્યો કે. ૨૦-૧૩
નાથ તણો અરથ જો જાણો, તો થાઓ મુજ નાથ;
નાથ નહિ કોઈ નૃપ તુમારે, ખાવળ ઘો છો બાથ કે. ૨૦-૧૪
માતા મયગળ હય હેખારવ, સુણ મગધાધિપ રાજ;
કંચન કોડી જોડી બાંધવની, માય તાય સુખ સાજ કે. ૨૦-૧૫
મ્હોટા કુળની મ્હોટી વધૂટી, ખોડી નહિ મન માંહી;
સિંહ કટિ હંસગમની બાળા, થોડા બોલી પ્રાહી કે. ૨૦-૧૬
શશીવયણી મૃગનયણી નારી, ચિત્ત હરખી ભરતાર;
હાવભાવ વિભ્રમ જે કરતી, તે મૂકી નિરધાર કે. ૨૦-૧૭
ઈંદ્ર તણી જાણે ઈંદ્રાણી, એહવી મુજ ઘેર રાણી;
કેતા ગુણુ હું કહું હો રાજ, શિયળ ગુણુની ખાણી કે. ૨૦-૧૮
પાન સમારે ખીડું વાળી, માંહી કપૂરનો વાસ;
પ્રેમ કરી મુજ પદમણી આપે, તે મૂકી નિરાશ કે. ૨૦-૧૯
પંચવિધ્ય હું ભોગ ભોગવતો, જાતો કાળ ન જાણ્યો;
એકદિવસ મુજરોજ ઉપન્યો, ન વિસમે તે ચિત્ત આણ્યો કે. ૨૦-૨૦
કાકા કાકી કુઆ બાણુજી, મામા માસા મામી;

નેહ ધરે માસી મુજ અધિકો, જાણે કે અંતરજામી કે. ૨૧૦-૨૧
 માય તાય બંધવ મુજ ભગિની, દુઃખ નવિ લીધો જાય;
 નારી મુખ વિલપંતી બોલે, તે દુઃખ અમ ન સહાય કે. ૨૧૦-૨૨
 તિણ વેદની મુજ નિહ ન આવે, અન્ન પાન નવિ ભાવે;
 મંત્ર ચંત્ર કીધા ઘણેરા, તો પણ દુઃખ નવિ જાવે કે. ૨૧૦-૨૩
 વૈદ્ય જાણુ તેડયા તિણિ વારે, દીધા બહુલા દામ;
 ઔષધ-લેષજે ગુણુ નવિ થાયે, વિલખાણુ તે તામ કે. ૨૧૦-૨૪
 ચિત ચોખો કરી મેં રે વિચાર્યું, એકલડો વનવાસી;
 એ સંસાર તણાં દુઃખ વિરૂઆં, ગઈ વેદના તવ નાસી કે. ૨૧૦-૨૫
 દિનકર હોગે તમ જિમ નાસે, તિમ મુજ વેદના લાગી;
 સંયમ વરીયો વેદના ઠરીયો, સમતાશું લય લાગી કે. ૨૧૦-૨૬
 મગધાધિપ હરજ્યો મનમાંહી, વચન કહે રે વિચારી;
 નાથ પણું તુમને મુનિ સાચું, આપ તર્થા પર તારી કે.

રાજન, પંચ મહાવ્રત ધારી.-૨૭

શીશ નમાવી પાય લાગીને, પૂછી છોડયું મિથ્યાત;
 યોગીસરને ધ્યાને લીનો, અજુઆળે કુળ જાત કે. ૨૧૦-૨૮
 ઋષિ અનાથી ચારિત્ર પાળી, પહોંત્યા શિવપુર ઠામ;
 કનકવિજય બુધ ચરણે મધુકર, ઈમ બોલે મુનિ રામ કે.

રાજન-૦-૨૯

શ્રી સમયસુંદરજી કૃત

શ્રી કરકંડુ પ્રત્યેક બુદ્ધની સંજ્ઞાય

(૧૭૦)

ચંપાનગરી અતિ ભલી, હું વારી લાલ. દાંધવાહન બૂપાલરે;
 હું વારી-

પદ્માવતી કુખે ઉપન્યો, હું વારીં કમ્ કીધો ચંડાળ રે. હું-૧

કરકંડુને કહું વંદના, પહેલો પ્રત્યેકપુદ્ગ રે, હું વારીં

ગિફવાનાં ગુણ ગાવતાં, હું વારીં સમકિત થાયે શુદ્ધ રે.

હું વારીં-૨

દીધી તે વાંસની લાકડી, હું વારીં થયો કંચનપુર રાય રે; હું

આપશું સંત્રામ માંડીયો, હું વારીં સાધવી દીધો સમજાય રે.

હું વારીં-૩

વૃષભરૂપ દેખી કરી, હું વારીં પ્રતિજોધ પામ્યો નરેશ; હું

ઉત્તમ સંયમ આદર્યો, હું વારીં દેવતાએ દીધો વેષ રે. હું-૪

કમ્ ખપાવી મુગતે ગયા, હું વારીં કરકંડુ ઋષિરાય રે; હું

સમયમુંદર કહે સાધુને, હું વારીં પ્રણમ્યાં પાતક જાય રે.

હું વારીં-૫

શ્રી પ્રીતિવિમલજી કૃત

શ્રી મેઘકુમારની સજ્જાય

(૧૭૧)

ધારણી મનાવે રે મેઘકુમારને, તું મુજ એકજ પુત્ર;

તુજ વિણ જાયા રે ! સુના મંદિર માળીયાં રે, રાખો રાખો

ઘર તણાં સૂત્ર. ધારણી-૧

તુજને પરણાવું રે આઠ કુમારીકા રે, મુંદર અતિ સુકુમાળ;

મલપતી ચાલે રે જેમ વન હાથણી રે, નયણ વયણ સુવિશાળ.

ધારણી-૨

મુજ મન આશા રે પુત્ર હતી ઘણી રે, રમાડીશ વહુનાં રે બાળ;

દૈવ અટારો રે દેખી નવિ શક્યો રે, ઉપાયો એહ જંજાળ.

ધારણી-૩

ધણુ કણુ કંચન રે ઋદ્ધિ ઘણી અછે રે, લોગવો લોગ સંસાર;
છતી ઋદ્ધિ વિલસો રે જાયા ઘર આપણે રે, પછી લેજો
સંયમભાર. ધારણી૦-૪

મેઘકુમારે રે માતા પ્રતિબુઝવી રે, દીક્ષા લીધી વીરજની પાસ;
પ્રીતિવિમળ રે ઇણિ પરે ઉચ્ચરે, પહોતી મહારા મનડાની
આશ. ધારણી૦-૫

શ્રી પૂનાજ કૃત

(૧૭૨)

સુમીવનગર સોહામણજી. એ રાગ.

વીર જિણુદે સમોસર્યાજી, વંદે મેઘકુમાર;

વાણી સુણી વૈરાગીયોજી, એહ સંસાર અસાર.

હો માડી, અનુમતિ ઘો મોરી માય.-૧

વત્સ તુને કિણે લોગવ્યોજી, શ્રેણિક તાત નરેશ;

કિમ દીસે આમણુ દ્રમણોજી, કિણે દીયો એ ઉપદેશ.

રે જાયા, સંયમ વિષમ અપાર.-૨

આદિ નિગોદે હું રૂપ્યોજી, ત્યાં સદ્યાં હુઃખ અનંત;

સાસ ઉસાસ બહુ પૂરિયોજી, હજુએ ન પામ્યો અંત.

હો માડી૦-૩

હમણાં તું વત્સ નાનડોજી, જોખનભર રે કુમાર;

આઠ રમણી પરણાવીયોજી, લોગવો લોગ સંસાર. રે જા૦-૪

જનમ મરણુ નરક જ તણાંજી, તે હુઃખ સદ્યાં ન જાય;

વીર જિણુદે વખાણીયાંજી, તે મેં સુણીયાં આજ. હો૦-૫

વત્સ કાછલીએ જિમવોજી, સરસ નિરસ હોય આહાર;

જૂં પાળો નિત્ય ચાલવોજી, તું છે અતિ સુકુમાળ. રે જા૦-૬

શિવકુમાર કિમ પરિહરીજી, ભોગવી પાંચસેં નાર;
 શાલિભદ્ર જંતુ તણજી, સૂતા નહિ સંસાર. હો ૦-૭
 શિયાળે શિત લાગશેજી, ઉનાળે ઉની લૂ વાય;
 વરસાદે મેલાં કપડાંજી, આગે તું સુકુમાળ. રે જાયા ૦-૮
 સુખાહુ પ્રસુખ દશ હુઆજી, પાંચશેં પાંચશેં નાર;
 રાજઋદ્ધિ રમણી તણજી, સૂતા નહીં સંસાર. હો મા ૦-૯
 યોવન વય દીક્ષા વરીજી, આર્દ્રકુમાર સુખજી;
 નંદિવેણુ આદે પડયાજી, વિષય વિલુધા જાણુ રે. જા ૦-૧૦
 ભમતો જીવ સંસારમાંજી, ધરમ દોહિલો હો માય;
 જરા આત્રે ઇદ્રિય ખસેજી, તવ કિમ કરીને થાય. હો ૦-૧૧
 મૃગનયણી ઘર ધરહડેજી, નયણે નીર પ્રવાહ;
 ભર જોખનમાં છોડ નહીંજી, મૂકી નિપટ નિરાશ. રે જા ૦-૧૨
 સ્વારથ સખ જગવાલહોજી, સગો નહી કીસકો કાય;
 વિષયસુખ વિષ સારીખાંજી, કિમ ભોગવું એ ભોગ. હો માડી ૦-૧૩
 હંસ તુલાની સેજડીજી, રૂપેં રમણી રસ ભોગ;
 એહ સુંવાળી સેજડીજી, કિમ આદરશે જોગ. રે જાયા ૦-૧૪
 ખમો ખમો કિરપા કરોજી, દો સુજને આદેશ;
 દો અનુમતિ જિમ હોઈ સુખીજી, વીર ચરણ લેઈ દીખ.
 હો માડી ૦-૧૫
 તન કાટયો લોચન ઝરેજી, દુઃખ નહીં સહેણો રે જાયા;
 થાઓ સુખી વત્સ તિમ કરોજી, અનુમતિ દીધી માય. રે જા ૦-૧૬
 મણિ માણેક મોતી તન્યાંજી, તોડયો નવસર હાર;
 સુકુલીણી આઠે ભણેજી, તુમ વિષુ કિસો શિણુગાર.
 હો સ્વામી, સંયમ સુખ અપાર.-૧૭

કુમર ભણે સુખ પામવાળું, છોડું એ સંસાર;
નેહ તુમારો બળશુંજી, જો લીયો સંયમ ભાર.

હો ખ્યારી, સંયમ સુખ અપાર.—૧૮

રથ શિખિકા સહુ સજ્જ કરેજી, કુમર ધારણીજી માય;
શ્રેષ્ઠિકરાય મહોત્સવ કરેજી, ચારિત્ર ઘો જિનરાય.

હો સ્વામી, સંયમ સુખ અપાર.—૧૯

તપ તનુ શોષી દેહડીજી, ગયા અનુત્તર વિમાન;
મહાવિદેહમાં સીદ્ધશેજી, પામશે કેવળજ્ઞાન. હો સ્વામી—૨૦
ધમિ વૈરાગ સદા ધરોજી, સાંભળજો નરનાર;
કર જોડી પૂનો ભણેજી, તવ પામો ભવ પાર. હો સ્વામી—૨૧

શ્રી વીરવિજયજીકૃત

શ્રી દશ શ્રાવકની સંજ્ઞાય

(૧૭૩)

સાહેબા મોતીડો હમારો.—એ રાગ.

સકળ ઉપાસકમાં શિરદારા, સૂત્ર ઉપાસક મધ્ય વિચારા.
નામ સ્તવન મુજ લાગત ખ્યારા, તિણે થુણશું દસ સમકિત ધારા;
સાહિબા દશ શ્રાવક એહા, મોહના ગુણુ ગેહા.—૧
ગાથાપતિ આણુંદ વિચારી, ચક્ર ગોકુળ શિવાનંદા નારી;
દ્વાદશ કેાડિ હિરણ્ય ધનવંતા, અવધિનાણુ કહે ભગવંતા.

સકલ—૨

કામદેવ શુભ ભદ્રા નાર, પટ ગોકુળ ધન કેાટિ અઠાર;
ગોકુળ આઠ સુ સામા જોડી, ચુલણિપિયા ધન ચોવીશ કેાડી.

સકલ—૩

સૂરદેવ વનિતા જસ ધેન્ના, ચુલલશતકે બહુળા એક મન્ના;

કુંડકોણિક પુન્સા સમ ધર્મે, એ ત્રણ શ્રાવકને અનુક્રમે.

સકલ૦-૪

કોડિ અઢાર હિરણ્ય જસ ધર્મે, પટ ગોકુળ અનુકૂળ જિનધર્મે;
સકડાળપૂત્ર કહ્યા કુંભકાર, એક ગોકુળ ત્રીન કોડી દીનાર.

સકલ૦-૫

મહાશતકે અડ ગોકુળ ઘેર, રેવંતી આદે કહી વધુ તેર;
ચોવીશ કોડી હિરણ્ય પરિમાણ, અંતે પામ્યા અવધિનાણ.

સકલ૦-૬

અશ્વિનીનારીનેનંદનીપિયા, કુંદગુણી વહ્નલ સાલણીપિયા;
એ દોય શ્રાવકને ધરખાર, ખાર કોડી ધન ગોકુળ ચાર. સ૦-૭
ધેનુ દશ હજાર જ જાણુ, એક ગોકુળતું એ પરિમાણુ;
દંસણુ વય આદિ અગિયાર, પડિમા શ્રાવકની વહી સાર. સ૦-૮
વીશ વરસ શ્રાવક ધર જાય, દશ શ્રાવક સોહમ સુર થાય;
જંબુ સુણે ઈમ સોહમ વાણી, દે શુભ વીરવિજય શિવરાણી.

સકલ૦-૯

શ્રી ક્ષમાકલ્યાણકળ કૃત

શ્રી અર્ધમિતામુનિની સજ્જાય

(૧૭૪)

શ્રી અર્ધમિતા મુનિવરજીકી, કરણીકી ખલિહારી વે;
ખટ વર્ષનકે સંજમ લીનો, વીર વચન ચિત્ત ધારી વે. શ્રી૦-૧
વિજય નૃપતિ શ્રીદેવી નંદન, પોલાસપુર અવતારી વે;
અંગ અગ્યાર પદે ગુણ આદર, ત્રિવિધ ત્રિવિધ અવિકારી વે. શ્રી૦-૨
તપ ગુણ રચણ સંવત્સર આદિક, કરકે કાય ઉદ્ધારી વે;
પ્રભુ આદેશે વિપુલાચળ પર, કરી અણસણ અતિ ભારી વે. શ્રી૦-૩

કેવળ પાય મુક્તિ ગયે મુનિવર, કર્મ કલંક નિવારી વે;
 અદારસે અડતાળે તિહિ ગિરિ, કીની થાપના સારી વે. શ્રી૦-૪
 વાચક અમૃતધર્મ સુગુર કે, સુપસાયે સુવિચારી વે;
 શિષ્ય ક્ષમાકલ્યાણ હરખ ધર, ગુણ ગાયે જયકારી વે. શ્રી૦-૫

શ્રી અર્ધમુક્તાકુમારનું ત્રિઢાળીયું

(૧૭૫)

ઢાળ પહેલી

વીરજ આવ્યા રે અંખાવનકે ઉદ્યાન.-એ રાગ.

શાસન સ્વામીરે, નિરમળ નામી;

શિવગતિ ગામીરે, વીર જિજ્ઞેશ્વર.- ૧.

નગર પોલાસે રે, ભવિક ઉલ્લાસે;

શ્રીવન ઉદ્યાને રે, સ્વામી સમોસચી.- ૨.

રાજ તિહાં રાજે રે, ચઢતે દિવાજે;

રાજ સમાજે રે, વજ્રથ નરેસર.- ૩.

ગુણમણિ ખાણી રે, શ્રીદેવી રાણી;

અર્ધમુક્ત નામે રે, નંદન તેહને.- ૪.

કુમર કુમારી રે, બહુ સુકુમારી;

તેહ સંગાયે રે, નિજ ઉછરંગશું.- ૫.

ઇંદ્રધ્વજ ઠામે રે, કૌતુક કામે;

કુમર અર્ધમુક્તો રે, રમતો આવીયો.- ૬.

પ્રભુ આણા પામી રે, ગૌતમસ્વામી;

ગોચરી આવ્યા રે, તિહાં કણે તે સમે.- ૭.

કુમર અર્ધમુક્તે રે, નિર્મળ ચિત્તે;

ગૌતમ પાસે રે, આવી ધમ કહું.- ૮.

કુણુ તુમ નામે રે, કરો કિણુ કામે;
તવ કહે ગૌતમ રે, વાણી અતિ ભલી.-૯

સાધુ આચારી રે, અમે પ્રજ્ઞાચારી;
ગોચરી ભમીયે રે, દેવાણુખિયા.-૧૦

મુજ ઘર આવો રે, ભિક્ષા પાવો;
ઇમ કહી આંશુલી રે, ઝાલી ગુરૂ તણી.-૧૧

જિન ઘર લાવે રે, દિલ મુખ પાવે;
શ્રીદેવી નિરખી રે, હરખી અતિ ઘણી.-૧૨

આસન છોડી રે, બે કર ભેડી;
વાંદી પડીલાણી રે, ગુરૂ બોલાવીયા.-૧૩

ઢાળ બીજી

(૧૭૬)

આવી રે ખેનોતી જરાસંધને.-એ રાગ.

તવ કહે કુમર ગૌતમ ભણી, કિહાં વસો છો તુમે સ્વામી રે;
ગૌતમ કહે પૂર પરિસરે, જિહાં અમ ગુરૂ ગુણુધામ રે.
વીર જિનવર ત્રિભુવન ધણી.-૧

કુમર કહે હું પશુ પ્રભુજીને, વાંદીશું આજ તુમ સાથ રે;
જિમ મુખ તિમ કરો ગુરૂ કહે, આવે તે જિહાં જગનાથ રે.
વીર૦-૨

વિનય કરી કુમર બેસે તિહાં, સેવતો પ્રભુ તણા પાય રે;
ધર્મદેશના જિનવર દિયે, સાંભળી હર્ષિત થાય રે. વીર૦-૩
કુમર કહે માત પિતા ભણી, પૂછી લેશું સંયમ ભાર રે;
પ્રભુ કહે જિમ મુખ તિમ કરો, મ કરો પ્રતિબંધ લગાર રે. વી૦-૪

કુમર ઘર આવી કહે માતણ, તાતણ કરી કૃપા સાર રે;
 અનુમતિ દીણયે મુજ બણી, લેઈશ હું સંયમ બાર રે. વીર૦-૫
 માતા કહે વત્સ તું બાળ છે, શું સમજે વ્રત વાત રે;
 કુમર કહે જેહ જાણું અણું, તે નવિ જાણું તું માત રે. વીર૦-૬
 જેહ વળી હું ન જાણું અણું, જાણું છું માતણ તેહ રે;
 ઇમ સુણી માતા પિતા ભણે, કહે કિમ બાળક એહ રે. વીર૦-૭

ઢાળ ત્રીજી

(૧૭૭)

ધનના લોભી વાણીયા.—એ રાગ.

કુમર કહે જાણું સહી, જાયે જીવ મરેવો રે;
 નવિ જાણું કિણ કાળમેં, કિણ ઠામે વળી કેવો રે.

માત સુણો મુજ વાતડી.—૧

નવિ જાણું કિણ કર્મથી, જીવ ભમે સંસારો રે;
 પણ જાણું નિજ કર્મથી, જીવ ભમે સંસારો રે. માત૦-૨
 તિણ કારણ સંયમ બણી, અનુમતિ મુજને દીજે રે;
 આતમ કારજ સાધતાં, મુજને વિલાંબ ન કીજે રે. માત૦-૩
 વિવિધ વચને કરી ભોળવ્યો, પણ નિજ ભાવ ન છંડે રે;
 માત પિતા તવ વેગશું, ઓચ્છવ કરવા મંડે રે. માત૦-૪
 કુમર અધમુત્તે આદરી, પ્રભુ પાસે જઈ દીક્ષા રે;
 ગુણ રચણાદિક તપ કર્યાં, અંગ અગિયારે શીખ્યા રે. માત૦-૫
 સિદ્ધ થયા વિપુલાચળે, અધમુત્તો મુનિરાયા રે;
 અકુમ અંગથી ઉદ્ધરી, લેશ મુનિ ગુણ ગાયા રે. માત૦-૬

એહવા શ્રી સુનિરાયનો, અમૃતધર્મ ઉઠારો રે;
શિષ્ય ક્ષમાકદયાણી, વંદના વારંવારો રે. માત૦-૭

શ્રી કવિયણુ વિરચિત શ્રી અમરકુમારની સજ્જાય

(૧૭૮)

રાજગૃહી નગરી ભલી, તિહાં શ્રેણિક રાજ રે;
જિનધર્મનો પરિચય નહીં, મિથ્યામત માંહે રાચ્યા રે.

કર્મ તણી ગતિ સાંભળો.-૧

કર્મ તણી ગતિ સાંભળો, કર્મ કરે તે હોય રે;
સ્વારથનાં સહુ કો સગાં, વિણ સ્વારથ નહીં કોય રે. ક૦-૨

રાજ શ્રેણિક એકદા, ચિત્રશાળા કરાવે રે;
અનેક પ્રકારે મંડણી, દેખતાં મન મોહે રે. કર્મ તણી૦-૩

દરવાજો ગિર ગિર પડે, રાજ મન પસ્તાવે રે;
પૂછે જોષી પંડીતા, બ્રાહ્મણ એમ બતાવે રે. કર્મ તણી૦-૪

બાળક બત્રીશ લક્ષણો, હોમી જે ઈણ ઠાણો રે;
તો એહ મહેલ પડે નહીં, ઈમ ભાષે વચણ અજાનો રે. ક૦-૫

રાજ. ઠંઠરો ફેરીયો, જે આપે બાળ કુમારો રે;
તોલી આપુ બરોબરી, સોનેયા ધન સારો રે. કર્મ તણી૦-૬

ત્રયલક્ષણ બ્રાહ્મણ તિહાં વસે, ભદ્રો તસ ધરણી બાણો રે;
પુત્ર ચાર સોહામણા, નિર્ધનીયો પુણ્ય હીણો રે. કર્મ૦-૭

ત્રયલક્ષણ કહે નારને, આપો એક કુમારો રે;
ધન આવે ધર આપણે, થઈએ સુખીયાં સારો રે. કર્મ૦-૮

નારી કહે વેગે કરો, આપો અમરકુમારો રે;
 મ્હારે મન અણુભાવતો, આંખ થકી કરો અળગો રે.
 વાત જણાવી રાયને, રાજા મનમાં હરખ્યો રે;
 કહે માંગે તે આપીને, લાવો બાળ કુમારો રે. કમ
 સેવક પાછા આવીયા, ધન આપ્યો મન માન્યો રે;
 અમર કહે મોરી માતજી, મુને મત આપીજે રે. ક
 માતા કહે તુને શું કરું, મ્હારે ભાવે તું મુઓ રે;
 કામ કાજ કરે નહીં, ખાવાને જોઈએ સારો રે. કમ
 આંખે આંસુ નાંખતો, બોલે બાળ કુમારો રે;
 સાંભળો મોરા તાતજી, તુમે મુજને રાખો રે. કમ
 તાત કહે હું શું કરું, મુજને તો તું ખ્યારો રે;
 માતા વેચે તાહરી, માહરો નહીં જોરો રે. કમ તણી
 કાકો પણ પાસે હતો, કાકી મુજને રાખો રે;
 કાકી કહે હું શું જાણું, માહરે તું શું લાગે રે. કમ તણી
 બાળક રોતો સાંભળી, માસી કૂઆ તે આવે રે;
 બહેન તિહાં જિભી હતી, કિણહી મુજને રાખો રે. કમ
 જુઓ જુઓ ધન અનર્થ કરે, ધન પડાવે વાટો રે;
 ચોરી કરે ધન લોભીયા, મરીને દુર્ગતિ જાવે રે. કમ
 હાથ પકડીને લેઈ ચાલ્યા, કુમર રોવણ લાગ્યો રે;
 મુજને રાજા હોમશે, બાળક ઈમ બહુ ખૂરે રે. કમ
 બાળક તવ લેઈ ચાલ્યા, આવ્યા ભર બજારે રે;
 લોક સહુ હા હા કરે, વેચ્યો બાળ ચંડાળે રે. કમ
 લોક તિહાં બહુળા મિલ્યા, જોવે બાળ કુમારો રે;
 બાળ કહે મુજ રાખી લ્યો, થાશું દાસ તુમારો રે. ક

શેઠ કહે રાખું સહી, ધન આપી મોં માગ્યો રે;
 રાથે મંગાવ્યો હોમવા, તે તો નહીં રખાય રે. કર્મ-૦-૨૧
 માળકને તે લેઈ ગયા, રાજભૂની પાસે રે;
 મટભુ પણ બેઠા હતા, વેદશાસ્ત્રના બાણો રે. કર્મ-૦-૨૨
 મટભુને રાજ કહે, દેખો બાળ કુમારો રે;
 માળકને શું દેખવો, કામ કરો મહારાજ રે. કર્મ-૦-૨૩
 માળ કહે કર જોડીને, સાંભળો શ્રી મહારાજ રે;
 પ્રજના પિયર તુમે, મુજને કિમ હોમીજે રે. કર્મ-૦-૨૪
 રાજ કહે મોલે લીયો, મહારો નહીં અન્યાયો રે;
 માતપિતાએ તુંને વેચીયો, હોમવા આણ્યો આજે રે. કર્મ-૦-૨૫
 ગંગોદકે નવરાવીને, ગળે ઘાલી કૂલની માળા રે;
 ફસર ચંદન ચરચીને, બ્રાહ્મણ બાણે તવ વેદો રે. કર્મ-૦-૨૬
 અમરકુમાર મન ચીંતવે, મુજને શીખવીયો માધુ રે;
 તવકાર મંત્ર છે મોટકો, સંકટ સહુ ટળી જશે રે. કર્મ-૦-૨૭
 તવ પદ ધ્યાન ધરવા થકી, દેવ સિંહાસણ કંપ્યો રે;
 પ્રાલી આવ્યો ઉતાવળો, જિહ્વા છે બાળ કુમારો રે. કર્મ-૦-૨૮
 અગ્નિ બાળ ઠંડી કરી, ક્રીધો સિંહાસણ ચંગો રે;
 અમરકુમારને બેસાડીને, દેવ કરે ગુણ આમો રે. કર્મ-૦-૨૯
 રાજને ઉઘો નાંખીયો, મુખે છૂટયાં લોહી રે;
 બ્રાહ્મણ સહુ લાંબા પડયા, બાણે સુકાં કાળો રે. કર્મ-૦-૩૦
 રાજસભા અચરિજ થઈ, એ બાળક કોઈ મ્હોટો રે;
 રાગ પૂજીએ એહના, તો એ સૂતા ઉઠે રે. કર્મ-૦-૩૧
 માળકે છાંટો નાખીયો; ઉઠ્યો શ્રેણિક રાજ રે;
 અચરિજ દીઠો મોટકો, એ શું હૂવો કાળે રે. કર્મ-૦-૩૨

બ્રાહ્મણ પડીઆ દેખીને, લોક કહે પાપ જૂઓ રે;
 બાળહત્યા કરતા હતા, તેહનાં ફળ છે એહો રે. કર્મ ત૦-૩૩
 બ્રાહ્મણ સહુ લેળા થયા, દેખે એમ તમાસો રે;
 કનક સિંહાસણ ઉપરે, બેઠો અમરકુમારો રે. કર્મ ત૦-૩૪
 રાજ સહુ પરિવાર શું, ઉઠ્યો તે તતકાળો રે;
 કર બેડી કહે કુમારને, એ રાજ્યઋદ્ધિ સહુ ત્હારી રે. કર્મ૦-૩૫
 અમર કહે સુણો રાજવી, રાજ શું નહિ મુજ કાળે રે;
 સંયમ લેશું સાધુનો, સાંભળો શ્રી મહારાજે રે. કર્મ૦-૩૬
 રાજ લોક સહુ ઈમ કહે, ધનધન બાળ કુમારો રે;
 ભટજી પણ સાજા હુવા, લાજ્યા તે મન માંહે રે. કર્મ૦-૩૭
 જય જયકાર હુવો ઘણો, ધરમ તણે પરસાદો રે;
 અમરકુમાર મન સોચતો, બતિસ્મરણ જ્ઞાનો રે. કર્મ૦-૩૮
 અમરકુમારે સંયમ લીયો, કરે પંચમુષ્ટિ લોચ રે;
 બાહીર જઈ સમશાનમેં, કાઉસગ્ગ રહ્યો શુભ ધ્યાને રે. કર્મ૦-૩૯
 માતપિતાએ બાહીર જઈને, ધન ધરતીમાંહે ઘાડ્યો રે;
 કાંઈક ધન વહેંચી લીયો, બાણે વિવાહ મંડાણો રે. કર્મ૦-૪૦
 એટલે દોડ્યો આવીને, કોઈક બાળ કુંવારો રે;
 માત પિતાને ઈમ કહે, અમરકુમારની વાતો રે. કર્મ૦-૪૧
 માત પિતા વિલખાં થયાં, ભૂંડો થયો એ કામો રે;
 ધન રાજ લેશે સહુ, કાંઈક કરીએ ઉપાયો રે. કર્મ ત૦-૪૨
 ચિંતાતુર થઈ અતિ ઘણી, રાતે નિંદ્ર ન આવે રે;
 પૂરવ વૈર સંભારતી, પાપણી ઉઠી તિણ વારો રે. કર્મ૦-૪૩
 શસ્ત્ર હાથ લેઈ કરી, આવી બાળક પાસો રે;
 પાળીએ કરીને પાપીણી, માર્યો બાળ કુંવારો રે. કર્મ૦-૪૪

શુકલધ્યાન સાધુ ધર્યો, શુભ મન આણી ભાવો રે;
 કાળ કરીને અવતર્યો, ખારમા સ્વર્ગ મોઝારો રે. કમં૦-૪૫
 ખાવીશ સાગર આઉખો, લોગવી વાંછિત લોગો રે;
 મહાવિદેહમાં સીદ્ધશે, પામશે કેવળનાણો રે. કમં૦-૪૬
 હવે તે માતા પાપીણી, મનમાં હરખ અપારો રે;
 ચાલી જાય આણુંદમાં, વાઘણ મળી તિણુ વારો રે. કમં૦-૪૭
 ફેફેડી નાંખી તિહાં, પાપીણી મૂઠ તિણુ વારો રે;
 છઠ્ઠી નરકે ઉપની, ખાવીશ સાગર આયુ રે. કમં તણી૦-૪૮
 જો જો મંત્ર નવકારથી, અમરકુમાર શુભ ધ્યાનો રે;
 સુરપદવી લહી મોટકી, ધરમ તણે પરસાહો રે. કમં ત૦-૪૯
 નરલવ પામી જીવડા, ધરમ કરી શુભ ધ્યાનો રે;
 તો તુમે અમર તણી પરે, સિદ્ધ ગતિ લેશે સારી રે. ક૦-૫૦
 કરજેડી કવિયાણુ ભણે, સાંભળો ભવિજન લોકો રે;
 વૈર વિરોધ કોઈ મતિ કરો, જિમ પામે ભવ પારો રે. કમં૦-૫૧
 શ્રી જિનધમં સુરતરૂ સમો, જેહની શીતળ છાંયો રે;
 જેહ આરાધે ભાવશું, સીઝે વાંછિત કામો રે. કમં તણી૦-૫૨

શ્રી ઋષભદાસજી વિરચિત

શ્રી હરિકેશી મુનિની સજ્જાય

(૧૭૯)

સોવાગ કુળમાં ઉપન્યા, હો મુનિવર, ગુણ તણા ભંડાર;
 સમતાધારી સાધુજી, હો મુનિવર, લીધો સંયમ ભાર.

ધન ધન તપસીજી, હો મુનિવર, હરિકેશી અણુગાર.

એ આંકણી.- ૧

ઈંદ્રિય દમન તપ આદ્યો, હો મુનિવર, ધ્યાવે અરિહંત દેવ;
તિંદુક વૃક્ષ વાસી દેવતા, હો મુનિવર, સારે નિત નિત સેવ.

ધન ધન૦- ૨

માસખમણને પારણે, હો મુનિવર, યગન પાડાની રે માંચ;
મેલાં કચુવાં લુગડાં, હો મુનિવર, સમોસયા ઋષિ ત્યાંચ.

ધન ધન૦- ૩

પ્રાદ્યણ દ્રેષે પાછા વાળીયા, હો મુનિવર, જાઓ અનેરે ઠામ;
તુજ લાયક ભોજન નહીં, હો મુનિવર, આંહી દિજનો કામ.

ધન ધન૦- ૪

યક્ષ પ્રભાવે મુનિ યોલીયા, હો પ્રાદ્યણ, મેં જીવ તણા રખવાળ;
તુજ અર્થે અન્ન નિપજે, હો પ્રાદ્યણ, મહારે ભિક્ષા તણે છે

કાળ. ધન ધન૦- ૫

ઉચ નીચ વસે ભૂમિકા, હો પ્રાદ્યણ, જિહાં નિપજે ધાન;
ઉચ નીચ ગણે નહીં, હો પ્રાદ્યણ, દાતાર દેવે દાન

ધન ધન૦- ૬

હજે નિંદે સાધુને, હો પ્રાદ્યણ, કોધી પેલે પાર;
કુશળરાયની દીકરી, હો પ્રાદ્યણ, બેઠી મહોલ મોઝાર.

ધન ધન૦- ૭

જક્ષ પ્રભાવે મુજ પિતા, હો પ્રાદ્યણ, પરણાવી ઈણુ સાથ;
મને કરી વંછી નહીં, હો પ્રાદ્યણ, મત કરજો વિખવાદ.

ધન ધન૦- ૮

ગિરિ મતિ ખણે નખ થકી, હો પ્રાદ્યણ, પજે મતિ સ્પર્શો આગ;

હોહ જવ ખાતાં દાંત ભાગશે, હો પ્રાદ્યુષ, મતિ છેડો

મહાભાગ. ધન ધન૦-૯

સાધુ મારણને ઉઠીયા, હો પ્રાદ્યુષ, જક્ષ કોપ્યો તેણિ વાર;
મારી કૂટી કીધા પાંસરા, હો પ્રાદ્યુષ, મુખ વહે રૂધિરની

ધાર. ધન ધન૦-૧૦

કીધાનાં રૂળ પામીયાં, હો પ્રાદ્યુષ, જક્ષ પહોંત્યો નિજ ઠામ;
પ્રાદ્યુષ વળી સખ વિનવે, હો મુનિવર, પર ઉપગારી સ્વામ.

ધન ધન૦-૧૧

વિપ્ર કહે મુનિરાયને, હો મુનિવર, જોડી દોનું હાથ;
ચગન આજ સફળ કરો, હો મુનિવર, તારણ ઋષિ જહાજ.

ધન ધન૦-૧૨

વળતા મુનિવર ખોલીયા, હો પ્રાદ્યુષ, મેં પાણું પડકાય;
કીડી કુંજર સમ ગણું, હો પ્રાદ્યુષ, ચાતું મારગ ન્યાય.

ધન ધન૦-૧૩

અવસર દેખી મુનિ વહોરીયો, હો મુનિવર, તરણ તારણ જહાજ;
પંચ દિવ્ય પ્રગટ હુવા, હો મુનિવર, વાજે દેવદંડુલી નાદ.

ધન ધન૦-૧૪

પ્રાદ્યુષને પ્રતિખોધીયા, હો મુનિવર, ટાળી આતમદોષ;
ઋષભદાસ ઇમ વીનવે, હો મુનિવર, જાઈ ખિરાળ્યા

મોક્ષ. ધન ધન૦-૧૫

શ્રી ઋષભવિજયજી કૃત

શ્રી ખંધકમુનિની સંજ્ઞા

કોહા

(૧૮૦)

શ્રી મુનિસુવ્રત જિન નમુ, ચરણ યુગલ કર જોડી;
 સાવત્થિપુર શોભતું, અરિ સખળા બળ તોડી.- ૧
 જિતશત્રુ મહીપતિ તિહાં, ધારણી નામે નાર;
 ગોરી ઈશ્વર સૂત્ર સમ, ખંધક નામે કુમાર.- ૨
 સ્વવત્સા પુરંદર મનહર, રૂપે જિત્યો અનંગ;
 દિનકર ઇંદુ ઉતરી, વસીયો અંગોપાંગ.- ૩
 કુંભકાર નયરી ભલી, દંડક રાય વરિકું;
 જીવ અભવ્યને દુષ્ટધી, પાલક અમાત્ય કુધિકું.- ૪
 માત પિતા સવિ મળી કરી, પુરંદર કન્યા જેહ;
 આપી દંડકરાયને, પામી રૂપનો છેહ.- ૫
 એક દિન વિહરતાં પ્રભુ, સાવત્થિ ઉદ્યાન;
 વીશમા ભવિ પ્રતિબોધતા, સમોસયો જિન ભાણુ.- ૬
 સુણી આગમ ખંધક વિભુ, નમે ભગવાંતને આય;
 સુણી દેશના દર્શન લહી, નિજ નિજ સ્થાનક બાય.- ૭
 કુંભકાર નયરી થકી, કોઈક રાયને કાજ;
 પાલક સાવત્થિ ભણી, આવ્યો સભાએ રાજ.- ૮
 પાલક બોલે સાધુડા, અવગુણના ભંડાર;
 નિસુણી ખંધક તેહને, શિક્ષા દીધી લગાર.- ૯

પાલકે ખંધકે ઉપરે, થયો તે ક્રોધાતુર;
પછી તે નિજ સ્થાનક ગયો, દંડકરાયને પૂર.-૧૦
એહવે મુનિસુવ્રત કને, નમી ખંધકે લીધે વ્રત;
પંચ શત નરની સંગતે, બહુલ કર્યું સુકૃત.-૧૧

ઢાળ પહેલી

(૧૮૧)

ખંધકે સાધુ વિચાર, આપે વાચના સાર;
આજ હો, એક દિન પૂછે મુનિસુવ્રતનેજ.- ૧
સ્વામી સાધુ સવેશ, જાઉં બહેનને દેશ; આં
જે પ્રભુજી આજ્ઞા હુવેજી.- ૨
કહે જિન સાધુ સર્વ, મરણાંત હોશે ઉપસર્ગ; આં
નિસુણી ખંધકે વિનવેજી.- ૩
નવિ જીવિત અમં દુઃખ, સહેશું મોક્ષનાં સુખ; આં
લોક લાયક અમે પામશુંજી.- ૪
સ્વામી કહે તે વાર, તુજ વિષ્ણુ સર્વિ પરિવાર; આં
દુઃખિત તે બહુ થાયશેજી.- ૫
તે સુણી મુનિ પંચ શત, સહ ચાલ્યો ધૂરે આદિત્ત; આં
અનુક્રમે નયરી પામીયોજી.- ૬
પૂરવ વૈર સંભાર, ગોપવ્યાં સહસ હથિયાર; આં
પાલકે તે ઝટ ગહનમાંજી.- ૭
ઉઠે તું વાંઢવા કાજં, ભાખે અમાત્ય મહારાજ; આં
કાં તુજ ધારણા કિહાં ગઈજી.- ૮
પાંચશે સુભટને સાજ, લેવા આવ્યો તે રાજ; આં
વેષ ધરી સાધુ તણો એ.- ૯

પ્રગટ કરી તે શસ્ત્ર, વાંદવા બાંધશ તત્ર; આં

હણી તુજ લેશે રાજ્યનેજી.-૧૦

જેવા આવે રાય, શસ્ત્રની ધોરની ખતાય; આં

સ્થાનકે કટકજ કેળવ્યાંજી.-૧૧

ઢોહા

દેખી ચિંતે રાજીએ, કો ધે દીસે તપ્ત;

સર્વ યતિ જન બાંધીને, સોંખ્યા પાલકે ગુપ્ત.-૧

કહે રાજા મંત્રીવર, જે રૂએ તે ધાર;

હરખ્યે પાલકે પામીને, ઉંદર જિમ માંબર.-૨

દાળ બીજી

(૧૮૨)

તવ પાલકે સુખ પામતો પ્રભુ ધ્યાવો લાલ; સમીપ રે પ્રભુ
કુવચનને તે બોલતો, પ્રભુ પીલીશ યંત્ર તનુ દીપ રે.

પ્રભુ-૧

કહે છે તે મંત્રીશ્વર, પ્રભુ અકેક શ્રમણને યંત્રે રે; પ્રભુ

ઘાણી ઘાલી પીલતો, પ્રભુ માઠી બુદ્ધિ અભ્યંતર રે. પ્રભુ-૨

ખંધકે શિષ્યોને પીલતાં, પ્રભુ દેખી દાઝે દેહ રે; પ્રભુ

પાલકે ખંધકે નિર્બાહથી, પ્રભુ બાંધ્યો ઘાણીએ તેહ રે.

પ્રભુ-૩

તે સાધુનાં ઉછળે, પ્રભુ રૂધિર કેરાં બિંદુ રે; પ્રભુ

પાપ તે દેખી અંબરે, પ્રભુ કંપે સૂરજ ચંદ્ર રે. પ્રભુ-૪

ખંધકે તો મન લેખવે, પ્રભુ તે અમૃતરસ બિંદુ રે; પ્રભુ

દુષ્કૃત દેખી સુર નરા, પ્રભુ થર થર કંપે ઇંદ્ર રે. પ્રભુ-૫

શાતા વચ્ચેને શિષ્યને, પ્રભું નિર્ધામે સમતાવંત રે; પ્રભું
જીવ તે શરીરથી ભિન્ન છે, પ્રભું ધરશે નહીં દુઃખ સંત રે.

પ્રભું-૬

એ ઉપસર્ગને પામીયા, પ્રભું તે પૂરવકૃત કર્મ રે; પ્રભું
સુખ કારણ એ ભોગવો, પ્રભું કોઈન કરશે ગર્વ રે. પ્રભું-૭

નિર્મમત્વ મન જેહનાં, પ્રભું નિર્ધામે સદ્ભગવંત રે; પ્રભું
જિમ જિમ પીલે પાપીયો, પ્રભું તિમ તિમ સમતાવંત રે.

પ્રભું-૮

ઉજવળ ધ્યાને ધ્યાવતાં, પ્રભું પામે કેવળ તૂત્ત રે; પ્રભું
એમ તે મંત્રીએ હણ્યા, પ્રભું મુનિ એક ઉણ પંચ શત રે.

પ્રભું-૯

ખંધકુખોલે બાળ એ, પ્રભું દેખી દુઃખ ન ખમાય રે; પ્રભું
તે કારણ મુજ પ્રથમ તું, પ્રભું હણ પછી એહની કાય રે.

પ્રભું-૧૦

પાપી પાલક સાંભળી, પ્રભું દેવાને ઘણું દુઃખ રે; પ્રભું
ગુરુ દેખતાં શીઘ્ર પણે, પ્રભું પીલે પાલક મન સુખ રે.

પ્રભું-૧૧

કેવળ પામી મોક્ષને, પ્રભું વરીયો બાળક શિષ્ય રે; પ્રભું
દેખી ખંધકુ મુનિવરા, પ્રભું કરે કલ્પાંત મુનિશ રે. પ્રભું-૧૨

હોહા

લિખિત ભાવ ટળે નહીં, ચળે ચઢી જો છુવ;
કર્મ રેખા અપિ નવિ ટળે, કહે વીતરાગ એ છુવ.-૧

ઢાળ ત્રીજી

(૧૮૩)

બાળક માહરે વચનથી રે, ન રાખ્યો ક્ષણ માત્ર;
 કરમની જુઓ ગતિ રે, વિપરીત છે કિરતાર. કરમ૦-૧
 સંપરિકર મુજ શિષ્યને રે, માર્યા એણે કષ્ટ; કરમ૦
 રાજ હણવો મંત્રીને રે, ભરીયો કોપે કષ્ટ. કરમ૦-૨
 જો તે કળ મુજને હોવે રે, તો દાહક કરનાર; કરમ૦
 થાજે ભવ મુજ આવતે રે, નિયાણું કર્યું ધરી પ્યાર. કરમ૦-૩
 તવ મૃત ખંધક મુનિવરા રે, હુઆ અગ્નિકુમાર; કરમ૦
 વાત સુણી એમ ચિંતવે રે, પુરંદરચશા નાર. કરમ૦-૪
 ઓઘો ખરડયો રક્તથી રે, બાણી ભક્ષને હેત; કરમ૦
 અંબર ચઢીય ગીધ ચંચથી રે, પડીયો સ્વસા છે જેત. કરમ૦-૫
 રજોહરણુ તે ઓળખી રે, નિજ જ્ઞાતનો તે બાણ; કરમ૦
 એ શું કીધું કારમું રે, રાજ પાપી અબાણ. કરમ૦-૬
 વ્રત ગ્રહી પરલોક સાધીયો રે, પુરંદરચશા દેવ; કરમ૦
 અવધિએ બાણે કરી રે, અગ્નિમ મૃત્યુ સચિવ. કરમ૦-૭
 દંડકરાયનો દેશ જે, કરે પ્રચંડ અગણધાર; કરમ૦
 એક ઉણા પાંચશે' રે, પરિસહ સહે તિહાં સાર. કરમ૦-૮

કળશ

વધ પરિસહ ઋષિયે ખમ્યા, ગુરૂ ખંધક જેમ એ,
 શિવ સુખ ચાહો જો જંતુઆ, તમે કરશે કોપ ન એમ એ;
 સંવત સપ્ત મુનિશ્વરે, વસુ ચંદ્ર વષે' પોસ એ,
 માસ પષ્ટિ પ્રેમ રામે, ઋષભવિજય જગ ભાખ એ.-૯

શ્રી નિત્યલાભજી વિરચિત

શ્રી ચંદનખાલાનું ત્રિદાળીયું

દાળ પહેલી

(૧૮૪)

અરણિક મુનિવર આધ્યા ગાયરી.—એ રાગ.

શ્રી સરસતિના રે પાય પ્રણમી કરી, થુણથું ચંદનખાળાજી;
જેણે વીરનો રે અભિગ્રહ પૂરીયો, લાધી મંગળમાળાજી
દાન ઉલટ ધરી ભવિયજી દીજીએ.— ૧

દાન ઉલટ ધરી ભવિયજી દીજીએ, જેમ લહીએ જગ માનોજી;
સ્વર્ગ તણાં સુખ સહેજે પામીએ, નાસે દુર્ગતિ થાનોજી. દાન— ૨
નયરી કોશાંખી રે રાજ કરે તિહાં, નામે સત્તાનિક રાજાજી;
મૃગાવતી રાણી રે સહિયર તેહની, નંદી નામે વખાણુજી.

દાન— ૩

શેઠ ધનાવો રે તિણ નગરી વસે, ધનવંતમાં શિરદારોજી;
મૂળા નામે રે ધરણી બાણીએ, રૂપે રતિ અવતારોજી. દાન— ૪
એણે અવસર શ્રીવીર જિણેશ્વર, કરતાં ઉગ્ર વિહારોજી;
પોષ વદ પડવે રે અભિગ્રહ મન ધરી, આવ્યા તિણ પુર
સારોજી. દાન— ૫

રાજ સુતા હોય મસ્તક ક્ષીર કરી, કીધા ત્રણ ઉપવાસોજી;
પગમાં ખેડી રે રોતી દુઃખ ભરે, રહેતી પર ધર વાસોજી. દાન— ૬

ખરે રે બપોરે રે બેઠી ઉંબરે, એક પગ બાહિર એક માંહેજ
સુપડાને ખૂણે રે અડદના બાકળા, મુજને આપે ઉચ્છાંહેજ

દાન૦-૧

એહવું ધારીરે મન માંહે પ્રભુ, ફરતા આહારને કાળેજ
એક દિન આંબ્યા રે નંદીના ઘરે, ઇર્થાસમિતિ વિરાજેજ. દાન૦-

તવ સા દેખી રે મન હર્ષિત થઈ, મોઢક લેઈ સારોજ
વોહરાવે પણ પ્રભુજ નવિ લીએ, પ્રીતી ગયા તેણી વારોજ.

દાન૦-

નંદી જઈને રે સહિયરને કહે, વીર જિનેશ્વર આંબ્યાજ
ભિક્ષા કાળે રે પણ લેતા નથી, મનમાં અભિગ્રહ લાંબ્યાજ

દાન૦-૧

તેહના વયણ સુણી નિજ નગરમાં, ઘણા રે ઉપાય કરાવેજ
એક નારી તિહાં મોઢક લેઈ કરી, એક જણી ગીત જ ગાવેજ

દાન૦-૧

એક નારી શૃંગાર સોહામણા, એક જણી બાળક લેઈજ
એક જણી મૂકે રે વેણી જ મોકળી, નાટક એક કરેઈજ. દાન૦-૧

એણી પરે રામા રે રંગ ભરી, આણી હરખ અપારોજ
વહોરાવે બહુ ભાવ ભક્તિ કરી, તોહિ ન લીયો આહારોજ. દાન૦-૧

ધન્ય ધન્ય પ્રભુજ વીર જિનેશ્વર, તુમ ગુણનો નહિ પારોજ
હુક્કર પરિસહ ચિત્તમાં આદરીયો, એહ અભિગ્રહ સારોજ

દાન૦-૧

એણી પરે ફિરતાં રે માસ પંચ જ થયા, ઉપર દિન પચવીસોજ
અભિગ્રહ સરીખો રે જોગ મળે નહિ, વિચરે શ્રીજગદીશોજ

દાન૦-૧

ઢાળ બીજી

(૧૮૫)

નમો નમો મનક મહામુનિ.—એ રાગ.

તેણે અવસર તિહાં જાણીયે, રાય સત્તાનિક આબ્યો રે;
 ચંપા નગરીની ઉપરે, સેના ચતુરંગ દળ લાબ્યો રે. તે૦-૧
 દધિવાહન નખજો થયો, સેના સઘળી નાહી રે;
 ધારણી ધુઆ વસુમતી, બંધ પડયા થઈ માહી રે. તે૦-૨
 મારગમાં જતાં થકાં, સુભટને પૂછે રાણી રે;
 શું કરશે અમને તમે, કરશું ઘરણી ગુણખાણી રે. તેણે૦-૩
 તેહ વચન શ્રવણે સુણી, સતીય શિરોમણી તામ રે;
 તતક્ષણ પ્રાણ તજ્યા સહિ, જોજો કર્મનાં કામ રે. તેણે૦-૪
 વસુમતી કુમરી લેઈ કરી, આબ્યો નિજ ઘર માંહિ રે;
 કેપ કરે ઘરણી તિહાં, દેખી કુમરી ઉત્સાહિ રે. તેણે૦-૫
 પ્રાતઃસમય ગયો વેચવા, કુમરીને નિરધારો રે;
 વેશ્યા પૂછે મૂલ તેહનો, કહે શત પંચ દીનારો રે. તેણે૦-૬
 એહવે તિહાં કણે આવીયો, શેઠ ધનાવો નામ રે;
 તે કહે કુમારી લેશું અમે, ખાસા આપીશ દામ રે. તેણે૦-૭
 શેઠ વેશ્યા ઝગડે તિહાં, માંહો માંહે વિવાદો રે;
 ચક્રકેસરી સાનિધ કરી, વેશ્યા ઉતાર્યો નાદો રે. તેણે૦-૮
 વેશ્યાથી મૂકાવીને, શેઠ તેડી ઘર આવે રે;
 મનમાં અતિ હર્ષિત થઈ, પુત્રી કહીને બોલાવે રે. તેણે૦-૯
 કુમરી રૂપે રૂઝડી, શેઠ તણું મન મોહે રે;
 અભિનવ જાણે સરસ્વતી, કળા ચોસઠ સોહે રે. તેણે૦-૧૦

કામકાજ ધરનાં કરે, બોલે અમૃત વાણી રે;
 ચંદનબાળા તેહનું, નામ દીધું ગુણ જાણી રે. તેણે૦-૧૧
 ચંદનબાળા એક દિને, શેઠ તણા પગ ધોવે રે;
 વેણી ઉપાડી શેઠજી, મૂળા બેઠી બેઠી જોવે રે. તેણે૦-૧૨
 તે દેખીને ચિંતવે, મૂળા મન ઉપનો સંદેહ રે;
 શેઠજી રૂપે મોહીયા, કરશે ધરણી એહ રે. તેણે૦-૧૩
 મનમાં ક્રોધ કરી ઘણો, નાવીને તેડાવી રે;
 મસ્તક ભદ્ર કરાવ્યું, પગમાં બેઠી જડાવી રે. તેણે૦-૧૪
 આરડા માંહિ ઘાલીને, તાણું દઈને જાવે રે;
 મૂળા મન હર્ષિત થઈ, બીજે દિને શેઠ આવે રે. તેણે૦-૧૫
 શેઠ પૂછે કુમરી કિહાં, ધરણીને તિણ વેળા રે;
 તે કહે હું જાણું નહિ, એમ તે ઉત્તર આપે રે. તેણે૦-૧૬
 એમ કરતાં દિન ત્રણ થયા, તોહી ન જાણે વાત રે;
 પાડોશજી એક ડોકરી, સઘળી કહે તેણે વાત રે. તેણે૦-૧૭
 કાઠી બહાર ઉઘાડીને, ઉંબરા વચ્ચે બેસારી રે;
 આખ્યા અડદના બાકળા, સુપડા માંહે તિણ વારી રે. તેણે૦-૧૮
 શેઠ લુહાર તેડણુ ગયો, કુમરી ભાવના ભાવે રે;
 ઇણુ અવસર વહોરાવીયે, જો કોઈ સાધુજી આવે રે. તેણે૦-૧૯

ઢાળ ત્રીજી

(૧૮૬)

બેઠે ભાર ઘણો છે રાજ.-એ રાગ.

એણે અવસર શ્રી વીર જિનેસર, જંગમ સુરતરૂ આયા;
 અતિ ભાવે તે ચંદનબાળા, વંદે જિન સુખદાયા.

આધા આમ પધારો પૂજ્ય, અમ ઘેર વહોરણુ વેળા.- ૧
 આજ અકાળે આંખો મો'થો, મેહ અમીરસ વુઠ્યા;
 કમ' તણા લય સવે' નાઠા, અમને જિનવર તુઠ્યા.
 આધા આમ પધારો વીર, મુજને પાવન કીજે.- ૨
 એમ કહીને અડદના ખાકળા, જિનજીને વહોરાવે;
 યોગ્ય જાણીને પ્રભુજી વહોરે, અભિગ્રહ પૂરણુ થાવે. આધા- ૩
 બેડી ટળીને ઝાંઝર હુઆ, મસ્તકે વેણી રૂડી;
 દેવ કરે તિહાં વૃષ્ટિ સોવનની, સાડી ખારહ કોડી. આધા- ૪
 વાત નગરમાં સઘળે વ્યાપી, ધન લેવા નૃપ આવે;
 મૂળાને પણ ખબર થઈ ને, તે પણ તિહાં કણે જાવે. આધા- ૫
 શાસનદેવી સાનિધ્ય કરવા, બોલે અમૃત વાણી;
 ચંદનખાળાનું છે એ ધન, સાંભળ ગુણુમણી ખાણી. આ- ૬
 ચંદનખાળા સંયમ લેશે, તવ એ ધન ખરચાશે;
 રાજને એણી પરે સમજાવે, મનમાં ધરી ઉદ્દાસે. આધા- ૭
 શેઠ ધનાવો કુમરી તેડી, ધન લેઈ ધર આવે;
 સુખ સમાધે તિહાં કણે રહેતાં, મનમાં હર્ષ ન માવે. આ- ૮
 હવે તેણે કાળે વીર જિણુંદજી, હુવા કેવળનાણી;
 ચંદનખાળા વાત સુણીને, હૈડામાં હરખાણી. આધા- ૯
 વીર કને જઈ દીક્ષા લીધી, તતક્ષણુ કમ' ખપાવ્યાં;
 ચંદનખાળા ગુણુહ વિશાળા, શિવમંદિર સિધાવ્યાં. આ- ૧૦
 એહવું જાણી રૂડા પ્રાણી, કરજો શિયળ જતન્ન;
 શિયળ થકી શિવ સંપદ લઈએ, શિયળ રૂપ રતન્ન. આધા- ૧૧
 ૨ ૮ ૧૭
 નયન વસુ સંજમને લેદે, સંવત સુરત મોઝારે;
 વદિ આષાઠ વણી છઠ દિવસે, ગુણુગાયા રવિવારે. આધા- ૧૨

શ્રી વિદ્યાસાગર સૂરિ શિરોમણી, અચળગચ્છ સોહાયા;
મહીયલ મહિમા અધિક બિરાજે, દિન દિન તેજ સવાયા. આ૦૧૩
વાચક સહજસુંદરનો સેવક, હરખ ધરી ચિત્ત આણી;
શીલ લલી પરે પાળો લવિયણ, કહે નિત્યલાલ એ વાણી.

આધા૦-૧૪

શ્રી કલાવતિની સંજ્ઞાય

(૧૮૭)

નગરી કોસંખીનો રાજા રે જાણો, નામે જયસિંહ રાય;
એન લણી બેરખડાં મોકલીઆ, કરમે તે ભાઈ ના કહેવાય રે.

કલાવતિ સતી રે શિરોમણી નાર-૧

પહેલીને રાત્રે રાજા મહેલે પધાર્યા, પૂછે બેરખડાંની વાત;
કહોને સ્વામી બેરખડાં કોણે ઘડાવ્યા, સરખી ના રાખી દોય

નાર રે. કલા૦-૨

બીજીને રાત્રે રાજા મહેલે પધાર્યા, પૂછે બેરખડાંની વાત;
કહોને બેરખડાં તમને કોણે મોકલીઆ, નહિ શીળવંતી નાર રે.

કલા૦-૩

ઘણું રે જીવો જેણે બેરખડાં મોકલીઆ, અવસર આવ્યો રે જેહ;
અવસર જાણીને બેરખડાં મોકલીઆ, તે મેં પહેર્યો છે હાથ રે.

કલા૦-૪

મારે મન એહને એને મન હુંય, અવસર આવ્યો રે જેહ;
રાત દિવસ મુજ હૃદયે ન વીસરે, દીઠડે પ્રેમ આનંદ રે.

કલાવતિ૦-૫

તેણે અવસરે રાજ રોષે ભરાણો, તેડાવ્યા સુભટ બે ચાર;
સુકી નદીમાં છેદનીઆ કરાવોને, કર કાપી લાવો આંહી રે.

કલાવતિ૦—૬

સુકી નદીઓમાં રેલ રે થાય, વૃક્ષ નવપલ્લવ થાય;
કર નવા આવેને પુત્ર ધવરાવે, શીયળ તણે સુપસાય રે. કલા૦—૭
બેરખડાં વાંચીને મનમાં વીમાસે, મેં કીધો રે અકાજ;
વિણ અપરાધે મેં છેદનીઆ કરાવ્યા, હાઈડે ન વીમાસી વાત રે.

કલા૦—૮

તેણે અવસરે રાજ ધાન ન ખાયને, મોકલ્યા સુભટ બે ચાર;
વનમાં જઈને ખખર કઢાવો, જો આવે શીલવંતી નાર રે.

કલાવતિ૦—૯

તેણે અવસરે શ્રીમહાવીર પધાર્યા, પૂછે પર ભવની વાત;
કહોને પ્રભુજી મેં શા કીધાં પાપ, તે ઉદય આવ્યા છે મુજ
આજ રે. કલાવતિ૦—૧૦

તું હતી બાઈ રાજની કુંવરી ને, એ હતો સુડલાનો જીવ;
તેણે અવસરે એહની પાંખ છેદાવી, તે ઉદય આવ્યા છે આજ રે.

કલાવતિ૦—૧૧

તમે તમારી વસ્તુ સંભાળોને, અમે લઈશું સંજમ ભાર;
દીક્ષા લીધી શ્રીમહાવીરજીની પાસે, પહોંચ્યા મુક્તિ મોઝાર રે.

કલાવતિ૦—૧૨

શ્રી ઈષુકાર કમલાવતીની સજ્જાય

(૧૮૮)

મહોલે તે બેઠાં રાણી કમલાવતી, ઉડે છે ઝેણેરી ખેહ,
સાંભળ હો દાસી.

જોઈને તમાસો ધણુકાર નગરીનો, મનમાં તે ઉપન્થો સંદેહ.
સાંભળ હો દાસી, આજરે નગરીમાં ખેપટ અતિ ઘણી.-એરાગ.૧
કાં તો દાસી પ્રધાનનો દંડ લીયો, કાં લુંટયાં રાજ્યે ગામ; સાં
કાં કેહનાં ધનનાં ગાડાં નીસર્યાં, કાં કોઈની પાડી રાજ્યે મામ.

સાં ૦ આં-૨

નથીરે બાઈજી પ્રધાનનો દંડ લીયો, નથી લુંટયાં રાજ્યે ગામ;
સાંભળ હો બાઈજી.

નથી કેહનાં ધનનાં ગાડાં નીસરીયાં, નથી કોઈની પાડી રાજ્યે મામ.
સાંભળ હો બાઈજી, હુકમ કરો તો ગાડાં અહિં ધરં.-૩
ભૂગુ પુરોહિતને જસા ભારજી, વળી તેહનાં દોય કુમાર; સાં ૦ પ્રાં
સાધુ પાસે જઈ સંયમ આદરે, તેહનો ધન લાવે છે આજ.

સાં ૦ હુ-૪

વયણુ સુણીને માથું ધુણાવીયું, ગ્રાહ્યણ પામ્યો વૈરાગ્ય; સાં ૦ દાં
તેહની ઋદ્ધિ લેવી જુગતિ નહિ, રાજનાં મોટાં છે ભાગ્ય.
સાંભળ હો દાસી, રાજનો મત એહ જુગતો નહિ.-૫
મહોલેથી ઉતર્યાં રાણી કમલાવતી, આવ્યા ત્યાંઈ ઠેઠ હજુર;
સાં ૦ હો રાજ.

વચન કહે છે ઘણાં આકરાં, જાણે કોપથી ચઢીયો બોલે સુર.
સાંભળ હો રાજ, ગ્રાહ્યણની છંડી ઋદ્ધિ મત આદરે.-૬
વચ્ચાં તે આહારની ઈચ્છા કુણુ કરે, કરે વળી શ્વાન ને કાગ;

સાં ૦ રાં

પહેલું જે દાન દીધું હાથશું, તે પાછું ન લેતાં આવે લાજ. સાં ૦ પ્રાં ૭
કાં તો રાણી તને ઓલો લાગીયો, કાં કોઈએ કીધી મતવાળ;
સાં ૦ હો રાણી.

કાં કોઈ ભૂત વ્યંતરે છળી, કાં કોઈએ કીધી વિકરાળ.

સાંભળ હો રાણી, રાજાને કઠણ વચણ નવિ કીજીએ.—૮
નથી રે મહારાજા જોલો લાગીયો, નથી કોઈએ કીધી મતવાળ;

સાં ૨૦

નથી કોઈ ભૂત વ્યંતરે છળી, નથી કોઈએ કીધી વિકરાળ. સાં ૦ પ્રા ૦ ૬

જગ સઘળાનું ભેળું કરી, લાવે તારા ઘર માંય; સાં ૦ હો રાજા.

તો પણ તૃપ્તિ છીપે નહિ, એક ત્હારે ધર્મ સહાય. સાં ૦ પ્રા ૦—૧૦

અગ્નિ થકી વન પરજળે, પશુખળે તેહની માંય; સાં ૦ હો રાજા.

દુષ્ટ પંખી એમ ચિંતવે, આહાર કરે ચિંત લાય. સાં ૦ પ્રા ૦—૧૧

એમરે અજ્ઞાની આપશું, રાગ દ્રેષ ચિંત લાય; સાં ૦ હો રાજા.

કામભોગને વશ થઈ, ધન લેવા લપટાય. સાં ૦ પ્રા ૦—૧૨

એક દિન એહ ધન છાંડવું, પર ભવ સગું નહિ કોય; સાં ૦

પર ભવ જાતાં આ જીવને, ધર્મ સખાઈ જ હોય. સાં ૦ પ્રા ૦—૧૩

તન ધન જોખન સ્થિર નાહ, ચંચળ વિજળી સમાન; સાં ૦ હો રાજા.

ક્ષણમાં રે આઉખું ઘટે, જિહાં મૂરખ કરે રે શુમાન. સાં ૦ પ્રા ૦—૧૪

ખગ મુખ માંસ લેઈ નિસરે, ઈર્ષ્યા કરે ખગ તામ; સાં ૦ હો રાજા.

તિમ પર ધન ઋદ્ધિ દેખીને, લોભી ચિંત ધરે રે શુમાન. સાં ૦ પ્રા ૦ ૧૫

ગરૂડ દેખી જિમ સર્પહી, ભયે સંકોચે રે દેહ; સાંભળ હો રાજા.

તિમ અનિત્ય ધન જાણીને, લાલચ છંડો રે એહ. સાં ૦ પ્રા ૦—૧૬

અરે સંસાર અસાર છે, કાળ ચપેટા રે દેત; સાંભળ હો રાજા.

ઓચિંતાનો લેઈ જાયશે, ચેતી શકે તો ચેત. સાં ૦ પ્રા ૦—૧૭

એવાં વચણ સમજાવતાં, રાણી વૈરાગ્યમાં આય; સાંભળ હો રાજા.

સંયમ લેવાને ઉતાવળી, આકુળ વ્યાકુળ થાય.

સાંભળ હો રાજા, આજ્ઞા આપો તો સંયમ આદરૂ.—૧૮

હાથીરે જિમ બંધન તળે, તિમ તણું કુટુંબ પરિવાર; સાંઠરાબ. જો અનુમતિ ઘો રાજવી, ઢીલ ન ક્ષણ લગાર. સાંઠ આં-૧૯
રતનજડિત રાય તાઈ પાંજરૂં, માંહી સૂડલો મને બાણ; સાંઠ રાબ. હુંરે ખેઠી તિમ તહારા રાજમાં, રહેતાં ન પામું કલ્યાણ. સાંઠઆં-૨૦
મેળવ્યું ધન રહેશે ઈહાં, થોડું પણ આવે ન સાથ; સાંઠ રાબ. આગળ જોશે તો પાધરૂં, સંબળ લેજો રે સાથ. સાંઠ આં-૨૧
રાણીનાં વયણ સુણી કરી, ખુઝયા કાંઈ ઇષ્ટકાર; સાંબળો એક ચિત્તે.

તન ધન જોખન બાણ્યાં કારમાં, બાણ્યો સંસાર અસાર. સાંબળો એક ચિત્તે, છએ જીવે તે સંયમ આદર્યો.-૨૨
ભૂગુ પુરોહિત જશા ભારબ, વળી તેહના દોય કુમાર; સાંઠ એક ચિત્તે.

રાબ સહિત રાણી કમલાવતી, લીધા કાંઈ સંયમ ભાર. સાંઠ છએ-૨૩
તપ જપ કરી સંયમ પાળતા, કરતા કાંઈ ઉચ્ચ વિહાર; સાંઠ એકચિત્તે.
કર્મ ખપાવી કેવળ પામીયા, પહોંત્યા કાંઈ સુક્રિત મોઝાર. સાંઠ છએ-૨૪

શ્રી સુભદ્રાસતીની સજ્જાય

(૧૮૯)

સુનિવર સોધે રે ઈરબ, જીવનાં જતન કરંત; તરણું પ્રત્યું આંખમાં, નયણે નીર ઝરંત. ૧

કલ્પવૃક્ષ જેણે ઓળખ્યો, આંગણે ઊભો રે જેહ;
 જીલે તરણું કાઢીયું, સાસુને પડ્યો સંદેહ. ૨
 તે સન્નજન શું કીજીએ, જેણે ફૂળ લાગે લાજ;
 પુત્ર વહુ સોના સમી, નહિ અમારે કાંઈ કાજ. ૩
 ગુણવિષ્ણુ શી ગુણ લાકડી, ગુણ વિષ્ણુ નાર કુનાર;
 મન ભાંગ્યું ભરતારનું, નહિ અમારે ધરખાર. ૪
 પિયુ વચન શ્રવણે સુણી, સતી મન ચિંતવે એમ;
 જિન ધર્મ કલંક જાણી કરી, કાઢિસગ્ગ કીધો રે તેમ. ૫
 શાસન સુરી આસન ચળ્યું, સતી શિર આવ્યું રે આળ;
 પોળ જડાવું નગરની, તો રે ઉતરશે આળ. ૬
 ભૂંગળ તો ભાગે નહિ, ઘણુ ન લાગે ધાય;
 અંધા પોળ ન ઉઘડે, આકુળ વ્યાકુળ થાય. ૭
 આકાશે ઊભા દેવતા, બોલે એહવા બોલ;
 સતી જળ સીંચે ચાલણી, તો રે ઉઘડશે પોળ. ૮
 રાજા મન આણંદીયો, નગર ઘણી છે નાર;
 અંતેઉર છે માહરં, સતીય શિરોમણી સાર. ૯
 અંતેઉર કર્યું એકડું, ફૂવા કાંઠે નહિ માગ;
 કાચે તાંતણે ચાલણી, તુટી જાયે ત્રાગ. ૧૦
 અંતેઉર થયું દયામાણું, રાજા થયો નિરાશ;
 માટી પાણું મનમાં રહ્યું, ધિક પડ્યો ધરવાસ. ૧૧
 નગર પડહ વજડાવીયો, વસ્તી દીસે હેરાન;
 પ્રજાને પીડા ઘણી, કોઈ દિયો જીવિતદાન. ૧૨
 પડહ આવ્યો ધર આંગણે, નગરી હાલમડોલ;
 બે માતા અનુમતિ દિયો, તો હું ઉઘાડું રે પોળ. ૧૩

વળી વળી વહુવર શું કહું, નહિ નિલંજને લાજ;
 નવ કૂળ નાગ નાશી ગયા, આવ્યું કાકિડે રાજ. ૧૪
 દોષ દીજે નિજ કમને, કલંક ચઢાવ્યું રે માય;
 પડહ છળી ઊભી રહી, જઈ સંભળાવો રાય. ૧૫
 વેગે તે ગઈ વધામણી, રાજ મન નહિ વિશ્વાસ;
 પ્રત્યક્ષ જુએ એ પારખું, ત્યાં જઈ કરે તપાસ. ૧૬
 સુખાસન બેસી કરી, આવ્યો જિહાં છે રે કૂપ;
 વદન તે પૂનમ ચંદલો, દેખી હરખ્યો ભૂપ. ૧૭
 રાજ મન આણુંદીયો, હૈડે હર્ષ ન માય;
 પ્રજાને પીડા ઘણી, સાર કરો મોરી માય. ૧૮
 અવર પુરૂષ બંધવ પિતા, સતી મન માંહિ સોય;
 માનવ સહુ મેડીયે ચઢી, સતીને જુએ સહુ કોય. ૧૯
 કાચે તાંતણે ચાલણી, સતી કળા ચઢી સોળ;
 કામિની દૂપ જળે ભરી, ઉઘાડી ત્રણ પોળ. ૨૦
 કોઈ પિયર કોઈ સાસરે, કોઈ હોશે માને મોસાળ;
 ચોથી પોળ ઉઘાડશે, જે હશે શિયળ ચોસાળ. ૨૧
 ચોથી પોળ ઉઘાડશે, જે હશે શિયળ નિઃકલંક;
 સુર નર હોજો સાખીયા, સુભદ્રાએ ટાળ્યું કલંક. ૨૨
 નાક રહું નગરી તણું, ગામ ઉતારી રે ગાળ;
 રાય રાણા પ્રશંસા કરે, સતીય શિરોમણી સાર. ૨૩
 જે નર નારી પાળશે, તે તરશે સંસાર;
 સિદ્ધિ તણું સુખ પામશે, અમર તણું અવતાર. ૨૪
 સંઘો કહે શિયળે સતી, મહીલાયે રાખ્યું માન;
 વાઘણ કેરાં દૂધડાં, રહેશે સોના કે રે ઠામ. ૨૫

શ્રી જ્ઞાનવિમલસૂરિ કૃત શ્રી મનોરમા સતીની સજ્જાય

(૧૯૦)

મોહનગારી મનોરમા, શેઠ સુદર્શન નારી રે;
શીળ પ્રભાવે શાસન સુરી, થઈ જસ સાનિધ્યકારી રે. મો-૧
દધિવાહન નૃપની પ્રિયા, અભયા દીએ કલંક રે;
કોપ્યો ચંપા પતિ કહે, શૂળી રોપણુ વંક રે. મોહન-૨
તે નિસુણીને મનોરમા, કરી કાઠિસગ્ગ ધરી ધ્યાન રે;
દંપતી શીલ જો નિર્મળું, તો વાઘે શાસન મામ રે. મો-૩
શૂળી સિંહાસન થઈ, શાસનદેવી હજુર રે;
સંયમ ગ્રહી થયાં કેવળી, દંપતી દોયે સનુર રે. મો-૪
જ્ઞાનવિમળ ગુણ શીળથી, શાસન સોહ ચઢાવે રે;
સુર નર સવી તસ કિંકરા, શિવસુંદરી તે પાંવે રે. મો-૫

શ્રી રૂપવિજયજી કૃત સોળ સતીની સજ્જાય

(૧૯૧)

સરસતિ માતા પ્રણમું મુદા, તું તુઠી આપે સંપદા;
સોળ સતીનાં લીજે નામ, જિમ મનવંછિત સીઝે કામ.-૧
આદમી મુંદરી મુલસા સતી, જપતાં પાતક ન રહે રતી;
કૌશલ્યા કુંતિ સતી સાર, પ્રભાવતી નામે જયકાર.-૨
ભગવતી શીળવતી ભય હરે, સુખ સંપતી પદ્માવતી કરે;

દ્રૌપદી પાંડવ ઘરણી જેહ, શિયળ અખંડ વખાણ્યું તેહ.-૩
 ચુલા દમયંતી હુઃખ હરે, શિવાદેવી નિત્ય સાનિધ્ય કરે;
 ચંદનખાળા ચઢતી કળા, વીર પાત્ર દીધા બાકૂળા.-૪
 રાજિમતી નવી પરણ્યા નેમ, તોયે રાખ્યો અવિહત પ્રેમ;
 સીતા તણું શીયળ જ્યો, અગ્નિ ટળીને પાણી થયો.-૫
 ધન્ય ધન્ય સતી સુભદ્રા ધીર, કાચે તાંતણે ચાલણી નીર;
 ચંપા પોળ ઉઘાડી ચંગ, મૃગાવતી પ્રણમું મન રંગ-૬
 પ્રહ ઉડી સતી જપીયે સોળ, જિમ લહીયે ઋદ્ધિવૃદ્ધિ ધૃત ગોળ;
 શ્રીવિનયવિજયવાચક સુપસાય, રૂપવિજય ભાવે ગુણ ગાય.-૭

શ્રી સમયસુંદરણ કૃત

શ્રી ચેલાણાસતીની સંજ્ઞાય

(૧૯૨)

વીરે વખાણી રાણી ચેલાણાળ, સતીય શિરોમણી જાણ;
 ચેડા રાજની સાતે સુતાળ, શ્રેણિક શિયળ પ્રમાણ.
 વીરે-૧ એ આંકણી.

વીર વાંદી ઘેર આવતાં, ચેલાણાચે દીઠો રે નિગ્રંથ.
 વન માંહે રાતે કાઉસગ્ગ રહ્યો જી, સાધતો મુગતિનો પંથ. વી-૨
 શીત ઠાર સખજો પડે જી, ચેલાણા પ્રીતમ સાથ;
 ચારિત્રીયો ચિત્તમાં વશ્યોજી, સોડ બાહિર રહ્યો હાથ. વી-૩
 ઝબકી જાગી કહે ચેલાણાળ, કેમ કરતો હશે તેહ;
 કામિનીને મન ઠોણ વશ્યોજી, શ્રેણિક પડયો રે સંદેહ. વી-૪
 અંતેઉર પરજાળજોજી, શ્રેણિક દીયો રે આદેશ;
 ભગવંતે સંશય લાંજીયોજી, ચમકિયો ચિત્ત નરેશ. વી-૫
 વીર વાંદી વળતાં થકાં રે, પેસતાં નગર મોઝાર;

ધુમાંધ તિહાં દેખી કહેલુ, જા જા ભુંડા અભયકુમાર. વી૦-૬
તાતનું વચન તે પાળવાળુ, મત લીધો અભયકુમાર;
સમયસુંદર કહે એલણાળુ, પામશે ભવ તથો પાર. વી૦-૭

શ્રી જ્ઞાનવિમલસૂરિકૃત

શ્રી નંદાસતીની સજ્જાન

(૧૯૩)

ઝેનાતટ નયરે વસે, વ્યવહારી વડ મામ રે;
શેઠ ધનાવહ નંદની, નંદા ગુણમણિ ધામ રે.

સમકિત શીળ ભૂષણ ધરો.-૧

સમકિત શીળ ભૂષણ ધરો, જિમ લહો અવિચળ લીલ રે;
સહજ મળે શિવસુંદરી, કરીય કટાક્ષ કલ્લોલ રે. સમકિત૦-૨

પ્રસેનાજત નરપતિ તથો, નંદન ઓણિક નામ રે;
કુમાર પથે તિહાં આવીયો, તે પરણી ભલે મામ રે. સમ૦-૩

પંચ વિષયસુખ ભોગવે, ઓણિક શું તે નાર રે;
અંગજ તાસ સોહામણો, નામે અભયકુમાર રે. સમ૦-૪

અનુક્રમે ઓણિક નૃપ થયો, રાજગૃહી પુરી કેરો રે;
અભયકુમાર આવી મળ્યો, તે સંબંધ ઘણેરો રે. સમ૦-૫

ચઉવિહ યુદ્ધિ તથો ઘણી, રાજ્ય ધુરંધર જાણી રે;
પણ તેણે રાજ્ય ના સંગ્રહું, નિસુણી વીરની વાણી રે. સ૦-૬

યુદ્ધિખળે આજ્ઞા ગ્રહી, એલણાને અવદાત રે;
કહે ઓણિક જા ઈહાં થકી, એહની તે ઘણી વાત રે. સ૦-૭

નંદા માતા સાથશું, લીધો સંયમભાર રે;
વિજય વિમાને ઉપન્યા, કરશે એક અવતાર રે. સમકિત૦-૮

શ્રેણિક કોણિક તે થયા, વૈર તણાં અનુબંધ રે;
 તે સવિ અભય સંયમ પછી, તે સવિ કર્મ સંબંધ રે. સ૦-૬
 જ્ઞાનવિમળ પ્રભુ વીરજી, આણુ ધરે જે શિષ્ય રે;
 તે નિત્ય નિત્ય લીલા લહે, જાગતી જાસ જગીસ રે. સ૦-૧૦

શ્રી દેવાનંદાની સંજ્ઞાય

(૧૯૪)

જિનવર રૂપ દેખી મન હરખી, રતનસે દૂધ ઝરાયા;
 તખ ગૌતમકુ ભયા અચંભા, પ્રશ્ન કરનકુ આયા.

ગૌતમ એ તો મેરી અમ્મા.- ૧

તસ કૂખે તુમે કાહુ ન વસીયા, કવણ કિયા ઈણુ કર્મમા.

ગૌતમ૦- ૨

ત્રિશલાદે દેરાણી હુતી, દેવાનંદા જેઠાણી;
 વિષય લોભ કરી કાંઈ ન જાણ્યો, કપટ વાત મન આણી.

ગૌતમ૦- ૩

એસા શ્રાપ દીયા દેરાણી, તુમ સંતાન ન હોજે;
 કર્મ આગળ કોઈનું નવિ ચાલે, ઇંદ્ર ચક્રવર્તિ જો જો.

ગૌતમ૦- ૪

દેરાણીકી રતન દાળડી, બહુલા રતન ચોરાયાં;
 ઝઘડો કરતાં ન્યાય હુઓ તખ, તખ કછુ નાણાં પાયાં.

ગૌતમ૦- ૫

ભરતરાય જખ ઝકપભને પૂછે, એહમાં કોઈ જિણુંદા;
 મરિચી પુત્ર ત્રિદંડી તેરો, હોશે ચોવીશમો જિણુંદા.

ગૌતમ૦- ૬

કૂળનો ગર્વ કિયો મેં ગૌતમ, ભરતરાય જળ વંદા;
મન વચન કાયાએ કરીને, હરખ્યો અતિ આણુંદા.

ગૌતમ૦- ૭

કર્મ સંયોગે ભિક્ષુકૂળ આયા, જનમ ન હોવે કબહુ;
ધંદ્ર અવધિએ જોતાં અપહર્યો, દેવ ભુજંગમ ખાંહે.

ગૌતમ૦- ૮

ત્રાશી દિન તિહાં કને વસીયો, હરિણુગમેષા જળ આયા;
સિદ્ધારથ ત્રિશલાદે રાણી, તસ કૂખે છટકાયા.

ગૌતમ૦- ૯

ઋષભદત્તને દેવાનંદા, લેશે સંયમ ભારા;
તવ ગૌતમ એ મુગતે જાશે, ભગવતીસૂત્ર અધિકારા.

ગૌતમ૦-૧૦

સિદ્ધારથ ત્રિશલાદે રાણી, અચ્યુત દેવલોક જાશે;
ખીજે ખંડે આચારાંગે, તે સૂત્રે કહેવાશે.

ગૌતમ૦-૧૧

તપગચ્છ શ્રી હીરવિજયસૂરી, દીયો મનોરથ વાણી;
સકલચંદ્ર પ્રભુ ગૌતમ પૂછે, ઉલટ મનમાં આણી.

ગૌતમ૦-૧૨

શ્રી જિનહર્ષસૂરિ વિરચિત

શ્રી ઢંઢણુઋષિની સજ્જાય

(૧૯૫)

ઢંઢણુઋષિજીને વંદણા, હું વારી લાલ, ઉત્કૃષ્ઠો અણુગાર રે; હુંવા૦
અભિગ્રહ લીધો આકરો, હું વારી૦ લખ્યે લેશું આહાર રે. હું
વારી૦—૧

દિન પ્રત્યે જાવે ગોચરી, હું વારી૦ન મિલે શુદ્ધ આહાર રે; હું વા૦
ન લિયે મૂળ અસુઝતો, હું વારી૦પિંજર હુઓ ગાત્ર રે. હું વા૦-૨
હરિ પૂછે શ્રીનેભિને, હું વારી૦મુનિવર સહસ્ર અઠાર રે; હું વા૦
ઉત્કૃષ્ટો કોણુ એહમે, હું વારી૦મુજને કહો કૃપાળ રે. હું વા૦-૩
ઢંઢણુ અધિકો દાખીયો, હું વારી૦શ્રીમુખ નેમિ જિણુદ રે;

હું વારી૦

કૃષ્ણ ઉમાદ્યો વાંદવા, હું વારી૦ધન્ય જાદવકૂળ ચંદરે. હું વા૦-૪
ગણિઆરે મુનિવર મળ્યા, હું વારી૦વાંદે કૃષ્ણુ નરેશ રે; હું વા૦
કિણુહી મિથ્યાત્વી દેખીને, હું વારી૦ આંચો ભાવ વિશેષ રે.

હું વારી૦-૫

આવો અમ ઘર સાધુજી, હું વારી૦લ્યો મોદક છે શુદ્ધ રે; હું વા૦
ઋષિજી લેઈ આવીયા, હું વારી૦ પ્રભુજી પાસ વિશુદ્ધ રે. હું વા૦-૬
મુજ લખ્યે મોદક મિલ્યા, હું વારી૦મુજને કહો કૃપાળ રે, હું વા૦
લખિંધ નહિ વત્સ તાહરી, હું વારી૦ શ્રીપતિ લખિંધ નિહાળ રે.

હું વારી૦-૭

તો મુજને લેવો નહિ, હું વારી૦ચાલ્યો પરઠણુ કાજ રે; હું વા૦
ઘંટ નિભાડે જાઈને, હું વારી૦ચૂરે કર્મ સમાજ રે. હું વા૦-૮
આવી શુદ્ધ ભાવના, હું વારી૦ પામ્યા કેવળનાણુ રે; હું વારી૦
ઢંઢણુઋષિ મુગતે ગયા, હું વારી૦ કહે જિનહર્ષ મુજણુ રે.

હું વારી૦-૯

બાહુબલીની સંજ્ઞાય

(૧૯૬)

મહેની બોલે હો, બાહુબલ સાંભળોજી; રૂડા રૂડા રંગનિધાન;
ગયવર ચઢીયા હો, કેવળ કેમ હુવેજી. બણ્યું બણ્યું પુરૂષ

પ્રધાન. બ૦-૧

શ્રી આદ્યપીઠની સંગ્રહ : પૃષ્ઠ ૨૭૨-૨૭૩

શ્રી બાહુબલીજી સન્માય : પૃષ્ઠ ૨૭૨-૨૭૩

તુમ સમ ઉપશમ જગમાં કુણ ગણેલ, અકળ નિરંજન દેવ;
ભાઈ ભારતેસર વહાલા વીનવેલ, પ્રગટયા પુણ્ય અંકૂર. ૫૦-૨
ભર વરસાળો હો મનમાં વેડીઓલ, જિહાં ઘણાં પાણીનાં પૂર;
ઝરમર ઝરમર વરસે મેહુલો ઘણેલ, પ્રગટયા પુણ્ય અંકૂર. ૫૦-૩
ચિહું દિશિ વીંટચો હો વેલડીએ ઘણુંલ, જેમ વાદળ છાયો સૂર;
શ્રીઆદિનાથે હો અમને મોકલ્યાંલ, તુમ પ્રતિબોધન નૂર.

૫૦-૪

વર સંવેગ રસે હો મુનિવર ભર્યાલ, પામ્યું પામ્યું કેવળનાથ;
માણેક મુનિ જસ નામે હો હરખ્યો ઘણુંલ, દિન દિન ચઢતો
છે વાન. ૫૦-૫

શ્રી પ્રસન્નચંદ્ર રાજર્ષિની સજ્જાય

(૧૯૭)

મારગમાં મુનિવર મળ્યો, ઋષિ એ રૂડો

સાધતો મુક્તિનો પંથ, ઋષિશ્વર એ રૂડો;

ઉત્કૃષ્ટી રચણી રહે, ઋષિં સૂધેા સાધુ નિર્ઐથ. ઋષિં-૧
એક પગે બેલો રહ્યો, ઋષિં સૂરજ સામી દષ્ટિ; ઋષિં
બોલાંચો બોલે નહીં, ઋષિં ધ્યાન ધરે પરમેષ્ટિ. ઋષિં-૨
એણિક કહે સ્વામી સુણેા, ઋષિં જો મરે તો જાવે કેથ; ઋષિં
સ્વામી કહે જાવે સાતમી, ઋષિં તીવ્ર વેદન છે તેમ. ઋં-૩
વાગી દેવની હુંદબિ, ઋષિં ઉપન્યું કેવળજ્ઞાન; ઋષિં
એણિકને સમજાવીઓ, ઋષિં અશુભ અને શુભ ધ્યાન. ઋં-૪
પ્રસન્નચંદ્ર સરખી મળે, ઋષિં તો હું તરૂં તતકાળ; ઋષિં
હૃષમકાળે દોહીલો, ઋષિં સમયચુંદર મન વાળ. ઋષિં-૫

શ્રી સમયસુંદરજી કૃત .

માયાની સંજ્ઞાય

(૧૯૮)

માયા કારમી રે, માયા મ કરો ચતુર સુજાણુ. માયા૦-આંકણી
 માયાએ વાહ્યા જગત વિલુદ્ધા, હુઃખીયા થાએ અજાણુ. મા૦-૧
 નાના મોટા નરને માયા, નારીને અધિકેરી;
 વળી વિશેષે અતિ ઘણી વ્યાપે, ઘરડાને ઝાઝેરી. માયા૦-૨
 થોગી જંગમ ચતિ સન્યાસી, નમ્ર થઈ પરવરીયા;
 ઉંઘે મસ્તક અગ્નિ ધખંતી, માયાથી નવિ ડરીયા. માયા૦-૩
 માયા મેલી કરી બહુ ભેળી, લોભે લક્ષણુ જાય રે;
 ચોર ડરે ધરતીમાં ઘાલે, ઉપર વિસહર થાય. માયા૦-૪
 માયા કારણુ દૂર દેશાંતર, અટવી વનમાં જાય રે;
 પ્રવહણુ બેસી દ્વીપ દ્વીપાંતર, સાયરમાં ઝંપાય. માયા૦-૫
 શિવભૂતિ સરીખા સત્યવાદી, સત્યઘોષ કહાવે;
 રતન દેખી મન તેહનું ચળીયું, મરીને દુર્ગતિ જાવે. મા૦-૬
 લલિધદત્ત માયાએ નડીયો, પડીયો સમુદ્ર મોઝાર રે;
 સુખ માખણીઉં થઈને મરીયો, પડીયો નરક દુવાર. મા૦-૭
 ઇંદ્રે તો સિંહાસન થાપી, શંભૂએ માયા રાખી;
 નેમિસર તો માયા મેલી, મુગતીના થયા સાખી. મા૦-૮
 મન વચન કાયાએ માયા, મહેલી વનમાં જાય રે;
 ધન્ય ધન્ય એ મુનિસર જેહના, ત્રણ ભુવન ગુણુ ગાય. મા૦-૯
 એવું જાણીને ભવિ પ્રાણી, માયા મૂકે અળગી;
 સમયસુંદર કહે સાર છે જગમાં, ધર્મ રંગ શું વળગી. મા૦-૧૦

મુનિ શ્રી દાનવિજયજી કૃત કર્મની વિડંબનાની સજ્જાય

કપૂર હોયે અતિ હજળો રે. એ રાગ

(૧૯૯)

સુખ દુઃખ સરજ્યા પામીયે રે, આપદ સંપદ હોય.
લીલા દેખી પર તણી રે, રોષ મ ધરજો કોય રે;
પ્રાણી મન ન આણો વિખવાદ, એ તો કર્મ તણો પરસાદ રે.

પ્રાણી૦-૧

ફળને આહારે જીવીયા રે, બાર વરસ વન રામ;
સીતા રાવણુ લઈ ગયો રે, કર્મ તણાં એ કામ રે. પ્રા૦-૨
નીર પાખે વન એકલો રે, મરણ પામ્યો સુકુંદ;
નીચ તણે ધર જળ વહ્યો રે, શીશ ધરી હરિશ્ચંદ્ર રે. પ્રા૦-૩
નળે દમયંતી પરિહરી રે, રાત્રિ સમય વન બાળ;
નામ ઠામ કૂળ ગોપવી રે, નળે નિરવાહ્યો કાળ રે. પ્રા૦-૪
રૂપ અધિક જગ જાણીએ રે, ચઢી સનતકુમાર;
વરસ સાતસેં લોગવી રે, વેદના સાત પ્રકાર રે. પ્રાણી૦-૫
રૂપે વળી સુર સારીખા રે, પાંડવ પાંચ વિચાર;
તે વનવાસે રડવડયા રે, પામ્યા દુઃખ સંસાર રે. પ્રાણી૦-૬
સુર નર જસ સેવા કરે રે, ત્રિભુવનપતિ વિખ્યાત;
તે પણુ કર્મે વિટંબીયા રે, તો માણસ કેઈ માત્ર રે. પ્રા૦-૭
દોષ ન દીજે કેહને રે, કર્મ વિડંબણુ હાર;
દાનમુનિ કહે જીવને રે, ધર્મ સદા સુખકાર રે. પ્રાણી૦-૮

શ્રી જ્ઞાનવિમલસૂરિ કૃત શ્રી વણુઝારાની સંજ્ઞાય (૨૦૦)

નરભવ નયર સોહામણો વણુઝારા રે, ન્યાયે વણુજ કરેય;
અહો મોરા નાયક રે.
ભાર ભરે શુભ વસ્તુનો, વણું અતિહિ અમૂલક લેય. અહો-૧
સાત પાંચ પોઠી ભરે, વણું સંબલ લેજો સાથ; અહોં
વહોરત વાડ રાખજે, વણું શેઠ સું સૂયો વ્યવહાર. અ-૨
સહરો રહેજે સાથમાં રે, વણું વશ કરજે ચારે ચોર; અહોં
પાંચ પાડોશી પાડુઆ, વણું આઠે મહકો દોર; અહોં-૩
વાટ વિષમ ભવ પાછલે, વણું રાગ દ્વેષ દો ભીલ; અહોં
ચોકસ ચોકી તે કરે, વણું પામીશ અવિચળ લીલ. અ-૪
કાયા કામિની ઈમ કહે, વણું સુણુ તું આતમરામ; અહોં
જ્ઞાનવિમળ નરભવ થકી, વણું પામીશ અવિચળ ઠામ. અ-૫

મુનિશ્રી પ્રેમવિજયજી વિરચિત સતી સીતાની સંજ્ઞાય (૨૦૧)

ગાથા—

સરસ્વતી ભગવતી ભારતી, પ્રણમી તેહના પાય રે;
સીતાના ગુણ ગાવશું, જિમ મુજ આણુંદ થાય રે.-૧

ઉથલો—

આણુંદ થાયે ગુણ જ ગાતાં, જનકરાય સુતા સહી;
અયોધ્યાપતિ દશરથ નંદન, વરી રામે ગહ ગહી.—૨
અતિરૂપ સીતા ત્રિજગ વહીતા, તસ ઉપમ નહિ રતિ;
કર્મવશે વનવાસ પામ્યા, રામ સીતા દંપતિ.—૩

ગાથા—

લંકા ગઢનો જે રાવણુ ધણી, જેહને દશ શીશ સોહાય રે;
સતી રે સીતા તેણે અપહરી, જગ સઘળે તેહ કહેવાય રે.—૪

ઉથલો—

કહેવાય સીતા હરીય રાવણુ, લંપટ પણુ લાવ્યો સહી;
શ્રીરામે યુદ્ધ કરીય હણીઓ, પાછી લાવ્યા ગહગહી.—૫
અયોધ્યા આવે બહુ સુખ થાવે, હર્ષ વિષાદ અતિ ધણો;
લોકાપવાદ સુણ્યો શ્રવણે, સહી રામે સીતા તણો.—૬

ગાથા—

સહુ મનમાંહે ચિંતવે, લોક તણી સુખ બોલણ;
તિણે વચને મન દુઃખ ધરે, ચિંતા અને અતિ શોકણ.—૭

ઉથલો—

શોક ધરે રાજા રામ લક્ષ્મણુ, ચિંતવે તેહ ઉપાય;
અમ બોલજો નિષ્કલંક થાયે, તો સહી આણુંદ થાય.—૮
તિણુ સમે સીતા હાથ જોડી, રામ ચરણે શીશ નામે વળી;
રઘુનાથ નંદન ધીજ કરાવો, જિમ પહોંચે મનની રળી.—૯

ઢાળ

રામ સીતાને ધીજ કરાવે રે, સુરનર બહુ જોવાને આવે;
આવે ઇંદ્ર ઇંદ્રાણી જોડી રે, અમરી કુમરી બહુ કોડી.—૧૦

મળીયા તિહાં રાણો રાણી રે, નરનારી ચતુર સુભણ;
 મહાધીજ સીતા તિહાં મંડે રે, દેખી શૂર સુભટ સત છંડે.-૧૧
 કાયર નર કેતા નાસે રે, જઈ રહ્યા ગુફા વનવાસે;
 તણસેં હાથની ખાઈ ખોદાવે રે, લેઈ અગર ચંદને ભરાવે.-૧૨
 માંહે વિશ્વાનળ પરજળે રે, ઉપર નામે ધૃતની ધારો;
 જ્વાળા તે દશેા દિશિ જાયે રે, સહુ આકુળ વ્યાકુળ થાય.-૧૩
 તિહાં અગ્નિ દીસે વિકરાળ રે, જાણે ઉગતો સૂરજ ખાળ;
 ખાળતો તરવરની તે ડાળ રે, જાણે કેાપે ચઢયો વિકરાળ.-૧૪
 તેણે સમે સીતા ઇમ ખેલે રે, રૂડા વયણ અમીરસ તોલે;
 રામ વિના અવર મુજ ભાઈ રે, તિહાં કીધી અગ્નિ સખાઈ.-૧૫
 ઇમ સહુ કોને સંભળાવે રે, સીતા અગ્નિકુંડમાં ઝંપલાવે;
 મુખ નવકાર ગણુંતી ગેલે રે, સીતા શીતળ જળમાં ખેલે.-૧૬
 જળના તિહાં ચાલે કલ્લોલ રે, જલચર જીવ કરે રંગરોળ;
 ચક્રવાક સારસ તિહાં ખેલે રે, હંસ હંસ તણી ગતિ ખેલે.-૧૭
 તિહાં કનક કમળ દળ સોહે રે, ઉપર ખેડી સીતા મન મોહે;
 અગ્નિકુંડ થયો પુષ્કરણી રે, જીવો શીલ તણી એ કરણી.-૧૮
 જળકીડા કરી તટે આવે રે, સુરનર નારી ગુણ ગાવે;
 પંચ પુષ્પ વૃષ્ટિ શીર કીધી રે, સીતા ત્રિભુવન હુઈ પ્રસિદ્ધી.-૧૯
 સુરનર નારી તિહાં નાચે રે, દેખી સીતાના ગુણ સાચે;
 દેવ દાનવ વાજિંત્ર વાળે રે, ઇંદ્રાદિક અધિક ઉમાહે.-૨૦
 ધરધરનાં વધામણાં આવે રે, માણેક મોતીયે થાળ ભરાવે;
 સતી સીતાને સર્વ વધાવે રે, સોહાગણ મંગળ ગાવે.-૨૧
 ભામંડળ શત્રુધન હોઈ રે, ખાંધવ સીતાના દોઈ;
 રૂપે અલિ જ કરે ગુણ ગ્રામ રે, તું છે અમ કૂળ તિલક સમાન.-૨૨

શશિ વરસે કિમ વિષધારા રે, ગંગાજલ ન હોયે ખારા;
 સાયર કેમ ઓલંઘાય રે, મેરૂ ત્રાજવે કેમ તોળાય.-૨૭
 ચિતામણી ન હોયે કાચે રે, ક્રીમ પાંગળો નાટક નાચે;
 કામધેનુ કાલી કિમ કહીએ રે, આકાશ માન કિમ લહીએ.-૨૪
 ઈંદ્રને ઘેર દારિદ્ર ન આવે રે, પુણ્યહીનો તે કિમ સુખ પાવે;
 મહિષ ઐરાવણ કિમ જીવે રે, વંશ પુત્ર વિના નવિ દીપે.-૨૫
 માનસરોવર તેહ ન સૂકે રે, સાયર મયોદા નવિ મૂકે;
 ધ્રુવો તારો કદી નવિ ચાલે રે, મંદરગિરિ કબહી ન હાલે-૨૬
 સાચો હીરો કહો કિમ ચૂરે રે, આકાશે આડ કોણ પૂરે;
 હરિશ્ચંદ્ર વાચા નવિ લોપે રે, કહો મુનિ ગાળ દીયે નવિ કોપે.-૨૭
 વાંઝણી નારી જણે બેટો રે, સુત્રને કહો કોણ કહે મોટો;
 સિંહને કોણ કહે શિયાળ રે, નવ નંદ ન હોય દયાળ.-૨૮
 સૂર્ય ઉગ્યો પશ્ચિમ કિમ પેખોરે, દયા વિના ધર્મ નવિ લેખો;
 શેષનાગ ધરણી કિમ મૂકે રે, તો સીતા શીયળ કિમ ચૂકે.-૨૯
 રઘુપતિ કહે રથ બેસીજે રે, અયોધ્યા પવિત્ર કરીજે;
 સીતા કહે નીમ લગાર રે, શિર લોચ કિયો તતકાળ.-૩૦
 પાળી સંયમ ખાંડા ધાર રે, કરી અણુસણ વિકટ ઉદાર;
 ખારમે દેવલોકે થયા સ્વામી રે, સીતા ઈંદ્રની પદવી પામી.-૩૧
 શીલે દુઃખ દારિદ્ર જાય રે, શીલે સહુ લાગે આવી પાય;
 શીલે સો પરિયા તારે રે, તે તો ત્રિભુવનને શણગારે.-૩૨
 તપગચ્છ વિજયસેનસૂરિ રાયા રે, બોલે વિમલહર્ષ

ઉવઝાયા;

મુનિ પ્રેમવિજય મન બાવે રે, સતી સીતાના ગુણ ગાવે.-૩૩

શ્રી જ્ઞાનવિમલસૂરિ કૃત શ્રીસુંદરીની સંજ્ઞાય (૨૦૨)

રૂડે રૂપેરે શીળ સોહાગણુ સુંદરી
 સુંદરી સુલલિત વયણુ રૂડે, પંકજદળ સમ નયણુ રૂડે. એ રાગ.
 સાઠ સહસ્ર વર્ષ દિવિવિજય કરીને, ભરત અયોધ્યાએ આવ્યા;
 બાર વરસ જિહાં ચક્રી પદને, અભિષેકે ન્હવરાવ્યા. રૂડે - ૧
 એક દિન ચક્રી સુંદરી દેખે, બાહુબળીની બહેન;
 દિનકર તેજે ચંદ્રકળા જિમ, રૂપકાંતિ થઈ ખીણુ. રૂડે - ૨
 વૈદ્ય પ્રમુખા સવિ તેડી કહો, કિરયું ઉણું તાત વંશ;
 ધર તેડીને તમે દાખો જે જોઈએ, તે પૂરું સદંશ. રૂડે - ૩
 એ વહાલી સુંદરી કિમ કૃશ તનું, તેહ નિદાન કહીજે;
 સાઠ હજાર વરસ થયાં એહને, આંખિલનું તપ કીજે. રૂડે - ૪
 દીક્ષા લેતાં તુમહી જે વારી, સ્ત્રી રચણની ઇહા;
 તસ નયથી દુહ્ધંર તપ કીધાં, ધન ધન એહના દીહા. રૂડે - ૫
 એમ નિસુણી કહે તાત અપત્યમાં, તુંહિ જ મુકુટ સમાણી;
 વિષયદશાથી એણિ પરે વિરમી, માત સુનંદા જાણી. રૂડે - ૬
 અમે તો વિષય પ્રમાદે નડીયાં, પડીયાં છીએ સંસાર;
 નરપતિઃઉત્સવ સાથે તે, પ્રભુ હાથે લીયે વ્રત ભાર. રૂડે - ૭
 સુદ્ધે ચક્રી હારી મનાવી, બાહુબળી લીયો દીખ;
 વરસ સમે આઠી સુંદરીયે, કહેવરાવે પ્રભુ શીખ. રૂડે - ૮
 ગજ ચઢયાં કેવળ ન હોયે વીરા, એમ સુણી માન ઉતારે;
 પય ઉપાડી કેવળ પામ્યા, મહોટા અણુગાર પ્રભુ પાસે પાઉધારે. રૂડે

અનુક્રમે કેવળ સાધી સાધવી, બ્રાહ્મી સુંદરી બેડી;
જ્ઞાનવિભળ પ્રભુ ઋષભની બેટી, પ્રભુસું હું કર બેડી. ૩૩૦-૧૦

શ્રી મોહનવિજયજી કૃત

શ્રી રૂકિમણીની સજ્જાય

(૨૦૩)

આછેલાલની દેશી.

કહે સીમંધર સ્વામી, નારદ પ્રત્યે તિલુ ઠામ;
આછેલાલ, સાંભળજે તુજને કહું. —૧

પૂરવ ભવ હરિ નાર, બ્રાહ્મણી ઘર અવતાર;
આછેલાલ, રૂપ કળા ગુણુ ઓરડી. —૨

અમરીને અનુહાર, અભિનવ રતિ અવતાર;
આછેલાલ, હતાં સુંદર સુંદરી. —૩

ચાલે પતિ આજ્ઞાય, ગૃહિણી તે કહેવાય;
આછેલાલ, પિયુ મન અહિયું પાણિમાં. —૪

લોળી ટોળી સંગ, ગત વન ધરીય ઉમંગ;
આછેલાલ, કોઈ કમિની ભલી મળી. —૫

રમે રામા કરી હોડ, લેવે કુદરડી દોડ;
આછેલાલ, કેઈ ધુમરી ઘાલતી. —૬

ગાવે મધુરાં ગીત, સુણતાં ઉપજે પ્રીત;
આછેલાલ, નારી નિકાચિત નાચતી. —૭

ન ધરે કોઈની બીક, પિયુ પણુ નહીં નજીક;
આછેલાલ, મયગલ જ્યું મઘ પીધલો. —૮

થાકી સઘળી નાર, બ્રાહ્મણી પણ તિણ વાર;
આછેલાલ, જઈ બેઠી તરૂં હેઠલે. —૯

મોરડી જ તિણ ઠાય, મૂક્યાં ધરીને ઉમાહ;
આછેલાલ, ઇંડાં સુંદર તરૂં હેઠલે.—૧૦

માણસ સણ સણ જાણ, મૂકણ લાગી ઠાણ;
આછેલાલ, લય ધરી ઉડી મોરડી.—૧૧

કૌતુક દેખણ કાજ, બ્રાહ્મણી સુણીને સાદ;
આછેલાલ, ઇંડાં મૂક્યાં ભેઈને.—૧૨

કુમકુમ ખરડે હાથ, ઇંડાં લીધાં સાથ;
આછેલાલ, અરૂણ વરણ ઇંડાં થયાં.—૧૩

મૂક્યાં તિણહીજ ઠાય, મનમેં ધરી ઉમાહ;
આછેલાલ, ફરી પાછી આવી ગ્રહે.—૧૪

મોરડી ઇંડાં પાસ, આવી થઈ ઉદાસ;
આછેલાલ, અરૂણ નિરખી નવિ સંગ્રહ્યાં.—૧૫

દેખી કરે એ પોકાર, નયણે આંસુ ધાર;
આછેલાલ, હુઃખ ધરતી મન મોરડી.—૧૬

સોળ ઘડી પર્યંત, આકુળી હુઈ અત્યંત;
આછેલાલ, પંખીને શો આશરો.—૧૭

તિણ અવસર ઘનઘાટ, ગાજે કરી ગડગડાટ;
આછેલાલ, કાજળ સરખી કંઠલા.—૧૮

વરસે જળધર ભેર, ભરીયાં સર નદી ઠોર;
આછેલાલ, ઉંડે ઝબકતી વીજળી.—૧૯

જળ વહે ઠામો ઠામ, મોરડી ઇંડાં તામ;

ઉજવળ દેખી તેહ, હધડે હૃષં સમેત;
 આછેલાલ, ઇંડાં પાછાં આદર્યા.—૨૧
 પ્રાક્ષણ નારી જેહ, હરિ ગૃહીણી થઈ તેહ;
 આછેલાલ, પૂરવ કર્મ વશે કરી.—૨૨
 પામી પુત્ર વિછોહ, ઉપન્યે ચિત્ત અંદોહ;
 આછેલાલ, સોળ વરસ લગે એહને.—૨૩
 ઘડી એક વરસ વિચાર, જાણી વિરહની ઠાર;
 આછેલાલ, વિયોગપણે દુઃખ હોયે ઘણું.—૨૪
 સાંભલી જિનની વાણી, સંયમ લેઈ કેઈ જાણી;
 આછેલાલ, સમકિત ધારી કેઈ થયા.—૨૫
 નિસુણી નારદ તામ, જિનને કરીય પ્રણામ;
 આછેલાલ, મોહન વચને સંથુણ્યો.—૨૬

શ્રી વિજયલક્ષ્મીસૂરિ કૃત શ્રી રોહિણીની સજ્જાય (૨૦૪)

ભરતનૃપ ભાવશું એ...એ રાગ.

શ્રી વાસુપૂજ્ય જિણંદના એ, મધવા સુત મનોહાર;
 જયો તપ રોહિણીએ.
 રોહિણી નામે તસ સુતાએ, શ્રીદેવી માત મહાર.
 જયો તપ રોહિણીએ, કરે તસ ધન અવતાર.—૧
 પદ્મપ્રભુના વચણથી એ, દુર્ગાધા રાજકુમાર; જયો
 રોહિણી તપથી તેભવે એ, સુજસ સુગંધ વિસ્તાર. જયો ૦ કરે ૦—૨.

નરદેવ સુરપદ લોગવી એ, તે થયો અશોક નરિંદ; જયો૦
રોહિણી રાણી તેહની એ, હોયને તપ સુખકંદ. જયો૦કરે૦-૩
હરભિગંધા કામિની એ, ગુરૂ ઉપદેશ સુણુંત; જયો૦
રોહિણી તપ કરી દુઃખ હરો એ, રોહિણી ભવ સુખવંત.

જયો૦કરે૦-૪

પ્રથમ પારણા દિન ઋષભના એ, રોહિણી નક્ષત્ર વાસ; જયો૦
ત્રિવિધે કરી તપ ઉચ્ચરો એ, સાત વરસ સાત માસ.

જયો૦કરે૦-૫

કરો ઉજમણું પૂરણું તપે એ, અશોક તરૂ તલ ઠાય; જયો૦
ખિંખ રયણ વાસુપૂજ્યનું એ, અશોક રોહિણી સમુદાય.

જયો૦કરે૦-૬

એકસો એક મોદક ભલા એ, રૂપા નાણાં સમેત; જયો૦
સાત સત્યાવીશ કીજીયે એ, વેશ સંઘભક્તિ હેત. જયો૦કરે૦-૭
આઠ પુત્ર ચારે સુતા એ, રોગ સોગ નવિ દીઠ; જયો૦
પ્રભુ હાથે સંયમ લહું એ, દંપતિ કેવળ દીઠ. જયો૦કરે૦-૮
કાંતિ રોહિણીપતિ જિસી એ, રોહિણી સુત સમરૂપ;
એ તપ સુખ સંપદ દીયે એ, વિજયલક્ષ્મીસૂરિ ભૂપ.

જયો૦કરે૦-૯

શ્રી જ્ઞાનવિમલસૂરિ કૃત શ્રી કૌશલ્યાણની સંજ્ઞાય (૨૦૫)

ભામિનીને ભરતાર મનાવે.-એ રાગ.

દશરથ નૃપ કૌશલ્યાને કહે, તું ભામિની કિમ દુહવાણી.
કે આ જોને રે. તું

પ્રાણ થકી અધિકી છે વહાલી, રામ માતા ગુણખાણી.

કે આ૦ રામ૦

કે ના જો કે નહિ જો કે શાને કે શા માટે, નારે વહાલા
નહિ જોણું તુમ્હ સાથે રે,

તુમ શું અજોલડા લીધા.-૧ એ આંકણી.

ગળાકાંસો રમણીના ગળાથી, છોડવે આપણે હાથે; કે આ૦
સામું જોઈ દુઃખ કહે મુજને, એમ કહી ગ્રહી બાથે. કે આ૦

કે ના જો૦-૨

અષ્ટોત્તર વિધિ સ્નાત્ર કરાવ્યાં, મંત્ર ન્હવણનાં પાણી; કે આ૦
અમ્હ વિણુ તે સઘળા મોકલાવ્યાં, ત્યારે પ્રીતિ જાણી. કે

આ૦, કે ના જો૦-૩

પતિ સુતવંતી જે કુલવંતી, તે સવિ સરખે દાવે; કે આ૦
શોકચવેધ હોય શૂળી સમાના, તે કિમ ખમીયા જાવે. કે

આ૦, કે ના જો૦-૪

કહે દશરથ નૃપ સ્નાત્ર તણું જળ, મોકલીયું છે પહેલાં; કે આ૦
કર કંકણને શો આરીસો, શા જોલો છે ઘહેલાં. કે આ૦ કે

ના જો૦-૫

પ્રેમ કલહ કરતાં એક આવી, જળ લેઈ દાસી જરતી; કે આ૦
તુરત આગમન નવિ થયું જરાથી, એમ અવસ્થા કરતી. કે

આ૦ કે ના જો૦-૬

ઈણુ નિમિત્તે ભવ સંવેગ આવ્યો, દેહ અધિરતા જાણી; કે આ૦
દંપતિ મળ્યાં રસ રંગે, લીયે સંયમ નૃપને રાણી. કે આ૦

કે ના જો૦-૭

કે હોવે જિહાં રે વાલહા, હવે બોલું તુમ્હ સાથ રે,
 ઈમ સંબંધ છે પદ્મચરિત્રે, રામને રાજની વેલી; કે આ૦
 જ્ઞાનવિમળ ગુરૂથી તે લહ્યો, કહ્યો મુક્તિને મેલી. કે આ૦
 કે ના જો૦-૮

શ્રીકલ્યાણવિમલજી કૃત શ્રી સુલસા શ્રાવિકાની સંજ્ઞાયા

(૨૦૬)

ઈણ અવસર એક આવી જ'ણકીરે. એ રાગ.

ધન સુલસા સાચી શ્રાવિકાજી, જેહને નિશ્ચળ ધર્મનું ધ્યાન રે;
 સમકિતધારી નારી જે સતીજી, જેહને વીર હોયો બહુમાનરે.

ધન૦ —૧

એકદિન અંબડ તાપસ પ્રતિબોધવાજી, જ'પે એહવું વીર જિનેશરે;
 નયરી રાજગૃહી સુલસા ભણીજી, કહેજો અમારો ધર્મ સંદેશ રે.

ધન૦ —૨

સાંભળી અંબડ મનમાં ચિંતવેજી, ધર્મલાભ ઇશોજી વચણ રે;
 એહવું કહાવે જિનવર જે ભણીજી, કેવું રૂડું દઢ તસ સમકિત

રચણ રે. ધન૦ —૩

અંબડ તાપસ પરીક્ષા કારણેજી, આવ્યો રાજગૃહીને ખાર રે;
 પહેલું પ્રહારપ વિકુર્યુંજી, વૈકિય શક્તિ તણે અનુસાર રે.

ધન૦ —૪

પહેલી પોળે પ્રગટ્યો પેખીનેજી, ચૌમુખ પ્રહાર વંદન કોડ રે;
 સઘળી રાજ પ્રજા સુલસા વિનાજી, તેણે આવી નમે કર જોડ રે.

ધન૦ —૫

બીજે દિન દક્ષિણ પોળે જઈજી, ધર્યો કૃષ્ણ તણો અવતાર રે;
આવ્યા પૂરજન તિહાં સઘળા મળીજી, નાવી સુલસા સમકિત
ધારી રે. ધન૦ — ૬

ત્રીજે દિવસ પશ્ચિમ બારણેજી, ધરીયું ઇશ્વર રૂપ મહંતરે;
તિમહી જ ચોથે પચવીશમેજી, આવી સમવસર્યો અરિહંતરે.
ધન૦ — ૭

તો પણ સુલસા ન આવી વાંદવાજી, તેહનું બાણી સમકિત સાચરે;
અંબડ સુલસાને પ્રણમી કરીજી, કર બેડી કહે એહવી વાચરે.
ધન૦ — ૮

ધન્ય તું સમકિત ધારી શિરોમણીજી, ધન્ય તું સમકિત
વિશવાવીશ રે;
એમ પ્રશંસી કહે સુલસા બાણીજી, જિનજીએ કહી છે ધર્મ

આશિષ રે. ધન૦ — ૯
નિશ્ચય સમકિત દેખી સતી તણુંજી, તે પણ હુઓ દઢ મનમાંચરે;
છણિ પરે શાંતિવિમળ કવિરાયનોજી, બુદ્ધ કહ્યાણુવિમળ
ગુણ ગાયરે. ધન૦ — ૧૦

શ્રી ઇંદ્રવિજયજી કૃત

શ્રી કૃષ્ણવાસુદેવની સજ્જાય

(૨૦૭)

નગરી દારિકામાં નેમિ જિનેસર, વિચરંતાં પ્રભુ આયે;
કૃષ્ણ નરેસર વધાઈ સુણીને, જિત નિશાન બબાયે.
હોપ્રભુજી ! નહિ બળ નરક ગેહે, નહિ બળ નહિ બળ હો
પ્રભુજી નહિ બળ નરક ગેહે. — ૧

અઢાર સહસ્ર સાધુજીને વિધિશું, વાંઘા અધિક હરખે;
 પછી નેમિ જિનેસર કેરાં, ઊભા મુખડાં નિરખે. હો પ્રભુ-૨
 નેમિ કહે તુમે ચાર નિવારી, ત્રણ તણાં દુઃખ રહીયાં;
 કૃષ્ણ કહે હું ફરી ફરી વાંડું, હૃષ્ ધરી મન હઇયાં. હો પ્ર-૩
 નેમિ કહે એહ ટળ્યા ન ટળે, સો વાતે એક વાત;
 કૃષ્ણ કહે મહારા ખાળ બ્રહ્મચારી, નેમિ જિનેસર બ્રાત. હો પ્ર-૪
 મહોટા રાજની ચાકરી કરતાં, રાંક સેવક બહુ રળશે;
 સુરતરૂ સરીખા અકૂળ જશે ત્યારે, વિષ વેલડી કેમ ફળશે. હો-૫
 પેટે આવ્યો તેહ ભોરંગ વેઠે, પુત્ર કુપુત્ર જ બાચે;
 બલો ભૂંડો પણ બાદવકૂળનો, તુમ બંધવ કહેવાયો. હો-૬
 છપ્પનકોડ બાદવનો રે સાહિબો, કૃષ્ણ જ નરકે બાશે;
 નેમિ જિનેસર કેરો રે બંધવ, જગમાં અપજશ થાશે. હો-૭
 શુદ્ધ સમકિતની પરીક્ષા કરીને, ખોલ્યા કેવળનાણી;
 નેમિ જિનેસરે દીયો રે દિલાસો, ખરો રૂપેયો બાણી. હો-૮
 નેમિ કહે તુમે ચિંતા ન કરશો, તુમ પદવી અમ સરખી;
 આવતી ચોવીશીમાં હોશે તીર્થકર, હરિ પોતે મન હરખો.
 હો પ્રભુ-૯

બાદવકૂળ અજવાળ્યું રે નેમજી, સમુદ્રવિજય કૂળ દીવો;
 ઇંદ્ર કહે રે શિવાદેવીના નંદન, કોડ દિવાળી જીવો. હો પ્ર-૧૦

શ્રી કવિયણુ વિરચિત

શ્રી પાંચપાંડવની સંજ્ઞાય

(૨૦૮)

હસ્તિનાપુર વર બહુ, જિહાં પાંડુરાજ સાર રે;

તસ ધરણી કુંતા સતી, વળી માહેંદ્રી બીજી નાર રે. વળી૦
પાંડવ પાંચે વંદતા મન મોહેરે, મન મોહે મોહનવેલિ;
ત્રિજગ માંહે દીપતા અતિ સોહે રે. એ આંકણી.- ૧
પાંચ પાંડવ કુંતા તણા તેમાં જગત વિખ્યાત હોય રે;
પંચ સહોદર સારીખા, નળ કુબેર સરીખા હોય રે.

નળ૦ પાંચ૦- ૨

એક દિન સ્થવિર પધારીયા, પાંચ બાંધવ વાંદવા બંધ રે;
દેશના સુણી મન ગહગદ્દા, ભાઈ સમય બંધ છે આય રે.

ભાઈ૦ પાંચ૦- ૩

જિનવર ચક્રવર્તી જે હુઆ, સ્થિર ન રહ્યા કેઈ દેવ ભૂપ રે;
તન ધન જોળન કારમાં, સંસારનું વિષમ સ્વરૂપ રે. સં૦ પાંચ૦- ૪
સંસાર માંહે પલેવડું લાગ્યું, તે કિમ જોલાય રે;
જિનવર વાણી સીંચતાં, આપણાં ભવ ભવનાં દુઃખ બંધ રે.

આ૦ પાંચ૦- ૫

પાંડવ પાંચે વિચારીયું, આપણ લેશું સંયમ ભાર રે;
પુત્રને રાજ્ય સોંપી કરી, દ્રૌપદીશું કરે વિચાર રે. દ્રૌ૦ પાંચ૦- ૬
દ્રૌપદી વળતું એમ કહે, અમે પણ મેલશું સંસારનો પાસ રે;
કંથ વિના શી કામિની, મુજ ભલો નહિ ઘર વાસ રે.

મુજ૦ પાંચ૦- ૭

પાંચે આવી ગુરૂને કહે, અમે લેશું સંયમ ભાર રે;
માનવભવ અતિ દોહિલો, અમે પાળશું સંયમ સાર રે.

અમે૦ પાંચ૦- ૮

ગુરૂ કહે પાંડવ સુણો, તુમે રાજપુત્ર સુકુમાર રે;
ચારિત્ર પંથ અતિ દોહિલો, તમે કેમ સહેશે ભૂપાળ રે.

તમે૦ પાંચ૦- ૯

ઘર ઘર ભિક્ષા માગવી, વળી હીંડવું ઘર ઘર ખાર રે;
પાય અડવાણે ચાલવું, વળી પાલવું ખાંડાની ધાર રે.
વળી૦પાંચ૦-૧૦

સંયમ મારગ આદરી, ઋષિ પાળે નિરતિચાર રે;
દોષ એંતાલીશ ટાળતા, સાધુ લે છે શુદ્ધ આહાર રે.
સાધુ૦પાંચ૦-૧૧

તપ તપે રે અતિ આકરા, માસખમણ મન રંગ રે;
જિહાં લગી નોમને વંદીયે, અભિગ્રહ કરીયો મન ચંગ રે.
વંદી૦પાંચ૦-૧૨

હસ્તિશીર્ષપુર પધારીયા, પારણાનો દિવસ તે બાણ રે;
નગરમાં ફરતાં ગોચરી, સુષ્ઠું નેમિ તણું નિર્વાણ રે.
સુ૦ પાંચ૦-૧૩

આહાર વહોર્યો તે લઈ વળ્યા, આળ્યા નિજ ગુરૂની પાસ રે;
ગુરૂને કહે અમે સાંભળ્યું, નેમિ પહોંત્યા શિવપુર વાસ રે. ને૦-૧૪
અમ મનોરથ મનમાં રહ્યા, નવિ પહોંત્યા ગઢ ગિરનાર રે;
આહાર લેવો જુગતો નહિ, અમે લઈશું અણસણ સાર રે.
અ૦પાંચ૦-૧૫

માસખમણનું પારણું, નવિ કીધું મુનિવર કોઈ રે;
આહાર પરઠવ્યો કુંભશાળીએ, પાંચે ચઢ્યા વિમળગિરી;
હોય રે. પાં૦પાં૦-૧૬

તિહાં જઈ અણસણ આદર્યું, પાદોપગમન સાર રે;
શિલા ઉપર સંથારડો, ઋષિ પોઢ્યા જિમ વૃક્ષ ડાળ રે.
ઋ૦પાં૦-૧૭

દોય માસની સંલેખના, અંતે પામ્યા કેવળ સાર રે;
પાંડવ પાંચ મુગતે ગયા, તવ હુવો જય જયકાર રે.
તવ૦પાંચ૦-૧૮

શ્રી હીરવિજયસૂરી રાજિઓ, તપગચ્છ ઉદ્યોતકાર રે;
કરભેડી કવિયણુ ભણે, મુજ આવાગમન નિવાર રે.

સુ.૦પાં૦-૧૯

શ્રી નાગેશ્વરી બ્રાહ્મણીની સજ્જાય

(૨૦૯)

ચંપાનગરી સોહામણીરે લાલ, ભરતક્ષેત્ર મોઝાર હો; ભવિકજન.
સોમલ બ્રાહ્મણુ તિહાં વસેરે લાલ, નાગેશ્વરી ઘરનાર હો.

ભવિં સાધુને વહોરાવ્યું કડવું તુંબડું રે લાલ.-૧

સાધુને વહોરાવ્યું કડવું તુંબડું રે લાલ, કીધો ન મન વિચાર
હો; ભવિં

તેણે કાળે તેણે સમે રે લાલ, ધર્મધોષ અણુગાર હો.
સાધુ-૨

તેહના શિષ્ય અતિ દીપતા રે લાલ, ધર્મરૂચિ મુનિરાય
હો; ભવિં

માસ માસ તપ આદરે રે લાલ, રહે ગુરૂની લાર હો. ભં
સાધુ-૩

માસખમણુને પારણે રે લાલ, લેઈ ગુરૂની આણુ હો; ભવિકં
નાગેશ્વરી ઘર આવીયા રે લાલ, દીધો ઘણો સન્માન હો.
ભં સાધુ-૪

તે તો ઘરમાં જઈને રે લાલ, હરખશું લાઈ ઉઠાઈ હો; ભવિકં
કડવાં તુંબડાનો સાલણો રે લાલ, સવિ દીધો વહોરાય હો.

ભં સાધુ-૫

આહાર પુરો જાણી કરી રે લાલ, આબ્યા ગુરૂજની પાસ હો; ભૃં
એકવો આહાર વત્સ મત કરો રે લાલ, હોશે જીવ વિનાશ હો.

ભૃં સાધુ૦- ૬

આહાર લેઈ મુની ચાલીયા રે લાલ, ગયા વન મોઝાર હો; ભવિં
એક જિંદુ તિહાં પરઠ્યો રે લાલ, હુવો જીવ સંહાર હો.

ભૃં સાધુ૦- ૭

એક જિંદુને નાંખવે રે લાલ, હુવો જીવનો વિનાશ હો; ભવિક૦
જીવ દયા મન ચિંતવી રે લાલ, કીધો સઘજો આહાર હો.

ભૃં સાધુ૦- ૮

એક મુદૂતને અંતરે રે લાલ, પરિણમ્યો આહાર અસાર હો; ભૃં
અતુલ વેદના ઉપની રે લાલ, તુંબા તણે પ્રાસાદ હો.

ભૃં સાધુ૦- ૯

સંથારા ગાથા પઢી કરી રે લાલ, ત્યાગ્યો સર્વ આહાર હો; ભૃં
પાપ અઠાર પચ્ચખી રે લાલ, કાળ કીધો તેણિવાર હો.

ભૃં સાધુ૦-૧૦

સાધુ આણી મન ભાવના રે લાલ, ગયા અનુત્તર વિમાન હો; ભૃં
મહાવિદેહમાં જન્મશે રે લાલ, પામશે કેવળજ્ઞાન હો.

ભૃં સાધુ૦-૧૧

બ્રાહ્મણ મુણીને કોપીયો રે લાલ, નાગેશ્વરીને દીધી કાઢ હો; ભૃં
સોળ ભતિના રોગ ઉપન્યા રે લાલ, વેદના પીડી અપાર હો.

ભૃં સાધુ૦-૧૨

સાતે નરકમાં જઈ કરી રે લાલ, ફરી અસંખ્યાતો કાળ હો; ભૃં
હુઝ અનંતાં લોગવ્યાં રે લાલ, કર્મ તણાં ફળ જોય હો.

ભૃં સાધુ૦-૧૩

શેઠ તણે ઘેર અવતરી રે લાલ, ચંપા નગરી મોઝાર હો; ભવિકં
સુકુમારીકા નામે ભલી રે લાલ, રૂપે રંભા અવતાર હો.

ભ૦ સાધુ૦-૧૪

શેઠ કુમરી પરણાવી રે લાલ, કુમર અતિ સુકુમાળ હો; ભવિકં
તત્કાળ તે છોડી ગયો રે લાલ, લાગી અગ્નિની ઝાળ હો.

ભ૦ સાધુ૦-૧૫

શેઠ શેઠજી ઘેર આવીયો રે લાલ, ઓલંભો દીધો તેણિવાર હો; ભ૦
વિષ્ણુ અવગુણ પરિહરી રે લાલ, તુમ મન કોણ વિચાર હો.

ભ૦ સાધુ૦-૧૬

શેઠજી પુત્રને એમ કહે રે લાલ, તેં કીધું કાંઈ પુત્ર હો; ભવિકં
પાછા બવો એહને ઘરે રે લાલ, રાખો શેઠ ઘર સુતા હો.

ભ૦ સાધુ૦-૧૭

પુત્ર કહે પિતા સુણો રે લાલ, કહો તો બૂડું જળમાંચ હો; ભવિં
કહો તો અગ્નિમાં બળી મરું રે લાલ, કહો તો પડું વૃક્ષે ચઢિ હો.

ભ૦ સાધુ૦-૧૮

કહો તો ડુંગરથી પડી મરું રે લાલ, કહો તો હું વિષ ખાઉં હો; ભ૦
કહો તો ફાંસી ખાઈ મરું રે લાલ, કહો તો પરદેશે બાઉ હો.

ભ૦ સાધુ૦-૧૯

કહો તો શસ્ત્ર ઘોચી મરું રે લાલ, કહો તો લેઉં સંયમ ભાર હો; ભ૦
તાત વચન લોપું નહિ રે લાલ, પણ નહિ વંછું એ નાર હો.

ભ૦ સાધુ૦-૨૦

શેઠ સુણી ઘેર આવીયા રે લાલ, કુમરી ઉપર બહુ કોડ હો; ભ૦
હમક પુરૂષ અણાવીયો રે લાલ, તે પણ ગયો તેને છોડ હો.

ભ૦ સાધુ૦-૨૧

કુમરી મન ચિંતા થઈ રે લાલ, કાંઈ સરખઈ ફિરતાર હો; ભ૦
કીધાં પાપ મેં અતિ ઘણાં રે લાલ, ઉદય હુવા ધણિ વાર હો.

ભ૦ સાધુ૦-૨૨

દાન દેવા તિહાં માંડીયું રે લાલ, દિન દિન પ્રત્યે પ્રભાત હો; ભ૦
ગોવાળીકા સાધવી પધારીયાં રે લાલ, પૂછે મનની વાત હો.

ભ૦ સાધુ૦-૨૩

કર જોડી વિનતી કરે રે લાલ, મુજશું કરો ઉપકાર હો; ભવિક૦
મુજ ભરથાર વાંછે નહિ રે લાલ, કાંઈ કરો ઉપચાર હો.

ભ૦ સાધુ૦-૨૪

એહ વચન તિહાં સાંભળી રે લાલ, સાધવી કરે ધર્મ ઉપદેશ હો.
ધર્મ સુણાવ્યો મોટકો રે લાલ, જેથી પામે મુખ અનંત હો.

ભ૦ સાધુ૦-૨૫

ધર્મકથા હેતશું સુણી રે લાલ, શ્રાવકનાં વ્રત બાર હો; ભવિક૦
એ ધર્મ મુજને તારશે રે લાલ, એ સંસાર અસાર હો.

ભ૦ સાધુ૦-૨૬

અનુમતિ લેઈ પિતા તણી રે લાલ, લીધો સંયમ ભાર હો; ભ૦
ચાર મહાવ્રત ઉચર્યાં રે લાલ, રહે ગુરૂણીની લાર હો.

ભ૦ સાધુ૦-૨૭

કર જોડી વિનંતી કરે રે લાલ, ઘો મુજને આદેશ હો; ભવિક૦
વન માંહી કાઉસગ્ગ કરે રે લાલ, લેશું આતાપના તેમ હો.

ભ૦ સાધુ૦-૨૮

ગુરૂણી વચન લેઈ કરી રે લાલ, ગઈ બાગ મોઝાર હો; ભવિક૦
છઠ્ઠ છઠ્ઠ તપ કાઉસગ્ગ કરે રે લાલ, દીઠી તિહાં ગણિકા નાર હો.

ભ૦ સાધુ૦-૨૯

ગણિકા દેખી નિચાણું કરે રે લાલ, હોઈ પાંચ પુરૂષની નાર હો; ભ૦
અધમાસની સંલેહણા કરી રે લાલ, બીજે સ્વર્ગ અવતાર હો.

ભ૦ સાધુ૦-૩૦

નવ પલ આશુખ્ય ભોગવી રે લાલ, દેવી ગણિકા નાર હો; ભ૦
દ્રુપદ રાજા ઘેર અવતરી રે લાલ, ચુલ્હણી કૂખે દ્રૌપદી નામ હો.

ભ૦ સાધુ૦-૩૧

પાંચ પાંડવ ઘેર ભારજા રે લાલ, હુઈ અતિ સુખણુ હો; ભ૦
સંયમ લેઈ સ્વર્ગે ગઈ રે લાલ, પછી જાશે નિર્વાણુ હો.

ભ૦ સાધુ૦-૩૨

મહાાવદેહમાં સિદ્ધશે રે લાલ, પામશે કેવળજ્ઞાન હો; ભ૦
પાંચે પાંડવ મુગતિ ગયા રે લાલ, પહોંચ્યા અવિચળ ઠાણુ હો.

ભ૦ સાધુ૦-૩૩

શ્રી કનકવિજયજી વિરચિત

નિંદ્રાની સજ્જાય

(૨૧૦)

નિંદ્રાડી વેરણુ હુઈ રહી, કીમ કીજે હો સા પુરૂષ નિદાન કે,
ચોર ફરે ચિહું પાસથી, કિમ સુતા હો કાંઈ દિનને રાત કે. નિં૦-૧
વીર કહે સૂણો ગોયમા, મત કરજો હો એક સમય પ્રમાદ કે;
જરા આવે યૌવન ગણે, કિમ સુતા હો કાંઈ કવણુ સવાદ કે. નિં૦-૨
અહિ પૂરવધર મુનિવરા, નિદ્રા કરતા હો ગયા નરક નિગોદ કે;
અનંતો અનંત કાલ તિહાં રહે, ઇમ બગડે હો કાંઈ ધરમનો
મોદકે. નિં૦-૩

ભેરાવર ઘણા બહીમી, ચમરાબ હો કાંઈ સખલ કરે કે;
 નિજ સેના લેઈ ચિહ્ન દિશે, કિમ બગતા હો નર કહિયે
 સૂર કે; નિં૦-૪

બગતડાં ગંજે નહિ, છેતરાયે હો નર સુતો નેટકે;
 સૂતારીણી પાડા જણ્યા, કિમ કીજે હો સા પુરુષની
 ભેટકે. નિં૦-૫

શ્રીવીરે ઈમ ભાખીયું, પંખી ભારંડ હો ન કરે પરમાદ કે,
 તેહ તણી પરે વિચરજો, પરિહરજો હો ગોચમ પરમાદ કે.
 નિં૦-૬

વીર વચન ઈમ સાંભળી, પરિહરીયો હો ગોચમ પરમાદ કે;
 લીલા સુખ લીધાં ઘણાં, ચિર રહીયો હો જગમાં જસવાદ કે.
 નિં૦-૭

નિંદ્રા નિંદ્રડી મત આણજો, સૂઈ રહેજો હો સાવધાન કે;
 ધ્યાન ધરમ હિયે ધારજો, ઈમ ભાખે હો મુનિ કનક નિદાન કે.
 નિં૦-૮

શ્રી લખિધવિજયજી કૃત

શ્રી જીભલડીની સંજ્ઞાન

(૨૧૧)

બાપલડીરે જીભલડી તું, કાં નવિ બોલે મીહું;
 વિરૂવાં વચન તણાં કળવિરૂવાં, તે શું તેં નવ દીહું રે. બાપ૦-૧
 અન્ન ઉદક અણુગમતાં તુજને, બો નવિ રૂચે અનીકાં;
 અણુ બોલાવ્યો તું શા માટે, બોલે કુવચન ધીકાં રે. બાપ૦-૨

અગ્નિ ઢાઝ્યો તે પશુ બાળે, કુવચન દુર્ગતિ ઘર ઘાલે;
 અગ્નિ થકી અધિકું તેં કુવચન, તે તો ખીણ ખીણ સાલે રે. બા૦-૩
 તે નર માન મોટપ નવિ પામે, જે નર હોય મુખ રોગી;
 તેહને તો કોઈ નવિ બોલાવે, તે તો પ્રત્યક્ષ રોગી રે. બા૫૦-૪
 તેહને કોઈ નવિ બોલે, અભિમાને અણુગમતે;
 આપ તણા અવગુણ નવિ દેખે, તે કીમ જાસે મુગતે રે. બા૫૦-૫
 જનમ જનમની પ્રીત વિણાસે, એકણ કડુએ બોલે,
 મીઠાં વચન થકી વિણુ ગરથે, લેવો સખ જગ મોલે રે. બા૫૦-૬
 આગમને અનુસારે હિત મતિ, જે નર રૂડું બાળે;
 પ્રગટ થઈ પરમેશ્વર તેહની, લજ્જા જગતમાંહિ રાખે રે. બા૫૦-૭
 સુવચન કુવચનનાં ફળ જાણી, ગુણ અવગુણ મન આણી;
 વાણી બોલો અભિય સમાણી, લગિધ કહે સુણ પ્રાણી રે.

શ્રી સહજસુંદર વિરચિત

શ્રી નિંદા નિવારણની સજ્જાય

(૨૧૨)

મ મ કર જીવડા રે નિંદા પારકી, મ મ કરજે વિખવાદ;
 અવગુણ ઢાંકી રે ગુણ પ્રગટ કરે, મૃગમદ જિમરે જખાદ. મ મ૦-૧
 ગુણ છે પૂરા રે શ્રીઅરિહંતના, અવર દૂજ નહિ કોય;
 જગ સહુ ચાલે રે જિમ માદળ મઢયું, ગુણવંત વિરલા રે કોય.
 મ મ૦-૨
 પૂંઠ ન સુઝે રે પ્રાણી આપણી, કિમ સુઝે પર પૂંઠ;
 મરમને મોસો રે કેહનો ન બોલીએ, લાખ લહે ખાંધી મૂઠ. મ૦-૩
 રાગ દેષે સ્વામી હું બયો, ભરીયો વિષય કષાય;
 રીસ ઘણેરી મુજ મન ઉપજે, કિમ પામું ભવ પાર. મ૦-૪

સેવા કીજે રે સુધા સાધુની, વહિએ જિનવર આણુ;
 થરાણે જઈને રે તેહ શું બોલીએ, જે હોવે તત્વના બાણુ. મ૦-૫
 જેહમાં જેટલા રે ગુણુ લો તેટલા, જિમ રાયણુની રે કોળી;
 સહજ કરો જીવ સુંદર આપણો, સહજ સુંદરના રે બોલ. મ૦-૬

. શ્રી ભાવસાગર વિરચિત

શ્રી લોભની સંજ્ઞાય

(૨૧૩)

ધડર આંખા આંખલી રે. એ રાગ.

લોભ ન કરીએ પ્રાણીઆ રે, લોભ ખૂરો સંસાર;
 લોભ સમે જગમાં નહીં રે, દુર્ગતિને દાતાર.

ભવિક જન ! લોભ ખૂરો રે સંસાર.-૧

પરિહરજો તુમે નિરધાર, ભવિક૦ લોભ ખૂરો રે સંસાર;
 જિમ પામો ભવ પાર, ભવિક૦ લોભ ખૂરો રે સંસાર.એ આંકણી
 અતિ લોભે લક્ષ્મીપતિ રે, સાગર નામે શેઠ;
 પૂર પયોનિધિમાં પડ્યો રે, જઈ બેઠો તસ હેઠ. ભવિક૦-૨
 સોવન મૃગના લોભથી રે, દશરથ સુત શ્રીરામ;
 સીતા નારી ગુમાવીને રે, ભમીયા ઠામો ઠામ. ભવિક૦-૩
 દશમા ગુણુઠાણુ લગે રે, લોભ તણું છે જ્વેર;
 શિવપુર જાતાં જીવને રે, એહ જ મહોટો ચોર. ભવિક૦-૪
 ક્રોધ માન માયા લોભથી રે, દુર્ગતિ પામે જીવ;
 પરવશ પડીયો ખાપડો રે, અહોનિશ પાડે રીવ. ભવિક૦-૫
 પરિગ્રહના પરિહારથી રે, લહીએ શિવ સુખ સાર;
 દેવ દાનવ નરપતિ થઈ રે, બશે મુઝતિ મોઝાર. ભવિક૦-૬

ભાવસાગર પંડિત ભણે રે; વીરસાગર બુધ શિષ્ય;
લોભ તણે ત્યાગે કરી રે, પહોંચે સકળ જગીશ. ભવિક૦-૭

પંડીત શીલવિજય શિષ્ય વિરચિત

શિયળની ચૂનડીની સજાયા

(૨૧૪)

વીર કહે ગૌતમ સુણો. એ રાગ.

રે જીવ વિષય નિવારીએ, નારી સાથે શો નેહો રે;
સુંજ મૃણાલ તણી પરે, ઝટક દેખાવે છેહો રે. રે જીવ૦-૧
પટખંડ કેરો રાજિઓ, આપ તણો અંગ જાતો રે;
ચૂલણી ચૂકી મારવા, અવર કહું કિસી વાતો રે. રે જીવ૦-૨
જનમ લગે જે વાલહી, સૂરિકાંતા નારી રે;
કંઠે ઠવી અંશુઠડો, માર્યો નિજ ભરતારો રે. રે જીવ૦-૩
ચંદ્રવદની મૃગલોચની, ચાલંતી ગજ ચાલી રે;
રૂપે દીસે રૂચડી, પણ તે વિષની વેલી રે. રે જીવ૦-૪
વિષયારસ વિષ વેલડી, શેલડી સેવો ચંગો રે;
પંડીત જનને લોળવે, ક્ષણમાં દાખે ભંગો રે. રે જીવ૦-૫
નારી વિષય વિસાણીયો, દશકંધર દશ શીશો રે;
રાજ રમણી હારી કરી, નરક પડ્યો નિશદિશો રે. રે જીવ૦-૬
એક ઈંદ્રી પરવશ પણે, બંધન પામે જીવો રે;
મયગળ મોહ્યો હાથણી, બંધ પડ્યો કરે રીવો રે. રે જીવ૦-૭
મધુકર મોહ્યો માલતી, લેવા પરિમલ પૂરો રે;
કમળ ભિલતે માંહી રહ્યો, જળ આથમીયો સૂરો રે. રે જીવ૦-૮

દીપ શિખા દેખી કરી, રૂપે મોઢી પતંગો રે;
 સોના કારણ લોલીયો, હોમે આપણો અંગો રે. રે ૭૫૦-૬
 નાદ વિનોદે વીંધીયો, હરણ હણ્યો નિજ બાણો રે;
 રસના રસે માછલો, બાંધ્યો ધીવર બળો રે. રે ૭૫૦-૧૦
 પંડીત શીળવિજય તણા, શિષ્ય દીયે આશિષો રે;
 શીળસુરંગી ચૂનડી, તે સેવો નિશદીશો રે. રે ૭૫૦-૧૧

શ્રી ખુશાલરતન વિરચિત

હોકો નહિ પીવા વિષે સંજ્ઞાય

(૨૧૫)

હોકો રે હોકો શું કરો રે, હોકો તે નરકનું કામ;
 ૭૫ હણાયે અતિ ઘણા રે, વાઉકાય અભિરામ.

ભવિક જન મૂકો હોકાની ટેવ.-૧ એ આંકણી
 જ્યાં લગે હોકો પીજીએ રે, ત્યાં લગે ૭૫ વિનાશ;
 પાપ બંધાયે આકરાં રે, દયા તણી નહિ આશ. ભવિક૦-૨
 જે પ્રાણી હોકો પીયે રે, તે પામે બહુ દુઃખ;
 ઈમ બાણીને પરિહરો રે, પામે બહુલાં સુખ. ભવિક૦-૩
 ગજ લગે ધરતી બળે રે, ૭૫ હણાયે અનંત;
 જે નર હોકો મેલશે રે, તસ મળશે ભગવંત. ભવિક૦-૪
 દાવાનળ ઘણા પરજળે રે, હોકાનાં ઘળ એહ;
 નરકે જશે બાપડા રે, ધર્મ ન પામે તેહ. ભવિક૦-૫
 એકેંદ્રી બેઇદ્રીમાં રે, ફિરે અનંતીવાર;
 છેદન લેદન તાડના રે, તિહાં લહે દુઃખ અપાર. ભવિક૦-૬

બ્યસની જે હોકા તણા રે, તલપ લાગે જળ આપ;
 વનમાં વૃક્ષ છેદી કરી રે, અગ્નિ પ્રજ્વલિત કરાય. ભવિક૦-૭
 તિહાં પટ્ટકાયનાં જીવની રે, હિંસા નિરંતર થાય;
 હોકાનું જળ જિહાં ઠાળીયે રે, તિહાં બહુ જીવ હણાય. ભ૦-૮
 પોતે પાપ પૂરણ કરે રે, અન્યને ઘે ઉપદેશ;
 વળી અનુમોદન પણ કરે રે, ત્રિકરણ થાયે ઉદ્દેશ. ભવિક૦-૯
 મુખ ગંધાયે પીનારનું રે, ખેસી ન શકે કોઈ પાસ;
 જગમાં પણ રૂડું નહિ રે; પુણ્ય તણો થાય નાશ. ભ૦-૧૦
 સંવત અઢારને છોતેરે રે, ઉજવળ શ્રાવણ માસ;
 વાર બહસ્પતિ શોભતો રે, પૂનમ દિન શુભ ખાસ. ભ૦-૧૧
 તપગચ્છ મંડન સેહરો રે, દાનરતનસૂરિ રાય;
 મલ્લૂકરતન શિષ્ય શોભતા રે, આનંદ હરખ ન માય. ભ૦-૧૨
 પ્રતાપ પૂરણ ગિરૂઆ ધણી રે, શિવરતન તસુ શિષ્ય;
 હોકાનાં ફળ ઈમ કહ્યાં રે, ખુશાલરતન સુજગીશ. ભ૦-૧૩

શ્રી રૂપવિજયજી વિરચિત

શ્રી ઘડપણની સજ્જાય

(૨૧૬)

ઘડપણ કાં તું આવીયો રે, તુજ કોણ જીએ છે વાટ;
 તું સહુને અળખામણો રે, જેમ માંકણ ભરી ખાટ. ઘડ૦-૧
 ગતિ ભાગે તું આવતાં રે, ઉદમ ઉડી રે જાય;
 હાંતડલા પણ ખસી પડે રે, લાળ પડે મુખમાંય રે. ઘ૦-૨
 બળ ભાગે આંખો તણું રે, શ્રવણે સૂણ્યું નવિ જાય;
 તુજ આવે અવગુણ ઘણાં રે, વળી ઘોળી હોવે રોમ રાય રે.

ઘડપણ૦-૩

કેડ દુઃખે શુડા રહે રે, મુખમાં શ્વાસ ન માય;
 ગાલે પડે કરચલી રે, રૂપ શરીરનું જાય રે. ઘડપણ
 જીલલડી પણ લડથડે રે, આણ ન માને કોય;
 ઘેર સહુને અળખામણે રે, સાર ન પૂછે કોય રે. ઘડપણ
 દીકરા તો નાશી ગયા રે, વહુઅર દે છે ગાળ;
 દીકરી ન આવે હુંકડી રે, સળળ પડ્યો છે જન્મળ રે. ઘડપણ
 કાને તો ધાકો પડી રે, સાંભળે નહીય લગાર;
 આંખે તો છાયા વળી રે, એ તો દેખી ન શકે લગાર રે.
 ઉંબરો તો ડુંગર થયો રે, પોળ થઈ પરદેશ;
 ગોળી તો ગંગા થઈ રે, તમે જીવ્યો જરાના વેશ રે.
 ઘડપણ વહાલી લાપશી રે, ઘડપણ વહાલી ભિંત;
 ઘડપણ વહાલી લાકડી રે, તમે જીવ્યો ઘડપણની રીત રે.
 ઘડપણ તું અકદ્યાગરો રે, અણતેડ્યો મ આવેશ;
 જોખનિયું વહાતું રે, જતન હું તાસ કરેશ રે. ઘડપણ
 ફટફટ તું અલાગીયા રે, જોવનનો તું કાળ;
 રૂપ રંગને લાગતો રે, તું તો મ્હોટો ચંડાળ રે. ઘડપણ
 નીસંસે ઉસ્સસમે રે, તવને દીજીએ ગાળ;
 ઘડપણ કાં તું સરજીયો રે, લાગ્યો માહરે નિલાડ રે. ઘ
 ઘડપણ તું સદા વડો રે, હું તુજ કંઈ રે જીહાર;
 જે મે કહી છે વાતડી રે, જાણજે તાસ વિચાર રે. ઘડ
 કોઈ ન વંછે તુજને રે, તું તો દૂર વસાય;
 વિનયવિજય ઉવચાયનો રે, રૂપવિજય શુભ ગાય રે. ઘ

શ્રી નવકારવાલીની સજ્જાય

(૨૧૭)

કહેજે ચતુર નર એ કોણ નારી, ધરમી જનને ખ્યારી રે;
 જેણે જાયા બેટા સુખકારી, પણ છે બાળકુમારી રે. કહેજે૦-૧
 કોઈ ઘેર રાતી ને કોઈ ઘેર લીલી, કોઈ ઘેર દીસે પીળી રે;
 પંચરૂપી છે બાળકુમારી, મનરંજન મતવાળી રે. કહેજે૦-૨
 હૈડા આગળ ભલી રાખી, નયણાશુ' બંધાણી રે;
 નારી નહિ પણ મોહનગારી, જોગીશ્વરને ખ્યારી રે. કહેજે૦-૩
 એક પુરૂષ તસ ઉપર ઠાહે, ચાર સખીશુ' ખેલે રે;
 એક બેર છે તેહને માથે, તે તસ કેડ ન મેલે રે. કહેજે૦-૪
 નવ નવ નામે સહુ કો માને, કહેજે અથ' વિચારી રે;
 વિનયવિજય ઉવઝાયનેા સેવક, રૂપવિજય બુદ્ધિ સારી રે.
 કહેજે૦-૫

શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય વિરચિત

શ્રી કુચુરૂની સજ્જાય

(૨૧૮)

શુદ્ધ સંવેગી કીરિયા ધારી, પણ કુટિલાઈ ન મૂકે;
 બાહ્ય પ્રકારે કીરિયા પાળી, અભ્યંતરથી ચૂકે.
 જિહ્વ'દે કપટી કહીયા એહ, એહનું નામ ન લીજે. ૧
 રંગેલ કપડાં ખલે ધાબળી, કાબ દેખાડી બોલે;
 તરૂણી સુંદર દેખી વિશેષે, પુસ્તક વાંચતાં બોલે. જિહ્વ'દે૦-૨

પેંડા દેખી પડશે કાઢે, પડશે માન કરાવે;
 ખાખાં વહોરે ખાંતે કરીને, પૂરીને વોસિરાવે. જિણુદે૦-૩
 જ્ઞાન વિષે ઉપદેશ દેઈને, સૂક્ષ્મ પરિગ્રહ રાખે;
 એ કપટીનું નામ ન લીજે, ઈમ ઉત્સૂત્ર જે લાખે. જિણુદે૦-૪
 તાળી કુટવા સાથે ચાલી, શ્રાવિકા છે દશ ખાર;
 યાત્રાને મિષે એણી પરે વિચરે, દૂર રહ્યા આચાર. જિણુદે૦-૫
 પાશેર ઘીથી કરે પારણું, વળી ખાવે અધ શેર;
 તોહિ સાલા ઈણિ પરે બોલે, ઉપવાસે આવે ફેર. જિણુદે૦-૬
 બગલાંની પરે પગલાં માંડે, આડું દોડું જોવે;
 મહિલા સાથે બોલે મીડું, સાધુ વેષ વગોવે. જિણુદે૦-૭
 આચારાંગે વસ્ત્રનો લાંખ્યો, શ્વેતને માનોપેતે;
 તે તો મારગ દૂરે મૂક્યો, કપડાં રંગે હેતે. જિણુદે૦-૮
 બાજીગર જિમ બાજી ખેલે, ધિવર માંડે બળ;
 સંવેગી સુધા મત બણો, એ સહુ આળ જંબળ. જિણુદે૦-૯
 ઉંચું ઘર અગોચર હોવે, માસ કલ્પ તિહાં કીજે;
 સુખ શાતાયે પડિલેહણુ ચાલે, સુધા જન્મ ફળ લીજે. જિ૦-૧૦
 રાત્રિ જગાવે મહિલા મળીને, ગાવે ગીત રસાળ;
 ચાર વિકથાનાં કર્મ જ ખાંધે, મનમાં થઈ ઉજમાળ. જિ૦-૧૧
 મધ્યાન્હે મહિલાને તેડે, હસીને પૂછે વાત;
 અઢારમો ઉપાધાન વહોતો, અમ તુમ મળશે લાત. જિ૦-૧૨
 તવ તે કામિની હસીને બોલે, સાચું કહો છો સ્વામ;
 ગચ્છવાસી ગુરૂ આવી તે વઢશે, તવ તુમ જાશે મામ. જિ૦-૧૩
 નીચું જોઈને ઈણિ પરે લાંખે, લણવાનો ખપ કીજે;
 ન્હાની વય છે હજીય તુમારી, એક એક ગાથા લીજે. જિ૦-૧૪

દેટકની પરે પંથે ચાલે, શહેરમાં નીચું જોવે;
 ગડબડીયા ગાડાની પરે ચાલે, જિનશાસનને વગોવે. જિ૦-૧૫
 રૂમાલ પાઠાં રૂઝાં વેચે, જુનાં હાથમાં ઝાલે;
 તૃષ્ણા તોયે કિમહી ન મૂકે, વળી જાણે કોઈ આલે. જિ૦-૧૬
 છ કાય જીવનો દાહ કરાવે, ઠામ ઠામ પાપ બંધાવે;
 આંખિલ તપનું જોડું લઈને, કાંઈ અમને વહોરાવે. જિ૦-૧૭
 કદાગ્રહમાં પહેલા વ્રતનો, એહને લાગે દોષ;
 મૃધાવાદ તો પગ પગ ખોલે, તેહનો ન કરે શોષ. જિ૦-૧૮
 અદત્ત વસ્તુ અજાણુ થઈને, સાધારણુ સીરાવે;
 ચોથા વ્રતની વાત મ્હોટી, તેહમાં કામ જગાવે. જિ૦-૧૯
 વિધવા પાસે વિદ્વંસ થઈને, કામ કુસંગી માગે;
 વાયસની પરે મૈથુન સેવે, ચોથાવ્રતને ભાગે. જિષ્ટદે૦-૨૦
 મૈથુન સેવે પરિગ્રહ રાખે, પ્રોઠા પાતક ખાંધે;
 રાસલની પરે લોટયા હીંડે, વળી ઉપાડે ખાંધે. જિષ્ટદે૦-૨૧
 છઠ અકૃમાદિ ને અઠાઈ, નામ ધરાવે તપસી;
 મહિમા કારણ રાત્રે ખાવે, પ્રગટે તવ હોય હાંસી. જિ૦-૨૨
 નગર પિંડોળીયા થઈને નિર્લજ, પાસત્યા થઈ ખેસે;
 ચોરાશી ગચ્છ વહોરી ખાવે, મોટા ઘરમાં પેસે. જિષ્ટદે૦-૨૩
 મુખે મુહપત્તિ રાખી ખોલે, હાથે કરે છે ચાળા;
 માંહો માંહે સાને સમજે, આંખે કરે છે ટાળા. જિ૦-૨૪
 એ કપટીનો સંગ નિવારો, જેણે એ લેખ વિગોયો;
 લેખ ઉત્થાપી મહાએ ભુંડે, મનુષ્ય જન્મ ફળ ખોયો. જિ૦-૨૫
 આદિ થકી અરિહંત આચારજ, ઉપાધ્યાયને સાધુ,
 ઘોળે લેખે સહુ ધમ ખોલે, વાડને આરાધું. જિ૦-૨૬

મૂળ પંથ મિથ્યાત્વે ચાલે, સમજતો નહિ લેશ,
જિનમતનો મારગ છાંડીને, કલહો કરે વિશેષ. જિ૦-૨૭
આપમતિનો સંગ તણને, સાધુ વચને રહીએ;
વાચક જસ ઈમ ખોલે, જિન આજ્ઞા શિર વહીએ. જિ૦-૨૮

શ્રી ગુણવિજયણ વિરચિત.

શ્રી સર્વાર્થસિદ્ધ વિમાનની સજ્જાય

(૨૧૯)

સુતસિદ્ધારથ ભૂપનો રે. એ રાગ.

જગદ્દાનંદન ગુણનિલો રે, ત્રિશલાનંદન વીર;
છોડ્ડની પરે શીખવે રે, પુણ્ય કરો નિશ દિશે રે.
પુણ્ય ન મૂકીએ.
જેહથી શિવ સુખ હોય રે, તે કેમ ચૂકીએ. ૧ એ આંકણી.
પુન્યે સર્વાર્થ સાધીએ રે, સુર નર સુખ અતીવ;
તે વિવરીને હું કહું રે, સાંભળજો લવિ જીવો રે. પુણ્ય૦- ૨
સર્વાર્થસિદ્ધે અછે રે, ચંદરવો ચોસાળ;
મોતી ઝુમખો તિહાં વડો રે, આપે ઝાકઝમાળ રે. પુણ્ય૦- ૩
એક વચ્ચે મોતી વડું રે, ચોસઠ મણનું માન;
ચાર મોતી તસ પાખતી રે, બત્રીસ મણનાં પ્રધાનો રે. પુ૦- ૪
સોળ મણાં વળી શોભતાં રે, અઠ મુક્તાક્ષણ ચંચ;
આઠ મણાં સોળ જ મુણો રે, આણી રંગ અભંગો રે. પુ૦- ૫

ચાર મણાં વળી ચિત્તહરૂં રે, મુક્તાકૃણ બત્રીશ;
 બે મણુ કેરાં મનોહરૂં રે, ચોસઠ કહે જગદીશો રે. પુણ્ય૦- ૬
 એક મણા વળી જાણુને રે, એકસોને અઠાવીશ;
 તેહતું વણું ન સાંભળી રે, કોણુ ન ધૂણે શીશો રે. પુ૦- ૭
 સરવાળે સઘળાં મળી રે, દોયસેં ત્રેપન હોય;
 વલયાકારે જાણુને રે, તે માતી સહુ કોય રે. પુણ્ય૦- ૮
 પવન લહેરશું પ્રેરીયાં રે, સમકાળે તે જામ;
 સુખ્ય માતીશું આક્રમે રે, રણુણુ ઝણુણુણુ તામો રે. પુ૦- ૯
 મધુર નાદમેં સુંદરૂં રે, થાયે તેહ વિમાન;
 સુર રાજ તેહશું ઘણો રે, કુણુ કહે બુદ્ધિ નિધાન રે. પુ૦-૧૦
 તે માટે તે દેવતા રે, અતિ સુખીયા પુણ્યવંત;
 તિણે નાટક લીલા લહેરે, માને સુખ અનંતો રે. પુણ્ય૦-૧૧
 તેત્રીશ સાગર આઉખું રે, જાતું ન જાણે તેહ;
 સિદ્ધપાહુડે વીરજી રે, અવિતથ્થ બાખ્યું એહો રે. પુ૦-૧૨
 છઠું તણો તપ હોત જો રે, તો પહોંચત નિરવાણુ;
 સિદ્ધશિલા તિહાંથી અછેરે, જોજન બાર પ્રમાણો રે. પુ૦-૧૩
 એક વાર ઇહાં અવતરી રે, દીક્ષા ગ્રહી શુરૂં પાસ;
 કેવળજ્ઞાન લહી કરી રે, પહોંચે શિવ સુખ વાસો રે. પુ૦-૧૪
 તેત્રીશ સહસ્ર વરસ પછી રે, ભૂખ તણી રૂચી હોય;
 તરત અમૃતમય પરિણમે રે, લવ સત્તમ સુર જોયો રે. પુ૦-૧૫
 પુણ્યે શિવસુખ સંપદા રે, પુણ્યે લીલ વિલાસ;
 ગુણુવિજય પ્રભુ શું કહેરે, પુણ્ય થકી ક્રમે આશો રે. પુ૦-૧૬

શ્રી પદ્મવિજયજી વિરચિત વણુઝારાની સંજ્ઞા

(૨૨૦)

નર ભવ નયર સોહામણું વણુઝારા રે, પામીને કરજે વ્યાપાર,
અહો મોરા નાયકરે.
સત્તાવન સંવર તણી, વણું પોઠી ભરજે ઉદાર. અહો-૧
શુભ પરિણામ વિચારતા, વણું કરિયાણું બહુ મૂલ; અહો
મોક્ષ નગર જાવા ભણી, વણું કરજે ચિત્ત અનુકૂલ. અહો-૨
ક્રોધ દાવાનલ ઓલવે, વણું માન વિષય ગિરિરાજ; અહો
ઓલંઘજે હળવે કરી, વણું સાવધાન કરે કાજ. અહો-૩
વંશ જાલ માયા તણી, વણું નવિ કરજે વિસરામ; અહો
ખામી મનોરથ ભટ તણી, વણું પૂરણું નહિ કામ. અહો-૪
રાગ દ્વેષ દોય ચોરટા, વણું વાટમાં કરશે હેરાન; અહો
વિવિધ વીચું ઉલ્લાસથી, વણું તે હણજે રે ઠાય. અહો-૫
એમ સવિ વિધન વિદારીને, વણું પહોંચજે શિવપુર વાસ; અ
ક્ષય ઉપશમ જે ભાવના, વણું પોઠે ભર્યાં ગુણરાશ. અહો-૬
ખાયક ભાવે તે થશે, વણું લાભ હોશે તે અપાર; અહો
ઉત્તમ વણુજ જે એમ કરે, વણું પદ્મ નમે વારંવાર. અ-૭

શ્રી વીરવિજયજી વિરચિત સોદાગરની સંજ્ઞા

(૨૨૧)

લાવો લાવો ને રાજ મુંઘાં મુલનાં મોતી.-એ રાજ.
મુણુ સોદાગર જે, દિલકી ખાત હમેરી,

તેં સોદાગર દૂર વિદેશી, સોદા કરનકું આયા;
 મોસમ આયે માલ સવાયા, રતનપુરીમાં ઠાયા. સુણુ૦-૧
 તિતું દલાલકું હર સમજાયા, જિનસે બહોત ન કાયા;
 પાંચું દીવાતું પાઉં જડાયા, એકકું ચોકી ખીઠાયા. સુણુ૦-૨
 નફા દેખ કર માલ બહિરણાં, ચુઆ કટે ન ચું ધરના;
 દોતું દગાબાણુ દૂર કરનાં, દીપકી જ્યોતે ફિરનાં. સુણુ૦-૩
 એર દિન વલી મહેલમેં રહનાં, બંદરકું નહિ લાનાં;
 દશ સહેરશે દોસ્તીહિ કરનાં, ઉનસેં ચિત્ત મિલાનાં. સુ૦-૪
 જનહર તજનાં જિનવર ભજનાં, સજના જિનકું દલાઈ;
 નવસરહાર ગલેમેં રખનાં, જખનાં લખકી કટાઈ. સુણુ૦-૫
 શિર પર મુગટ ચમર ઢાલાઈ, અમ ઘર રંગ વધાઈ;
 શ્રી શુભ વીરવિજય ઘર બઈ, હોત સતાખી સગાઈ. સુ૦-૬

શ્રી રત્નતિલક મુનિ વિરચિત

કાયાની સજાયા

(૨૨૨)

કાયા રે વાડી કારમી, સીચંતાં રે સૂકે;
 ઉઠ કોડ રોમાવલી, ફલ ફૂલ ન મૂકે. કાયા૦-૧
 કાયા માયા કારમી, ભેવંતાં બશે;
 મારગ લેજો મોક્ષનો, જીવડો સુખ પાશે. કાયા૦-૨
 અરિહંત આંખો મોરીયો, સામાયિક થાણે;
 મંત્ર નવકાર સંભારજો, સમકિત શુદ્ધ ઠાણે. કાયા૦-૩
 વાડી કરો વિરતી તણી, સવિ લોભ નિવારો;
 શીલ સંયમ દોતું એકઠાં, ભલી પેરે પારો. કાયા૦-૪

શ્રી પદ્મવિજયણ વિરચિત વણુઝારાની સંજ્ઞાય

(૨૨૦)

નર ભવ નયર સોહામણું વણુઝારા રે, પામીને કરજે વ્યાપાર,
અહો મોરા નાયકરે.

સત્તાવન સંવર તણી, વણું પોઠી ભરજે ઉદાર. અહોં-૧
શુભ પરિણામ વિચારતા, વણું કરિયાણું બહુ મૂલ; અહોં
મોક્ષ નગર ભવા ભણી, વણું કરજે ચિત્ત અનુકૂલ. અહોં-૨
ક્રોધ દાવાનલ ઓલવે, વણું માન વિષય ગિરિરાજ; અહોં
ઓલંઘજે હળવે કરી, વણું સાવધાન કરે કાજ. અહોં-૩
વંશ બલ માયા તણી, વણું નવિ કરજે વિસરામ; અહોં
ખામી મનોરથ ભટ તણી, વણું પૂરણતું નહિ કામ. અહોં-૪
રાગ દ્વેષ દોય ચોરટા, વણું વાટમાં કરશે હેરાન; અહોં
વિવિધ વીચું ઉલ્લાસથી, વણું તે હણજે રે ઠાય. અહોં-૫
એમ સવિ વિધન વિદારીને, વણું પહોંચજે શિવપુર વાસ; અં
ક્ષય ઉપશમ જે ભાવના, વણું પોઠે ભર્યાં ગુણરાશ. અહોં-૬
ખાયક ભાવે તે થશે, વણું લાભ હોશે તે અપાર; અહોં
ઉત્તમ વણુજ જે એમ કરે, વણું પદ્મ નમે વારંવાર. અં-૭

શ્રી વીરવિજયણ વિરચિત સોદાગરની સંજ્ઞાય

(૨૨૧)

લાવો લાવો ને રાજ મુઘાં મુલનાં મોતી.-એ રાગ.

મુણુ સોદાગર બે, દિલકી ખાત હમેરી,

તેં સોઢાગર દૂર વિદેશી, સોઢા કરનકું આયા;
 મોસમ આયે માલ સવાયા, રતનપુરીમાં ઠાયા. સુણ૦-૧
 તિનું દલાલકું હર સમઝાયા, જિનસે બહોત ન કાયા;
 પાંચું દીવાનું પાઉં જડાયા, એકકું ચોકી ખીઠાયા. સુણ૦-૨
 નકા દેખ કર માલ બહિરણાં, ચુઆ કટે ન ચું ધરના;
 દોનું દગાબાજી દૂર કરનાં, દીપકી બ્યોતે ફિરનાં. સુણ૦-૩
 ઓર દિન વલી મહેલમેં રહનાં, બંદરકું નહિ લાનાં;
 દશ સહેરશેં દોસ્તીહિ કરનાં, ઉનસેં ચિત્ત મિલાનાં. સુ૦-૪
 જનહર તજનાં જિનવર ભજનાં, સજના જિનકું દલાઈ;
 નવસરહાર ગલેમેં રખનાં, જખનાં લખકી કટાઈ. સુણ૦-૫
 શિર પર મુગટ ચમર ઢાલાઈ, અમ ઘર રંગ વધાઈ;
 શ્રી શુભ વીરવિજય ઘર બાઈ, હોત સતાખી સગાઈ. સુ૦-૬

શ્રી રત્નતિલક મુનિ વિરચિત

કાયાની સજાયા

(૨૨૨)

કાયા રે વાડી કારમી, સીચંતાં રે સૂકે;
 ઉઠ કોઠ રોમાવલી, ફલ ફૂલ ન મૂકે. કાયા૦-૧
 કાયા માયા કારમી, જ્વેવંતાં બાશે;
 મારગ લેજો મોક્ષનો, જીવડો સુખ પાશે. કાયા૦-૨
 અરિહંત આંખો મોરીયો, સામાયિક થાણે;
 મંત્ર નવકાર સંભારજો, સમકિત શુદ્ધ ઠાણે. કાયા૦-૩
 વાડી કરો વિરતી તણી, સવિ લોભ નિવારો;
 શીલ સંયમ દોનું એકઠાં, ભલી પેરે પારો. કાયા૦-૪

પાંચ પુરૂષ દેશાવરી, બેઠા એણી ડાલી;
 કૂળ ચૂંટીને ચોરીઆ, ન કરી રખવાલી. કાયા૦-૫
 ઈણ વાડી એક સૂડલો, સુખ પિંજર બેઠો;
 બહુત જતન કરી રાખીઓ, બતો કિણુહી ન દીઠો. કા૦-૬
 ભોળપણે ભવ હારીયો, મતી મોડી સંભાલી;
 રત્નચિંતામણી સારીખી, કાંઈ ગાંઠ ન વાલી. કાયા૦-૭
 રત્નતિલક સેવક ભણે, સુણે બે વનમાલી;
 વાડ ભલી પરે પાળબે, કરબે ઠંગ વાલી. કાયા૦-૮

શ્રી હર્ષમુનિ વિરચિત

હોંશીડાની સંજ્ઞાય

(૨૨૩)

હોંશીડા ભાઈ હોંશ ન કીજે મહોટી,
 વાવી છે બંટી બાજરી તો શાલી કેમ લહિયે મોટીરે; હોં૦
 જેણે દીધું તેણે લીધું જે દેશે તે લેશે;
 જેણે નવિ દીધું તેણે નવિ લીધું, દીધા વિના કેમ લેશેરે. હોં૦-૧.
 વાળ્યા વિના કર્ષણ કેમ લહીયે, સેળ્યા વિના કેમ ઠરીયે;
 પુણ્ય વિના મનોરથ મોટા, દીધા વિણ કેમ કરીયે રે. હોં૦-૨
 શીસાની અકોટી આપી, તરૂવાની ત્રોટી;
 તે સોનાર કને કેમ માગીશ, સોનાની કરી મોટી રે. હોં૦-૩
 શાલિભદ્ર ધન્નો કયવન્નો, મૂલદેવ ધનસાર;
 પુણ્ય વિશેષે પ્રત્યક્ષ પામ્યા, અલવેસર અવતાર રે. હોં૦-૪

જોલું બાણી રૂડું પામી, કરજો ધર્મ સખાઈ;
સાધુ હર્ષ કરજોડી વીનવે, દીધું લેશે ભાઈ રે. હોં-૫

શ્રી મધુખિંદુની સજ્ઞાય

(૨૨૪)

ઢાળ

સરસતી મુજ રે, માતા ઘો વરદાન રે,
પૂછે જ્ઞાતમ રે, ભાષે શ્રી વર્દ્ધમાન રે;
છંડો ગિરિઆરે, વિરિઆ વિષયનું ધ્યાન રે,
વિષયારસ રે, છે મધુખિંદુ સમાન રે.

તુટક

મધુખિંદુ સરીખો વિષય નિરખો, જોઈ પરખો ચિત્તશું,
નર જનમ હાર્યો મોહ ગાર્યો, પિંડ ભાર્યો પાપશું;
કંતાર પડીયો નાગ નડીયો, કોઈ દેવાભુષિયો,
વડવૃક્ષ જડીયો વેગે ચડીઓ, રંક રડીઓ છપિયો.-૧

ઢાળ

વડ હેઠળ રે, ક્રૂપ અછે અસરાળ રે,
દોય અજગર રે, મગર નિશ્ચયા વિકરાળ રે;
ચિહ્ન પાસે રે, ચાર ભુજંગમ કાળ રે,
વળી ઉપર રે, મોટો છે મહુચાલ રે.

તુટક

મહુચાલ માખી રગત ચાખી, ચંચુ રાખીને રહી,
ઢંઢાલતો ગજરાજ ધાયો, પડત વડવાઈ અહી;

વડવાઈ કાપે ઉદર આપે, તાપ સંતાપે શ્રદ્ધે
મધુ થકી ગળીઓ બિંદુ ઢળીયો, તેણે મુખ લીણા રા

ઢાળ

એહ સંકટ રે, છોડણ દેવ દયાળ રે,
હુઝા હરવા રે, ત્રિદાધર તતકાળ રે
ઉદરવારે, ધરીયું તાસ વિમાન રે,
ઓ આવે રે, મધુબિંદુ કરે સાન રે

મુટક

મધુબિંદુ આપે વચન ભાષે, કર લાલચ લખ વળી
વાર વાર રાખે સાન પાષે, રહો ક્ષણ એક પર
તસ ખેચર મળીયો વેગે વળીયો, રંક રળીયો તે નર
મધુબિંદુ આટે વિષય સાટે, કહ્યો ઉપનય જગર

ઢાળ

ચોરાશી લખ રે, ગતિ વાસી કાંતાર રે,
મિથ્યામતિ રે, ભૂલો ભમે સંસાર રે
જરા મરણ રે, અવતરણ એ કૂપ રે,
આઠ ખાણી રે, પાણી પગઈ સંરૂપ રે

મુટક

આઠ કર્મ ખાણી દોય જાણી, તિરિય નિરયા અજગરા
ચારે કષાયા મોહ માયા, લંબકાયા વિષ
દોય પક્ષ ઉદર મરણ ગજવર, આયુ વડવાઈ વટા
ચટકા વિયોગા રોગ શોગા, લોગ યોગા સામ

ઢાળ

વિદ્યાધર રે, સદગુરુ કરે સંભાળ રે,
તેણે ધરીયું રે, ધર્મ વિમાન વિશાળ રે;
વિષયારસ રે, મીઠો જેમ મહુચાલ રે,
પડખાવે રે, બાળ યોવન વય કાળ રે.

ત્રોટક

રહ્યો બાળ યોવન કાળ તરૂણી, ચિત્તહરણી નિરખતો,
ધરભાર યુત્તો પંક ખુત્તો, મહવિશુત્તો પોષતો;
આનંદ આણી જૈન વાણી, ચિત્ત જાણી જાગીયે,
ચરણુપ્રભોદ સુશિષ્ય જપે, અચળ સુખ એમ માગીયે.-૫

શ્રી ધર્મસિંહમુનિ વિરચિત

શ્રી સામાયિકની સજ્ઞાય

(૨૨૫.)

કર પડિછમણું ભાવશું, હોય ઘડી શુભધ્યાન લાલ રે;
પરભવ જાતાં જીવને, સંખલ સાચું જાણુ લાલ રે. કર૦-૧
શ્રીવીર મુખે ઈમ ઉચ્ચરે, શ્રેણિક રાય પ્રત્યે જાણુ લાલ રે;
લાખ ખાંડી સોના તણી, દીયે દિન પ્રત્યે દાન લાલ રે. કર૦-૨
લાખ વરસ લગે તે વળી, એમ દીયે દ્રવ્ય અપાર લાલ રે;
એક સામાયિકને તોલે, ન આવે તેહ લગાર લાલ રે. કર૦-૩
સામાયિક ચઢવિસતથો ભલું, વંદન હોય હોય વાર રે;
વ્રત સંભાળો રે આપણા, તે ભવ કર્મ નિવાર લાલ રે. કર૦-૪
કર કાઉસગ શુભ ધ્યાનથી, પચ્ચખખાણુ સૂધું વિચાર લાલ રે;
હોય સંધ્યાયે તે વળી, ટાળો ટાળો અતિચાર લાલ રે. કર૦-૫

શ્રી સામાયિક પ્રતાપથી, લહીયે અમર વિમાન લાલ રે;
ધર્મસિંહ મુનિ એમ ભણે, એ છે મુક્તિ નિદાન લાલ રે.કર૦-૬

શ્રી વિજયભદ્ર વિરચિત શિયળ વિષે સંજ્ઞાય

(૨૨૬)

ઢાળ

એ. તો નારી રે, બારી છે દુર્ગતિ તણી,
છાંડ સંગત રે, મૂરખ તું પર ત્રી તણી;
જીવ ભોળા રે, ડોળા તેહ શું મમ કરે,
શીખ માની રે, છાની વાત તું પરિહરે.-૧

ત્રુટક

એ વાત કરીશ પરનારી સાથે, લોક સહુ હેરે અછે,
રાય રાંક થઈને રખ્યા રાને, સુખે નહીં જોસે પછે;
એ મદનમાતી વિષયરાતી, જેસી કાતી કામિની,
પહેલું તો વળી સુખ દેખાડે, પછે પછાડે ભામિની.-૨

ઢાળ

કર પગના રે, નયણ વયણ આળા કરી,
જોલાવી રે, નર લેઈ ધાયે મુંઢરી;
જોળાવી રે, હાવ ભાવ દેખાડશે,
પગે લાગી રે, મરકલડે મન પાડશે.-૩

ત્રુટક

એ પાસ પાડે ધન ગમાડે, માન ખડે લે લછી,
 બોલાંતી રૂડી ચિત્ત કૂડી, કૂડ કપટની કાથળી;
 એ નર અમૂલક વ્યસન પડીઓ, પછે ન પોસાય પાયકો,
 દિવાન દંડે માન ખડે, માર સહે પછે રાયકો.-૪

ઢાળ

છાંડી દેશે રે, વેશ્યાનાર લંપટ નરા,
 સહુ સધવા રે, વિધવા દાસી દૂરે કરા;
 જા નાશી રે, રૂપ દેખી જીવ એહ તણું,
 બિલો રહી રે, એહ સામું મમ જો ઘણું.-૫

ત્રુટક

ઘણું મ જોઈશ એહ સામું, ફૂલ સી દીઠે નવિ ગમે,
 જિમ શૂની પૂઠે શ્વાન હીડે, તિમ પરનારી પૂઠે કાં ભમે;
 જિમ બિલાડો દૂધ દેખે, ડાલે ડાંગ ન દેખે એ,
 પરનાર પેંધો પુરૂષ પાપી, કીસ્યો ભય ન લેખે એ.-૬

ઢાળ

ફૂલ વેણી રે, શિર સિંહર સેંથો ભર્યો,
 તે દેખી રે, ફટ મૂરખ મન કાં ફર્યો;
 દેખી ઢીલાં રે, ઢીલી ઇદ્રિય કરી ગહગહ્યો,
 શિર રાખડી રે, આંખે દેઈ તું કાં રહ્યો.-૭

ત્રુટક

કાં રહ્યો મૂરખ આંખે દેઈ, શણગાર ભાર એણે ધર્યા,
 એ ઉઠી જિજ્ઞાસ, આંખે પીયા કાન કૂપા મળ ભર્યા;

નારી અગ્નિ પુરુષ માખણ, બોલ બોલતાં પીગળે,
 સ્ત્રી દેહમાં શું સાર દીઠો, મૂઠ મોહીઆ કાં કરે.-૮
 દાળ

ઇન્દ્રિય વાહ્યો રે, જીવ અજ્ઞાની પાપીઆ,
 માને નરકહ રે, સ્વર્ગ કરી વિષ વ્યાપીઆ;
 કાં ભૂલો રે, શણગાર દેખી એહના,
 બણો પ્રાણી રે, એ છે દુઃખની અંગના.-૯

ત્રુટક

અંગના તું છોડી છોડ રે, જસ કીર્તિ સઘળે લહે,
 કુશીલનું જો નામ લીએ કો, પરલોક દુર્ગતિ દુઃખ સહે;
 વિજયભદ્ર બોલે જે નવિ ડોલે, શિયળ થકી જે નરવરા,
 તસ પાયે લાગું સેવા માગું, જે જગમાંહે જયકરા.-૧૦

શ્રી સમયસુંદર વિરચિત

ઘોખીડાની સંજ્ઞાય

(૨૨૭)

ઘોખીડા તું ઘોજે મનનું ઘોતીયું રે, રખે રાખતો મેલ લગાર રે;
 એણે રે મેલે જગ મેલો કર્યો રે, અણુઘોયું ન રાખ લગાર
 રે. ઘોખીડા-૧

જિનશાસન સરોવર સોહામણું રે, સમકિત તણી રૂડી પાર રે;
 દાનાદિક આરે ખારણું રે, માંહી નવતત્ત્વ કમળ વિશાળ રે.
 ઘોખીડા-૨

તિહાં ઝીલે મુનિવર હંસલા રે, પીયે છે જપ તપ નીર રે;
 શમ દમ આદે જે શિલા રે, તિહાં પખાલે આતમ ચીર રે. ઘો-૩

તપવળે તપ તડકે કરી રે, જાળવળે નવ પ્રહા વાડ રે;
છાંટા ઉડાડે પાપ અઢારના રે, એમ ઉજળું હોશે તતકાળ રે.

ઘોળીડા૦-૪

આલોચણુ સાળુડો સૂધો કરે રે, રખે આવે માયા સેવાળ રે;
નિશ્ચે પવિત્રપણું રાખળે રે, પછે આપણા નિયમ સંભાળ રે.

ઘોળીડા૦-૫

રખે મૂકતો મન મોકળું રે, પડ મેલીને સંકેલ રે;
સમઝમુંદરની શીખડી રે, સુખડી અમૃતવેલ રે. ઘો૦-૬

શ્રીવિશુદ્ધવિમલ વિરચિત

યૌવનની અસ્થિરતાની સજઝાય

(૨૨૮)

જો જો રે એ જોખનીયું મેં, જાણ્યું કેઈ દિન રહેશે રે;
ઘણા દિવસની પ્રીતડી કાંઈ, જાતું મુજને કહેશે રે. જો જો૦-૧
જોખનવય જીવતી રસ રાતો, ધન કારણ જહુ ધાતો રે;
પુદ્ગલશું નિશદિન રહ્યો રાતો, કાળ ન જાણ્યો જાતો રે. જો૦-૨
જાતે રે પછે જોખનીયે, વળી જરા રાક્ષસી મેલી રે;
સવં લોહી ચૂસી લીયે એ, તિલને જિમ કરે તેલી રે. જો૦-૩
કાળા તે ઘોળા થયા એ, તનનો જોરો ભાંગ્યો રે;
ઈચ્છા અંધેર કરી જહુ વાધે, લોભ પિશાચ તે લાગ્યો રે. જો૦-૪
શ્રવણે કાંઈ સુણે નહિ એ, આંખે પણ નવિ સૂઝે રે;
લાખો ગમે લાળ ચૂવે, મૂરખ તોહિ ન જુઝે રે. જો જો૦-૫
દાંત સવિ મુખથી ગયા એ, હાથ પગ નવિ હાલે રે;
ચિંત્યો કામ એ નવિ થાયે, એ ઘડપણ જહુ સાલે રે. જો૦-૬

સજ્જન વર્ગ સહુ એમ ભાંડે, જડ તે શું એ બાણે રે;
 લવ લવ કરતો લાજ નહીંએ, કોણ ગણે તૃણ તોલે રે. જો-૭
 વઠેલ વહુરો એણી પરે ખોલે, તાતયાડીયો તાણો રે;
 લાઠી લેઈ લૂંડીને હાંકે, એ વૃદ્ધ તણાં સુખ માણો રે. જો-૮
 કટુક વચન સુણી એમ શ્રવણે, શિર ધુણે ખડુ ઝુરે રે;
 જરાએ જીરણ કર્યોએ, આંખે આંસુ ચૂવે રે. જો જો-૯
 સાત લલા આવી ચડયા એ, કેહને જઈને કહીએ રે;
 અવસરે તું ચેત્યો નહિ પ્રાણી, સમતાએ હવે સહીએ રે. જો-૧૦
 હે હે જન્મ એળે ગયો એ, સ્વજન કિણ રંગ શું મોહીઓ રે;
 પાપ કરી આણીને પોખ્યો, નરભવ એળે ખોયો રે. જો-૧૧
 બાણુંતાં પણ કેઈ ભવિ પ્રાણી, કરિ જિમ કચરે ખૂંચે રે;
 મોહ મહાબલે ગુંથાણા, ખેલે મશક જિમ ગૂંચે રે. જો-૧૨
 એહવું બાણી ચિત્તમાંહિ આણી, પુણ્ય કરો ભવિ પ્રાણી રે;
 જન્મ જરા કરવું નહિ હોવે, ઈમ કહે કેવળનાણી રે. જો-૧૩
 પાંડિત વીરવિમળ ગુરૂ સેવક, વિશુદ્ધ કહે ચિત્ત ધરને રે;
 એ સંસાર અસાર મન આણી, ધર્મ તે વહેલો કરને રે.
 જો જો-૧૪

શ્રી દેવવિજયજીવાચક વિરચિત

શ્રી અષ્ટમીની સંજ્ઞાપ

(૨૨૯)

શ્રી સરસ્વતી ચરણે નમી, આપો વચન વિલાસ; ભવિયણ.
 અષ્ટમી ગુણ હું વર્ણવું, કરી સેવકને ઉલ્લાસ. ભવિયણ.-૧

અષ્ટમી તપ ભાવે કરો, આણી હર્ષ ઉમેદ; ભવિયણ.
 તેા તુમે પામશે ભવ તણો, કરશે કર્મનો છેદ. ભવિં અ૦-૨
 અષ્ટપ્રવચન તે પાળીએ, ટાળીએ મદનાં ઠામ; ભવિયણ.
 અષ્ટ પ્રાતિહાર્ય મન ધરી, જપીએ જિનતું નામ. ભ૦ અ૦-૩
 એહવો તપ તુમે આદરો, ધરો મનમાં જિનધર્મ; ભવિયણ.
 તેા તુમે અપવાદથી છુટશે, ટાળશે ચિહું ગતિમર્મ. ભ૦ અ૦-૪
 જ્ઞાન આરાધન એહ થકી, લહીએ શિવ સુખ સાર; ભવિં
 આવાગમન જન નહિ હૂએ, એ છે જગ આધાર. ભ૦ અ૦-૫
 તીર્થંકર પદવી લહે, તપથી નવે નિધાન; ભવિયણ.
 જીઓ મદિલકુમરી પરે, પામે તે બહુ ગુણ જ્ઞાન. ભ૦ અ૦-૬
 એ તપના છે ગુણ ઘણા, ભાંખે શ્રી જિન ઈશ; ભવિયણ.
 શ્રીવિજયરત્નસૂરીદનો, વાયક દેવસૂરીશ. ભવિં અ૦-૭

શ્રી સહજસુંદર વિરચિત

શ્રી કાયાપુર પાટણની સજ્જાય

(૨૩૦)

કાયાપુર પાટણ રૂઝડો, પેખો પેખો નવ પોલ માન રે;
 હંસ રાજ રંગે રમે રાજિયો રે, મળીયો મળીયો મન પરધાન
 રે. કાયા કારમી.-૧
 જીવ જાણે જે સર્વ માહરં, કૂડો કૂડો કુટુંબ સંઘાત રે;
 રાત્રે જેમ પંખી ખેસે એકઠાં, ઉડી ઉડી જાય પ્રભાત રે. કા૦-૨
 એક જીવ તણી વેલડી, કરહલા દોય ચરંત રે;
 એક કાળોને ખીજે ઉજળો, દિન દિન વેળા ઘટંત રે. કા૦-૩
 એક તરૂવર ઘનરસ ચડે, એક પડે પીંપળ પાન રે;
 ચતુર પણ જોજો પારખું, હીયડે ધરજો અરિહંત ધ્યાન રે.

કાયા૦-૪

ધણ વાટે નથી બેઠા વાણીયા, વળી નથી હાટનું કામ રે;
એવું જાણી સાથે લેને સંખળો, વેગળું છે મુક્તિનું ગામ રે.

કાયા૦-૫૬.

આપણો આતમા ખાલુડો, સરસ જોખન લહે વેષ રે;
મુક્તિ રમણી પરણાવને, સહજસુંદર ઉપદેશ રે. કા૦-૬

શ્રી લાભવિજયજી કૃત

ધીના ગુણની સંજ્ઞાય

(૨૩૧)

દોહા

ભવિયજી ભાવ ઘણો ધરી, આણી ગુણની શ્રેણિ;
સૂપડાં સરખાં થાય જો, ચાળણી પરે મહજેણિ.—૧
સાપ તણા ગુણ મ આણજો, ગાય તણા ગુણ આણ;
જીઓ ચાર નીરસ ચરી, આપે ધૃત અહિનાણ.—૨
ધૃત તણા ગુણ વર્ણવું, સાંભળજો નર નાર;
વસ્તુ સઘળી જોઈ સહી, ધૃત સમી નહિ સંસાર.—૩

દાળ ચોપાધની દેશી

ધૃત રૂપ વાધે બળ કાંતિ, ધૃત ક્રોધે થાયે ઉપશાંતિ;
હ્રુપું ધાન્ય તે દોહીલું પચે, ધૃત સહિત સહુ કોને પચે.—૪
કુકસ ખાકસ જેહમાં ધૃત, તેહ ધાન્ય લાગે અમૃત;
વાણીયા બ્રાહ્મણ સર્વ સુજાણ, ધૃત પામે તે ધુજે પ્રાણ.—૫
હાથ પગ ઉતર્યા સંધાય, દીલ તણા તે ખોડા જાય;
ધૃતની પરે વિગલ કહેવરાય, એ ઉપમા ધૃતને દેવરાય.—૬

બાળકને ધૃત વહાણું સહી, રોઈને રોટી ધી લેહી;
 વળી લહે એક વાર તે રંગે, ધૃત જિમે દેહી તગતમે.-૭
 ધૃત થકી નારાં પૂરાય, સુવાવડી પણ ધીઅ જ ખાય;
 બળદ પીએ તો માતો થાય, ધી ખાધે નબળાઈ જાય.-૮
 જિભા રહીને ધી પીજીએ, તેજ સખળ આંખે કીજીએ;
 ગાયનું ધી હરે સવિ વાય, વ્યાધિ સર્વે ધીથી જાય.-૯
 શાક પાક થાય બલાં ધીથી, બીજું એહવું એસડ નથી;
 ધીનો દીવો માંગલિક કહ્યો, ધીએ જમાઈ રીસાતો રહ્યો.-૧૦
 ન્હાના મહોટા કુલેર કરે, થીજું હોય તો લખકો ભરે;
 સુંવાળું ગલગલ ઉતરે, સીહારી હોય તો માખણ હરે.-૧૧
 સાસુ જમાઈ કરવા મેળ, કોષ ઉપાડી કીધો ભેળ;
 ખલહળ નામે લલી કહેવાય, ધી પીરસે તો પ્રીત જ થાય.-૧૨
 વરે પૂછે ધી કેતું વજ્યું, ધીઅ પખે તે લેખું કહ્યું;
 ધી સંચો રે વિવાહ અછે, બીજી વસ્તુ લેશું પછે.-૧૩
 ધૃતદાને સમકિત આણીયે, ધન્નો સારથપતિ જગ જાણીયે;
 બ્રાહ્મણને ધી વખાણીયા, નિત્ય જમે પુણ્યવંત વાણીયા.-૧૪
 પામર ખાયે પર વિવાહે, કરખી ખાયે પર ઘર જાયે;
 ઉંદર સાપ વૃક્ષ તે થાય, ધન ઉપર પરડી રહે પાય.-૧૫
 બુધવારે ધી ટીકું કરે, શૂળ રોગ ઉપદ્રવ હરે;
 ઘરડાને ધી વહાણું સહી, જૂના હાડ રહે ધીથી લહી.-૧૬
 પાટી પીડે ધી મૂકીએ, ઘાવ વળી ગુંમડ ત્રહ દીએ;
 ધી ખાધે તપ સોહિલો થાય, પગ બળ નયણે તેજ કહાય.-૧૭
 છતું ધીય જે પીરસે નહિ, નરનાં નામ તસ લીજે નહિ,
 સઘળા ઉપર ધૃત છે સાર, તે મત વારો વારો વાર.-૧૮
 ૨૧

ધીના ગુણને ઉત્તમનાં વચણ, એ બે સરખાં બાણો સચણ;
શુભવિજય પંડીતથી લહ્યો, લાભવિજય ધીનો ગુણ કહ્યો.-૧૯

શ્રી હેતવિજયજી કૃત

અઢાર નાતરાંની સજ્જાય

ઢાળ પહેલી

(૨૩૨)

પહેલાંને સમરૂં પાસ પંચાસરો રે, સમરી સરસ્વતી માય;
નિજ ગુરૂ કેરાં રે ચરણ નમી કરી રે, રચશું રંગ સજ્જાય.-૧
ભવિ તુમે બે બે એ સંસાર નાતરાં રે, એક ભવે હૂઆં અઢાર;
એહવું બાણીને દૂરે નિવારબે રે, જિમ પામો સુખ અપાર.

ભવિ૦-૨

નગરમાં મોટું રે મથુરા બાણીએ રે, તિહાં વસે રે ગણિકા એક;
કુબેરસેના રે નામ છે તેહતું રે, વિલસે સુખ અનેક. ભ૦-૩
એક દિન રમતાં પર શું પ્રેમમાં રે, ઉદરે રહ્યું ઓધાન;
પૂરણ માસે પ્રસન્નું બેહતું રે, એક બેટો બેટી સુબાણ. ભ૦-૪
વેશ્યા વિમાસે આપણને ઘરે રે, કુણ બળવશે એ બાળ;
ક્ષણ ક્ષણ બેવાં ધોવાં ને ધવરાવવાં રે, કુણ કરે સાર સંભાળ.

ભવિ૦-૫

એહવું વિમાસી રે પેટીમાં લઈ રે, ઘાલ્યાં બાળક દોય;
માંહે તે મેલી નામાંકિત મુદ્રિકા રે, નદીમાં ચાલવે સોય. ભ૦-૬
જમુનામાં વહેતી રે આવી શૌરીપુરી રે, વહાણું તે વાહ્યું તે વાર;
તવ તિહાં આવ્યા રે દોય વ્યવહારીયા રે, નદી કાંઠે હૃષ અપાર.

ભવિ૦-૭

ફરથી દીઠી રે પેટી આવતી રે, હેડે વિમાસે દોય;
એહમાં જે હોશે રે તે આપણુ બેહુ રે, વહેંચી લેશું સોય.

ભવિ-૮

બોલ બંધ કીધા દોય વ્યવહારીયે રે, કાઢી પેટી તે બહાર;
પેટી ઉઘાડી રે છાની સોડમાં રે, લેઈ આવ્યા નગર મોઝાર.

ભવિ-૯

પેટી ઉઘાડીને નિહાળતાં રે, દીઠાં બાળક દોય;
મનમાં વિચારે રે દોય વ્યવહારીયા રે, શું બણે પૂર કોય.

ભવિ-૧૦

જેણે સુત નહિ હતો તેણે બેટો લીયો રે, બીજે બેટી હો લીધ;
મુદ્રિકા મેલ રે નામ કુબેરદત્ત લીયો રે, કુબેરદત્ત વળી લીધ.

ભવિ-૧૧

અનુક્રમે વાધ્યાં રે દોય ભણ્યાં ગણ્યાં રે, પામ્યા યૌવન સાર;
માત તાત જોઈને પરણાવીયાં રે, વિલસે સુખ અપાર. ભ-૧૨

દાળ બીજી

(૨૩૩)

એક દિન બેઠાં માળીયે રે લાલ, નરનારી મળી રંગ રે; રંગીલાકંત.
આવોને પિયુઠા આપણુ, બેલીયે રે લાલ, રમું છું ઘણી મનોહાર રે.

રંગીલા ૦ એક-૧

હાસ્ય વિનોદ કરે ઘણાં રે લાલ, માને નિજ ધન્ય અવતાર રે; રં
સાર પાસે રમીયે સોગઠે રે લાલ, આણી મનમાં ઉમંગ રે.

રંગીલા ૦ એક-૨

દીઠી નામાંકિત મુદ્રિકા રે લાલ, હિયડે વિમાસે નાર રે. રં-૩
રંગે રૂપે બેહુ સરીખાં રે લાલ, સરખાં વીટીંમાં નામ રે. રં

નારી વિચારે ચિત્તમાં રે લાલ, મેં કીધું અકામ રે. રં-૪

રમત મેલી પિયરમાં ગઈ રે લાલ, પૂછે માતાને વાત રે; રં૦
 માત કહે હું બાહુ નહિ રે લાલ, બાણે તાહરો તાત રે. રં૦-૫
 તાત કહે સુણને સુતા હો લાલ, સંક્ષેપે સઘળી વાત રે; રં૦
 પેટી માંહેથી વહેંચીયા રે લાલ, બાળક દોય વિખ્યાત રે. રં૦-૬
 કુબેરદત્ત મન ચિંતવે રે લાલ, મેં કીધો અપરાધ રે; રં૦
 બાઈ વરો ને બાઈ લોગવો રે લાલ, એ સવિ કમની વાત રે.
 રંગીલાં એક૦-૭

એમ ચિંતવીને સંયમ લીયો રે લાલ, પાળે પંચાચાર રે; રં૦
 સમિતિ ગુપ્તિનો ખપ કરે રે લાલ, છ કાય રક્ષા સાર રે.
 રંગીં એક૦-૮

કુબેરદત્ત મન ચિંતવે રે લાલ, એ નગર માંહે ન રહેવાય રે; રં૦
 બેન વરીને લોગવી રે લાલ, ઘરઘર એ કહેવાય રે. રંગીં એ૦-૯
 કુબેરદત્ત તિહાંથી ચાલીયો રે લાલ, આવ્યો મથુરા માંય રે; રં૦
 વેશ્યા મંદિરમાં આવીયો રે લાલ, કરે વેશ્યા શું અન્યાય રે.
 રંગીં એક૦-૧૦

કુબેરદત્ત નિજ માત શું રે લાલ, સુખ વિલસે દિન રાત રે; રં૦
 એમ કરતાં સુત જનમીયો રે લાલ, એ સવિ કમની વાત રે.
 રંગીં એક૦-૧૧

તપ જપ સંયમ સાધતાં રે લાલ, પાળતાં કિરિયા સાર રે; રં૦
 જ્ઞાન અવધિ તિહાં ઉપન્યું રે લાલ, દીયે તિહાં જ્ઞાન વિચાર રે.
 રંગીં એક૦-૧૨

અવધિજ્ઞાને સાધવીએ રે લાલ, દીઠો મથુરા મોઝાર રે; રંગીં
 નિજ જનની સુખ વિલસતો રે લાલ, ધિક ધિક તસ અવતાર રે.
 રંગીં એક૦-૧૩

ચુરણીને પૂછી કરી રે લાલ, આવી મથુરાં જામ રે; રંગીલાં
વેશ્યા મંદિર જઈ ઉતરી રે લાલ, કરવા ધર્મનું કામ રે.
રંગીં એકં-૧૪

દાળ ખીલ

(૨૩૪)

ધણ અવસર નાનો ખાલુડો રે કાંઈ, પારણે પોઢયો જેહ;
ગાઉં હાલડ્યાં.

હાલો હાલો કહી હુલરાવતી રે કાંઈ, સાધવી ચતુર સુબણ.
ગાઉં હાલડ્યાં.- ૧

સગપણ છે તાહરે માહરેરે કાંઈ, સાંભળ સાચી વાત; સુણ તું ખાં
કાકો ભત્રીજો પોતરો રે કાંઈ, દીકરો દેવર જેઠ.

સુણ તું ખાલુડા.- ૨

સગપણ છે તાહરે માહરેરે કાંઈ, ખટ ખીજા કહું તેહ; સુણ તું ખાં
ખંધવ પિતા વડવો રે કાંઈ, સસરો સુત ભરતાર. સુણ- ૩

સગપણ છે તાહરે માહરેરે કાંઈ, ખટ ત્રીજા કહું તેહ;
સુણ તું માતાજી.

માતા કહું સાસુ કહું રે કાંઈ, વળી કહું શોક્ય ભોજાઈ.
સુણ તું માતાજી.- ૪

વડીએઈ વળી મુજ સગપણ બહુ રે કાંઈ, તુજ મુજ સગપણ એહ;
સુણ

એહ સંખંધ સવિ સાંભળી રે કાંઈ, ઘરમાંથી આબ્યા દોચ.
સુણ તું શ્રમણીજી.- ૫

અછતાં આળ નં દીછએ રે કાંઈ, તુમ મારગ નહીં જોહ;

સુણ તું શ્રમણીજી.

શ્રમણી કહે સુણો દોય જણાં રે કાંઈ, ખોટું નહિય લગાર.

સુણ તું માતાજી.— ૬

પેટીમાં ઘાલી મૂકીયાં રે કાંઈ, જસુનાએ વહેતાં દોય;

તુમે સાંભળજો.

શૌરીપુરી નગર તિહાં વળી રે કાંઈ, પેટી કાઢી સોય.

તુમે સાંભળજો.— ૭

ઈમ નિસુણી તે દોય જણે રે કાંઈ, સંયમ લીધો તેણિવાર; તુમે

સંયમ લેઈ તપ આદરી રે કાંઈ, દેવલોકે પહોતાં તેણિવાર રે.

રંગીલા.— ૮

તપથી સવિ સુખ સંપજે રે કાંઈ, તપથી પામે જ્ઞાનરે; ભવિકજન.

તપથી કેવળ ઉપજે રે કાંઈ, તપ મહોટું વરદાન રે.

ભવિકજન.— ૯

તપગચ્છ પતિ ગુણ ગાવતાં રે કાંઈ, ઋદ્ધિ વૃદ્ધિ ધર થાય; ભવિ

પંડિત દાનવિજય તણો રે કાંઈ, હેતવિજય ગુણ ગાય.

ભવિકજન.— ૧૦

શ્રી મયાવિજયજી કૃત

મૂખને પ્રતિબોધની સંજ્ઞાય

(૨૩૫)

જ્ઞાન કદી નવ થાય, મૂરખને જ્ઞાન કદી નવિ થાય;

કહેતાં પોતાનું પણ જાય. મૂરખને—૧

શ્વાન હોય તે ગંગાજળમાં, સો વેળા જો નહાય;
 અડસઠ તીરથ ફરી આવે પણ, શ્વાન પણું નવિ જાય. મૂરખ૦-૨
 કર સખં પયપાન કરતાં, સંત પણું નવિ થાય;
 કસ્તૂરીનું ખાતર જો કીજે, વાસ લસણ નવિ જાય. મૂરખ૦-૩
 વર્ષા સમે સુગ્રી તે પક્ષી, કપિ ઉપદેશ કરાય;
 તે કપિને ઉપદેશ ન લાગ્યો, સુગ્રી ગૃહ વિખાય. મૂરખ૦-૪
 નદી માંહે નિશદિન રહે પણ, પાષાણ પણું નવિ જાય;
 લોહ ધાતુ ટંકણ જો લાગે, અગ્નિ તુરત ઝરાય. મૂરખ૦-૫
 કાગ કંઠમાં મુક્તાક્ષની, માળા તે ન ધરાય;
 ચંદન ચર્ચિત અંગ કરીજે, ગદંભ ગાય ન થાય. મૂરખ૦-૬
 સિંહ ચરમ કોઈ શિયાળ સુતને, ધારે વેષ બનાય;
 શિયાળ સુત પણ સિંહ ન હોવે, શિયાળ પણું નવિ જાય. મૂ૦-૭
 તે માટે મૂરખથી અળગા, રહે તે સુખીયા થાય;
 ઉખર ભૂમિ ખીજ ન હોવે, ઉલટું ખીજ તે જાય. મૂરખ૦-૮
 સમકિત ધારી સંગ કરીજે, ભવ ભય ભીતિ મિટાય;
 મયાવિજય સદ્ગુરુ સેવાથી, યોધિ ખીજ સુખ પાય. મૂ૦-૯

શ્રી માનવિજયણ કૃત

શ્રી આઠ મહાનિવારણની સજ્ઞાય

(૨૩૬)

મહ આઠ મહામુનિ વારીયે, જે દુર્ગંતિના દાતારો રે;
 શ્રીવીર જિનેસર ઉપદીશે, ભાષે સોહમ ગણધારો રે. મહ૦- ૧
 હાંજી જાતિનો મહ પહેલો કદ્દો, પૂવે હારકેશીએ કીધો રે;
 ચંડાળ તણે કૂળ ઉપન્યો, તપથી સવિ કારજ સીધ્યો રે. મ૦- ૨

હાંજી કૂળ મદ ખીજો દાખીયો, મરિચી ભવે કીધો પ્રાણી રે;
કોડાકોડી સાગર ભવમાં ભમ્યો, મદ મ કરો ઈમ મન જાણી રે.

મદ૦- ૩

હાંજી બળ મદથી દુઃખ પામીયા, શ્રેણિય વસુભુતિ જીવો રે;
જઈ લોગવ્યાં દુઃખ નરક તણાં, સુખ પાડતાં નિત રીવો રે.

મદ૦- ૪

હાંજી સનતકુમાર નરેસર, સુર આગળ રૂપ વખાણ્યું રે;
રોમ રોમ કાયા બગડી ગઈ, મદ ચોથાનું એ ટાણું રે. મદ૦- ૫

હાંજી મુનિવર સંયમ પાળતાં, તપનો મદ મનમાં આયો રે;
થયા કૂરંગદુ ઋષિ રાજિયા, પામ્યા તપનો અંતરાયોરે. મ૦- ૬

હાંજી દેશ દશારણુનો ધણી, રાય દશાર્ણુભદ્ર અભિમાની રે;
ઈંદ્રની ઋદ્ધિ દેખી ખૂઝીઓ, સંસાર તણ થયો જ્ઞાની રે. મ૦- ૭

હાંજી સ્થૂલિભદ્રે વિદ્યાનો કયો, મદ સાતમો જે દુઃખદાઈ રે;
શ્રુત પૂરણ અર્થ ન પામીયા, જુઓ માન તણી અધિકાઈ રે.

મદ૦- ૮

રાય સુભૂમ પટ ખંડનો ધણી, લોભનો મદ કીધો અપાર રે;
હથ ગય રથ સખ સાયર ગળ્યું, ગયો સાતમી નરક મોઝાર રે.

મદ૦- ૯

ઈમ તન ધન યોવન રાજ્યનો, મ ધરો મનમાં અહંકારો રે;
એ અથિર અસત્ય સવિ કારમું, વિણુસે ક્ષણમાં બહુ વારો રે.

મદ૦-૧૦

મદ આઠ નિવારો વ્રત ધરી, પાળો સંયમ સુખકારો રે;
કહે માનવિજય તે પામશે, અવિચળ પદવી નર નારી રે.

મદ૦-૧૧

મુનિ લાવણ્યસમય વિરચિત આત્મ પ્રબોધની સજ્જાય.

(૨૩૭)

એક ઘર ઘોડા હાથીયાળ રે, પાયક સંખ્યા ન પાર;
 મોટા મંદિર માળીયાંળ રે, વિશ્વ તણો આધારરે.
 જીવડા દીધાનાં ફળ જોય, વિષ્ણુ દીધે કિમ પામીએજીરે;
 હેડે વિમાસી જોય રે, જીવડા દીધાનાં ફળ જોય.—એરાગ-૧
 દોય નર સાથે જનમીયાજીરે, એવડો અંતર આજ;
 એક માંથે ભારી વહેજી રે, એક તણે ઘેર રાજરે.જીવડા૦-૨
 આંગણે નારી મલપતીજી રે, મીઠા ખોલી રે નાર;
 એક ઘેર કાળી કુખડીજી રે, કાંઈ ન ચાલે ઘરબારરે.જીવડા૦-૩
 શેવ સુવાળી લાપશીજી રે, ભોજન કૂર કપુર;
 એક ઘેર કુકશ ઢાકળાંજીરે, પેટ નહીં ભરપૂર રે. જીવડા૦-૪
 એક ઘેર ખેટા રૂયડાજી રે, રાખે ઘરનો રે સૂત્ર;
 એક ઘેર દીસે વાંઝીઆજી રે, એક કુલખ પણ કુપુત્રરે.જીવડા૦-૫
 એક ઘોડે ચઢી હાલશેજી રે, એક આગળ ઉંભાય;
 એક નર પોઠે પાલખીજી રે, એક ઉલાસે પાય રે.જીવડા૦-૬
 દંભ વિના જો ગવં કરેજી રે, ભોળા મૂરખ આલ;
 જો વાવીજે કોદરાજી રે, તો કિમ લણીએ સાળ રે. જીવડા૦-૭
 માથે છત્ર ચમ્મર ઢળેજી રે, ઢમકે ઢાલ નિશાન;
 મુનિ લાવણ્યસમય ઇંમ ભણેજી રે, પુણ્ય તણો પરિમાણ રે.
 જીવડા૦-૮
 ભાવ કરી જે આપશેજી રે, વળી વિશેષે રે દાન;
 ઇંદ્ર તણાં સુખ ભોગવેજી રે, પામે અમર વિમાનરે. જીવડા૦-૯

શ્રી જ્ઞાનવિમલસૂરિ કૃત આત્માને શિખામણની સંજ્ઞાયા

(૨૩૮)

માહરા આતમ, એહિ જ શીખ સાંભળો;
કાંઈ કુમતિ કુસંગતિ ટાળો રે. માહરા૦—એ રાગ.
સુશુર સુદેવ સુધર્મ આદરજે, દોષ રહિત ચિત્ત ધરજે;
દોષ સહિત જાણી પરિહરજે, જીવદયા તું કરજે રે. મા૦-૧
પાછલી રાતે વહેલો જાગે, ધ્યાન તણે લય લાગે;
લોક વ્યવહાર થકી મત ભાગે, કષ્ટ પડે મમ માગે રે. મા૦-૨
હુઃખ આવે પણ ધર્મ મ મૂકે, કુળ આચાર મ ચૂકે;
ધરતી જોઈને પગ તું મૂકે, પાપે કિમહી મ ઢૂકે રે. મા૦-૩
સદ્ગુરુ કેરી શીખ સુણીજે, આગમનો રસ પીજે;
આળી રીશે ગાળ ન દીજે, આપ વખાણ ન કીજે રે. મા૦-૪
શકતે મત પચ્ચખાણ આદરીયે, લાભ જોઈ વ્યય કરીયે;
પર ઉપકારે આગળ થાયે, વિધિશું યાત્રાએ જઈયે રે. મા૦-૫
સમકિતમાં મત કરજે શંકા, ધર્મે મ થાઈશ વંકા;
છંડી સત્વ ન થાયે એ રંકા, સંતોષ સોવન ટંકા રે. મા૦-૬
કિમહી જીહું વચણ મ ભાખો, જિન ભેટે લેઈ આખે;
શીલરતન રૂડી પરે રાખે, હીણે દીણ મ દાખે રે. મા૦-૭
સમકિત ધર્મ મ મૂકે ઢીલો, વ્યસને મ થાઈશ વીલો;
ધર્મ કાજે થાજે તું પહેલો, એહિ જ જસનો ટીલો રે. મા૦-૮
જ્ઞાન દેવ ગુરુ સાધારણનું, દ્રવ્ય રખોપું કરજે;
પાખંડી અન્યાય તણું દ્રવ્ય, સંગતિ દૂરે કરજે રે. મા૦-૯

વિનય કરજે ગુરૂ જન કેરો, પંચ પર્વ ચિત્ત ધરજે;
હીન મહોદય અનુકંપાયે, દુઃખિયાને સાધારે. મા૦-૧૦
શકિત પાપે મ કરીશ મોટાઈ, શુભ કામે ન ખોટાઈ;
છોડીજે ચુગલ ચોટાને, મળવું ન દુષ્ટી કાંઈ રે. મા૦-૧૧
ધર્મક્ષેત્રે નિજ ધનને વાવે, જિમ આગળ સુખ પાવે;
પરનિંદા નિજ મુખે મત લાવે, આપે હીણું લાવે રે. મા૦-૧૨
ઉઠેરી મત કરજે લડાઈ, આદરજે સાદાઈ;
કુલાબ્યો ચિત્ત ન ધરે જડાઈ, પામીશ એમ વડાઈ રે. મા૦-૧૩
વિધિશું સમજી વ્રત આદરજે, વ્રણકાળ જિન પૂજે;
બુધ પૂછીને ઉદ્યમ કરજે, વ્યસન અવશ્ય પરિહરજે રે. મા૦-૧૪
જ્ઞાનવિભળ ગુરૂ સેવા કરીયે, તો ભવસાગર તરીયે;
શિવસુંદરીને સહેજે વરીયે, શુદ્ધ મારગ અનુસરીયેરે. મા૦-૧૫

શ્રી લાલવિજયજી કૃત

મન ભમરાની સજઝાય

(૨૩૯)

ભૂદ્યો મનભમરા તું ક્યાં ભમ્યો, ભમિયો દિવસ ને રાત;
માયાનો બાંધ્યો પ્રાણિયો, ભમે પરિમલ જાત. ભૂદ્યો ૦-૧
કુંભ કાચો રે કાચા કારમી, તેહનાં કરો રે જતન્ન;
વિષ્ણુસતાં વાર લાગે નહિ, નિર્મળ રાખોરે મન્ન. ભૂદ્યો ૦-૨
કોનાં છોડે કોનાં વાછરે, કોનાં માય ને બાપ;
અંતે બહુ છે એકલું, સાથે પુન્ય ને પાપ. ભૂદ્યો ૦-૩
જીવને આશા ડુંગર જેવડી, મરવું પગલાં રે હેઠ;
ધન સંચી સંચી કાંઈ કરો, કરો દેવની વેઠ. ભૂદ્યો ૦-૪

ધંધો કરી ધન મેળવ્યું, લાખો ઉપર કોડ;
 મરણની વેળા માનવી, લીધો કંઠોરો છોડ. ભૂદ્યો૦-૫
 મૂરખ કહે ધન માહરં, ધોખે ધાન ન ખાય;
 વસ્ત્ર વિના જઈ પોઢવું, લખપતિ લાકડા માંચ. ભૂદ્યો૦-૬
 ભવસાગર દુઃખ જળ ભર્યો, તરવો છે રે તેહ;
 વિચમાં ભય સખજો થયો, કમ વાથરોને મેહ. ભૂદ્યો૦-૭
 લખપતિ છત્રપતિ સવિ ગયા, ગયા લાખ બે લાખ;
 ગર્વ કરી ગોખે બેસતા, સર્વ થયા બળી રાખ. ભૂદ્યો૦-૮
 ધમણ ધખંતી રે રહી ગઈ, ખુજ ગઈ લાલ અંગાર;
 એરણકો ઠબકો મટયો, ઉઠ ચલ્યો રે હુહાર. ભૂદ્યો૦-૯
 ઉવટ મારગ ચાલતાં, જાવું પેલે રે પાર;
 આગળ હાટ ન વાણીયો, સંબળ લેને રે સાર. ભૂદ્યો૦-૧૦
 પરદેશી પરદેશમેં, કુણ શું કરો રે સ્નેહ;
 આયા કાગળ ઉઠ ચલ્યા, ન ગણે આંધી ને મેહ. ભૂદ્યો૦-૧૧
 કેઈ ચાલ્યા રે કેઈ ચાલશે, કેઈ ચાલણહાર;
 કેઈ બેટા રે ખુઠા ખાપડા, જાએ નરક મોઝાર. ભૂદ્યો૦-૧૨
 જે ઘેર નોખત વાગતી, થાતાં છત્રીસે રાગ;
 ખંડેર થઈ ખાલી પડ્યાં, બેસણ લાગ્યાં છે કાગ. ભૂદ્યો૦-૧૩
 ભમરો આવ્યો રે કમળમાં, લેવા કમળનું ફૂલ;
 કમળની વાંછાએ માંહિ રહ્યો, જિમ આથમતે સૂર. ભૂદ્યો૦-૧૪
 રાતનો ભૂદ્યો રે માનવી, દિવસે મારગ આય;
 દિવસનો ભૂદ્યો રે માનવી, ફિરફિર ગોથાં ખાય. ભૂદ્યો૦-૧૫
 સદ્ગુરુ કહે વસ્તુ વોરિયો, જે કાંઈ આવે રે સાથ;
 આપણે લાભ ઉગારીએ, લેખું સાહિબ હાથ. ભૂદ્યો૦-૧૬

શ્રી યશોવિજયજી ઉપાધ્યાય વિરચિત

શ્રી અમૃતવેદીની સજ્જાય

(૨૪૦)

ચેતન જ્ઞાન અભુવાળી એ, ટાળીએ મોહ સંતાપ રે;
ચિતડું હમડોળતું રાખીએ, પાળીએ સહજ ગુણ આપરે. ચે૦-૧
ઉપશમ અમૃત રસ પીજીએ, કીજીએ સાધુ ગુણ ગાન રે;
અધમ વચણે નવિ ખીજીએ, દીજીએ સજ્જનને માન રે. ચે૦-૨
ક્રોધ અનુબંધ નવિ રાખીએ, ભાંખીએ વચણ સુખ સાચ રે;
સમકિત રતન રૂચિ જોડીએ, છોડીએ કુમતિ મતિ કાચ રે. ચે૦-૩
શુદ્ધ પરિણામને કારણે, ચારનાં શરણુ ધરે ચિત્ત રે;
પ્રથમ તિહાં શરણુ અરિહંતનું, જેહ જગદીશ જગમિત્ત રે.

ચેતન૦-૪

જે સમોસરણમાં રાજતા, ભાંજતા ભવિક સંદેહ રે;
ધર્મનાં વચન વરસે સદા, પુષ્કરાવત્તં જિમ મેહ રે. ચે૦-૫
શરણુ ખીજી સિદ્ધતું, જે કરે કર્મ ચકચૂર રે;
ભોગવે રાજ્ય શિવનગરનું, જ્ઞાન આનંદ ભરપૂર રે. ચે૦-૬
સાધુનું શરણુ ત્રીજી ધરે, તેહ સાધે શિવ પંથ રે;
મૂળ ઉત્તર ગુણ જે વર્ધા, ભવ તર્ધા ભવ નિર્જથ રે. ચે૦-૭
શરણુ ચોથું ધરે ધર્મનું, જેહમાં વર દયા ભાવ રે;
જેહ સુખ હેતુ જિનવરે કહ્યું, પાપ જળ તરવા નાવ રે. ચે૦-૮
ચારનાં શરણુ એ પડિવહજે, વળી વહજે ભાવના શુદ્ધ રે;
હરિત સવિ આપનાં નિંદીયે, જેમ હોયે સંવર વૃદ્ધિ રે. ચે૦-૯
ઈણ ભવ પરભવ આચર્યા, પાપ અધિકરણુ મિથ્યાત રે;

જે જિન આશાતનાદિક ઘણાં, નિંદીયે તેહ ગુણ ધાત રે. ચે૦-૧૦
 ગુરૂ તણાં વચન તે અવગણી, ગુંથીઆ આપ મત જાળ રે;
 બહુ પરે લોકને ભોળવ્યાં, નિંદીયે તેહ જંજાળ રે. ચે૦-૧૧
 જેહ હિંસા કરી આકરી, જેહ ખોલ્યા મૃષાવાદ રે;
 જેહ પરધન હરી હરખીયા, કીધલો કામ ઉનમાદ રે. ચે૦-૧૨
 જેહ ધન્ય ધાન્ય મૂર્છા ધરી, સેવીયાં ચાર કષાય રે;
 રાગને દ્રેષને વશ હુવા, જે કલહ ઉપાય રે. ચેતન૦-૧૩
 જૂઠ જે આળ પરને દીયાં, જે કયાં પિશુનતા પાપ રે;
 રતિ અરતિ નિંદ માયા મૃષા, વળીય મિથ્યાત્વ સંતાપ રે. ચે૦-૧૪
 પાપ જે એહવા સેવીયાં, તેહ નિંદીયે ત્રિહું કાળ રે;
 સુકૃત અનુમોદના કીજીએ, જિમ હોયે કર્મ વિસરાળ રે. ચે૦-૧૫
 વિશ્વ ઉપગાર જે જિન કરે, સાર જિન નામ સંયોગ રે;
 તે ગુણ તાસ અનુમોદિયે, પુણ્ય અનુબંધ શુભયોગ રે. ચે૦-૧૬
 સિદ્ધની સિદ્ધતા કર્મના, ક્ષય થકી ઉપની જેહ રે;
 જેહ આચાર આચાર્યનો, ચરણ વન સીંચવા મેહ રે. ચે૦-૧૭
 જેહ ઉવજાચનો ગુણ ભલો, સૂત્ર સંજ્ઞાય પરિણામ રે;
 સાધુની જે વળી સાધુતા, મૂળ ઉત્તર ગુણ ધામ રે. ચે૦-૧૮
 જેહ વિરતિ દેશ શ્રાવક તણી, જેહ સમકિત સદાચાર રે;
 સમકિતદષ્ટિ સુર નર તણો, તેહ અનુમોદિયે સાર રે. ચે૦-૧૯
 અન્યમાં પણ દયાદિક ગુણા, જેહ જિનવચન અનુસાર રે;
 સર્વ તે ચિત્ત અનુમોદિયે, સમકિત ખીજ નિરધારરે; ચે૦-૨૦
 પાપ નવિ તીવ્ર ભાવે કરે, જેહને નવિ ભવ રાગ રે;
 ઉચિત સ્થિતિ જેહ સેવે સદા, તેહ અનુમોદવા લાગરે. ચે૦-૨૧
 થોડો પણ ગુણ પર તણો, સાંભળી હર્ષ મન આણુ રે;

દોષ લવ પણુ નિજ દેખતાં, નિજ ગુણુ નિજાતમા બાણુ.

ચેતન૦-૨૨

ઉચિત વ્યવહાર અવલંબને, ઇમ કરી સ્થિર પરિણામ રે;
ભાવિયે શુદ્ધ નય ભાવના, પાપ નાશક તણું ઠાણુ રે. ચે૦-૨૩
દેહ મન વચન પુદ્ગલ થકી, કર્મથી લિન્ન તુજ રૂપ રે;
અક્ષય અકલંક છે જીવનું, જ્ઞાન આનંદ સરૂપ રે. ચે૦-૨૪
કર્મથી કલ્પના ઉપજે, પવનથી જિમ જળધિ વેલ રે;
રૂપ પ્રગટે સહજ આપણું, દેખતાં દૃષ્ટિ સ્થિર મેલ રે. ચે૦-૨૫
ધારતાં ધર્મની ધારણા, મારતાં મોહ વાડ ચોર રે;
જ્ઞાન રૂચિ વેલ વિસ્તારતાં, વારતા કર્મનું ભેર રે. ચે૦-૨૬
રાગ વિષ દોષ ઉતારતાં ભરતાં દ્વેષ રસ શેષ રે;
પૂર્વ મુનિ વચન સંભારતાં, સારતા કર્મ નિઃશેષ રે. ચે૦-૨૭
દેખીએ માર્ગ શિવ નગરનો, જે ઉદાસિન પરિણામ રે;
તેહ અણુછોડતાં ચાલીયે, પામીયે જિમ પરમ ધામરે. ચે૦-૨૮
શ્રી નયવિજય ગુરૂ શિષ્યની, શીખડી અમૃતવેલ રે;
એહ જે ચતુર નર આદરે, તે લહે મુજસ રંગ રેલ રે. ચે૦-૨૯

શ્રી લખિધિવિજયજી કૃત

શ્રી જીવ હિતશિખામણુની સજ્જાય

(૨૪૧)

જેઈ જતન કર જીવડા, આયુ અબાણુ બંધ રે;
લે લહાવો લક્ષ્મી તણો, પછી કાંઈ નવિ થાય રે. જોઈ૦-૧
હલહો ભવ માણુસ તણો, હલહો દેહ નિરોગી રે;
હલહો દયા ધર્મ વાસના, હલહો મુગ્ધ સંયોગ રે. જો૦-૨

દિન ઉગે દિન આથમે, ન વળે કોઈ દિન પાછો રે;
 અવસરે કાજ ન કીધલું, તે મનમાં રહેશે લાછો રે. જો-૩
 લોભ લગે લખ સંચીયા, તે પર ધન હરી લીધાં રે;
 કેડે ન આવે કોઈને, કેડે કરમ રહ્યાં કીધાં રે. જો-૪
 માતા ઉદરે ઉંધો રહ્યો, કોડી ગમે દુઃખ દીધાં રે,
 યોનિ જનમ દુઃખ જે હુવે, તે તુજ લાગે છે મીઠાં રે. જો-૫
 હે હે ભવ એળે ગયો, એકો અરથ ન સાધ્યો રે;
 સદ્ગુરૂ શીખ સુણી ઘણી, તો પણ સંવેગ ન વાધ્યો રે. જો-૬
 માન મને કોઈ મતિ કરો, જમ જિત્યો નવિ કેણે રે;
 સુકૃત કાજ ન કીધલું, બે ભવ હાર્યો છે તેણે રે. જો-૭
 જપ જગદીશનાં નામને, કાંઈ નચિંતો તું સુવે રે;
 કાજ કરે અવસર લહી, સવિ દિન સરીખા ન હુવે રે. જો-૮
 જગ જાતો જાણી કરી, તિમ એક દિન તુજ જાવો રે;
 કર કરવો જે તુજને હુવે, પછી હોશે પસતાવો રે. જો-૯
 તિથિ પવે તપ નવિ કર્યો. કેવળ કાયા તે પોષી રે;
 પરભવ જાતાં ઇણ જીવને, સંબળ વિણ કિમ હોસે રે. જો-૧૦
 સુણ પ્રાણી પ્રેમે કહી, લગિધ લહી જિમ વાણી રે;
 સંબળ સાથે સંગ્રહો, ઇમ કહે કેવળનાણી રે. જો-૧૧

શ્રી નયવિજયજી કૃત

શ્રી ચેતનને શિખામણી સજ્જાય

(૨૪૨)

ચેતન અખ કહ્યુ ચેતીયે, જ્ઞાન નયન ઉઘાડી;
 સમતા સહજ પાણું ભજો, તજો મમતા નારી. ચેતન-૧

યા હુનિયા હે ખાવરી, જેસી ખાલગર ખાલ;
સાથ કીસીકે ના ચલે, જ્યુ કુલટા નારી. ચેતન૦-૨
માયા તરૂ છાયા પરે, ન રહે થિર કારી;
બનત હે દિલમેજની, પણ કરી બિગારી. ચેતન૦-૩
મેરી મેરી તું કયા કરે, કરે કોણ શું ચારો;
પલટે એકણ પલકમાં, જ્યુ ધન અધીયારી. ચેતન૦-૪
પરમાતમ અવિચળ ભજો, ચિદાનંદ ચાકરી;
નય કહે નિચત સદા કરો, સખ જન સુખકારી. ચેતન૦-૫

પાંચ ઇંદ્રિયોની સંજ્ઞાય

(૨૪૩)

કાયા રૂપી બન્યો પિંજરો, તેમાં પાંચ ભુજંગનો વાસ;
તેહને છુટા મૂકે થકે, કરે અતિશે વિનાશ.
હે મૂરખો, ન મેલો ઇંદ્રિય મોકળી.-૧
બ્યોતે તે દીવો ઝળહળે, માંહી બળે કુદાં ને પતંગ;
ચક્ષુ તણા રસ લોહુપી, બળી દીવા કેરે સંગ. હે મૂરખો-૨
વીણા બજાવે વનમાં પારધી, જેની સુરતા વીણામાં જાય;
શ્રોત્ર તણા રસ લોહુપી, મૃગનું બાણે શરીર વીંધાય. હે-૩
જળમાં મહાલે રૂડી માછલી, તેની સુરતા તે લોટમાં જાય;
જીભ તણી રસ લોહુપી, તેનું ગળું કાંટે વીંધાય. હે-૪
સાંજ પડે ને રવિ આથમે, ભમરો જઈ બેસે કમળને છોડ;
ધ્રાણુ તણા રસ લોહુપી, ગળે કીધો કમળને તોડ. હે-૫
મયગળ માતો મદ ઝરે, તેની સુરતા હાથણીમાં જાય;
કામ તણા રસ લોહુપી, પડે આવી ખાડા માંય. હે-૬

એક ઈંદ્રિય જેની વશ નહિ, તેહના એહ હવાલ; પાંચ ઈંદ્રિય જેની વશ નહિ, તેહના કવણ હવાલ. હે૦-૭
પાંચ ઈંદ્રિય જેણે વશ કરી, બાણી અથિર સંસાર; તે પ્રાણી કમ ખપાઈને, પહોત્યાં કાંઈ મોક્ષ મોઝાર. હે૦-૮

શ્રી તત્ત્વવિજયણ વિરચિત અનિત્ય સંબંધની સંજ્ઞાય

(૨૪૪)

કહેનાં રે સગપણ કેહની માયા, કેહનાં સજ્જન સગાઈ રે;
સજ્જન વરગ કોઈ સાથ ન આવે, આવે આપ કમાઈ રે. કહેનાં ૦-૧
મહારં મહારં સૌ કહે પ્રાણી, તહારં કોણ સગાઈ રે;
આપ સવારથ સહુને વહાલો, કુણ સજ્જન કુણ માઈ રે. કહે ૦-૨
ચુલણી ઉદરે બ્રહ્મદત્ત આયો, જુઓ માત સગાઈ રે;
પુત્ર મારણને અગ્નિ જ કીધી, લાખનાં ઘર નિપજાઈ રે. ક૦-૩
કાષ્ટ પિંજર ઘાલીને મારે, શસ્ત્ર ગ્રહી દોડે ધાઈ રે;
કોણિકે નિજ તાત જ હણીયો, તો કિહાં રહી પુત્ર સગાઈ રે. ક૦૪
ભરત બાહુબળ આપે લડીયા, આપ આપે સજ્જ થાઈ રે;
બાર વરસ સંગ્રામ જ કીધો, તો કિહાં રહી જાત સગાઈ રે. ક૦૫
ગુર ઉપદેશથી રાય પ્રદેશી, સુધો સમકિત પાઈ રે;
સ્વારથ વિષુ સુરકાંતા નારી, માર્યો પિયુ વિષ પાઈ રે. ક૦-૬
નિજ અંગજનાં અંગ જ છેદે, જુહો રાહુ કેતુ કમાઈ રે;
સહુ સહુને નિજ સ્વારથ વહાલો, કુણ ગુરને કુણ બાઈ રે. ક૦-૭
સુભુમ પરશુરામ જ દોષ, માંહો માંહે વેર બનાઈ રે;
ક્રોધ કરીને નરકે પહોંચ્યા, તો કિહાં રહી તાત સગાઈ રે. ક૦-૮

ચાણુકચે તો પર્વત સાથે, ક્રીધી મિત્ર ઠગાઈ રે;
મરણ પામ્યો તે મનમાં હરખ્યો, તો કિહાં રહી મિત્ર સગાઈ રે.

કહેનાં૦-૯

આપ સવારથ સહુને વહાલો, કુણુ સજ્જન કુણુ માઈ રે;
જમરાજનો તેડો આગ્યો, ટગમગ જોવે ભાઈ રે. કહેનાં૦-૧૦
સાચો શ્રી જિનધર્મ સખાઈ, આરોધો લય લાઈ રે;
દેવવિજય કવિનો શિષ્ય ઇણિપરે, કહે તરવવિજય સુખદાઈ
રે. કહેનાં૦-૧૧

શ્રી વિજયદેવસૂરિણ કૃત

શ્રી મુનિગુણની સજ્જાય

(૨૪૫)

અરણિક મુનિવર ચાલ્યા ગાયરી. એ રાગ.

નિતનિત વંદુ રે મુનિવર એહવા, જસ મુખ પંકજ પેખોળ;
તતુ રોમાંચિત હિયડો ઉલ્લસે, વિકસે નયણુ વિશેષોળ. નિ૦-૧
પંચ મહાવ્રત સુધાં જે ધરે, પાળે પંચ આચારોળ;
સુમતિ ગુપતિની બહુલી ખપ કરે, ગુણ છત્રીશ ભંડારોળ. નિ૦-૨
પાંચે ઈંદ્રિય અહનિશ વશ કરે, પાળે નવવિધ શીખોળ;
ચાર કષાય ન સેવે સંયતી, લક્ષણુ સોહે શરીરોળ. નિ૦-૩
માસ શિયાળે રે બહુળી શીત પડે, વાયે શીતળ વાયોળ;
તપ ધરી પોઠ્યા રે સમતા સેજડી, સંયમ સરિખો ભાવોળ.

નિત૦-૪

ગ્રીષ્મ કાળે રે તરૂણો રવિ તપે, જીવ સહુ વાંછે છાંદ્યોળ;
સુરજ સામીરે લે આતાપના, ઉચી કરી ખેઉ બાંદ્યોળ. નિ૦-૫

પાઉસ કાળે રે મેલાં કપડાં, ઝરમર વરસે મેહોળ;
ડાંસ મચ્છરના રે પરિસહ આકરા, સહિયાં સહે મુનિ તેહોળ.

નિત૦-૬

બાવીસ પરિસહ મુનિ અંગે ધરે, મહીયલ કરે વિહારોળ;
ક્ષમા ખડગ લેઈ મુનિવર કર ગ્રહી, ઉપસમ રસ ભંડારોળ.

નિત૦-૭

સમકિત માન સરોવર ઝીલતા, ચારિત્ર વન ખંડ વાસોળ;
તપ જપ સંયમ પાળે નિરમળાં, પાળે મનને ઉદ્ધાસોળ. નિ૦-૮
મધુકરની પરે મુનિવર ગોચરી, વહોરે શુદ્ધ જ આહારોળ;
તે વળી નીરસને વળી થોડલો, ઘે નિજ દેહ આધારોળ. નિ૦-૯
એ કર જોડી રે વીનવીશું વળી, સ્વામી શરણે રાખોળ;
હૈડે સાલે રે પાપજ જે કર્યા, આળોઈશ ગુરૂ સાખોળ. નિ૦-૧૦
ત્રીન પ્રદક્ષિણા દેઈ વાંદશું, હૈડે આનંદ પૂરોળ;
શ્રવણે સુણશું વાણી તસ તણી, કઠિણ કરમદલ ચૂરોળ. નિ૦-૧૧
વીર જિનેસર નીરતો ભાંખ્યો, તિહાં લગે જિનની આણોળ;
દુર્યસહ આચારજ સામી વખાણીયો, મહાનિશીથ સુઠા-

ણોળ. નિત૦-૧૨

તપ પડિવજશું રે વરતી નિરમળા, દૂરિત કરેશું દૂરોળ;
મનના મનોરથ સહુ એ પૂરશું, ભણે વિજયદેવસૂરોળ.

નિત૦-૧૩

શ્રી રૂપચંદળ વિરચિત

(૨૪૬)

હક મરનાં હક જાનાં ચારો, મત કો કરો શુમાના. હક૦
ઓઢણ માટી પેરણ માટી, માટીકા સરાના;
વસતિમેં સે બહાર નિકાલા, જંગલ કિયા ઠીકાના. હક૦-૧

હાથી ચડતે ઘોડે ચડતે, ઝોર આગે નિશાના;
નીલી પીલી ખેરખ ચલતી, ઉત્તર ક્રિયા પયાના. હંક૦-૨
નરપતિ હો કે તખત પર બેઠે, ભરીયા ભારી ખબના;
સાંજ સવેરા મુજરા લેતે, ઉપર હાથ બે કાના. હંક૦-૩
પોથી પઢ પઢ હિંદુ ભૂલે, મુસલમાન કુરાના;
રૂપચંદ કહે અરે ભાઈ સંતો, હરદમ પ્રભુ ગુણગાના. હંક૦-૪

શ્રી હંસમુનિ વિરચિત

(૨૪૭)

કોઈ કાજ ન આવેરે દુનિયાંકે લોકો, કોઈ કાજ ન આવે;
જૂઠી બાતકા આણી ભરોંસા, પીછેં સે પસ્તાવે રે. દુનિ૦ ૧
મતલબકી સખ મલી લોકાઈ, બહોતહી રંગ બનાવે રે. દુ૦ ૨
અપના અર્થ ન દેખે સો તો, પલકમાં પીઠ દેખાવે રે. દુ૦ ૩
બાજીગરકી બાજી જેસા, અજબ દિમાક દેખાવે રે. દુ૦ ૪
દેખો દુનિયાં સકલ ખીલી હે, ચુંહી મન લલચાવે રે. દુ૦ ૫
જિજ્ઞે જાન્યા તિને આપ પિછાન્યા, બે બખરી દુઃખ પાવેરે. દુ૦ ૬
હંસ સયાને એક સાંઈશું ઠર, કાહેકું ચિત્ત ન લાગે રે. દુ૦ ૭

શ્રી સમયસુંદર વિરચિત

(૨૪૮)

કિસીકું સખ દિન સરખે ન હોય;
પ્રહ ઉગત અસ્તંગત દિનકર, દિનમેં અવસ્થા હોય. કિ૦ ૧
હરિ બલભદ્ર પાંડવ નળરાજ, રહે ષટખંડ રિદ્ધિ ખોય;
ચંડાળકે ઘર પાણી આણ્યું, રાજ હરિશ્ચંદ્ર જોય. કિ૦ ૨
ગર્વ મ કર તું મૂઠ ગમારા, ચડત પડત સખ કોય;
સમયસુંદર કહે ઈતર પરત સુખ, સાચો જિનધર્મ સોય. કિ૦ ૩

શ્રી કલ્યાણમુનિ વિરચિત (૨૪૯)

પ્રાણી કાયા માયા કારમી, કૂડો છે કુટુંબ પરિવાર રે જીવલડા;
સમરણ કીજે સિદ્ધનું.

મારું મારું મ કરરે માનવી, પંથ વહેલું પેલે પારરે જીવલડા. સં૧
પ્રાણી સહુને વળાવે સાંકડ્યા, મળીયા છે મોહને સંબંધરે; જીવ૦
પ્રાણી આયુ ક્ષયે અળગા થયા, દીઠો એવો સંસારી ધંધ રે.
જીવ૦ સમ૦ ૨

પ્રાણી કાષ્ટ પરેરે કાયા બળે, વળી કેશ બળે જિમ્ ધાસરે; જીવ૦
પ્રાણી માનવી મર્કટ વૈરાગીયા, વળી પડે માયા વિશ્વાસ રે.
જીવ૦ સ૦ ૩

પ્રાણી પડાઈ ઉડે જીવ ઉપરે, દોરી પવન બળે લેઈ જાયરે; જી૦
પ્રાણી તૂટી દોરી સંધાય છે, આઉખું તૂટયું ન સંધાય રે.
જીવ૦ સમ૦ ૪

પ્રાણી કાચે કુંભે પાણી કેમ રહે, હંસ ઉડી જાયે કાય રે; જી૦
પ્રાણી આશા અતિ ઘણી આદરે, થાવા વાળો તેહિ જ થાય રે.
જીવ૦ સમ૦ ૫

પ્રાણી જેણે ધરે નોખત ગડગડે, ગાવે વળી પટ રાગ રે; જી૦
પ્રાણી ગોખે તેહને ધૂમતા, શૂન્ય થયે વળી ઉડે કાગ રે.
જીવ૦ સમ૦ ૬

પ્રાણી એમ સંસાર અસાર છે, સારમાં શ્રી જિનધર્મ સારરે; જી૦
પ્રાણી શાંતિ સમર સમતા ધરી, ચાર તણ વળી આદરો ચાર રે.
જીવ૦ સમ૦ ૭

પ્રાણી પાંચ તળે ને પાંચ બળે, ત્રણ જીવો ત્રણ ગુણધારરે; જીવ૦

પ્રાણી રચણી લોજન પરિહરો, સાત વ્યસન તન્ને સુવિચાર રે;
જીવં સમં ૮

પ્રાણી રક્ષા કરો છ કાયની, સાંભળો સદ્ગુરૂની વાણુ રે; જીવં
પ્રાણી સાચી શિખામણુ એહ છે, એમ કહે છે મુનિ કદ્યાણુ રે.
જીવં સમં ૯

શ્રી મણિચંદ્ર જૂત શ્રી આત્મશિક્ષા સંજ્ઞાય

(૨૫૦)

આત્મરામે રે મુનિ રમે, ચિત્ત વિચારીને જોય રે.
તાહરં દીસે ન કોય રે, સહુ સ્વારથી મળ્યું તોય રે;
જન્મ મરણુ કરે લોય રે, પૂઠે સવિ મળી રોય રે. આં ૧
સ્વજન વર્ગ સવિ કારમું, કૂડો કુટુંબ પરિવાર રે;
કોઈ ન કરે તુજ સાર રે, ધર્મ વિણુ નહીં આધાર રે.

જિણે પામે ભવપાર રે. આત્મં ૨
અનંત કલેવર મૂક્યાં, તેં કીયાં સગપણુ અનંત રે;
ભવ ઉદ્દેગે રે તું ભમ્યો, તોહી ન આવ્યો તુજ અંત રે,

ચેતો હૃદયમાં સંત રે. આત્મં ૩
લોગ અનંતા તેં લોગવ્યા, દેવ મણુઅ ગતિ માંહિ રે;
તૃપ્તિ ન પામ્યો રે જીવડો, હજી તુજ વાંછા છે ત્યાંહિ રે,

આણુ સંતોષ ચિત્ત માંહિ રે. આત્મં ૪
ધ્યાન કરો રે આત્મ તણું, પર વસ્તુથી ચિત્ત વારી રે;
અનાદિ સંબંધ તુજ કો નહીં, શુદ્ધ નિશ્ચેઈમ ધારી રે,
ઈણુ વિધ નિજ ચિત્ત ઠારી રે, મણિચંદ્ર આત્મ તારી રે.

આત્મં ૫

શ્રી રૂપવિજયજી વિરચિત શ્રી આત્મબોધની સંજ્ઞા

(૨૫૧)

હો સુણ આત્મ મત પડ મોહ પંજર માંહે; માયા જાળ રે.
 ધન રાજ્ય જોખન રૂપ રામા, સુત સુતા ધરખાર રે;
 હુકમ હોદ્દા હાથી ઘોડા, કારમો પરિવાર. માયા જાળ રે. હોં ૧
 અતુલજળ હરિ ચક્રી રામા, ભુજો જિત મદમત્ત રે;
 કૂર જમ જળ નિકટ આવે, ગણિત જાણે સત્ત. માયાં હોં ૨
 પુહવીને જે છત્ર પરે કરે, મેરૂનો કરે દંડ રે;
 તે પણ હાથ ધસતા ગયા, મૂકી સર્વ અખંડ. માયાં હોં ૩
 જે તખત ખેસી હુકમ કરતા, પહેરી નવલા વેષ રે;
 પાધ શેલા ધરત ટેલા, મરી ગયા જમદેશ. માયાં હોં ૪
 મુખ તંબોલને અધર રાતા, કરત નવ નવા ખેલ રે;
 તેહ નર જળ પુણ્ય કાઠે, કરત પર ધર ટેલ. માયાં હોં ૫
 ભજ સદા ભગવંત ચેતન, સેવ ગુરૂ પદ પદ્મ રે;
 રૂપ કહે કર ધર્મકરણી, પામે શાશ્વત સન્ન રે. માયાં હોં ૬

શ્રી પદ્મવિજયજી વિરચિત

(૨૫૨)

સાંભળ સચણા સાચી સુણાવું, પૂરવ પુણ્યે તું પામ્યો રે ભાઈ;
 નરક નિગોદમાં ભમતાં નરભવ, તેં નિષ્કળ કેમ વામ્યો રે
 ભાઈ. સાંભળં ૧
 જૈન ધર્મ જયવંતો જગમાં, ધારી ધર્મ ન સાધ્યો રે ભાઈ;
 મેઘ ઘટા સરીખા ગજ સાટે, ગદંભ ઘરમાં ખાંધ્યો રે ભાઈ.
 સાંભળં ૨

કલ્પવૃક્ષ કુહાડે કાપી, ધંતુરો ઘેર ધારે રે ભાઈ;
ચિંતામણી ચિંતિત પૂરણુ તે, કાગ ઉડાવણુ ડારે રે ભાઈ.

સાંભળ૦ ૩

એમ જાણી જાવા નવિ દીજે, નરનારી નરભવને રે ભાઈ;
ઓળખી શુદ્ધ ધર્મને સાધો, જે માન્યો મુનિ મનને રે ભાઈ.

સાંભળ૦ ૪

જે વિભાવ પરભાવમાં ભજિયે, રમણુ સ્વભાવમાં કરીયે રે ભાઈ;
ઉત્તમ પદ પદ્મને અવલંબી, ભવિયણુ ભવજળ તરીયે રે
ભાઈ. સાંભળ૦ ૫

શ્રી લળિધવિજયજી વિરચિત

આત્માને શિખામણુ

(૨૫૩)

કાંઈ નવિ ચેતો રે ચિત્તમાં જીવડા રે, આચુ ગળે દિન રાત;
વાત વીસારી રે ગર્ભાવાસની રે, કુણુ કુણુ તાહરી જાત. કાં૦-૧
દોહીલો દીસે રે માનવભવ તણો રે, શ્રાવક કૂળ અવતાર;
પ્રાપ્તિ પૂરી રે ગિરિઆ ગુરૂ તણી રે, તુજ ન મળે વારંવાર.

કાંઈ૦-૨

તું મત જાણે રે એ ધન માહરૂં રે, કુણુ માત કુણુ તાત;
આપ સવારથે સહુ કો મિદ્યું રે, મ કર પરાઈ તું વાત. કાં૦-૩
પુણ્ય વિહુણા રે દુઃખ પામે ઘણા રે, દોષ દિયે કિરતાર;
આપ કમાઈ રે પૂરવ ભવ તણી રે, ન મિટે તેહ લગાર. કાં૦-૪
કઠીણુ કરમને અહનિશ જે કરે રે, તેહનાં ફળ જે વિપાક;
હું નવિ જાણું રે કુણુ ગતિ તાહરી રે, તે જાણે વીતરાગ. કાં૦-૫

તેં હુઃખ સહ્યાં રે બહુ રમણી તણાં રે, અનંત અનંતી વાર;
લખિધ કહે રે જે જિનને લજે રે, તે પામે મોક્ષ હુવાર. કાં-૬

મુનિ લાવણ્ય સમય વિરચિત

આત્માને બોધ

(૨૫૪)

જીવ ક્રોધ મ કરજે, લોભ મ ધરજે, માન મ લાઈશ ભાઈ;
ક્રૂડાં કર્મ મ બાંધીશ, ધર્મ મ ચૂકીશ, વિનય મ મૂકીશ
ભાઈ રે જીવડા.

દોહિલો માનવલવ લીધો, તુમે કાંઈ કરીતત્ત્વને સાધો રે લોળા.

દોહિ-૧

ઘર પછવાડે દેરાસર જાતાં, વીશ વિમાસણ થાય;
ભૂખ્યો તરસ્યો રાઉલ રાતો, માથે સહેતો ધાય રે. જી-૦-૨
ધર્મ તણી પોશાળે આદ્યા, સુણવા સદશુર વાણી;
એક વાત કરે બીજો ઉઠી જાયે, નયણે નિંદ ભરાણી રે. જી-૦-૩
નામે બેઠો લોભે પેઠો, ચાર પહોર નિશિ જાયે;
બે ઘડીનું પડિછમણું કરતાં, ચોકબો ચિત્ત ન રાખ્યો. જી-૦-૪
આઠમ ચઉદશ પુનમ પાખી, પર્વ પર્યૂષણ સારો;
બે ઘડીનું પચ્ચકબાણું કરતાં, એક બીજને વારો રે. જી-૦-૫
ક્રીર્તિ કારણ પગરણ માંડી, અરથ ગરથ સવિ લૂટે;
પુણ્ય ને કાજે પારકું પોતાનું, ગાંઠડીથી નવિ છૂટે રે. જી-૦-૬
ઘર ઘરણીને ઘાટ ઘડાવ્યા, પહેરણ આછા વાઘા;
દશ આંગળીએ દશ વેઠ જ પહેર્યાં, નિર્વાણે જાવું છે નાગા રે.

જી-૦-૭

વાંકે અક્ષર માથે મીંડું, નિલવટ આઘો ચંદો;
મુનિ લાવણ્યસમય ઈમ ખોલે, એ ત્રણ કાલે વંદો. ૭૦-૮

શ્રી વીરવિજયજી વિરચિત સહજનંદીની સજાયા

(૨૫૫)

ખીજ અશરણુ ભાવના.-એ રાગ.

સહજનંદી રે આતમા, સૂતો કાંઈ નિશ્ચિંત રે,
મોહ તણા રણીયા ભમે, જગ જગ મતિવંત રે;
લૂંટે જગતના જંત રે, નાખી વાંક અત્યંત રે,
નરકા વાસ ઠવંત રે, કોઈ વિરલા ઉગરંત રે. સહજનંદી ૦- ૧
રાગ દ્વેષ પરિણુતિ ભજી, માયા કપટ કરાય રે,
આકાશ કુસુમ પરે જીવડો, ફેગટ જનમ ગમાય રે;
માથે ભય ચમરાય રે, શો મન ગર્વ ધરાય રે,
સહુ એક મારગ જાય રે, કોણ જગ અમર કહાય રે. સ૦- ૨
રાવણુ સરીખા રે રાજવી, નાગા આલ્યા વિણુ ધાગ રે,
દશ માયાં રણુ રણુવડયાં, આંચ દીએ શિર કાગ રે;
દેવ ગયા સવિ ભાગ રે, ન રહ્યો માનનો છાગ રે,
હરિ હાથે હરિ નાગ રે, જો જો ભાઈઓના રાગ રે. સ૦- ૩
કેઈ આલ્યા કેઈ આલશે, કેતા આલણુહાર રે,
મારગ વહેતો રે નિત્ય પ્રત્યે, જોતાં લગ્ન હજાર રે;
દેશ વિદેશ સુધાર રે, તે નર એણે સંસાર રે,
જાતાં જમ દરબાર રે, ન જીવે વારુ કુવાર રે. સહજ ૦- ૪

નારાયણ પુરી દ્વારિકા, બળતી મેલી નિરાશ રે,
 રોતાં રણમાં તે એકલા, નાદા દેવ આકાશ રે;
 કિહાં તરૂં છાયા આવાસ રે, જળ જળ કરી ગયો સાસ રે,
 બળભદ્ર સરોવર પાસ રે, સુણી પાંડવ શિવ વાસ રે. સ૦- ૫
 ગાળ ગાળ રે બોલતા, કરતાં હુકમ હેરાન રે,
 પોઢયા અગ્નિમાં એકલા, કાયા રાખ સમાન રે;
 બ્રહ્મદત્ત નરક પ્રયાણ રે, એ ઋદ્ધિ અથિર નિદાન રે,
 જેવું પીંપળ પાન રે, મ ધરો જૂઠું ગુમાન રે. સહજ૦- ૬
 વાલેસર વિના એક ઘડી, નવિ સોહાતું લગાર રે,
 તે વિણ જનમારો વહી ગયો, નહિ કાગળ સમાચાર રે;
 નહિ કોઈ કોઈ નો સંસાર રે, સ્વારથીયો પરિવાર રે,
 માતા માઝદેવી સાર રે, પહોંત્યા મોક્ષ મોઝાર રે. સ૦- ૭
 માત પિતા સુત બંધવા, અધિકો રાગ વિસાર રે,
 નારી અસારી રે ચિત્તમાં, વંછે વિષય ગમાર રે;
 જુઓ સૂરિકાંતા જે નાર રે, વિષ દીધો ભરતાર રે,
 નૃપ જિન ધર્મ આધાર રે, સજ્જન નેહ નિવાર રે. સ૦- ૮
 હસી હસી દેતા રે તાળીઓ, શય્યા કુસુમની સાર રે,
 તે નર અંતે માટી થયા, લોક ચણે ધર બાર રે;
 ઘડતા પાત્ર કુંભાર રે, એહવું નાણી અસાર રે,
 છોડે વિષય વિકાર રે, ધન્ય તેહનો અવતાર રે. સહ૦- ૯
 થાવચ્યાસુત શિવ વર્યા, વળી ઇલાચીકુમાર રે,
 ધિક ધિક વિષયા રે જીવને, લઈ વૈરાગ્ય રસાળ રે;
 મહેલી મોહ જંનળ રે, ઘર રમે કેવળ બાળ રે,
 ધન્ય કરકંડુ ભૂપાળ રે. સહજનંદી૦-૧૦

શ્રી શુભવિજય સુશુર લહી, ધર્મ રચણ ધરો છેક રે,
વીર વચન રસ શેલડી, આખે ચતુર વિવેક રે;
ન ગમે તે નર લેક રે, ધરતા ધર્મનો ટેક રે,
લવજળ તરીયા અનેક રે. સહજનંદી૦-૧૧

શ્રી જીવવિજયજી વિરચિત

આપ સ્વભાવની સજ્ઞાય

(૨૫૬)

આપ સ્વભાવમાં રે, અખધૂ સદા મગનમેં રહેના;
જગત જીવ હે કરમાધીના, અચરીજ કહ્યુઅ ન લીના. આ૦-૧
તુમ નહિ કેરા કોઈ નહિ તેરા, કયા કરે મેરા મેરા;
તેરા હે સો તેરી પાસે, અવર સખ અનેરા. આપ સ્વભાવ૦-૨
વપુ વિનાશી તું અવિનાશી, અખ હે ઇનકા વિલાસી;
વપુ સંગ જળ દૂર નિકાસી, તખ તુમ શિવકા વાસી. આ૦-૩
રાગ ને દ્વેસા દોય ખવીસા, એ તુમ દુઃખકા દીસા;
જળ તુમ ઉનકું દૂર કરીસા, તખ તુમ જગકા ઇસા. આ૦-૪
પારકી આશા સદા નિરાશા, એ હે જગ જન પાસા;
તે કાટનકું કરો અભ્યાસા, લહો સદા સુખ વાસા. આપ૦-૫
કખહીક કાજી કખહીક પાજી, કખહીક હુઆ અપભ્રાજી;
કખહીક જગમેં કીર્તિ ગાજી, સખ પુહગલકી બાજી. આ૦-૬
શુદ્ધ ઉપયોગને સમતા ધારી, જ્ઞાન ધ્યાન મનોહારી;
કર્મ કલંકકું દૂર નિવારી, જીવ વરે શિવ નારી. આપ૦-૭

શ્રી ઉદયરત્નજી કૃત સંજ્ઞાયો

તપની સંજ્ઞાય

(૨૫૭)

ક્રીધાં કમં નિકંદવા રે, લેવા મુક્તિ નિદાન;
હત્યા પાતિક છુટવા રે, નહિ કોઈ તપ સમાન.

ભવિક જન, તપ સરખું નહિ કોય.-૧

ઉત્તમ તપના યોગથી રે, સુર નર સેવે પાય;
લખિય અઠાવીસ ઉપજે રે, મનવાંછિત ફળ થાય. ભ૦-૨
તીર્થંકર પદ પામીયે રે, નાસે સઘળા રોગ;
રૂપ લીલા સુખ સાહેબી રે, લહીયે તપ સંયોગ. ભ૦-૩
અષ્ટકરમના ઓથને રે, તપ ટાલે તત્કાળ;
અવસર લહીને તેહનો રે, ખપ કરજો ઉજમાલ. ભ૦-૪
તે શું છે સંસારમાં રે, તપથી ન હોવે જેહ;
મનમાં જે જે ઇચ્છીયે રે, સફળ ફળે સહી તેહ. ભ૦-૫
બાહ્ય અભ્યંતર જે કહ્યા રે, તપના બાર પ્રકાર;
હોજો તેની ચાલમાં રે, જેમ ધ્યેનો અણુગાર. ભ૦-૬
ઉદયરત્ન કહે તપ થકી રે, વાધે સુજસ સનૂર;
સ્વર્ગ હોવે ઘર આંગણે ર, દુર્ગતિ નાસે દૂર. ભવિક૦-૭

શ્રી બલભદ્રમુનિની સંજ્ઞાય

(૨૫૮)

શામ્ભાટે બંધવ મુખથી ન બોલો, આંસુડે આનન ધોતાં મોરારી રે;
પુન્યયોગે દહીઓ એક પાણી, જડયો છે જંગલ જોતાં મો.-૧
ત્રીકમ રીસ ચઢી છે તુજને, વનમાંહે વનમાળી મોરારી રે;

વડી રે વારનો મનાવું છું ંહાલા, તું તો વચન ન બોલે
 ફરી વાર મોરારી રે. શા૦-૨
 નગરી રે દાઝીને શુદ્ધ ના લીધી, મહારી વાણી ન સુણુ ંહાલા મો૦
 આ વેળામાં લીધો અબોલો, કાનજી કાં થયા કાલા મો૦ શા૦-૩
 શી શી વાત કહું સામળીયા, વિકૃલજી આ વેળા મોરારી રે;
 શાને કાજે મુજને સંતાપો, હરિ હસી બોલોને હેલાં મો૦ શા૦-૪
 પ્રાણુ હમારા જશે પાણી વિણુ, અધધડીને અણુબોલે મોરારી રે;
 આરતી સઘળી જાયે અળગી, બાંધવ જો તું બોલે મો૦ શા૦-૫
 ષટ્માસ લગી પાળ્યો છબીલો, હેયા ઉપર અતિ હેતે મોરારી રે;
 સિંધુ તટે સુરને સંકેતે, હરિ દહન કરમ શુભ રીતે મો૦ શા૦-૬
 સંયમ લેઈ ગયો દેવલોકે, કવિ ઉદયરતન ઈશ બોલે મોરારી રે;
 સંસાર માંહે બળદેવમુનિને, કોઈ નવ આવે તોલે મો૦ શા૦-૭

શ્રી મૌનએકાદશીની સજ્જાય

(૨૫૯)

આજ મહારે એકાદશી રે, નણુદલ મૌન કરી મુખ રહીએ;
 પૂછ્યાનો પડુત્તર પાછો, કેહને કાંઈ ન કહીએ. આજ૦-૧
 મહારો નણુદોઈ તુજને ંહાલો, મુજને તહારો વીરો;
 ધુમાડાના બાચકા ભરતાં, હાથ ન આવે હીરો. આજ૦-૨
 ઘરનો ધંધો ઘણો કર્યો પણ, એક ન આવ્યો આડો;
 પરભવ જાતાં પાલવ ઝાલે, તે મુજને દેખાડો. આજ૦-૩
 માગસર સુદી અગીયારશ મહોટી, નેવુ જિનનાં નિરખો;
 દોઢસો કલ્યાક મહોટાં, પોથી જોઈને હરખો. આજ૦-૪

સુવ્રત શેઠ થયો શુદ્ધ શ્રાવક, મોન ધરો મુખ રહીયો;
 પાવક પુર સધળો પરજાળ્યો, એહનો કાંઈ ન દહીયો. આ૦—
 આઠ પહોર પોસો તે કરીએ, ધ્યાન પ્રભુનું ધરીએ;
 મન વચ કાયા જો વશ કરીએ, તો ભવસાગર તરીએ. આ૦—
 ધર્મીસમિતિ ભાષા ન બોલે, આડું અવળું પેખે;
 પડિકમણા શું પ્રેમ ન રાખે, કહો કિમ લાગે લેખે. આ૦—
 કર ઉપર તો માળા ફિરતી, જીવ કરે વન માંહી;
 ચિત્તડું તો ચિહું દિશિયે દોડે, ઈશુ ભજને સુખ નાંહી. આ૦—
 પૌષધશાળે ભેગાં થઈને, ચાર કથા વળી સાંધે;
 કાંઈક પાપ મિટાવણુ આવે, બાર ગણું વળી બાંધે. આ૦—
 એક ઉઠંતી આળસ મરડે, બીજી ઉઠે બેઠી;
 નદીયોમાંથી કાંઈક નિસરતી, જઈ દરીયામાં પેઠી. આ૦—૧
 આઈ બાઈ નણુંદ લોભઈ, ન્હાની મોટી વહુને;
 સાસુ સસરો માને માસી, શિખામણુ છે સહુને. આ૦—૧
 ઉદયરતન વાચક ઉપદેશે, જે નર નારી રહેશે;
 પોસા માંહે પ્રેમ ધરીને, અવિચળ લીલા લહેશે. આ૦—૧

શ્રી વૈરાગ્યની સંજ્ઞાય

(૨૬૦)

ઉંચા તે મંદિર માળીયાં, સોડ્ય વાળીને સુતો;
 કાઢો રે કાઢો સહુ કહે, જાણે જનમ્યો જ ન્હોતો.
 એક રે દિવસ એવો આવશે.—૧
 એક રે દિવસ એવો આવશે, મને સખજોજી સાલે;
 મંત્રિ મળ્યા સર્વે કારમા, તેનું કાંઈ નવ ચાલે. એક૦—૨

સાવ સોનાનાં રે સાંકળાં, પહેરણુ નવ નવા વાધા;
 ધોળું વસ્તર એના કર્મનું, તે તો શોધવા લાગ્યા. એ૦- ૩
 ચરૂ કઢાઈઆ અતિ ઘણા, ખીભનું નહિ લેખું;
 ખોખરી હાંલી એના કર્મની, તે તો આગળ દેખું. એ૦- ૪
 કેનાં છોડને કેનાં વાછરૂ, કેનાં માયને ખાપ;
 અંતકાળે જાવું જીવને એકલું, સાથે પુન્યને પાપ. એક ર૦-૫
 સગી રે નારી એની કામિની, ઊભી ડગમગ જીવે;
 તેનું પણ કાંઈ ચાલે નહિ, ખેડી ધ્રુસકે રૂવે. એક ર૦-૬
 બહાલાં તે બહાલાં શું કરો, બહાલાં વોળાવી વળશે;
 બહાલાં તે વનનાં લાકડાં, તે તો સાથેજ બળશે. એક ર૦-૭
 નહિ ત્રાપો નહિ તુંબડી, નથી તરવાનો આરો;
 ઉદ્ધરતન પ્રભુ ઇંમ લણે, મને પાર ઉતારો. એક ર૦-૮

શ્રી શરીરના ગર્વની સજ્જાય

(૨૬૧)

ગર્વ ન કરશે રે ગાત્રનો, આખર એ છે અસાર રે;
 રાખ્યું કોઈનું નવિ રહે, કર્મ ન કરે કિરતાર રે.
 ગર્વ ન કરશે રે ગાત્રનો.- ૧
 સડણ પડણ વિધ્વંસણ, સહવું માટીનું ભાંડ રે;
 ક્ષણમાં વાગે રે ખોખરું, તે કેમ રહેશે અખંડ રે. ગર્વ૦- ૨
 મુખને પૂછી રે જે જમે, પાન ખાય ચૂંટી ચૂંટી ડીંટ રે;
 તે મુખ બંધાણા ઝાડવે, કાગ ચરકતા વિષ્ટ રે. ગર્વ૦- ૩
 મુખ મરડે ને મોળે કરે, કામિનીશું કરે કેળિ રે;
 તે જઈ મુતા મશાણમાં, મોહ મમતાને મેલી રે. ગર્વ૦- ૪

દિશેા દિશી બોલતા હેજમાં, નરનારી લખ કોડ રે;
 તે પરભવ જઈને પોલીયા, ધન કણ કંચન છોડ રે. ગર્વ૦- ૫
 કોડ ઉપાય બે કીજિયે, તો પણ નવિ રહે નેટ રે;
 સબજન મિલિ સહુ તેહને, કરે અગ્નિને ભેટ રે. ગર્વ૦- ૬
 કૃષ્ણ સરીખો રે રાજવી, બળભદ્ર સરીખો છે વીર રે;
 જંગલમાં જૂઓ તેહને, તાકી માર્થુ છે તીર રે. ગર્વ૦- ૭
 બત્રીશ સહસ અંતેઉરી, ગોવાળણી સોળ હજાર રે;
 તરશે તરફડે ત્રીક્રમો, નહિ કોઈ પાણી પાનાર રે. ગર્વ૦- ૮
 કોટીશિલા કર પર ધરી, ગિરીધારી થયા નામ રે;
 બેઠા ન થવાનું તે બળે, બુઝો બુઝો કમનાં કામ રે. ગર્વ૦- ૯
 જન્મતાં કેણે નવિ જાણીયા, મરતાં નહિ કોઈ રોનાર રે;
 મહા અટવીમાંહિ એકલા, પડયા પડયા કરે પોકાર રે. ગર્વ૦- ૧૦
 છળીલો છત્ર ધરાવતો, ફેરવતો ચોદિશ ફાજ રે;
 વનમાં વાસુદેવ જઈ વસ્યા, બેસે જિહાં વનચર રોજ રે. ગ૦ ૧૧
 ગજે બેસીને જે ગાજતો, થતી જિહાં નગારાની ઠોર રે;
 ઘુડ હોલા તિહાં ઘુઘવે, સાવજ કરતા તિહાં શોર રે. ગ૦-૧૨
 જરાકુમાર જંગલ વસે, ખેલે છે તિહાં શિકાર રે;
 હરિ પળે પક્ષ તે દેખીયો, મૃગની ભ્રાંતે તેણિ વાર રે. ગ૦-૧૩
 તીર માર્યો તેણે તાણીને, પગ તળે બળ પૂર રે;
 પગ ભેદીને તે નીસર્યો, તીર પડ્યો જઈ દૂર રે. ગર્વ૦-૧૪
 આપ બળે ઉઠીને કહે, રે રે હું તો છું કૃષ્ણ રે;
 બાણે કાણે મને વીંધીયો, એવો કાણુ છે દુર્જન રે. ગ૦-૧૫
 શબ્દ તે કૃષ્ણનો સાંભળી, વૃક્ષ તળે જરાકુમાર રે;
 કાં હું વાસુદેવ પુત્ર છું, રહું છું આ વન મોઝાર રે. ગ૦-૧૬

કૃષ્ણ રખોપાને કારણે, વર્ષ થયાં મુજ ખાર રે;
 પશુ નવિ હીઠો કોઈ માનવી, આજ લગે તે નિરધાર રે. ગ૦-૧૭
 હુટ કર્મ તણે ઉદય, આંહી આંચા તુમે આજ રે;
 મુજને હત્યા રે આપવા, વળી બગાડવા લાજ રે. ગર્વ૦-૧૮
 કૃષ્ણ કહે આવો બંધવા, જિણ કાજ સેવો છો વન રે;
 તે હું કૃષ્ણ તેં મારીયો, ન મટે શ્રી નેમનાં વચન રે. ગ૦-૧૯
 ઈમ સુણી આંસુડા વરસાવતો, આંચો કૃષ્ણની પાસ રે;
 મોરારી તવ બોલીયા, લે આ કોસ્તુભ ઉલ્લાસ રે. ગ૦-૨૦
 એ નિશાની પાંડવને આપજે, જા તું ઇહાંથી વેગ રે;
 નહિ તો બળબદ્ધ મારશે, ઉપજશે ઉદ્વેગ રે. ગર્વ૦-૨૧
 આ સમે કિમ જાઉં વેગજો, જો તુમે મોકલો મોરારી રે;
 ફરી ફરી પાછું જોતો થકો, વરસત આંસુ જળધાર રે. ગ૦-૨૨
 દ્રષ્ટિ અગોચર તે થયો, તેવીશમી ઢાળ રે;
 ઉદયરતન કહે એ થઈ, સહુ સુણીને ઉજમાળ રે. ગ૦-૨૩

સ્ત્રીને શિખામણની સજ્જાય

(૨૬૨)

નાથ કહે તું સુણીને નારી, શિખામણ છે સારીજ;
 વચન તે સધળાં વીણી લેશે, તેહનાં કારજ સરશે.

શાણાં થઈએજી.- ૧

જાત્રા જાગરણને વિવાહમાં, માતા સાથે રહીએજી;
 સાસરીયામાં જળ ભરવાને, સાસુ સાથે જઈએ. શાણાં- ૨
 દિશા અંધારીને એકલડાં, મારગમાં નવિ જઈએજી;
 એકલી જાણી આળ ચઢાવે, એવડું શાને કરીએ. શાણાં- ૩

વહાણામાં વહેલેરા ઉઠી, ઘરનો ધંધો કરીએજી;
 નણુંદ જેઠાણી પાસે જઈને, સુખ દુઃખ વાત ન કરીએ. શાં-૪
 ચોકામાં ચતુરાઈએ રહીએ, રાંધતાં નવિ રમીએજી;
 સહુ કોને પ્રાસાદ કરાવી, પાછળ પોતે જમીએ. શાણાં-૫
 ગાંઠે પહેરી ઘરમાં રહીએ, બહાર પગ નવિ ધરીએજી;
 સસરા જેઠની લાજ કરીને, મોં આગળથી ટળીએ. શાં-૬
 છુટે કેશે શિર ઉઘાડે, આંગણામાં નવિ જઈએજી;
 પુરૂષ તણો પડછાયો દેખી, મોં આગળ નવિ રહીએ. શાં-૭
 એકાંતે દીયરીયા સાથે, હાથે તાળી ન લઈએજી;
 પ્રેમ તણી જો વાત કરે તો, મોં આગળથી ખસીએ. શાં-૮
 આભરણ પહેરી અંગ શોભાવી, હાથે દર્પણ ન લઈએજી;
 પિયુડો જો પરદેશ સીધાવે, તો કાજળ રેખ ન દઈએ. શાં-૯
 પિયુડા સાથે ક્રોધ ન કરીએ, રીસાઈ નવિ રહીએજી;
 છૈયાં છોડે છોકરાંને, તાડન કદીય ન કરીએ. શાણાં-૧૦
 ઉજડ મંદિર માંહી ક્યારે, એકલડાં નવિ જઈએજી;
 એકલી જાણી આળ ચઢાવે, એવડું શાને સહીએ. શાં-૧૧
 ફિરીયલ નારીનો સંગ ન કરીએ, તસ સંગે નવિ ફરીએજી;
 મારગ જતાં વિચાર કરીને, ઉંડો પાવ ન ધરીએ. શાં-૧૨
 ઉદયરતન વાચક ઈમ બોલે, જે નર નારી ભણશેજી;
 તેહનાં પાતક દૂરે ટળશે, મુક્તિપુરીમાં મળશે. શાણાં-૧૩

શ્રી દેવલોકની સંજ્ઞાયા

(૨૬૩)

સુધર્મા દેવલોકમાં રે, વૈમાન બત્રીશ લાખ;
 કેઈ ભોળા શંકા કરે રે, એ તો ભગવતીસૂત્રની સાખ.

પુણ્યનાં ફળ, જોજો.-૧

સુધર્મા દેવલોકમાં રે, પાંચસે જોજન મહેલ;
 સત્તાવીસ જોજન લોંઘતળીયાં રે બાઈ, એ સુખ નહિ
 સહેલ રે. પુણ્ય-૨
 વેગ ગતિ ચાલે દેવતા રે, લાખ જોજન કરે દેહ;
 એકેકા વિમાનનો રે બાઈ, નાવે છઠે મહિને છેડે રે. પુ-૩
 હાવ બાવ કરતી થકી રે, દેવીયો આવે હજુર;
 આ ઠામે આવી ઉપન્યાં રે, સ્વામી શા કીધાં પુણ્ય પૂર્વ રે. પુ-૪
 નામ બતાવો ગુરૂ તણું રે, નિર્લોભી ઋષિરાય;
 બવસાગરમાં બુડતાં રે, તુમ હાથ લિયો સંજાય રે. પુ-૫
 નિરલોભી ન લાલચી રે, માગી બદામ ન એક;
 દુર્ગતિ પડતાં રાખીયો રે, મને મોકલીયો દેવલોક રે. પુ-૬
 દેવ પ્રત્યે દેવીયો કહે રે, સુણો વલ્લભ મોરા નાથ;
 નાટક જુઓ એક અમ તણું રે, પછી જઈ કહેજો વાત રે. પુ-૭
 એક નાટક કરતાં થકાં રે, ગયાં વર્ષ દોય હબર;
 દેવતા મનમાં ચિંતવે રે, હવે કરવો કવણુ વિચાર રે. પુ-૮
 સઘળું કુંડુંબ પુરૂં થયું રે, હવે કહેશું કેહને જાય;
 દુર્ગંધ ઉઠે મનુષ્યલોકની રે, હવે જાય અમારી બલાય રે. પુ-૯
 ઉદયસ્તન વાચક કહે રે, દેવલોકની સજ્જાય;
 બણે ગણેને સાંભળો રે, તેનાં પાતક દૂરે પલાય રે. પુ-૧૦

શિયળની સજ્જાય

(૨૬૪)

ધન્ય ધન્ય તે દિન માહરો.-એ રાગ.

શિયળ સમું વ્રત કેા નહિ, શ્રી બિનવર બાળે રે;
 સુખ આપે જે શાશ્વતાં, દુર્ગતિ પડતાં રાખે રે. શિયળ-૧

મત પરચખાણુ વિના જીઓ, નવ નારદ જેહ રે;
 એકજ શિયળ તણા બળે, ગયા મુક્તિ તેહ રે. શિય
 સાધુ અને શ્રાવક તણા, મત છે સુખદાયી રે;
 શિયળ વિના મત બાણુને, કુસકા સમ ભાઈ રે. શિય
 તરૂવર મૂળ વિના જિર્યો, ગુણ વિણુ લાલ કમાન રે;
 શિયળ વિના મત એહલું, કહે શ્રી વીર ભગવાન રે. શિય
 નવ વાડે કરી નિર્મળું, પહેલું શીળ જ ધરજો રે;
 ઉદયરત્ન કહે તે પછી, મતનો ખપ કરજો રે. શિય

ધર્મના ચાર પ્રકારની સંજ્ઞાય

(૨૬૫)

શ્રી મહાવીરે ભાખીયા, સખી ધર્મના ચાર પ્રકાર
 દાન શિયલ તપ ભાવના, સખી પંચમ ગતિ દાતાર રે. :
 દાને દોલત પામીયે, સખી દાને કોડ કહ્યાણો.
 દાન સુપાત્ર પ્રભાવથી, સખી કથવન્નો શાલિભદ્ર બાણુ

શિયલે સંકટ સવી ટળે, સખી શિયલે વંછિત સિદ્ધ
 શિયલે સુર સેવા કરે, સખી સોળ સતી પરસિદ્ધ રે. :

તપ તપે ભવિ ભાવશું, તપે નિર્મળ તપ
 વર્ષોપવાસી ઋષભજી, સખી ધન્નાદિક ધન્ય ધન્ય રે. :

ભરતાદિક શુભ ભાવથી, સખી પામ્યા પંચમ ઠામ
 ઉદયરત્ન મુનિ તેહને, સખી નિત્ય કરે પ્રણામ રે. શ્રી

શ્રી ભાવ વિષે સજ્જાય

ધન્ય ધન્ય તે દિન માહરો—એ રાગ

(૨૬૬)

રે ભવિ ભાવ હૃદયે ધરો, જે છે ધર્મનો ધોરી;
એકલમલ્લ અખંડ જે, કાપે કર્મની દોરી. રે ભવિં ૧
દાન શિયલ તપ ત્રણ એ, પાતક મળ ધોવે;
ભાવ ને ચોથો નવિ મળે, તો તે નિષ્કળ હોવે. રે ભવિં ૨
વેદ પુરાણ સિદ્ધાંતમાં, પરદર્શન ભાંખે;
ભાવ વિના ભવ સંતતિ, પડતાં કોણ રાખે. રે ભવિં ૩
તારક રૂપ એ વિશ્વમાં, અંખે જગ ભાણ;
ભરતાદિક શુભ ભાવથી, પામ્યા પદ નિર્વાણ. રે ભવિં ૪
ઓષધ આય ઉપાય જે, યંત્ર મંત્રને મૂળી;
ભાવે સિદ્ધ હોવે સદા, ભાવ વિણ સહુ ધૂળી. રે ભવિં ૫
ઉદયરત્ન કહે ભાવથી, કોણ કોણ નર તરીયા.
શોધી ને ને સૂત્રમાં, સજ્જન શુણ દરીયા. રે ભવિં ૬

શ્રી ચેતનને શિખામણ

(૨૬૭)

આપ વિચારને આતમા, ખાંતે શું બૂલે;
અધિર પદારથ ઉપરે, ફેગટ શું પુલે. આપં ૧
ઘટ માંહે છે ઘર ધણી, મેલો મનનો ભામે;
જોલે તે બીજે નથી, જોને ધારી તામે. આપં ૨
પામીશ તું પાસે યકી, ખાહિર શું જોળે;
જેસે કાં તું બૂડવા, માયાને ઓળે. આપં ૩
પ્રીત્યા વિણ કેમ પામીયે, કુણ મુરખ પ્રાણી;
પીવાયે કેમ પસણીયે, અંજવાનાં પાણી. આપં ૪

આપ સ્વરૂપ ન ઓળખે, માયા માંહે ઝુલે;
 ગરથ પોતાની ગાંઠનો, વ્યાજમાં જિમ ડૂલે. આપ૦ ૫
 જોતાં નામ ન જાણીએ, નહીં રૂપ ન રેખ;
 જગ માંહે તે કેમ જડે, અરૂપી અલેખ. આપ૦ ૬
 અંધ તણી પરે આફળે, સઘળા સંસારી;
 અંતરપટ આડો રહે, કોણ જીવે વિચારી. આપ૦ ૭
 પહેલે પાછું કરી, પછી જોને નિહાળી;
 નજરે દેખીશ નાથને, તેહશું લે તાળી. આપ૦ ૮
 બાંધણુહારો કેા નથી, નથી છોડણુહારો;
 પ્રવૃત્તે બાંધીએ પોતે, નિવૃત્તે નિસ્તારો. આપ૦ ૯
 લેદા લેદ બુદ્ધિએ કરી, ભાસે છે અનેક;
 લેદ તણને જો ભજે, તો દીસે એક. આપ૦ ૧૦
 કાળે ઘોળું લેળીએ, તો તે થાય બે રંગુ;
 બે બે રંગે બડે સહિ, મન ન રહે અંગુ. આપ૦ ૧૧
 મન મરે નહીં જિહાં લગી, ધૂમે મદ ઘેર્યો;
 તબ લગે જગ ભૂલો ભમે, ન મટે ભવ ફેરો. આપ૦ ૧૨
 ઉંધ તણે જોરે કરી, શું મોહ્યો સુહણે;
 અળગી મેલી ઉઘને, ખોળી જોને ખૂણે. આપ૦ ૧૩
 ત્યારે જગમાં તુજ વિના, ખીજે નવિ દીસે;
 બિન્ન ભાવ મટશે તદા, સહેજે સુ જગીસે. આપ૦ ૧૪
 માં તાં નવિ કરે, સહુથી રહે ત્યારો;
 ઇણે એહી નાણે ઓળખ્યો, પ્રભુ તેહને પ્યારો. આપ૦ ૧૫
 સિદ્ધ દિશાએ સિદ્ધને, મળીએ એકાંતે;
 ઉદયરતન કહે આત્મા, તો ભાગે જ્ઞાંતિ. આપ૦ ૧૬

નિંદ્રાની સજ્જાય

(૨૬૮)

મોહ નરિંદકી, નિંદ્રા નામે વિખ્યાત છે.
 દ્રેષણી પાપિણી, ન ગમે ધર્મની વાત છે;
 ન લહે જે સજ્જનાં, સજ્જનાં છે દુઃખભંજના છે. નિં ૧
 સઘળા જીવને, જિહાં જમનો પાસ છે;
 ને નિંદ ન પાઈયે, તા ઘડી પ્રભુકો વાસ છે. નિં ૨
 ઉમરાવ એહનો, જાલીમ જોડ જીવાન છે;
 અગાસું જાણજો, ચાલે આગે તાન છે. નિં ૩
 પાંચ છે જેહની, પસરી વિશ્વ પ્રમાણ છે;
 વિના એક જેહની, કોઈ ન લોપે આણ છે. નિં ૪
 ન આવે દુંકડી, ધર્મે પાડે ભંગાણ છે;
 મારે જિહાં ઉંઘનાં, તિહાં હોય સુખની હાણ છે. નિં ૫
 તન કહે ઉંઘને, જિત્યાનો એહ ઉપાય છે;
 આહાર જિતીએ, તો નિંદ્રા વશ થાય છે. નિં ૬

શ્રી ઉદયવિજયજી વિરચિત

શ્રી આત્મ શિક્ષા સજ્જાય

(૨૬૯)

તે પિયુને ઇમ પ્રીછવે, પેખી નજીક પ્રયાણ રે;
 પંથીડા બટાઉડા.
 ॥ વાસો રે, તું તો ઇહાં વસ્યો, કાલનાં કિહાં હોશે
 મેલાણ રે. પંથીડા ૦ ૧
 હોશે રે ફરે ચોરટા, જીવન સુતો જાગરે; પંથી ૦ બટા ૦
 ચારિત્ર ધર્મરાયને, લાગી શકે તો લાગ રે. પં ૦ બ ૦ ૨

રાંધણુ આદિ મહારોગ જે, લાગ્યા તાહરી લાર રે; પં૦ બ૦
 આવે છે તેડું તેડા ઉપરે, બહુ કાળતું તાહરે બાર રે. પં૦ બ૦ ૩
 પરદેશી આણું પાછાં નહિ ફરે, સાસરવાસો સજ્ય રે; પં૦ બ૦
 સાસ ચલંતે ભગવંતને, બજી શકે તો ભજ્ય રે. પં૦ બ૦ ૪
 માથે નગારાં વાળે મોતનાં, હાથે તે આવે સાથ રે; પં૦ બ૦
 ખાશે કુટુંબ ખોંખારા કરી, બાકી તાહરી હાથ રે. પં૦ બ૦ ૫
 મદનો છાક્યો રે ન લહે તું મને, ડગ ડગ દૈવની ડાંગ રે; પં૦ બ૦
 જો તું વાળેરે તો જાણું ખરો, ખોદ્યા ભવનાં ખાંગ રે. પં૦ બ૦ ૬
 સુખ તું માણું છે ધણુની સેજમાં, ધણુ તે ધૂતારી છે ધીંઠ રે; પં૦ બ૦
 ગરથ ખાઇને ગણિકાની પરે, આખર હોશે અદીઠ રે. પં૦ બ૦ ૭
 મમતા વાદ્યોરે તું થઈ મોટકો, પરશું માંડે છે પ્રીત રે; પં૦ બ૦
 આપ સ્વરૂપ નવિ ઝોળખે, અનેક ચલાવે અનીત રે. પં૦ બ૦ ૮
 ભૂત ભૂત માંડે જશે બળી, દાવો રહેશે દામ રે; પં૦ બ૦
 બાદ્ય કુટુંબ મળ્યું છે બહુ, પણ કોઈ ન આવે કામ રે. પં૦ બ૦ ૯
 ચેતન જીવ પિયુને ચેતના, બાળા ખૂઝવે એમ રે; પં૦ બ૦
 અચેતન સાથે એહવી આશકી, કહોને કીજે કેમ રે. પં૦ બ૦ ૧૦
 ઉદય વદે જે અરિહંતના, આશક હોશે અતીવ રે; પં૦ બ૦
 પડશે નહિ જે મોહના પાશમાં, મુગતે જશે તે જીવ રે.
 પં૦ બ૦ ૧૧

આત્મ શિક્ષાની સંજ્ઞાયા

(૨૭૦)

સમય સંજ્ઞાયા રે આખર ચાલવું, સંબલ લેજે સાથ હોરે;
 હોરે મુણ પંથીડા.

સાથી તાહરા રે પંડે પરવચાં, તાળી લેઈ લેઈ હાથ હોરે.

હોરે સુષુ ૧

વહાલાં વોળાવી રે વળશે તાહરાં, વચમાં વસમી વાટ હોરે; હોરે-
વિષુ વિસામે રે પંથ ઓલાંધવો, ઉતરવો નકંનો ઘાટ હોરે.

હોરે ૨

આજનો વાસો રે ઈણુ મંદિર વસ્યો, વિષયનો માંડ્યો વ્યાપાર.
હોરે; હોરે.

કાલનાં ઉતારા રે કહો કિહાં હોશે, નહિ તેહનો નિરધાર હોરે.
હોરે-૩

જિહાં તિહાં લાગે રે જમનો જીજિયો, બેસે બહુ બેસરાણુ હોરે;
ધરનાં ભાડાં રે વળી ભરવાં પડે, નિત્ય નવલા રહેઠાણુ હોરે.

હોરે-૪

ડગલે ડગલે રે દાણુ ચૂકાવવું, નિત્ય નવલાં મહેલાણુ હોરે; હોરે-
પરવશ પણે રે પંથે ચાલવું, નહિ કોઈ આગે વહાણુ હોરે.

હોરે-૫

યોવન સસલો રે જરા કુતરી, કાળ આહરી કબાણુ હોરે;
બાણુ પૂરીને રે પંથે બેસી રહ્યો, નહિ મહેલે નિરમાણુ હોરે.

હોરે-૬

તું નહિ કેહનો રે કોઈ નથી તાહરં, લોભ લગે એહ છે લોક
હોરે; હોરે.

પરદેશી શું રે કોણુ કરે પ્રીતડી, કાં પડ્યા ફંદમાં ફાંક હોરે.
હોરે-૭

વીરા વટાઉ રે સુણુ એક વીનતી, ચાલ તું મુક્તિને પંથ હોરે;
સદ્ગુરુ તુજને રે સંભલ આપશે, ભાગશે ભવની સદુ ભાંતિ
હોરે. હોરે-૮

કાસીદું કરતાં રે કાળ બહુ ગયો, તોહો નાબ્યો પંથનો પાર
હોરે; હોરે.
ઉદય કહે અરિહંતને બને સહી, તો તરશે સંસાર હોંહોં-૬

સંસાર સ્વરૂપની સંજ્ઞા

(૨૭૧)

ઢાળ મયુખિંદુની

સંસારે જીવ અનંત ભવે કરી, કરે બહુલા રે સંબંધ ગતિ ચિહ્નું
ફરી ફરી;
નવિ રાખે રે કોઈને તવ નિજ કર ધરી, સગાઈ રે કહો
કિણિ પરે કહીયે ખરી.-૧

ત્રુટકે

કહો ખરી કિણિ પરે એહ સગાઈ, કારમો સંબંધ એ,
સવિ મૃષા માતા પિતા બહેની, બંધુ નેહ પ્રબંધ એ;
ધરે તરણુ ધરણી રંગે પરણી, ત્રાણુ કારણુ તે નહીં,
મણિ કણુગ મુત્તિઅ ધન્ન ધાન્ય કણુ, સંપદા સખ સંગ્રહી.-૨

ઢાળ

એહ થાવર રે જંગમ પાતિક દોઈ કદ્યા,
જેહ કરતાં રે ચઉગઈ દુઃખ જીવે સદ્યા;
તેહ ટાળો રે પાતિક દૂરે ભવિયણા,
જિમ પામો રે ઇહ પરભવ સુખ અતિ ઘણાં.-૩

ત્રુટકે

અતિ ઘણાં સુખ તે લહો ભવિયણુ, જૈન ધર્મ કરી ખરો,
પરદાર પરધન પરિહરી તિણે, જૈનધર્મ સમાચરો;
જે મદે માચે રૂપ રાચે, ધર્મ સાચે નવિ રમે,
અંજલિ જળ પરિ જનમ જાતો, મૂઠ તે ફળ વિણુ ગમે.-૪

ઢાળ

અધ્યયને રે છઠ્ઠે શ્રી જિનવર કહે

શુભ દ્રષ્ટી રે તેહ ભલી પરે સદહે;

સદહી રે તપ નિયમાદિક આદરે;

આદરતો રે કેવળ લગ્ન પશુ વરે.-૫

સુટકે

લગ્ન વરે જિનધર્મ કરતો હલુઆકમીં જે હુવે,

પાંચમો ગણધરસ્વામી જંબુ, પૂજીયો ઇણિ પરે કહે;

શ્રીવિજયદેવસૂરિંદ પટધર, વિજયસિંહ મુણીસર,

તસ શિષ્ય વાચક ઉદય ઇણિ પરે, ઉપદિશે ભવિ હિતકર.-૬

શ્રી પ્રમાદવર્જન સજ્જાય

(૨૭૨)

મુનિ જન મારગ ચાલતાં. એ રાગ.

અજરામર જગ કો નહીં, પરમાદ તે છાંડો રે;

મિથ્યામતિ મૂકી કરી, શુષ્ક આદર તે માંડો રે.-૧

શુદ્ધ ધરમનો ખપ કરો, ટાળી વિષય વિકારો રે;

ચોથે અધ્યયને કહે, શ્રીવીર એહ વિચારો રે. શુદ્ધ-૨

પાપ કરમ કરી મેળવે, ધનના લખ જેહ રે;

મૂરખ ધન છોડી કરી, નરકે ભમે તેહ રે. શુદ્ધ-૩

ખંધવ જનને પોષવા, કરે તે મરણ પરે પાપ રે;

તેહના ફળ હોહીલાં, સહે એકલો આપ રે. શુદ્ધ-૪

ખાતર તણે મુખે જિમ ગ્રહો, એવો ચોર અબણ રે;

નિજ કરમેં દુઃખ દેખતાં, તેહનો કુણ બણ રે. શુદ્ધ-૫

ઈમ બાણી પુણ્ય કીજીયે, જેહથી સુખ થાય રે;
 દિન દિન સંપદ અનુભવી, વળી સુજસ ગવાય રે. શુદ્ધ-૬
 વિજયદેવ ગુરૂ પાટવી, વિજયસિંહ મુણિદો રે;
 શિષ્ય ઉદય કહે પુણ્યથી, હુવે પરમ આણંદો રે. શુદ્ધ-૭

શ્રી ઉદયરત્નજી વિરચિત

તપની સંજ્ઞાયા

(૨૭૩)

ઈડર આંખા આંખલી રે. એ રાગ
 કીધાં કમં નીકંદવા રે, લેવા મુક્તિનું દાન;
 હત્યા પાતિક છુટવા રે, નહીં કોઈ તપ સમાન. ભવિકજન
 તપ કરજો મન શુદ્ધ.-૧
 ઉત્તમ તપના યોગથી રે, સેવે સુરનર પાય;
 લખિ અઠ્ઠાવીશ ઉપજે રે, મનવાંછિત ફળ થાય. ભવિક-૨
 તીર્થકર પદ પામીયે રે, નાસે સઘળા રોગ;
 રૂપ લીલા મુખ સાહેબી રે, લહીએ તપ સંયોગ. ભ-૩
 તે શું છે સંસારમાં રે, તપથી ન હોવે જેહ;
 જે જે મનમાં કામિએ રે, સફળ ફળે સહી તેહ. ભ-૪
 અષ્ટ કમંના ઓધને રે, તપ ટાળે તતકાળ;
 અવસર લહીને તેહનો રે, ખપ કરજો ઉજમાળ. ભ-૫
 બાહ્ય અભ્યંતર જે કહ્યા રે, તપના બાર પ્રકાર;
 હોજો તેહની ચાલમાં રે, જેમ ધૂમ્રો અણુગાર. ભ-૬
 ઉદયરત્ન કહે તપ થકી રે, વાધે સુજસ સનૂર;
 સ્વર્ગ હુવે ઘર આંગણે રે, દુર્ગંતિ બાવે દૂર. ભવિક-૭

વૈરાગ્યની સજ્જાય

(૨૭૪)

૧ મેવાસમે બે, મરદો મગન બયા મેવાસી.
 ૨ યા રૂપ મેવાસ બન્યો હે, માતા જ્યુ મેવાસી;
 ૩ હેબકી શિર આણુ ન માને, આખર કયા લે જસી. યા૦-૧
 ૪ માર્ધ અતિ દુર્ગંધ ખળના, કોટમાં બહોંતેર કોઠા;
 ૫ જુસી જાતાં વાર ન લાગે, જેસા જલ પરપોટા. યા૦-૨
 ૬ વ દરવાજા વહે નિરંતર, દુઃખદાયી દુર્ગંધા;
 ૭ યા ઉસમે તહીન બયા હે, રે રે આતમ અંધા. યા૦-૩
 ૮ છિનમેં છોટા છિનમેં મહોટા, છિનમેં છેડ દિખાસી;
 ૯ જમડેકી નજર લગેગી, તબ છિનમેં ઉડ જસી. યા૦-૪
 ૧૦ મુલક મુલકકી મલી લોકાઇ, બહોત કરે ફરીયાદી;
 ૧૧ યુ મુજરો માને નહિ પાપી, અતિ છાકયો ઉન્માદી. યા૦-૫
 ૧૨ મારા મુલક મેલ્યા સંતાપી, કામ કિરાડી કોટો;
 ૧૩ જાન તલાટી લોચા વાળે, તો કિમ નાવે ત્રોટો. યા૦-૬
 ૧૪ કેદયરત્ન કહે આતમ મેરા, મેવાસી પહુ મેલો;
 ૧૫ મગવંતને લેટો બલી બાંતે, મુક્તિપુરી મેં ખેલો. યા૦-૭

શ્રી ક્રોધની સજ્જાય

(૨૭૫)

કડવાં ફલ છે ક્રોધનાં, જ્ઞાની એમ બોલે;
 રીસ તણો રસ જાણીએ, હળાહળ તોલે. કડવાં-૦-૧

ક્રોધે ક્રોડ પૂરવ તણું, સંયમ ક્ષણ બચ;
 ક્રોધ સહિત તપ જે કરે, તે તો લેખે ન થાય. કડવાં-૨
 સાધુ ઘણા તપીયો હતો, ધરતો મન વૈરાગ;
 શિષ્યના ક્રોધ થકી થયો, અંડકોશિયો નાગ. કડવાં-૩
 આગ ઉઠે જે ઘર થકી, તે પહેલું ઘર બાળે;
 જળનો જોગ જો નવિ મળે, તો પાસેનું પ્રજાળે. કડવાં-૪
 ક્રોધ તણી ગતિ એહવી, કહે કેવળનાણી;
 હાણુ કરે જે હિતની, જાળવજો ઈશ્વરનાણી. કડવાં-૫
 ઉદયરતન કહે ક્રોધને, કાઢજો ગળે સાહી;
 કાયા કરજો નિર્મળી, ઉપશમ રસ નાહી. કડવાં-૬

શ્રી માનની સંજ્ઞાપ

(૨૭૬)

રે જીવ માન ન ક્ષીજીએ, માને વિનય ન આવે રે;
 વિનય વિના વિદ્યા નહિ, તો કિમ સમકિત પાવે રે. રે જીવ ૦ ૧
 સમકિત વિણ ચારિત્ર નહિ, ચારિત્ર વિણ નહિ મુક્તિ રે;
 મુક્તિ તણા સુખ શાશ્વતા, તે કિમ લાહીએ મુક્તિ રે. રે જીવ ૦ ૨
 વિનય વડો સંસારમાં, ગુણમાં અધિકારી રે;
 ગવે ગુણ જાણે ગણી, જીવે ચિત્તમાં વિચારી રે. રે જીવ ૦ ૩
 માન કર્યું જો રાવણે, તે તો રામે માર્યો રે;
 દુર્યોધન ગવે કરી, અંતે સવિ હાર્યો રે. રે જીવ ૦ ૪
 સૂકા લાકડાં સારીખો, દુઃખ દાઈ ખોટો રે;
 ઉદયરતન કહે માનને, દેજો દેશવટો રે. રે જીવ ૦ ૫

શ્રી વીરવિજયજી વિરચિત

શ્રી દશાર્ણભદ્રની સન્માય

- પંકજભૂતનયા નમી, શુભગુરુ ચરણ પસાય;
વિશદ દશારણભદ્રજી, યુષ્કથું મહા મુનિરાય. ૧
- માને માનવ દુઃખ લહે, ચરણ કરણ ગુણ ફેાક;
આઠ શિખર આડાં વલે, નાવે વિમલાલોક. ૨
- અહો માને મુનિવર હુઆ, છંડી રાજ્ય સમૃદ્ધ;
સંકંઠન વંદન કરે, માન તજી સ્તવ કીધ. ૩

ઢાળ પહેલી

(૨૭૭)

(શ્રી યુગમંધરને કહેજો એ દેશી.)

- મુદિતા લોક વસે ઝાઝા, દશારણ નયર ઘણી માન;
દેશ દશારણનો રાજા રે.
- રમણીક નકષિપતિ રાજે, ઉપમ લંકપતિછાજે રે. ૨૦ ૧
- ભૂપ દશારણભદ્ર લલ્યો, અરિજનનો ભય દૂર રહ્યો;
ધર્મી ધર્મ બણી ઉમલ્યો રે. ૨૦ ૨
- રાગને રોષ નહિ દિલમાં, રોગનો અંશ નહિ તનમાં;
વીર સમોસરીયા વનમાં રે. ૨૦ ૩
- કોલાહલ સુરનો મચિયો, પ્રભુ આગલ નાચે શચિયો;
દેવે સમવસરણ રચિયો રે. ૨૦ ૪
- રૂપાનન્ય અનુપ વેશે, શોભિત સિંહાસન બેસે;
જલથલ કુસુમવૃષ્ટિ વિકસે રે. ૨૦ ૫
- દેત વધાઈ વનપાલે, લાખ વધાઈ ભૂપાલે;
ઉઠી સભા સહુ તતકાલે રે. ૨૦ ૬

ચલજો સર્વ જના સાજે, જિનવર વંદનને કાજે;
એમ નગરે પડહો વાજે રે. ૨૦ ૭

જિનવાણી સુણતા રંછયે, મિથ્યામલ ફરે તણયે;
હય ગય રથ ભૂષણ સળયે રે. ૨૦ ૮

વીર ચરણ કજ અનુસરીએ, દક્ષણ પરદક્ષણ ફરીએ;
નરનારી એમ ઉચ્ચરીએ રે. ૨૦ ૯

વંદુ ઋદ્ધિ લેઈ સરવે, જિમ કોઈ નવિ વંદા પૂરવે;
ભૂપતિંતે ઈશ્વરી પરે ગરવે રે. ૨૦ ૧૦

વલી મનના સંશય વમશું, અનુભવ રંગ રસે રમશું;
શ્રી શુભવીર ચરણ નમશું રે. ૨૦ ૧૧

ઢાલ બીજી

(૨૭૮)

(સુત સિદ્ધારથ ભૂપનો રે-એ દેશી.)

રાજા મનમોદે કરી રે, સૈન્ય સજે તિણિ વાર;
ભદ્રક જાતિ મદભર્યા રે, કુંજર સહસ અઢારો રે.

માન ગજે ચઢયો, દશારણુભદ્ર ભૂપાલો રે. માં ૧

ચોવીસ લાખ તુરંગમાં રે, અશ્વ રતન આણુહાર;
રવિ રથ પરે હરિ જોતર્યા રે, રથ એકવીશ હજારો રે. માં ૨

યુધિષ્ઠિર ભટ પાયકા રે, કોડ એકાણું સકાર;
એક હજાર અંતેઊરી રે, બેડી સુખાસને સારો રે. માં ૩

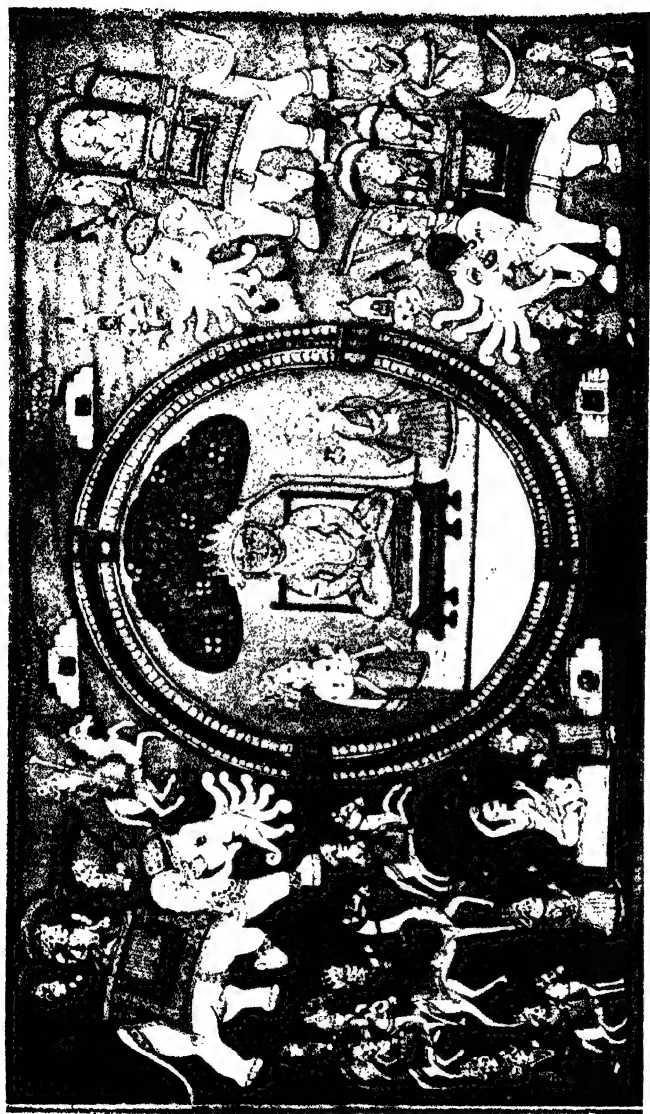
મુગટખંધ અવનીપતિ રે, પંચ સયા પરિવાર;
પંચ વરણ ફરકે તિહાં રે, ધ્વજવર સોલ હજારો રે. માં ૪

ચિહ્ન દિશે ચામર ઢલે રે, ઉજવલ છત્ર ધરંત;
પટ્ટ ગજે પૃથવીપતિ રે, બેઠો લીલ કરંત રે. માં ૫

નાટિક નાદ રસે ચઢયો રે, નિજ રિદ્ધિ સઘલી રે જોય;
મન ચિંતે મહિમાનિલો રે, મુજ સમ અવર ન કોય રે. માં ૬

શ્રી દશાર્ણભદ્ર રાંગરંગિની સજ્જાય : પૃષ્ઠ ૩૭૦ શ્રી ૩૭૨

ચિત્રની જમણી બાજુએ શ્રી દશાર્ણભદ્ર પોતાની રાજક્રાંતિ સહિત તથા ડાબી બાજુએ ઇંદ્ર મહારાજ મોટી
ક્રાંતિ સહિત ચિત્રની મધ્યમાં સમસ્તસરણમાં બિરાજમાન મહાવીરપ્રભુને વંદન કરવા આવતા દેખાય છે

श्री दशार्जुनसद रावर्षिणी भक्त्याय : पृष्ठ ३७२.

સોહમપતિ અવધે કરી રે, ચિંતે અચરીજ દેખ;
ભૂપતિ જિનવંદન કરે રે, પશુ અભિમાન વિશેષ રે. માં ૭
તીર્થકર અરિહા પ્રભુ રે, વંદિત અમર નરિંદ;
કેવલનાથ દિવાચર રે, જગતશરણુ જિનચંદ રે. માં ૮
ભરત સગર દેશવ વલી રે, પૂવે વંદ્યા જિણંદ;
તે આગલ એ નરપતિ રે, જેમ રવિ આગે ચંદ રે. માં ૯
સોહમીના સગપણુ ભણી રે, સમજાવું એક તાન;
ટાણું જિન આશાતના રે, જાણું એહનું માન રે. માં ૧૦
ઐરાવણુ સુર તેડીયો રે, પરે પરે તસ સમગ્રાય;
ઋદ્ધિ વિકુરવી અભિનવી રે, વીર નમન હરિ બાય રે. માં ૧૧

દાળ ત્રીણ

(૨૭૮)

[વિમલજિન ! વિમલતા તાહરી જી-એ દેશી]

માન કરશ્યો નવિ માનવીણ, માનથી નીચ ગતિ બેય;
ભૂપ ભર માન ભંજક ભણીણ, વિહિત વાસવ બલ સોય. માં ૧
ચઉસઠ સહસ હસ્તી બલાણ, ઉન્નત અંગ મનોહાર;
દંતી દંતી પ્રત્યે જૂજૂવાણ, મસ્તક પાંચસે બાર. માં ૨
શિર પ્રતે આઠ દંતુસલાણ, દંત પ્રત્યે વાપિકા આઠ;
પુષ્કરિણી વાવ પ્રત્યેકમાંણ, કમલ કંચન મઈ આઠ. માં ૩
પાંખડી લાખ પંકજ પ્રતેણ, શબ્દ નાટક તણા થાય;
ગાયન ગીત સુર ગાવતાણ, દેવ ફુંદુલી વજડાય. માં ૪
કમલ વિચે ડોડક ઉપરેણ, ચિહું મુખો એક પ્રાસાદ;
આઠ ઇંદ્રાણીશુ સુરપતિણ, તિહાં રદ્યા લહત આદહાદ. માં ૫

ગણિત સંખ્યા મુણ્ણને હવેજી, એક એક ગજ પ્રતે સાર;
 સહસ્ત્ર ચઉ છન્નુ દંતુસલાજી, રતન રવિકંતિ ઝલકાર. માં ૬
 પુષ્કરિણી બત્રીસ સહસ્ર છેજી, સાતસેં અડસઠ જોય;
 કમલ લખ હો સહસ્ર બાસઠીજી, એકસો ચુમાલિસ સોય. માં ૭
 કમલ પર ધવલ પ્રાસાદ છેજી, વીશ લાખ સતાણું હજાર;
 એકસો બાવન હરિ તણીજી, અપચ્છરાનો પરિવાર. માં ૮
 હો સહસ્ર છ સય એકવીશ છેજી, જોડો કોડી ત્રીક ઠાણુ;
 લાખ ચુમાલીસ સોહતીજી, પાંખડી કમલની જાણુ. માં ૯
 બત્રીસબદ્ધ નાટક હુએજી, પંકજ ફલ તણે અંક;
 ત્રીન લખ છત્રીસ સહસ્ર છેજી, આત્મરક્ષક બટ વંક. માં ૧૦
 ચઉસઠ સહસ્ર ગુણી રિદ્ધિશુંજી, પરિવર્યો દેવનો રાય;
 જામ જૂપાલ ઉપવેશીયોજી, પ્રભુમે પરમેશ્વર પાય. માં ૧૧
 ઉધ્વં વદને કરી જોવતોજી, હૃદય ચિંતે ગર્ભ મામ;
 શુભવિધિ વીર વંદન કરેજી, સોહમ સ્વામી શિર નામ. માં ૧૨

હાલ ચોથી

(૨૮૦)

[સીમંધર તુજ મીલને દીલમે' રઠ લગી તારજી—એ દેશી.]

પ્રભુ આગલ નૃપ બેઠો, ચિંતા સાયરમાં પેઠો રે;
 હરિ જીતણુને કાજે, મનડો અડે રહ્યો અભિમાને. ૧
 વલી જગમાં જસ કીરતિ, ઘણી વર ગાજે રે; મં
 માહરો ગર્વ ગવેષી, હરિએ મુજ રિદ્ધિ ઉવેખી રે. મં ૨
 તારક ચંદ વિવેક, રાજહંસ આગે લેક રે; મનડો
 અંધકાર ને ઉધોત, જેમ સુરજ ને ખધોત રે. મં ૩
 નંદનવન કાંતાર, પીતલ મુગતાફલ હાર રે; મનડો
 ગુરૂ ઉપમ હરિ રાય, લઘુ ઉપમ મુજ કહેવાય રે. મં ૪

હરિએ ક્રીધી હાણુ, મુજ જીવિત તો અપ્રમાણુ રે; મનડોઠ
હવે કરવો કુણુ કાજ, સુરનરમાં રહે જેમ લાજ રે. મં ૫
માન થકી જગ પ્રાણી, અપમાન લહે ગુણુ હાણી રે. મનડોઠ
માન તણુ મુનિરાયા, મુખીયા શિવ સોધ સુહાયા રે. મં ૬
સંજમ લેઈ પ્રભુ હાથે, વિહરશું અરિહા સાથે રે; મનડોઠ
ચિંતવી હૃદયારામે, ઉઠી પ્રભુ પય શિર નામે રે. મં ૭
સર્વ વિરતિ મુજ આજ, ઉચ્ચરાવો અવિચલ રાજ રે; મનડોઠ
જિનવાણી રસ ગિદ્ધિ, વૈરાગે દીક્ષા લીધી રે. મં ૮
ઈંદ્ર તદા માન મોડી, મુનિ ચરણુ નમે કરજોડી રે; મનડોઠ
માન સકલ મુનિ વીત્યો, હું હાર્યો ને તું જીત્યો રે. મં ૯
હું માને કરી હુહવાણો, મુનિ માન કરી તુમે જાણ્યો રે; મં
તુમ ઋદ્ધિ અખય ખજાનો, મુજ રિદ્ધિ છાર સમાનો રે. મં ૧૦
જ્ઞાન ધ્યાન હય દંતી, શ્રુત તપ જપ બહુ પરતાંતી રે. મં
સહસ શીલાંગ અઢાર, રથ ઉપશમ ઋદ્ધિ નહિ પાર રે. મં ૧૧
કાજ સકલ મુજ વ્યક્તિ, વર ચરણુ ગ્રહણુ નહિ શક્તિ રે; મં
સમતાસાયર સાધ, મુજ ખમજો કૃત અપરાધ રે. મં ૧૨
એમ કહી ખિણુખિણુ વંદે, નિજ હુબ્ધૃત ખિણુ ખિણુ નિંદે રે; મં
વીર ચરણુ કજ સેવા, તુમે માંડી શિવફલ લેવા રે. મં ૧૩

ઢાળ-પાંચમી.

(૨૮૧)

[હુઓ ચારિત્ર જુતો-એ દેશી.]

ઉપશમ સુખકંઠો, જ્ઞાનાનંદો, મોહના-વાડળ.

સંસારે અલુદ્ધો, દંસણુ શુદ્ધો; સંજમી તાડળ.

તમે નિજ ગુણુ રસિયા, ગુરુકુલ વસિયા, મોહના-વાડળ.

મનમોહન સ્વામી, છો વિસરામી. બબ્બના-તાડળ. ૧

પર પુદ્ગલ સંગે, માનને રંગે,	મો-વા૦
મેં રિદ્ધિ વિકુવીં, ઉવીં ગુવીં;	લોકમે-તા૦
તુમે નિજ ઘટ રિદ્ધિ, પ્રકટજ કીધી,	મો-વા૦
શચિ સહજની શોભા, રહે થીર થોભા.	ભૂષણે-તા૦ ૨
સંવેગી ત્યાગી, તું સોભાગી,	મો-વા૦
વાર સો એક સાસે, વંદના તોસે;	માહરી-તા૦
અપરાધ ખમાવી, શિશ નમાવી,	મો-વા૦
નિજ નાક સધાવે, હરિ મુનિ ભાવે.	સંસ્તવી-તા૦ ૩
દમી શાંત પ્રશાંતો, બાહ્ય ને અંતો,	મો-વા૦
કૃતકર્મને ગાળે, સંજમ પાળે;	સાધુજી-તા૦
ક્રોધ કંડક ખંડે, ઉપશમ દંડે,	મો-વા૦
માન માયા ગાલી, વન્હિ પ્રજાત્રી.	અજજવે-તા૦ ૪
તૃષ્ણા જલ શોષે, વૃષ તરૂં પોષે,	મો-વા૦
ભવ શ્રોતા વર્તા, મોહની ગર્તા;	લંઘીયા-તા૦
કામ ચિંતન ચુક્કા, કલિમલ મુક્કા,	મો-વા૦
કુદ્ધિખસંબલ પત્તા, મુનિ અપમત્તા.	ભાવશું-તા૦ ૫
ઉદેસિક આદે, દુગવત્ત ભેદે,	મો-વા૦
અનાચીરણુ નિહાલે, દશવધકાલે;	તે કહ્યા-તા૦
ધ્વિછાદિક પાલે, દશ ચક્રવાલે,	મો-વા૦
પરિસહે ન ઉભગ્ગા, સુર ઉવસગ્ગા.	ઝીપીયા-તા૦ ૬
ખટ કારણ આહારી, ખટ અણાહારી,	મો-વા૦
સામુદાણી ભિખ્યા, અલિકુસુમ સિખ્યા;	આચરે-તા૦
ભાવંત મુનીશા, જે પણવીસા,	મો-વા૦
પણવીસ અશુચિ, ભાવન રૂચિ.	નો કદા-તા૦ ૭

સિત્તરિ ગુણ ચરણે, સેવત કરણે,	મો-વા૦
વિકસંત ઉદાસી, શ્રુત અભ્યાસી;	અર્થથી-તા૦
ચઢીને દાસ, પૂર વન વાસ,	મો-વા૦
અરિમિત્ત વિયોગો, હુઇ સંજોગો.	ઈષ્ટનો-તા૦ ૮
મણિ તરણું જેમ, પથર હેમ,	મો-વા૦
સમભાવ વિચારે, શિવ સંસારે;	સાધુને તા૦
ધર્મ ધ્યાનાસીનો, ખવગે લીનો,	મો-વા૦
મલ સંત વિનાસી, શ્રેષ્ઠ પ્રકાસી.	ખાયગો-તા૦ ૯
અપચ્ચ પચ્ચખાણી, ચઉ ચઉ જાણી,	મો-વા૦
સોલ પગઈ અંતર, આઠ ક્ષયંકર;	મૂલથી-તા૦
નપુ ઈત્થિ વેદો, ખટ હાસ ભેદો,	મો-વા૦
નરવેદ ઉચ્છેદ, કોધને ભેદ.	સંજવલો-તા૦ ૧૦
માન માયા ટાલી, લોભ પ્રજલી,	મો-વા૦
દુગ નિદ નસાવે, દુગ પય ધ્યાવે;	શુક્લના-તા૦
ખિણ ચરમ સમયમાં, છેદત લયમાં,	મો-વા૦
નાણુ દંસણુ વિગ્ધા, વરણુજ સિગ્ધા.	ચઉદ જે-તા૦ ૧૧
ધૂર સમય સજોગી, કર્મ વિજોગી,	મો-વા૦
હુઆ કેવલનાણી, કેઈ ભવી પ્રાણી;	તારીયા-તા૦
પંચાસી વિનાસી, શિવપુર વાસી,	મો-વા૦
સુખ સિદ્ધ એકાંતે, સાદિ અનંતે.	ભંગશું-તા૦ ૧૨
અહો માનજ કરીયો, તો શિવ વરીયો,	મો-વા૦
જસ નામ રસાલા, મંગલ માલા;	સંધને-તા૦
ગુરૂ ખીમાવિજય જસ, શુભવિજયો તસ,	મો-વા૦
વન્હિ રસ દંતી, તિમ હિમકંતી. [૧૮૬૩]	વત્સરે-તા૦ ૧૩

મેર તેરસ વાસર, સાધુ મુહંકર,	મો-વા૦
ગુરવારે ધ્યાયા, એ મુનિરાયા;	નામથી-તા૦
ભવ તાપ હરેજો, મંગલ હોજો,	મો-વા૦
કવિ વીરવિજયને, ઉત્તરાધ્યયનેથી.	-તા૦ ૧૪

કળાશ.

કૃતમાન વૃત્ત શિવદાન જ્ઞાન, દશાર્ણભદ્ર મુનિસર,
 લીંબડી-પુર પોરવાડવંશી, સકલ સંઘ મુહંકર;
 જેઠા સુત જયરાજ વોરા, પઠન હોતે સંભવી,
 કહે વીર મુનિ ગુણમાલ ગુંથી, તાસ કંઠે મેં ઠવી. ૧૫

શ્રી ઉદયવિજય વાચકવિરચિત

શ્રી ઉત્તરાધ્યયનસૂત્રની સંજ્ઞાય

પંડિત શિરોમણિ પંડિત શ્રી પશ્રી રંગવિજય ગણિ

ગુરુશ્વેા નમઃ ॥

ઢાળ પહેલી.

(૨૮૨)

શ્રી નેમિસર જિન તણજી. એ રાગ.

પવયણ દેવી ચિત્ત ધરીજી, વિનય વખાંણી સંસાર;
 જંથુનઈ પૂછિઈ કહ્યોજી, શ્રીસોહમ ગણધાર.-૧

ભવિકજન વિનય વહો મુખકાર.

પહિલઈ અધ્યયનઈ કહ્યોજી, ઉત્તરાધ્યયન મોઝાર,
 સઘલા ગુણમાંહિ મૂલગોજી, જે જિનશાસન સાર. ભવિક૦-૨
 નાણુ વિનયથી પામીઈજી, નાણુઈ દરિસણુ સિદ્ધિ;
 ચારિત્ર દરિસણુથી હોઈજી, ચારિત્રથી પુણસિદ્ધિ. ભવિક૦-૩

ગુરૂની આજ્ઞા સદા ધરઈજી, જાણઈ ગુરૂનો રે ભાવ;
 વિનયવંત ગુણરાગીઓજી, તે સુનિ સરલ સભાવ. ભવિક૦-૪
 કણ્ઠનું કુંડું પરિહરિજી, વિષ્ણુચું મનિ રાગ;
 ગુરૂ દ્રોહી તે જાણવાજી, સૂઝર ઉપમા લાગ. ભવિક૦-૪
 કોઠા કાનની કૂતરીજી, ઠાંમ ન પામઈ રે જેમ,
 સીઅલ હીજી અકલ્યાગરાજી, આદર ન લહઈ તેમ. ભવિક૦-૬
 ચંદ તણી પરિ ઊજલીજી; કીરતિ તે લહંત;
 વિષય કષાય જિતી કરીજી, જે નર વિનય વહંત. ભવિક૦-૭
 વિજયદેવગુરૂ પાટવીજી, શ્રીવિજયસિંહસૂરિંદ;
 શિષ્ય ઉદય વાચક ભણેંજી, વિનય સયલ સુખકંદ. ભવિક૦-૮
 ઈતિ શ્રી વિનયાધ્યયન પ્રથમ સન્ન્યાય.—૧

ઢાળ ખીજી

(૨૮૩)

સરસતી સાર સુમયા કરી.—એ રામ.

સોહમ સામિ જંજી પ્રતિં, ઉપદિશિ ધર્મ સુવિચાર રે;
 ઉત્તરાધ્યયને ખીજઈ કહ્યો, પરિસહ તણો અધિકાર રે.—૧
 ઇંદ્રીય જય તુમહે આદરો, જિમ લહો સુખ સંસાર રે;
 અનુકંમિ નાજી કિરિયા થકી, શાશ્વતાં સુખ લહો સાર રે.
 ઇંદ્રિય૦-૨

છુહ તૃષા સીતનઈ તાવડો, ડંસ અચેલ તિમ હોય રે;
 અરતિ રતિ નારી ચરયા વલી, નિસીહી સંજા પુણુ જાય રે.
 ઇંદ્રિય૦-૩

તેમ આકોશ વધ જીવના, રોગ અલાભ તૃણ ફાસ રે;
 મલસું સતકાર મતિ મૂઢતા, હોઈ સમકિત સુખવાસ રે. ઇં-૪

ઈહ ખાવીસ પરિસહ કહ્યા, પ્રથમ તિહાં નકષલ જિણુંદ રે;
 સાંસહી વરસ જાંહાં પામીએ, કેવલ રચણ સુખકંદ રે. ઈં-૫
 ઢંઢણુ મુનિવરં સાંસહ્યો, પરીસહ નામ અલાલ રે;
 તેહથી તેહનં ઉપનો, કેવલ સંપદા લાલ રે. ઈંદ્રીય-૬
 બહુવિધ પરીસહ સાંસહ્યા, શાસનનાયક વીર રે;
 તેહથી નાણુ અવિચલ લહ્યો, મેરૂગિરી સાહસ ધીર રે. ઈં-૭
 શ્રીવિજયદેવગુરૂ પાટવી, શ્રીવિજયસિંહસૂરિંદ રે;
 શિષ્ય વાયક ઉદયવિજયની, વાણિ સુણિં ભવિકવૃંદ રે. ઈં-૮
 ઈતિ શ્રી ખાવીસ પરીસાહાધ્યયન સન્ન્યાય.-૨

ઢાળ ત્રીજી

(૨૮૪)

વીર માતા પ્રતિકારિણી.-એ રામ.

પ્રથમ માનવલવ ઢોહિલો, સુણવઉ ચિત આણો;
 પાલવું સદહણા ખરી, ધરમ અંગ એહ જાણો.-૧
 ચ્યાર શુભ અંગ ભવિ ધારીઈ, કહઈ સોહમ સ્વામી;
 ત્રીજઈ અધ્યયને સુણઈ, જંખૂ શિર નાંમી. ચ્યાર-૨
 મણુઅ ભવ દુલ્લહંતા કારણિ, દસ હોઈ દષાંત;
 સાંભલવો વલી ઢોહિલો, જિનરાય સિદ્ધાંત. ચ્યાર-૩
 જઈવિ તે સાંભલવો મિલઈ, તોહિ રૂચિ કિહાં સાચી;
 કખહુ કિરિયા તણી રૂચિ હુઈ, ખલ શકિત તોહિ કાચી. ચ્યા-૪
 ભાગ્ય યોગે લહે ચ્યાર એ, કોઈ ભવિયણુ પ્રાણી;
 ધમંની આલસ મત કરો, તુમ્હે તેણુ હિત જાણિ. ચ્યા-૫
 શ્રીવિજયદેવગુરૂ પાટવી, વિજયસિંહ મુનિરાય;
 શિષ્ય તસ ઉપદિશે ઈણિ પરે, ઉદયવિજય ઉવજ્જાય. ચ્યા-૬
 ઈતિ શ્રી ચતુરંગીયાધ્યયન સન્ન્યાય.-૩

ઢાળ ચોથી

(૨૮૫)

મુનિ જિન મારગ ચાલતાં.-એ રાગ.

અજરામર જગે કેા નહીં, પરમાદ તે છાંડો રે;
 મિથ્યામતિ મૂકી કરી, શુભ આદર માંડો રે.-૧
 શુદ્ધ ધર્મનો ખપ કરો, ટાલી વિષય વિકારો રે;
 ચઉથે અધ્યયનઈ કહઈ, વીર એહ વિચારો રે. શુદ્ધ-૨
 પાપ કરમ કરી મેલવઈ, ધનના લખ જેહ રે;
 મૂરખ ધન છાંડી કરી, નરકે ભમઈ તેહ રે. શુદ્ધ-૩
 અંધવ જનને પોષવા, કરે જે નર પાપ રે;
 તેહ તણાં રે ફલ દોહિલાં, સહઈ એકલો અપાર રે. શુદ્ધ-૪
 ખાત્ર તણઈ મુખે જિમ ગ્રહો, એક ચોર અબાણુ રે;
 નિજ કરમિં દુઃખ દેખતાં, તેહનિં કુણુ ત્રાણુ રે. શુદ્ધ-૫
 ઈમ બાંણી પુણ્ય કીજઈ, જેહથી સુખ થાય રે;
 દિન દિન સંપદ અલિનવી, વલી સુજસ ગવાય રે. શુદ્ધ-૬
 શ્રીવિજયદેવગુર પાટવી, શ્રીવિજયસિંહ મુણિંદોરે;
 શિષ્ય ઉદય કહઈ પુણ્યથી, હોઈ પરમાણુંદો રે. શુદ્ધ-૭

ઈતિ શ્રી અસંખ્યાધ્યયન ચતુર્થ સન્ન્યાય. ૪

ઢાળ પાંચમી

(૨૮૬)

સકલ મનોરથ પૂરવઈ.-એ રાગ.

પંચમ અધ્યયનઈ કહઈ, પંચમ ગણધર નિય જીહઈ;
 સદહે જંબુસ્વામી તે સહી એ.-૧
 મરણુ સકામ અકામ એ, મૂરખ મરણુ અકામ એ;
 સકામ એ ખીણું બાણુપણુ થકી એ.-૨

પ્રથમ અનંતીવાર એ, જીવ લહઈ નિરધાર એ;
 સાર એ ખીજું પશ્ચિ કોઈક લહે એ.-૩
 ઈહ પરલોક ન સદ્લઈ, જે લાવઈ તે મુખે કહઈ;
 નવિ રહઈ તત્ત્વ તણી મન વાસના એ.-૪
 પાંચે આશ્રવ આદરે, વિવિધ પરિ માયા કરઈ;
 નવિ તરઈ તે અજ્ઞાની જીવડો એ.-૫
 સામાયિક પોસહ ધરઈ, સાધુ તણા ગુણ અનુસરઈ;
 નિસ્તરઈ તે પ્રાણી નાણી સહી એ.-૬
 ગુણ અવગુણ ઈમ જાણીએ, ગુણ ધરીઈ ગુણખાણી એ;
 વિજયાસંહયુર શિષ્યની એ.-૭
 ઈતિ શ્રી અકામ સકામ મરણાધ્યયન પંચમ સંજ્ઞાપ. ૫

ઢાળ છઠી

(૨૮૭)

મધ્વખિંડુઆની દેશી.

સંસારઈ રે, જીવ અનંત લવે કરી,
 કરઈ બહુલા રે, સંબંધ ચિહ્ન ગતિ ફિરી ફિરી;
 નવિ રાખઈ રે, કોય ન તવ નિજ કરિ ધરી,
 સગાઈ રે, કહો કિણિ વિધિ કહીઈ ખરી.-૧

ટૂટકે

કહો ખરી કિણિ પરિ એ સગાઈ, કારમો સંબંધ એ,
 સવિ મૃષા માતા પિતા બહિની બંધૂ નેહ પ્રબંધ એ;
 ધરિ તરણ ધરિણી રંગે પરણી, ત્રાણ કારણ તે નહીં,
 મણિ કણુગ મુક્તિય ધત્ત ધણુ કણુ સંપદા સવિ સંગ્રહી.-૨

ઢાળ

એહ થાવર રે, જંગમ પાતિક દોય કહ્યા,
જેહ કરતાં રે, અહિગઈ દુઃખ જીવઈ સદ્યા;
તેહ ટાલો રે, પાતિક દૂરઈ ભવિજના,
જિમ પામો રે, ઈહ પરભવ સુખ અતિ ઘણા.-૩

ઢાળ

અતિ ઘણા રે, સુખ તુમહે લહો ભવિયણ, જૈન ધર્મ કરી ખરો,
પરહાર પર ધન પરિહરી, તિણિ જૈન ધર્મ સમાચરો;
જે મહિં માચિં રૂપ રાચિ ધર્મ સાચિ નવિ રમેં,
અંગલિ જલ પરિ જનમ જાતો મૂઢ તે ફલ વિણુ ગમઈ.-૪

ઢુટકે

અધ્યયને રે, છઠ્ઠે શ્રી જિનવર કહે,
શુભ દ્રષ્ટિ રે, તેહ ભલો પરિસદ્દે;
સદ્દતો રે, તપ નિયમાદિક આદરે,
આદરતો રે, કેવલલચ્છિ પણિ વરે.-૫

ઢાળ

લચ્છિ વરિ જિન ધરમ કરતો, હલ કરમી જે હુવઈ,
પંચમો ગણધર સ્વામી જંબુ, પૂછીઓઈણિ પરિ કહઈ;
શ્રી વિજયદેવસૂરિંદ પટધર, શ્રીવિજયસિંહ મુનિસર,
તસ શિષ્ય વાચકઉદય ઈણિ પરિ ઉપદિસઈ ભવિ હિતકર.-૬
ઈતિ શ્રી નિઝંથીયાધ્યયન સંજ્ઞા ૬.

ઢાળ સાતમી

(૨૮૮)

તે તરીયા ભાષ તે તરીયા.-એ રાગ.

અજ જિમ કોઈક પોષઈ અંગણિ, પ્રાહુણુડાને હેતઈ રે;

તે અજ જવ મનગમતા ચરતો, તાસ વિપાક ન વેદે રે. -૧
શ્રી જિનવીર ઈણિ પરિ જંપઈ, વિષય વિકાર ન રાચો રે;
તપ જપ સંયમ કિરિયાનો ખપ, કીજઈ જે જગે સાચો રે.

શ્રી જિન૦-૨

મધ માંસ આહાર કરંતો, વિષય વિકાર ઉમાહો રે;
નરક તણું આઉખું ખાંધઈ, અજ પરિં કરમેં વાહો રે.

શ્રી જિન૦-૩

કોડી લોભઈ સહસ ગમાવઈ, મૂઠ મતિ જિમ કોઈ રે;
અંબ તણાં ફલ કારણિં છાંડઈ, રાજ્યઋદ્ધિ ધર સોઈ રે. શ્રી૦-૪
મતિ નરભવ સુખ કારણિં છાંડઈ, અમર તણા સુખ ભોગો રે;
તિમ વલી મોક્ષ તણાં ફલ મોટાં, કિમ પામે જડભોગો રે. શ્રી૦-૫
ઈણિ પરિ મૂઠપણું પરિહરીઈ, પંડીત ગુણ આહરીઈ રે;
વિજયસિંહ ગુરૂ શિષ્ય કહઈ ઇમ, ઉદય સદા સુખ વરીઈ રે.

શ્રી જિન-૦૬

ઈતીશ્રી એલકાધ્યયન સપ્તમ સ્વાધ્યાય.-૭

ઢાળ આઠમી

(૨૮૯)

૩૬મણિ અંગજ જનમીઓ.-એ રાગ.

કેવલનાથ ગુણ પૂરીઓ, ચોર પાંચસઈ હેત રે;
મુધન કપિલો મુનિ ઉપદિશઈ, સુણો સુગુણ સચેત રે.-૧
વિષમ એ વિષય રસ પરિહરો, ધરો ધૈર્ય મનમાંહિ રે;
કાયર નવિ છાંડી શકઈ, ત્યજઈ સૂર ઉચ્છાંહિ રે. વિષમ૦-૨
એહ સંસાર જલનિધિ સમો, કહ્યો દુઃખ ભંડાર રે;
વાહણ સરસ એકજ સહી, તિહાં રાખણુ ધર્મ આધાર રે. વિ૦-૩

જેહ મન વચન કાયા કરી, જયણા કરઈ સાર રે;
તેહ સઘલાં હુઃખ પરિહરી, લહે સુખ શ્રીકાર રે. વિષમ૦-૪
લાલ જિમ હોઈ અતિ ઘણો, તિમ તિમ લોલ વાધંત રે;
દોયમા સાધન કારણઈ, નવિ કોડી સરંત રે. વિષમ૦-૫
પંચ સય એમ પ્રતિભોધીયા, ઋષિ રાય ઉપદેશિ રે;
આઠમા એહ અધ્યયનનો, કહ્યો અર્થ લવલેશ રે. વિષમ૦-૬
શ્રીવજયદેવગુરૂ પાટવી, શ્રીવિજયસિંહસૂરિંદ રે;
શિષ્ય તસ વાચક ઈમ ભણઈ, ઉદ્દમવિજય સુખકંદ રે. વિ૦-૭

ઈતિશ્રી કપિલ ઋષિનોધ્યયન સંજ્ઞાપ.-૮

ઢાળ નવમી

(૨૯૦)

સુહવિ સુહાગણિ સુંદરી સારી.-એ રાગ.

દેવ તણી ઋદ્ધિ લોગવી આઠ્યો, મિથિલા નયરી નરિંદો;
નમિ નામઈ જે ઇંદ્ર પરિખી, જાણ્યો શુદ્ધ મુણિંદો.-૧
ભવિકા એહવા મુનિવર વંદો;
સુખ સંપત્તિ નિજ હાથ કરીને, જિમ ચિરકાલે નંદો રે. ભ૦-૨
ચારિત્ર લેઈ મિથિલા નાથો, સંવેગ રસમાં ભીનો;
નમિરાય રિષિ પંથે ચાલઈ, રાગનઈ રોષ અદીનો રે.

ભવિકા૦-૩

તામ પરીક્ષા હેતઈ સુરપતિ, પ્રાક્ષણ વેષઈ આવઈ;
મિથિલા અગનિ જલંતી દેખાડી, સુરપતિ પૂછઈ ભાવઈ રે.

ભવિકા૦-૪

નિજ નગરી જલતી કાં મૂકો, તિમ વલી આથિ અનેરી;
મુનિ કહઈ માહરૂં કાંઈ ન વિણસઈ, કેહની ઋદ્ધિ ભલેરી રે.

ભવિકા૦-૫

વિપ્ર લણ્ણં નગરી સમરાવી, અરિયણ સવિ વશ કીજઈ;
 અનુકંમઈ સંયમ મારગ લેઈનઈ, અવિચલ પદ સુખ
 લીજઈ રે. ભવિકા૦-૬
 મુનિ બોલઈ જે અવિચલ નગરી, તાસ મંડાણ કરીસ્યું;
 અથિર તણો પ્રતિબંધ તે છાંડી, ધિરસ્યું પ્રીતિ ધરીસ્યું રે. ભ૦-૭
 કોડી કટક જીતઈ જે તેહથી, મન જીતઈ તે ચરો;
 ઈમ પ્રથંસી હરિ સૂરલોકે, પુહતો પુણ્યઈ પૂરો રે. ભવિકા૦-૮
 અવિચલ સુખ પામ્યો નમિરાજ, તે નવમે અધ્યયને;
 વાત કહી કહઈ ઉદયવિજય એમ, વિજયસિંહ ગુરૂ
 વચનઈ રે. ભવિકા૦-૯

ઈતિશ્રી નમિરાજ પ્રવ્રજ્યાધ્યયન સંજ્ઞાયા.-૯

દાળ દશમી

(૨૯૧)

પ્રાણીયા પરતાતિ નવ કીજઈ.-એ રામ

પંડૂર પાંન થયઈ પરિપાકઈ, તરૂંથી પડઈ કોઈક કાલે રે;
 તિમ ધન યોવન જીવિત પશ્ચિ તું, ગૌતમ નાણ્ણં નિહાલે રે.-૧
 ગૌતમનઈ શ્રીવીર પયંપઈ, મ કરીશ સમય પ્રમાદ રે;
 જિમ ઇહ પરભવ સુખ પામીજઈ, ટાલીજઈ વિખવાદ રે.
 ગૌતમ૦-૨

ડાલ તણિં અણીયે જલકણિકા, જિમ હુંઈ અથિર સભાવઈ રે;
 તિમ નરનાં આઉખાં બણો, ધર્મ સદા ધિર ભાવઈ રે. ગૌ૦-૩
 પટકાય માંહિ કાલ અનંતો, ભમીઓ હુંખ સહંત રે;
 વલી જરા વલી કેસ પાડૂરા, ઇંદ્રિય સકતિ ન હુંત રે. ગૌ૦-૪
 તેહવા માંહિ જિન નવિ દીસઈ, પંચમકાલઈ ભરતઈ રે;

શ્રી ઉત્તરાધ્યાયનચરિત્રની અભિપ્રાય રૂપ : પૃષ્ઠ ૩૮૭

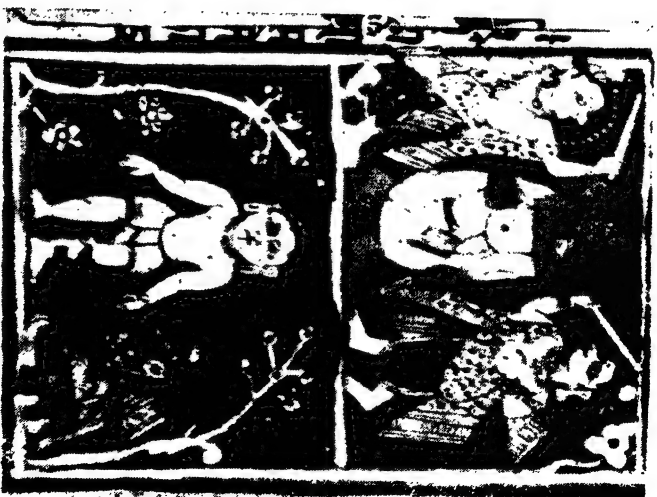

શ્રી ઉત્તરાધ્યાયનચરિત્રની અભિપ્રાય રૂપ : પૃષ્ઠ ૩૮૮

શ્રી ઉત્તરાધ્યાયનશ્લોકની સંગ્રહીત ૧૧ : પૃષ્ઠ ૩૮૫

શ્રી ઉત્તરાધ્યાયનશ્લોકની સંગ્રહીત ૧૨ : પૃષ્ઠ ૩૮૬

મતે મતે નવિ નવિ વાણી હીસઈ, ધમં તે કહો કિહાં વરતઈ રે.

ગીતમ૦-૫

જિનવાણી નિસુણી ઇમ ગૌતમ, અનુક્રમઈ કેવલનાણી રે;
દશમે અધ્યયનઈ બાળે, વીર જિણેસર વાણી રે. ગી૦-૬
વિજયદેવ ગુરૂ પદ પ્રભાવક, વિજયસિંહ ગુરૂ શિષ્યો રે;
વાચક ઉદયવિજય ઇમ જંપઈ, પુણ્યઈ પહોંચઈ સુજગીસોરે.

ગીતમ૦-૭

ઈતિ શ્રી દ્રુમ પત્રા દશમ અધ્યયન સંજ્ઞા ૧૦

હાળ અગિયારમી

(૨૮૨)

સહગુરૂ ભેષ વાટડી.-એ રાગ.

વીર જિણંદની દેશના, આગમ ગુણ દેખી;
જે બહુસુઅ તે વરણવી, અવિનિત ઉવેખી.

વીર જિણંદની દેશના.-૧

જે જે ભાવ વખાણીયા, ભાવો તે ભવિ લોક;
જિમ ઇહભવે પરભવે હુઈ, તુમ્હ સુખ સંયોગ. વીર૦-૨
જે બહુસુઅ મુનિવર હુઈ, તેહનઈ ઉપમાન;

સુર તરૂ સાચર શશિ રવિ, ગજ રથ બહુમાન. વીર૦-૩
અધ ચક્રી ચક્રી હરિ, ધન કૌશનઈ સિંહ;

સીતા નદી મંદિરગિરી, જંબુતરૂ હીહ. વીર૦-૪
ઈત્યાદિક ઉપમા ઘણી, બહુસુઅ અણુગાર;

અધ્યયન અગ્યારમઈ, સહુ એહ અધિકાર. વીર૦-૫
વિજયદેવગુરૂ પાટવી, વિજયસિંહસૂરિંહ;

શિષ્ય ઉદય કહઈ સુઅધરા, પ્રતપો દ્રુ ચંદ. વીર૦-૬
ઈતિ શ્રી શિક્ષા બહુમુત ઇગ્યારમોધ્યયન સંજ્ઞા ૧૧

ઢાળ બારમી

(૨૯૩)

જગવલ્લભ ગુરુ શું વલ્લભો મોરિં મનઈ.-એ રાગ.

ઋષિ વનવાસી સુરસેવિત, પાલઈ પંચ આચાર;
 પાંચઈ ઈન્દ્રિયનઈ વશ કરતો, તપસી ઉગ્ર વિહાર.- ૧
 મા તં ગ મુ નિ સ ર હ રિ કે શી ધન ધન્ન;
 સુધો મુનિવર જેહ કહાયો, કિરિયા ગુણ સંપન્ન. મા૦- ૨
 માસ તણો તપસી હરિકેશી, તિંદુરકે ચક્ષને ઠાણઈ;
 મલ શોભિત તનુ રહ્યો સંવેગી, નિરમલ કાઉસગ્ગ ઝાણઈ.

માતંગ૦- ૩

રાજસુતા ભદ્રા તિહાં આવી, જક્ષનઈ નમવા કાંમ;
 ભમતી માંહિ મુનિવર દેખી, મુહ મચકોડઈ તાંમ. મા૦- ૪
 તે દેખી સુરવર તવ કોખ્યો, કન્યાં કીધી દુષ્ટ;
 ત્રોડઈ હારનઈ મોડઈ તનુ સા, પ્રલપઈ ભૂતાવિષ્ટ. મા૦- ૫
 નિસુણી રાજા તિહાં આંચો, કરઈ ઉપચાર અનેક;
 બોલાંચો સુર કહઈ સુતા જો, પરણઈ મુનિ સુવિવેક. મા૦- ૬
 તો સાજી તતખિણુ એ થાયઈ, તે સુણી કન્યા તેહ;
 રાજાએ મુનિનઈ પરણાવી, મૂકી જખનઈ ગેહ. મા૦- ૭
 રાતઈ મુનિ અવિચલ તિણુ દીઠો, આવી પ્રભાતે ગેહ;
 રિષિની ઋષિનઈ યોગ્ય કહી ઈમ, આણી પુરોહિતે તેહ. મા૦- ૮
 માંડઈ યાગ પુરોહિત એક દિન, વિપ્ર મિલ્યા લખ કોડી;
 માસખમણ પારણઈ તિહાં મુનિ, આવ્યા મનને કોડી. મા૦- ૯
 આરંભી અવિવેકી પ્રાણણુ, ન લહઈ ધરમ વિચાર;
 મુનિ દેખી કહઈ કુણુ તુંદે દીસઈ, જા અત્યંજ અવતાર. મા૦-૧૦

જક્ષ. તદા મુનિ મુખથી બોલઈ, યાગનું ફલ તુમ્હ એહ;
 શુદ્ધ પાત્ર ગોચરીઈ પુહોતો, હું તુમ્હ આરણ્યઈ જેહ. મા૦-૧૧
 રોષઈ બ્રાહ્મણ સુત તવ મુનિનઈ, કરવા યજ્ઞિ પ્રહાર;
 ઉઠ્યા તવ તે ચક્ષઈ કીધા, રૂઢિર વમંતા કુમાર. મા૦-૧૨
 પાય લાગી મુનિનઈ તે આમઈ, પુરોહિત સુત અપરાધ;
 પ્રતિલાભો પ્રતિબોધી લહ્યો તિણઈ, બાલકનઈ થઈરે સમાધ.

માતંગ-૧૩

મુગતિં મુનિ પુહોતો જઈ વરત્યા, એ અધિકાર અશેષ;
 અધ્યયનઈ આરમઈ વખાણો, શ્રી મહાવીર જિનેશ.

માતંગ-૧૪

વિજયદેવ ગુરૂ પાટ પ્રભાવક, વિજયસિંહ સૂરીરાય;
 તેહ તણો બાલક ઈમ બોલઈ, ઉદયવિજય ઉવજ્જાય.

માતંગ-૧૫

ઈતિ શ્રી હરિકેશી ચંડાલનું અધ્યયન. ૧૨

ઢાળ તેરમી

(૨૯૪)

રાગ સામેરી. સકલ મનોરથ પૂરવઈ એ.-એ રાગ.

ચિત્ર અનઈ સંભૂત એ, ગજપુર માંહિ વિહરંત એ;

મહંત એ દોય માતંગ મુનિસરા એ.- ૧

એક દિન તેહનઈ વંદઈ એ, ચક્રી નિયમનઈ છંદઈ એ;

આણુંદઈ એ પટરાણી પણ વંદતી એ.- ૨

નારી રચણ તે દીડી એ, કામ અગ્નિ અંગીઠી એ;

પઈઠીએ મનમાં તે સંભૂતનઈ એ.- ૩

ચક્રી તણું નિયાણ એ, કરે સંભૂતિ અભાણ એ;

જાણે એ ચિત્રઈ વાયો નવિ રહઈ એ.- ૪

ચિત્ર નિયાણા વિષુ શુદ્ધ, સંભૂતો મુનિ અવિશુદ્ધ;
 સુરઋદ્ધિ ભવ બીજઈં દોય પામીઆં એ.- ૫
 ત્રીજે ભવઈં મુનિ સંભૂત, ચક્રી થયો નરપુર હુંત;
 ધનિ પૂત ચિત્ર પુરિમતાલઈં થયો એ.- ૬
 સુવિહિતનઈં તે અનુસરઈં, અનુક્રમઈં સંયમ આદરઈં;
 વિચરે એક દિન તે કંપિલપુરઈં એ.- ૭
 પુર કંપિલઈં દોય જણા, થયા એકઠા ખહુ ગુણા;
 અતિ ઘણા ચક્રી કહઈં સુખ ભોગવો એ.- ૮
 ચિત્ર કહઈં લીલ એ દીક્ષ, તે ન લહઈં ચક્રી શીખ;
 સુપરીખ કર્મ તણી ગતિ એહવી એ.- ૯
 ચક્રી અપણઈં ઠાણઈં એ, મુનિ નિજ પુણ્ય પ્રમાણઈં એ;
 ઝાંણુ એ ઉત્તમ પદવી પામીઆ એ.-૧૦
 વિજયદેવ પદ્ધિ ધારક, વિજયસિંહ પ્રભાવક;
 વાચક ઉદય કહઈં ગુણ મુનિ તણાં એ.-૧૧
 ઈતિ શ્રી નિયાણાના દોષ ઉપરઈં ચિત્ર સંભૂતિ અધ્યયન
 સંજ્ઞાય.-૧૩

ઢાળ ચઉદમી

(૨૮૫)

દેવ તણી વાણી સુણી રે.-એ રાગ,
 દેવ તણી ઋદ્ધિ રે ભોગવી રે, પુર ઇષુકાર મઝારિ મોરા લાલ રે;
 ભૃગુ પુરોહિત કુલ આવીયા રે, સુર દોષે શુભ તિથિ વાર
 મોરા લાલ રે.-૧
 તે મુનિ ખાલક વાંદીએ રે, માત પિતાનઈં સાથઈં મોરા લાલ રે;
 દીક્ષા લઈં થયા કેવલી રે, વલી રાણી નર નાથ મોરા લાલ રે.
 તે મુનિ-૨

માવીત્રે ખીહાવીઆ રે, ઋષિ દેખી નાસંત મોરા લાલ રે;
તરૂ ચઢઈ તિણઈ ઋષિ દીઠડા રે, તલઈં શુદ્ધ આહાર કરંત

મોરાં તે મુનિ-૩

જાતિસમરણઈ જાણીઓ રે, પૂરવ લવ વિરતંત મોરા લાલ રે;
માત પિતાનઈં ખૂઝવી રે, ચારિત્ર તે લહંત મોરા લાલ રે.

તે મુનિ-૪

માતા પિતા દીક્ષા લીયઈ રે, તિમ વલી રાણી રાય મોરા લાલ રે;
એ પટ જણુ થયા કેવલી રે, પોહતા શિવપુર માંહિ મોરાં

તે મુનિ-૫

વિજયદેવ ગુરૂ પાટવી રે, શ્રી વિજયસિંહ મુનિરાય મોરાં
તેહ તણો શિષ્ય ઉપદિશઈ રે, ઉદયવિજય ઉવઝાય મોરાં

તે મુનિ-૬

ઈતિ શ્રી ઈષુકાર રાજાનું અધ્યયન સન્ન્યાય. ૧૪

હાળ પંદરમી

(૨૮૬)

૩૬મિણી ૩૫ઈ રંગીલી નારી-એ રાગ.

તપ કરતાં મુનિરાજિયા લાલા, ન કરઈં ભોગ નિયાણુ;
મુનિ મારગ સૂધો ધરઈં લાલા, તે યોલ્યા ગુણુખાણુ.-૧
મુનિસર તે ભિક્ષાચર શુદ્ધ;

પંદરમા અધ્યયનમાં લાલા, ઈમ જાખઈં સંખુદ્ધ. મુનિ-૨
મંત્ર તંત્ર કેલવઈં લાલા, તાસ ન રાગ ન રોષ;

શૂરા પરીસહ જીવવા લાલા, ચારિત્રના નહીં દોષ. મુનિ-૩
પરીચય નહીં ગૃહસ્થનો લાલા, અરસ વિરસ આહાર;

પૂજાદિક વાંછઈ નહીં લાલા, સાચા તે અણુગાર. મુનિ-૪

ધણિ પરધ મુનિગુણ સાંભળી લાલા, પરખી કિરિયા નાણુ;
સાધુ પંથ તુમ્હઈ આદરો લાલા, ત્રિણુ તત્ત્વનાં બણુ. મુનિ૦-૧
વિજયદેવગુરૂ પાટવી લાલા, વિજયસિંહ ગુરૂ લીહ;
શિષ્ય ઉદય કહઈ એહવા લાલા, મુનિ પ્રતપો નિસદ્દીહ. મુનિ૦-૧

ઈતિશ્રીભિક્ષુ અધ્યયન સંજ્ઞાય.-૧૫

ઢાળ સોલમી

(૨૯૭)

હસ્તિનાગપુર વર ભદ્ર' -એ રાગ.

બ્રહ્મચર્યના દશ કહીઆ, સ્થાનક શ્રીવીર જિણુંદ રે;
અધ્યયનઈ તે સોલમઈ, જેહ પાલઈ શુદ્ધ મુણિંદ રે.-
જેહ પાલઈ શુદ્ધ મુણિંદ, સંવેગરસ ભાવીઆ ગુણુગેહ એ;
ગુણુગેહ નિરીહ નિરાગ, વિષયદલ જીપતા શુચિ દેહ એ.-આંકળ
પથ પંડગ નારી વિના, વસહી પહિલી નિરધાર એ;
આસણુ તિણુ નવિ બેસીઈ, બેસઈ જિણુ આસણુ નારી રે.-
બેસઈ જિણુ આસણુ નારી, સંવેગરસ ભાવીઆ ગુણુગેહ એ૦.
નારીકથા નવિ કીજીએ, નવિ નિરખીએ ઇંદ્રીય તાસ રે,
ભીંતિ પટંતર ટાલીએ, નવિ ચિંતીએ પૂરવ અભ્યાસ રે.-
નવિ ચિંતીએ પૂરવ અભ્યાસ રે, સંવેગરસ ભાવીઆ ગુણુગેહ એ
સરસ ભોજન નવિ કીજીએ, નવિ લીજીએ અધિક આહાર રે;
ઉદભટ વેશ ન ધારીએ, તરીએ ધણિ પરધ સંસાર રે.-
તરીએ ધણિ પરધ સંસાર રે, સંવેગરસ ભાવીઆ ગુણુગેહ એ
ઉદયવિજય વાચક ભણઈ, શીયલવંત તે પુરૂષ રતન રે;
શ્રીવિજયદેવનો પાટવો, તે તો શ્રીવિજયસિંહ ગુરૂ ધન્ય રે.-
તેતો શ્રીવિજયસિંહગુરૂ ધન્ય રે, સંવેગરસ ભાવીઆ ગુણુગેહ એ

ઈતિશ્રી બ્રહ્મચર્યની નવવાડપાલનાધ્યયન.-૧૬

ઢાળ સત્તરમી

(૨૯૮)

આદિત્ય જોઈનઈ છવડા-એ રાગ.

શ્રી જિનધરમ સુણી ખરો, લહી દિક્ષા સાર;
 નિય છંદઈ જે સંચરઈ, તે તો પુરૂષ ગમાર.-૧
 વીર જિનેશ્વર ઉપદિશઈ, પાપ શ્રમણુ જ તેહ;
 સત્તરમા અધ્યયનમાં, મુનિ ભાખ્યો જેહ. વીર૦-૨
 જ્ઞાનદાયક નિજ ગુરૂ તણો, લોપક જે સાધ;
 પંચમ્રમાદ વશઈ પડ્યો, ચારિત્ર નવ સમાધ. વીર૦-૩
 કંઠ લગઈ લોજન ભલું, કરી સૂએ જેહ;
 રાત દિવસ વિકથા કરઈ, ગુણની નહીં રેહ. વીર૦-૪
 ભવ બેઠૂ ચૂકી કરી, કરઈ કાય કિલેશ;
 વિસમિસ તેહની પરીહરો, ધરો સુગુણ વિશેષ. વીર૦-૫
 વિજયદેવગુરૂ પાટવી, વિજયસિંહ સૂરીશ;
 શિષ્ય ઉદય વાયક કહઈ, પુણ્યથી પુંડર્યઈ સુજગીશ. વીર૦-૬
 ઈતિશ્રી સત્તરમાધ્યયની સંજ્ઞાય.-૧૭

ઢાળ અઢારમી

(૨૯૯)

નવકારવાલી વંદીએ-એ રાગ.

કંપિલપુરનો રાજિઓ, જગ ગાજિઓ રે સંજય નરરાય કઈ
 પાય નમઈ નર જેહના, ઘણો તેહનો રે પુહવિ ભડવાય કઈ.-૧
 ધનધન સંજય મુનિવર, જગ સુરત રે શાસન વનમાંહિ કઈ;
 બાંહિ અહઈ ભવકૂપથી, દુઃખ રૂપથી રે જિનધર્મ સમાહિ કઈ.

ધન૦-૨

ધિક દિન કેસરી કાનનધં, રસ વાદ્યો રે જાય મૃગયા હેત કધં;
ત્રાસ પમાડધં જંતુનધં, એક મૃગલો રે દ્રહંયે તિણ્ણખેત કધં.

ધન૦-૩

તીરની પીડાએ તડકડયો, પડયો હરણલો રે મુનિવરની પાસે કધં;
તે દેખી ચિંતા કરધં, રાય પામતો રે મુનિ તેજધં ત્રાસ કધં.

ધન૦-૪

રાય કહધં મુનિરાયને, હું તો તુમ્હ તણો રે અપરાધી એહ કધં;
રાખ રાખ જગખંધુ તું, મુજ લાખો રે જિનધર્મ સસનેહ કધં.

ધન૦-૫

ધ્યાન પારી મુનિવર લણ્ણધં, રાય કાં હણ્ણધં રે હરિણાદિક જીવ કધં;
નિરપરાધી જે બાપડા, પાડંતા રે દુઃખીઆ બહુ રીવ કધં.

ધન૦-૬

હય ગય રથ પાયક વલી, ધન કામિની રે કારમું સવિ જાણુ કધં;
ધર્મજ એક સાચો અછધં, ધર્મ નિસુણી રે તેહ સંજય રાણુ કધં.

ધન૦-૭

ગઈલાલિ પાસધં લીયે, જિન દીક્ષા રે સંસારધં સાર કધં;
ગુરુ આદેશે અનુકંમધં, પુહવી તલધં રે કરધં ઉચ્ચ વિહાર કધં.

ધન૦-૮

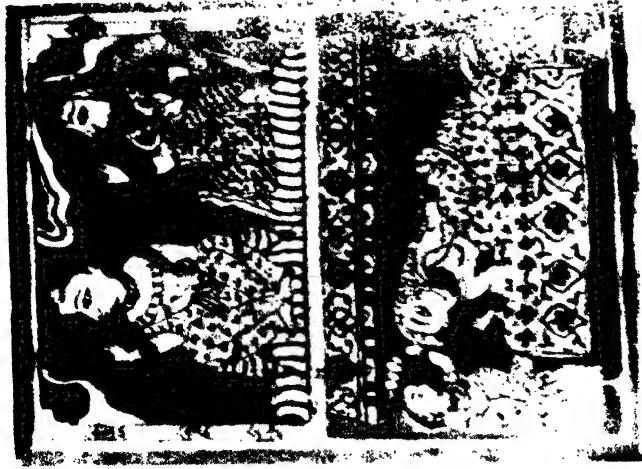
મારગધં એક મુનિવર મિલ્યો, તેહ સાથધં રે કરધં ધર્મ વિચાર કધં;
જિન દીક્ષા પામી તયાં, ભરતેસર રે ચક્રી સનતકુમાર કધં.

ધન૦-૯

સગર મધવ સંતિ અરો, કુંથુ પદમ અનધં હરિષેણુ
નરિંદ કધં;

જયચક્રી નગ્ગધં નમિ, કરકંડુ રે હમૂહ મુણિચંદ કધં.

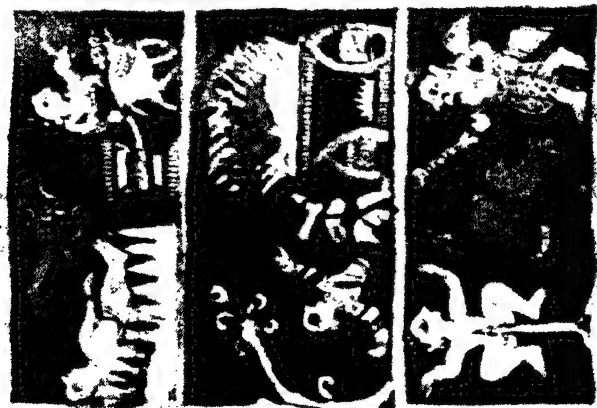
ધન૦-૧૦

શ્રી ડિનારાધ્યયનસૂત્રની સંગ્રહાય ૦૦ : પૃષ્ઠ ૩૬૬

શ્રી ડિનારાધ્યયનસૂત્રની સંગ્રહાય ૦૧ : પૃષ્ઠ ૩૬૬

1962-1963

શ્રી ઉત્તરાધ્યાયનસૂત્રની મંજલાય ૧૯ : પૃષ્ઠ ૩૬૩

શ્રી ઉત્તરાધ્યાયનસૂત્રની મંજલાય ૧૯ : પૃષ્ઠ ૩૬૩

મહાબલરાય ઉદાયનો, વલિ રાજા રે દશારણુભદ્ર કંઈ;
નાણુ કિરિયા પોતઈ કરી, એ તો તરીયા રે સંસાર સમુદ્ર કંઈ;

ધન૦-૧૧

વિજયદેવસૂરિસર, પટોધર રે વિજયસિંહ ગુણુખાણુ કંઈ;
ઉદયવિજય કહઈ એ કહ્યું, અધ્યયન રે અઢારમઈ બાણુ કંઈ.

ધન૦-૧૨

ઈતિ શ્રી અઢારમાધ્યયની સજ્જાય. ૧૮

ઢાળ ઓગણીશમી

(૩૦૦)

સારદ બુધદાઈ સેવક નયજ્ઞાનંદ.-એ રાગ.

સુગ્રીવ નયર વર વનવાડી આરામ, બલભદ્ર નરેસર રાજકરક
ગુણુગ્રામ;

ઈદ્રાણી સરિખી રાણી મૃગા અભિરામ, મકરધ્વજ સુંદર કુંઞર
બલસિરિ નામ.-૧

તું રે બલસિરિ નામ કુંઞર અતિ સુંદર, જિત્યો કામ વિકાર,
સંયમ લેઈ કમં ખપાવી પામ્યો ભવજલ પાર. એ આંકણી.
ઓગણીશમાં અધ્યયનઈ, જિનવર વીર દીયે ઉપદેશ;
ભણુતાં ગુણુતાં ભાવે, ભવિનાં નાસઈ પાપ કિલેશ.-૨
એક દિન વર મંદિર અંતેઉર પરિવાર, પરવરીઓ પેખઈ

નયર મોઝાર કુમાર;

દીઠો તવ મુનિવર ઇરિયાઈ મલપંત, તસ ઉહાપોહઈ ભતિ-
સમરણુ હુંત તું૦-૩

ભતિસમરણુ પામી દેખઈ, પૂરવભવ સંખંધ;

ધંબમહાવ્રત સંભારઈ વલી અઢગઈ હુઝ પ્રખંધ;

માતપિતા આગલ જઈ બોલઈ દુઃખ અનંતીવાર;

જે જે મઈ પામ્યાં તે કહેતાં કિમઈ ન આવે પાર. તું રે૦-૪
સંસાર અસાર એ દીસે મલભંડાર, સંબલ વિણ વાટઈ જાતાં
દુઃખ હાતાર;

બહુ જનમ મરણ ભય નરયતિરિય દુઃખ ઠાણુ, તિણે બલતા.
ઘરથી સાર ગ્રહઈ તે જાણુ. તું રે૦-૫

સાર ગ્રહઈ તે જાણુ વિચારી આપણુપું તારેચું,

ઘો પ્રભુ અમ્હે આદેશ અમ્હે હવઈ સંયમ ગુણુ ધારેચું;
શીત તાપ છૂહ તૃષા અનંતી દુસ્સહ સંબલિ રૂકખ,

પૂતલી અગનિવરણુ આલિંગી દીઠા નરકઈ દુકખ. તું રે૦-૬
દુઃખથી નીકલવા મૃગાપુત્ર નરસીંહ, માવિત્ર આદેશઈ દીક્ષા
લીયઈ મુનિ લીહ;

અનુક્રમઈ તે મુનિવર શિવપુર રાજ્ય લહંત, જિહાં નાણુ દરસણુ
વલી પરમાણુંદ અનંત. તું રે૦-૭

પરમાણુંદ અનંત તે લહીએ સાધૂતણુ ગુણુ ધરતાં, શ્રીજિનશાસન
ઉત્તમ પામી સૂધી કિરિયા કરતાં;

તે કિરિયાનો આગર વિજયદેવ પટધાર, વિજયાસંહ ગુરૂ
રાજવી રાજઈ શિષ્ય ઉદય જયકાર. તું રે૦-૮

ઈતિ એકોનવિંશતિ અધ્યયન સંજ્ઞાય સમાપ્ત. ૧૯

દાળ વીસમી

(૩૦૧)

જેતાં રે જેતાં તેહજ કાનન.-એ રાગ.

મગધદેશ રાજગ્રહી નગરી, રાજ એણિક દીપઈ રે;
અતુરંગી સેના પરવરીઓ, તેજઈ દિનચર છપઈ રે.-૧

ધન ધન શ્રી ઋષિરાય અનાથી, રૂપે દેવ કુમાર રે;
સંવેગ રંગ તરંગઈ ઝીલઈ, યોવન વય અણુગાર રે. ધન૦-૨
એક દિન કાનનઈ પહોતો શ્રેણિક, વાંઘા શ્રીઋષિરાય રે;
લઘુ વય દેખી હરખઈ પૂછઈ, પ્રભુ તુમ્હ કોમલ કાય રે. ધન૦-૩
એ તુમ્હ રૂપ અનોપમ યોવન, તરૂણી જન આધાર રે;
ઈણિ અવસર નારી રસ લીજઈ, વડપણઈ સંયમ ભાર રે. ધન૦-૪
ધ્યાન પૂરઈ તવ મુનિવર બોલઈ, રાજન હું છું અનાથ રે;
નાથ વિના મેં સંયમ લીધો, નૃપ કહઈ હું તુમ્હ નાથ રે. ધન૦-૫
જોઈએ તે તુઝનઈ હું પુરૂં, લ્યો તુમ્હ એ બહુ આથ રે;
મુનિ કહઈ રાજન નાથ ન તાહરઈ, કિમ થાઈશ મુઝ નાથ રે.

ધન ધન૦-૬

રાય કહઈ હય ગય રથ પાયક, મણિ માણિક ભંડાર રે;
માહરઈ છઈ હું નાથ સહુનો, તવ બોલઈ અણુગાર રે. ધન૦-૭
કોસાંબી નયરીનો રાજા, મુજ પિતા ગુણવંત રે;
તાસ કુંવર હું અતિહિ વલ્લભ, લઘુવય લીલાવંત રે. ધન૦-૮
એક દિન મુઝ અંગઈ થઈ વેદન, ન ટલઈ કોઈ ઉપાય રે;
માતપિતા માહરઈ દુઃખઈ દુખીયાં, નારી હઈડું ભરાય રે. ધન૦-૯
બહુલ વિલાપ કર્યાં તેણીએ, મુઝ નવિ દુઃખ લેવાય રે;
તવ મઈ એહવો નિર્ણય કીધો, ધર્મ જ એક સહાય રે. ધન૦-૧૦
ઈમ ચિંતવતાં વેદન નાઠી, પ્રાતઃ મઈ સંયમ લીધો રે;
નાથ અનાથ તણો એ વિવરો, સુણી નરનાથ પ્રસિધો રે. ધન૦-૧૧
તે સુણી રાજા સમકિત પામ્યો, મુગતિ ગયો અણુગાર રે;
વીસમઈ અધ્યયનઈ જિનવીરે, એહ ભાખ્યો અધિકાર રે. ધન૦-૧૨

શ્રીવિજયદેવસૂરીશ્વર પાટક, વિજયસિંહ મુનિરાય રે;
ઉદયવિજય વાચક તસ બાલક, સાધુ તણા ગુણગાય રે. ધ૦-૧૩

ઈતિ શ્રી ઉત્તરાધ્યયનસૂત્રની વીશમી સંજ્ઞાયા.

ઢાળ એકવીશમી

(૩૦૨)

પૂજ્ય પધારે પાટીએ.—એ રાવ.

નયરી ચંપામાં વસઈ, એતો શ્રાવક પાલક નામે સજની;
એક દિન પ્રવહણ પૂરીઆં, પુહતો પિહુડપુર ઠામે સજની.—૧
સમુદ્રપાલ મુનિવર જયો, એ તો સંવેગી વિખ્યાત સજની;
અધ્યયનઈ એકવીસમઈ, એહ સયલ અવદાત સજની. સમુ૦-૨
તે તિહાં ધન મેલી કરી, પરણ્યો વિદેશે નારી સજની;
સગભો નારી લેઈ ચઢ્યો, નિજ પુર આવણ હાર સજની. સમુ૦-૩
સમુદ્રમાંહિ સુત જનમીઓ, સમુદ્રપાલ તસ નામ સજની;
પુત્ર કલત્ર લેઈ આવીઓ, પાલક ચંપા ઠામ સજની. સમુ૦-૪
અનુક્રમે તે પરણાવીઓ, રૂકમિણી નારી સુરૂપ સજની;
એક દિન ગોખઈ વિરાજતો, નિરખઈ નગર સરૂપ સજની. સમુ૦-૫
એક ચોર તવ દીઠડો, તસ કંઠઈ કણુચર માલ સજની;
ગાઠઈ બંધન બાંધીઓ, લોગવઈ દુઃખ અસરાલ સજની. સમુ૦-૬
તે દેખી તસ ઉપનો, મન વઈરાગ અપાર સજની;
સમુદ્રપાલ તવ ચિંતવઈ, જૂઓ કઠિન કરમ વિકાર સજની.

સમુ૦-૭

માવિત્રનઈ પૂછી લીયઈ, સંયમ ભાર કુમાર સજની;
મુગતિ ગયો મુનિરાજીઓ, સુખ પામ્યો શ્રીકાર સજની. સમુ૦-૮

વિજયદેવ પાટઈ જયો, વિજયસિંહ ગણધાર સજની;
શિષ્ય ઉદય વાચક કહઈ, મુનિ ગુણ મોહનગાર સજની. સમુ—

ઈતિ એકવીશમાઅધ્યયની સળઝાય.—૨૧

ઢાળ બાવીશમી

(૩૦૩)

દેશી ફાગની

સોરીઅપુર અતિ સુંદર શ્રીવસુદેવનરિંદ,

રોહિણી દેવકી રાણી રામ કેશવ હોય નંદ;
સમુદ્રવિજય વલી રાજિઓ, રાણી શિવાદેવી કંત,

મન આનંદન નંદન નેમિસર અરિહંત.—૧

સહસ અઠોત્તર સુંદર લક્ષણ અંગ અભંગ,

અનુક્રમઈ પામીઓ મોહન યોવન નવરસ રંગ;
એક દિન તેહ તણુઈ કારણુઈ ગોપિનો ભરતાર,

ઉગ્રસેન પાસઈ માગઈ રાજુલ રાજકુમારી.—૨
મન અલિ માલતિ માહતી ચાલતી ગજગતિ ગેલિ,

મયણુ તણી સેના જિસી વિકસી મોહનવેલિ;
વડ સોભાગિણી રાગણી ત્રિભુવન કેરો સાર,

બન લેઈ તે પરણવા આવઈ નેમિકુમાર.—૩
ચાલઈ હલધર ગિરિધર બંધૂર બંધવ બેડિ,

રવિ શશિમંડલ છપતા દીપતા હોડા હોડિ;
સિર સિંદુરીઆ સાથીઆ હાથિઆ માનું ગિરીંદ,

બંદીજન બિરૂદાવલી બોલઈ નવનવ છંદ.—૪
ડંબરે અંબર ગાજે વાજઈ મંગલતુર,

ફેરીયફેરી ન ફેરીય લેરીય ભૂંગલ ભૂરિ;

રાચઈ માચઈ નાચઈ જાચઈ સાચઈ પ્રેમ,

ગુણમણિ ઓરડી ગોરડી મોરડી પાવસ જેમ.-૫

કેઈ કરઈ સુકુમાલા બાલા ગીત કલ્લોલ,

કેવિ સુભગ સિણગારી ખ્યારી ચઢઈ ચકરોલ;

ચતુર ચકોરડી ગોરડી લૂણ ઉતરાઈ એક,

જયજય નાદ સુણાવતી આવતી ધરતી વિવેક.-૬

હય ગય રથ પાયક વલી મિલીય યાદવની જાન, ઈણિ પરઈ

બહુ આડંબરઈ આવઈ ચહુ સુલતાન;

ગ્રહ ગણ માંહિ શશિ પરઈ સોહઈ નેમિકુમાર, અનુક્રમઈ

તોરણ બારણઈ પહોંતા સાથઈ મોરાર.-૭

પશુવાડઈ પશુ દીઠાં નીઠા બંધન તાસ, સારથીનઈ પ્રભુ

પૂછઈ કિમ મલી પશુ રાસ;

ગોરવ કારણઈ તુમ્હ તણઈ તે ભણઈ એ સહુ આજ, તે સુણી

પશુ મૂકાવી પાછા વલ્યા જિનરાજ.-૮

સહસાવનઈ જઈ ખૂઝિયો ખૂઝિયો કર્મહ સાથઈ, વ્રત ધરી

તપ કરી આદરી તીર્થકર તણી આથ;

તે સુણી અતિ ઘણી વેચણ વેઈ રાજુલનાર, અનુક્રમઈ

જિનવર નાણિ જાણિ ગઈ ગિરનાર.-૯

દીખ લેઈ પ્રભુ પાસઈ અલ્યાસઈ ગુણ રંગઈ, એક દિન

ગિરી ભણી જાતાં વૃષ્ટિ ભીનું અંગ;

કંચુક ચીર ઊગવાવા પહોંતી ગિરી દરીમાંહિ, તબ મનઈ મીઠી

દીઠી રહનેમિ ઉચ્છાહિ.-૧૦

નગન નારી તે મન વશી ધસમસી બોલ્યો બોલ, તે મુનિ

ચારિત્ર ચૂકતો મૂકતો લાજ નીટોલ;

સુષ્ટિ સુષ્ટિ સુંદરિ મંદિર ફિરી કરી પૂરીઈ વાસ, યોવન વય
 ફલ લીજીઈ કીજીઈ વિવિધ વિલાસ.-૧૧
 સતીય શિરોમણિ ભાખઈ આખઈ અણી મુજ શીલ, વાડિ ન
 લોપુ' તેહ તણી ચક્રગતિ જિમ હુઈ લીલ;
 તુઝ પણિ દેખી તરણી રમણી ચૂકસ્યઈ ચિત્ત, તો હઠ તર પરિ
 હોસ્યઈ ચંચલ તુઝ ચારિત્ર.-૧૨
 એમ અગંધન કુલ તણી લણી લણી ઉપમા સાર, બાલ કુંઆરિઈ
 તારીઓ રહનેમિ અણુગાર;
 બેહુ જણુ તે શિવપુર ગયા ગહ ગહ્યા સુખ અલંગ, અધ્યયનઈ
 બાવીસમઈ એ અધિકાર સુચંગ.-૧૩
 ધન ધન ઉપની નિય કુલ રાજુલ બાલ કુંઆરિ, ધન ધન
 નેમિ સહોદર રહનેમિ અણુગાર;
 વિજયદેવ ગુરૂ પટધર વિજયસિંહ મુનિરાય, તેહ તણો
 ઈમિ બાલક ઉદયવિજય ગુણુ ગાય.- ૧૪
 ઇતિ ઉત્તરાધ્યયનસૂત્રના બાવીશમા અધ્યયની સજ્ઞાય.-૨૨

ઢાળ ત્રેવીસમી

(૩૦૪)

મન મધુકર મોહી રહો.-એ રામ.

શિષ્ય જિણેસર પાસના, કેસી કુમર મુણિંદ રે;
 ગોયમ વીર જિણુંદના, એક સૂરજ એક ચંદ રે.-૧
 ધન ધન હોય ગણુધાર રે, ગોયમ કેસી કુમાર રે;
 તિંદુક વનઈ ભેલા મિલી, કરઈ જિનધરમ વિચાર રે. ધનઽઆંકણી
 સંઘાડા બેહુ જણુ તણા, મનમાં આણુઈ સંદેહ રે;
 મુગતિ મારગ હોય જણુ કહઈ, તો કાં અંતર એહરે. ધ૦-૨

વ્યાર મહાવ્રત કેસિનઈ, ગોયમ નિપુણ પંચ રે;
 કેસી પૂછઈ ગોયમો કહઈ, ઉત્તર પરપંચ રે. ધન૦-૩
 ઋણુ જડ પહિલા જિન તણા, અંતિમ વંક જડ હોય રે;
 ભણુ સરલ ખાવીસના, તિણઈ હુઆ મારગ હોય રે. ધન૦-૪
 પરમારથ પણે જોવતાં, મારગ ભેદ મ ભણે રે;
 રૂડી મતિ તુઝ ગોયમા, કેસિ કહઈઈમ વાણિ રે. ધન૦-૫
 અધ્યયનઈ ત્રેવીસમઈ, જે જે પૂછયું તેહ રે;
 ગોયમ સામિઈ સહુ કહું, કેસિ ટલીયા સંદેહ રે. ધન૦-૬
 સુગતિ ગયા હોય ગણધરા, જિહાં સુખ ખાણી અભંગ રે;
 શ્રી વિજયસિંહસૂરીસર, શિષ્ય ઉદય રસ રંગ રે. ધન૦-૭
 ઇતિ ઉત્તરાધ્યયનના ત્રેવીશમા અધ્યયની સંજ્ઞાય.

ઢાળ ચોવીશમી

(૩૦૫)

સુમતિ શુપતિ સુધી ધરો, મન મોહન મેરે, ઈમ કહે જિનેશ; મન
 અધ્યયનઈ ચઉવીસમઈ, મન૦ એ અધિકાર અશેષ. મન૦-૧
 વાટઈ જોઈ ચાલીએ, મન૦ જુગ લગઈ જયણા કાજ; મન૦
 સત્ય મધુર હિતકારીઓ, મન૦ વચણુ ભણો મુનિરાજ. મન૦-૨
 સુડતાલીશ નિવારીએ, મન૦ એષણા કેરા દોષ;
 પૂંજ લીજીએ દીજીએ, મન૦ જિમ હોય પુણ્યનો પોષ. મન૦-૩
 મલમૂત્રાદિક પરઠવો, મન૦ પડિલેહી સુદ્ધ કામ; મન૦
 મન પડતું ચિર કીજીએ, મન૦ જિમ સીઝઈ સવિ કામ. મન૦-૪
 મોની મિતભાષી થાઓ, મન૦ નિશ્ચલ કાઉસગ્ગ ઝાણુ; મન૦
 સુમતિ શુપતિ ઈમ જે ધરઈ, મન૦ તે સાચા જગઈ ભણુ. મન૦-૫
 વિજયદેવગુરૂ પાટવી, મન૦ શ્રીવિજયસિંહસૂરીશ; મન૦
 ઉદયવિજય વાચક ભણઈ, મન૦ તસ ખાલક સુજગીશ. મન૦-૬
 ઇતિશ્રી ઉત્તરાધ્યયનસૂત્રના ચોવીશમા અધ્યયની સંજ્ઞાય-૨૪

દાળ પચીશમી

(૩૦૬)

દેશી મધુકરની

વાણારસી નગરી વસઈ, વિજયઘોષ જયઘોષ હો; સુંદર.
અધ્યયનઈ પચવીશમઈ, દોય પ્રાક્ષણ નિરહોષ હો. સુંદર-૧
એ દોય મુનિવર વંદીયે, જિમ સીઝઈ સવિ કામ હો; સુંદર.
મુગતિપુરીમાં જે વસ્યા, ગુણમણિ અવિચલ ધામ હો.

સુંદર એ દોય૦-૨

જયઘોષઈ દિક્ષા ગ્રહી, કરતો ઉગ્ર વિહાર હો; સુંદર.
એક દિન પુહતો વાણારસી, વિજયઘોષ જિહાં સાર હો.

સુંદર એ દોય૦-૩

વિજયઘોષઈ તિહાં માંડીઓ, યાગ તે મોટઈ મંડાણુહો; સુંદર.
વહોરવા મુનિવર તિહાં ગયો, ઉત્તર દિયે તે અબળુ હો.

સુંદર એ દોય૦-૪

સમભાવઈ મુનિવર કહઈ, તે પ્રતિજોધવા કાજઈ હો; સુંદર.
વેદ ભણ્યો પણ તેહ તણો, અરથ કહો કુણ આજ હો.

સુંદર એ દોય૦-૫

યાગ અનઈ નક્ષત્રનું, મુખ કહો કવણ કહાત હો; સુંદર.
ધરમ વચણ કહો કેહવું, તવ કહઈ વિપ્ર વિખ્યાત હો.

સુંદર એ દોય૦-૬

સ્વામી તુમ્હે સહુ એ કહો, મુનિ તવ ભાખઈ પવિત્ર હો; સુંદર.
વેદ અગનિહોત્ર મુખ કહું, યાગનું મુખ ચારિત્ર હો.

સુંદર એ દોય૦-૭

ચંદ્ર તે નક્ષત્ર સુખ સહી, ધર્મનું વાસવ ઈંદ હો; સુંદર.
વિજયદોષ ઇમ સમજાઓ, દોષ ગયા મુગતિ મુણિંદ હો.

સુંદર એ દોય૦-૮

શ્રી વિજયદેવગુરૂ પાટવી, શ્રી વિજયસિંહસૂરિંદ હો; સુંદર.
શિષ્ય ઉદય કહઈ મુનિવરા, દોય પ્રતપો કુલચંદ હો.

સુંદર એ દોય૦-૯

ઈતિ શ્રી પચીશમા અધ્યયનની સંજ્ઞાય.

દાળ છવીશમી

(૩૦૭)

નસ્યો તોહી રાખસ્યું.-એ રાગ.

દસ આચાર મુણિંદના, બોલઈ વીર જિણુંદ લાલ રે;
ગોયમ સ્વામી સાંભલઈ, જેહથી સુખ અમંદ લાલ રે. દસ૦-૧
દસ આચાર સમાચરો, આણી મન વધરાગ લાલ રે;
મોક્ષ તણાં સુખ પામીએ, જે સેવઈ વડલાગ લાલ રે. દસ૦-૨
જાતાં આવસહી કહો, નિસહી પધસતાં હોય લાલ રે;
પૃચ્છા આપણુપઈ કરઈ, પડિ પૃચ્છા પર કોય લાલ રે. દસ૦-૩
પંચમઈ થાનકઈ છંદણા, ઇચ્છા છઠ્ઠે ઠાણુઈ લાલ રે;
સાતમઈ મિચ્છામિદુષ્કડં, તહત્તિ આઠમઈ જાણુ લાલ રે. દ૦-૪
નવમઈ હોય નિમંત્રણા, ઉપ સંપદ તિમ જાણુ લાલ રે;
અધ્યયનઈ છવીશમઈ, એ શ્રી જિનવર વાણુ લાલ રે. દસ૦-૫
વિજયદેવગુરૂ પાટવી, શ્રી વિજયસિંહ ગણધાર લાલ રે;
ઉદયવિજય કહઈએહથી, લહીએ જય જયકાર લાલ રે. દ૦-૬

ઈતિ શ્રી છવીશમા અધ્યયનની સંજ્ઞાય. ૨૬

ઢાળ સતાવીશમી

(૩૦૮)

મરૂદેવી માતા ઇમ ભણ્ણ.—એ રાગ.

વીર ગોયમનઈ ઇમ કહઈ, અવિનીત ઉવેખો શીશળ; વાંકા બલદ તણી પરઈ, કામ વેલા આણ્ણઈ રીપળ. વીર૦-૧ સમિલતઈ ભાંજઈ જોતયો, વલી સામા માંડઈ સીંગળ; તિમ સામો બોલઈ ઘણું, ઇમ અવિનયથી ગુણ ભંગળ. વીર૦-૨ આલસૂઆ અકહ્યાગરા, છાંડી બયઈ નિજ નિજ છંદળ; યોખ્યા ગુરૂએ વલી શીખવ્યા, પણ તે ન ધરઈ ગુણ વૃંદળ. વી૦-૩ બલદનઈ ઉવેખી રહઈ, જિમ સારથી સુખ સમાધીળ; તિમ ગુરૂ પણ અવિનીતનઈ, ઉવેખી કારજ સાધઈળ. વીર૦-૪ શ્રીવિજયદેવગુરૂ પાટવી જયો, શ્રીવિજયસિંહ ગણધારળ; અધ્યયનઈ સગવીસમઈ કહ્યો, ઉદય કહઈ સુવિચારળ. વીર૦-૫

ઈતિ શ્રી સતાવીશમા અધ્યયનની સંજ્ઞાય. ૨૬

ઢાળ અઠાવીશમી

(૩૦૯)

ઉચ્છ છબીલે ઉતર્યા.—એ રાગ.

વર્દ્ધમાન જિનવર કહઈ, દંસણ નાણ ચારિત્ર રે; અધ્યયન અઠાવીશમઈ, જિણ પાલઈ થાય પવિત્ર રે. વ૦-૧ નાણ પંચવિહ વરણુયું, આઠ તે સમકિત લેદ રે; લેદ આઠ ચારિત્રના, તપ પુણ બારહ લેદ રે. વ૦-૨ નાણઈ ભાવ સવે લહઈ, દંસણ સદ્ગઈ તેહ રે; ચારિત્ર પાતિક આવતાં, બારઈ નિઃસંદેહ રે. વ૦-૩

પાપ મેલ લાગ્યો હોયઈ, તે શોધઈ તમ શુદ્ધ રે;
 ઇમ એ ચ્યાર પ્રભાવથી, મુનિ હોયઈ પરમ વિબુદ્ધ રે. ૧૦-૪
 વિજયદેવ પટધર જ્યો, વિજયસિંહ મુનિરાય રે;
 તાસ શિષ્ય ઇમ વીનવઈ, ઉદયવિજય ઉવજાય રે. ૧૦-૫
 ઈતિ શ્રી અઠ્ઠાવીશમા અધ્યયનની સંજ્ઞાય. ૨૮

ઢાળ ઓગણત્રીશમી

(૩૧૦)

રાગ ધોરણી.

સોહમ જંબૂનઈ કહઈ, મઈ જિન પાસઈ વિચાર;
 સુણીઓ ઓગણત્રીશમઈ, અધ્યયનઈ સુખકાર રે. ૧
 સમકિત આદરો, તિહુત્તર બોલ ઉદાર રે, વલી કિરિયા
 ધરો.-આંકણી.

પ્રથમ બોલ સંવેગનો, બીજો તે નિરવેદ;
 ત્રીજો રૂચિ ધર્મંહ તણી, હવિ ચઉથાદિક ભેદ રે. સ૦- ૨
 ભગતિ ગુરૂ સાહમી તણી, પાપ પ્રકાશન નદ;
 ગરહણ્યા સામાઈયં, ચઉવીસતથો અમંદ રે. સમ૦- ૩
 વંદણ પડિલ્લમણું વલી, કાઉસગ પચ્ચખાણુ;
 થયે સુઈમંગલ ચઉદમો, બોલઈતે નિજ મનિ આણુ રે.

સમકિત૦- ૪

ચ્યાર કાલ પડિલેહણા, ખામણા પ્રાયશ્ચિત;
 સંજ્ઞાય ભણવું પૂછવું, ગણવું ચિંતવવું ચિત્ત રે. સમ૦- ૫
 ધર્મંકથા શ્રુત સેવના, મન એકાગ્ર નિવેશ;
 સંયમ તપનઈ નિજંરા, નહિ દુહ સંજ્ઞાય પ્રવેશ રે. સ૦- ૬

ધરીએ અપ્રતિબદ્ધતા, સચણાસણ સુવિવેક;
 વિષય નિવૃત્તિ સંભોગિઆ, પચ્ચખાણની ટેક રે. સ૦- ૭
 ઉપધિ આહાર કષાય એ, જોગ સરીર સહાય;
 ભાતિ અતિ સદ્ભાવના, અડ પચ્ચખાણ અમાય રે. સ૦- ૮
 થિવિર તણો પડિડવતા, વેચાવચ્ચ ગુણભૂરિ;
 વીતરાગતા પુણ ક્ષમા, મુત્તિ સરલતા અદ્ધરિ રે. સ૦- ૯
 માદંવભાવ સુસત્યતા, કરણયોગતા સાચ;
 મણ વચ કાય સુગુત્તતા, શુભ મન કાય સુવાચ રે. સ૦-૧૦
 નાણ દંસણ ચારિત્ર તપનઈ, ઇદ્રિય જય કાર;
 ક્રોધ માન માયા વહી, લોભ તણો પરિહાર રે. સ૦-૧૧
 પિજ દોસ મિચ્છત્તનો, જય કરવો નિરધાર;
 સૈલેસી અકમ્મયા, એ તેહુત્તરિ અવધાર રે. સમ૦-૧૨
 એહ ખોલ થકી લહઈ, સાધુ પરમ પદ સાર;
 વિજયસિંહ મુનિરાયનો, ઉદય કહઈ હિતકાર રે. સ૦-૧૩
 ઇતિ શ્રી ઉત્તરાધ્યયનસૂત્રના ઓગણત્રીશમા અધ્યયનની
 સંજ્ઞાય. ૨૯

ઢાળ ત્રીશમી

(૩૧૧)

નારી રે નિરૂપમ નાગિલા એ.-એ રાગ.

શ્રીવીરઈ તપ વરણુઓ, મોટો ગુણ જગઈ એહ;
 પાપ કરમ ટાલી કરી, મુગતિ પમાડઈ રે જેહ. શ્રીવીર૦-૧
 જિમ સરૌવર કાઢવ બર્ચુ, સોષઈ નાયક તાસ;
 ઘડનાલાં પૂરી કરી, સૂચં કિરણનઈ રે વાસ. શ્રીવીર૦-૨

તે જલ જિમ રવિ શોષવર્ધ, જિમ રૂંધ્યા ઘડનાલ;
 આશ્રવ રૂંધર્ધ તપ તથા, શોષ કર્ધ તતકાલ. શ્રીવીર૦-૩
 ઉપવાસ ઉણોદરી, વૃત્તિ તણો રે સંક્ષેપ;
 રસવારણ સંલીનતા, કાય કિલેસ ધરેવિ. શ્રીવીર૦-૪
 વેચાવચ્ચ આલોચણા, વિનય અનર્ધ રે સંજ્ઞાય;
 કાઉસગ્ગ ઝાણું તથા, પટ ડુગ બારહ થાય. શ્રીવીર૦-૫
 બારે ભેદે તપ કરો, અંગે ધરો રે સમાધ;
 અધ્યયનર્ધ જિન ત્રીશમર્ધ, બોલર્ધ અરથ અગાધ. શ્રીવીર૦-૬
 વિજયદેવગુરૂ પાટવી, વિજયસિંહ ગુરૂ શિષ્ય;
 ઉદયવિજય કહર્ધ ગણધરા, એ દોય ગુરૂ ગુણલીહ. શ્રીવીર૦-૭
 ઈતિ શ્રી ઉત્તરાધ્યયનસૂત્રના ત્રીશમા અધ્યયનની સંજ્ઞાય

ઢાળ એકત્રીશમી

(૩૧૨)

હું બલિહારી યાદવા.-એ રાગ.

વર્દ્ધમાન જિન ઉપદિશર્ધ, ધરીએ સંયમ શુદ્ધ કર્ધ;
 એક દિનતું ચારિત્ર દિયર્ધ, કર્ધ વેમાનિકની સિદ્ધિ કર્ધ.-૧
 સૂધી કિરિયા આદરો.
 ઈંદ્રીય નિજ વશ કીજીએ, વિકથા તણીએ મોસકર્ધ;
 સમિતિ ગુપતિ આરાધીએ, પરિહરિએ પુણ્ય દોસકર્ધ. સૂ૦-૨
 દસભેદે મુનિ ધરમ જે, તે આરાધો બાણકર્ધ;
 પ્રતિમા મુનિ શ્રાવક તણી વહો, ધરો શુભ ધ્યાનકર્ધ. સૂ૦-૩
 જ્ઞાતાધર્મતણી કથા, સાચી આણો ચિત્તકર્ધ;
 બાવીસ પરિસહ સાંસહો, બોલો વાણી સત્યકર્ધ. સૂધી૦-૪

જે જે થાનક ઇમ કહ્યાં, તે પાલો સુજગીસકઈ;
અધ્યયનઈ એકત્રીસમઈ, બોલઈ શ્રીજગદીશકઈ. સૂધી૦-૫
વિજયદેવગુરૂ પાટવી, વિજયસિંહગુરૂ હીરકઈ;
શિષ્ય ઉદય કહઈ દોયએ, બણો ગોયમ વીરકઈ. સૂધી૦-૬
ઇતિ શ્રી ઉત્તરાધ્યયનસૂત્રના એકત્રીશમા અધ્યયનની સજ્ઞાય. ૩૧

ઢાળ બત્રીશમી

(૩૧૩)

કામિની મૂંકે ન મારો હાય.-એ રામ.

વીર કહઈ બત્રીશમે રે, અધ્યયનઈ સુવિચાર;
પાપ હેતુ તે પરિહરો રે, જિમ લહો ભવજલ પાર.-૧
ભવિયણુ ભાવઈ ધરો ગુણરાશિ, જિમ ન પડો દુઃખ પાશ.
ભવિ૦-આંકણી.

નાણુ ધરો મોહ પરિહરો રે, જિતો રાગને રોષ;
પાંચઈ ઇંદ્રીય વશ કરો રે, મ ધરો વિષય સદોષ. ભવિયણુ૦-૨
તૃણચારી વસતો વનઈ રે, હરિણુ જીઓ વેધાય;
નાદ તણુઈ રસ વાહિઓ રે, જે લયલીનો થાય. ભવિ૦-૩
કરિણી ફરસે મોહિઓ રે, હાથિઓ ચૂકઈ ઠામ;
હરબારે આવિ રહે રે, પરવશ સેવઈ ગામ. ભવિ૦-૪
રૂપઈ લુપ્ત પતંગિઓ રે, દીવઈ હોમઈ અંગ;
ગંધ તણુઈ રસઈ કમલમાં રે, અંધન પામઈ ભુંગ. ભવિ૦-૫
આમિષ રસ વશઈ માંછલો રે, એક મનો જે હોય;
પેખો તતખિણુ બાપડો રે, વેદના પામઈ સોય. ભવિ૦-૬
એકેકાનઈ પરવશઈ રે, જે એ દુઃખીયા થાય;
તો પાંચઈ પરવશ તણી રે, કહો ગતિ કેણુ કહાય. ભવિ૦-૭

ધર્મ બાણી એ જિપતો રે, પામઈ નિત આણુંદ;
 વિજયસિંહચુરની પરે રે, ઉદય સદા સુખકંદ. ભવિં-૮
 ઈતિ શ્રી ઉત્તરાધ્યયનસૂત્રના ષત્રીશમા અધ્યયનની
 સંજ્ઞાય.-૩૨

ઢાળ તેત્રીશમી

(૩૧૪)

તો ગમધ મેવાડ લોડિઓ રે લો.-એ રાગ.

કેવલનાણુઈ બાણુતો રે લો, બોલઈ શ્રીજિનવીર રે; મુણિંદરાય.
 આઠ કરમનઈ વશ પડ્યો રે લો, ન લહઈ ભવજલ તીર રે.

મુણિંદરાય.-૧

કરમ કઠીન દલ જિતીએ રે લો. આંકણી.
 આઠ એ જિતઈ તે લહે રે લો, સુખ સઘલાં વડવીર રે; મુણિંદ૦
 નાણુ પંચનઈ આવરઈ રે લો, નાણુાવરણીય સોય રે.

મુણિંદ૦કરમ૦-૨

દોય ભેદે કહ્યું વેદની રે લો, મોહ ભેયા અડવીસ રે; મુણિંદ૦
 નરૂતિરિય નર સુર તણુ રે લો, આયુ કહઈ જગદીસ રે.

મુણિંદ૦કરમ૦-૩

તિન્નિ અધિકાર એકસો રે લો, નામ કરમના ભેદ રે; મુણિંદ૦
 ગોત્ર તણુા ભેદ. દો કઢ્યા રે લો, વિધન તણુા પણુ ભેદ રે.

મુણિંદ૦કરમ૦-૪

અઠાવન ર્યું આગલા રે લો, એકસો પછડી હોય રે; મુણિંદ૦
 અધ્યયનઈ તેત્રીશમે રે લો, એ પરમારથ બોય રે.

મુણિંદ૦કરમ૦-૫

વિજયદેવ પાટઈ જયો રે લો, શ્રીવિજયસિંહ ગણધાર રે; મુઠ
તેહ તણો બાલક કહઈ રે લો, ઉદયવિજય જયકાર રે.

મુણિંદ૦કરમ૦-૬

ઈતિ શ્રી ઉત્તરાધ્યયનસૂત્રના તેત્રીશમા અધ્યયનની સજ્જાય.-૩૩

ઢાળ ચોત્રીશમી

(૩૧૫)

વગે પધારો રે મહેલસ્યું.-એ રાગ.

કિસન નીલ કાપોત એ, તેજ પદમ ચઉ પંચ;
સુકલ છઠ્ઠી એહના, હવઈ સુણો વરણ પ્રપંચ. -૧

છ લેશ્યા સુવિચારીએ, જિમ તરીએ રે સંસાર;
પહિલી ત્રીણે પરિહરી, ત્રિણુઈ ધરીએ સાર. છ૦-૨

પહિલી કડવી સામલી, ખીજી નીલિ તીખ;
ત્રીજી સામલ રાતડી, તેહ કસાયલી પીખ. છ૦-૩

ચઉથી આંબિલ રાતડી, પીલી આસવ સાર;
પંચમી છઠ્ઠી ઊજલી, સાકર સરસી ધાર. છ૦-૪

દુરભિગંધ ત્રિણુ પહેલડી, ત્રિણુ આગલી રે સુગંધ;
કુગતિ ત્રિણુ પહિલી દીએ, સુગતિ ત્રિણુથી ખંધ. છ૦-૫

એ લેશ્યા રે ચોત્રીશમઈ, અધ્યયનઈ કહઈ વીર;
તેહમાં ઉત્તમ આદરઈ, લગ્છી વરઈ મુનિ હીર. છ૦-૬

વિજયદેવગુરૂ પાટવી, વિજયસિંહસૂરીશ;
તેહ તણા ઉપદેશઈ, ઉદય કહઈ સુજગીશ. છ૦-૭

ઈતિ શ્રી ઉત્તરાધ્યયનસૂત્રના ચોત્રીશમા અધ્યયનની સજ્જાય.૩૪

ઢાળ પાંત્રીશમી

(૩૧૬)

નિઃસનેહી તુમહી ભએ.-એ રાગ.

વીર કહઈ ભવિ લોકનઈ, પાલો મુનિ આચાર રાજે;
 અધ્યયનઈ પાંત્રીશમઈ, જેહ તણે અધિકાર રાજે. વીર૦-૧
 પાપારંભ નિષેધીએ, ધરીએ સંયમ ધીર રાજે;
 વસતિ વિશુદ્ધ સેવીએ, ઈમ લહીએ ભવ તીર રાજે. વીર૦-૨
 ત્રસ થાવર નવિ હિંસીએ, મૃષાવાદ પરિહાર રાજે;
 અણુદીધું લીજીએ નહીં, ધરીએ ખંભ ઉદાર રાજે. વીર૦-૩
 પરિશ્રદ પરિમિત કીજીએ; રાખી જઈ શુભધ્યાન રાજે;
 ઈણિ પરઈ ધમ્ સમાચરઈ, સઘરઈ નવે નિધાન રાજે. વીર૦-૪
 વિજયદેવગુરૂ પાટવી, વિજયસિંહ મુનિરાય રાજે;
 શિષ્ય તેહનો ઉપદિશઈ, ઉદયવિજય ઉવજાય રાજે. વીર૦-૫
 ઈતિ શ્રીઉત્તરાધ્યયનસૂત્રના પાંત્રીશમા અધ્યયનની સંજ્ઞાય.-૩૫

ઢાળ છત્રીશમી

(૩૧૭)

ઢાલ ધમાલની

સોહમસામી ઈમ કહઈરે, મુણઈ જંખૂ અણુગાર;
 વીર જિણેસર ભાખીઓરે, જીવ અજીવ વિચાર.-૧
 પરમારથ પરિચય કીજીએ હો, લીજીએ પ્રવચન સાર;
 શુભનાણુ અમીરસ પીજીએ હો.-આંકણી.
 જીવ અજીવ હોય વરણુવ્યા રે, લોકાલોક મોઝાર;
 જીવ અરૂપી તેહમાં રે, જાણો હોય અજીવ પ્રકાર. પરમારથ૦-૨

પુદ્ગલ રૂપી એક કદ્યો રે, આકાશાદિ અરૂપ;
 સંક્ષેપથી અભવનું રે વરણ્યું એહ સરૂપ. પરમારથ૦-૩
 ભેદ સુણો દોય ભવનાં રે, સિદ્ધ અને ભવવાસ;
 ભેદ પંદર તે સિદ્ધનારે, જેહ ભલ્યા અલોક આકાશ. પરમારથ૦-૪
 પુઢવી જલ જલણાનિલા રે, વણસઈ ખિતિ ચઉ પંચ;
 ઇન્દ્રિય માનઈ ભવ તણા રે, જાણજે સૂત્ર પ્રપંચ. પરમારથ૦-૫
 એ સ્વિ ભાવ જિણેસરે રે, ભાખ્યા ભવિ હિત કાજ
 સૂધા સદહતાં થકા રે, પામીએ અવિચલ રાજ. પરમારથ૦-૬
 વિજયદેવસૂરીસરૂ રે, પટ્ટપ્રભાવક સિંહ;
 વિજયસિંહ મુનિરાજિઓરે, સુવિહિત ગણધર લીહ. ૫૦-૭
 તાસ નામ સુપસાઉલઈ રે, એ છત્રીસઈ સંજ્ઞાય;
 ઉદયવિજય વાચક બણઈ રે, જેહ થકી નવનિધિ થાય. ૫૦-૮
 શ્રી ઉત્તરાધ્યયનસૂત્રના છત્રીશમા અધ્યયનની સંજ્ઞાય.-૩૬

ઈતિ શ્રી ઉત્તરાધ્યયનસૂત્ર ભાવાર્થાનુસારિણુઃ

૫૩ત્રિંશત્ સંખ્યાઃ સ્વાધ્યાયાઃ સમાપ્તાઃ

સંવત ૧૭૨૪ વર્ષે લિખિતં

શ્રી માનવિજયજી ઉપાધ્યાય વિરચિત શ્રી ભગવતીસૂત્રની સંજ્ઞાયો

શ્રી રોહામુનિની સંજ્ઞાય

નમોરે નમો શ્રી શેત્રુંજી ગિરિવર એ દેશી

(૩૧૮)

રાગ આશાવરી

સદ્ગુણ સૂધી મનિ ધરીએ, એહજ સમકિત રૂપ રે;
તસ વિણ કિરિયાકારી ન લલા, રાજ્ય વિણા જિમ ભૂપ રે-૧
શ્રી જિન વચન વિનયસ્યું ગ્રહીએ, ટાલી મનની સંકા રે;
આણાગમ્ય પદારથ નિમ્મણી, તહત્તિ કરો નિઃસંક રે. આંકણી
જે જિમ જ્ઞાની ભાવા દેખઈ, તેહ તથા ઉપદેશઈ રે;
તિહાં જીગતિ જે મૂઢ કરેસ્યઈ, તે સંસાર ફરેસ્યઈ રે. શ્રીજિ૦-૨
રોહોનામિ વીર તણો શિષ્ય, પ્રકૃતિ લદ્રક મન્નરે;
સહજઈ વિનયી અલપ કષાયી મિઉમદવ સંપત્તરે. શ્રી૦-૩
વિનય કરીનઈ વીરનઈ પૂછઈ, લોક અલોક કમ કેમ રે;
જીવ અજીવનો ભવ્ય અભવ્યનો, કુકુડી અંડનો તેમ રે. શ્રી૦-૪
લોક સ્થિતિ સધલી ઇમ પૂછી, ઉત્તર કહઈ જિનરાય રે;
સાસ્વત ભાવ અનાનુપૂર્વઈ, પૂર્વાપર ન કહાય રે. શ્રી૦-૫
પ્રણુમી પ્રમાણ કીઓ સવિ રોહઈ, ઇમ આણાણિ જેહ રે;
તસ તપ સંયમ કિરિયા લેખઈ, તેહ ધન્ય ગુણ ગેહરે. શ્રી૦-૬
ભગવતી પહિલઈ શતકે વાંચી, રોહામુનિ અધિકાર રે;
પંડિત શાંતિવિજય વર વિનયી, માનવિજય ધરઈ ખ્યાર રે. શ્રી૦

ઇતિ શ્રી રોહામુનિવરની સંજ્ઞાય. ॥ ૧ ॥

જ્ઞાનપૂર્વક ક્રિયાકરણે કાલાસવૈશિક પુત્ર સંજ્ઞાય

જયો જયો પાસ ચિંતામણી-એ દેશી.
(૩૧૯)

પારસનાથ સંતાનીઓ, કાલાસવૈશિક પુત્ર રે;
કહધ જિનવીરના થવિરને, અલ્પ સતા છે સૂતરે.-૧
આતમતત્ત્વ નિહાલીએ, પર પરિણુતિ કરી દૂરિ રે;
અંતર આન વિના વહે, બાહ્ય ક્રિયાએ લૂરિ રે. આંકણી રે
સામાયિક બણો નહી, સામાયિકસ્થા રૂપ રે;
તિમ તસ અરથ લહો નહિ, જેહ કહિઓ ફલ^૧ રૂપરે. આત૦-૨
ઈમ પચ્ચખાણુહ તણા, સંયમના પણુ જોય રે;
સંવર વિવેક વ્યુત્સર્ગના, બોલ કહીયા દોય દોય રે. આત૦-૩
થવિર કહે બાણું અમો, વૈશિક પુત્ર વિચાર રે;
જ્ઞાન વિના કિરીઆકરા, મિથ્યાત્વી નિરધારો રે. આત૦-૪
સમભાવિ જે પરિણુએ, જીવ સામાયિક રૂપ રે.
કર્મ અગ્રહણા નિર્જરા, ફલ પણિ જીવ સરૂપ રે. આત૦-૫
પૌરૂષી આદિ નિયમ તથા, પચ્ચખાણુ જીવ ભાવ રે;
સંયમ ખટ કાયા રક્ષણા, પરિણુતિ શુદ્ધ સ્વભાવ રે. આત૦-૬
મન ઇંદ્રિયનું નિવર્તનું, સંવર ચેતન રૂપ રે;
આશ્રવરોધએ ત્રિહું તણું, ફલ ઈમ અલખ સરૂપ રે. આત૦-૭
લેહ બુદ્ધિ જડ અલખની, તેહ વિવેક નિજ રૂપરે;
તસ ફલ જડનું છંડનું, તેહ પણિ તિમજ અનૂપ રે. આત૦-૮
વ્યુત્સર્ગ કાયાદિક તણું, નિઃસંગતા તસ અર્થ રે;

આતમરૂપ જ ગુણ ગુણી, ભેદ કલપના અનર્થરે. આ૦-૬
 તપ વૈશિકપુત્ર ઇમ ભણે, સામાયિક સમભાવ રે;
 તો કિમ અવધની ગરહણા, કરતા રહિ નિજ ભાવ રે. આ૦-૧૦
 સંયમ રૂપ એ ગરહણા, ઇમ ઉત્તર કહે થિવીર રે;
 રાગાદિક ક્ષયકારિણી, પોષે સંયમ સરીર રે. આ૦-૧૧
 કહે વૈશિકપુત્ર ભુઝીઓ, પ્રણમી થવિરના પાયરે;
 પૂર્વ અજ્ઞાનાદિક પણે, ન લહિઓ એહ ઉપાયરે. આ૦-૧૨
 જ્ઞાનઈ અરથ દીઠા સુષ્યા, હવે સદહું તુમ વયણેરે;
 સંશય તિમિર નિરાકરિઓ, ભાસ્થું અંતર નયણે રે. આ૦-૧૩
 પંચ યામ ધરમ આદર્યો, આરાધી બહુ કાલ રે;
 અધ્યાતમ કિરિયા કરી, પોહતો મોક્ષ મયાલરે. આ૦-૧૪
 ભગવતિ પ્રથમ શતકે કહિઓ, કીજે એહનું ધ્યાન રે;
 પંડિત શાંતિવિજય તણો, પ્રણમે નિતુ મુનિ માન રે. આ૦-૧૫

ઇતિ શ્રીસદ્ગુણવિચાર ગભિંત સ્વાધ્યાય.-૨

વસ્તુ જિજ્ઞાસાયા ખંધા સંજ્ઞાય.

રાગ માણ્ણી.

મગધદેશકા રાજરાજેસર એ દેશી.

અથવા સદ્ગુરૂ મોરે મન માન્યો.-એ રાગ.

(૩૨૦)

શ્રીજિનધર્મ લહે તે પ્રાણી, જેહ કરિ ખરી ખોણ;
 ખંધાની પરિ નિરહંકારી, જ્ઞાન તણી લહે સોજિ રે. ૧
 પરિણત પ્રાણી ગ્યાન અભ્યાસો;
 માન તણે જ્ઞાની ગિર્યા, ગુરૂનો સેવો પાસો રે. ૫૦ ૨

સાવત્થી નગરીએ તાપસ, ખંધો નામિ મહંત;
 વેદ ચઉનો પાઠક પૂરો, પડિત પ્રવર કહંત રે. ૫૦ ૩
 પિંગલ નામઈ વીરને શિષ્યે, પૂછ્યા પ્રસન તસ ચાર;
 લોક સચંત અનંતકે કહીએ, ખંધા ભાખો વિચાર રે. ૫૦ ૪
 જીવ તણા ઇમ સિદ્ધિ તણા પણિ, બોલ્યા હો હો વિકલ્પ;
 વૃદ્ધિ હાનિ કુણુ મરણુ હોએ, એ ચઉથો કહિઓ જલ્પ રે. ૫૦ ૫
 તેહ સુણીને શંકિત હુઓ, ઉત્તર દેવા અધીર;
 એહવે કયંગલાપુરીએ, નિસુણ્યા આવ્યા શ્રીજિનવીર રે. ૫૦ ૬
 નિકટ પુરી છઈ તિહાં જઈ પૂછું, વીરને પ્રસનના ભાવ;
 ઇમ વિમાસી મારગ ચાલ્યો, ખંધો સરલ સલાવ રે. ૫૦ ૭
 તેહવે ગૌતમને કહિઓ વીરઈ, પૂર્વ સંગતી તુમ આવઈ;
 પુનરપિ ભાખ્યું ગૌતમ પ્રસનઈ, વેશું ચારિત્ર પાવઈ રે. ૫૦ ૮
 આવત દેખી ખંધો નિકટે, ગૌતમ સાહસો બલે;
 સ્વાગત પૂછી કહી મન વાર્તા, વલતું ગુરૂને લલાવે રે. ૫૦ ૯
 હોય જણા પોહતા જિન પાસે, વીરે ખંધા ઉદેશી;
 આગમ કારણ જ્ઞાને ભાખી, પ્રસન પ્રવૃત્તિ ઉપદેશી રે. ૫૦૧૦

ઢાળ

રાગ ભારણી. રૂઢો રાજહંસ રે—એ દેશી.

દ્રવ્ય ક્ષેત્ર કાલ ભાવથી, લોક ચતુર્વિધો રે;
 દ્રવ્ય થકી લોક એક, સંખ્યાતીત યોજન પરિમિત છે ખેત્રથીરે;
 કાલથી સાસ્વત છેક; ૧૧
 ખંધા સાંભલો રે, કેવલી વિષ્ણુ એહ, અરથ લહિ કુણુ
 નિરમળો રે. આંકણી.

ભાવથી વર્ણાદિક પર્યાય અનંત છે રે, જીવ લેહ એમ ચાર;
પણ ભાવથી જ્ઞાનાદિક પર્યાયા કહિયારે, એમજ સિધ્ધિ વિચાર.

ખં૦૧૨

એહ વિશેષ પણ્યાલીશ લખ યોજન કહી રે, ઇમ સવિ
દુવિધ સઅંત;

તેહ અનંત સવે છે કાલથી, ભાવથીરે એમ જિનવર ભાખંત.

ખં૦૧૩

ખાલ મરણ સંસાર વધારે જીવને રે, કાટે પંડિત મૃત્યુ;
અરથ સુણી ઇમ જિન પાસે ચારિત્ર લીએરે, ખંધો ખૂઝી ચિત્તિ.

ખં૦૧૪

અંગ એકાદશ પાઠી પ્રતિમા સવિ વહી રે, શાસ્ત્ર તણુઈ અનુસાર;
સોલ માસ ગુણુ રચણુ સંવત્સર, તપ તપ્યો રે જિહાં ત્રિહોત્તરિ

આહાર. ખં૦૧૫

ખાર વરિસ અંતઈ એક માસ સંલેખનારે, કરી અચ્યુત ઉપન્ન;
તિહાંથી ચવી ઋષિરાજ વિદેહે સીઝસ્યેરે, માન કહિ એહ ધન.

ખં૦૧૬

ધૃતિ શ્રીખંધામુનિવર સ્વાધ્યાય.-૩

રાગ માલવી ગાડી.

ચેતના જાગી સહચારિણી-એ દેશી.

(૩૨૧)

શ્રુતધરા શ્રુતબલે જે વદે, તસ ભરઈ કેવલી સાખિ રે;
ધૃતિ શ્રુતજ્ઞાની આરાધીએ, કેવલી પરઈ જિન સાખિ રે. ૧
ધન્ન જગિ શ્રુતધરા મુનિવરા, તસ ઉપાસક પણુ ધન્ય રે;
પૃચ્છક કથક સરિખે મિલઈ, ધર્મિ મન હુએ પરસન્ન રે. ૨

તુંગિઆ નામઈ નગરી હવી, ધણુ કણુ જિહાં ભરપુર રે;
 સુ સમણોપાસકા તિહાં બહુ, ઋદ્ધિ પરિવાર જસ ભૂરિ રે. ૪૦૩
 બાણુ નવતત્વના ભાવીયા, જિનમતે જેહ નિસંક રે;
 અરથ નિશ્ચય કરી ધારતા, પર મત તણી નહી કંબ રે. ૪૦૪
 સુરગણે પણ ન ચળાવિઆ, મોકલાં જસ ગૃહ દ્વાર રે;
 પૂણુ પોસહ ચઉપવીના, પાલતાં નિતુ વ્રત બાર રે. ૪૦૫
 સાધુને નિતુ પડિલાભતા, જિનમત રંજિત મીજ રે;
 એકદા થવિર સમોસરિયા, પાસ સંતાનીઆ તિંહીજ રે. ૪૦૬
 ભાતિ કુલ રૂપ બલ તપ વિનય, લાજ જ્ઞાનાદિ સંપન્ન રે;
 જિઅ કષાયા જિઅ ઇંદિયા, જિઅ પરિસહ દહ મન્ન રે. ૪૦૭
 ઉચ્ચતપ ધોરતપ બ્રહ્મ તિમ, ચરણકરણે પરધાન રે;
 એજ જસ તેજ વચ્ચંસીયા, દશ ચતિધર્મ નિધાન રે. ૪૦-૮
 પંચ શત સાધુએ પરિવર્યા, વિહરતા અપ્રતિબંધ રે;
 પુષ્કળ એધએ ઉતાર્યા, અવગ્રહી અવગ્રહ સંધિ રે. ૪૦-૯
 તે સુણી શ્રાવક હરખિયા, વંદના ફલ મનિ આણિ રે;
 તિહાં જઇ વિધિસું વંદન કરી, સાંભલી ધર્મની વાણી રે. ૪૦-૧૦
 સંયમફલ તપફલ કિસ્ત્યું, પૂછિયાં પ્રસન પછિ હોય રે;
 સંયમફલ અનાશ્રવ કહિઓ, તપ ફલ નિર્જરા હોય રે. ૪૦-૧૧

બહુશ્રુત પ્રસંશાયાં સંજ્ઞાય

(૩૨૨)

હાલ ૪ રાગ માફ

જયતચુર હીરજ-એ દેસી.

તવ ફિરી શ્રાવક બોલીયા તો, દેવગતિ કેમ જતિ;
 કાલિકપુત્ર થવિર વડે, સહ રાગ તપે કરી હુંત. ૧૨

બહુશ્રુત ધન ધન, જસ વિઘટે નહીંય વચન;
જસ જ્ઞાનમાં લીતું મન, જેહથી શાસન અવિચિન.

બહુશ્રુત ધન ધન.

આંકણી. ૧૩

પામે સરાગે સંજમે, ઇમ મોહિલ થવિર વદેય;
સેવ કરમથી સુરપાણું, હોય આણુંદરખિત કહેય. ૫૦-૧૪
કાર્યપ થવિર ભણે તદા, સદ સંગથી દેવ હવંત;
એહ અરથ પરમારથે અમો, નહી અહમેવ વદંત. ૫૦-૧૫
ઇમ ઉત્તર સુણી શ્રાવકા, વંદી નિજ નિજ ધરિ જંતિ;
એહવે રાજગ્રહપુરે, જિનવીરજ સમવસરંત. ૫૦-૧૬
ગોચરીએ છઠ પારણે, શ્રી ગૌતમ ગણધર જાત;
તિહાં જન મુખથી સાંભલ્યો, ભવિ પ્રસન તણે અવદાત. ૫૦-૧૭
થવિર વચન એ કિમ મલે, એમ ધારી આળ્યો ઠામે;
આહાર દેખાડી વીરને, પૂછે કરવા નિરધાર. ૫૦-૧૮
એહ પ્રસન કહેવા પ્રભુ છઈ, થવિર કહો ભગવંત;
વીર કહે સમરથ અછે, ઉપયોગી છે એહ સંત. ૫૦-૧૯
હું પણ એહ ઇમ જ કહું, એહમા નહી કેા અહમેવ;
એહવા શ્રુતધર વંદિએ, જસ અનુવાદિક જિનદેવ. ૫૦-૨૦
ભગવતી બીજા શતકમાં, જોઈને એહ સંજાય;
પંડિત શાંતિવિજય તણે કહે, માનવિજય ઉવજાય. ૫૦-૨૧

અનાગ્રહે અગ્નિભૂતિ વાયુભૂતિ સંજ્ઞાયા

(૩૨૩)

નીંદરડી વચરણી હો દૂરહી.-એ રાગ.

પ્રભુમું તે ઋષિરાયને, સદહણા હો જેહ શુદ્ધ ધરંતકે;
દોષ ખમાવી આપણો, નિજ ચારિત્ર હો નિકંદક તરંતકે.-૧

સૂધા સાધુને સેવીએ, જેહને નંદી હો પરમાદ પ્રસંગકે;
અ્યાનના રંગ તરંગમાં, જેહ લીના હો નિતુ જ્ઞાની સંગકે.

એ આંકણી.

મોકા નગરીએ વીરનઈ, અગ્નિભૂતિ હો પૂછિએ કરી ભગતિકે;
ભગવન રિદ્ધિ ચમરિદ્ધની, કહો કેહવી હો વિકુર્વાણા સગતિકે.

સૂધા૦-૨

વલતું વીર વદે ઇચ્યું, તસ ભવનહ હો છે ચઉત્રીસ લાખકે;
ચઉસઠિ સહસ સામાનિકા, ત્રાય ત્રિંશક હો તેત્રીસની લાખકે.

સૂધા૦-૩

લોકપાલ ચઉ સારિખા, અગ્રમહિષી હો પણ સપરિવારકે;
કટક સાત તિગ પરખદા, પતિ કટક ના હો સાતે જૂઝારકે.

સૂધા૦-૪

ચઉસઠિ સહસ ચઉદિશિ, અંગરક્ષક હો ખીલ પણ દેવકે;
ગીત ગાન નાટિક કરે, આણા વહે હો સારૈ નિતુ સેવકે. સૂ૦-૫

વૈક્રિય સકતિ સુણો હવે, નિજ રૂપે હો ભરે જંબુદ્વીવકે;
અહવા અસંખ દીવો દહી, પણ કેવલ હો એહ વિષય સદીવકે.

સૂધા૦-૬

સામાનિક ત્રાયત્રિસની, ઇમ કહવિ હો વૈક્રિયની સગતિકે;
લોકપાલ અગ્રમહિષીને, દ્વીપ સમુદ્રની હો સંખ્યાતી

વિગતિકે. સૂ૦ ૭

અગ્નિભૂતિ ઇમ સાંભલી, વાયુભૂતિને હો નિકટે આવંતકે;
અણપૂછે સવિ ઉપદિશ્યૈ, વાયુભૂતિ હો ન હું તે સદહંતકે. સૂ૦ ૮

ઉઠી જિન પાસે ગયો, સંહજાતનું હો ભાષિત પૂછેયકે;
એહ સવિ સાચું જિન કહે, ઇમ ગૌતમ હો હું પણ

ભાષેયકે. સૂ. ૬

જિન વયથે નિશ્ચય કરી, સોદરને હો આવી ખામંતકે;
ઇમ સદહણ શુદ્ધતા, જેહ રાખે હો તેહ ધન્ય મહંતકે.

સૂ. ૧૦

ભગવતિ ત્રીજા શતકમાં, ભગવંતે હો ભાગ્યો એહ ભાવકે;
માનવિજય ઉવઝાયને, ઇમ આવે હો સદહણ ભાવકે. સૂ. ૧૧

ઇતિ શ્રી અગ્નિભૂતિ વાયુભૂતિ સ્વાધ્યાય સંપૂર્ણ.

ચારિત્રકલે તિક્ષ્ણકુરુત સંજ્ઞાય

મુનિવર વેરાગી-એ દેશી.

(૩૨૪)

ચોખઈ ચિત્તિ ચારિત્ર પાલો, પૂરવ કૃત પાપ પખાલો હો;
ભવિયણુ વ્રત ધરો.

વ્રતનો મહિમા છે મોટો, વૈમાનિકમાં નહીં ત્રોટો હો. ભ. ૧

તિક્ષ્ણનામા વીરનો, શિષ્ય આરાધે નિરમલ દીક્ષ હો; ભ. ૨
છઠ્ઠ છઠ્ઠ તપેં નિતુ તપીઓ, પારણે આહારનો ખપીઓ

હો. ભ. ૨

મુરજ સનમુખ કાઉસગ્ગ, ઉંચી ભુજ ધ્યાનઈ લગ્ગ હો; ભ. ૩
આતાપન ભૂમિ કરતો, આતાપના કરમ નીરજરતો

હો. ભ. ૩

ઇમ આઠ સંવત્સર કીધ, ઇગ માસ સંલેખણા લિહ હો; ભ. ૪
સોધરમે સરણે પોહતો, સામાનિક ઢેવ પનોતો હો. ભ. ૪

ચઉ સહસ્ર સૌમાનિક સાથ, ચઉ અગ્રમહિષીનો નાથ હો; ભ૦
તિગ પરિષદ સાત અનીક, તસ અધિપતિ સાત જ ઠીક

હો. ભ૦ ૫

અંગરક્ષક ષોડશ સહસ્ર, બીજા પશુ સુર બહુ સવસ હો; ભ૦
એહવી જસ ત્રિદિ વખાણી, ચારિત્ર તણી નિશાણી હો. ભ૦ ૬
ધમ કહિઓ વલી કુરુદત્તપુત્ર, જિનવીરનો શિષ્ય સુપુત્ર હો; ભ૦
અકુમ અકુમ નિરધારે, આયંબિલ અંતરી પારે હો. ભ૦ ૭
ખટમાસ શ્રમણ પર્યાય, સંલેખણા પખ કહેવાય હો; ભ૦
ધસાનસર્ગિ સુર હુઓ, રિદ્ધિ પુરવની પરિ જુઓ હો. ભ૦ ૮
ચારિત્રના ફલ ધમ જાણી, વ્રત આદરવો ભવિ પ્રાણી હો; ભ૦
ભગવતીનર્ધ શતકે ત્રીજે, અધિકાર સુણી મન રીઝે હો. ભ૦ ૯
બુધ શાંતિવિજયનો સીસ, એહવાને નામે સિસ હો; ભ૦
કહધ માનવિજયઉવઝાય, રિષિરાજ તણો સઝાય હો. ભ૦ ૧૦

ધતિ શ્રી તિલ્લકુરુદત્ત સાધુની સજ્જાય.

શ્રી ગુરુકુળવાસની સજ્જાય

ઢાલ વીંછીયાની

(૩૨૫)

શ્રી વીર વહે ભવિ પ્રાણીને, ધરી ગ્યાન કરો પચ્ચખાણુ રે;
નહીતર દુઃપચ્ચખાણી હુર્યો, તેહથી ન હુવે નિરવાણુ રે. ૧
ધરમી જન ખપ કરો ગ્યાનનો, ગ્યાને શિવપદ હોય રે;
તપ થોડો પશુ ગ્યાને ભલો, નહી ખાલ તપે ગુણ કોય રે. ધ૦ ૨
તામ્બલિખી નામર્ધ નયરીધ, તામલિ ગાથાપતી રિદ્ધ રે;
ફલ પુણ્ય તણાં જાણી ભલાં, પ્રાણુમ પ્રવજ્યા લિદ્ધ રે. ધ૦ ૩

છઠ્ઠું છઠ્ઠું નિરંતર પારણે, લીએ પંચગ્રાસી આહાર રે;
 એકવીસ વેલા જલ ધોઈઓ, આતાપના કરતો સાર રે. ધ૦ ૪
 સાઠિ સહસ સંવત્સર ઈમ તપી, દોય માસ સંલેખના કીધ રે;
 બલિ ચંચા સુરની પ્રાર્થના, નવિ માની મૌન જ લીધ રે. ધ૦ ૫
 મરી ઈસાને સુરપતિ હુઓ, બલિદેવે કદથી કાય રે;
 તેહ તેજેલેશ્યાએ દમી, કીધા નમતા નિજ પાય રે. ધ૦ ૬
 સિવફલ સાધક ઈમ તપ તપી, અજાને હુઓ ફલ અલ્પ રે;
 ઈમ ગામ બેલેલે ઉપનો, પૂરણનો એમ જ જલ્પ રે. ધ૦ ૭
 પણ એહ વિશેષ જે ચઉપુડો, પડીયો કરી ભિક્ષા લેય રે;
 પંથી પંખી જલ જીવને, ચઉથઈ પુડિ નિજ આદેય રે. ધ૦ ૮
 ઈમ બાર સંવત્સર તપ તપી, સંલેખણા કરી ઈક માસ રે;
 તિહાંથી મરી ચમરેંદો હુઓ, અગ્યાને જીઓ એહ વાસરે. ધ૦ ૯
 વલી માને સૌધરમે ગયો, ઉપાડી પરિધ મહંત રે;
 શકે વજઈ બીહાવીઓ, શ્રી વીરને શરણે જંત રે. ધ૦ ૧૦
 અગ્યાન તણાં ફલ એહવા, નિસુણી આરાધો ગ્યાન રે;
 તેહ તો ગુરુકુલવાસે હુએ, નિગુસને સદા અગ્યાન રે. ધ૦ ૧૧
 ભગવતી અંગે ત્રીજે શતકે, એહ ચાલ્યા છે અધિકાર રે;
 બુધ શાંતિવિજય વિનયી વદે, સદગુરુસેવો હિતકાર રે. ધ૦ ૧૨
 ઇતિ શ્રી ગુરુકુલવાસ સંજ્ઞાય સંપૂર્ણ.

પરિણામ શુદ્ધી પર અઈમંતા સંજ્ઞાય

(૩૨૬)

રાગ સારંગ મહાર (ઇડર આંખા આંબલી રે.)

ગુણ આદરીએ પ્રાણીયા રે, ગુણવંત વિરલા કોય;
 ગુણગ્રાહક પણ થોડલા રે, બુધ જન ગુણને ભેય.-૧

સુગુણનર ગુણ ઉપરિ કરો દ્રષ્ટિ, બાહ્યો ચરણું મમ પડો રે;
 અંતરદ્રષ્ટિ સુદ્રષ્ટિ. સુગુણં આંકણી.
 અધ્યમુક્તો કુંઝર હુઓ રે, વીરનો શિષ્ય ઉત્સાહે;
 એહ વૃષ્ટિમાં પડિ ગ્રહો રે, તારે જલ પરવાહે. સુ૦-૨
 દેખી થવિર જિનવીરને રે, ઈમ પૂછે ધરી રીસ;
 કેતા ભવમાં સીઝસ્યે રે, અધ્યમુક્તો તુમ સીસ. સુ૦-૩
 વીર કહે એહ જ ભવે રે, સીઝસ્યે કર્મ ખપાય;
 એહની નિંદા મત કરો રે, ચાલો એહની ધાય. સુ૦-૪
 ભાત પાણી વિનય કરી રે, એહનું કરો વૈયાવચ્ચ;
 ખેદ તણ એહને ભજો રે, ચરમસરીરી સચ્ચ. સુ૦-૫
 થવિર સુણી તિમ આદરે રે, વીર વચ્ચન ધરી ખતિ;
 ઈમ અંતરદ્રષ્ટિ કરી રે, પરખી ગુણ ગ્રહો સંત. સુ૦-૬
 ભગવતી શતકે પંચમે રે, ચાલ્યો એ અધિકાર;
 પંડિત શાંતિવિજય તણો રે, માન ધરે બહુ પ્યાર. સુ૦-૭
 ઇતિ શ્રી અધ્યમુક્તાકુમારની સંજ્ઞાય સંપૂર્ણ.

પુદ્ગલ વિચારગર્ભિત શ્રી નારદપુત્ર સંજ્ઞા

(૩૨૭)

એ તો આવ્યો રે માસ આસાદ સોહામણો-એ દેશી.

શ્રુતજ્ઞાની રે અભિમાની હોએ નહી, બહુશ્રુતને રે માન

તણ પુછે સહી

નિજ બુદ્ધિની રે ખામી ખમાવે બહુ પરે, તેહ રિષિને રે

વંદીજઈ ઉલટ ભરઈ

ઝૂટક

ભરઈ શ્રુતને ભરિઓ, નારદ પુત્ર વીરનો શિષ્ય એ,
પૂછિઓ સતીર્થ નિયંઠી પુત્રે, કરણુ જ્ઞાન પરિક્ષ એ;
અરધ મધ્ય પ્રદેશ સહિતાકે નહિ સવિ પુદ્ગલા,
કહઈ નારદ પુત્ર પુદ્ગલ સ અરથાદિક સવિ ભલા. ૧

દ્રવ્યાદિક રે ચઉભેદિ પણિ એમ રે,
નિયંઠી પુત્ર રે વલતું વદે ધરી પ્રેમ રે;
સપ્રદેશારે જો ચઉ આદેશે કહે,
પરમાણુરે તો અપ્રદેશી કિમ રહે.

ઝૂટક

રહે કિમ તે ઇગ પ્રદેશે એક સમયની કિમ થિતી,
એક ગુણુ કિમ કૃષ્ણ હોએ સપ્રદેશ કહિયા વતી;
કહે નારદપુત્ર જાણું નહીં હું સમ્યગ પરે,
ખેદ ન હુએ તો પ્રકાશે અરથ ધાઈ મન ખરે. ૨

સપ્રદેશા રે અપ્રદેશા પણિ જાણિ રે,
સવિ પુદ્ગલરે ચઉ આદેશે વખાણી રે;
ઈમ ખોલિરે પુત્રનિયંઠી વાણિ રે,
અપ્રદેશારે દ્રવ્યથી જેહ પ્રમાણુઈ રે.

પરમાણુ ખેત્રથી નિશ્ચયે તે કાલ ભાવ વિકલ્પના,
અપ્રદેશા ખેત્રથી જે નાસત્રિકથી વિભજના;
ઈમ કાલ ભાવથી અપ્રદેશા હવે સય એસા જાણું,
દ્રવ્યથી સપ્રદેશ જે તસ ત્રિણ્યથી ભજના ગાણું. ૩

ઈમ કાલથી રે જાણુવું ઈમ વલી ભાવથી,
સપ્રદેશા રે ખેત્રથી તે સહી દ્રવ્યથી;

ભજનાએ રે કાલથી ભાવથી સફડિયા,
સવિ થોડા રે ભાવથી અપ્રદેશા કહિયા.

તુટકે

કહિયા કાલથી અપ્રદેશા દ્રવ્યથી અપ્રદેશયા,
ક્ષેત્રથી અપ્રદેશ ક્ષેત્રથી સપ્રદેશ અસંખયા;
દ્રવ્યથી સપ્રદેશ અધિકા સપ્રદેશા કાલથી,
ભાવ થકી પણ સપ્રદેશા વિશેષાધિક પૂરવથી. ૪

તવ નારદ રે પુત્ર ખમાવિ બ્રાંતિ રે,
નિયંઠી રે પુત્ર પ્રતિ નમી ખાંતિ રે;
એહવા મુનિ રે સરલ સભાવી જેહ રે,
શ્રુતજ્ઞાનના રે ખપીયા નમીએ તેહ રે.

તેહ નમીએ પાપ વમીએ નિત્ય રમીએ જ્ઞાનમાં,
શ્રુત અર્થ સૂક્ષ્મ ધારણા કરી ધ્યાઈએ શુભ ધ્યાનમાં;
બુદ્ધ શાંતિવિજય સુસીસ વાચક માનવિજય વદે ઇચ્છું,
ભગવતી પંચમ શતક સઘલું જેહના ચિત્તમાં વસ્યું. ૫
ઈતિ શ્રી પુદ્ગલ વિચાર ગર્ભિત નારદપુત્રની સંજ્ઞાય
સંપૂર્ણ. ૯

શ્રી. પાર્શ્વનાથ થવિર સંજ્ઞાય

રાગ કેહારો ગોડી (કપુર હુએ અતિ નિરમલું રે.—એ દેશી).

(૩૨૮)

શ્રીજિનસાસનમાં કહિઓ રે, સમકિત વ્રતનું મૂલ;
તેહ વિના કિરિયા કરે રે, તેહનું કો નહિ મૂલ રે.—૧

ભવિકા રાખો સમકિત શુદ્ધ, સદ્દેષ્યા જાણ્યા વિના રે;
 વંદના ન કરે બુદ્ધ રે. ભવિકાઠ્યાંકણી
 પારસનાથ સંતાનીયા રે, બહુ શ્રુત થવિર અનેક;
 પૂછે જઈ જિન વીરને રે, રાખી સમકિત ટેક રે. ભ૦૨
 લોક અસંખ્યાતે કહો રે, કિમ અહો રાત્ર અનંત;
 ઉપજે વિણસે ત્રિક કાલે રે, તિમ પરિત્ત^૧ કહંત રે. ભ૦૩
 પાસજિણ્દ મતે કહે રે, વીરજી લોક વિચાર;
 સાસ્વત ઉરધ-મધ્યમ-અર્ધો રે, પૃથુલ સંક્ષેપ વિસ્તાર રે. ભ૦૪
 જીવ તિહાં એકે કાલે રે, ઉપજે નિગોદિ અનંત;
 તહ પરિત્ત પ્રત્યેકમાં રે, ઇમ જ પ્રલય વણ હુંત રે. ભ૦૫
 જીવ અનંત પ્રત્યેકને રે, સંખધે કહેવાય;
 કાલ વિશેષ પણિ તેતલા રે, સહુનો તે પરચાય રે. ભ૦૬
 ત્યાર પછી શ્રીવીરને રે, જાણે થવિર સરવજ;
 પ્રણમી પ્રેમે આદરે રે, પંચ મહાવ્રત પ્રજા રે. ભ૦૭
 કે સિદ્ધા કે સુર હૂઆ રે, સપડિકમણ કરી ધર્મ;
 ઇમ પરખી જે ગુરુ કરે રે, તે લહે સવિ શ્રુત મર્મ રે. ભ૦૮
 ભગવતી પંચમ શતકમાં રે, વાચના ચાલી એમ;
 પંડિત શાંતિવિજય તણો રે, માન કહે ધરી પ્રેમ રે. ભ૦૯
 ઇતિ શ્રી પાશ્વં સ્થવિર સન્ન્યાય સંપૂર્ણ. ॥ ૧૦ ॥

રાગ આશાવરી

(૩૨૯)

લોભ તજે રે પ્રાણી, આણી વાણી જિનની હઈએ;
 લોભ અનર્થનું મૂલ વિચારિ, સારિ ધૃતિ કરી રહીએ.

એક કોડી લખ અઈસી નરનો, લોભથી હુઓ ઘાત;
 મહાશિલા કંટક રથ મુશલે, તેહ સુણો અવઘાત. ૧
 અંપા નયરી કૂણિકરાળ, ભાઈ હલ્લવિહલ્લ,
 દિવ્ય વિભૂષણ ભૂષિત હાથી બેઠા વિચારે ભલ્લ;^૧
 પદમાવતી રાણીએ પ્રેયો, કૂણિક માગઈ તેહ,
 તવ તે માતામહ નૃપ ચેટક, શરણઈ જાઈ રહેય. ૨
 કાલાદિક સખંધવ મેલી, કૂણિક યુદ્ધ સજેય,
 તવ ગણરાય અઠારને મેલી, ચેટકરાય વહેય;
 દસ દિવસે કાલાદિક ખાંધવ, હણિયા ચેટક ભૂપઈ,
 પ્રતિદિન એકેકઈ સરિ વીંધી તવ થયો કૂણિક રૂપઈ. ૩
 પૂર્વ સંગતિ પયથિ સંગતિ, તવ શક ચમરપતિ તેહઈ,
 વળ કવચ કરી સુરપતિ રહિઓ ચમર સંગ્રામ દો ભેડઈ;
 હાથી ઉદાયે બેસી કૂણિક યુદ્ધે, કરે બહુ માર,
 વળી કૂણિક બેહુ જીત્યા, હાર્યા રાય અઠાર. ૪
 તૃણ પણિ લોહ શિલા સમ હુએ, ભાખિઓ જેણે સંગ્રામઈ,
 ચઠરાસી લખ જણુ તિહાં મૂઆ, જાય નરગતિરિ ઠામઈ;
 અથ રથ મુશલે વળી કૂણિક ચમરઈ, દો લહે જીત,
 મલ્લકી લેચ્છકિ કાસી કોસલ ગણુ નૃપ નાઠા ભીત. ૫
 હાથી ભૂતાનંદે બેસી, કૂણિક યુદ્ધ કરેય,
 વળી કવચ પુઠે ચમરિંદો, લોહમય કઠિણ ધરેય;
 સારથિ યોધ તુરગ વિણુ, કેવલ રથ મુશલે સંબદ્ધ,
 ફરતઇ છન્નુ લક્ષ મનુષ્યનો, ઘાત હુઓ સંસુદ્ધ. ૬
 તેહમાં એક સુરો એક માનવ, મત્સ્ય સહજ દશ સહસ,

શેષ નરમ તિરિ ગતિમાં ઉપના, આરતિ શૈદ્રે સરસ;
 ભવવતિ સપતમ સતકે નિસુણી, ભવ્યે લોભ ત્યજ્ય,
 ભાષે શાંતિવિજય યુધ વિનયી માનવિજય ઉવજાય. ૭
 ઈતિ શ્રી લોભ સજ્જાય સંપૂર્ણ ॥ ૧૧ ॥

શ્રી નાગનત્તૂઆની સજ્જાય

(૩૩૦)

મનિ રંગ ધરી.-એ દેશી.

ધન્ય તે જગ માંહે કહીએ, જેણે નિજ વ્રત નિરવહીએ રે;
 મનિ ભાવ ધરી વ્રત પાલો.

જિમ માનવભવ ફલ અબુયાલો રે. મનિ૦-૧

નાગનત્તૂઓ નામઈ વરૂણ, વેસાલાનગરીનો તરૂણ રે; મ૦

શ્રી વીરનો સમણોપાસી, છઠ્ઠ છઠ્ઠ તપે અભ્યાસી રે. મ૦-૨

ચેટક નૃપ રાયાભિયોગે, રથ મુશલ સંગ્રામે યોગે રે; મનિ૦

છઠ્ઠીઓ અઠ્ઠમ અણુવરતે, રણિ અઢિઓતે અણુસર તે રે. મ૦-૩

પ્રતિયોધે કહિઓ કરિ ધાય, કહે ન કંઈ પહિલે દાય રે; મ૦

તવ મૂકયો તેણે તીર, લાગે થયો વરૂણો ધીર રે. મનિ૦-૪

ખેચીને નાંખ્યો બાણ, તેણે શત્રુના હરિયા પ્રાણ રે; મનિ.

પછે વરૂણો જજંર દેહ, રથ કાઢે યુદ્ધથી છેહ રે. મનિ૦-૫

રથ અશ્વ ત્યજી કયો તેણે, સંથારો મન સમશ્રેણે મરે; નિ૦

પૂરવ સનમુખ તિહાં ખેસી, કહે શકસ્તવ દોવીઅશી રે. મ૦-૬

સર્વથી સવિ આશ્રવ પચ્યખઈ, પટ્ટ છોડી શલ્ય આકરખઈ રે; મ૦

મરી પહિલઈ સરગે જાય, સુર એકાવતારી થાય રે. મ૦-૭

તિહાં દેવે કયો મહિમાય, તિહાંથી આલ્યો પડધાય રે; મનિ૦

તસ મિત્રે પણુ ઇમ કીધ, વ્રત વરૂણ તણા ચિત્તિ લીધ રે. મ૦-૮

મરી ઉત્તમ કુલે ઉપન્ન, તિહ સમભાવઈ સંપન્ન રે; મનિ
ઉપજશે તિહાંથી વિદેહે, લેઈ ચારિત્ર સીઝશે છેહઈ રે. મ૦-૬
ધમ વ્યગ્ર પણે પણિ જેહ, વ્રત સંભાલિ ધન્ય તેહ રે; મનિ
કહઈ માનવિજય ભવિ હિતથી, ભગવતીના સપતમ સતકથી
રે. મનિ૦-૧૦

ઈતિ શ્રીવ્રતે વરૂણ નાગનરૂપા સજ્જાય સંપૂર્ણ. ॥ ૧૨ ॥

જ્ઞાન ગવેષણાયાં કાલોદાયી સજ્જાય

(૩૩૧)

સહર ખડા સંસારકા-એ દેશી.

જ્ઞાન ગવેષી પ્રાણીયા, સુલભબોધિ હોય; સુખુદ્ધિજન સાંભળો.
પૂછંતો પંડિત હુએ, લોક ઉખાણો જોય. સુખુદ્ધિજન૦-૧
રાજગ્રહી નગરી વને, અન્યતીથી સમુદાય; સુ
કાલોદાઈ પ્રમુખ મિલ્યો, કરતો શાસ્ત્ર કથાય. સુ૦-૨
પંચાસ્તિકાય કહિઆ વીરે, તે કહો કેમ મનાય; સુ
એહવે ગૌતમ ગોચરી, જાતા દીઠા તિહાંય. સુ૦-૩
પૂછે થકે ગૌતમ કહે, જૂઓ નિજ મનિ ભાય; સુ
ભાવ છતાનઈ છતા કહું, અછતાનઈ કહું તાય. સુ૦-૪
જિન દેશનાએ અન્યદા, આવ્યો કાલોદાય; સુ
તસ મન સંશય પૂવંલો, ટાલે શ્રી જિનરાય. સુ૦-૫
પ્રતિબોધાયો ચારિત્ર લીએ, પૂછે પ્રશ્ન બહુ ભાંતિ; સુ
કર્મ ખપાવી મુગતિ યયો, જ્ઞાન ગ્રહો ઈમ ખાંતિ. સુ૦-૬
ભગવતી સપ્તમ સતકમાં, એહનો છે વિસ્તાર; સુ
પંડિત શાંતિવિજય તણો, માન કહે સુવિચાર. સુ૦-૭
ઈતિ શ્રી કાલોદાયીની સજ્જાય સંપૂર્ણ. ॥ ૧૩ ॥

પરીક્ષાયાં શ્રી ગાંગેય સંજ્ઞાય

(૩૩૨)

કિસકા ચેલા કિસકા પૂત-એ દેશી.

સુધૂં સમકિત ધરીએ ધીર, જીમ લહીએ ભવ જલનિધિ તીર;
ભવિકા સુણો, પરખી ગ્રહીએ ત્રિણિ તત્ત્વ, લોક પ્રવાહની
છાંડો વત્ત. ભવિકા-૧

પાશ્વનાથ સંતાનીઓ જેય, વીર કન્હે આઓ ગાંગેય. ભ૦
પૂછે ચક્રગતીએ ઉતપાદ, બહુ ભંગે કરી ક્રીધો વાદ. ભ૦-૨
ઉત્તર કહે શ્રી વીર જિણુંદ, તેહ સુણી ગાંગેય મુણિંદ; ભ૦
જાણે કેવલજ્ઞાની એહ, ચરમ તીર્થંકર સુણીઓ જેહ. ભ૦-૩
વંદીને લીએ પંચ યામ, આરાધી પોહતો શિવ ઠામ; ભ૦
ઈમ સમકિતનો હોએ વિવેક, વિણુ પરીક્ષા મૂકે નહીં ટેક. ભ૦૪
ભગવતી નવમે શતકે દેખ, ચાલ્યો છે અધિકાર વિશેષ;
પંડિત શાંતિવિજયનો સીસ, માનવિજય મુનિ નામે સીસ.
ભવિકા-૫

ઈતિ શ્રી ગાંગેય મુનિ સંજ્ઞાય સંપૂર્ણ. ॥ ૧૪ ॥

સ્નેહે શ્રી દેવાનંદા સંજ્ઞાય

(૩૩૩)

થારા મોહલા ઉપરે મેહ ઝખકે વીજલી હો લાલ. એ રાજ.

ઉત્તમ જન સંબંધ અલપ પણિ કીજીએ હો લાલ, કિં
ઈહ ભવિજસ મહિમાય કે, અંતે શિવ દીએ હો લાલ; કિં
વાણિયગામઈ નયરિકે વીર સમોસયા હો લાલ, કિં
વંદન જાએ લોક કે બહુ હરખે ભયા હો લાલ. કિં-૧

રિષભદત્ત પિઉ સાથિ કે, જિનને વંદતી હો લાલ, કિં
 દેવાનંદા માત કે, થાનો સ્પંદતી હો લાલ; કિં
 જોતી અનિમિષ દૃષ્ટિ કે તન ઉલ્લસી હો લાલ; કિં
 રોમંચી જલસિકત કદંબના ફૂલસી હો લાલ. કિં-૨
 પૂછે ગૌતમ વીર કહે, અમ્હ માવડી હો લાલ, કિં
 પૂરવ પુત્ર સનેહઈ ધરે, ધૃતિ એવડી હો લાલ; કિં
 પ્રતિબોધીયા માત તાત, ચારિત્ર લીએ હો લાલ, કિં
 ભણીયા અંગ અગ્યારકે અરથ ગ્રહી હો લાલ. કિં૩
 આરાધી બહુ કાલકે અંતે એક માસની હો લાલ, કિં
 સંલેખનાએ લીલ લહી શિવ વાસની હો લાલ; કિં
 ધન્ય તે નંદન માતપિતા જિણે ઉધર્યા હો લાલ, કિં
 ધન્ય તે માતપિતાય જેણે પુત્ર અનુસર્યા હો લાલ. કિં૪
 વિવાહપન્નત્તી અંગ તણે નવમે શતે હો લાલ, કિં
 વાંચી ક્રીધ સજ્જાય ભવિક જનને હિતે હો લાલ; કિં
 શ્રી વિજયાશુદ્ધસૂરિ તપાગચ્છ સેહરૂ હો લાલ, કિં
 શાંતિવિજય બુધ સીસકે માન મુહંકરૂ હો લાલ. કિં૫
 ઈતિ શ્રી સ્નેહે દેવાનંદા સજ્જાય સંપૂર્ણ ॥ ૧૫ ॥

શ્રી આજ્ઞાયા સજ્જાય

(૩૩૪)

સારક બુધ દાર્ઘ્ય-એ દેશી.

શ્રી જિનની આજ્ઞા આરાધો ભવિ પ્રાણી,
 નહીંતરિ ભવ રૂલસ્યોતિહાં છે જમાલિ નીસાણી;

ખત્રિયકુંડ આમઘ નયરીએ વીર પધાર્યા,
ખત્તિય સુત વંદનિ તામ જમાલ સિધાર્યા.

ઝૂટકે

ધાર્યા અર્થ કહિયા જે વીરઈ તેહ સુણી મન લીનો,
માત તાતની આણા લેઈ જિન પાસે પ્રત લીનો;
વર તરૂણી સંઘાતઈ યોવન લીલા છાંડી જેણઈ,
અંગ અગ્યાર બણી જિનવરને વિનવ્યું એકદા તેણઈ.

પણ સય મુનિ સાથે વિચરું તુમ આદેશે,
બોલ્યા નહિ જિનવર તવ તે વિચર્યો વિદેશે;
સાવત્થીનયરે પોહતો તિહાં ઉપન્ન,
દાહજવર દોહિલો લેતા નીરસ અન્ન.

ઝૂટકે

નીરસ અન્ને નિર્બંધ તનુ તે મુનિને કહે મુઝ હેતઈ,
ત્યાર કરો સંથારો તેણે કરવા માંડ્યો તેતઈ;
વેદનીએ તે પીડ્યો કહે પુણ કીધોકે કરીઈ છઈ,
સાધુ કહે દેવાણપિય નવિ કીધો પણિ કરીઈ છઈ.
તવ ચિંતે મનમાં કરીએ તે સહી કીધ,
કહે જિન તે મિથ્યા દીસે પ્રત્યક્ષ વિરૂદ્ધ;
સંથારો કરીએ કીધો નહી જે માટિ,
ખીજા મુનિને એમ દેખાડીયું જવાટિ.

ઝૂટકે

વાટિ તણ તસ વચને જેણે તે તસ પાસે રહિયા,
કેતા તસ વચને અણુરાતા તે જિન પાસે વહિયા;

દિન કેતે નિરોગી હૂએ તવ ચંપાએ જાય,
 જિન આગલે જોલો રહી બોલે આપ તણે મહિમાય. ૩
 બહુ શિષ્ય તુમારા વિચરે જિમ છઉમત્ય,
 તિમ હું નહીં મુજને કેવલનાણુ પસત્ય;
 તવ કહઈ ગૌતમ હુએ કેવલનાણુ અબાધિ,
 બે તું છે કેવલી તો હોય પ્રશ્નને સાધ.

ત્રોટક

સાધિન^૧ લોક અસાસય સાસય જીવ પક્ષ એમ હોય,
 તવ સંકિત હુંતો રહિએ મોને વીર વચન અહ બેય;
 મુઝ બહુ સીસા છઉમત્યા પણિ મુઝ પરિએડનો અર્થ,
 કહિવા સમરથ પણુ નહીં તુઝ પરિગર્વ વચન કહે વ્યર્થ. ૪

દ્રવ્યથી પચોચથી નિત્યાનિત્ય વિચાર,
 ઈમ અણુસદહતે ક્રીધો અન્યત્ર વિહાર;
 પોતાનઈ પરનઈ બહુ દિન કુમતિ વાસી,

ત્રોટક

વાસીલાંત કહે છિં તેરસ સાગર થિતિ ઉપન્ન
 એમ કહે વીર કુશિષ્ય તિહાંથી ચવી હંસણુ બાવન્ન;
 નિમુણો ગૌતમ તિરિ નર સુર પંચ પંચ ભવ કરસ્યે,
 એમ સંસાર ફરિને અંતરે અવિચલ પઠવી વરસ્યે. ૫

તિવિહા કિલવિષિઆ કહે જિન ગૌતમ પૂછઈ,
 ત્રિણ્ય પદ્યને આઉએ પ્રથમ કલપ દુગ નીચઈ;
 ત્રિણ્ય સાગર થિતિ યા ત્રીભ ચોથા હેડી,
 તેરસ સાગર નાલાંત કહે છે ઠંઠિં.

ત્રોટક

કેઈં કુણુ કમંઈં કહો ઉપજે વીર વદે અહ વાણી,
 આચારય ઉવજાય સંધના પ્રત્યનીક જે પ્રાણી;
 અજસ કરાવ્યુ ગ્રાહી જનને તે કિલવિષ સુર હુંત
 તિહાંથી ચવી કેતા ભવમાંહિ કાલ અનંત ફિરંત. ૬

નારક તિરિ નર સુર ગતિમાં કેતા જંત,
 ભવ પંચક રગલી સિદ્ધિ લહંત;
 આલોયા વિણુ તે ભારે કરમી જીવ,
 ઈમ જાણી આરાધા શ્રીજિન આણુ સદીવ.

ત્રૂટક

દીવ સરિખા ગુર્વોદિકની કીજે ભક્તિ વિશેષઈ,
 અરસાહારાદિક કષ્ટી પણિ એહનિ દર્શન દેખઈ;
 ભગવતી અંગે નવમે શતકે એહ અર્થ જિન ભાખ્યો,
 પંડિત શાંતિવિજયને સીસે માનવિજયે પરકાશ્યો. ૭

ઈતિ શ્રી આજ્ઞાયા સંજ્ઞાય સંપૂર્ણ ॥ ૧૬ ॥

(૩૩૫)

ધરિ આવોજ આંખા મોહરીઆ-એ દેશી.

મત લેઈ જે શુભ પરિણામે, પછિ હોએ શિથિલ પરિણામ,
 ભવિજન નિસુણો જિન વચણુડાં;
 તેહ હીણુગતિ જઈ ઉપજે, આરાધી લહે ઉચ્ચ ઠામ. ભ૦ ૧
 વાણિયગ્ગામે સમોસર્યા, જિન વીર તદા તસ સ્પીસ; ભ૦
 સામહત્થિ મુનિ ગૌતમ પ્રતિ, પૂછે નામી નિજ શીશ. ભ૦ ૨
 અમરિંદને ત્રાયત્રિંશકા, કુણુ હેતે કહો કહેવાય; ભ૦
 કહે ગૌતમ કાંકદિપુરે, શ્રાવક તેત્રીસ સહાય. ભ૦ ૩

સુધા સંવેગી થઈ પછે, ધરી પાસત્યાની દેવ; લ૦
 પક્ષ સંલેખનાએ મરી, હૂઆ ચમરિંદના તે સવિ દેવ. લ૦ ૪
 તિહાં તે દિનથી તે સુર હૂઆ, એમ સામહત્યો કહે તામ; લ૦
 તવ સંકિત ગૌતમે પૂછીયા, કહે વીર સામ્યત એ નામ. લ૦ ૫
 એમ હૂઆ એ લેલી ગામના, બલી ઈંદ્ર તે ત્રાયત્રિંશ; લ૦
 બીજા પણિ ભુવણાહિવધને, કહિયા તેત્રીસ તેત્રીસ. લ૦ ૬
 હવે આરાધકના ફલ સુણો, એમ ગામ પાલકના વાસી; લ૦
 વ્રત સૂધાં છેક લગે ધરી, માસ સંલેખના અહિઆસી. લ૦ ૭
 હૂઆ ત્રાયત્રિંસક શકના, ઈસાનપતિને ચંપાના; લ૦
 બીજા પણિ સુરપતિને હોઈ, વ્રતના મહિમા નહિ છાના. લ૦ ૮
 એમ બાણી વ્રત આરાધીએ, કહે માનવિજય ઉવગાય;
 ભગવતીના દશમા શતકથી, એહ સવિ અધિકાર જણાય. લ૦ ૯

ઈતિ શ્રી વ્રતઆરાધન સંજ્ઞાય.-૧૭

(૩૩૬)

તુંગીઆગિરિ શિખરિ સોદધ.

રાગ-રામગિરિ

જેહ નર માર્ગાનુસારી, સહજ સરલ સભાવ રે;
 તેહને અજ્ઞાનથી પણિ, હુએ સામાયિક ભાવ રે. સુ૦-૧
 સુણો પ્રાણી વીર વાણી, ધરો અશઠ આચાર રે;
 તેહથી હોએ મુગતિ વહેલી, શઠ પણિ નહીં પાર રે. સુ૦-૨
 હતિથણાહિર નયરસામિ, નામથી શિવરાય રે;
 સુકૃત ફલ સવિ રિદ્ધિ બાણી, સુકૃત કરવા ધ્યાય રે. સુ૦-૩
 પુત્ર નિજ શિવભદ્રને તવ, રાજ્ય દેઈ વિશાલ રે;
 દિસા પોશી હુએ તાપસ, છકું છકું નિહાલ રે. સુ૦-૪

પારણેં ફલ કુલ લોણ, કરી ગંગા સ્નાન રે;
 અગ્નિ તર્પણ બલિ સમર્પણ, તથા અતિથીનેં દાન રે. સુ૦-૫
 ઉધ્વં બાહે આતાપનાએ, એકદા વિભંગ રે;
 ઉપતુ તિણે સાત દેખઈ, દીવ સમુદ્ર અભંગ રે. સુ૦-૬
 ચિંતવે મુઝ જ્ઞાન દરિસન, અતિસથી ઉપન્ન રે;
 સાત દ્વીપ સમુદ્ર લોકઈ, ઉપરાંત વિચ્છિન્ન રે. સુ૦-૭
 એહ પ્રરૂપણ પ્રકટ નિસુણી, કહે બહુ જન એમ રે;
 વચણ એ શિવરાય રિષિનું, કહેા મનાય કેમ રે. સુ૦-૮
 એહવે તિહાં વીર આબ્યા, હીંડી ગૌતમ જાય રે;
 સુણી પૂછે વીર ભાષે, શિવ કહે મિથ્યાય રે. સુ૦-૯
 અસંખ્યાતા દીવ ઉદહી, એહ પ્રરૂપણ મુઝ રે;
 તિહાં રૂપી અરૂપી દ્રવ્યા, વાત હુએ પુર મજઝ રે. સુ૦-૧૦
 સુણી તાપસ હુએ સંકિત, પડિએ નાણુ વિભંગ રે;
 ચિંતવે તવ વીર સામી, જઈ વંદુ રંગિ રે. સુ૦-૧૧
 વીર વાંદી સુણી દેશના, લેઈ સંયમ બુધ રે;
 ભણી અંગ અગ્યારહ, પહોતો મોક્ષ માંહે સુધ રે. સુ૦-૧૨
 પરિવ્રાજક એમ મોગ્ગલ, આલંબીપુરીએ થયો;
 બ્રહ્મલોકે દેવની ચિતિ, અંતર દશ દેખી રહ્યો. સુ૦-૧૩
 લઘુ સ્થિતી દસ સહસ વરિસા, અંતર દશ ગુરૂ ચિતિ કહે;
 જિન મતે તેત્રિસ નિસુણી, ગઈ વિભંગે વ્રત ગ્રહે. સુ૦-૧૪
 શતક અગ્યારમે ભગવતી, સૂત્ર વાંચી સદહો;
 કહે એમ મુનિ માન ભવિજન, કદાગ્રહકો મત વહો. સુ૦-૧૫

ઈતિ શ્રી શિવરાજ ઋષિની સંજ્ઞાયા. ૧૮

શ્રી મહાબલ મુનિ સજ્જાય

(૩૩૭)

રાગ સામેરી.

મૂઢૂરત પણ ચારિત્ર યોગ, ન લહે દુઃકરમી લોગ;
 ધન્ય તેહ પુરૂષ ભવ ભવમાં, ચારિત્ર લહે ઉલટમાં. ૧
 વાણિયગ્ગામે સુદર્શન શેઠ, જઈ વીરને વંદે ઠેઠ;
 પૂછે કતિ વિધ છે કાલ, કહે જિન ચઉ ભેદે નિહાલ. ૨
 દિન રજની કાલ પ્રમાણ, બીજો આઉસ કાલ વખાણ;
 મૃત્યુ કાલને અદ્ધાકાલ, ચોથાનો સઘલો ચાલ. ૩
 પદ્યાદિકનો કિમ અંત, ફિરી પૂછે કહે ભગવંત;
 તસ પૂરવ ભવ અનુભૂત, સુણતા હોએ અદભૂત. ૪
 શ્રી હત્થિણાઉરે બલ ભૂપ, પદમાવતી રાણી અનૂપ;
 સિંહ સ્વપ્ને સૂચિત જાત, તસ પુત્ર મહાબલ ખ્યાત. ૫
 પરણાવી કન્યા આઠે, તાતે બાલાપણ નાઠઈ;
 ગૃહ આદિ સકલ ગૃહ વસ્ત, આઠ આઠ દીધી તસ હસ્ત. ૬
 અન્યદા જિન વિમલના વંશી, ગુરૂ ધર્મધોષ શુભ હુંસી;
 વાંદી તસ સાંભલી વાણી, ચારિત્ર લીએ ગુણખાણી. ૭
 શ્રુતકેવલી મરી બ્રહ્મલોકે, પોહતો દશ સાગર થોકે;
 પૂરી આઉખુ ઉપનન, તું શેઠ સુદર્શન ધનન. ૮
 ઈમ સાંભલી શુભ પરિણામે, જાતિસમરણ લહિઓ
 તિણિ હામે;
 લેઈ ચારિત્ર પાલી શુદ્ધ, અંતે શિવ લહિઓ અવિરૂદ્ધ. ૯
 એહવા મુનિવરને નામઈ, હુએ મંગલ હામિ હામઈ;
 સુખ સંપતિ લીલ વિલાસ, હુએ સકલ દૂરિતનો નાસ. ૧૦

ભગવતી અગ્યારમે શતકર્ષ, વાંચીને ભાંખ્યું વતકર્ષ;
બુધ શાંતિવિજયને શીસર્ષ, માનવિજયે અધિક

જગીસર્ષ. ૧૧

ઈતિ શ્રી મહાબલ મુનિશ્વરની સંજ્ઞાય સંપૂર્ણ. ૧૬

શ્રી શ્રુતાભ્યાસે સંજ્ઞાય

(૩૩૮)

સુમતિ સદા દિલમાં ધરો એ રાગ.

ભાવિ ભવિ શ્રુત સાંભલો, સાંભલે હોએ નાણુ સુખોધિ;
નાણુથી ગુરૂ રીઝઈ ઘણું, પામે પદ નિરવાણુ સુખોધિ. ભાવે૦-૧
સમણોપાસક બહુ વસે, આલંબીનયરઈ સમૃદ્ધ; સુ૦
ઈસિભદ્રપુત્ર તિહાં વડો, સમણુ માંહિ પ્રસિદ્ધ. સુ૦ ભા૦ ૨
એકદા સવિ ભેલા મલ્યા, દેવ સ્થિતિ પૂછાય; સુ૦
ગુરૂ સાગર તેત્રીસની, વર્ષ અચુત લઘુ થાય. સુ૦ ભા૦ ૩
ઈસિભદ્રપુત્ર ઈમ કહઈ, માને નહી કો તેહ; સુ૦
એહવે વીર સમોસર્યા, વંદી પૂછે એહ. સુ૦ ભા૦ ૪
વીર કહે અમ શ્રાવકઈ, ભદ્રપુત્રે કહિઓ સાચ; સુ૦
એમ સુણી સહુએ ખમાવીઓ, તેહને કહી શુભ વાચ. સુ૦ ભા ૫
માસ સંલેખનાએ મરી, ગયો ઇસિભદ્રનો પુત્ર; સુ૦
પહિલી સરગિ તિહાં થકી, એકાવતરી મુત્ત. સુ૦ ભા૦ ૬
ઈમ શ્રુત અભ્યાસી પ્રતી, જિનપતી કરઈ સુપ્રમાણુ; સુ૦
ભગવતી શતક અગ્યારમે, એમ કરે માન વખાણુ. સુ૦ ભા૦ ૭

ઈતિ શ્રુતાભ્યાસની સંજ્ઞાય સંપૂર્ણ ૨૦

રામ ધોરણી

(૩૩૯)

ધણિ પરે રાજ કરંત-એ રામ

ચઢતે ભાવઈ જે કરે રે, ધરમી ધરમનાં કામ;
તેહ વિશેષે વખાણીએ રે, લીજે ધૂરિ તસ નામ રે. ભવિં ૧
ભવિજન ગુણધરો, ધરમ છે શુભ પરિણામ રે. આંકણીં
સાવત્થિ નયરી વસે રે, સમણોપાસક ભૂરિ;
તેહ માંહે સંખ મૂખ્ય છે રે, શ્રાવક ગુણે ભરપૂર રે. ભં ૨
એકદા વીર સમોસરિયા રે, વાંદવા શ્રાવક જંત;
વલતા સંખ કહે કરો રે, ભોજન સામગ્રી તંત રે. ભં ૩
જીમી પાખી પોસહો રે, કરચું સરવ સંજીત;
વલતુ ચિંતે એકલો રે, ચઢવિહ પોસહ જીત રે. ભં ૪
ધરિ જઈ ઉપલા નારીને રે, પૂછી પોષધ લીધ;
પુકખલી ભોજન નીપને રે, તેડવા આવ્યો સમૃદ્ધ રે. ભં ૫
વંદી કહે ઉપલા કરિઓ રે, પોષધ પોષધશાલિ;
તિહાં જઈ શંખ નિમંત્રીઓ રે, કહે જિમો ચિત્ત ચાલિ રે.

ભં ૬

તવ ધરિ જઈ પુકખલી જીમ્યો રે, સરવ સાધરમીક સંગી;
વંદે પ્રભાતે વીરને રે, પોષધી પણિ સંખ રંગી રે. ભં ૭
વાર્યા સંખને હીલતા રે, વીરે શ્રાવક તેહ;
સુઠકણુ જાગરીઆ જગી રે, દઢધર્મો છે એહ રે. ભં ૮
ફલ પુછી સંખે કોધનારે, કીધા શ્રાવક સંત;
વિનય કરીને ખમાવતાં રે, ધન્ય એહવા ગુણવંત રે. ભં ૯

ભગવતી બારમા શતકમાં રે, એહ કહિઓ અવદાત;
પંડિત શાંતિવિજય તણા રે, માનવિજય કહે ખ્યાત રે.

ભ૦ ૧૦

ઈતિ શ્રી વદ્ધમાન પરિણામે સંખ શ્રાવકની સજ્જાય.
સંપૂર્ણ-૨૧

શ્રી શય્યાદાને જયંતી સજ્જાય

(૩૪૦)

રાગ જયતસિરી

જંબુદ્વીપના ભરતમાં-એ રાગ.

ધન્ય ધન્ય તે જગ જીવડા, સુદ્ધ વસતિનું દાન રે;
આપે જે સવિ સાધુને, તેહમાં જયંતી પ્રધાન રે. ધન્ય૦૧
કેાસંખી નગરી ભલી, રાણી મૃગાવતી જાત રે;
રાય શતાનીક નંદન, ઉદયન નૃપ વિખ્યાત રે. ધન્ય૦૨
શ્રમણની પૂરવ શય્યાતરી, ભૂયા તાસ જયંતી રે;
વંદી પરિજન સંઘાતઈ રે, વીરને પ્રશ્ન પૂછંતી રે. ધ૦ ૩
ગિરૂઆ જીવ કેણે હુએ, જિન કહે પાપસ્થાને રે;
તસ વિરમણે લહુઆ હુએ, ફિરી પુછે અહુમાન રે. ધ૦ ૪
ભવ્ય સવે જો સીઝસ્યે, તો તસ વિણુ જગ થાવે રે;
કાલ અનાગત ભાવના, તિહાં શ્રી વીર દેખાવે રે. ધ૦ ૫
સૂતા કે ભલા જાગતા, હુખંલ કે ભલા બલીયા રે;
આલસૂ કે ભલા ઉઘમી, ઈસૂ પૂછે અમ્મલીઆ રે. ધ૦ ૬
પહેલે બોલે અધરમી, ખીજે ધરમી જાણુ રે;
ઈમ ઉત્તર કહે વીરજી, રીઝી નિસુણી વાણિ રે. ધ૦ ૭

ઇન્દ્રિય તંત્રતા ફલ સુણી, ચારિત્ર લેઈ સુરંગ રે;
કર્મ ખપાવી મોક્ષમાં, પામી સુખ અભંગ રે. ધ૦ ૮
ભગવતી બારમા શતકમાં, એ કહિઓ અધિકાર રે;
પંડિત શાંતિવિજય તણો, માન કહે સુવિચાર રે. ધ૦ ૯
ઈતિ શ્રી શય્યાતર વિષયે સજ્જાય.-૨૨

શ્રી ઉદયન રાજર્ષિ સજ્જાય

(૩૪૧)

રાગ ખંભાયતી

સીત હરી રાવણ જવ આયો.-એ રાગ.

ઉદિતોદિત પુરુષા અવિરોધે, સવિ પુરુષારથ સાધે રે;
રાજરિદ્ધિ લીલા અનુભવતા, વિષય કષાયે ન બાધે રે. ૧
ભવિ પ્રાણીરે ચરમ રાજરિષિ વંદો રે;
જિણે મન માંહે વિવેક ધરીને, ઉનમૂલ્યો ભવ કંદો રે.
ભવિ૦ આંકણી. ૨

સિંધુસોવીર પ્રમુખ જનપદનો, સોલ દેસનો જે રાય રે;
વીતભય આદિ પુર ત્રિષ્યસૈ, ત્રેસડિ જસ કહેવાય રે. ભ૦ ૩
મહસેનાદિ મુકુટબદ્ધ દસનો, રાયારાય વિરાજે રે;
રાય ઉદાયન સમણોપાસક, રાણી પદમાવતી છાજે રે. ભ૦ ૪
એકદા પોસહ માંહે ચિંતે, ગામ નગર ધન્ય તેહ રે;
જિહાં જિન વિચરે ધન્ય રાજદિક, વીરને વંદે જોહ રે. ભ૦ ૫
ઈહાં આવે તો હું પણિ વંદુ, જાણિ એમ વિચાર રે;
અંપાથી જિન વીર પધાર્યા, કરતા સુપરિ વિહાર રે. ભ૦ ૬
વાંદિ દેશના નિસુણી રાજ, ચારિત્ર લેવા ઉમાદ્યો રે;
અલીચિકુમરને રાજ્ય સુપેવા, બાઈનિજ ઘરે ધાયો રે. ભ૦ ૭

મારગે જતા ચિંતે અભીચિ, એક જ સુત મુજ વાહલો રે;
 રાજ્ય ભોગવી ભોગ લોલુપી, નરગે જસ્યે ઠાલો રે. ૭૦ ૮
 કેસી ભાણેજને ઇમ વિચારી, દેઈ રાજ્ય વિશાલ રે;
 ચારિત્ર લેઈ કર્મ ખપાવી, સિદ્ધિ પોહતો મયાલ રે. ૭૦ ૯
 અભીચિકુમર મન માંહે દૂણો, જઈ કુણીકને સેવે રે;
 દેસવિરતિ પાલીને અંતે, અણસણ પક્ષનું લેવે રે. ૭૦ ૧૦
 તાતસ્યું વૈર વિના આલોયે, ભુવનપતિમાં જાય રે;
 ઉપજી વિદેહે સિદ્ધિ જસ્યે, અદભુત વ્રત મહિમાય રે. ૭૦ ૧૧
 ભગવતી તેરમે શતકે ભાજ્યું, એ રિષિરાજ ચરિત્ર રે;
 માનવિજય ઉવઝાયે પ્રકાસી, કીધો જન્મ પવિત્ર રે. ૭૦ ૧૨
 ઇતિ શ્રી ઉદયન રાજર્ષિ સંજ્ઞાય. - ૨૩

શ્રી ગૌતમ સંજ્ઞાય

(૩૪૨)

ઓ સખિ અમિય રસાલ ક. - એ રાજ.

શ્રી ગૌતમ ગણુધાર, નમો ભવિકા જનારે, ન૦
 દિક્ષા દિવસથી જેહ, રહિઓ નહી ગુરૂ વિના રે; ૨૦
 અષ્ટાપદગિરિ શ્રંગિ, જઈ જિન વંદીયા રે; જ૦
 વલતા તાપસ પત્તરસે, પડિઓહિયા રે. ૫૦ ૧
 મારગે જતાં તે સવે, થયા કેવલી રે,
 તસ પરખદમાંહિ વીર સમીપે ગયા ભલી રે;
 પ્રભુને વંદો એમ કહતો ગૌતમો રે;
 વારિઓ વીરે તાસ ખમાવે ઉત્તમો રે. ૨
 તવ તે અદ્વૈતિ કરતો કેવલ કારણે રે,
 વચણે બોલાવ્યો વીર જિને ચિત્ત કારણે રે;

નેહે ચિર સંબંધ તું છે, મુજ ઉપરિ રે,
ચિર પરિચિત ચિર સંસ્તુત ચિર સેવિત ખરે રે. ૩.
ચિર અનુગત અનૂકૂલ પણે વરત્યો ચિરં રે,
પૂરવ લવનું એમ રહિયો મન તુઝ ચિરં રે;
ધહાંથી ચઘ્યા પછી હોય થાસ્યું સરિખાપણે રે,
હરખ્યો ગૌતમ તવ ફિરી પૂછે જિન લણે રે. ૪.
આપણી પરે જણે અનુત્તર સુરવરા રે,
ઈમ આસ્વાસ્યો વીરે નમો ગૌતમ નરા રે;
ચઉદમે શતકે વીર વચણ કહિયાં સૂત્રથી રે,
માનવિજય ઉવઝાય વખાણે વૃત્તિથી રે. ૫.

ઈતિ શ્રી ગૌતમસ્વામીની સંજ્ઞાય.-૨૪

વ્રત દહતાયાં શ્રી અંબડ સંજ્ઞાય

(૩૪૩)

ત્રિભુવન તિલક સોહામણો રે.-એ રાગ.

ધન્ય ધન્ય તે જગે જીવડા રે, પ્રાણાંતે પણ જોહ રે;
ધરમી જન મૂકે નહી વ્રત મૂલગાં હો લાલ. વ્રતનો મહિમા
અછેહ રે. ધન્ય૦

અંબડ પરિવ્રાજક તણા રે, શિષ્ય સઘ સાત પ્રધાન રે; ધ૦
પુરિમતાલપુરિ સંચરિઆ રે, કંપિલપુરથી મધ્યાન્હ રે.
ધન્ય૦ ૧.

પચ્ચખાણી અદત્તના રે, ન મિલ્યો જલ હાતાર રે; ધ૦
સંચિત જલ નીહઈ સવે રે, કરે અણસણ ઉચ્ચાર રે. ધરમિ૦ ૨.
બ્રહ્મસરગે તે ઉપનારે, જીઓ જીઓ વ્રત મહિમાય રે; ધ૦
ગૌતમ પૂછે વીરને, કંપિલપુરિ બહુ ઠાય રે. ધરમી૦ ૩.

અખંડ જીમે તે કસ્યું રે, જિન કહે વેદિય શક્તિ રે; ધ૦
 તેણીએ જન વિસમાપવારે, કરે તનુની શત વ્યક્તિ રે. ધ૦ ૪
 આરાધી ગૃહિ ધર્મને રે, બ્રહ્મસરગિ સુર થાય રે; ધ૦
 તિહાંથી વિદેહે સીઝસ્યે રે, ચઉદમે શતકે એ કથાય રે. ધ૦ ૫
 ઇતિ શ્રી વ્રતે અખંડ પરિવ્રાજક સંજ્ઞાયા.-૨૫

શ્રી ગુણ પ્રશંસા સંજ્ઞાયા

(૩૪૪)

મન મધુકર મોહી રહ્યો.-એ રાગ.

સમકિત દૃષ્ટી દેવતા, સાંધુ પ્રમુખની ભક્તિ રે;
 ભગવંતે પરસંસીએ, કિમ નિંદીજી કુચુક્તિ રે.
 ભવિયજી ગુણ પરસંસીએ, આદરીએ નિજ શક્તિ રે. આંકણી. ૧
 રાજગૃહે શક વીરને, પૂછે આગ્રહ લેદે રે;
 જિન કહે પંચ અવગ્રહા, પહિલો ઇંદ્રનો વેદ રે. ભ૦ ૨
 તેહ છે લોક અરધ મિતો, રાજ અવગ્રહ બીજો રે;
 પૂરજી ભરતાદિક સમો, ગાહાવધનો ત્રીજો રે. ભ૦ ૩
 નિજ નિજ દેશ પ્રમાણુ તે, ગૃહ લગાડ સાગારીનો રે;
 સાધરમિકનો પાંચમો, પંચ કોશ લગીનો રે. ભ૦ ૪
 તવ ઇંદો કહે આજના, સાધુને હું આણુ જાણું રે;
 તેહ ગયા પછી ગૌતમો, પૂછે જાણુઈ ટાણું રે. ભ૦ ૫
 એહ કહે છે તે ખરું, જિન કહે સાચું માનો રે;
 સાચા બોલો એ સહી, નહીં જૂઠા બોલવાનો રે. ભ૦ ૬
 ઇમ ઉપવૃહજી કીજીએ, સોલમું શતક વિચારી રે;
 અંડિત શાંતિવિજય તણો, માન કહે હિતકારી રે. ભ૦ ૭

દદ સમકિતે ગંગદત્તની સજ્જાય

રાગ રામગિરી

(૩૪૫)

જાનોને છુપીનઈ કંતા કિહાં રહ્યો રે.—એ રાગ.

જે જિનમતનો થાપક ભાવિકો રે, કરી પરમતનો નિરાશ;
તો હે સદગુરુ વચન સાપેખકો રે, સાચુ સમકિત તાસ.
ભાવો ભવિયણુ સમકિત નિરમત્રું રે, સમકિતથી શિવવાસ.

આંકણી ૧

ઉદ્ભૂતીરે વીર સમોસરિયા રે, વંદી શક પૂછેય;
પુદ્ગલ બાહ્ય શ્રદ્ધિયા વિષ્ણુ દેવતા રે, આગમ ગમન કરેય.

ભાવો ૨

જિન કહે ન કરે ઈમ વચનાદિક રે, ઉનમેષાદિ પ્રકાર;
આકુચનાદિક સ્થાનાદિક તથા રે, વિકુવંણુ પરિવાર. ભા૦ ૩
પૂછીએ અડ પ્રસન સંખેપથી રે, વંદી સંજ્ઞાંતિ માંહિ;
પોહતો નિજ સરગે તવ ગૌતમો રે, પૂછે કારણુ ત્યાંહિ. ભા૦ ૪
જિન કહે શુક સરગે સુર સમકિતી રે, મિથ્યાત્વીસ્યું વિવાદી;
પરિણમ માણુ પુગ્ગલ પરિણમ્યા રે, એમ થાપીને આદ્હાદિ.

ભાવો ૫

અવધિ પ્રયુજે મુજ ઈહાં જાણીને રે, આવે પૂછવા ઈહાંય;
તસ તનુ તેજ અસહતો સુરપતિ રે, જાય સંસંજ્ઞમ હાય. ભા૦ ૬
એહવે આવી તે સુર જિન નમી રે, પૂછી કરે નિરધાર;
નૃત્ય કરી ગયા તવ ગૌતમ પ્રતિ રે, કહે પૂરવભવ સાર. ભા૦ ૭
પુર હતિષ્ણાઉરઈ ગંગદત્તો ગૃહી રે, શ્રી મુનિસુવત પાસી;
આરિત્ર લેઈ આરાધી સુર હુઓ રે, એક ભવે શિવવાસી. ભા૦ ૮

ભગવતી સોલમા શતકમાં ભાખીઓ રે, એ અધિકાર વિશેષ;
પંડિત શાંતવિજય કેવિદ તણો રે, માન કહે તસ લેશ.

ભાવો ૦ ૬

ઇતિ શ્રી દૃઢ સમકિત ઉપરે ગંગદત્તની સજ્જાય, - ૨૭

શ્રી કાર્તિક શ્રેષ્ઠિ સજ્જાય

દાળ

(૩૪૬)

પુર હતિષ્ઠાઉર વાસીઓ, કાર્તિક સેઠી સમૃદ્ધ રે;
મુનિસુવત જિન દેશના, સાંભલીને પ્રતિબુદ્ધ રે. ૧
ધન્ય લઘુકર્મી જીવડા, જે કરે ધર્મની વૃદ્ધિ રે;
તે ઇંદ્રાદિક પદ લહી, પામે અંતેષ સિદ્ધિ રે. ધન્ય ૦ ૨
નિજ અનુયાયી નૈગમા, અઠોત્તર હજાર રે;
તસ વૈરાગ્યે વૈરાગીયા, સાથે લઈ વ્રત ભાર રે. ધન્ય ૦ ૩
ચઉદે પૂરવ અભ્યસી, માસ સંલેખના કીધ રે;
પ્રથમ સરગે સુરપતિ હૂઓ, એક ભવિ હુસ્યે સિદ્ધ રે. ધ ૦ ૪
શક ભવે જવ વંદવા, આવ્યો વીરઈ તામ રે;
એ વૃત્તાંત ગૌતમ પ્રતિ, ભાખ્યો વિશાખા ગામ રે. ધ ૦ ૫
• ભગવતી શતક અદારમેં, જોઇ એહ સજ્જાય રે;
પર ઉપગાર લણી કહે, માનવિજય ઉવજાય રે. ધન્ય ૦ ૬
ઇતિ શ્રી કાર્તિક શ્રેષ્ઠિ સજ્જાય. ૨૮

સરલ સ્વભાવે માકંદીપુત્ર સજ્જાય

(૩૪૭)

ચંદનખાલા ખારણે રે.-એ રાગ.

રાજગૃહે જિન વીરજીરે લાલ, આવ્યા કરતા વિહાર; મનમોહન.

માકંદી પુત્ર સંયતી રે લાલ, પૂછે પ્રસન્ન વિચાર. મં ૧
 અવિચલ શઠતા છંદીએ રે લાલ, શઠ ભાવે નહિ પાર. મં આંક.
 ભૂ જલ વણસઈ કાર્ધયા રે લાલ, કાજિ લેસા વંત; મં
 એકાવતારીકો હોએ રે લાલ, હોઈ વીર કહંત. મં લં ૨
 તેહ સુણી મન ગહગહિઓ રે લાલ, અવર શ્રમભુને કહેય; મં
 તિણે અણસદહતે કરિ રે લાલ, નિશ્ચય જિનને પૂછેય. મં લં ૩
 ભગવતી શતક અઠારમે રે લાલ, ભાખ્યો એહ અધિકાર; મં
 માનવિજય વાયક કહે રે લાલ, છાંડો હઠ નિરધાર. મં લં ૪
 ઇતિ શ્રી માકંદીપુત્રની સંજ્ઞાયા સંપૂર્ણ. ૨૯

શ્રી દક્ષતાયાં સંજ્ઞાયા

(૩૪૯)

૫૮ખંડ ચક્ર સુંદર. એ રાગ.

સમકિત તાસ વખાણીએ, જેહ ને જિનજી સહાય રે;
 જે અન્યતીથી વચણુડે, છલીયા પણ ન છલાય રે.
 જિન ધર્મે કરે દ્રઢપણું, તેહની પ્રસિદ્ધિ ગવાય રે. આંકણી. ૧
 રાજગૃહી નગરીએ વસે, શ્રાવક મહુઅ નામ રે;
 આલ્યો વીરને વાંદવા, મિલઈ અન્યતીથી તામ રે. જિનં ૨
 કાલોદાયી પ્રમુખ બહુ, પુછે પંચાસ્તિકાય રે;
 જિન ભાખ્યા કિમ માનીએ, કહે મહુક તિણિ ઠાય રે. જિનં ૩
 કાજ વિણા કિમ જાણીએ, તવ બોલ્યા ફિરી તેહ રે;
 સમણોપાસક તું કર્યો, જેણે ન જાણે એહ રે. જિનં ૪
 તવ મહુક કહે વાયુને, અરિણિ અગનિને દેખો રે;
 ગંધ પુગલ દધિ પારના, સરગના રૂપને પેખો રે. જિનં ૫

તો કિમ એહને દેખીએ, ઈમ નિરૂત્તર કરી તેહ રે;
 જિનને વંદે હરખસ્યું, વીરે વખાણ્યો એહ રે. જિન૦ ૬
 અણુજાણ્યા અણુસાંભડ્યા, જે કરે અરથ નિસંક રે;
 તે જિનનો જિન ધર્મનો રે, આશાતક હુએ રંક રે. જિન૦ ૭
 ઈમ સુષ્ટી મન આણુંદિયો, જિન વંદી ઘરે જાય રે;
 એક ભવે સિદ્ધિ પામસ્યે, એ સવિ ધર્મ પસાય રે. જિન૦ ૮
 ઈમ સુવિવેકઈ ધરમીની, બહુ પરશંસા થાય રે;
 અઠારસમા શતકથી, કહઈ મુનિ માન સંજ્ઞાય રે. જિન૦ ૯

ઈતિ શ્રી દક્ષતાયાં સંજ્ઞાય. ૩૦

શ્રી ગૌતમ સંજ્ઞાય

(૩૪૯)

હો મત વાલે સાંજનીયા.-એ રાગ.

ગૌતમ ગણધર ગાઈએ, શ્રી વીરનો વૃદ્ધ વિનેય રે;
 પૂરણ ગણિપીટક ધરો, જેણે પરમત કીધ ઉચ્છેય રે. ગી૦ ૧
 રાજગૃહે અન્ય યૂથીઆ, તસ આવી કહે ચોસાલ રે;
 જીવ હણે તુમે હીંડતા, તેણે થાઓ છો એકંત બાલ રે. ગી૦ ૨
 ગૌતમ કહે તનુ શકતીઈ, વલી આસીરી સંયમ યોગ રે;
 ઇયાંસમિતિએ હીંડતા, અમે એકંત પંડિત લોગ રે. ગી૦ ૩
 ઈમ અણુ હીંડે તો તુમે, સાહમું થાઓ છો બાલ રે;
 ઈમ નિર્ધારી આવિઓ, વરણુઓ વીરે તતકાલ રે. ગી૦ ૪
 અવરથી અતિશાયી કહીઓ, એહવા સદગુરૂને વંદો રે;
 વાંચી શતક અઠારમું, મુનિ માન કહે આનંદો રે. ગી૦ ૫

ઈતિ શ્રી ગૌતમ સ્વામીની સંજ્ઞાય સંપૂર્ણ.-૩૧

સોમિલ સજ્જાય

(૩૫૦)

સુષ્ઠુ બહેની પાછડો પરદેશી.-એ રામ.

હરભિનિવેશ રહિત ચિત્ત જેહનું, મત્સર પશ્ચિ તસ લેખે રે;
 વીર વચન સુણી સોમિલ વિપ્રે, મિથ્યાત રાખ્યું ન રેખઈ રે.
 ધન્ય ધન્ય સરલ સલાવી જીવા, જે શુષ્ઠુ દોષ પરીખે રે. આં ૧
 વાણિયગામે વીર પધાર્યા, નિસુણી સોમિલ વિપ્ર રે;
 ચિંતે પૂછ્યા પ્રસન કરેસ્યે, તો તસ વંદીસ ક્ષિપ્ર રે. ધ૦ ૨
 નહિ તો નિરૂત્તર કરશ્યું ઇમ મને, ચિંતિ તિહાં જઈ પૂછે રે;
 તુમ યાત્રા યાપનીય અબાધા, પ્રાસુક વિહાર કહો છે રે. ધ૦ ૩
 એ ચારે મુજ ઇમ જિન ખોલે, યાત્રા સંયમ યોગે રે;
 ઇન્દ્રિય મન ધિરતાએ યાપન, અવ્યાબાધ વિણુ રોગે રે. ધ૦ ૪
 ચાચિત આરામાદિક રહવે, પાસુક વિહાર અમારે રે;
 ફિરી પૂછે સરિસવ ભક્ષ અભક્ષા, ભાખે જિન વલો ત્યારે રે. ધ૦ ૫
 મિત્ર સરિસવા ત્રિવિધ અભક્ષા, ધાન સરિસવા બહુધા રે;
 શસ્ત્ર અપરિણુત એષણુ રહિતા, અપ્રાર્થિત ને અલદ્ધા રે. ધ૦ ૬
 ચતિને અભક્ષ અવર ચઉ લેયા, મિલિયા ભક્ષ પ્રરૂપે રે;
 ભક્ષ અભક્ષ ઇમ માસા જાણો, કાલને ધાન્ય સરૂપ રે. ધ૦ ૭
 કુલ સ્ત્રી ધાન્ય પ્રકારે દુવિધા, કુલ યાપણી ઇમ કહેવા રે;
 પૂછે ફરી એક દોય અખય તુ, અવ્યય અવસ્થિત અહવારે. ધ૦ ૮
 ભાવ અનેકે પરિણુત કિંવા, જિન કહે એ સવિ સત્ય રે;
 દ્રવ્યથી એક દંસણુ નાણે, દોઉ જાણો પ્રદેશથી નિત્ય રે. ધ૦ ૯

વિવિધ વિષય ઉપયોગે અનિત્યો, ઈમ સુણી અરથ અનેક રે;
 બૂઝ્યો આરિત્ર લેઈ નિરમલ, સિદ્ધિ ગયો સુવિવેક રે. ધ૦ ૧૦
 ભગવતી શતક અઠારમું જોઈ, એ મુનિરાજ સંજ્ઞાયા રે;
 પંડિત શાંતિવિજય શિષ્ય પલણે, માનવિજય ઉવજાયા રે.

ધન્ય ધન્ય૦-૧૧

ઈતિ શ્રી સોમિલ વિપ્રની સંજ્ઞાયા. ૩૧

શ્રી લઘ્વધ્યાયારણ્યર્ષિ સંજ્ઞાયા

(૩૫૧)

મયગલ માતો રે વન માંહિ ભમે.-એ રાગ.

વિદ્યાચારણ્ય જંઘાચારણ્યા, મહીયલિ મોટા મુનીસ;
 ભગવતી વીસમા શતકે વરણ્યવે, જસ લખિ જગદીશ. વિ૦ ૧
 છકું છકું અકુંમ અકુંમ પારણ્યે, કરતૈ ઉપજૈ શક્તિ;
 વિદ્યા કેરી રે જંઘા કેરડી, અનુકંમે દોયની વકિત. વિ૦ ૨
 વિદ્યાચારણ્ય પ્રથમ માનુસ નગે, ખીજે અકુંમ દીવિ;
 આવઈ ઠામિ રે ત્રીજે ઉતપાદે, તિરિ ગતિ વિસય સદીવ. વિ૦ ૩
 ઉરધ ગમન પ્રથમ નંદનવને, પંડુકવનિ દુતી એણ્ય;
 ત્રીજી વારિ રે નિજ થાનકિ આવે, નિશ્ચિત રવિ કિરણેણ્ય. વિ૦ ૪
 જંઘાચારણ્ય પહિલે ઉતપાદે, રૂચક દ્વિપે રે જાય;
 તિહાંથી વલતા રે નંદીસરદીપે, તિહાંથી આવે ઇહાંય. વિ૦ ૫
 ઉંચો પહિલે રે પંડુકવને જાયે, નંદનવને વલ માન;
 તિહાંથી આવે રે સધલે થાનકે, ચૈત્ય પ્રતિવંદન માન. વિ૦ ૬
 લખિ પ્રયુજેને આલોચે હુઈ, આરાધક મુનિરાય;
 વંદે નિત્યે રે એહવા મુનિ પ્રતિ, માનવિજય ઉવજાયા. વિ૦ ૭

ધતિ શ્રી વિદ્યાચારણુ જંધાચારણુ સજ્જાય. સંપૂર્ણ ૩૩
પત્ર-૩૩ સંવત ૧૭૪૭ વર્ષે માર્ગશીર સુદિ. ૬ વાર રવિ
દિને શ્રાવિકા કલ્યાણુખાઈ લખાંખીતં શ્રી રાજનગર
મધ્યે લિખીતં.

પત્ર-૧૩ સકલ સકલ પંડિત મોલિ મોલિ લિ. પં૦ શ્રી
જિનવિજય ગણિવિનેય દીપવિજયનાં લિખિતા :

શ્રી સુંદરમુનિ વિરચિત

શ્રી રાજુલની સજ્જાય

(૩૫૨)

રાણી રાજુલ કરજોડી કહે, જાદવ કુલ સિણુગાર રે;
વહાલા આઠે રે ભવનો નેહલો, તમે મત મૂકો વીસાર રે. ૧
હું તો વારી રે જિનવર નેમજી.

હું તો વારી રે જિનવર નેમજી, મોરી વીનતડી અવધાર રે;
વહાલા સુરતરૂ સરખો સાહેબો, નિત્ય નિત્ય કઈ દીદાર રે.
હું તો૦- ૨

પ્રથમ ધનવતીને ભવે, તું ધન નાંમે ભરતાર રે;
વહાલા વેવિશાળ મિલતાં મુજને, છાનો મોકલ્યો મોતીનો
હાર રે. હું તો૦- ૩

લેઈ ચારિત્ર સોધમંમાં, દેવ તણો અવતાર રે;
વહાલા ક્ષણુ વિરહો ખમતા નહીં, ત્યાંહી પણ ધરતા ખ્યાર
રે. હું તો૦- ૪

ત્રીજે ભવે વિદ્યાધરૂ, ચિત્રાંગદ રાજકુમાર રે;
વહાલા લોગવી પદવી ભૂપની, હું રતનવતી તુજ નારી રે.
હું તો૦- ૫

મહાવ્રત પાળી સાધુના, પામ્યાજી ઋદ્ધિ અપાર રે;
 વહાલા માહેંદ્ર સુરલોકમાં, ચોથે ભવે સુવિચાર રે. હું તો— ૬
 પાંચમે ભવે અતિ દીપતો, નૃપ અપરાજિત સાર રે;
 વહાલા પ્રીતિમતિ હું તાહરી, થૈ પ્રભુ હૈડાનો હાર રે. હું તો— ૭
 અહી દીક્ષા હરખે કરી, એ તો છઠે ભવે ઉદાર રે;
 વહાલા આરણ્ય દેવલોકે ખેહુ જણા, સુખ વીલસ્યાં સુખકાર
 રે. હું તો— ૮

શંખ રાજ ભવ સાતમે, જસુમતિ પ્રાણ આધાર રે;
 વહાલા વીસ થાનિક સેવ્યાં તિહાં, તેં કીધો જય જયકાર
 રે. હું તો— ૯

આઠમે ભવે અપરાજિતે, વરસ ખત્રીસ હજાર રે;
 વહાલા ઇચ્છા રે ઉપજે આહારની, એ તો પૂરવ પુન્ય પ્રકાર
 રે. હું તો— ૧૦

હરીવંશ માંહે ઉપના, મોરી શિવાદેવી સાસુ મહાર રે;
 વહાલા નવમે ભવે કાંઈ પરિહરો, રાખોજી લોક વિચાર રે.
 હું તો— ૧૧

એ સંખંધ સુણી પાછલો, ભણેજી નેમ બ્રહ્મચારી રે;
 વહાલી તો તુજને સાથે તેડવા, આંચેજી સસરાને દાર
 રે. હું તો— ૧૨

એમ સુણી રાજિમતી, ગઈ પિઉડાજીને લાર રે;
 વહાલા અવિચલ કયો ઇણે સાહિબો, રૂડો નેહલો મુક્તિનો
 સાર રે. હું તો— ૧૩

ધન્ય ધન્ય જિન બાવીસમે, જેણે તારી પોતાની નારી રે;
 વહાલા ધન્ય ધન્ય ઉગ્રસેન નંદની, જે સતીયો માંહે શિર-
 દાર રે. હું તો— ૧૪

સંવત સતર એકાદ્ધું એ, શુભવેલા શુભવાર રે;
સુનિમ્નુંદરે રાજુલનાં, ગુણ ગાયા સુખકાર રે. હું તો ૦-૧૫

શ્રી પરમાનંદ મુનિ વિરચિત

શ્રી ધર્મ પ્રકાશની સજ્જાય

(૩૫૩)

ભાષે શ્રી જિનરાજ મીઠી વાંણી રે, તુમે ધરમ કરો સુખકાર,
ભવિજન પ્રાંણી રે;

ધર્મે નાવે રોગ જાએ સોગ રે, ધર્મે પાંમે ભોગ પુન્ય સંભોગે રે. ૧

ધર્મે જય જયકાર મંગલમાલા રે, ધર્મે સુંદર નારી લહે
સુકુમાલા રે;

ધર્મે ધનની કોડી વિવિધ વીલસે રે, મુગતિ તણા સુખ સાર
ધર્મે મીલશે રે. ૨

ધરમી જે જે નર નારી જગમાં જાણે રે, સેવા કરે સહુ
લોક વિબુધ વખાણે રે;

ધરમી ધન અવતાર ધરણી માંહે રે, ધર્મે પાંમે સિદ્ધ પદવી
પ્રાપ્ત રે. ૩

સુકુલે જનમ નિવાસ ધરમે પાંમે રે, ધરમે આયુ અખંડ
દૂરગતિ ડાંમે રે;

ભૂત પ્રેત પિશાચ વ્યંતર નાસે રે, ડાયણ સાયણ દેખે તતક્ષણ
ત્રાસે રે. ૪

વ્યાધ અહિ વીકરાલ અગની આદે રે, હાથી જમ દાઢાલ
અને વલિ વાદે રે;

વિષમ દૂરગ અરણ્ય ઉદધિ મોઝાર રે, ધર્મે પાંમે પાર જગ
જયકાર રે. ૫

ધર્મ તણો જે ધ્યાન ધ્યાવે પ્રાણી રે, સેવે સુણે શ્રવણેહ
 આગમ વાંછી રે;
 કહે સુનિ પરમાનંદ મનમેં રંગે રે, તે લહે લીલ વિલાસ
 શિવપુર સંગે રે. ૬

શ્રી આત્મિક સંજ્ઞાય

(૩૫૪)

ચેતન ચેતન પ્રાણીયા રે, સુણ સુણ મોરી વાત;
 ધરમ વિહુણી જે ઘડી, નિશ્ચે નિષ્ફલ જાત.- ૧
 સુગુણ નર જિન ધર્મ કર લ્યે.
 અવસરે સહુ સોહામણો રે, અવસર ચૂકો જેહ;
 તેહ અવસર આવે નહીં, જ્યો રતી (ઋતુ) ચૂકો મેહ. સુ૦- ૨
 બાલપણે જાણ્યો નહીં રે, ધર્મ અધર્મ પ્રકાર;
 જિમ મધપાન જીવને, નહીં તે તત્ત્વ વિચાર. સુ૦- ૩
 બાલાપણ એળે ગયો રે, જોવન વે જળ આય;
 રંગે રાતો રમણિસું, તવ તે ધરમ ન સુહાય. સુ૦- ૪
 મુખ ભોગવી સંસારનાં રે, પછે ધર્મ કરેસ;
 ઈમ ચિતવતાં આવીયો, બુઢાપણરો વેસ. સુગુણ૦- ૫
 દાંત પડ્યા મુખ મોકલા રે, ટપ ટપ ચુવે લાળ;
 માથો સખ ઘોલો ભયો, ઉંડા પેઠા ગાલ. સુગુણ૦- ૬
 અવસર પામી કીજીએ રે, સુંદર ધર્મ રસાલ;
 સુગુણ સોભાગી સાંભલો, સાજે ખાંધો પાલ. સુગુણ૦- ૭
 સ્વારથીયો સહુકો મિલ્યો રે, સગો ન કીસકો કોય;
 સ્વારથ વીણુ વેડે સહુ, સુત પણ વૈરી હોય. સુગુણ૦- ૮
 આથિ અથિર જિનવરે કહી રે, સુણ સુણ મોરી સીખ;
 જે શિર છત્ર ધરાવતા, તે ફરી માંગે ભીખ. સુગુણ૦- ૯

ક્રોધ માંન મદ પરિહરો રે, પરહરીઈ પરમાદ;
પાંચે ઇંદ્રિ વશ કરો રે, જિમ ફલે જસ નાદ. સુગુ-૧૦
માંનવ ભવ હોહીલો લલ્યો રે, નિત્ય નિત્ય કીજેં ધરમ;
શ્રી પૂજ્ય કેશવ ઇમ ભણેં, ધરમ તણેા એ મરમ. સુ-૧૧

શ્રી પ્રેમમુનિ વિરચિત.

દેવકીના છ પુત્રની સજ્જાય

(૩૫૫)

શિયલ શિરોમણી નેમિ જિણુંદ, આયે ભદિલપુર જિન આણુંદ;
ધ્યારે જિનજી.

અમૃતવાણી દીઈ ઉપદેશ, શ્રવણે સુણે સુર સાધુ નરેશ. ધ્યારે-૧
નાગ ધરણી જે સુલસા નારી, સુરે દીયા તસ પુત્ર અવધાર; ધ્યારે-૨
અલસી કૂલ જિમ શોભિત અંગ, બંધવ પટ ઇમ જોડી અભંગ.
ધ્યારે-૩

અનીસકુમર શ્રીઅનંતસેન, અનીહતરીપૂ વલિ અજિતસેન; ધ્યારે-૪
દેવસેન અરૂ શત્રુસેન એહ, ચરમશરીરી અધિક સનેહ. ધ્યારે-૫
ભૂતલ લોગવે લોગ મહાભાગ, રૂપ જોખન ધન રાંણીસું રાગ; ધ્યારે-૬
જિનવાંણી સુણી પામ્યા વૈરાગ, તરૂણ પણે કીયો વિષયનો ત્યાગ.
ધ્યારે-૭

બત્રીશ રમણીને બત્રીશ કોડી, સંજમ લીયો જેણે ધન છોડી; ધ્યારે-૮
નયરી દ્વારિકા આયે નેમનાંથ, પટ બંધવ મુનિવર સહુ સાથ.
ધ્યારે-૯

દો ઉપવાસકે પારણે આહાર, વોરણ કાજ ચલે અણુગાર; ધ્યારે-૧૦
ગુણવંત આયે દેવકી ગેહ, સાંમલ વરણે સરખી દેહ. ધ્યારે-૧૧

ભાવ સહિત તવ વંદન કીધ, દેવકી રાંણીઈ મોહક દીધ; ખ્યારે૦
ચિત્ત વિત્ત પાત્ર તિનેં શુદ્ધ, પુન્ય જોગે મિલે કહે જિન બુધ.

ખ્યારે૦-૭

સરીખેં રૂપ મુનિ આયે હોય, ફરી કયું આયે અમ ઘેર સોય; ખ્યારે૦
બલે પધાર્યા મુનિવર આજ, દીઈ મોહક માને જનમ સકાજ.

ખ્યારે૦-૮

ત્રીજો જુગલ આયો તેણી વાર, વંદન વિધીસ્યું પૂછે વિચાર; ખ્યારે૦
હમ ૫૮ બંધવ સરીખે હોય, જનની સુલસા નાગ ઘર સોય.

ખ્યારે૦-૯

નેમ પૂછ્યા બણેં સયલ સરૂપ, અંગજ દેવકી તેરે અનૂપ; ખ્યારે૦
સાત ખેટાકી કહીઈ માએ, પુત્ર પાલન કોવે સુખ થાય. ખ્યારે૦-૧૦
સુર સાનિધથી સુખ વીસાલ, સુત હોવે નામે ગજસુકુમાલ; ખ્યારે૦
પુન્ય પસાયે વંછીત હોય, મૈમ મુનિ કહે પુન્ય બલો જોય.

ખ્યારે૦-૧૧

મુનિ ધર્મદાસ વિરચિત

શ્રી સાતવારની સંજ્ઞાય

(૩૫૬)

શ્રીપ્રાંદી પ્રણમું મુદા, પ્રણમી ગોયમ પાય;

અરથ એ સાતે વારના, કહેશું સુખદાય.-૧

ધરમ બલો રે જિનવર તણો, કીજે વારોજી વાર;

કુમર લલિતાંગ તણી પરે, હોવે હિતકાર. ધરમ૦-૨

આદિત ઉગેં લીજીયે, દેવશુર અભિધાન;

યથાશક્તિ વહી કીજીયે, વ્રતને પચખાંણુ. ધરમ૦-૩

સોમ પરે શીતલ થઈ, તણ્યે ક્રોધ વિકાર;
 ભદ્રા અચંકારીની પરે, લહ્યાં સુખ અપાર. ધરમ૦-૪
 મંગલ સમ રાતા થઈ, દિને સુપાત્રે દાંન;
 શાલિભદ્ર સુખ ભોગવે, પાંખ્યા અનુત્તર વિમાંન. ધરમ૦-૫
 યુધ તેહની જાણુજો, જે ન કરાવે પાપ;
 સેઠ સુદર્શનની પરે, જેણે રાખ્યું આપ. ધરમ૦-૬
 ગુરૂ સાચા તે સેવીયે, જે ટાલે અંધકાર;
 રાય પરદેશીની પરે, ઉતારે ભવ પાર. ધરમ૦-૭
 શુક પરે રહો ઉજલા, જેમ મલિન ન થાય;
 લોભી બિશુક તણી પરે, જેહ પવિત્ર કહેવાય. ધરમ૦-૮
 શનિ શનિ પાપ તે પરિહરે, સેવો ધર્મ સુભણ;
 દસે શ્રાવક સહુ વડા, પાંખ્યા અનુત્તર વિમાંન. ધરમ૦-૯
 અરથ એ સાતે વારનાં, કહ્યા અતિ સુખકાર;
 મુનિ ધર્મદાસ રંગે કરી, રાધનપુર મોઝાર. ધરમ૦-૧૦

શ્રી કુમુદચંદળ વિરચિત.

પરસ્ત્રીસંગ નિવારણની સજ્જાય

(૩૫૭)

સુષુ સુષુ કંતા રે શીખ સોહાંમણી;
 પ્રીત ન કીજે રે પરનારી તણી;
 ઉથલો.

પરનારી સાથે પ્રીતડી, પીઉડા કહો તે કિમ કીજીયે,
 ઉંઘ વેચી આપણી, ઉભગરો કિમ કીજીયે;

કાછડી છુટો કહે લ'પટ, લોક માંહી લાજીયે,
કુલ વિષે ખંપણ રખે લાગે, સગા માંહી કિમ ગાજીયે.-૧

ચાલ-મૃગ તૃષ્ણાથી રે તૃષા નવિ ટલે;
વેળ પીલે રે તેલ ન નીસરે.

ઉથલો-નવિ નીસરે પાણી વલોવતાં, લવ લેશ માંખણનો વલી,
ખુડતાં ખાચકા ભર્યા ફીણે, તર્યા વાત ન સાંભલી;
તિમ નારી રમતાં પર તણી, સંતોષ ન વલ્યો એક ઘડી,
ચટપટીને ઉચાટ લાગે, આંખે નાવે નિંદ્રડી. ૨

ચાલ-પ્રીત કરંતાં રે પહેલું ધુજીઈ,
રખે કોઈ જાણે રે મનશું ખીજીઈ.

ઉથલો-ખીજીયે રે મન શું ઝુરિઈ, પણ જોગ મલવો છે નહીં,
રાતિ દિવસ વિલપતાં જાઈ, ઇમ આવટી મરવું સહી;
નિજ નારીથી સંતોષ ન વલ્યો, પરનારીથી કહો શું થસ્યે,
ભર્યે ભાણે તૃપત ન થયો તો, એઠ ચાટયે શું થસ્યે. ૩

ચાલ-જેહવો ચટકો રે રંગ પતંગનો;
તેહવો ચટકો રે પર સ્ત્રી સંગનો.

ઉથલો-પર સ્ત્રી કેરો પ્રેમ પિઉડા, રખે તું મન આણેશ રે,
દિન ચાર રંગ સુરંગ રૂડો, પછી નહીં રહે નીર ધરો;
જેહ ઘણા સાથે નેહ મ'ડે, છાંડ તેહ શું વાતડી,
ઇમ કર જાણી તું નાહલા, પરનારી સાથે પ્રીતડી. ૪

ચાલ-જેહ પતિ વહાલો રે છાંડે પાપણી;
પર શું રાચે રે પ્રેમે સાપણી.

ઉથલો-સાપણી સરખી વેણ નિરખી, રખે શિયલથી તું ચલે,
આંખને મટકે અંગ લટકે, દેવ દાંનવને છલે;

માંહી તે કાલિ અતિ રસાલી, વાંણી મીઠી સેલડી,
સાંભલી લોલા રખે ભૂલો, જાણજ્યો વિષ વેલડી. ૫
ચાલ-સંગ નિવારો રે પર રામા તથો;

શોક ન કીજે રે મન મિલવા તથો.

ઉથલો-શોક સ્યાંને કરો ફેકટ, દેખવું પણ દોહીલું;
ખિણ સેરીઈ ખિણ મેડીઈ, ભમતાં ન લાગે સોહીલું;
ઉસાસને નિસાસ આવે, અંગ લાગે મન ભમે,
કાંમ તાપે દેહ દાઝે, અલ દીકું નવિ ગમે. ૬
ચાલ-લાગી જાઈ રે મનથી કલ મલે;

ઉનમારગ થઈ રે અલલફલલ લવે.

ઉથલો-લવે અલલફલલ ઇમ જાણી તે, મોહ ગહેલો મન રડે,
મહા મદન વદન કઠન જાણી, મરણ નિવાર્યું ત્રેવડે;
એ દશે અવસ્થા કામ કેરી, કંત કાયાને દહે,
એહવું ચિત્ત આંણી તજે પ્રાણી, પારકીથી નવિ સુખ
લહે. ૭

ચાલ-પર નારીના રે પરલવ સાંભલો;

કંતા કીજે રે ભાવિ નિરમલો.

ઉથલો-નિરમલે ભાવે નાહ સમજે, પર વધૂ રસ પરિહરો,
ચાંપીયો કીચક લીમસેને, સીલા હેઠલ સાંભલ્યો;
રણ માંહી રાવણુ દશે મસ્તક, રડવડયાં તે ગ્રંથે કહ્યાં,
તિમ મુજ નરપતિ હુઃખ પૂજ પામ્યો, અપજશ જગ
માંહે રહ્યો.- ૮

ચાલ-શિયલ સુરંગા રે માણસ મોહીયે; વિણ આભરણુ રે જગ
મન મોહીયે.

ઉથલો-મોહીયે સુર નર કરે સેવા, વિષય અભિસાયર ભલો,
 કેસરીસિંહ શિયાલ થાયે, અનલ અતિ શીતલ જલો;
 સાપ થાયે ફૂલમાલા, લાછિ ઘર પાંણિ ભરે,
 પરનારી પરિહરો શિયલ મન ધરો; મુગતિ વધૂ હેલાં
 વરો.- ૯

ચાલ-તે માટે હું રે વાલિમ વીનવું; પાય લાગીને રે મધુરવચન સ્તવું.
 ઉથલો-વચન અમારાં માંની લેજ્યો, પરનારીથી રહો વેગલા,
 અપવાદ માથે ચઢે મોટા, નરગ થાયે સોહીલો;
 ધન ધન જે નર નારી તજે, દઢ શિયલ પાલે જગતિલો;
 જે પામશે જસ જગત માંહી, કુસુદચાંદ કહે સમુજલો.-૧૦

શ્રી આનંદમુનિ વિરચિત

શિયલની સંજ્ઞાય

(૩૫૮)

ચાલ-એક અનોપમ શિખામણ ખરી, સમજી લેજ્યો રે
 સઘલી સુંદરી.
 ઉથલો-સુંદરી સેજે સ્વય હેજે, પર સેજે નવિ બેસીએ,
 ચિત્ત થકી ચૂકી લાજ મૂકી, પરમંદિર નવિ પેસીયે;
 બહુ ઘેર હીંડે નારી નિલંજ, સસરે પણ તજવી કહી,
 જિમ પ્રેત દ્રષ્ટે પડ્યું લોજન, જમવું તે જુગતું નહીં.-૧
 ચાલ-પર શું પ્રેમે રે હસીય ન બોલીયે, દાંત દેખાડી રે શુભ્ય
 નવિ બોલીયે.

ઉથલો-શુભ્ય ધરની પરને આગિદય, કહોને કિમ પ્રકાસીધ,
 વલી વાત જેહવી પ્રીત ભાસે, તેથી દૂરે નાસીયે;

અસુર સવારેને અગોચર, એકલાં નવિ જાળીયેં;
 સહસાતકારે કામ કરતાં, સેહિજે શિયલ ગમાવીયેં.-૨

ચાલ-નટ વિટ નર શું રે નયણુ ન જોડીયેં; મારગ જાતાં રે
 આધુ' ઓઢીયેં.
 ઉથલો-આધુ' તે ઓઢી વાત કરતાં, ઘાંછું તે રૂડા શોભીયેં;
 સાસુ અને માંના જણ્યા વિના, પલક પાસ ન થોભીયેં;
 સુખ દુઃખ તો પુન્ય સાડ, પણ કુલ આચાર ન મૂકીયેં,
 પરવશ થાતાં પ્રાણુ તણ્યે, શિયલ થકી નવિ ચૂકીયેં.-૩

ચાલ-વ્યસની સાથે રે વાત નવિ કીજીયેં, હાથોહાથે રે
 તાલી નવિ લીજીયેં.
 ઉથલો-તાલી ન લીજે નજર ન દીજે, ચંચલ ચાલ્ય ન ચાલીયેં,
 વલી દ્રેષ યુદ્ધે વસ્તુ કેની, હાથ ન ઝાલીયેં;
 કોટિ કંદ્રપ રૂપ સુંદર, પુરુષ પેખી નવિ રાચીઈ,
 તે તણખલાને ગણી તોલેં, ફરી સામું ન જોઈયેં. ૪

ચાલ-પુરુષ પીયારો રે વલી નવ વખાણીયે; વૃદ્ધ તે ચે પીતા
 સમોવડ જાણીયે.
 ઉથલો-જાણીયેં પિઉ વિના પુરુષ સઘલા, સહોદર સમોવડે,
 પતિવ્રતાનો ધર્મ જોતાં, નાવે કોઈ તડો વડે;
 કુરૂપ કુષ્ટિ કુખડોને, દુષ્ટ દુર્ખલ નર ધણો,
 ભરતાર પામી ભાંમિની તે, ઇંદ્રિયે અધિકો ધણો. ૫

ચાલ-અમરકુમારે રે તણ સુરસુંદરી; પવનંજયે રે
 અંજના પરિહરી,
 ઉથલો-પરિહરી રામે સીતા વનમાં, નલે દવદંતી વલી;
 મહા સતીજ પ્રબલ કળેં, શિયલ થકી તે નવિ ચલી;

કસોટીયેં કસી જોતાં, કંતસ્યું વિહડેં નહીં,
તન મન વચને સત રાખેં, સતી તે જાણો સહી. ૬
ચાલ-રૂપ દેખાડી રે પુરૂષ ન પાડીએ; વ્યાકુલ થઇને રે મન
ન બગાડીએ.

ઉથલો-મન ન બગાડીએ પણ પુરૂષ પરનો, જોગ જોતાં નવિ મલિ,
કલંક માથે ચઢે કૂડું, સગાં સહુ દ્વરિ ટલેં;
અણુ સરજ્યો ઉચાટ થાએ, પ્રાણુ ત્યાં લાગી રહે,
આલોક પાંખે આપદા, પરલોક પીડા બહુ સહે. ૭
ચાલ-રાંમને રૂપે રે સુરપનખાં મોહી; કાજ ન સિધું રે
વલી ઇજત ખોઈ.

ઉથલો-ઇજત ખોઈ દેખી અભયા, શેઠ સુદર્શન નવિ ચદ્યો,
ભરથાર આગળ પડી ભૂંઠિ, અપવાદ સઘલે ઉછડ્યો;
કાંમની બુદ્ધે કાંમનીયેં, વંકચૂલ વાહ્યો ઘણો,
ઇમ શીલ થકી ચૂક્યા નહીં, દ્રષ્ટાંત ઇમ કેતાં ભણું. ૮
ચાલ-શિયલ પ્રભાવે રે જુઓ સોલે સતી; ત્રિભુવન માંહે રે
જે થઈ છતી.

ઉથલો-છતી થઈ જો શીલ રાખ્યું, કલ્પના કીધી નહીં,
નાંમ તેનો જગત્રય જાણે, વિશ્વમાં ઊભી રહી;
વિબુધરતને જડીત ભૂષણ, રૂપે સુંદર કિન્નરી,
એક શીલ વિના શોભે નહીં, તે સત્ય ગુણે જે
સુરવા નરી. ૯

ચાલ-શિયલ શ્રૃંગારે રે સુર સેવા કરે; નવે વાડે રે જે
નિરમલ ધરે.

ઉથલો-ધરે નિરમલ શીલ ચોખું, તાસ કીરતિ ઝલહલેં,

મન કાંમના સવિ સિદ્ધ પામે, દુઃખ ભય દૂરે ટલે;
ધન્ય ધન્ય સ્વામી વ્રત પાલે, શિયલ ચોખું આચરે,
આનંદના તે ઓઘ પામે, મહીઅલ મેં જસ
વિસ્તરે. ૧૦

બ્રહ્મચર્યની નવવાડની સજ્જાય

(૩૫૯)

શ્રી ગુરુને ચરણે નમી રે, વાડ કહું નવ સાર;
નિરમલ શિયલ આરાધતાં રે, ઉતરીએ ભવ પારો રે. સુગુણ
વીચારીએ.-૧

શિયલ વિભૂષણ સારો રે, સુગુણ વીચારીએ;
એ વ્રત ગુણ ભંડારો રે, ચિત્ત માંહે ધારીએ. સુગુણ-૨
નારી પશુ પંડગ રહે રે, તિહાં નવિ ક્રવો રે વાસ;
મંજારીના સંગથી રે, મૂષક નહીં સુખ આસો રે. સુગુણ-૩
નારી કથા રસ પરિહરો રે, છાંડો વિષયા રે વાત;
લીંબુફલ નાંમે કરી રે, દંત હોય જલપાતો રે. સુગુણ-૪
આસન શયન નારી તણા રે, સંગતિ સુગુણ નિવારે;
સંભૂ મુનિ નિયાણા કીઓ રે, તે સંગતિથી નીરધારો રે. સુ-૫
ચોથી વાડ ચતુરાં સુણો રે, પરિહરો દષ્ટિ વિકાર;
સૂરજ સાંમ્હો ઘણું જોવતાં રે, તસ હોય નયન વિનાસ. સુ-૬
પરિચય ભીંતિને આંતરે રે, મ સુણો કાંમ વિલાસ;
ધન ગર્જિત શ્રવણે સુણી રે, પાંમે મોર ઉલ્લાસો રે. સુ-૭
છઠી વાડ જિનવરે કહી રે, ન સંભાળો પૂરવ ભોગ;
જિમ ઋષિયો રચણાએ છલ્યો રે, પામ્યો દુઃખ સંયોગો રે.

સુગુણ-૮

સાતમી શીખ ભવીયાં સુણો રે, પરિહરો સરસ આહાર;
મંગુ મુનિ રસ લાલચી રે, પામ્યા દુઃખ અપારો રે. સુ૦-૯
આઠમી વાડ એહવી કહી રે, અધિક ન કરવો રે આહાર;
કુંડરીક ગયો નરક સાતમી રે, તે શીયલ તણ નિરધારો રે.

સુગુણ૦-૧૦

સ્નાન વિભૂષણ પરિહરો રે, મન ધરો શીયલ રતન;
વાડ સહીત વ્રત આદરો રે, નિત્ય કરો ધર્મ જતન રે. સુ૦-૧૧
સકલ ધર્મ કરણી માંહી રે, મ્હોટો એ વૃત સાર;
નિરતિયાર આરાધતાં રે, ઉતરીએ ભવ પારો રે. સુ૦-૧૨
દેવ દાનવ સાંનિધ કરે રે, ભકતે પ્રણમે રે પાય;
મુનિ લાલા સેવક કહે રે, શીયલે શિવ સુખ થાય રે. સુ૦-૧૩

શ્રી પ્રતિક્રમણની સંજ્ઞા

(૩૬૦)

પાંચ પ્રમાદ તણ પડીકમણું, રૂંજ સવારે કીજઈ,
અરિહંત સિદ્ધ સદગુરૂની શાખે, પાપ આલોચણા લીજે.-૧
સંઘે કરવો રંગે રાણ, પડીકમણો મન ચંગે. એ આંકણી
જ્ઞાન અક્ષર જે અધિકો ઓછો, કાંનો માત્રે ભાખ્યો;
જિનશાસન પરે શંકા કંખા, મિથ્યાત્વ મનમેં રાખ્યો. સંઘે૦-૨
જીવ છકાય સમારંભ આરંભ, તિવ્ર પરિણામે કીધો;
ક્રોધ કષાયે જૂઠો બોલ્યો, અદત્તદાન વલી લીધો. સંઘે૦-૩
પર સ્ત્રી દેખી પ્રેમ વધાર્યો, ધન લોલે મન લાગો;
દિશે દીશ વલી અધિક વધારી, ખાવે પહિરવે આધો. સં૦-૪
કર્મોદાને અનર્થદંડે, સામાયિક શુધ નાવે;
દેશાવગાસી પોસો આઠમ, પાખી ભૂલ્યો ભાવે. સંઘે૦-૫

જિભવા વેલા જિમી ઉઠ્યો, વહોરાવવો વિસરીઓ;
 સંઘેખણ તપ વીરજ, એકસો ચોવીશ દૂપણ ભરીઓ. સં૦-૬
 જાણ અજાણ્યે પડીકમસ્યે, કર્મે હલવો થાસ્યે;
 વર્ણ નાગનતુયા મિત્ર દષ્ટાંતે, જાણો તે મુગતે જાસ્યે. સં૦-૭
 સામાયિક પોસો પડિકમણ, જે આસ્તા શુદ્ધે મન કરસ્યે;
 ઉના નગરમાં ગણિ તેજસિંધણ બાળે, તે ભવસાગર
 તરસ્યે. સંઘે૦-૮

શ્રી રાજુલની સજ્જાય

(૩૬૧)

જે તમે ચાલો શિવપુરી હો સાહિબા, અમને તે લેખ્યો લાર રે;
 કેસરીયા નેમણ.
 રાજેમતી રે ઈમ વીનવે હો સાહિબા, તમે છો પ્રાણ આધાર
 રે. કેસરીયા૦-૧
 ચાદવકુલના ચંદલા હો સાહિબા, માત શિવાદેવી નંદ રે; કેસ૦
 અષ્ટ ભવાંતર નેહલો હો સાહિબા, નવમે ન કીજે કંદ રે.
 કેસરીયા૦-૨
 સીયાલે શીત જ ગલે હો સાહિબા, ઉનાળે લૂ વાય રે; કેસરીયા૦
 વરસાલે વાદળ ગલે હો સાહિબા, પિયૂ વિના રહ્યો ન જાય
 રે. કેસરીયા૦-૩
 સાસરીએ સાસુ દહે હો સાહિબા, નણકલ દીએ ગાળ રે; કેસ૦
 તિણ કારણ હું વીનવું હો સાહિબા, રથડો તે પાછો વાલિ
 રે. કેસરીયા૦-૪

આજ રહો રે ધણુરા મોહોલમાં હોંપછે લેજ્યો સંજમ ભારરે; કેં
કરનેડી સાંકલચંદ બણે હો સાહિબા, આ ભવ પાર
ઉતાર રે. કેસરીયાં-૫

શ્રી નંદિષેણુમુનિની સંજ્ઞાયા

(૩૬૨)

નંદીષેણુ નયર મોઝાર, આંચો તપ પારણે હો લાલ, આંચો
ભમતાં સાધુ સુખાંણુ, વેસ્યા ઘર ખારણે હો લાલ; વેસ્યા
વહોરણુરો ધર્મલાલ દીધો તિહાં થાલીને હો લાલ, દીધો
ઈહાં કીણુ અર્થરો લાલ હોવે જોતાં કનિ હો લાલ. હોવે- ૧
વેસ્યાના સુણી બોલ વળ્યો મુનિ ચિંતવે હો લાલ, વળ્યો
નિધન જાણી મુજકે, જિમતિમ એ લવે હો લાલ; જિમ
આણી મન અહંકાર લીચો તરણો તાંણીને હો લાલ, લીચો
નાંખે તૃણ કરી ખંડ કે તિહાં કીણુ ખારણે હો લાલ. તિહાં- ૨
વરસે હો સોવન કોડીખાર તિહાં તપ બલે હો લાલ, ખાર
લાલચ લાગી નાર નમિ મુનિ પાંચ તલે હો લાલ; નમિ
આવો મહોલ મોઝાર રહો ઘર માલીએ હો લાલ, રહો
તું પિઉડો હું નાર મલ્યાં દિન ગાલીએ હો લાલ. મલ્યાં- ૩
મિઠાં વચણુ અમુલક સુણી મન પરગલો હો લાલ, સુણી
કરમ લખ્યાનો દોષ ન જાય કિણુ કલ્યો હો લાલ; ન
કહે ઈમ સાસણુદેવ અછે ફલ લોગનો હો લાલ, અછે
ભમર પરિ રસ લેહ તજ્યો ઇણુ જોગનો હો લાલ. તજ્યો- ૪
માંગવી ઘર ઘર ભીખ સહુ મન રાખવો હો લાલ, સહુ
શ્રાવક શ્રાવિકા વચણુ મીઠે બતલાવવું હો લાલ; મીઠે

ઈષ્ટિ પરે ભાવઠ ભીખ જતી ધર્મ સુઝવે હો લાલ, જતી૦
 રાખી થાપણ વેશ દિક્ષા મગ સુઝવે હો લાલ. દિક્ષા૦- ૫
 વેશ્યા ગેહ નિવાસ કીઓ નંદીપેણ્ણ હો લાલ, કીઓ૦
 ન પડે નારીને પાશ અછે કુંણ તેહણ હો લાલ; અછે૦
 દિન દિન દશ પ્રતિબોધ મૂકે શ્રી જિન કને હો લાલ, મૂકે૦
 વોહ્યા વરસ ઇમ બાર ન બૂઝે ઇમ કહે હો લાલ. ન બૂઝે૦- ૬
 બાઈ ન સાસરે આપ ઉરાં દીયે શીખડી હો લાલ, ઉરા૦
 બાંણુ કહે. મુઝ ધર્મ રહ્યો તુમે કાંઈ પડી હો લાલ; રહ્યો૦
 વાંકા જડ શું વાદ કીયા કિમનાં પચે હો લાલ, કીયા૦
 ભોજન ભગતિ અચૂક ઊઠો પ્રીયા અણુકસે હો લાલ. ઊ૦- ૭
 આસંગાયત નારી કહે ઇમ આકુળી હો લાલ, કહે૦
 દસમે ઠાંમે ઊઠો તુમ્હે પ્રીયા કચ ટલી હો લાલ; ઊઠો૦
 નર વિણુ એક હું હવે ઊઠો પિઉ વીનવે હો લાલ, ઊઠો૦
 માહરો ભાંગે નેમ વેશ્યા પ્રતે ઇમ ચવે હો લાલ. વે૦- ૮
 સાંભરી ઉઠયો ધાય આબ્યો દિન દિક્ષાનો હો લાલ, આબ્યો૦
 હસી બોલી બોલ થયો મુજ સીખનો હો લાલ; થયો૦
 રહો રહો વહાલા પિઉ હાસા મસકરી મે કીઈ હો લાલ, હાસા૦
 માંખણી ટાલી માંન ન હોવે છાસને હો લાલ. ન૦- ૯
 ચોલ વિણુઠો પાસ કિમે રંગના ચડે હો લાલ, કિમે૦
 બોલે ભાગા મન તીકો જડના જડે હો લાલ; તીકો૦
 તતખીણુ ત્રુટયો નેહ બાંણુ મન કારમું હો લાલ, બાંણુ૦
 જિણુ રે ત્રીયામું નેહ તિહાં શનિ બારમો હો લાલ. તિહાં૦-૧૦
 વીર કને ગૃહી દીખ કરે તપ કાસટી હો લાલ, કરે૦
 પડીયો નરકને કુંડ ઊઠયો મન ઉલટી હો લાલ; ઊઠયો૦

સંજ્ઞમ પાલી એ દેવ થયા ગુણ ગાઈએ હો લાલ, થયાં
મુનિ દશરથ કહે શીલ ધર્યાં મુખ પાઈએ હો લાલ. ૩૫૦-૨૧

શ્રી ભવદેવ તથા નાગિલાની સંજ્ઞા

(૩૬૩)

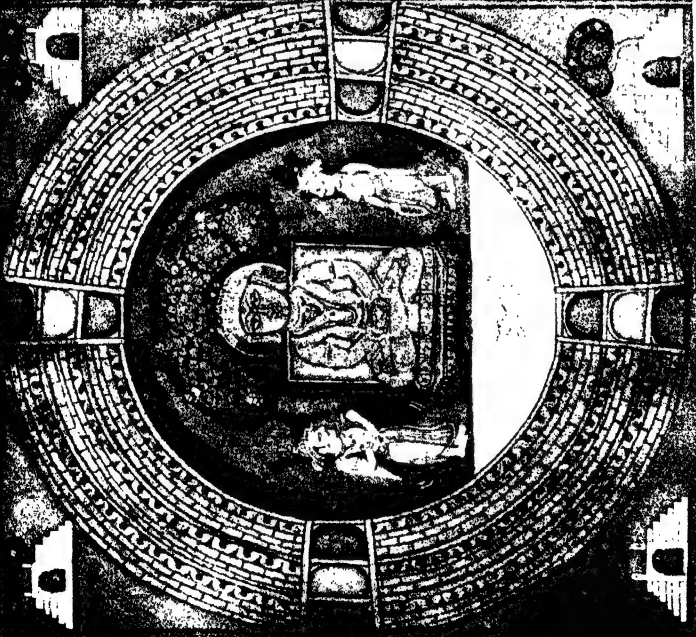
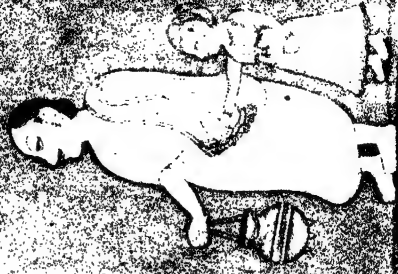
ભોદેવ ભાઈ ઘર આવીયા રે, પ્રતિબોધવા મુનિરાય રે;
હાથમાં દીએ ધીનું પાતરું રે, વીરા મુને આથેરા વોલાવ રે.-૧
અરધ મંડિત ગોરી નાગિલા રે, ખટકે મોરા હિયડાંમાંહે રે;
સાલે મોરા હિયડલા માંહે રે, નવ પરણિત ગોરી નાગિલા રે.-૨
ઈમ કહીને ગુરૂ પાસે આવીયા રે, ગુરૂ પૂછે કાંઈ દિક્ષાનો
છે ભાવ રે;

લાજે નકારો નવિ કીયો રે, દિક્ષા લીધી ભાઈજીને પાસ રે.-૩
ચંદ્રમુખી મૃગલોચણી રે, વિલપંતી મૂકી ઘરની નારી રે;
ભવદેવભાઈએ મુજને લોલવ્યો રે, હવે કરચું કિચ્યો વિચાર રે.૪
હા ! હા ! મૂરખ મેં રચું કર્યું રે, કાંઈ પડીયો કષ્ટ જાનલ રે;
ખાર વરસ ઈણી પરે વહી ગયા રે, કાંઈ ધરતો નાગિલાનો
ધ્યાન રે. ૫

ભોદેવ ભાગે ચિતેં તિહાં આવીયા રે, અણુ જોળખી તિહાં
પૂછે વાત રે;
કહો કેણે દીઠી ગોરી નાગિલા રે, અમે સંયમ છોડવા તે
કાજ રે.-૬

નારી લણે મુણે સાધુજી રે, વચ્ચે કોઈ ન લીએ આહાર રે;
હસ્તિ ચઢી ખર કોઈ નવ ચઢે રે, ચેતો ચેતો ધરમના જાણુ રે.-૭
નાગિલાએ નાહ સમજાવીઓ રે, વલી લીધો સંયમ ભાર રે;
ભોદેવ દેવલોક પામીઓ રે, સમયમુંદર કહે સાર રે.-૮

श्रीगोतमसंघीच्छादरलेष्टमसैते
वायलेष्टीवीरस्वामीपात्रेभ्याया

১৬৯ নম্বর : কলকাতা প্রচলিত পত্রিকা

—

શ્રી અર્ધમુક્તાકુમારની મજાયા : પૃષ્ઠ ૪૬૯

ચિત્રતા ઉપરના ભાગમાં ગ્રંથમાં શ્રી અર્ધમુક્તાકુમારની માતા
શ્રી ગૌતમસ્વામીને પાતાને ત્યાં પધારતા લેઈ રહી છે. નીચેના
ભાગમાં શ્રી અર્ધમુક્તાકુમાર શ્રી ગૌતમસ્વામીને મોદક વહોરાવવા
લઈ જતો દેખાય છે.

શ્રી અર્ધમુક્તામુનિવરની સજ્જાય

(૩૬૪)

આધા આમ પ્રધારો પૂજ્ય, મુજ ઘર વારણ વેલા. એ દેશી
 વીર જિજ્ઞાસને વાંદીને, ગોતમ ગોચરી સંચરીઆ;
 મોલાસપુર નગરીમાંડિ, ઘર ઘર આંગણ ફરીઆ. આધા૦-૧
 ઈણે અવસર અર્ધમત્તે રમતે, મન ગમતા મુનિ હીંડા;
 કંચન વરણી કાયા નિરખી, મનમેં લાગ્યા મીંડા. આધા૦-૨
 મોલ્યો કુંમર અમીરસ વાંણી, એહ કહો કુણ અભિરામ;
 ખરે અમોરે પાય અલપાણે, ભમવો કેણે કાંમે. આ૦-૩
 સાંભલ રાજકુંમર સોભાગી, શુદ્ધ ગવેષણા કીજે;
 નિરતિચારને નીરહપણ, ઘર ઘર ભિક્ષા લીજે. આધા૦-૪
 આવો આજ અમારે મંદિર, કહેશે તે વિધ કરશું;
 જે જોઈએ તે જુગતે કરીને, ભાવેં ભિક્ષા દેશું. આધા૦-૫
 ઈમ કહી ઘર તેડી ચાલ્યો, આંચો મન આણુંદે;
 શ્રીદેવી રાંણી દેખી, વિધિ શું ગોતમ વદે. આધા૦-૬
 આજ અમારે રતનચિંતામણિ, એહ અમિયે વૂઠા;
 કહે અમ આંગણ સુરતરૂ ફલીઓ, ગોતમ નયણે હીંડા. આ૦-૭
 રે બાહુડા બહુ બુદ્ધિવંતા, ગણધર ગોતમ આંચા;
 થાલ ભરીને મોઢક મીંડા, ભાવે શું વહોરાવ્યા. આધા૦-૮
 વંદીને પ્રાય કુંમર મુનિવરના, હાથ મેલાવ્યો માથે;
 વેળાવું કહો તો માતાજી, ઈમ કહી ચાલ્યો સાથે. આ૦-૯
 કુંમર કહે આ ભાજન આપો, ભાર ધણો પ્રભુ પાસે;
 ગોતમ કહે અમે તેહને આપું, ચાસ્તિ લે ઉઘાસે. આ૦-૧૦

ચારિત્ર લઘશ હું તુમ પાસે, ભાર દીઓ મુજ હાથે;
 ગોતમ કહે અનુમતિ કેહની, માએ મોકલાવ્યો સાથે. આ૦-૧૧
 શુર જ્ઞાને મન જાણી, દીક્ષા દીધી તેહને;
 વૃદ્ધ મુનિને, ભળાવી દીધા, મુનિ મારગ દો એહને. આ૦-૧૨
 તિણે અવસર અઘમુત્તો ચાલ્યો, સાધૂ સંઘાતે વનમાં;
 નાનકડું સરોવર નીરે ભરીયું, દેખી હરખ્યો મનમાં. આ૦-૧૩
 નાનું સરોવર નાનું ભાજન, નાવ કરી અઘમુત્ત;
 વલતાં તે સાધૂજી દેખી, બાલક રમતો રમતે. આઘા૦-૧૪
 બોલાવે તે મુનિ બાલકને, એહ આપણુ નવિ કીજે;
 છ કાય જીવ વિરાધના કરતાં, દૂરગતિનાં ફલ લીજે. આ૦-૧૫
 લાજ ઘણી મનમાં ઉપની, સમોસરણ માંહી આવ્યો;
 ઈરીયાવહીયા તિહાં પડીકમતાં, ધ્યાન શુકલ મન ધ્યાયો. આ૦-૧૬
 કેવલજ્ઞાન તિહાં ઉપનું, ધન ધન મુનિ અઘમુત્તો;
 શુદ્ધ મને ચારિત્ર પાલી, તે મુનિ મુગતિ પહોંતો. આ૦-૧૭
 ગોતમ આદિ અઘમુત્તા સરીખા, શુણ્ણવંતા રિષીરાયા;
 લખમી મુનિ કરજોડી વંદે, તે મુનિવરના પાયા. આ૦-૧૮

પંદર તિથિની સંજ્ઞાય

(૩૬૫)

સકલ વિદ્યા વરદાયિની, શ્રી સરસતી માય;
 અહનિશ તેહના પ્રેમશું, પ્રણમું જિન પાય.- ૧
 તાસ પસાયે ગાવચ્યું, પંદરે તિથિ વારૂ;
 મત્સર સું કહેતો નથી, માહરી મતિ સારૂ.- ૨
 પડવો કૂપ સંસારમાં, નવિ ઇચ્છો પ્રાણી;
 તો સેવો શ્રી સાધૂને, નિર્મલ મતિ આંણી.- ૩

બીજી બુદ્ધિ તુને આપસ્યે, વહી કહેસ્યે મર્મ;
 દ્વરગતિ પડતો રાખસ્યે, શીખવસ્યે ધર્મ.- ૪
 ત્રીજીગમાંહે કોય નથી, એહવો ઉપગારી;
 ગરથ વિના તે શીખવે, સંયમ મતિ સારી.- ૫
 ચિહ્નું ગતિ માંહે આતમા, ભમ્યો અનંતી વાર;
 વિવિધ પરે દુઃખ ભોગવ્યાં, નવિ પાંચ્યો પાર.- ૬
 પાંચે ઇંદ્રી અરિ આપણા, પહેલાં વશ કીજે;
 ચાર કષાય નિવારીએ, પર દોષ ન દીજે.- ૭
 છ કાય ભલી પરે રાખીએ, નિજ આતમ તોલે;
 કુટુંબ સહુ એ આપણું, ઇમ જિનવર બોલે.- ૮
 સાતમલ્યાં નવિ ચાલીએ, એ તો કુલ્યસન જાણો,
 સહી શુર કેરી શીખડી, ગ્રહી જ્ઞાન જ આણો.- ૯
 આઠ મદ ઇંદ્રિ તણા, જિપો જિન સાર્જે;
 મનવંછિત ફલ પાંમસ્યો, પર પ્રાણી રાખે.- ૧૦
 નવવિધિ વાડ વિશુદ્ધસ્યું, જે પ્રદાયથ પાલે;
 તે ધીરા સંસારમાં, ભવ ફેરા ટાલે.- ૧૧
 દશ વિધિ ધર્મ ચતી તણો, સેવો મન શુદ્ધે;
 આરાધો અરિહંતને, ભાઈ નિર્મલ બુદ્ધે.- ૧૨
 એકાદશ પડિમા વહો, શ્રાવકની સાર;
 સંતોષે સુખ પાંમસ્યો, માંનો નિરધાર.- ૧૩
 દ્વાદશ અંગ સિદ્ધાંતમાં, ઇમ જિનવર બોલે;
 સુમતિ શુપતિ જે સેવસ્યે, નહિ કો તસ તોલે.- ૧૪
 તેરસહુણા જે રમે, ધન્ય તે નરનારી;
 વારંવાર વંદું વહી, તસ હું બલિહારી.- ૧૫

અહિંદ રાજમાંહી જીવડો, ફલ્યો અનંતી વાર;
 કુશુર કુદેવે ભોળવ્યો, નવિ પાંખ્યો ભવ પાર.-૧૬
 પુન્યે મલ્યા હવે સદ્ગુરુ, સહી સેવો અરણ્ય;
 ભવ ચો પાર ઉતારસ્યે, ગુરુ તારણ તરણ.-૧૭
 સદ્ગુરુ બિરુદ વહે સદા, પર તારણ કાળ;
 દૂરઅતિ પડતો રાખીઓ, પરદેશી રાજ.-૧૮
 એ આદે બહુ ઉધર્યા, કેતા હું કહું;
 પંડીત હોય તે પ્રીછને, થોડામાં બહું.-૧૯
 પનરતિથ માંહે પ્રાણીઆ, નિત્ય સુકૃત કીજે;
 દાંન શીયલ તપ ભાવના, કરી લાહો લીજે.-૨૦
 ધ્યાન ધરજે ધર્મનું, પહોંચે મન આશ;
 હર્ષ ધરી સુણજે સહુ, કહે સેવક ગંગદાસ.-૨૧

શ્રી નેમરાજુલની સજ્જાય

(૩૬૬)

ગોખેરે બેડી રાજુલ ઈણી પરે, પિઉને વચન સુણાવે રે;
 શિવાદેવી જાયા, જહુપતિ રાયા, કું રથ વાલો.
 ધુરથી સ્થાને ભોલવી મુજને દેઈ દિલાસા આછા રે. શિવા

જ૦ કું-૧

તોરણ આવી વિરહ જગાવી, હવે કિમ જાઓ છો પાછા રે;

શિ૦ જ૦ કું

વિષુ અવગુણ કિમ નારી તણને, સહીઓ સાથ જણાવી રે.

શિ૦ જ૦ કું-૨

કાંમ નહીં એ ઉત્તમ જનનાં, ખોલ જ ખોલ્યા સાચા રે; શિ૦
ઓછા રે માણસ જે હોય જગમે, તે કરે વાચા કુવાચા રે.

શિ૦ જ૦ કું૦-૩

સંજમ નારી મલીય ધુતારી, તેણે મુને મૂકી વિસારી રે; શિ૦
નવ લવની રે હું તુંમ નારી, તો કિમ જાઓ તે વારી રે.

શિ૦ જ૦ કું૦-૪

તુંમથી રે રૂડા પંખી તીર્યંચ, ખિણુ એક ન રહે દૂરે રે; શિ૦
ચ્યાર પહોરનો રહે જે અંતર, તો ખગ મનમેં જૂરે રે. શિ૦-૫
ખોટા રે પણ ખોટા મનમાંમે, નિપટ નહેજ દીડા રે; શિ૦જ૦કું૦
થેં તો નિરાગી થઇનેં પ્રભુજી, ગિરનારે ગ્રહી શુદ્ધા રે.

શિ૦જ૦કું૦-૬

પિણુ હું કેમ મેલીસ તુંમ કેડો, જિમ હું પ્રેમથી વિલુધી રે; શિ૦
કોડી પ્રકારેં જે નાંખો ઉવેખી, તો પિણુ નહીં રહું અલગી
રે. શિ૦જ૦કું૦-૭

કાયાની છાયા પરે નિશદિન, રહીશ નહીં તુંમથી અલગીરે; શિ૦
પંડીત કેસર અમર પસારેં, લખિધ નમેં શુભ જુગતે રે.
ધમ કહેતાં જઈ નેમનેં લેટી, સંજમ લેઈ ગઈ મુગતે રે.

શિ૦જ૦કું૦-૮

શ્રી ચાવર્યાકુમારની સજ્જાય

(૩૬૭)

શ્રી જિન નેમ સમોસયાં રે, દારિકા વિપન મજારી રે. સોભાગી.
સાધુ સંઘાતે શોભતા રે, લાલ સહસ અઢાર ઉદારરે.

સોભાગી.-૧

નેમિ જિણુંદ સમોસર્યા રે લાલ.
વનપાલેં દીધી વધામણી રે, આવ્યા નેમ જિણુંદરે; સોભાગી.
નામ સુણિ જિનજી તણે રે લાલ, હરજ્યા કૃષ્ણ નરિંદ રે.

સોભાગી. નેમિ૦-૨

ચતુરંગી સેના સજી રે લાલ, કાંહન વંદન જાય રે; સોભાગી.
થાવચ્ચાસુત સુંદરે રે લાલ, પ્રણમી જિનજીના પાય રે.

સોભાગી. નેમિ૦-૩

વાંણી જોજન ગાંમિની રે લાલ, દે જિનવર ઉપદેશ રે; સોભાગી
મીઠી સાકર સારીખી રે લાલ, સાંભલે કૃષ્ણ નરેશ રે.

સોભાગી. નેમિ૦-૪

દશે દ્રષ્ટાંતે દોહિલો રે લાલ, માંનવનો અવતાર રે; સોભાગી.
ભવભવ ભમતાં પામીયોરે લાલ, લહી કુણુ હારે ગમાર રે.

સોભાગી. ને૦-૫

કુટુંબ સહુકો કારમો રે લાલ, એકજ નિશ્ચલ ધર્મ રે; સોભાગી,
અદ્ય જ સુખને કારણે રે લાલ, કાંઈ ખાંધો ખહુ કર્મ રે.

સોભાગી. ને૦-૬

વાંણી સુણી વૈરાગીયો રે લાલ, થાવચ્ચા સુકુમાર રે; સોભાગી.
અનુમતિ આપો મોરી માતજી રે લાલ, લેસ્થું સંયમભાર રે.

સોભાગી. ને૦-૭

દાળ બીજી

(૩૬૮)

માત કહે સુત સાંભળો, સંયમ વિષમ અપાર રે; ચારિત્ર
ચિત્ત વસ્થો.

તું સુકુમાલ છે નાન્હડો, સૂણુ મોરા પ્રાણુ આધાર રે
ચારિત્ર૦-૧

નારી બત્રીશ છે તાહરે, ઇંદ્રાણી સમ રૂપ રે; ચારિત્ર૦
 તું વત્સ ઇંદ્ર સમાન છે, લોગવે લોગ અનૂપરે. ચારિત્ર૦-૨
 એ મંદિર એ માલિયાં, એ સુકુમાલી સેજ રે; ચારિત્ર૦
 સુખ માણેા સંસારનાં, આણી હીયડે હેજ રે. ચારિત્ર૦-૩
 તન ધન યોવન ચંચલો, સૂણ મોરી માત સુવિચાર રે; ચારિત્ર૦
 નદી પૂર સમ જાંણીએ, જાતાં ન લાગે વાર રે. ચારિત્ર૦-૪
 ડાભ અણી જલ બિંદુઓ, પીંપલ પાકે પાન રે; ચારિત્ર૦
 તિમ એ આયુ થિર નહીં, સાંભલ મોરી માત રે.

ચારિત્ર૦-૫

સાધુ તણેા પંથ દોહિલો, વૃદ્ધ પણે પાલે સૂર રે; ચારિત્ર૦
 પછે હીયડે પછતાવશે, સૂણ મોરા નંદ સનૂર રે. ચારિત્ર-૬
 સંયમ લેઈ પછતાવસેં, જે મન કાયર થાય રે; ચારિત્ર૦
 સિંહ તણી પરે પાલચું, સંયમ મોરી માયરે. ચારિત્ર૦-૭

દૂડા

થાવચ્ચા સુત થિર રહ્યો, જોર દેખી જમ ધાડય;
 સંયમ શરણેા સંગ્રહ્યો, ધન કણ કંચન છાંડય.-૧
 ઇણે શરણે સુખીયા થયા, શ્રી થાવચ્ચાકુમાર;
 સરણુ લહ્યા વિષુ જીવડો, ઇણી પરે રૂલે સંસાર.-૨

ઢાલ ૩ જી.

(૩૬૮)

અનુમતિ આપે માતજી રે, એતો સહસ પુરૂષ સંધાત રે;
 કુંવર થાવચ્ચો સંયમ આહરે રે, એતો નેમિ જિન કેરે હાથ રે.

સાધુ સોભાગી થાવચ્ચો વંદીએ રે.-૧

શ્રી જિનવરજીએ કૃપા કરી રે, મૂકયા સ્થવિરજીની પાસ રે;
અઉદ પૂરવ ભણ્યા અતિ સુંદરં રે, અર્થ સહિત ઉલ્લાસ રે.

સાધૂ-૨

પાંચ મહાવ્રત તે ચોખાં ધરે રે, પાલે પંચ આચાર રે;
નવવિધ શીયલ સમાચરે રે, ૫૮ કાયા હિતકાર રે. સાધૂ-૩
સુમતિ ગુપતિ આરાધે ભાવશ્યું રે, લિખે નિરૂપણ આહાર રે;
દશવિધ મુનિનો ધર્મ હીયે ધરે રે, વીચરે ઉગ્ર વિહાર રે. સા-૪
વિહાર કરતાં અનુક્રમે આવીયા રે, વિમલાચલ ગિરિવર સાર રે;
અણુસણ કરી માસ એકનો રે, પોહતાં મુગતિ મોઝાર રે.

સાધૂ-૫

શ્રી લૂંકા ગચ્છપતિ રાજિઓ રે, શ્રીકેશવજી મુણિંદ રે;
શીયલ શિરોમણી ગચ્છપતિ વાંદતાં રે, જિમ લહીએ પરમા-
નંદ રે. સાધૂ-૬

તાસ સાસન માંહે સુંદરં રે, ઋષિ લીમજી સુખદાય રે;
તસ શિષ્ય તેજ મુનિ ભલે ભાવશ્યું રે, એતો ઋષિ થાવચ્યા
ગુંજી ગાય રે.-સાધૂ-૭

શ્રી રાજુલની સંજ્ઞાય

(૩૭૦)

ઉગ્રસેન પુત્રી અરજ કરે, નેમજી સાંભલજ્યો મહારાજ;
મોરો દીલ લાગો સાહિબ સાંમલો. -૧

પ્રભુજીની જાન વિરાજતી, સાથે બદવનો પરિવાર; મોરો
તોરણ આવી પાછા વડ્યા, તે તો સાલે છે મુજ સાલ. મોરો-૨

માઢવ જાન જોડી કરી, આવો સાંભલીયા શિરદાર; મોરો૦
 તુજ દીકાં વિષુ નવિ ગમે, માઢરે અંગ સકલ સિષુગાર. મો૦-૩
 અંદન ચૂંક તણી પરે, અંગારા અંગહાર; મોરો૦
 લોજન મૂલ ન ભાવતાં, વલી ઉપર મનમથ માર. મોરો૦-૪
 નવ ભવ નેહ નિવારીને, હારે પ્રભુ નેમ ચઢયા ગિરનાર; મો૦
 રાજુલ વાત જ સાંભલી, કાંઈ ધરતી દુઃખ અપાર. મોરો૦-૫
 પોહતી પ્રીતમ પાસજી, લીધા સંયમ ભાર; પિઉજી પહેલાં એ પાધરી, પોંતી મોક્ષ મોઝાર. મો૦-૬
 સતી નાંમ સમરે સદા, પાંમે પરમાણુંદ; મહાનંદ મુનિવર વીનવે, હારે પ્રભુ ફેડો ભવના ફંદ. મો૦-૭

શ્રી રાજુલની સજાયા

(૩૭૧)

શિવાદેવી સુત સુંદર, વાલો નેમ જિણુંદો રાજિ; રાજુલ
 નારીનો સાહિબો રે.
 ચઢવંચિ શિર સેહરો, સમુદ્રવિજય કુલચંદો રાજિ. રાજુલ૦-૧
 મોટે ઓચ્છવે કૃષ્ણજી, તેહનો વિવાહ કરવા રાજિ; રાજુલ૦
 તેડી જોરાવર આવીયા, ઉઝસેન પુત્રી વરવા રાજિ. રાજુલ૦-૨
 વિષુ પરજોજી પાછો વલ્યો, તોરણથી રથ ફેરી રાજિ; રાજુલ૦
 તે શું કારણ જાણીએ, પશુની વાત ઉઢેરી રાજિ. રાજુલ૦-૩
 બલભદ્ર કાંહ આડા ફર્યો, બંધવ ઇમ નવિ કીજે રાજિ; રાજુલ૦
 છોકરવાદ સ્થાંણા થઈ, કરતા લજ્યા છીજે રાજિ. રાજુલ૦-૪
 જીલો ઉઝસેન વીનવે, વહેલા મહોલ પધારો રાજિ; રાજુલ૦
 માંન વધારી મોટા કરો, અવશુણુ કે ન વિચારો રાજિ. રા૦-૫

કૌઠનું વચન ન માનીયું, દ્વલહન રોતી મૂકી રાજિ; રાજુલ૦
 રેવંત ચઢી શિવને વર્યા, રાજુલ પણ નવિ ચૂકી રાજિ. રાજુલ૦-૬
 અકળ કહાંણી ઈણું કરી, જે ખીજે નવિ થાય રાજિ; રાજુલ૦
 શ્રી અખચચંદસૂરીશનો, ખુશાલ મુનિ ગુણ ગાવે રાજિ.

રાજુલ૦-૭

શ્રી જીરણુ શેઠની સંજ્ઞાય

(૩૭૨)

કુંડા

શ્રી અરિહંત અનંત ગુણ, અતિશય પુરીત ગાત્ર;
 મુનિ જેમ જ્ઞાની સંજ્ઞી, તે ઉત્તમ કહીએ પાત્ર.- ૧
 પાત્ર તણી અનુમોદના, કરતો જીરણુ શેઠ;
 શ્રાવકે અચ્યુતગતિ લહી, નવ ઐવેચક હેઠ.- ૨
 દશ ચોમાસી વીર જિન, વિચરીત સંજ્ઞયમ વાસ;
 વીસાલાપુર આવીયા, પ્રભુ અગ્યારમો ચોમાસ.- ૩

ચોપાઘ

ચોમાસી અગ્યારમીજી રે, વિચરીત સાહસ ધીર;
 વીસાલાપુરી ખાહેરજી રે, દીઠા શ્રી મહાવીર.- ૪
 જગતગુરૂ ત્રિશલાનંદન વીર.

ભલે ભલે ભેટયો શ્રી જિનરાય, સખીરી ચોક વધાવો આય;
 કે મોરે ભાગ્ય અનોપમ આય. જગત૦-૫

બલદેવનો છે દેહરોજી રે, તિહાં પ્રભુ કાઉસગ લીધ;
 પચખાંણુ ચોમાસીનોજી રે, સ્વામીએ એ તપ કીધ. જ૦-૬
 જીરણુ શેઠ તિહાં વસેજી રે, પાલે શ્રાવક ધર્મ,
 અલંકારે કરી ઓલખ્યાજી રે, જાણે ધર્મનો મર્મ. જ૦-૭

આજ અછે ઉપવાસીયાજી રે, સ્વાંમી શ્રી વર્દમાન;
 કાલે કરસ્યે પ્રભુ પારણોજી રે, દેસું સ્વહસ્તે દાન. જ૦-૮
 જીરણુશેઠ ઇમ ચિંતવેજી રે, સફલ હુઈ મુજ આશ;
 પક્ષ માસ ગણતાં ભઈજી રે, પુરી થઈ ચોમાસ. જ૦-૯
 સાંમગ્રી છે આહારનીજી રે, સ્વાંમીનેં પ્રતિલાભ;
 પ્રભુજીનો મારગ જોવતાંજી રે, તો વરસે વિષુ આભ. જ૦-૧૦
 ઘરે આવે છે પ્રાહુણોજી રે, નિમંત્રો એક જ વાર;
 પ્રભુજી કહીએ આવશેજી રે, મનવા વારોવાર. જ૦-૧૧
 પછે કરીશ હું પારણોજી રે, સ્વાંમીનેં પ્રતિલાભ;
 હોય મનોરથ એહવોજી રે, તો વરસે વિષુ આભ. જ૦-૧૨
 અવસરે ઉઠ્યા ગોચરીજી રે, શ્રી સિદ્ધાર્થના પુત;
 વિસાલાપુરી આવીયાજી રે, પુરણુ ઘરેં પહોંત. જ૦-૧૩
 મિથ્યાતી જાંણે નહીજી રે, જંગમ સુરતરૂ એહ;
 દાસી પ્રતિ તે ઇમ કહેજી રે, કાંઈક ભિક્ષા દેય. જ૦-૧૪
 ચાહુ ભયાં તેણે બાકલાજી રે, આંખી પ્રભુનેં દીધ;
 નિરાગી તે લેઈ વડ્યાજી રે, સ્વાંમીએ પારણો કીધ. જ૦-૧૫
 દેવ બબલે હુંડલીજી રે, બોલે બે કર જોડ;
 હેમ વૃષ્ટિ તિહાં હુઈજી રે, સાડી બારહ કોડ. જ૦-૧૬
 રાય કહે તે શું દીયોજી રે, પારણો કીધો વીર;
 લોક પ્રતે તે ઇમ કહેજી રે, મેં તો વહોરાવી ખીર. જ૦-૧૭
 રાય લોક તવ તે કહેજી રે, ધન્ય ધન્ય પુરણુ શેઠ;
 ઉત્તમ કરણી તેં કરીજી રે, અવર સહુ તુજ હેઠ. જ૦-૧૮
 જીરણુશેઠ તવ તે સુખીજી રે, વાળંત્ર હુંડભિનાહ;
 અન્યત્ર કીયો પ્રભુ પારણોજી રે, મનમાં થયો વિખવાહ. જ૦-૧૯

જે મનોરથ મેં કર્યોજી રે, તે તો રહ્યા મન માંહે;
 નિરધન જિમજિમ ચિંતવેજી રે, તિમ તિમ નિષ્કલ થાય. જ૦-૨૦
 પ્રાપ્તિ વિના નવી પાંખીએજી રે, મેરે ન આવ્યા સ્વામી;
 કલ્પતરૂં કિમ પાંખીએજી રે, મેરૂં મંડલનેં હાંમી. જ૦-૨૧
 અન્યત્ર કીયો પ્રભુ પારણોજી રે, અન્યત્ર કીયો વિહાર;
 પાસ સંતાનીયા આવીયાજી રે, તે મુનિ કેવલધાર. જ૦-૨૨
 વીસાલાનો રાજ્યોજી રે, લોક સહુ રે આણુંદ;
 રાયે પ્રશ્ન જઈ પૂછીયોજી રે, શુરૂં ચરણે નિજ વૃંદ. જ૦-૨૩
 મેરે નગરમેં કુણુ અછેજી રે, પુન્યવંત જસવંત;
 કહે કેવલી આજતોજી રે, જીરણુ શેઠ મહંત. જ૦-૨૪
 રાય કહે કિણુ કારણેંજી રે, જીરણુ શેઠ મહંત;
 દાંન દીઓ શ્રીવીરનેંજી રે, તેતો પુરણુ જસવંત, જ૦-૨૫
 રાય પ્રતેં કહે કેવલીજી રે, પુરણુ દીધાં દાન;
 હેંમ વૃષ્ટિ તિહાં થઈજી રે, અવર ન કોઈ પરમાણુ. જ૦-૨૬
 એક ઘડી સુર હુંડલીજી રે, જીરણુ સુણુતો ન કાંન;
 તો લેતો જીરણુ સહીજી રે, નિરમલ કેવલનાંણુ. જ૦-૨૭
 દેવલોક વળી બારમેજી રે, જીરણુ પુન્ય પ્રખંધ;
 વીગર દાંન દીધે ફલ્યોજી રે, ઉત્તમ સુર સંખંધ. જ૦-૨૮
 દાંન દીએ સાધુનેંજી રે, તેહનેં નિષ્કલ નવિ હોય;
 વીગર દાંન દીધો ફલ્યોજી રે, જીરણુ જિમ ફલ જોય. જ૦-૨૯
 દાંન તણી અનુમોદનાંજી રે, દાન સુપાત્રેં રસાલ;
 દાંન દીએ જે સાધુનેંજી રે, તેહનેં નમેં મુનિ માલ. જ૦-૩૦

